SUBSIDIA HAGIOGRAPHICA, nº 48

VIE DE THÉODORE DE SYKÉÔN

I. TEXTE GREC

ÉTABLI PAR

ANDRÉ-JEAN FESTUGIÈRE, O.P.

MEMBRE DE L'INSTITUT DE FRANCE

1970

SOCIÉTÉ DES BOLLANDISTES

24, boulevard Saint-Michel

B - 1040 BRUXELLES

INTRODUCTION

I. Le document

Théodore, né sous Justinien (*527-565* : cf. ch. 3, ligne 11) dans le village de Sykéôn dépendant de la ville d'Anastasioupolis en Galatie Première, vécut sous les empereurs Justin II (*565-578*), Tibère Ier (*578-582* : cf. ch. 54), Maurice (*582-602* : ch. 54 et 82 ; assassinat de Maurice, ch. 119), Phocas (*602-610* : cf. ch. 120, 133, 140), Héraclius (*610-641*). Il mourut en la troisième année du règne d'Héraclius, soit en *613* (cf. ch. 170b). Sa vie ressemble en somme à celle des grands thaumaturges de ce temps. Naissance et vocation (ch. 3-15). Terribles pénitences (ch. 16-30a : il vit deux ans dans un souterrain, ch. 19-20, puis plusieurs années, couvert de chaînes, dans une cage en plein air, ch. 27-30a). Ces pénitences lui assurent des pouvoirs thaumaturgiques, à la suite de quoi il est ordonné prêtre (ch. 21), fonde un monastère (ch. 40-42), est consacré évêque d'Anastasioupolis (ch. 58-72), puis résigne sa charge pour retourner à son monastère (ch. 73-81). Il fait trois fois le pèlerinage de Jérusalem (ch. 24, 50s., 62), se rend deux fois à Constantinople, sous Maurice (ch. 82-97) et sous Phocas (ch. 132-140), une fois à Sozopolis pour y demander la guérison d'une maladie d'yeux à l'« icône du parfum » de la Mère de Dieu (ch. 106-109), parcourt d'ailleurs souvent ce pays de Galatie où on le demande en toute ville ou tout village dès que se présente une calamité quelconque. Car Théodore est essentiellement un thaumaturge et un exorciste — c'est quasi même chose —, et ce sont les récits de ses miracles qui forment la plus grande partie de la Vie qu'a rédigée le moine Géôrgios, « prêtre et higoumène du monastère de Sykéôn » (cf. titre, ch. 22, 165 et 170a).

La table des chapitres très détaillée qu'on lira plus loin nous dispense d'insister ici sur toutes les particularités de cette narration. Bornons-nous à trois points. D'une part, les lieux communs littéraires et certains traits habituels dans la vie ou les mi-

racles[1]. D'autre part, ce qui fait peut-être l'originalité de cette *Vie*, parmi tant d'autres : l'invention de la cage. Enfin, le diagnostic des maladies et les épidémies démoniaques.

D'abord les lieux communs littéraires, je veux dire, dans le Prologue et la Conclusion, ces sortes de phrases stéréotypées qui sont le commun bagage de nos auteurs. Dès le début du Prologue, la formule « Béni soit Dieu etc. » est tout à fait banale ; il suffit de consulter la *Bibliotheca Hagiographica Graeca* du P. Halkin, à l'*Index Initiorum* (t. III, p. 308s.), pour s'en rendre compte. Le participe qui suit *Εὐλογητὸς ὁ Θεός* peut varier. Dans l'*Historia Monachorum* (*M.O.*[2], IV 1, p. 5) et dans Callinicus, *Vie d'Hypatios* (*M.O.*, II, p. 13), c'est *ὁ διδάσκων* (*ἄνθρωπον γνῶσιν*) ou *ὁ θέλων* (*πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν*)[3] ; ici c'est *ὁ ἐπὶ τῆς γῆς καταυγάσας*, « qui a fait briller sur la terre » ses serviteurs depuis les temps les plus anciens. Suit alors l'énumération de tous ces grands saints, depuis les Patriarches et Prophètes[4] jusqu'à Jean Baptiste, les Apôtres, les Martyrs et les Confesseurs, pour aboutir enfin à Théodore, qui n'est pas indigne de prendre place en cette compagnie. Ce tour est habituel. C'est ainsi que, dans la *Vie d'Euthyme* (*M.O.*, III 1, p. 58), après avoir loué les Apôtres, les Martyrs et leurs imitateurs, les moines, Cyrille de Scythopolis ajoute : « Lui aussi, Euthyme a partagé cette existence irréprochable » etc.

Lieux communs aussi certains traits du ch. 22, où l'auteur se fait connaître, du ch. 165b et de la conclusion (ch. 170a). Des événements qu'il décrit, Géôrgios a diligemment colligé les uns auprès des anciens moines, contemporains de Théodore, et il a

[1] Cf. mon article dans *Wiener Studien*, LXXIII (1960), 123-152.

[2] *M.O.* = A.-J. Festugière, *Les moines d'Orient*, 4 vol. (Paris, 1961-65).

[3] Textuellement reproduit dans la *Vie ancienne de S. Syméon stylite le Jeune*, éd. van den Ven (= *Subs. hagiogr.* 32, I, 1962), Prol. p. 1. Les premiers mots, « Béni soit Dieu le Père de Notre Seigneur Jésus-Christ », dans une des Vies de S. Théodore le Conscrit, éd. Delehaye, *Saints militaires*, p. 183.

[4] Abel, Énoch, Abraham, Isaac, Jacob, Joseph, Job, Moïse, Samuel, David, Élie, Élisée, Isaïe, Jérémie, Ézéchiel, Daniel, Trois Enfants dans la fournaise. Énumération toute semblable dans Cyrille de Scythopolis, *Vie de Kyriakos*, *M.O.*, III 3, p. 39s. Dans les deux textes on a la même expression « luminaires » : *φωστῆρας ἐν κόσμῳ ἀνέδειξεν* Cyr. (223. 12 Schw.) = *ὥσπερ φαιδροὺς φωστῆρας ἐπὶ τῆς γῆς καταυγάσας* Vita Theod., ch. 1. L'un et l'autre auteur puisent évidemment dans un stock déjà constitué.

été témoin oculaire des autres. Pour le premier point, on comparera, dans Cyrille de Scythopolis, la *Vie d'Euthyme* (Conclusion : *M.O.*, III 1, p. 129) et la *Vie de Sabas* (Prologue : *M.O.*, III 2, p. 13s.) ; pour les deux, la Vie anonyme de *S. Daniel le Stylite* (Prologue, *M.O.*, II, p. 93s.), la *Vie de S. Syméon stylite le Jeune*, p. 1. 14ss. van den Ven : *ὅσα τοίνυν παρὰ τῶν προηγησαμένων παραλαβόντες ἰσχύσαμεν διατηρῆσαι καὶ ἡμεῖς ἐθεασάμεθα αὐτόπται τούτων γενέσθαι καταξιωθέντες, ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα γράψαι* etc. Sont thèmes pour ainsi dire obligatoires la dépréciation de soi-même (l'auteur n'est qu'un pécheur, un néant : ici ch. 22 et 170a) et la déclaration qu'on n'a choisi qu'un très petit nombre d'exploits dans une énorme masse, ce que Théodoret, dans le chapitre sur Syméon le Stylite de son *Historia Religiosa* (§ 26), appelle « une goutte d'eau pour donner une idée de la pluie » (ici Conclusion, ch. 170a). Sur ces deux traits, je me permets de renvoyer à mon article plus haut cité, *Wiener Studien*, 1960, p. 129-133.

Passons à quelques traits [1] qu'on rencontre assez couramment dans ces récits hagiographiques. La mère de Théodore, après l'avoir conçu, voit en songe un astre brillant (ch. 3-4). Pareille vision (deux disques lumineux) est accordée, avant la conception, à la mère de Daniel le Stylite (*M.O.*, II, p. 94 et 123), aux parents, encore stériles, d'Euthyme [2], à la mère, stérile aussi, de S. Syméon le Jeune (ch. 3) : S. Jean Baptiste lui apparaît et lui annonce qu'elle aura un fils « qui n'usera ni de viande ni de vin » et qui sera « un vase saint, un dépôt précieux ». — Tout jeune, Théodore va prier seul dans la chapelle de S. Georges (ch. 7-9), bientôt il s'y enfermera complètement (ch. 12, 15-16), puis fuira au désert à l'insu de ses parentes, qui le chercheront longtemps et finiront par le croire mort (ch. 19). Pareillement Syméon l'Ancien, à l'insu de ses parents, « qui ne cessent de pleurer et de le chercher », va se cacher dans un monastère (*Vie* par le moine Antoine, ch. 5 = *Antioche* [3], p. 494). Et de même que, quand ses parentes finissent par retrouver Théodore et le tirent de sa caverne, il est couvert

[1] Je me contente, moi aussi, d'un « petit choix » : toutes ces Vies présentent des caractères communs. Dans les parallèles aussi, je me bornerai à un petit nombre d'exemples.

[2] La vision leur dit de prendre courage, ils auront un fils qui aura « bon courage », il sera *euthymos*, *M.O.*, III 1, p. 59. Cf. ici Prologue (ch. 2 et ch. 5) : Théodore est vraiment un « don de Dieu », *Théodôron*.

[3] *Antioche* = mon livre *Antioche païenne et chrétienne* (Paris, 1959).

de vers et répand une odeur infecte (ch. 20), de même, au monastère où il s'est caché, Syméon l'Ancien, à cause de la corde qui s'enfonce en ses chairs et les fait pourrir, « dégage une puanteur intolérable et sa couche est remplie de vers » (*Vie*, ch. 5-8 = *Antioche*, p. 494s.). Et de même aussi que ces vers et cette puanteur sont le signe, chez Théodore, d'une éminente sainteté, en telle sorte que l'évêque d'Anastasioupolis vient lui conférer, d'un seul coup, tous les ordres (ch. 21), de même l'archimandrite du monastère, après avoir chassé Syméon, dont nul ne pouvait supporter l'odeur, est-il averti par une vision de songe que ce jeune homme est un très grand saint (*Vie*, ch. 10-11 = *Antioche*, p. 496). — Théodore, devenu thaumaturge, vit en familiarité avec les bêtes sauvages (ch. 30b). C'est là une des plus jolies prérogatives de l'anachorète, et qui se rencontre chez beaucoup d'entre eux. J'en en ai traité ailleurs (*M.O.*, I, p. 53-57). Notons aussi une anecdote d'Eugippius, *Vita S. Severini*, 29, p. 94, 26ss. Noll : un ours *ingentis formae* guide en plein hiver, par un col couvert de neige, Maximus (ami de S. Séverin) et ses compagnons qui se rendent du Noricum Mediterraneum (au Sud) au Noricum Ripense (au Nord) ; quand l'ours les a conduits jusqu'à des habitations, *mox in unam partem officio divertit expleto* (29, 3). — C'est malgré lui évidemment, et en usant de violence, que les gens d'Anastasioupolis forcent Théodore à être leur évêque (ch. 58) : « Évidemment » ai-je dit, parce que, sans nier à coup sûr la possibilité que de mêmes faits se répètent, on doit observer que la mention de telles résistances est courante. C'est ainsi qu'on se saisit violemment de Porphyre pour l'élire évêque de Gaza (Marc le Diacre, ch. 16). Les éditeurs de cette *Vie* (Paris, 1930, p. 93s.) remarquent : « Quant à la violence dont témoigne le mot *ἁρπάσαντες* (noter dans notre texte *λοιπὸν βιαιοτέρῳ τρόπῳ χρησάμενοι*, ch. 58), elle n'est pas exceptionnelle dans les élections épiscopales. » Ils citent le cas de Bassianus, ordonné de force évêque d'Evaza, du solitaire antiochien Macédonius, ordonné prêtre à son insu (cf. *Antioche*, p. 288s.), de Pierre l'Ibère, « entraîné, porté et installé dans une litière » (noter dans notre texte *ἐξέβαλον αὐτὸν καὶ ἐν λεκτικίῳ βαλόντες ἀπήγαγον*), de Paulinien, frère de S. Jérôme, saisi de force, bâillonné et ordonné diacre, puis prêtre (S. Jérôme, *Lettre* 51) [1]. — Théodore gourmande l'em-

[1] Voir aussi V. S. Dan. Styl. 43 = *M.O.*, II, p. 121 et n. 76.

pereur Phocas (ch. 133), le consul Bonosus (ch. 142), avec une pleine franchise de parole, une pleine liberté d'allure. Dans le récit de la rencontre avec Bonosus, l'auteur note : « C'est ainsi que la vertu a coutume d'en user avec les gens en toute liberté et qu'elle ne craint pas l'autorité humaine » (*οὕτως εἴωθεν ἡ ἀρετὴ τῇ παρρησίᾳ κεχρῆσθαι καὶ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἀνθρωπίνην ἐξουσίαν*, ch. 142). Chose et mot (*παρρησία*) sont bien connus déjà de l'antiquité païenne, je l'ai montré ailleurs (*Antioche*, 272-276, 286-288) à propos de la rencontre de l'ermite antiochien Aphraate et de l'empereur Valens, de l'ermite Macédonius et des envoyés de Théodose à Antioche après l'affaire des statues. De la sagesse hellénistique, chose et mot passent dans la littérature chrétienne, dès les premiers textes : il suffit de citer, pour le substantif *παρρησία*, *Act. Ap.* 4, 13 (Pierre et Jean devant les Pontifes après la guérison du boiteux de la Belle-Porte) ; 6, 10 (S. Étienne devant les Juifs : texte de D) ; 16, 4 (Paul et Timothée dans leur prédication à Derbé et à Lystres : texte de D) ; pour le verbe *παρρησιάζεσθαι*, *Act. Ap.* 13, 46 (Paul et Barnabé devant les Juifs d'Antioche de Pisidie) ; 19, 8 (Paul à la synagogue d'Éphèse) etc. — En d'autres rencontres avec les grands, c'est sur les honneurs accordés au saint que nos auteurs insistent. « L'empereur (Maurice) et l'Augusta le traitaient avec grand honneur » est-il dit dans la *Vie de Théodore* (ch. 82). Les parallèles abondent. Léon Ier (457-474) vient souvent visiter Daniel le Stylite, se faisant dresser une échelle pour monter auprès du saint et se prosterner devant lui ou toucher ses pieds (*Vie*, ch. 44, 46 = *M.O.*, II, p. 121s., 123). Il vient un jour avec l'impératrice, et l'auteur voit là l'accomplissement de la vision des deux luminaires qu'avait eue sa mère (ch. 46 = *M.O.*, II, p. 123). Léon enfin se fait bâtir un palais à côté de la colonne et il « est inséparable du saint » (ch. 50 = *M.O.*, II, p. 125). Mêmes honneurs de la part d'Anastase (491-518) et d'Ariadné (ch. 92 = *M.O.*, II, p. 158 s.). Ce même Anastase, malgré son irritation contre le patriarche Élie de Jérusalem, comble d'honneurs saint Sabas, l'envoyé d'Élie auprès de l'empereur (*Vie de Sabas*, ch. 51-54 = *M.O.*, III 2, p. 68-74). Ces honneurs le cèdent encore à ceux que lui accorde Justinien (*ib.*, ch. 71-73 = *M.O.*, III 2, p. 102-108). Celui-ci va jusqu'à faire loger Sabas dans le palais impérial (ch. 71, p. 174. 11s. Schw.).

Si nous considérons les miracles, bien des traits, là aussi, se rencontrent ailleurs. **Pluie en temps de sécheresse**, ch. 14,

51, 101a : *Vie d'Euthyme*, ch. 25 et 44, *M.O.*, III 1, p. 92-94, 119s. ; *Vie de Sabas*, ch. 66-67, *M.O.*, III 2, p. 96-98 ; Marc le Diacre, *Vie de Porphyre*, ch. 19-21. — **Destruction de sauterelles, hannetons etc.**, ch. 36, 100-101a, 115b : Théodore de Pétra, *Vie de S. Théodosios*, p. 80 Usener = *M.O.*, III 3, p. 147. — **Multiplication de mesures de farine**, ch. 104 : *Vie d'Euthyme*, ch. 17 = *M.O.*, III 1, p. 81s. ; Théod. de Pétra, *Vie de S. Théodosios*, p. 36-39 Us. = *M.O.*, III 3, p. 122 s. ; p. 73-77 Us. = *ib.*, p. 143-145. — **Voleur qui tourne en rond dans le même lieu** (en se figurant avoir fait un long trajet), ch. 34. On a ailleurs deux variantes de ce type populaire de miracle : ou bien le coupable est cloué au sol sans plus pouvoir faire un pas (cf. mon article *Wiener Studien*, 1960, p. 146-148), ou bien, frappé d'aveuglement, il erre indéfiniment au même lieu sans savoir ni où il est ni où il va (*ib.*, p. 149-151). — **Prisonnier délivré de ses chaînes** (pour recevoir la communion), ch. 125 : cf. le même article, p. 148 s. — **Innocuité du lézard venimeux absorbé avec les légumes**, ch. 124 : cf. *Vie de Sabas*, ch. 48, miracle des coloquintes (on notera que notre auteur cite le miracle d'Élisée *2 Rois*, 4, 38-41, où il s'agit précisément de coloquintes) ; *Vie de Cyriaque* 8-9, miracle des scilles (*M.O.*, III 3, p. 44 s.).

Tâchons de situer Théodore sur la carte des pénitences monastiques. Comme Platon dans le *Sophiste*, quand il cherche à définir le pêcheur à la ligne, nous procéderons par divisions successives, allant toujours au plus particulier. Un premier point est clair : Théodore se rattache à l'école des ermites de Syrie et d'Anatolie, non à celle des anachorètes de l'Égypte. Ceux-ci ont comporté sans doute des extravagants, comme ces solitaires qui, « dans le désert plus intérieur », vivaient complètement nus, simplement vêtus de leurs cheveux, et qui avaient si bien perdu contact avec la société humaine qu'ils ne pouvaient même supporter l'odeur de l'homme (*M.O.*, I, 43). Mais, d'une façon générale, les moines d'Égypte réprouvaient les pénitences excessives. Apollô condamnait le port de chaînes de fer (*H.M.*, VIII 370 = *M.O.*, IV 1, p. 62). Pachôme recommandait d'obéir plutôt que de pratiquer une ascèse où l'on se livre à son mouvement propre (*Vie*, 69 = *M.O.*, IV 2, p. 195). Cassien, qui transmet à l'Occident les enseignements des « Égyptiens », a sur le jeûne des conseils pleins de sagesse (*M.O.*, I, 70 s.).

Autant qu'il m'en souvienne, on ne voit pas que la crasse ait été regardée par les moines d'Égypte comme un instrument privilégié du salut. On ne dit pas qu'ils se lavent. Mais on ne dit pas non plus qu'ils condamnent l'usage de se laver [1]. Il en va autrement en Syrie et en Palestine. Jean l'Hésychaste « affectionnait tout particulièrement de ne se point laver, craignant non seulement de paraître nu aux yeux d'autrui, mais de se voir nu lui-même [2] ; il posait en principe que ne se point laver est l'une des vertus les plus grandes » (*M.O.*, III 3, p. 15) [3]. L'aspect des moines de Syrie est le plus souvent sordide et repoussant (*Antioche*, 292s. ; *M.O.*, I, 42 s.). Redisons quel est l'état de Théodore quand on le tira de la caverne où il s'était tenu caché pendant deux ans (ch. 20) : « Par suite des plaies et du pus, sa tête répandait une odeur infecte, des vers énormes y avaient fait leur tanière, ses os étaient mis à nu, ses cheveux étaient collés ensemble, et personne ne pouvait se tenir

[1] Ceci dit sous réserve, il faut tenir compte des mœurs du temps, non pas certes chez les gens du monde (cf. *infra* ch. 137 : à Byzance, on se baignait même aussitôt après avoir communié), mais chez les gens du monde qui pratiquaient l'ascèse. Au cours d'un voyage d'Aelia en Égypte, à l'arrivée à Péluse, un certain diacre, Jubinus, mourant de chaleur, se lave à l'eau très froide mains et pieds. Mélanie l'Ancienne, grande dame s'il en fut, le gronde en disant qu'à 60 ans, elle ne s'est jamais lavé que « le bout des mains, jamais les pieds, ni le visage, ni aucun des membres », *H. Laus*, 55, p. 149. 2-10 Butler. En contraste, abba Isaac, voyant un jour abba Poimèn se lavant les pieds, lui demande ce qu'il faut penser de la sévérité avec laquelle certains ascètes traitent leur corps. Poimèn répond : « On ne nous a pas enseigné à tuer nos corps, mais nos passions » (*Apophth. Patr.* Poimen 184, *P.G.* 65, 368A.) En outre, c'est une coutume universelle de laver les pieds, parfois aussi le visage, des visiteurs à leur arrivée ; voir par ex. *H. Mon.* I § 55 (visage et pieds), X § 2 (pieds), ici même ch. 74 *καὶ μετὰ τοῦτο* (la réfection) *ἠθέλησεν ὁ ὅσιος* (Théodore), *κατὰ τὸ σύνηθες*, *νίψαι τοὺς πόδας αὐτοῦ* (du visiteur).

[2] Cf. Athan., *V. Ant.* 60, 929B4ss. Sur le point de traverser le fleuve Lycus avec son disciple Théodore, Amoun *ἠξίωσε τὸν σὺν αὐτῷ Θεόδωρον μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ γενέσθαι ἵνα μὴ ἀλλήλους ἴδωσι γυμνοὺς ἐν τῷ διανήχεσθαι τὸ ὕδωρ· εἶτα ἀπελθόντος τοῦ Θεοδώρου ᾐσχύνετο πάλιν καὶ ἑαυτὸν ἰδεῖν γυμνόν.* Dieu alors le fait passer *ἐξαίφνης* sur l'autre rive.

[3] Jean l'Hésychaste est laurite dans la laure de S. Sabas. Autant qu'il m'en souvienne, il n'est pas parlé de bains dans Cyrille de Scythopolis, ni dans les laures ni dans les coenobia. En revanche, voici ce que rapporte Jean Moschos, *Pré Spir.* 80 : Au monastère du Skopélos près de Séleucie d'Antioche, les moines demandent à l'higoumène Théodose de construire un bain. Théodose refuse d'abord, puis cède. On s'y lave une seule fois, et aussitôt la source voisine, obtenue par miracle, tarit toute une année. Théodose fait donc détruire le bain, et la source jaillit à nouveau.

près de lui à cause de la puanteur et des vers qui rampaient sur lui. Son aspect était comme d'un cadavre... (ch. 21). A grand-peine on enleva à l'eau tiède le pus, avec des chiffons de lin on tamponna les plaies malodorantes de sa tête, et non sans difficulté on lui coupa les cheveux. » Après quoi, d'un seul coup, on lui confère tous les ordres. Et redisons aussi à quel degré de pourriture avaient été réduites les chairs du jeune Syméon (il n'a pas dix-huit ans) quand, durant plus d'un an, il s'est ceint d'une corde qui s'est enfoncée dans le corps (*Vie* par Antoine, ch. 8 = *Antioche*, p. 495) : « Ils voulurent donc déshabiller le saint et ne le purent : car son vêtement était collé au corps en raison de la putréfaction de la chair. Trois jours durant, donc, ils ne cessèrent de le tremper d'eau tiède mélangée d'huile, et ainsi, à grand-peine, ils purent le dévêtir, de telle sorte que la chair pourrie était enlevée avec le vêtement ; et ils trouvent la corde qui l'enlaçait si bien entrée dans le corps qu'il ne s'en voyait plus aucune partie sinon les extrémités. Quant aux vers qui se trouvaient là, on ne pouvait s'en faire une idée ». Les vers tiennent une grande place dans le récit du moine Antoine. Sur la colonne de quarante coudées où est monté Syméon, il est atteint à la cuisse d'un bubon : « Sa cuisse pourrit dans toutes ses parties et désormais il ne se tint plus que sur un seul pied durant deux ans. Des vers en nombre incroyable tombaient de sa cuisse au sol, en sorte que ceux qui se trouvaient le plus près de lui n'avaient pas d'autre ouvrage que de les ramasser et de les rapporter au lieu d'où ils étaient tombés, car le saint disait aux vers : 'Nourrissez-vous de ce dont vous a donné part le Seigneur' » (*ib.*, ch. 17 = *Antioche*, p. 499). Le roi des Sarrasins ramasse un jour un de ces vers, le pose sur ses yeux et sur son cœur, et ce ver devient une perle (*ib.*, ch. 18). Quand, après sa mort, on descend le corps de Daniel le Stylite, « on trouva les genoux du saint collés à sa poitrine, ses cuisses à ses talons et à ses jambes. Et lorsqu'on voulut forcer ses membres à s'étendre, il se fit un tel craquement des os que nous pensions qu'il éclaterait en morceaux. Néanmoins, une fois qu'on l'eut déposé, son corps apparut complètement intact, sauf que les pieds avaient été rongés par la gangrène et les vers qui les mangeaient » (*Vie*, ch. 98 = *M.O.*, II, p. 163). Avant de grimper sur sa colonne, Syméon s'était enfermé, sur l'actuel Qalaat Semʿan, dans un petit enclos non recouvert (*θριγκίον*), et, pour s'empêcher de le quitter jamais, il s'était fixé au pied droit une chaîne de fer de vingt coudées dont l'autre extrémité était attachée à une très grosse pierre. Entre la chaîne et le pied, Syméon avait inséré une bande de cuir. Or, le chorévêque Mélétius ayant persuadé Syméon de quitter cette chaîne, estimant que « la droite raison suffit à imposer au corps des liens spirituels », on fit venir un forgeron, qui ouvrit la chaîne et découvrit, entre le cuir et la peau du pied, plus de vingt énormes punaises » (Théodoret, *Hist. relig.* XXVI 10 = *Antioche*, p. 393).

Nous voici arrivés au chapitre des chaînes de fer. Théodore s'en fait faire (ch. 27), on nous en dit le poids, et il se cuirasse en outre d'une *lorica* de cinquante livres (ch. 28). Le port des chaînes n'est pas tout à fait inconnu en Égypte, puisque, nous l'avons vu, Apollô le condamne. Et dans une tombe d'Antinoë, on a trouvé le squelette, apparemment d'un moine, portant collier, ceinture, anneaux de fer aux mains et aux pieds [1]. Néanmoins cet usage était surtout répandu en Syrie et en Anatolie. J'en ai donné de nombreux exemples dans *Antioche*, p. 293s. Pallade dit avoir vu en Galatie, précisément la patrie de Théodore, le prêtre Philoromus [2], qui, pour les mêmes raisons que notre saint, à cause des tentations charnelles (ch. 28), menait vie recluse (*ἐγκλεισμῷ*) et portait chaînes de fer (*σιδηροφορίᾳ*). On notera que, Pallade ayant écrit l'*Histoire Lausiaque* vers 419, l'usage du *σιδηροφορεῖν* existait donc en Galatie plus d'un siècle avant Théodore. Et il en va de même pour la Syrie, puisque Théodoret a écrit sûrement l' *Historia Religiosa* avant 449 et qu'il décrit la vie de moines dont plusieurs sont déjà morts [3].

On ne sera donc pas surpris que Théodore ait « mortifié et asservi son corps » (ch. 28) par le port des fers [4]. Mais l'invention de la cage? Est-elle tout originale? Ou y a-t-il un précédent? Il faut tout d'abord, dans le genre « moines syriens », déterminer exactement l'espèce à laquelle Théodore appartient [5]. Théodoret distingue deux espèces. D'une part les *reclus* qui s'enferment dans des baraques, des huttes, des cavernes, ou même dans des chambrettes sans fenêtre, dont on bouche la porte, une petite ouverture permettant seule de leur passer quelque aliment (*Antioche*, p. 296-298 ; Théodoret, *Syméon*, ch. 7 = *Antioche*, p. 391s.). D'autre part les « solitaires de plein air » ou *hypèthres* (*ὑπαίθριοι*), qui se tiennent juchés sur un sommet où ils vivent à ciel découvert,

[1] Cf. C. Butler, *The Lausiac History*, t. II, n. 69, p. 215s.

[2] Corriger *M.O.*, IV 1, p. 62, note à la l. 370, où j'ai écrit Philomôros.

[3] Cf. *Antioche*, p. 245, n. 1.

[4] Cet usage avait pénétré en Gaule au temps de Grégoire de Tours (540-594) ; cf. *Vitae Patrum* 15 (*de S. Senoch abbate*), 1, t. III p. 322 éd. Soc. Hist. de France, 1862 : *rigorem vero hiemis sine ullo pedum tegmine contentus, manibusque ac pedibus, sive et collo, ferrea catena revinctus.* Cf. *M.G.*, Scr. rer. merov. I, p. 721. Il s'agit d'un ermite qui vivait dans la région de Tours au temps où Grégoire en était évêque (573-594).

[5] Je résume ici le ch. IX d'*Antioche*, en particulier p. 294 ss.

soumis, comme de juste, à toutes les intempéries de l'atmosphère (*Antioche*, p. 299-306). Il faut y ajouter une dernière classe, ceux qui sont à la fois *hypèthres* et reclus, en ce sens que, tout en se livrant à peu près nus aux caprices des saisons, ils s'établissent en un espace très étroit, qui leur permet à peine de bouger et qui leur interdit en tout cas toute velléité de s'en aller.

Tel est le sort des stylites (*Antioche*, p. 307-310). Et telle, sans aucun doute, a été aussi l'intention de Théodore (*infra*, ch. 27-30a). Car, d'une part, exposé au gel, à la neige, aux coups de vent, il souffre autant qu'un stylite. On raconte de Daniel le Stylite qu'« il se produisit un jour une tempête d'une insupportable violence, en sorte que, sous la brûlure des vents, la cuculle de peau du saint devint comme de l'étoupe ; bientôt le vent dépouilla le saint de cette loque même, il fit voler ce vêtement de peau jusqu'à une certaine distance dans un ravin ; le saint demeura toute la nuit exposé à la neige. Comme les vents les plus mordants venaient se heurter contre sa face, ils le rendirent pareil à un pilier de sel... Au matin, par la providence de Dieu, il se fit un calme, et l'on amena l'échelle. Alors ils s'aperçoivent que les cheveux de la tête et les poils de la barbe se sont collés à la peau par le fait de particules de glace, que son visage a été recouvert de glace à la façon d'un bloc de verre et ne se voit plus, et qu'il ne peut absolument plus parler ou se mouvoir. Alors ils apportèrent en hâte des brocs d'eau tiède et de grandes éponges, et ils le réchauffèrent ainsi peu à peu » (*Vie de Daniel*, ch. 52-53 = *M.O.*, II, p. 126s.). Géôrgios a, sur Théodore, un récit tout pareil (ch. 29) : « Quant à la souffrance que lui causait l'hiver, elle dépassait toute description. Quand il y avait chute de neige et violents coups de vent, il était, à cause de l'attaque du vent, percé de traits par la neige ; souvent l'eau, entrant par son cou, passait à l'intérieur de la tunique jusqu'à ses pieds, et son vêtement de poil était rempli d'eau. Quand était survenue une gelée, les glaçons lui causaient souffrance non petite... Dans les premiers temps, pendant deux années, alors qu'il y avait gelées si fortes qu'arbres et jarres en crevaient, il lui arriva d'avoir les pieds collés aux planches, et, le soir, quand il voulait les détacher, la peau s'en arrachait et les plantes des pieds restaient fixées aux planches comme des sandales. Il supporta ce mal deux années, mais après cela, quand ses pieds étaient saisis par la glace, son serviteur prenait de l'eau tiède et la lui versait sur les pieds ; ainsi la glace qui les retenait

se dissolvait peu à peu. » Une autre fois, épuisé d'abstinences et écrasé par la chaleur du soleil, « Théodore s'évanouit et s'écroula dans la cage comme un cadavre » (ch. 30a).

D'autre part, Théodore est très véritablement un reclus. L'expression employée pour désigner cette réclusion, *ἐγκεκλεισμένον εἶναι* (v. gr. *ἐν δὲ τῷ κλωβῷ ὄντι αὐτῷ πάλιν ἐγκεκλεισμένῳ*, ch. 31), a même sens que *καθειργμένον εἶναι*, dont Théodoret use couramment quand il parle des reclus (*Antioche*, p. 296, 309 : paraît dans notre texte, ch. 24 *τοὺς ἐν τοῖς κελλίοις καθειργμένους*). *Ἐγκεκλεισμένος* est quasi mot technique pour désigner le reclus dans l'*Historia Monachorum* (VI 2 = *M.O.*, IV 1, p. 41 et note *ad loc.*), l'*Histoire Lausiaque* (XXXV = Jean de Lyco, p. 100, 14 Butler) et bien d'autres textes. Théodore s'est imposé un emplacement fixe (*ὡρισμένον* ch. 29), une étroite plate-forme (*τῇ στενοχωρίᾳ* ch. 28, *βήματος* ch. 29), que, par la force des choses, il ne pourra pas quitter — à moins, évidemment, de sortir de la cage. Et comme cette cage a été plantée sur une roche, au-dessus d'une caverne, en plein air (*εἰς τὸν ἀέρα*, ch. 27), il est très exactement, comme le stylite, à la fois *hypèthre* et reclus.

Qu'il y ait d'ailleurs un rapport entre stylitisme et vie en cage, le cas d'Arsène, un des disciples de Théodore, le prouve (ch. 48). Avec la permission du saint il quitte le monastère pour mener, dans la solitude, la vie de complet silence. Il remonte le fleuve Sibéris et s'installe en un lieu désert près du village de Galénae. Il s'y enferme d'abord, durant tout un hiver, dans une cage de bois. Puis il se fait faire une colonne très haute, où il demeure quarante ans, jusqu'à sa mort.

Ce point établi, à savoir que la vie en cage est une variante du stylitisme originaire de Syrie, on peut montrer enfin que Théodore a eu des prédécesseurs en Syrie même, au moins deux, que nous connaissons, cette fois encore, par Théodoret. L'ermite Baradate avait commencé, comme tant d'autres, par vivre reclus dans une cahute. « Puis il gagna une roche qui surplombait ce premier logement, et là, s'étant construit une sorte de petite caisse en bois qui n'avait même pas la taille du corps, il y passait tout son temps courbé, puisqu'aussi bien cette caisse était moins haute que lui. Oui, et bien plus, elle n'était pas faite de planches exactement jointes, mais s'entrouvrait de tout côté à la manière d'un grillage, pareille aux fenêtres qui laissent entrer largement la lumière. *Dès lors, il n'était ni défendu contre les attaques des averses, ni*

à l'abri des feux du soleil, mais restait exposé à ces deux maux tout comme les autres ascètes qui vivent en plein air : il les dépassait seulement par cette peine surajoutée de la réclusion » (*Antioche*, p. 295). Un autre solitaire, Thalélaios, qui s'était fixé à vingt stades de Gabala [1], y avait façonné une cage à claire-voie, en ce sens que les barreaux n'en étaient pas ajustés, mais disjoints. Puis il avait fiché en terre, en triangle, trois hauts pieux liés à leurs extrémités supérieures par des barres transversales, et sans doute aussi par des barres allant des sommets du triangle ainsi formé aux points médians des trois bases. A leur intersection, il avait suspendu la cage. « Elle n'avait que deux coudées de haut, une de largeur. Thalélaios s'y tient assis, ou plutôt suspendu, et il a passé ainsi dix années jusqu'à ce jour. Comme il est très grand, il ne peut même pas, dans sa position assise, redresser le cou, mais il est toujours plié en deux» (*Antioche*, p. 308 s.) [2].

Que dire, que penser de tels supplices ? On songe tout naturellement aux fakirs [3], et peut-être le malicieux Voltaire avait-il rapproché les deux phénomènes [4] quand il décrit ainsi les ascètes indiens dans sa *Lettre d'un Turc sur les Fakirs :* « Il y en avait qui portaient des chaînes, d'autres un bât ; quelques-uns avaient leur tête dans un boisseau : au demeurant les meilleures gens du monde. Mon ami Omri me mena dans la cellule d'un des plus fameux ; il s'appelait Babalec : il était nu comme un singe, et avait au cou une grosse chaîne qui pesait plus de soixante livres. Il était assis sur une chaise de bois, proprement garnie de petites pointes de clous qui lui entraient dans les fesses, et on aurait cru qu'il était sur un lit de satin. Beaucoup de femmes venaient le consulter ; il était l'oracle des familles ; et on peut dire qu'il jouissait d'une très grande réputation. » Il est clair que Voltaire se moque. Mais si, d'autre part, c'est un fait, il est des hommes pour qui Dieu seul compte, qui ont la persuasion que ce Dieu, par des voies mystérieuses, entre en contact avec eux, et qu'il est parfaitement libre, étant Dieu,

[1] Aujourd'hui Djébelé, petit port à 30 km. au Sud de Lattaquié. Cf. *Antioche*, p. 292, n. 1.

[2] J'ai corrigé certains points, notamment « tonneau » en « cage », « douves » en « barreaux ». Corriger de même « tonneau » en « cage » *ib.*, p. 295, n. 3.

[3] Cf. déjà *Antioche*, p. 295, n. 1.

[4] Les récits sur les pays d'Extrême-Orient étaient alors à la mode. Il est certain d'autre part que Voltaire aime à railler les religieux chrétiens en les affublant du nom de prêtres ou moines d'Extrême-Orient ; cf. ce qu'il dit des talapoins dans *André Destouches à Siam* (Mélanges, Pléiade, p. 931). Mais avait-il lu les *Vies des Pères du Désert ?* Avait-il lu Théodoret ?

de les appeler à des vocations extraordinaires, l'historien ne peut que reconnaître le fait, s'incliner et se taire.

Il nous reste à considérer ce que j'annonçais au début : le diagnostic des maladies et les épidémies démoniaques. Pour faire entendre ce que je veux dire, il me faut remonter plus haut, jusqu'à la grande époque du rationalisme grec, jusqu'aux écrits hippocratiques [1].

Chacun connaît la méthode usitée au livre I des *Épidémies* dans le Corpus Hippocratique. L'auteur décrit d'abord la *κατάστασις*, c'est-à-dire la « constitution » du climat en un lieu donné, en l'espèce Thasos pour les trois premières « constitutions », I 1-3, I 4-12, I 13-22 [2]. Puis il décrit les maladies conséquentes à telle ou telle sorte de *κατάστασις*. C'est là, est-il besoin de le dire, avec le *Περὶ ἱρῆς νούσου* entre autres, l'un des fondements du rationalisme grec, du rationalisme occidental, de ce qui a élevé l'Occident au-dessus du niveau intellectuel des gris-gris et des « medicine men ». Pas une seule fois il n'est question de démons, de possessions démoniaques, de maladies dues à des *ἐνεργήματα* des « esprits impurs ». Toute la méthode est condensée au célèbre chapitre I 23 [3] : « Voici quels sont les signes d'après lesquels on diagnostique les maladies. On se fonde sur la nature humaine en général et sur le tempérament propre à chacun, sur la maladie et sur le malade, sur les remèdes prescrits et celui qui les prescrit — car tout cela sert à faciliter le diagnostic ou à le rendre plus difficile — ; sur la « constitution », tant dans l'ensemble que dans le détail, du climat et de la nature du sol ; sur les habitudes, le régime alimentaire, les occupations, l'âge du patient ; sur ses discours, ses façons, son silence, ses pensées, son sommeil ou son manque de sommeil, ses rêves, quels ils sont et quand il les a ; sur les tiraillements spasmodiques [4], les démangeaisons, les larmes ; sur les états aigus, les selles, les urines, les expectorations, les vomissements ; sur le nombre des passages d'une affection à l'autre, et de quelle affection à quelle autre, et sur le fait que telle phase de la maladie se porte vers un terme fatal ou critique ; sur les sueurs, les frissons, la sensation de froid glacial, la toux, les éternuements, les hoquets, la respiration, les éructations, les flatulences, sans pets ou avec, les hémorragies, les hémorroïdes. C'est de tous ces signes qu'il faut tirer les conséquences qui en résultent. » Bref, on trouve en ces lignes, sinon les

[1] Je reproduis ici quelques pages parues déjà dans les Mélanges Albin Lesky, *Wiener Studien*, LXXIX (1966), p. 157-164.

[2] Numéros des chapitres dans l'édition W. H. S. Jones dans la Loeb Classical Library, t. I, p. 146ss. Dans Littré (II, p. 598ss.), I 1-3, I 4-5, I 7-9.

[3] Jones : en Littré, I 10 (II, 668s.).

[4] *τιλμοῖσι* paraît avoir même sens ici que *τίλμασι*.

éléments d'une médecine expérimentale[1], du moins une méthode d'observation stricte, uniquement fondée sur les faits, uniquement dirigée vers un traitement réaliste, sans la croyance aux sorts ou charmes, sans l'appel aux amulettes et autres pratiques de la magie.

Rien ne prouve mieux le déclin de ce rationalisme que la croyance à l'action des démons universellement répandue depuis le Bas-Empire. On aurait tort, à mon sens, d'y voir un phénomène exclusivement chrétien. Il suffit de lire les *Vies des Sophistes* d'Eunape ou la *Vie de Proclus* par Marinos pour constater que les derniers scholarques païens se montraient, sur ce point, aussi crédules que les paysans de Galatie ou les *illustres* de Constantinople dans les textes que je produirai tout à l'heure. C'est un fait, néanmoins, que la littérature hagiographique des ve, vi^e^ et viie siècles offre la plus belle collection de témoignages sur cette forme de superstition. J'en ai donné de nombreux exemples ailleurs (*M.O.*, I, ch. 1er : *Le Moine et les Démons*). Il suffit donc ici de marquer ce qui paraît le plus saillant dans le cas particulier de Théodore de Sykéôn.

On a vu plus haut sur quoi se fonde le diagnostic du médecin des *Épidémies*. Bien différente est la méthode de Théodore. Toute maladie est due à l'action d'un démon, mais cette action s'exerce de deux manières. Tantôt, une fois entré dans l'être humain ou l'animal, le démon l'agite visiblement de mille manières, le fait bondir ou même le suspend en l'air par un phénomène de lévitation : *κινηθέντος τοῦ δαιμονίου ἤρξατο π ά σ χ ε ι ν , ὥς καὶ ἀπὸ τῆς γῆς κουφισθῆναι καὶ κ ρ ε μ ά μ ε ν ο ν ὀλολύζειν* ch. 46 ; *κ ρ ε μ α σ θ ε ῖ σ α δὲ ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς γῆς* ch. 71 ; *ὅντινα* (un *πασχικός*) *καὶ εὗρον οὐ μόνον τὸν περιορισμὸν* (le cercle à l'intérieur duquel Théodore l'a enfermé) *φυλάξαντα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς γῆς κ ρ ε μ ά μ ε ν ο ν* ch. 93. En ces cas-là, le patient est, au sens propre, un « énergumène », un *ἐνεργούμενος* ou *πασχικός*, et il n'est même pas besoin de diagnostic. Théodore se contente de rabrouer le démon (*ἐπιτιμᾶν*), de faire sur le possédé une prière (*ἐπεύχεσθαι*) et d'ordonner au démon de sortir. Tantôt le démon se cache dans le patient, en ce sens qu'il lui inflige une maladie dont ni le malade ni personne ne discerne la cause. L'expression usuelle en ces cas est *κρυπτόν* ou *κρυπτόμενον δαιμόνιον* ; ainsi, au ch. 92, une esclave a depuis treize ans un *δαιμόνιον κ ρ υ π τ ό ν* ; au ch. 94, à Sozopolis, un malade est *κατακείμενος ἐν παραλύσει ἀπὸ δαίμονος, ἔτη ἱκανὰ κ ρ υ π τ ο μ έ ν ο υ ἐν αὐτῷ τοῦ ἀκαθάρτου πνεύματος καὶ μὴ φ α-*

[1] Cf. A. Momigliano, *Secondo Contributo alla Storia degli Studi Classici* (Roma, 1960), p. 375ss.

νερουμένου ; au ch. 132, durant la traversée du Bosphore, un des passagers a un *πνεῦμα ἀκάθαρτον κρυπτόμενον ἐν αὐτῷ χρόνους* (années) *πολλούς* ; au ch. 140, dans la maison du patricien Domnitziolos à Constantinople, une petite esclave est malade et toujours alitée à cause d'un *κρυπτὸν δαιμόνιον*. Parfois les deux sortes d'activité sont réunies dans une même phrase, par ex. au ch. 43. Dans le village de Bouzaia, pour bâtir un pont sur un terrain, on a dégagé des plaques sur une colline. Il sort d'en dessous une nuée de démons, *καὶ τὰ μὲν εἰσῆλθον εἰς φανεροὺς* (plusieurs) *ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας τοῦ χωρίου καὶ ἐπαίδευον αὐτοὺς ἀγρίως, τὰ δὲ εἰς νόσους περιέβαλλον τοὺς λοιπούς.* Dans le cas de ces « démons cachés », le rôle de Théodore est de « mettre à découvert » (*φανεροῦν*) l'esprit impur. Souvent d'ailleurs le démon se manifeste dès qu'il sent la présence du thaumaturge. Ainsi dans le cas du paralytique de Sozopolis, au ch. 108. A la vue de Théodore, le démon caché dans le malade force celui-ci à bondir et se met à crier : *τί ἦλθες... ἐπὶ ἐμῷ στηλιτευμῷ* (pour que je sois affiché en public) ; *τοσαῦτα ἔτη ἔλαθον, καὶ νῦν διὰ σοῦ φανεροῦμαι.* De même pour le passager du Bosphore, qui se trouve dans la même barque que Théodore, ch. 132, *ἐν δὲ τῷ μεσοπελαγεῖν αὐτοὺς μὴ φέρον τὸ πνεῦμα τὴν χάριν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ, ἐκινήθη καὶ ἤρξατο ἀπομάχεσθαι καὶ ὕβρεσι δυσφημεῖν τὸν ὅσιον.* D'autres fois, le démon reste caché et il appartient à Théodore de le « découvrir ». Ainsi pour la petite esclave de Domnitziolos (ch. 140) : le saint la saisit de la main gauche, et, de la droite, se met à la frapper sur la poitrine, *καὶ ἐγκράζειν τῷ ἐνεργοῦντι δαίμονι πρὸς τὸ φανεροῦσθαι καὶ μὴ κατακρύπτεσθαι* (comp. ch. 86 *μὴ κατακρύπτου, ἀκάθαρτον πνεῦμα, φανερὰ γάρ σου ἡ ἐνέργεια*). C'est seulement alors que le démon, *ὡς βίαν πάσχων ὑπ' αὐτοῦ*, commence à s'agiter et à crier.

On vient de voir le traitement infligé au démon. Il est habituel en pareil cas. Théodore frappe de même le passager du Bosphore, *ἐπιλαβόμενος αὐτοῦ, τύψας τὸ στῆθος αὐτοῦ τῇ χειρὶ... τῷ ἐν αὐτῷ κρυπτομένῳ... ἐκέλευσεν ἐξελθεῖν* (ch. 132 ; le démon sort de la bouche du patient sous la forme d'une souris). Dans le monastère *τῶν Ῥωμαίων* à Constantinople, un *πασχικός* ayant été amené au saint, celui-ci *ἐπιτιμήσας καὶ τῇ χειρὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ τύπτων ἐκέλευσε τῷ ἐν αὐτῷ ἀκαθάρτῳ πνεύματι ἐξελθεῖν* (ch. 138).

De même encore, au ch. 86 : *ἐ ρ ρ ά π ι ζ ε ν αὐτὸν κατὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ*, et au ch. 93 : *ὁ δὲ ὅσιος ἐ μ α σ τ ί γ ω σ ε ν αὐτὸν κατὰ τοῦ στήθους.* Dans le cas de la petite esclave, Théodore l'étend aussi à terre et lui met le pied sur le cou (ch. 140). Ces pratiques sont naturellement toujours accompagnées de prières. Après avoir mis le pied sur l'esclave, le saint prie un bon moment *βλέπων ἐπὶ ἀνατολὰς... ἡσύχως καθ' ἑαυτόν* (en silence à part soi).

Voici enfin un bon exemple de diagnostic où la plupart des éléments indiqués plus haut (sauf les coups) se trouvent rassemblés. La scène se passe à Constantinople durant le premier séjour qu'y fit le saint sous l'empereur Maurice (ch. 84). La petite esclave d'un personnage important (*τινὸς μεγιστᾶνος*) a depuis vingt-huit ans un *δαιμόνιον κρυπτόν*, en sorte qu'elle est tout le temps malade et alitée sans connaître la cause de sa maladie (*καὶ ἀ γ ν ο ε ῖ ν τὸ συνέχον αὐτὴν πάθος* ; comp. ch. 71, la femme Irène a depuis longtemps *πνεύματα κρυπτά*, en sorte qu'elle est alitée *μ ὴ γ ι ν ώ σ κ ο υ σ α τ ὴ ν τ ῶ ν π ν ε υ μ ά τ ω ν ἐ ν έ ρ γ ε ι α ν*, et ch. 86, le fils d'un commerçant détaillant a le cœur dévoré par un démon, *συνεχόμενος ἀρρωστίᾳ καὶ μὴ ε ἰ δ ὼ ς τ ὴ ν ἐ ν έ ρ γ ε ι α ν τ ο ῦ δ α ί μ ο ν ο ς*). Son maître l'amène au saint. Celui-ci lui prend la tête et prie Dieu « de lui faire connaître le mal qui la tient » (*γ ν ω σ θ ῆ ν α ι τὸ συνέχον αὐτὴν πάθος*, ch. 71 ; dans un autre cas, Théodore sait aussitôt la cause du mal, *γ ν ο ὺ ς δὲ τὴν ἐν αὐτῷ αἰτίαν ὁ ἅγιος*, ch. 86). Cette prière achevée, le démon commence aussitôt à agiter convulsivement (*σπαράσσει*) la fille. Théodore lui commande de se calmer. C'est un mercredi, et il invite le *κύριος* à lui ramener la fille le mercredi suivant. De nouveau, le démon s'agite et crie : « Voilà vingt-huit ans que je suis dans cette créature (*πλάσμα*), et nul des saints ne m'a mis à découvert (*ἐφανέρωσε*). Et ce fils de la prostituée [1] est venu, et il m'a mis à découvert (*φανερόν με πεποίηκεν*). » Théodore lui ordonne enfin de sortir, et le démon lui obéit *μετὰ φωνῆς μεγάλης*, non sans avoir de nouveau agité convulsivement (*σπαράξας*) la fille (ch. 84).

Outre le fameux récit de Thucydide, on trouve, au IIIe livre des *Épidémies*, dans la quatrième « constitution » (*κατάστασις*), dont le lieu n'est pas nommé, une excellente description de ma-

[1] Théodore est né d'une fille d'auberge et d'un voyageur qui passait (ch. 3).

ladies épidémiques (τὰ μὲν ἐ π ι δ η μ ή σ α ν τ α νοσήματα ταῦτα III 3, Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα πυρετῶν ἐ π ε δ ή μ η σ ε ν εἴδεα III 12) en correspondance avec les saisons : au début du printemps, à l'époque des grands froids, une épidémie d'érysipèle (III 3-5), accompagnée de fièvres ardentes (III 6), de phrénitis (ib.) et d'autres sortes de fièvres (III 7-12) ; depuis l'hiver et jusqu'à l'automne, avec quelque allégement durant l'été, une épidémie de phtisie (πλείστους ἔκτεινε τὸ φθινῶδες III 13-14). Cet exposé se termine ainsi (III 15 Jones et Littré) : « Dans tous les cas décrits, le printemps fut la saison la plus funeste et celle qui tua le plus de monde, l'été la saison la plus bénigne et où moururent le moins de gens. En automne et sous l'influence des Pléiades, il y eut de nouveau des morts, la plupart périssaient le quatrième jour. Or il me semble conforme à la raison que la venue de l'été ait eu une influence salutaire. Car l'hiver, quand il survient, résout les maladies de l'été, et la venue de l'été transforme les maladies de l'hiver. Et cependant l'été, cette année-là, ne fut pas, pris en lui-même, une saison de bonne constitution (εὐσταθές), car il fut soudainement chaud, humide et sans brises. Néanmoins, du seul fait qu'il passa à l'autre constitution (κατάστασιν), il eut une bonne influence [1]. » Ces considérations valent ce qu'elles valent, elles prouvent du moins que l'auteur s'efforce de raisonner d'après les données concrètes, et tout le monde admire encore sa description des signes cliniques (III 3-14) dans les épidémies indiquées.

Cette fois encore, la différence est grande dans l'interprétation des faits entre l'auteur hippocratique et le moine Géôrgios. Pour celui-ci l'épidémie est due à ce qu'on pourrait nommer des « miasmes démoniaques » qu'on a troublés dans leur repaire, et qui dès lors envahissent le village, où ils attaquent bêtes et hommes. Le schème, qu'on rencontre aux chapitres 43 et 114-118, est toujours le même. En 43, comme on l'a vu plus haut, les démons sortent de dessous des plaques qu'on a enlevées sur une colline pour achever un pont. En 114, c'est un paysan du village de Sandos, qui, pour élargir son aire, a creusé tout autour et ainsi entamé une colline « où logeait une quantité de démons » (ἐν ᾧ ὑπῆρχον δαιμόνια πολλά). Ces démons sortent donc en masse, entrent dans les animaux du village, qu'ils rendent furieux (ἐξη-

[1] T. I, p. 238ss. Jones = t. III, p. 66ss. Littré.

γρίαινον αὐτά), puis dans les êtres humains, hommes et femmes, et se mettent à les torturer (παιδευθέντων). En 115, dans le village de Permétaïa, c'est de nouveau parce qu'on a soulevé un πλακίον que les démons envahissent le pays, torturant (ἐπαίδευσεν) six hommes et huit femmes. En 116, doublet de 114, dans le village d'Eukraaï, un paysan creuse une tranchée dans une colline, et il en sort une «phalange d'esprits impurs», qui envahissent un grand nombre d'hommes, de femmes et d'enfants. Il en résulte toutes sortes de désordres, si bien que le gouverneur de la province fait saisir et fouetter nus plusieurs des énergumènes. Ceux-ci, au lieu de pleurer, sont pris d'une rire inextinguible, puis, une fois relâchés, se livrent à de plus graves désordres, brûlant les meules, entrant dans les maisons et y dévorant ce qui s'y trouve d'aliments, brisant les meubles, n'épargnant même pas leurs propres demeures. Les démons s'attaquent aussi aux animaux domestiques, tuent les uns, rendent furieux (ἐξηγρίωσαν) les autres, en sorte qu'on ne peut les retenir et qu'ils cassent tout. Davantage, les démons se postent aux confins du territoire et y terrifient les passants par leurs apparitions (φαντασίαν παρεῖχον τοῖς παρατυγχάνουσι ; comp. ch. 43, ἄλλα δὲ — sc. δαιμόνια — εἰς τὰς στράτας καὶ τὰς μεθορίας κατέμενον ἀδικοῦντα τά τε ἄλογα καὶ τοὺς διοδεύοντας ἀνθρώπους). En 118, dans le même village, l'attaque des démons est due à ce que les habitants ont enlevé le couvercle d'un sarcophage pour en faire une auge (εἰς χρῆσιν ὑδρίου). On notera ici que ce sarcophage contenait les restes d'anciens païens, πυάλου (= πυέλου) μαρμαρίνης... ἐχούσης σκηνώματα ἀρχαίων ἀνθρώπων Ἑλλήνων, et que ces restes étaient gardés par des démons (ὑπὸ δαιμόνων φυλαττομένων). D'autre part, dans plusieurs de ces récits, l'auteur des travaux de terrassement, et par suite du méfait, est soupçonné d'avoir creusé pour découvrir un trésor : ch. 43, ὡς μέν τινες ἔφησαν, ἐπὶ προφάσει τῆς τοῦ ἔργου χρείας (sc. l'achèvement du pont) ὡς δὲ οἱ πλεῖστοι λέγουσιν, ὅτι θησαυρὸν ἀποκείμενον ἐκεῖθεν ἀπεσύλησαν ; ch. 114, νομίσαντες (sc. οἱ τοῦ χωρίου) ὅτι διὰ τὸ χρήματα αὐτὸν ἐκεῖθεν λαβεῖν τοῦτο πεποίηκε ; ch. 115, les villageois de Sandos ayant été accusés de τυμβωρυχία par le gouverneur, Théodore lui écrit ὅτι οὐ χρημάτων ἕνεκεν, ἀλλ' ἐξ ἐπιβουλῆς τοῦ Σατανᾶ ἡ τοῦ βουνίου περιορυγὴ γέγονε ; ch. 116, le paysan d'Eukraaï creuse la colline voisine de son champ εἴτε

διὰ φιλοκαλίαν τῆς... διαφερούσης αὐτῷ γῆς εἴτε δι' ἀφαίρεσιν χρημάτων, πῶς εἰπεῖν οὐκ οἶδα· ἡ μὲν γὰρ φήμη οὕτω διέδραμε διὰ χρηματικὸν πόρον τοῦτο γεγονέναι ἐκεῖθεν. Il est donc fort possible qu'on ait ici un exemple de la croyance, fort répandue jusqu'à nos jours, à des djinns gardiens de trésors. « Gardiens de tombes » n'en est point différent, car les tombes passent pour contenir des trésors et les papyrus magiques nous instruisent assez sur l'action malfaisante des démons attachés à des cadavres.

Quoi qu'il en soit, la méthode de Théodore est aussi, chaque fois, la même. Elle consiste à *καθορκίζειν* les démons (ch. 43). Pour cela, il « fait sortir une procession » (*ἐκβαλὼν λιτήν* ch. 43, 114, 115 ; *ἐκβάλαι τὴν λιτήν* ch. 117), qui fait le tour du village et des *μεθόρια*, pour s'arrêter enfin au lieu d'où sont sortis les démons. Là, il prie, et, sous l'influence de sa prière, tous les démons se rassemblent (*προσηύξατο τῷ Κυρίῳ, ὥστε καὶ τὰ εἰς τὰς μεθορίας καὶ τὰς ὁδοὺς παραμένοντα... ἅπαντα συνελάσαι* ch. 43 ; *συνήχθησαν* ib. ; *αὐτοῦ... προσευχομένου πάντα τὰ ἐκεῖθεν ἐξελθόντα πνεύματα... συνήχθησαν εὐθέως εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον* ch. 114 ; *προσευξάμενος... τὰ ἀποχωρήσαντα ἐκεῖθεν συνήγαγε καὶ τῷ τόπῳ περιώρισε* ch. 115). Quand ils sont tous rassemblés, Théodore les « enchaîne » (*κατέδησεν* ch. 118) ou « enferme » de nouveau (*κατακλεῖσαι* ch. 43, *κατέκλεισεν* ch. 114, *κατακλεῖσαι* ch. 116) au lieu d'où ils étaient sortis, fait combler le fossé et remettre les plaques[1], et dresse au-dessus une croix (ch. 43, 114, 117) ou trace sur le lieu un signe de croix (ch. 115).

Un hasard de lecture me permet de donner au moins un témoignage sur la renommée de Théodore de Sykéôn. L'un des manuscrits qui contiennent des miracles de S. Georges (celui-ci en contient trois), le *Parisinus* 1604, du XIe siècle[2], comporte un Épilogue[3] où se lit ceci : « Non seulement il (S. Georges) accomplit chaque jour ces miracles par lui-même, mais encore l'admirable saint sait donner de surcroît sa grâce à ceux qui maintiennent envers lui une foi sans ombre de doute, s'ils ne mènent pas une vie qui s'y oppose :

[1] Dans le cas du sarcophage, Théodore permet aux villageois de garder le couvercle, *ὡς χρήσιμον ὃν εἰς τὴν τοῦ ὑδρίου ὑπουργίαν, ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν ἐστιν ἐκεῖ εἰς σημεῖον τῶν αὐτοῦ θαυμάτων*, ch. 118.

[2] Cf. *Miracula S. Georgii* ed. J. B. AUFHAUSER (Teubner, 1913), p. XIIIs. Le texte qui va suivre est p. 40s.

[3] *BHG* 691n.

tantôt il les tire eux-mêmes des malheurs qui les oppriment, parfois même il collabore avec eux dans les miracles et prodiges qu'ils opèrent. *Témoin en est ce fameux grand Théodore, nommé le Sikéote, dont je sais que tous le connaissent*, témoins bien d'autres. Et en ceci Georges imite son maître le Christ, qui donna à ses disciples pouvoir sur tous les démons et qui les envoya guérir les maladies. » On verra, de fait, dans la *Vie de Théodore*, quelle confiance il eut dans le patronage de S. Georges et comment ce saint l'assista en plus d'une rencontre.

II. Les manuscrits

Le texte *BHG* 1748 a été établi d'après trois manuscrits : *Marcianus* 359 (**M**), *Patmensis* 254 (**P**), *Atheniensis* B.N. 1014 (**A**).

Pour le *Marcianus* j'ai pris pour base, par commodité, le texte publié par Theophilos Joannou en ses *Μνημεῖα ἁγιολογικά* (Venise, 1884, p. 361-495), mais après une revision complète, sur le manuscrit lui-même, qu'a bien voulu faire le R. P. Saffrey. Il suffit de comparer les deux éditions pour voir combien ce travail était nécessaire : je puis certifier qu'on lit ici, pour la première fois, ce que donne réellement le *Marcianus*.

Pour le *Patmensis*, j'ai eu à ma disposition des photographies que je dois à l'obligeance du R. P. Halkin, de la Société des Bollandistes. L'importance du *Patmensis* est triple : il confirme de bonnes leçons du *Marcianus* qui avaient disparu dans l'édition de Joannou ; il offre à plusieurs reprises la bonne leçon là où le *Marcianus* est fautif ; enfin et surtout il permet de combler les deux lacunes, la seconde très grave (42 folios), du *Marcianus*.

Quand M manque, j'ai indiqué folio et ligne du *Patmensis*.

Pour l'*Atheniensis*, je me suis adressé, par l'entremise d'amis grecs, à M. le Directeur de la Bibliothèque nationale d'Athènes, de qui j'ai obtenu très rapidement d'excellentes photographies. Je le prie d'agréer ici mes très vifs remerciements.

Les deux premiers codex sont des ménologes, le *Marcianus* allant du 9 mars au 23 avril et comportant vingt-neuf numéros (Théodore de Sykéôn : 22 avril), le *Patmensis* comportant au complet, fait très rare, les trente fêtes du mois d'avril. L'un et l'autre aussi ont été très minutieusement analysés, le premier par A. Ehrhard, *Überlieferung... der hag. Lit. der griech. Kirche*, I, 1937, 426-430, le second par ce même Ehrhard, *l. c.*, 611-614

(non par autopsie, mais d'après des notes d'amis) et plus exactement par le P. F. Halkin, *Anal. Boll.*, 72, 1954, 15-34, d'après une description et des photographies fournies par Robert P. Blake. Il est vain de reproduire ici ces analyses.

M *Marcianus* 359, saec. x, 275 fol., 380 × 260 mm., perg., 1 col. La Vie de Théodore de Sykéôn va du fol. 193ᵛ au fol. 270ʳ.

P *Patmensis* 254, saec. xi in., 320 fol., 354 × 260 mm. (script. 262 × 183), perg., 1 col. La Vie de Théodore de Sykéôn va du fol. 155ʳ au fol. 278ʳ. Ce manuscrit étant moins connu, j'en indique ici quelques particularités, qui me permettront d'ailleurs de ne pas encombrer l'apparat.

Les fautes d'orthographe et autres sont innombrables, soit en vertu des confusions habituelles :

ο pour ω ou *vice-versa : πρωτοτύπος* adverbe (ch. 1), *πιστώτατον* (ib.), *ὑπομονητικότατον* (ib.), *δικαιόμασι* (ib.), *κατωρθώμασι* (ib.), *σύγχωρον* (ch. 2), *οὗτως* (ch. 3) (très fréquent : en certains cas on peut hésiter entre *οὗτος* et *οὕτως*), *τῶν ψαλμῳδόν* (ch. 26), etc.

η pour ι ou vice-versa, ει pour η ou pour ι : φημωτήν, κεκοσμιμένων (lege *-ον*), *θεοφιλεῖ, ἔστη* (pour *ἐστι*), *βασιλεικοῦ*, etc.

αι pour ε ou vice-versa : Σικαιών (titre et dans tout l'ouvrage), *δαίομαι, χαλαιποῦ*, etc.

οι pour υ : πάνοι, ποινθανομένης, οἰστερούμενοι, etc.

soit en vertu de la disparition progressive du datif et de son remplacement fréquent par l'accusatif [1] : *τὸ παιδίον* pour *τῷ παιδίῳ* (ch. 14), *χαρίσασθαι αὐτὴν* pour *αὐτῇ* (ch. 95), *ὑπήντησεν αὐτὸν* pour *αὐτῷ* (ch. 109), etc.

soit en vertu de simples bourdes dont voici des exemples : *ἐπείθοι* (vox nihili) pour *ἐπίδοι* (ch. 3), *τῷ ὄντι* pour *τοῦ ὄντος* (ch. 4), *αὐτοῖς* pour *αὐταῖς* (ch. 6, l. 8), *αὐταῖς* pour *αὐτῇ* (ch. 9.16), *ἐποψίαν* pour *ὑποψίαν* (ch. 20), *πολλοὶ χρόνοι* pour *πολυχρόνιοι* (ch. 21), *πιγμαῖον* pour *πηγιμαῖον* (ch. 50), *μακάριος* pour *Μαυρίκιος* (ch. 54), *ἀπελθεῖν* pour *ἐπελθεῖν* (ch. 56), *λαβόντα* pour *λαβόντι* (ch. 57), *ἀνακτικῶς* pour *ἀνεκτικῶς* (ch. 61), *οἱ γὰρ* pour *οὐ γὰρ* (ch. 70), *τοῦ... μάρτυρος* pour *ὁ... μάρτυς* (ib.), *ἀναστήσας* pour *ἀναστήσαντος* (ch. 72), *λουκτάρτωρ* pour *λουκτάτωρ* (ch. 88), *ἐπιμείναντος* pour *ἐπιτιμήσαντος* (ch. 91), *λαβόντα* pour *λαβόν* (ch. 93), *σῶμα* pour *σχῆμα* (ch. 95 ; même faute en M), *ἀπῆλθεν* pour *ἀπῆλθον* (ch. 110), *ὁσαρίου* ou *ὁωρίου* (vox nihili) pour *χωρίου* (ch. 111), *συμβαῖνον* pour *συμβαίνειν* (ch. 114), *μαρμαρίτης* pour *μαρμαρίνης* (ch. 118), *ὑποδοθῆναι* pour *ἀποδοθῆναι* (ib.), *τρικυ-*

[1] Cf. W. Dressler, *Der Untergang des Dativs in der anatolischen Gräzität*, dans *Wiener Studien*, t. 78 (1965), p. 83-107.

μίας pour *τρικωμίας* (ib. ; même faute en M), *λογιζομένου* pour *λογιζομένους* (ch. 142), *ἔφησεν αὐτόν* (ib.), *λόγον* pour *λόγου* (ib.), *χρωμένη* pour *χρωμένην* (ch. 143), *δυσωδία* pour *δυσίατον* (ch. 146), etc. etc.

Ces nombreuses erreurs amènent à tenir pour fautes de confusion, et non pour variantes, des formes comme *ταχεῖον* pour *τάχιον* (ch. 34, 46, 122). J'ai omis de même les cas d'aspiration incorrecte, v. gr. *καθόναρ* (4 exemples), *ἔφιδε* (ch. 31) (cf. K. Dieterich, *Untersuchungen z. Gesch. der griech. Sprache*, 85s.) ou, à l'inverse, de psilose, v. gr. *κατορκίζειν*, *ἐπ' ἱκανόν* (cf. Dieterich, 84s., 279), et de menues différences d'avec M comme acc. *ὑγιᾶ* pour *ὑγιῆ* ou, à l'inverse, *ὑγιῆ* pour *ὑγιᾶ*, ou comme l'augment en *η* ou *ηυ-* alors que M a *ε* ou *ευ-*, v. gr. *ἤμελλεν*, *ἠβούλετο*, *ηὐλόγησεν*, *ηὐλόγει*, *ηὐχαρίστη* (lege *-τει*), *ηὐχαρίστησε*, *ηὑρέθη*, etc. On notera que M et P s'accordent pour éviter les élisions, écrivant par exemple *τὰ ἄλλα* (*τἄλλα* ed. [1]), *παρὰ ἀδελφοῦ* (*παρ' ἀδελφοῦ* ed.), et qu'ils ont partout *αὐτοῦ* ou *ἑαυτοῦ*, jamais *αὑτοῦ*.

En certains cas, on peut hésiter. En basse grécité, *ἐάν* et l'indicatif est un fait connu (voir Blass-Debrunner, 372, 1a) : on se demandera donc si par ex. *ἐὰν θέλεις* (ch. 81), *ἐὰν κατακαίεται* (ch. 113) sont simples fautes ou variantes [2]. En revanche j'ai marqué dans l'apparat certains tours pour lesquels on a d'autres exemples, v. gr. *εὐχαριστεῖν τὸν θεόν* (ch. 42 fin et 156.19), *ἐπεύχομαι* et acc. (au sens de « prier sur ou pour quelqu'un ») ch. 87 (M et P, cette fois donc introduit dans le texte), ch. 103 (P seul), *πλησιάζειν τὸ χωρίον* (ch. 43, P, comme en grec moderne) ou des formes comme *μῆναν* et *νύκταν* (cf. Dieterich 159) ou *μυσερόν*, ch. 84 P et 112 P (cf. Dieterich 4). Au ch. 76, *κινδυνευσάντων ψυχῶν* P (et A) n'est pas faute, mais variante : on a l'exact équivalent *Hist. Mon.* XII 55s. *τῶν ἀναιρεθέντων ψυχῶν* (x p : *ἀναιρεθεισῶν* y P²P⁵) [3].

Enfin j'ai résolument introduit dans le texte, parce que communs à M et P, *παραδιδεῖ* au ch. 34.24 (cf. Dieterich 221 ; L. Robert, *Hellenica*, XI/XII, 430 et n. 1 : normalisé en *παραδιδοῖ* par Joannou), et *καταποθεῖσθαι* (ch. 135.5), bon exemple d'un verbe dérivé d'une forme normale, ici de l'aor. class. *καταποθῆναι* (ainsi normalisé par Joannou), et l'inconcinnité de *λεγομένων* (normalisé en *λεγομένοις* par Th. J.), au ch. 118.21.

1 *Ed.* (ou *éd.*) renvoie à l'édition de 1884.

2 Noter, dans le texte même, *ὅπου ἄν τι τοιοῦτον συνέβαινεν* ch. 145, *ὅταν ἐγίνοντο* ib., *ἐὰν ἐγίνετο* ou *ἐγένετο* ib., *ὅταν ἐγίνετο* ib., *ἐὰν εἶχον* ib., *ἐὰν δὲ ἐγίνετο* ch. 147, *ἐὰν δὲ ἦν* ib., *ἐὰν δέ τις... παρεγίνετο* ib., à côté de *εἰ συνέβαινε* ch. 145, *εἰ δὲ ἔχρῃζον* ib., *καὶ εἰ μὲν... ἀπεγίνωσκεν* ch. 147, *εἰ δὲ ἐπέμενεν* ib.

3 Cf. *Anal. Boll.* 83 (1965), 455.

Atheniensis B.N. 1014, saec. XI [1], 164 fol., 240 × 180 mm., perg., 1 col., 22 lignes. La Vie de Théodore de Sykéôn va du fol. 113r au fol. 160v. Cf. Ehrhard, III 2, 921s. et 921 n. 1.

Ce manuscrit ne contient que deux vies, celle d'Andréas Salos, dont le début manque (cf. Ehrhard, *l. c.*), et celle de Théodore, qui s'achève sur ces mots *καὶ εὐθέως εἰσελθὼν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ἔψαλλεν μετὰ τῶν ἀδελφῶν τὰ ἑσπερινά, ὁμοίως καὶ ἐν τῷ ναῷ.* Le reste est perdu. Les derniers mots étant ceux du *Patm.* 275r 14-15 (= ch. 167, l. 101), ce qui manque n'est pas considérable : le dernier discours aux frères (ch. 168), les derniers moments et la mort (ib.), les funérailles (ch. 169), la conclusion du moine Géôrgios (ch. 170).

L'*Ath.* n'est pas un ménologe, mais a été copié pour la lecture privée d'édification dans la cellule, ressortissant ainsi à la catégorie qu'Ehrhard a dénommée (III 2, 916) *Sammlungen von Mönchsleben*, dans la 1re subdivision (A. *Biographiensammlungen*, p. 916-925). L'écriture n'est d'ailleurs pas aussi soignée que celle des Ménologes.

A est incomplet pour deux raisons. D'une part, l'ouvrage étant copié pour la lecture privée, le scribe a délibérément omis des chapitres qui ne l'intéressaient pas, dont voici la liste :

Ch. 1 (l. 7) - 2 (*πρωτοτύπως... θαυματουργήματα*) ;
Ch. 8 (fin) - 9 (*ὥστε... σπουδάζουσα*) ;
Ch. 15 (fin) - 18 (*ἔτι δὲ ἀγνοοῦσα... δωρούμενον*) ;
Ch. 25 en entier ;
Ch. 27 (milieu et fin) (*ἀπὸ τῆς... σπηλαίου*) ;
Ch. 31-38 en entier ;
Ch. 60-61 en entier ;
Ch. 81-160 en entier.

D'autre part, A comporte des lacunes par la perte de feuillets :

Ch. 39 (milieu et fin) - 55 (*καὶ λέγουσιν αὐτῷ... ἢ ἐν τῷ λιβάνῳ*) ; le ms. reprend à *πληθυνθήσεται* après *λιβάνῳ*. Il peut y avoir amputation de quelques chapitres, mais la lacune est évidente. Car (1) le scribe n'a pas pu laisser en plan, au ch. 39, l'histoire

[1] La date est indiquée au premier feuillet en papier (161r) : « l'an du Christ 1071 », à la fin d'une notice ainsi conçue : « Le présent livre a été composé aux jours de l'empereur Léon le Grand (sc. L. le Sage, 886-912 : erreur manifeste !) et a été emporté loin de la capitale au temps de notre défunt père Néophytos, neveu du saint Bessarion et propriétaire de ce monastère. Il a été écrit en l'an d'Adam depuis la création 6583, en l'an depuis le Christ 1071, et a été dédié au saint monastère du Dousikos. »

de la guérison de Théodore par Côme et Damien ; (2) *πληθυνθήσεται* est la fin d'une citation biblique ; (3) *δεόμενον* (fin de phrase) termine le fol. 129^{v}, *πληθυνθήσεται* commence le fol. 130^{r}, et il faut donc supposer la perte d'un ou de plusieurs feuillets.

De même pour la lacune ch. 163 (milieu et fin) - 166 (début). Car (1) *καὶ οὕτως μετὰ σπουδῆς ὁ ἐπιτεταγμένος* ne fait pas une phrase ; (2) *ἐπιτεταγμένος* termine le fol. 158^{v}, la reprise *Μετὰ δὲ τὴν ἡμέραν* commence le fol. 159^{r}, il y a donc perte d'un ou de plusieurs feuillets.

Même conclusion aussi pour la fin abrupte fol. 160^{v} *ὁμοίως καὶ ἐν τῷ ναῷ* (ch. 167.101). Là encore il n'y a pas de phrase, on ne peut guère supposer que le scribe ait omis la mort du saint, enfin et surtout les feuillets qui suivent (161-164) sont en papier et la notice chronologique que porte le fol. 161^{r} (cf. *supra* p. XXX, n. 1) est d'une écriture très postérieure (XVIe s.) ; cf. EHRHARD, III, 2, 922, fin de la note 921,1.

Amputé et lacuneux comme il est, A est néanmoins très important, car il a été *copié sur un exemplaire parfois meilleur que le modèle de MP*. Le point dirimant est au ch. 79. Le métropolite d'Ancyre ayant obtenu du patriarche de Constantinople permission d'accepter la renonciation de Théodore à l'évêché d'Anastasioupolis, il lui confère l'omophorion, *συνεβούλευσεν δὲ αὐτῷ ἵνα ὑποχωρήσῃ ἀπὸ τῆς ἐνορίας πόλεως ἐνορίαν* PM, ce qui évidemment n'a aucun sens. Seul A donne le bon texte *ἀπὸ τῆς ἐνορίας* <*τῆς ὑποκειμένης τῇ Ἀναστασιουπόλει εἰς ἑτέρας*> *πόλεως ἐνορίαν*. Et l'on voit aussitôt d'où est venue la faute : du retour du mot *ἐνορία*. Ou peut-être encore, voulant résumer comme il lui arrive, le scribe avait-il en tête *ἀπὸ τῆς ἐνορίας τῆς πόλεως*, ce qui rendrait la faute encore plus intelligible (*πόλεως... πόλεως*).

On trouve d'autres pertes de mots par homoeotéleuton ou similitude de terme, les unes seulement en M, les autres communes à MP : ch. 21 *τῇ δὲ ἐπαύριον ἐποίησεν αὐτὸν ὑποδιάκονον*, <*εἶθ' οὕτω πάλιν διάκονον*> PA, om. M ; ch. 58 *ἅμα τῷ ὁσιωτάτῳ* <*Ἀμιάντῳ τῷ*> PA, om. M ; ch. 63 *μόνον τὸ παλάτιον μὴ ἐάσῃς* <*ὅπερ μετὰ κόπου ᾠκοδόμησάς μοι· διὰ τοῦτο γάρ σε καὶ τῆς ἐπισκοπῆς τιμηθῆναι συνήργησα, ἵνα σύ μοι αὐτὸ ἐγκαινίσῃς*> A, om. MP ; ch. 64 *ὁ ξενοδόχος, ἀνὴρ εὐλαβὴς* <ὁ MP> *ἡγούμενος* <*τῶν ἐκεῖσε εἰς ὕστερον γεγονώς*> A, om. MP (ici encore absurde : le *ξενοδόχος* n'est pas l'higoumène) ; ib. *ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ* <*δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ*> A, om. MP ; ch. 76 *ἀκμὴν*

ἐπέκειτο ὀχλῶν αὐτῷ <*ὥστε δοῦναι αὐτῷ*> A, om. MP ; ch. 161.6 *ἠθέλησεν* <*ποιῆσαι κιστέρναν ἐπὶ τὸ δυτικὸν μέρος τῆς πόλεως καὶ ἐποίησεν*> A, om. P (M manque) ; ch. 161.93 *οὐ μόνον γὰρ οἱ τῆς αὐτῆς πόλεως*, <*ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς πόλεως*> A, om. P ; ib. 149-150 *ἵνα ἐξέλθητε* <*ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰσέλθητε*> A, om. P. Certaines de ces omissions sont sans importance, d'autres aboutissent à des absurdités (*ἐνορίαν* ch. 79, *ὁ ἡγούμενος* ch. 64).

Le cas du ch. 55 est différent. Théodore construit à Sykéôn une église triconque de S. Georges, *ἔχοντα ἐκ δεξιῶν εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Πλάτωνος*, ainsi MPA. MP poursuivent *ἐπάνωθεν δὲ αὐτοῦ, ἐν τῷ κατηχουμένῳ τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάκχου κτλ.* Après *Πλάτωνος εὐκτήριον* (sic) A poursuit *ἐπάνωθεν δὲ αὐτοῦ ἐν τῷ κατηχουμένῳ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, ἐξ εὐωνύμων δὲ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀντιόχου* (sc. *εὐκτήριον*). Puis *ἐπάνωθεν δὲ αὐτοῦ ἐν τῷ κατηχουμενίῳ* (sic) *τῶν ἁγίων κτλ.* comme dans MP. J'ai admis dans le texte *ἐξ εὐωνύμων δὲ... Ἀντιόχου* qui répond manifestement à *ἐκ δεξιῶν... Πλάτωνος*. Ce qui précède en A, *ἐπάνωθεν δὲ αὐτοῦ ἐν τῷ κατηχουμένῳ Θεοδώρου* semble une phrase incomplète plutôt qu'une erreur (sc. le scribe écrivant trop tôt *ἐπάνωθεν δὲ... Βάκχου*), car on ne s'expliquerait pas la présence de *τοῦ ἁγ. μ. Θεοδώρου*.

Au ch. 26.23 j'ai admis l'addition de A <*ἐμέ τε τὸν ἀνάξιον καὶ ἄλλους*> *οὐκ ὀλίγους παῖδας... παιδεύσας*, car on ne voit pas comment le scribe de A aurait pu inventer ce trait personnel de l'auteur, le moine Georges.

Signalons que A omet partout l'iota souscrit ou adscrit.

J'ai parfois utilisé la traduction anglaise de Elizabeth Dawes et Norman H. Baynes dans *Three Byzantine Saints* (Oxford, Blackwell, 1948), p. 87-192 (traduction faite d'après le texte de Th. Joannou).

Il me reste à remercier les savants qui ont bien voulu m'aider, en particulier le R. P. Saffrey pour sa collation de M. J'ai bien de la reconnaissance aussi aux RR. PP. Bollandistes qui ont accepté cet ouvrage en des temps difficiles.

III. Table des Chapitres

Prologue : 1-2 1

I. Naissance (sous Justinien) et premières années : 3-9

a. *Conception de Théodore. Sa mère voit en songe un astre brillant* : 3-4 3
b. *Naissance de Théodore ; S. Georges force sa mère à le vouer à Dieu* : 5 4
c. *Premiers jeûnes sous la conduite du valet Étienne* : 6 . 5
d. *Conduit par S. Georges, Théodore va prier à l'oratoire du martyr* : 7 6
e. *Théodore miraculeusement guéri. S. Georges le réveille la nuit pour prier* : 8 7
f. *Résistance de ses parentes. S. Georges leur apparaît et les menace* : 9 8

II. Préparation aux grandes pénitences : 10-14

a. *Premier temps de réclusion et de silence total* : 10 . 9
b. *Le diable, sous les traits d'un camarade d'école, cherche à tuer Théodore* : 11 9
c. *Théodore s'enferme dans l'oratoire de S. Georges* : 12 . 10
d. *Théodore apprend par cœur le psautier* : 13 . . 11
e. *Visite à l'ermite Glycérius. Miracle de la pluie* : 14 . 12

III. Commencement des grandes pénitences : 15-19

a. *Théodore s'installe définitivement à l'oratoire de S. Georges* : 15 13
b. *Il s'enferme dans un caveau qu'il a creusé sous l'oratoire* : 16 13
c. *Il tombe malade, guérit et devient puissant contre les démons* : 17 14
d. *Première expulsion d'un démon* : 18 15
e. *Théodore s'enfonce dans le désert et y vit deux ans dans une caverne* : 19 16

IV. La sainteté de Théodore est révélée au dehors : 20-26a

a. *On le sort de sa caverne au désert* : 20 17
b. *Il reçoit d'un coup les saints ordres* : 21 18
c. *L'auteur Géôrgios se fait connaître* : 22 19
d. *Genre de vie de Théodore prêtre* : 23 20

e. *Premier voyage à Jérusalem* : 24 20
f. *Entrée en religion de la sœur et de la grand-mère de Théodore* : 25 21
g. *Premiers disciples de Théodore. Arrivée de Philoumène et d'un autre disciple, qui meurt et est remplacé. Expulsion des démons d'un certain village* : 26-26a . 23

V. Théodore s'enferme dans une cage en plein air : 27-30(a)

a. *Théodore se fait faire une cage de fer* : 27 . . . 25
b. *Il porte cuirasse, ceinture, chaînes de fer aux pieds et aux mains* : 28 26
c. *Il reste en plein air dans la cage par les hivers les plus cruels* : 29 27
d. *Il s'évanouit un été dans la cage* : 30(a) 27

VI. Pouvoirs thaumaturgiques de Théodore avant la fondation du monastère : 30(b)-39

a. *Théodore et les bêtes sauvages* : 30(b) 27
b. *Miracles, événements divers* : 31-39
α. Guérison de lépreux : 31 28
β. Mort de sa grand-mère Elpidia : 32 29
γ. Théodore refuse l'héritage de sa mère : 33 . . 30
δ. Recouvrement d'une somme volée : 34 . . 30
ε. Guérison d'une possédée : 35 31
ζ. Miracle des sauterelles : 36 32
η. Théodore et le sorcier Théodote : 37-38 . . 32
θ. Maladie et guérison miraculeuse de Théodore : 39 . 34

VII. Construction du monastère et de l'église : 40-42

a. *Nouveaux disciples. Construction de l'église de S. Michel* : 40 36
b. *Philoumène est ordonné prêtre et établi higoumène* : 41 . 36
c. *Théodore, par seconde vue, découvre l'impureté de vases sacrés rapportés de Constantinople* : 42 . . 36

VIII. Suite de miracles : 43-45

a. *Théodore chasse une bande de démons qui tourmentait un village* : 43 38
b. *Théodore chasse les démons d'une maison à Héraclée du Pont* : 44 39
c. *Théodore arrête une épizootie à Ancyre et dompte le fleuve Sibéris* : 45 40

IX. Quelques disciples de choix : 46-49

a. *Le jeune Arsène, élevé au monastère, est guéri par Théodore* : 46 41

b. *Pieuse vie d'Arsène. Il part pour Jérusalem avec Évagre et André* : 47 41
c. *Arsène et André se font ermites. Arsène devient stylite* : 48 42
d. *Autres disciples* : 49 43

X. Deuxième voyage de Théodore a Jérusalem. Miracle de la pluie : 50-51

a. *Départ pour Jérusalem* : 50 44
b. *Miracle de la pluie* : 51 44

XI. Nouvelle suite de miracles près du monastère : 52-53

a. *Théodore met fin à des orages périodiques dévastateurs* : 52 45
b. *Théodore met un frein au fleuve Kopas* : 53 . . 46

XII. Visite au monastère du futur empereur Maurice : 54 46

XIII. Construction de l'église de S. Georges : 55-57

a. *Construction. Théodore déplace miraculeusement une roche* : 55 47
b. *Miracle de la nuée d'orage fendue en deux* : 56 . . 48
c. *Théodore prophétise qu'il consacrera lui-même, comme évêque, cette église* : 57 48

XIV. Théodore consacré évêque d'Anastasioupolis : 58-61

a. *Théodore est ordonné malgré lui* : 58 49
b. *Théodore consacre l'église de S. Georges au monastère* : 59 50
c. *Revenu à Anastasioupolis, Théodore guérit une possédée* : 60 51
d. *Incrédulité du diacre Domitien. Un miracle le convainc* : 61 51

XV. Troisième voyage a Jérusalem : 62-67

a. *Théodore se retire à la laure de Sabas* : 62 . . . 52
b. *S. Georges, apparu en songe, le force à rentrer dans son évêché* : 63 52
c. *Théodore est reconnu au monastère de Druïnoï en Galatie* : 64 53
d. *Théodore guérit à Druïnoï deux petits garçons* : 65 . 54
e. *Il est emmené au monastère de Vétapé et à Kinna* : 66 55
f. *Il repart pour Anastasioupolis et, en chemin, guérit un muet* : 67 55

XVI. Retour a Anastasioupolis. Nouveaux miracles : 68-72

a. *Théodore guérit une paralytique dans l'église de l'Archange :* 68 56
b. *Il guérit un ouvrier qui avait mangé de la viande au monastère :* 69 56
c. *Une vision l'avertit à Anastasioupolis qu'un pèlerin a apporté de la viande au monastère :* 70 . . 57
d. *Théodore va en pèlerinage à Notre-Dame de Mousmé et y guérit une possédée :* 71 58
e. *Théodore guérit un petit garçon au village d'Araunia :* 72 59

XVII. Théodore résigne sa charge épiscopale : 73-81

a. *Visite au monastère d'un ermite du désert :* 73 . . 60
b. *Celui-ci conseille à Théodore de se démettre de sa charge :* 74 61
c. *Soucis de Théodore dans la charge épiscopale :* 75 . . 62
d. *Il est malmené par un « protector » qui a abusé des biens de la cathédrale :* 76 63
e. *On tente de l'empoisonner. Il est sauvé par la Vierge :* 77 64
f. *Théodore résigne sa charge et se rend chez le métropolite d'Ancyre :* 78 65
g. *Le métropolite refuse la démission. L'empereur Maurice et le patriarche l'acceptent :* 79 66
h. *Théodore, retiré à Acréna, y dit la messe et a une vision :* 80(a) 67
i. *Retour de Théodore au monastère. Guérison du prêtre Paul :* 80(b)-81 68

XVIII. Premier voyage a Constantinople : 82-97.

a. *Théodore est invité par l'empereur Maurice et le patriarche :* 82 69
b. *Miracles à Constantinople :* 83-97
   α. Guérison d'un petit garçon aveugle : 83 . . 70
   β. Guérison d'une jeune esclave possédée : 84 . . 70
   γ. Guérison d'une paralytique : 85 71
   δ. Guérison d'un jeune possédé : 86 , , , 72
   ε. Guérison d'un patron de barque victime d'un sort : 87 72
   ζ. Guérison d'un lutteur : 88 73
   η. Guérison d'un silentiaire : 89 73
   θ. Théodore prédit à la femme du silentiaire qu'elle mourra bientôt : 90 74
   ι. Guérison de l'huissier Eutychios : 91 75
   κ. Théodore emprisonne un démon dans un cercle,

puis le chasse : 92 75
λ. Mandé par le patriarche, Théodore retient de longues heures un démon dans sa cellule. Il assure une progéniture à deux époux sans enfant : 93 . 76
μ. Guérison d'une esclave muette : 94 . . . 77
ν. Guérison d'une petite nonne muette : 95 . . 78
ξ. Guérison d'une femme atteinte d'un flux de sang : 96 78
ο. Théodore guérit l'un des enfants de l'empereur Maurice. Il quitte Constantinople : 97 . . 79

XIX. Nouvelle série de miracles en Galatie : 98-104

a. *Miracles sur des animaux* : 98-99 79
b. *Miracles, à Pessinonte, des sauterelles et de la pluie* : 100-101a 80
c. *Théodore reçoit de l'évêque de Germia des reliques de S. Georges* : 101b 82
d. *Guérison et exorcismes* : 102-103 82
e. *Miracles en temps de famine* : 104 83

XX. Souffrances physiques de Théodore. Pèlerinage a Sozopolis : 105-109

a. *Maladies de Théodore. Il part pour Sozopolis* : 105-106a 84
b. *Guérison d'un aubergiste au pont de Tautaendia* : 106b. 84
c. *Guérisons à Amorion* : 107 85
d. *A Sozopolis Théodore exorcise un démon, est favorisé d'un miracle par l'« icône du parfum »* : 108 . . 86
e. *Accueil de l'évêque Zoïle. Retour par Amorion, Germia et Tautaendia* : 109 87

XXI. Nouvelle série de miracles au monastère : 110-118

a. *Guérison des enfants de deux nobles dames d'Éphèse* : 110 87
b. *Guérison du neveu du chef des Anciens de Sandos* : 111 88
c. *Guérison d'un enfant ébouillanté dans un chaudron* : 112 88
d. *Incrédulité, punition et guérison de l'higoumène Anicet* : 113 89
e. *Épidémies de démons conséquentes à des travaux de terrassement* : 114-115(a) 89
f. *Théodore détruit des bandes de sauterelles et de vers* : 115(b) 92
g. *Autres épidémies de démons* : 116-118(a) . . . 92
h. *Nouvelle destruction de hannetons* : 118(b) . . . 95

XXII. MIRACLES AU MONASTÈRE SOUS L'EMPEREUR PHOCAS : 119-127

a. *Prédiction de la mort de l'empereur Maurice* : 119 . 95
b. *Prédiction donnée à Domnitziolos, neveu de l'empereur Phocas* : 120 96
c. *Guérison du secrétaire impérial Phocas* : 121 . . 97
d. *Guérison d'un clerc aveugle* : 122 98
e. *Guérison d'un armateur* : 123 99
f. *Miracle du lézard cuit dans les légumes* : 124 . 100
g. *Le prisonnier délivré de ses chaînes pour communier* : 125 100
h. *Miracle de l'hostie qui s'élève au-dessus de la patène* : 126 102
i. *Signes annonciateurs de calamités* : 127 . . . 102

XXIII. DEUXIÈME VOYAGE A CONSTANTINOPLE : 128-140

a. *Le patriarche Thomas envoie des reliques à Théodore et l'invite à la capitale* : 128 103
b. *Avant son départ, Théodore guérit un palefrenier impérial* : 129 103
c. *Jean devient abbé du monastère. Il part avec Théodore pour la capitale* : 130 104
d. *A Pyles d'En-Haut Théodore chasse les démons de la maison du palefrenier* : 131 104
e. *Guérison d'un possédé durant la traversée* : 132 . 105
f. *Théodore accueilli par le patriarche. Visite à l'empereur Phocas* : 133 105
g. *Annonce au patriarche de calamités pour l'Empire* : 134 106
h. *Réclusion de Théodore au monastère des Romains. Mort de Thomas* : 135 107
i. *Sergius succède à Thomas. Théodore le conseille* : 136 . 108
j. *Pourquoi Théodore interdit les bains après la communion* : 137 109
k. *Guérison d'un possédé au monastère des Romains* : 138. 109
l. *Les moines des Romains font faire le portrait de Théodore* : 139 109
m. *Théodore chez Domnitziolos. Miracle. Retour en Galatie* : 140 110

XXIV. RETOUR AU MONASTÈRE. MIRACLES ET GUÉRISONS : 141-144

a. *Théodore met un terme à des inondations* : 141 . 111
b. *Rencontre de Théodore et du consul Bonosus* 142 . 111
c. *Guérison de villageois empoisonnés par de la viande* : 143 113
d. *Théodore met un terme à des chutes périodiques de grêle* : 144 113

XXV. Théodore comme thaumaturge, médecin et directeur d'ames : 145-147

a. *Théodore comme thaumaturge et médecin* : 145-146 . 113
b. *Théodore comme directeur d'âmes* : 147 115

XXVI. Exemples de la conduite de Théodore : 148-151

a. *Punition de Mégéthios* : 148 117
b. *Punition de Daniel* : 149 118
c. *Arbitrage entre deux villages* : 150 119
d. *Punition d'Alexandre* : 151 120

XXVII. Théodore et l'empereur Héraclius : 152-155

a. *Mort de Phocas. Avènement d'Héraclius. Révolte et mort de Komentiolos* : 152 121
b. *Prise de Césarée par les Perses* : 153 123
c. *Troisième voyage à Constantinople. Miracles* : 154 . 124
d. *Rencontre de Théodore et d'Héraclius* : 155 . . . 125

XXVIII. Théodore dans la région de Nicomédie : 156-159

a. *Premier séjour à Optatianae. Miracles* : 156-156a . 126
b. *Visite au couvent de S. Autonomos. Miracles en chemin* : 157 130
c. *Retour à Nicomédie* : 158 132
d. *Deuxième séjour à Optatianae. Nouveaux miracles* : 159 133

XXIX. Retour de Théodore a Sykéon : 160-166

a. *Théodore à l'Hebdomon, à Synae, à Galos* : 160 . . 136
b. *Prodigieux miracle accompli à Germia* ? 161 . . . 138
c. *Maladie et guérison de Théodore. Vision du ciel* : 162 . 145
d. *Dernier discours aux frères* : 163-164 149
e. *Comment le moine Georges a rédigé son écrit* : 165 . 152
f. *Visite à Théodore de l'empereur Héraclius* : 166 . . 153

XXX. Derniers jours, mort et funérailles : 167-169

a. *Derniers jours* : 167 154
b. *Derniers moments et mort* : 168 157
c. *Funérailles de Théodore* : 169 159

XXXI. Conclusion : 170

a. *Comment le moine Georges a écrit cette Vie* : 170(a). 160
b. *Date de la mort. Prière finale* : 170(b) 161

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΣΥΚΕΩΝ,

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΠΑΡΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΘΗΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΚΑΙ ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΑΥΤΗΣ ΜΟΝΗΣ

1. *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ἐξ ἀρχαίων τῶν χρόνων τοὺς ἑαυτοῦ θεράποντας ὥσπερ φαιδροὺς φωστῆρας ἐπὶ τῆς γῆς καταυγάσας πρὸς τὸ κυβερνᾶν καὶ διδάσκειν τὸν λαὸν αὐτοῦ τὰ ἐνάρετα καὶ θεάρεστα διδάγματα, οὓς καὶ ἕως τοῦ νῦν ἔχομεν διαπρέποντας ὡς ἀκτῖνας τοῦ τῆς δικαιοσύνης ἡλίου διὰ τῆς τῶν θεοπνεύστων γραφῶν ἡδυφωνίας, πρωτοτύπως Ἄβελ τὸν ἄκακον, Ἐνὼχ τὸν ἐνάρετον, τὸν δίκαιον Ἀβραάμ, τὸν πιστότατον Ἰσαὰκ τὸν τοῦ Χριστοῦ τύπον, Ἰακὼβ τὸν ἄπλαστον, Ἰωσὴφ τὸν σώφρονα, Ἰὼβ τὸν ὑπομονητικώτατον, Μωϋσῆν τὸν νομοθέτην, Σαμουὴλ τὸν εὐκτήριον, Δαυῒδ τὸν πραότατον, Ἠλίαν τὸν ζηλωτήν, Ἐλισσαῖον τὸν τερατοποιόν, Ἡσαΐαν τὸν μεγαλόφωνον, Ἱερεμίαν τὸν ἔντιμον, Ἰεζεκιὴλ τὸν τῶν χερουβὶμ ἐξηγήτορα, Δανιὴλ τὸν τῶν λεόντων φιμωτήν, τοὺς τὴν πυρὰν σβέσαντας τρεῖς παῖδας, Ζαχαρίαν τὸν ἱερέα, τὸν ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ κυρίου πορευόμενον ἄμεμπτον Συμεῶνα τὸν πρεσβύτην καὶ τὸ τοῦ κόσμου φῶς ἐναγκαλισάμενον, Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν τὸν τῆς ἐρήμου οἰκήτορα καὶ μείζονα τῶν προφητῶν, τὸν χορὸν τῶν δώδεκα ἀποστόλων τὸν ἐν πάσῃ χώρᾳ καὶ πόλει θεμελιώσαντα τὴν τῶν ὀρθοδόξων χριστοπαράδοτον πίστιν, τὰ τῶν μαρτύρων πλήθη τὰ τοῖς ἑαυτῶν σώμασι καὶ αἵμασι ταύτην ἐποικοδομήσαντα, τὰς τῶν ἁγίων πατέρων συνό-*

Lemma. — *Βίος... μονῆς* M : *Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἄσκησις τοῦ... Θεοδώρου ἡγουμένου καὶ ἀρχιμανδρίτου μονῆς Σικαιῶν συγγραφῆς παρὰ* (*κτλ.* ut in M) P, *Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου Σικεώτου* A.

1. — 3 *φαιδροὺς* + *μαργαρίτας καὶ* A ‖ 4 *καὶ θεάρεστα* om. P ‖ 7 - **2**, 27 *πρωτοτύπως... θαυματουργήματα* om. A ‖ 8-9 *Ἰσαάκ, τὸν... Ἰακώβ, τὸν ἄπλαστον Ἰωσὴφ τὸν σώφρονα* P ‖ 20 *χριστοπαράδοξον* P

δους τὰς κυρωσάσας τὰ τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας δόγματα, καὶ ἑτέρους πολλοὺς τοὺς ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ καινῇ Διαθήκῃ πολιτευομένους, ὧν αἱ μνῆμαι ἐν ταῖς αὐτῶν ἀνακηρύττονται βίβλοις, οὓς διὰ τὸ πλῆθος σιωπῇ παρέδραμον, τοὺς ἐπισημοτέρους ὑμῖν παρεισενέγκας. Πάντας δὴ τοὺς ἐναρέτους ἀγωνιστάς τε καὶ σημειοφόρους ἁγίους τούτους ἔδωκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, κατασπείρας αὐτοὺς ἐφ' ἑκάστην γενεὰν τῶν ἀνθρώπων, ὥσπερ φαιδροὺς φωστῆρας ἐκλάμποντας τοῖς τῶν ἀρετῶν καὶ ἀγώνων κατορθώμασι καὶ ταῖς τῶν χαρισμάτων ἀφθόνοις ἀγαθοεργίαις, ὅπως ἐκ τούτων διδασκόμενοι καὶ πληροφορίαις θαυμάτων ἐναβρυνόμενοι καὶ ἀγώνων ἆθλα ἐνοπτριζόμενοι ἀποφύγωσι μὲν τὴν τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευμάτων ἀπώλειαν, εἰσέλθωσι δὲ μᾶλλον εἰς τὴν Χριστοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν, εἰς ἣν τὰ παρ' αὐτοῦ ἐπαγγελθέντα ἀγαθὰ ἀπόκειται, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

2. *Οὕτω καὶ ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ ὁ αὐτὸς ἀγαθὸς θεὸς ἡμῶν ἀνέδειξεν ἡμῖν φωστῆρα λαμπρὸν ἀκτινοβολοῦντα τὸν μακάριον Θεόδωρον, τὸν στῦλον τὸν ἀδιάπτωτον, τὸν δι' ὑπομονῆς νικήσαντα τὰ τοῦ διαβόλου μηχανήματα, τὸν φυγαδευτὴν τῶν δαιμόνων, τὸν ἰαματοδότην τῶν νοσούντων, τὸν πατέρα τῶν ὀρφανῶν καὶ σιτοδότην τῶν πενήτων, τὸ ἔνδυμα τῶν ἀσκέπων καὶ τῶν χειμαζομένων εὔδιον λιμένα, τὸν ἀντιλήπτορα τῶν καταπονουμένων, τὴν μετάνοιαν τῶν ἁμαρτωλῶν, τὴν βακτηρίαν τῶν πτωχῶν, τὴν παραμυθίαν τῶν θλιβομένων, τὸν σύγχορον τῶν ἀποστόλων, τὸν συμμέτοχον τῶν ἁγίων, τὸν οἰκήτορα τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας, τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὸν πολλοὺς ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανοὺς χειραγωγήσαντα, τὸν πάσῃ ἀρετῇ κεκοσμημένον καὶ ἄφθονον ἔχοντα τὴν πηγὴν τῶν ἰαμάτων βρύουσαν, τὸν ἐκ νηπίας ἡλικίας τῷ θεῷ προσελθόντα καὶ μέχρι τέλους εὐαρεστήσαντα, τὸν ὄντως Θεόδωρον καὶ τῷ ὀνόματι καὶ τῷ πράγματι. Διό, πατέρες καὶ ἀδελφοί, νείματέ μοι τὴν ἀκοὴν ὑμῶν εἰς τὴν θεοφιλῆ ταύτην διήγησιν — ἔστι γὰρ πανάρετος καὶ κατανύξεως γέμουσα —, ἣν λεπτομερῶς ἐπείγομαι τὸ κατὰ δύναμιν ἐξηγήσασθαι, καὶ τὴν πρὸς τὸν θεὸν ἐκ παιδό-*

27 *δὴ*] *τοίνυν* P ‖ 29 *ἐφ'* MP : *ὑφ'* ed. ‖ 31 *ἀφθόνοις* P : *ἀφθόνως* M.
2. — 1 *ταύτῃ* + *καὶ* P ‖ 7 an *καὶ* <*τὸν*> *τῶν?* ‖ 8 *τὴν*[2]] *καὶ* P ‖ 9 *πτωχῶν*] *χωλῶν* P ‖ 12 *ἀπὸ* P : *ἐπὶ* M ‖ 19 *τὸν* om. P

θεν αὐτοῦ σπουδήν· ἄξια γὰρ ἀληθῶς εἰσι παραδοθῆναι τὰ τούτου παιδαγωγήματα. Δέομαι τοίνυν ὑμῶν τῶν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν ταύτην ἐληλυθότων, ἵνα, ὡς τὸ τῆς ἡλικίας μου νέον εἰδότες, συναγωνίσησθε καὶ εὔξησθε ὑπὲρ ἐμοῦ, ὅπως λήθην τῶν ἁμαρτιῶν μου ποιησάμενος ὁ μεγαλόδωρος καὶ πατὴρ τῶν φώτων θεός, διηνεκῶς τὴν ἑαυτοῦ χάριν καὶ δωρεὰν καὶ σοφίαν ἐπαυξήσας, χορηγήσῃ τῇ ἐμῇ ἀναξιότητι τοῦ ἐκπληρῶσαί με τὰ θεοδώρητα τούτου θαυματουργήματα.

3. Ἐν τῇ τῶν Γαλατῶν χώρᾳ χωρίον ἐστὶ λεγόμενον Συκεών, τελοῦν καὶ διακείμενον ὑπὸ τὴν Ἀναστασιουπολιτῶν πόλιν, τῆς πρώτης τῶν Ἀγκυρανῶν ἐπαρχίας· ἀφέστηκε δὲ ἀπὸ σημείων δώδεκα τῆς εἰρημένης Ἀναστασιουπόλεως. Τούτου δὲ τοῦ χωρίου κατὰ μέσον ἐστὶν ἡ δημοσία στράτα τοῦ βασιλικοῦ δρόμου, καὶ πανδοχεῖον ἐν αὐτῇ τῇ στράτᾳ, ἐν ᾧ ἦν κόρη πάνυ εὐμορφωτάτη, ὀνόματι Μαρία, καὶ τῇδε ἦν μήτηρ λεγομένη Ἐλπιδία, καὶ ἀδελφὴ προσαγορευομένη Δεσποινία. Αὗται οὖν αἱ γυναῖκες, κατοικοῦσαι ἐν αὐτῷ, ἐξετέλουν καὶ τὴν πρᾶξιν τῶν ἑταιρίδων. Ἐν δὲ τοῖς καιροῖς ἐκείνοις βασιλεύοντος τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης Ἰουστινιανοῦ καὶ τῶν βασιλικῶν διαταγμάτων κατεχομένων, ἔτυχέν τινα ἐπίσημον ἄνδρα τοὔνομα Κοσμᾶν, τὸν ἐν ἱπποδρομίοις εὐδοκιμήσαντα ἐν τῇ τῶν † καμηλοπήδων † τάξει, ἐκτελεῖν ἀποκρίσεις τοῦ βασιλέως· οὗτος οὖν ἀπερχόμενος ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν κατήντησε βραδέως ἐν τῷ πανδοχείῳ, καὶ θεασάμενος τὴν Μαρίαν εὔοπτον καὶ ἐν ἐπιθυμίᾳ ταύτης γενόμενος ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς. Συλλαβοῦσα τοίνυν ἐντεῦθεν ἡ γυνὴ βλέπει κατ' ὄναρ ἀστέρα παμμεγέθη τε καὶ λαμπρὸν οὐρανόθεν ἐπὶ τὴν κοιλίαν αὐτῆς κατελθόντα. Ἔντρομος δὲ γενομένη, διυπνισθεῖσα ἐκ τοῦ φόβου διηγήσατο τὸ ὀφθὲν αὐτῇ νύκτωρ τῷ λεχθέντι μαγιστριανῷ· καὶ πρὸς αὐτήν

26 ἀξιότητι P ‖ θεοδώρητα] δωρηθέντα P.

3. — 1-10 ὁ ὅσιος καὶ σημειοφόρος πατὴρ ἡμῶν Θεόδωρος ὁρμᾶται μὲν ἐκ τῆς τῶν Γαλατῶν χώρας ἀπὸ χωρίου λεγομένου Σικεῶν· ἐν ᾧ καὶ ἡ τούτου μήτηρ τὰς οἰκήσεις ἐποιεῖτο ὀνόματι Μαρία σὺν τῇ αὐτῆς μητρὶ λεγομένῃ Ἐλπιδίᾳ καὶ ἀδελφῇ προσαγορευομένῃ Δεσποινίᾳ ἐν πανδοχείῳ διάγουσαι καὶ τὴν τῶν ἑταιρίδων ἐκτελοῦσαι πρᾶξιν A ‖ 11-12 καὶ... κατεχομένων om. A ‖ 12 κατεχομένων P, κετεχομένων M : κατερχομένων ed. ‖ 13 Κοσμᾶ P ‖ 13-14 τὸν... τάξει om. A ‖ καμηλοπήδων corruptum : καμηλοπηδητῶν conieci ‖ 16 καὶ θεασ.] θ. δὲ A ‖ 16-17 εὔοπτον... γενόμενος om. A ‖ 17-18 καὶ συλλαβοῦσα ἐντεῦθεν A ‖ 18 βλέπει om. A itemque omnia quae sequuntur usque ad ἔτεκεν, initio cap. 5

φησιν ὁ ἀνήρ· « φύλαξον σεαυτήν, εἴ πως ἐπίδοι ὁ θεός, γύναι, καὶ καρπὸν δῴη σοι τοῦ τῆς ἐπισκοπῆς ἀξιωθησόμενον κλήρου. » Καὶ ταῦτα εἰπών, ἐξελθὼν τὸ πρωΐ, ἤνυε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

4. *Παραγενομένη δὲ ἡ γυνὴ πρὸς πατέρα προορατικὸν οἰκοῦντα πλησίον τοῦ χωρίου Βαλγατίας, τοῦ ὄντος ἀπὸ σημείων ἕξ, διηγήσατο τὸ ὀφθὲν αὐτῇ κατ' ὄναρ. Ὁ δὲ γέρων εἶπεν αὐτῇ· « ἐπ' ἀληθείας λέγω σοι, μέγας ἀνὴρ γενήσεται ὁ ἐκ σοῦ τεχθησόμενος παῖς, οὐκ ἐν τῇ τῶν ἀνθρώπων ὑπεροχῇ, ἀλλ' ἐν τῇ πρὸς τὸν θεὸν εὐαρεστήσει. Ἀστὴρ μὲν γὰρ λαμπρὸς βασιλικὴν δόξαν προσημαίνων διακρίνεται παρὰ τοῖς τὸ κρίνειν εἰδόσιν ὁράματα σοφοῖς· ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐπὶ σοὶ τοῦτο λεκτέον. Ἡ γὰρ λαμπρὰ τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν χαρισμάτων εὐκοσμία ἐστὶν ἡ ἐν εἴδει λαμπροῦ ἀστέρος ὁραθεῖσά σοι, ἣν κατέπεμψεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ ἐν σοὶ βρέφος· οὕτω γὰρ εἰώθει τοὺς ἀξίους αὐτοῦ δούλους πρὸ τοῦ τίκτεσθαι ἐν τῇ κοιλίᾳ ὄντας ἁγιάζειν. » Ἀκούσας δὲ τοῦτο καὶ Θεοδόσιος, ὁ ἐπίσκοπος γεγονὼς τῆς Ἀναστασιουπολιτῶν πόλεως, καὶ αὐτὸς θεοφορούμενος ὁμοίως αὐτῇ τοῦτο συνέκρινεν.*

5. *Πληρωθέντος δὲ τοῦ χρόνου τῆς κυήσεως αὐτῆς, ἔτεκεν τὸν τοῦ θεοῦ δοῦλον· καὶ ὀλίγων ἡμερῶν διαγενομένων, ὥς ἐστὶν ἔθος τοῖς χριστιανοῖς, ἀπήγαγεν αὐτὸν ἐν τῇ τῶν ὀρθοδόξων ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ καὶ προσήνεγκε τοῖς ἱερεῦσι· καὶ ἐβάπτισαν αὐτὸν εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος, Θεόδωρον ὀνομάσαντες, ὡς πρόδηλον ἐκ τοῦ ὀνόματος εἶναι τοῦ θεοῦ δῶρον αὐτὸν ἔσεσθαι. Γενομένου δὲ αὐτοῦ ὡς ἐτῶν ἕξ, ἠβουλήθη ἡ μήτηρ αὐτοῦ στρατεῦσαι αὐτὸν ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει, ζώνην τε χρυσῆν καὶ ἐσθῆτας αὐτῷ πολυτελεῖς καταστήσασα καὶ πᾶσαν τὴν δέουσαν χρείαν πρὸς τὴν ὁδοιπορίαν ἠπείγετο. Καὶ τῇ νυκτὶ ἐν ᾗ εἶχεν ἐξελθεῖν, φαίνεται αὐτῇ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ μάρτυς Γεώργιος λέγων αὐτῇ· « τίς ἡ βουλὴ ἣν ἐβουλεύσω περὶ τοῦ παιδίου, γύναι; μὴ κοπιάσῃς εἰς μάτην. Ὁ γὰρ ἐν τοῖς*

24 *ἤνυε* MP : *ἤνυσε* ed.

4. — 2 *Γαλβατίας* P ‖ 5 *τεχθησόμενος*] *γεννώμενος* P ‖ 6 *μὲν* om. P ‖ 7-8 *εἰδόσιν* om. M ‖ 11 *ἐπὶ τὸ ἐν σοὶ βρέφει* P.

5. — 2-6 *καὶ ὀλίγων... ὀνομάσαντες*] *ἥτις καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας προσαγαγοῦσα αὐτὸν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ καὶ αἰτησαμένη τοὺς ἱερεῖς, ἐβάπτισαν αὐτὸν καὶ Θεόδωρον αὐτὸν ἐπονόμασαν* A ‖ 7 *ὡς*] *ὡσεὶ* P ‖ 9 *ἐσθῆτα... πολυτελῆ* A ‖ 11 *ἐν* om. P ‖ *εἶχεν* MP : *ἤμελλεν* A ‖ *ἅγιος* om. P

οὐρανοῖς βασιλεὺς χρείαν αὐτοῦ ἔχει.» Ἀναστᾶσα δὲ τὸ πρωΐ διηγήσατο τὴν ὀφθεῖσαν αὐτῇ ὅρασιν, δακρύουσα καὶ λέγουσα ὅτι· « πάντως θάνατος ἤγγισε τῷ παιδίῳ μου »· καὶ ἐντεῦθεν ἀπέσχετο τῆς ὁδοιπορίας, πολλαῖς λοιπὸν φροντίσιν ἑαυτὴν συντήκουσα. Ὀκταετῆ δὲ γενόμενον αὐτὸν δέδωκε διδασκάλῳ μαθεῖν γράμματα· καὶ διὰ τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος ὑπὲρ πάντας τοὺς παῖδας εὐμαθὴς γενόμενος προέκοπτεν ἐν τῇ τῶν γραμμάτων σοφίᾳ. Καὶ ἦν ἀγαπώμενος παρὰ πάντων, πᾶσι δὲ τοῖς κατὰ τὸν βίον ἀνδραγαθήμασι δόκιμος ἀνεδείκνυτο· καὶ γὰρ μετὰ τῶν νέων παίζων ἀεὶ μὲν τούτους ἐνίκα, πλὴν ὅρκος ἢ βλασφημία ἤ τι τῶν ἀτόπων οὔτε ἐν αὐτῷ ἦν, οὔτε αὐτὸς ἄλλῳ τινὶ συνεχώρει λαλεῖν. Εἰ δὲ καὶ πρὸς φιλονεικίαν ἤρχετό τι τῶν παιγνίων, αὖθις ἀπήρχετο τούτου, διὰ τῶν ἔργων λύων αὐτῶν τὴν φιλονεικίαν.

6. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ θεοσεβής, τοὔνομα Στέφανος, ὃς ἐποίει ἐργαστὰ βρώματα. Ἦσαν γὰρ λοιπὸν πάνυ κόσμιαι αἱ γυναῖκες, ἀνακαθίσασαι ἀπὸ τῆς πορνικῆς πράξεως καὶ ἐπιλαβόμεναι τῆς θεαρέστου καὶ σώφρονος ὁδοῦ, καὶ πολλοὺς ἄρχοντας καὶ ἀξιωματικοὺς ὑπεδέχοντο, ὥστε ξενίζεσθαι αὐτοὺς ἐπὶ τῇ τῶν βρωμάτων ἡδύτητι καὶ διδόναι τῷ ταῦτα καρυκεύοντι Στεφάνῳ φιλοτιμίαν. Οὗτος οὖν εἴ τι δἂν ἐλάμβανε παρά τε τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παρ' αὐταῖς εὐωχουμένων, ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀνήλισκεν, ὄρθρου τε καὶ ἑσπέρας ἀπαραλείπτως εὐχόμενος. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς πᾶσαν τὴν τῶν βρωμάτων αὐταῖς ὑπηρεσίαν ποιῶν, ἐνήστευεν ἕως ἑσπέρας, μηδενὸς μεταλαμβάνων, εἰ μὴ ὀλίγων κολλύβων καὶ ὕδατος. Ἠγάπων δὲ αὐτὸν αἱ γυναῖκες καὶ εἶχον ὡς πατέρα διὰ τὸ φιλόχριστον εἶναι. Βλέπων δὲ αὐτὸν ὁ παῖς οὕτως ἐγκρατευόμενον καὶ θείῳ ἔρωτι κινηθεὶς τὴν αὐτοῦ πολιτείαν ἐζήλωσε, κατὰ τὴν τοῦ ἀποστόλου φωνὴν τὴν λέγουσαν·

14-18 ἀναστᾶσα... συντήκουσα] ἐντεῦθεν οὖν ἀπέσχετο τῆς ὁδοιπορίας θλιβομένη ὡς νομίσασα θανάτῳ αὐτὸν ἐγγικέναι A ‖ 18 παρέδωκεν αὐτὸν A ‖ 22 καὶ γὰρ + καὶ P ‖ 24 αὐτῷ MP : ἑαυτῷ ed. ‖ 25 τι om. M.

6. — 1-14 om. A ‖ 1 ἄνθρωπος post αὐτοῦ tr. P ‖ 5 ἀπεδέχοντο P ‖ 11 ὑπηρεσίαν αὐταῖς P ‖ 12-13 κολύβων P (κολλύβων autem l. 30) ‖ 13-14 ἠγάπων... εἶναι om. P ‖ 14-15 βλέπων... καὶ] καὶ θεασάμενος τινὰ σύνοικον αὐτοῦ ἄνδρα Στέφανον ὀνόματι θεοσεβῆ τυγχάνοντα καὶ ἀδιαλείπτως εὐχόμενον καὶ ἐγκρατευόμενον ἀπὸ βρωμάτων A ‖ 15 αὐτοῦ] ἐκείνου A ‖ 16 - 7,21 κατὰ τὴν... διαγωγήν] καὶ ἤρξατο αὐτὸς ἐγκρατεύεσθαι καὶ ταῖς ἑσπέραις ὀλίγων καὶ μόνων κολύβων καὶ ὕδατος μεταλαμβάνειν ceteris omissis A

« *μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν. Καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατήσαντες· βρῶμα γὰρ ὑμᾶς οὐ παρίστησι τῷ θεῷ.* » *Τοῦτον δὲ τὸν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ζῆλον ἀγνοοῦσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ αἱ σὺν αὐτῇ, ἐν τῷ παραγίνεσθαι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ διδασκαλείου τῇ ὥρᾳ τοῦ ἀρίστου ἐβιάζοντο αὐτὸν ἐσθίειν σὺν αὐταῖς· ὁ δὲ ἀπερχόμενος ἐν τῷ διδασκαλείῳ οὐκέτι παρεγίνετο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τῇ τοῦ ἀρίστου ὥρᾳ, ἀλλὰ διῆγεν ἐκεῖ ὅλην τὴν ἡμέραν νήστης· καὶ ἑσπέρας παραγενόμενος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἀπήρχετο μετὰ τοῦ θεοσεβοῦς ἀνδρὸς Στεφάνου ἐν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις, καὶ εὐχόμενος μετελάμβανε τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐν αὐταῖς· καὶ εἶθ' οὕτως ἐρχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ, τῶν κολλύβων καὶ τοῦ ὕδατος μετελάμβανε σὺν τῷ εἰρημένῳ Στεφάνῳ. Πολλὰ δὲ ἀναγκασθεὶς ὑπό τε τῶν γυναικῶν καὶ τοῦ αὐτοῦ Στεφάνου, οὐκ ἐπείσθη τῆς ἐκείνων αἱρέσεως μετασχεῖν. Ἐπαρήγγειλε δὲ ἡ μήτηρ τῷ διδασκάλῳ τοῦ ἐκπέμπειν αὐτὸν κατὰ τὴν τοῦ ἀρίστου ὥραν, βουλομένη αὐτὸν πεῖσαι κἂν τῆς τῶν σπερμάτων βραχείας τροφῆς μετέχειν διὰ τὸ ταπεινοῦσθαι αὐτὸν ἐκ τῆς ἀσιτίας καὶ βραδυφαγίας. Ὃς τὴν τοιαύτην παραγγελίαν εἰληφὼς ἐξέπεμπεν αὐτὸν μετὰ τῶν λοιπῶν παιδίων· αὐτὸς δὲ κατὰ τὴν τοῦ Δαυὶδ μελῳδίαν τὴν λέγουσαν·* « *ἐπὶ τῷ κυρίῳ πέποιθα, πῶς ἐρεῖτε τῇ ψυχῇ μου· μεταναστεύου ἐπὶ τὰ ὄρη ὡς στρουθίον;* » 7. *ἐν τῷ ἐξέρχεσθαι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ σχολείου, ἀνήρχετο ἐπὶ τὸ παρακείμενον πετρῶδες ὄρος, ἔνθα ἦν καὶ τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὀφθαλμοφανῶς ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἁγίου ὡς ὑπό τινος νεανίσκου. Καὶ εἰσερχόμενος ἐν τῷ εὐκτηρίῳ ἐκαθέζετο ἐν τῇ τῶν θείων γραφῶν μελέτῃ ἀσχολούμενος· τῆς δὲ μεσημβρίας παρερχομένης κατήρχετο εἰς τὸ διδασκαλεῖον, καὶ ἑσπέρας γενομένης ἀπήρχετο εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Τῆς δὲ τούτου μητρὸς πυνθανομένης δι' ἣν αἰτίαν οὐ παραγίνεται ἐν τῇ τοῦ ἀρίστου ὥρᾳ πρὸς αὐτήν, αὐτὸς διαχλευάζων αὐτὴν ἔφασκεν ὡς* « *τὴν τῶν γραμμάτων μάθησιν ἀπαγγεῖλαι*

26 *νήστης* MP : *νῆστις* ed. hic et saepius ‖ 33-34 *ἐπαρήγγειλε* P : *παρήγγειλε* M ‖ 37 *ὃς* + *καὶ* P.
7. — 7 *γενομένης* P : *γινομένης* M

μὴ δυνηθεὶς μένειν ἠναγκάσθην ἐν τῷ διδασκαλείῳ»· ἢ ὡς βλάβην στομαχικὴν αὐτῷ γενομένην, τοῦ φαγεῖν οὐκ ἔσχεν ὄρεξιν. Πάλιν οὖν ἀπέστειλε πρὸς τὸν καθηγητὴν αὐτοῦ λέγουσα· «ἀπόστελλε τὸ παιδίον μετὰ πάντων.» Ὁ δὲ ἔφη ἀπολύεσθαι αὐτὸ σὺν πᾶσιν, ἀφ' οὗ τὴν αὐτῆς παραγγελίαν ἐδέξατο. Μαθοῦσα δὲ ὅτι ἐπὶ τὸ μαρτύριον ἀνέρχεται, ἀπέστειλεν ἐκ τῶν παίδων αὐτῆς καταγαγεῖν αὐτόν. Οἱ δὲ ἀποσταλέντες κατήγαγον αὐτὸν πρὸς αὐτήν. Ὅθεν ἐπαπειλησαμένη αὐτῷ παρήγγειλεν εὐθέως ἀπὸ τοῦ διδασκαλείου παραγίνεσθαι πρὸς αὐτήν· ὁ δὲ πάλιν τὴν τῶν προλαβουσῶν ἡμερῶν ἐξετέλει συνήθη διαγωγήν. Πολλὰ οὖν κοπιάσασα ἡ μήτηρ αὐτοῦ νουθετοῦσά τε καὶ ἀπειλοῦσα τὴν πρόθεσιν αὐτοῦ ταύτην μεταποιῆσαι οὐκ ἴσχυσεν, οὐδὲ τὴν ὁρισθεῖσαν αὐτῷ ἐγκράτειαν ἐδυνήθη ἐκκόψαι.

8. *Ὄντος δὲ αὐτοῦ ὡς ἐτῶν δώδεκα, ἐγένετο θανατικὸν ἐκ τοῦ βομβῶνος ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ, ὥστε καὶ αὐτὸν ἀρρωστῆσαι παραπλήσιον θανάτου. Ἀπήγαγον δὲ αὐτὸν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ τῷ ὄντι πλησίον τοῦ χωρίου, καὶ ἀνέκλιναν πρὸς τὰ εἴσοδα τοῦ θυσιαστηρίου. Ἐπάνωθεν δὲ αὐτοῦ ἐν τῷ σταυροδόχῳ ἵστατο εἰκὼν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὀδυνωμένου τοίνυν αὐτοῦ ἐκ τοῦ βομβῶνος, ἄφνω ἐκ τῆς εἰκόνος ἐπέσταξαν αὐτῷ σταγόνες δρόσου, καὶ εὐθέως τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ κουφισθεὶς τοῦ πόνου ὑγιὴς ἐγένετο, καὶ ἀπῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Καθεύδοντος δὲ αὐτοῦ ἐν ταῖς νυξὶ μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τῶν σὺν αὐτῇ, παραγινόμενος ὁ μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Γεώργιος καὶ πάντας ὕπνῳ βαθυτάτῳ καταφέρων διύπνιζεν αὐτόν, τὰς μὲν πρώτας ἐν σχήματι τοῦ προγεγραμμένου Στεφάνου, ἔπειτα καὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ ὁράσει, λέγων αὐτῷ· «ἀνάστα, κύρι Θεόδωρε, ἀνέβη ὄρθρος· ἀπελθόντες εὐξώμεθα ἐν τῷ μαρτυρίῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου.» Τοῦ δὲ ἐπὶ τοῦτο μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ προθυμίας ἀνισταμένου, ἐξάγων αὐτὸν ἀπὸ τῆς οἰκίας ἀνέφερεν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ αὐτοῦ ἔτι σκοτίας οὔσης, ὥστε καὶ δαιμόνων πειρασμοὺς θεωρεῖν τὸν*

11 *ἢ* P : *ἣν* M ‖ 13 *πρὸς* om. P ‖ 23 *αὐτῷ* MP : *παρ' αὐτοῦ* A ‖ *ἐκκόψαι* PA : *ἐγκόψαι* M.

8. — 1-10 *ὄντος... ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ* om. A ‖ 2 *βομβῶνος* sic MP ‖ 8 *ἐπέσταξαν* M : *ἔσταξαν* P ‖ 11 *μετὰ... αὐτῇ* om. A ‖ 11-12 *παραγενόμενος* PA ‖ 12-13 *καὶ... καταφέρων* om. A ‖ 13 *τὰ μὲν πρῶτα* A ‖ 14 *οἰκείᾳ* MA : *ἰδίᾳ* P ‖ 15 *κύρι* MPA : *κύριε* ed. hic et ubique ‖ *ἀνέβη* + *ὁ* PA ‖ 17 *πολλῆς* om. A ‖ 18 *ἀπὸ* om. A ‖ 19-27 et integrum cap. 9 om. A

παῖδα· οἱ γὰρ πονηροὶ καὶ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ δαίμονες ἐν εἴδει λύκων καὶ ἄλλων θηρίων ἐμφανίζοντες αὐτῷ ἑκατέρωθεν, κεχηνότες ὥρμων ὡς ἐπὶ τὸ ἀνελεῖν αὐτόν, ἵνα διὰ τῆς δειλίας ἀποστήσωσιν αὐτὸν τῆς ἀγαθῆς προθέσεως. Ὁ δὲ μάρτυς τοῦ Χριστοῦ προσλαμβανόμενος αὐτόν, ὡς ἀνὴρ κατέχων ῥομφαίαν ἐδίωκεν αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, ὥστε μηδόλως αὐτὸν θροηθῆναι ἕνεκεν τῶν ὁρωμένων αὐτῷ θηρίων, ἀλλὰ καὶ προθυμότερον γενόμενον ἀδιαλείπτως ἀνέρχεσθαι.

9. Ταύτην οὖν τὴν συνήθειαν ἀρξαμένου αὐτοῦ ἐπιτελεῖν, ἕωθεν διεγειρόμεναι ἐκ τοῦ ὕπνου ἥ τε μήτηρ αὐτοῦ καὶ αἱ σὺν αὐτῇ, καὶ μὴ ὁρῶσαι αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης, ὑπενόουν ἐν τῷ μαρτυρίῳ αὐτὸν διανυκτερεύσαντα ἀπελθεῖν· καὶ ἐθαύμαζον πῶς, ἐν μέσῳ αὐτῶν καθεύδων, οὕτως ἀθρόως ἐξήρχετο μηδενὸς γινώσκοντος. Φοβούμεναι οὖν μήπως θηριόβρωτος γένηται, ἐπειδὴ μονόλυκος ἐκεῖ ἐνεδήμει ἐν τοῖς τότε καιροῖς, ὅστις ἥρπαζε τὰ παιδία, ἐκολάκευον αὐτὸν τοῦ μὴ ἀναβαίνειν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, μάλιστα πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον, διὰ τὸ ἄγριον καὶ ἐπίφοβον εἶναι τὸν τόπον ἐκεῖνον. Μὴ πεισθεὶς οὖν ὁ παῖς κατὰ τὴν ὡρισμένην ὥραν διυπνισθεὶς ὑπὸ τοῦ μάρτυρος ἀπῆλθεν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ· πρωΐας δὲ γενομένης μὴ εὑροῦσαι αὐτὸν εἰς ὀργὴν ἐτράπησαν, καὶ πέμψασαι κατήγαγον αὐτὸν συρόμενον ἐκ τῶν τριχῶν· καὶ μαστίξασα αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἔδησεν ὀπισθάγκωνα πρὸς τὴν κλίνην, καὶ οὐδὲ τροφὴν αὐτῷ δέδωκεν. Τῇ δὲ νυκτὶ ἐκείνῃ φαίνεται αὐτῇ τε καὶ ταῖς σὺν αὐτῇ γυναιξὶν ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ μάρτυς Γεώργιος, περιεζωσμένος ῥομφαίαν, ἣν καὶ σπασάμενος ἐπήρχετο αὐταῖς, ἀπειλῶν καὶ λέγων ὅτι· « ἄρτι τὰς κεφαλὰς ὑμῶν αἴρω, διότι τὸ παιδίον βιαζόμεναι τιμωρεῖτε, κωλύουσαι αὐτὸ ἔρχεσθαι πρός με. » Διομοσαμένων δὲ αὐτῶν μηκέτι τοῦτο ποιεῖν, οὕτως ἀνεὶς τὴν ἑαυτοῦ ἀπειλὴν ἀνεχώρησεν. Διυπνισθεῖσαι οὖν ἐκ τοῦ φόβου ἔλυσαν αὐτὸν καὶ κολακεύσασαι παρεκάλουν αὐτὸν μὴ ὀργισθῆναι αὐταῖς ἐπὶ τοῖς ἐπταισμένους. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν ποίᾳ τόλμῃ χρώμενος οὕτως πρὸ τοῦ αὔγους ἀνέρχεται. Ὁ δὲ ἔφασκεν ὅτι· « τὰς πρώτας μετὰ Στεφάνου, ὕστερον δὲ μετὰ ὡραιοτάτου καὶ εὐειδοῦς νεανίσκου ἀνέρχομαι ». Καὶ ἔγνωσαν αὐτὸν εἶναι τὸν μάρτυρα τὸν ὀφθέντα αὐταῖς κατ' ὄναρ, καὶ οὐκέτι ἐβιάσαντο αὐτὸν διὰ τὴν τοῦ μάρ-

20 οἱ] καὶ P ‖ 24 Χριστοῦ + Γεώργιος P.

9. — 6 θηριόβρωτος P : -τον M ‖ 7 ἐνεδήμει ἐκεῖ P ‖ 8 μὴ om. P ‖ 14 μαστίζουσα P ‖ 19 κεφαλὰς] ἀπειλὰς P ‖ 26 μετὰ + τοῦ M, male

τυρος ἐπιστασίαν, λέγουσαι· « τὸ θέλημα τοῦ κυρίου γενέσθω ». Εἶχεν δὲ καὶ ἀδελφὴν μικροτάτην ὀνόματι Βλάτταν, ἥτις πολὺ συμπαθοῦσα καὶ ἀγαπῶσα αὐτὸν ἠγωνίζετο εἰς τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, καὶ πολλάκις ἐν ταῖς ἡμέραις συνανήρχετο αὐτῷ ἐν τῷ μαρτυρίῳ, πάντα τὸν κόπον αὐτοῦ εἰς ἑαυτὴν ἀναδέξασθαι σπουδάζουσα.

10. Μαθὼν δὲ ὁ παῖς τὰ γράμματα πάνυ καλῶς, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν εἰσελθὼν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεμέλλου, ὄντι ἔγγιστα τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ἔμεινεν ἐκεῖ τὴν νύκτα· καὶ θεωρεῖ ὥσπερ παραστάσιμον ἑαυτὸν γεγονότα πρὸς βασιλέα, πολλῆς περὶ αὐτοῦ οὔσης δορυφορίας καὶ γυναικὸς πορφυροφορούσης αὐτῷ παρεστηκυίας, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ λέγοντος· « ἀγωνίζου, Θεόδωρε, ἵνα τέλειον μισθὸν ἀπολάβῃς ἐν τῇ οὐρανίῳ στρατιᾷ· καὶ ἐπὶ γῆς δὲ ἐντίμως δοξάσω σε ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. » Ταύτης τῆς φωνῆς ἀκούσας ἔξυπνος ἐγένετο. Ὑπάρχων δὲ δωδεκαέτης, διὰ τῆς τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ βασιλέως Χριστοῦ προτροπῆς διεγερθεὶς τὸν νοῦν, καὶ σπεύδων ἐπὶ τὰ κρείττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας βαδίζειν, ἤρξατο καὶ περιορίζειν ἑαυτὸν εἰς ἓν τῶν κελλίων τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἀπὸ τῶν Θεοφανίων ἕως τῶν Βαΐων, καὶ τὰς δύο ἑβδομάδας τῆς τεσσαρακοστῆς, τὴν πρώτην καὶ μέσην, μηδενὶ λαλῶν τὸ καθόλου μόνῳ τῷ θεῷ τὴν εὐχὴν ἀπεδίδου, τὴν δὲ ἐγκράτειαν εἶχε κατὰ τὸν τύπον τὸν πρότερον.

11. Ἰδὼν δὲ ὁ τῆς ἀληθείας ἐχθρὸς διάβολος ὅτι τὰ κατ' αὐτοῦ πνευματικὰ καὶ ἐνάρετα ὅπλα ἐπιμελῶς κτᾶται, ἐσκέψατο ἀπολέσαι αὐτόν. Ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν μετασχηματισθεὶς εἰς ἕνα συσχολίτην αὐτοῦ, Γερόντιον τοὔνομα, παραλαμβάνει αὐτὸν καὶ ἀναφέρει ἐπὶ τοὺς κρημνοὺς τοῦ λεγομένου τόπου Τζίδραμα, καὶ στήσας αὐτὸν ἐπάνω πέτρας ὑψηλῆς τῶν ἐκεῖσε κρημνῶν, τὸν ἐπὶ τοῦ Σωτῆρος πειρασμὸν προβαλλόμενος εἶπεν αὐτῷ· « ἐὰν θέλῃς, κύρι Θεόδωρε, ἐπιδείξασθαι τὸ νικητικόν σου, ἐνταῦθα ἐπίδειξον καὶ πήδησον ἐντεῦθεν κάτω. » Θεωρήσας δὲ αὐτὸς τὸ ὂν βάθος, λέγει τῷ προσλαλοῦντι αὐτῷ· « βαθύ ἐστι καὶ φοβοῦμαι. » Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος·

34 σπεύδουσα P.

10. — 1 τὰ γράμματα ὁ παῖς A ‖ 3 ὄντι PA : ὄντα M ‖ ἐκεῖσε A ‖ 5 αὐτοῦ] αὐτὸν P ‖ 9 δὲ om. P ‖ 11 διεγερθεὶς + δὲ P ‖ 12 βαδίζειν om. A ‖ καὶ om. A.

11. — 1 τὰ om. A ‖ 10 τῷ] αὐτῷ P

« ἤδη εἰς πάντας τοὺς παῖδας ἀνδρειότερός μου εἶ καὶ νικᾷς με, εἰς δὲ τοῦτο ἐγὼ οὐ δειλιῶ, ἀλλὰ ῥίπτω ἑαυτὸν κάτω. » Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ παῖς · « μὴ ποιήσῃς τοῦτο, μὴ μέλλῃς κυλλοῦσθαι ἢ καὶ τελευτᾶν. » Τοῦ δὲ διισχυριζομένου ἀκινδύνως τοῦτο ἐπιδείκνυσθαι, καὶ αὐτὸς εἶπεν αὐτῷ · « ἐὰν σὺ τὸ σχῆμα τοῦτο ποιήσῃς, κἀγὼ αὐτὸ ποιῶ. » Ἑστὼς οὖν ὁ διάβολος μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς πέτρας ἐπήδησε κάτω, καὶ στὰς ὀρθὸς ἔκραξε πρὸς τὸν παῖδα Θεόδωρον λέγων · « ἰδὲ ἐγὼ πεποίηκα τοῦτο. Ἐὰν εἶ δυνατός, ἐλθὲ καὶ σύ, ἵνα ἴδω σου τὸ γενναῖον, εἰ, ὡς εἰς τὰ ἄλλα, καὶ εἰς τοῦτο εὐδόκιμος εἶ. » Διαλογιζομένου δὲ τοῦ παιδὸς καὶ φόβῳ συνεχομένου ἐπὶ τῷ τοιούτῳ ἀσυμφόρῳ ἐπιτηδεύματι, καὶ ξενιζομένου ἐπὶ τῇ τόλμῃ τοῦ νομιζομένου Γεροντίου, ὡς μηδέπω τοιούτου τολμηροῦ ὄντος τὸ πρότερον, ἔφθασε καὶ ὁ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς Γεώργιος, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἀπέστρεψεν αὐτὸν ἐκεῖθεν λέγων · « ἔρχου, ἀκολούθει μοι, καὶ μὴ ἄκουε τοῦ πειρασμοῦ ἐκείνου τοῦ ζητοῦντος τὴν ψυχήν σου · οὐ γὰρ Γερόντιός ἐστιν, ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς τοῦ γένους ἡμῶν · » καὶ οὕτως ἀποκατέστησεν αὐτὸν ὁ ἅγιος μάρτυς ἐν τῷ εὐκτηρίῳ αὐτοῦ.

12. *Διάγοντος δὲ αὐτοῦ ἐκεῖ, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἀνελθοῦσα ἥ τε μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, πολλαῖς κολακείαις ἠνάγκαζον αὐτὸν κατελθεῖν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν, φάσκουσαι φίλων ἐνδόξων παρουσίαν αὐτὰς περιμένειν. Ὁ δὲ παῖς ἅπαντα πληρῶν τὰ τῆς θείας γραφῆς τῆς λεγούσης · « ἡ φιλία τοῦ κόσμου τούτου ἔχθρα εἰς τὸν θεὸν τυγχάνει, καὶ ὁ θέλων τούτου φίλος εἶναι ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται », « οὐ γὰρ δύναταί τις θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ », οὐκ ἐπείσθη αὐταῖς τοῦ κατελθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸν τοῦ κόσμου πλοῦτον μηδὲν ἡγούμενος καὶ θέλων τοῦτον ἀπορρίψαι, ἀποζωσάμενος τὴν ζώνην αὐτοῦ τὴν χρυσῆν καὶ τὰ ἐν τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ περιθέματα τό τε ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δεξιάριον ἔρριψεν ἔμπροσθεν αὐτῶν λέγων ὅτι · « ὑμεῖς τὴν τούτων ἀπώλειαν ὑφορώμεναι, διὰ ταῦτα ἐποχλεῖτέ μοι. Λάβετε οὖν αὐτὰ καὶ ὑπάγετε · ἐγὼ γὰρ τῶν ἐνταῦθα οὐ μὴ χωρισθῶ. » Καὶ λαβοῦσαι αὐτὰ ἀπῆλθον, μὴ δυνηθεῖσαι αὐτὸν μεταπεῖσαι. Ἦν γὰρ αὐτοῦ ὁ σκοπὸς ὅλος πρὸς*

13 *ἐμαυτὸν* P ‖ 13-14 *ἀπεκρίθη* + *δὲ* P ‖ 18 *ὀρθῶς* ed. ‖ 20 *εἰ* om. A ‖ 20-21 *τἆλλα* ed. (deinceps non notavi) ‖ 23 *τῇ* + *του* sic P.

12. — 2 *τε* om. A ‖ 3 *αὐτῶν* MA : *αὐτοῦ* P ‖ 6 *τὸν* om. A ‖ 8 *μαμωνᾷ* + *καὶ* A ‖ 9 *μηδὲν*] *οὐδὲν* A ‖ 14 *μοι*] *με* A

τὸν κύριον, οὗ μιμητὴς γενόμενος τοῖς αὐτοῦ ἴχνεσιν ἐπηκολούθει καὶ τοὺς γονεῖς ἀπέφευγεν καὶ τῷ θεῷ προσέτρεχεν καὶ τὸν πλοῦτον καὶ τὰς οἰκίας ἐγκατελίμπανεν, ἵνα μισθοὺς ἑκατονταπλασίονας ἀπολάβῃ καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσῃ, καθὼς λέγει ὁ ταῦτα ἐπαγγειλάμενος κύριος· « ὃς θέλει, φησίν, ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι». Καλῶς γὰρ ὁ δικαιότατος παῖς τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἀπηρνεῖτο κατατήκων καὶ μαραίνων ὡς ἀλλότριον καὶ ὡς κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ στρατευόμενον· καὶ τὸν σταυρὸν ἐπὶ μετώπῳ βαστάζων, καθὼς Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀποστόλων « ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ », οὕτω καὶ οὗτος ὁ παῖς ταῖς τῶν γραφῶν μαρτυρίαις πιστευόμενος ἐσπούδαζε ταύτας πληροῦν.

13. *Μιμήσασθαι τοίνυν θέλων τὸν Δαυῒδ ἐν τῇ θεοπρεπεῖ ὑμνῳδίᾳ, ἤρξατο μανθάνειν τὸ ψαλτήριον. Δυσκόλως δὲ καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου μαθόντος αὐτοῦ ἕως ἑξκαιδεκάτου, τὸν ἐπιόντα ἑπτακαιδέκατον ψαλμὸν οὐκ ἐδύνατο ἀποστηθίσαι. Μελετῶν γοῦν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου, τῷ ὄντι πλησίον τοῦ χωρίου, καὶ μὴ δυνάμενος μαθεῖν, ῥίψας ἑαυτὸν ἐπὶ πρόσωπον ἐδέετο τοῦ θεοῦ, ὅπως εὐμαθῆ αὐτὸν ποιήσῃ εἰς τὴν τῶν ψαλμῶν μελέτην. Ὁ δὲ φιλάνθρωπος θεὸς ὁ εἰπών· « αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν » ἔδωκεν αὐτῷ τὴν αἴτησιν αὐτοῦ. Ἀναστάντι γοῦν αὐτῷ ἐκ τοῦ ἐδάφους, καὶ τῇ εἰκόνι τοῦ Σωτῆρος προσέχοντι καὶ δεομένῳ, ᾔσθετο γλυκύτητα ἡδύτερον μέλιτος ἐγχυθεῖσαν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. Ὁ δὲ γνοὺς τὴν χάριν τοῦ θεοῦ καὶ μεταλαβὼν τῆς γλυκύτητος καὶ εὐχαριστήσας τῷ Χριστῷ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης εὐκόλως καὶ εὐμαθῶς ἀπεστήθιζε τὸ ψαλτήριον, ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἅπαν αὐτὸ ἐκμαθών· καὶ οὕτως ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἀπήρχετο, « ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ᾄδων καὶ ψάλλων τὸν κύριον ». Καὶ ὅπου δ' ἂν μνήμη ἁγίων ἐπετελεῖτο, προθύμως παρεγένετο. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ἰοπολιτῶν πόλει, οὔσῃ ἀπὸ σημείων δεκαπέντε, ἐν τῷ καιρῷ τῆς παννυχίδος τοῦ*

17 *οὗ* + *καὶ* A ‖ 18 *ἀπέφυγεν* P ‖ 19-20 *μισθὸν ἑκατονταπλασίονα* P ‖ 22 *ἐλθεῖν*] *ἀκολουθεῖν* A ‖ 29 *πιστούμενος* PA.

13. — 1 *θεοπρεπεῖ* + *ὑμῶν* (l. *ἡμῶν*) P ‖ 2 *καὶ* om. A ‖ 3 *τὸν* + *δὲ* P ‖ 6 *ἐκ τοῦ πλησίον χωρίου* P ‖ 10 *γοῦν* MP : *γὰρ* A ‖ *ἐκ* MP : *ἀπὸ* A ‖ 11 *προσέχοντος καὶ δεομένου* A ‖ 18 *τῷ κυρίῳ* PA

ἁγίου μάρτυρος Εὐρέτου, ἐξερχόμενος τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου ἀπήρχετο δρόμῳ εἰς τὴν παννυχίδα νήστης, καὶ εὐχόμενος καὶ τῶν θείων τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων μεταλαμβάνων ὑπέστρεφεν ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ μεσονυκτίου καταλαμβάνων τὰ ἴδια. Ἦν γὰρ εὔδρομος πάνυ, ὡς διαφόρως ἐπὶ συνθηκῶν ἵπποις αὐτὸν συνδραμεῖν τὸ τριμίλιον καὶ νικῆσαι.

14. *Διδασκόμενος δὲ ἐκ τῆς τῶν Παροιμιῶν φωνῆς τῆς λεγούσης· « ὅπου δὰν ἀκούσῃς ἄνδρα συνετὸν ὄρθριζε πρὸς αὐτόν· μετὰ γὰρ ὁσίου ὅσιος ἔσῃ καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ », πολὺν πόθον ἐκέκτητο εἰς τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ· καὶ ὅπου ἂν ἤκουε περὶ ἀνδρὸς δικαίου, παρεγίνετο πρὸς αὐτόν, καὶ καταμανθάνων αὐτοῦ τὴν πολιτείαν, ὡς καλὴ μέλιττα ἀναλεγόμενος τὰ ἄνθη τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ, ὥσπερ τινὰ ἐφόδια ἐκομίζετο. Ἦν δέ τις πατὴρ ἅγιος ὀνόματι Γλυκέριος ἐν τόπῳ λεγομένῳ Τραπέζας, ὄντι ὡς ἀπὸ σημείων δέκα· καὶ παραγίνεται πρὸς αὐτὸν θέλων εὐλογηθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, ἵνα, ὥσπερ ὁ Ἐλισσαῖος ὁ τερατοποιὸς εὐλογηθεὶς ὑπὸ Ἠλιοῦ τοῦ προφήτου διπλασίασιν πνεύματος καὶ χάριτος ἔλαβεν, καὶ αὐτὸς τὸν ὅμοιον τρόπον διὰ τῆς τοῦ Σωτῆρος εὐλογίας κρειττόνων ἀρετῶν καὶ χαρισμάτων ἀξιωθῇ. « Εὐλογία γὰρ πατρὸς στηρίζει οἴκους καὶ πόνους τέκνων. » Ἰδὼν τοίνυν αὐτὸν ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος καὶ θεόθεν γνοὺς τὴν ἐν αὐτῷ ἀνθοῦσαν ἐνάρετον πολιτείαν ἐδέξατο αὐτὸν γνησίως, καὶ προσμειδιῶν αὐτῷ εἶπεν· « ἀγαπᾷς, τέκνον, τὸ σχῆμα τῶν μοναχῶν; » Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἔφη· « ναί· πίστευσον, πάτερ, πάνυ αὐτὸ ἀγαπῶ, καὶ ποθῶ κἀγὼ τούτου ἀξιωθῆναι ». Οὔσης δὲ ἀβροχίας ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, ἐξελθόντες ἀμφότεροι ἔστησαν ἔξω εἰς τὸν ἀέρα, ἔμπροσθεν τῆς κόγχης τοῦ ἐκεῖσε εὐκτηρίου οἴκου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ. Καὶ ἔφη ὁ μακάριος πρὸς τὸν παῖδα· « κλίνωμεν τὰ γόνατα εἰς προσευχήν, τέκνον, ὅπως φιλανθρωπευθῇ ὁ κύριος καὶ βρέξῃ ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐν τούτῳ γνωσόμεθα εἰ ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν δικαίων ἐσμέν. » Εὐχομένων δὲ αὐτῶν ἐγένετο σύννεφος ὁ οὐρανός, καὶ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐ-*

23 *τοῦ Χριστοῦ* om. P ‖ 26 *τριμίλιν* A, *τριμίλλην* (l. *τριμίλλιν*) P.

14. — 4 *ὅπου δὰν* A ‖ 5 *καὶ* om. M ‖ 9 *ὄντι* scriptum, postea erasum P ‖ 11 *διπλασίαν* M ‖ 12 *ἔλαβεν καὶ χάριτος* P, *ἐδέξατο* (om. *καὶ χάριτος*) A ‖ 14 *στηρίξει* PA ‖ 19 *ἔφη*] *εἶπεν* P ‖ 20 *κἀγὼ* om. PA ‖ 25 *ἐπὶ τῆς γῆς* P

τοὺς ἀπὸ τῆς εὐχῆς ἔβρεξεν ὁ κύριος ὑετὸν πολὺν ἐπὶ τὴν γῆν. Χαρᾶς δὲ πλησθεὶς ὁ γέρων ἐπὶ τῇ τούτου ἀγαθότητι, προσμειδιῶν τῷ παιδίῳ εἶπεν· « ἀπὸ τοῦ νῦν, τέκνον, ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν κύριον παρασχεθήσεταί σοι· πλήρωσον οὖν τὸ ποθούμενόν σοι, καὶ κύριος ὁ θεὸς ἔσται μετὰ σοῦ, καὶ αὐξήσει σε καὶ τῇ τοῦ σώματος ἡλικίᾳ καὶ τῇ τῶν ἀρετῶν πολιτείᾳ. » Εὐλογηθεὶς οὖν ὁ παῖς καὶ ἀσπασάμενος αὐτὸν παρεγένετο εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

15. *Ἔχων δὲ ἤδη τῷ τῆς ἡλικίας χρόνῳ τεσσαρακαιδέκατον ἔτος ἐθέσπισε παρ' ἑαυτῷ ἀποτάξασθαι τῷ οἴκῳ αὐτοῦ παντελῶς καὶ ἐν τῷ μαρτυρίῳ διάγειν. Καὶ δὴ συνταξάμενος ταῖς γυναιξὶν ἀνῆλθεν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, καὶ διῆγεν ἐκεῖ εὐχαριστῶν τῷ θεῷ· ἔτι δὲ ἀγνοοῦσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ αἱ σὺν αὐτῇ γυναῖκες τὴν μακαρίαν αὐτοῦ διαγωγὴν ἄτρεπτον οὖσαν καὶ μηδαμῶς λυομένην, διὰ τὴν ἔτι παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν ἀνέφερον αὐτῷ ἄρτους καθαροὺς καὶ ὀρνέων ἑψητῶν καὶ ὀπτῶν διαφοράς. Ὁ δὲ ἀπεδέχετο μὲν ἅπαντα διὰ τὴν αὐτῶν πληροφορίαν καὶ διὰ τὸ ἐν τῷ κρυπτῷ εἶναι τὴν νηστείαν αὐτοῦ, οὐ μὴν ἐχέχρητό τινι τούτων· ἀλλὰ μετὰ τὸ κατελθεῖν αὐτοὺς ἐξερχόμενος ἔξω τοῦ μαρτυρίου ἔρριπτεν πάντα ἐπάνω πέτρας καὶ εἰσήρχετο, καὶ κατησθίοντο ὑπὸ τῶν πετεινῶν καὶ θηρίων. Εἰ δὲ καί τις ἄνθρωπος διήρχετο ἐκεῖθεν, ἐλάμβανεν αὐτὰ ἐκ τῆς πέτρας. Ἦν δὲ ἡ τροφὴ τοῦ παιδὸς ἐκ τῶν προσφερομένων δώρων ἐν τῷ μαρτυρίῳ, εἰ δὲ καὶ ἔλειψεν αὐτῷ ποτε, ἄρτοις μόνοις ἠρκεῖτο.*

16. *Ἤκουε δὲ περί τινος τόπου ὄντος ἀπὸ σημείων ὀκτώ, καλουμένου Ἄρκεα, ὡς μὴ δύνασθαί τινα τῷ τόπῳ ἐκείνῳ προσεγγίσαι, μάλιστα δὲ τῇ ὥρᾳ τῇ μεσημβρινῇ, διὰ τὸ περιηχεῖσθαι τὴν λεγομένην Ἄρτεμιν μετὰ πολλῶν δαιμόνων ἐκεῖ διατρίβειν καὶ ἀδικεῖν μέχρι θανάτου. Ξενιζόμενος οὖν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ φήμῃ, ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου μηνός, μετὰ τὸ πληροῦν αὐτὸν τὴν τῆς τρίτης ὥρας ψαλμῳδίαν ἀπήρχετο δρομαῖος κατὰ τὸν τόπον ἐκεῖνον, καὶ ὅλον τὸ μεσημ-*

28 *συννεφὴς* PA ‖ 29 *ἀπὸ* MA : *ἐπὶ* P ‖ *ὁ* om. A ‖ 30 *τούτου* M : *τοῦ κυρίου* PA ‖ 31 *εἶπεν*] *ἔφη* P ‖ 32 *κύριον*] *θεὸν* A ‖ 33 *αὐξῆσαι* A.

15. — 1 *τεσσαρισκαιδέκατον* P ‖ 2 *παρ' αὐτῷ* A ‖ 5-16 et integra cap. **16-18** om. A ‖ 13 *κατεσθίοντο* ed.

16. — 1 *ὄντος* + *ὡς* P ‖ 2 *Ἄρκτεα* P ‖ 6 *ἰουλίου μηνὸς καὶ αὐγούστου* P ‖ 7 *τὴν* om. P

βρινὸν διῆγεν ἐκεῖ ἐν τοῖς νομιζομένοις τόποις τῆς Ἀρτέμιδος. Μηδεμιᾶς οὖν αὐτῷ πονηρᾶς ἐνεργείας φαινομένης διὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀντιλήψεως, ὑπέστρεφεν ἐν τῷ μαρτυρίῳ. Ὀρύξας δὲ ἐν αὐτῷ ἐποίησε σπήλαιον σκοτεινὸν ὑπὸ τὴν γῆν, ὑποκάτωθεν τοῦ βήματος τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἐν τῇ νυκτὶ τῶν Θεοφανείων, συναγομένων τινῶν πρὸς αὐτὸν κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν, κατερχόμενος σὺν αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ μαρτυρίου ἐν τῇ διαβάσει τοῦ ὕδατος, καὶ αὐτὸς μόνος εἰσερχόμενος ἐν τῷ ὕδατι, ἵστατο ἕως οὗ πᾶσα ἡ προφητικὴ καὶ ἀποστολικὴ καὶ εὐαγγελικὴ ἀνάγνωσις σὺν τῇ λοιπῇ λειτουργίᾳ ἐγίνετο, ὡς μετὰ τὴν πλήρωσιν τούτων μόλις ἀνασπᾶν τοὺς πόδας αὐτοῦ σὺν πηλῷ καὶ κρυστάλλοις συμπαγεῖσιν· καὶ οὕτω μετὰ ψαλμῳδίας ἀνήρχετο ἐν τῷ εὐκτηρίῳ. Καὶ γινομένης ἡμέρας, ἐπιτελῶν τὴν ἑορτὴν εἰσήρχετο ἐν τῇ διωρυγῇ τῇ ὑπὸ τὴν γῆν, ἡσυχίαν διάγων ἕως τῶν Βαΐων, ὡς πάντας τοὺς ὁρῶντας καὶ ἀκούοντας ταῦτα ἐκτεῖναι εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας καὶ λέγειν· « ἐξομολογούμεθά σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ τῷ νηπίῳ τούτῳ· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. » Ἡ οὖν μάμμη αὐτοῦ Ἐλπιδία συνέπασχεν αὐτῷ πάνυ, καὶ ἠγάπα αὐτὸν πλέον τῶν δύο θυγατέρων αὐτῆς· καὶ ἀνερχομένη αὐτὴ ἐν τῷ εὐκτηρίῳ προσεκαρτέρει αὐτῷ τὸν τῆς ἡσυχίας χρόνον, καὶ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῷ ἐποίει, ἐπιδιδοῦσα αὐτῷ βραχεῖαν τροφὴν ὀπώρας ἢ λαχάνων συνθέτων, καὶ τοῦτο δὲ τῷ Σαββάτῳ καὶ τῇ Κυριακῇ, ἐν ἄλλαις δὲ ἡμέραις οὐδὲ ὅλως ἐγεύετο· καὶ ταύτην τὴν ἐγκράτειαν ἐξετέλει ἕως τῶν Βαΐων. Ἀκούων δὲ τὰ κατ' αὐτὸν ὁ τοῖς τότε καιροῖς ἐπίσκοπος Θεοδόσιος τῆς Ἀναστασιουπολιτῶν πόλεως ἔχαιρεν ἐπ' αὐτῷ καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτὸν πρὸς πάντας φάσκων, ὡς ἀπὸ τοῦ θεοῦ κινούμενον ταῦτα διαπράττεσθαι.

17. *Ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν ὁ μισόκαλος δαίμων ἐποίησεν αὐτὸν ἀρρωστῆσαι ἐκ τοῦ ψύχους, ὡς μὴ δύνασθαι αὐτὸν σαλευθῆναι. Κατενεχθέντος δὲ αὐτοῦ εἰς ὕπνον, παρέστη αὐτῷ ὁ ἅγιος μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Γεώργιος καὶ λέγει αὐτῷ· « τίς σε ἐποίησεν ἀρρωστῆσαι, τέκνον; » Ὁ δὲ κατανοήσας ἔμπροσθεν*

10 *πονηρᾶς* om. P ‖ 14 *τε* om. ed. ‖ 17 *καὶ ἀποστολικὴ καὶ εὐαγγελικὴ* om. P ‖ 18 *ὡς μετὰ*] *μετὰ δὲ* P ‖ 20 *κρυστάλλῳ* P ‖ *καὶ* om. P ‖ 22 *διάγων*] *ἄγων* P.

17. — 1 *οὖν*] *δὲ* P ‖ 4 *καὶ λέγει*] *λέγων* P

αὐτοῦ ἑστὼς ἀκάθαρτον δαιμόνιον μελανοειδές, ὡς δῆθεν ὑποδεικνύων τῷ μάρτυρι εἶπεν· « ἐκεῖνο τὸ βδέλυγμα τὴν ἀσθένειάν μοι περιέβαλεν ». Ὁ δὲ μάρτυς ἰσχυρῶς βασανίσας τὸν δαίμονα ἐφυγάδευσεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγαγεν αὐτὸν λέγων· « ἀνάστηθι ἀπὸ τῆς ἀρρωστίας σου καὶ ἔσο ὑγιής· οὐκέτι γὰρ ἔμπροσθέν σου φανήσεται πονηρὸς δαίμων ». Εὐθέως οὖν διυπνισθεὶς ὁ παῖς ἀνέστη ὑγιής. Ὁ δὲ φιλάνθρωπος θεὸς ὁ τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ ἀποστόλοις δοὺς ἐξουσίαν κατὰ τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων καὶ τὰς νόσους φυγαδεύειν, ἔδωκε καὶ αὐτῷ χάριν κατὰ δαιμόνων τοῦ ἐκβαλεῖν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενεῖς.

18. *Μετὰ γὰρ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Πάσχα, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν παρεγένετό τις ἄνθρωπος ἐν τῷ εὐκτηρίῳ ἔχων παιδίον μονογενὲς ὑπὸ πνεύματος ἀκαθάρτου ἐνοχλούμενον· καὶ πίστει φερόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐδέετο τοῦ ἐναρέτου παιδὸς Θεοδώρου, ὅπως ἰάσηται αὐτοῦ τὸ παιδίον. Ὁ δὲ εὐάρεστος παῖς τοῦ Χριστοῦ οὐκ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν ἐπ' αὐτῷ, ἀλλά γε καὶ ἐξενίζετο ὡς νέος ὤν. Ὁ δὲ πατὴρ τοῦ δαιμονιῶντος ἐπέδωκεν αὐτῷ φραγγέλλιον, καὶ μετὰ δακρύων εἶπεν αὐτῷ· « κύριέ μου, δοῦλε τοῦ Χριστοῦ, λαβὼν τοῦτο καὶ ἐμβριμησάμενος τῷ τέκνῳ μου τύψον αὐτὸν λέγων· « ἔξελθε, ἔξελθε, ἀκάθαρτον δαιμόνιον, ἐκ τοῦ παιδίου τούτου ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου μου. » Ταῦτα ἀκούσας παρ' αὐτοῦ ὁ δίκαιος ἐποίησεν οὕτως· καὶ ταραχθεὶς ὁ δαίμων ἤρξατο αὐτὸν εὐτελίζειν καὶ ὡς πλάνον διαγορεύειν, καὶ εἴ τι ἂν ἤκουε παρ' αὐτοῦ, τὸν αὐτὸν λόγον ἀπεκρίνατο· καὶ οὐκ ἐδίδου αὐτῷ ἀπόκρισιν ἐπὶ ἡμέρας δύο. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ πάλιν τὸ αὐτὸ σχῆμα ἐποίησεν ἐπὶ τῷ παιδίῳ ὁ παῖς τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρος, καὶ κινηθεὶς πάλιν ὁ δαίμων ἤρξατο κράζειν· « ἐξέρχομαι, παιδίον, ἐξέρχομαι καὶ οὐκ ἀντιλέγω, ἔνδος μοι μίαν ὥραν. » Τοῦ δὲ ἀποστάντος ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἐβόα τὸ δαιμόνιον οὕτως· « ὢ τῆς βίας τοῦ Ναζωραίου τοῦ ταῦτα ἐπεγείροντος καθ' ἡμῶν. Ἀφ' οὗ γὰρ κατῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς, καθ' ἡμῶν τοὺς ἀνθρώπους ὁπλίζει, καὶ νῦν τῷ τῆς πόρνης υἱῷ δέδωκεν ἐξουσίαν ἐκβαλεῖν ἡμᾶς. Οὐαί μοι τῷ ἀθλίῳ, ὑπὸ ποίου παιδίου διώκομαι. Οὐ φέρω γὰρ τὴν καταπεμφθεῖσαν αὐτῷ χάριν ἐξ*

13-14 *ἐξουσίαν δοὺς* P ‖ 15 *ἐκβάλλειν* P.

18. — 6 *ἐπ' αὐτὸν* P ‖ 9 *τὸ τέκνον μου* P ‖ 10 *αὐτὸ* ed. ‖ *ἀκάθαρτε δαῖμον* P ‖ 21 *τῆς* om. P ‖ 23 *ἐκβάλλειν* P

οὐρανοῦ. Οὐαὶ τῇ ἡμετέρᾳ φύσει γενήσεται ἀπὸ τοῦ πορνογεννήτου τούτου, ὅτι πολλοὺς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀποδιώξει. Ἀλλὰ τοῦτό μοι τὸ δεινόν, ὅτι εἰς ἐμὲ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ γέγονε, καὶ οὐ τολμῶ ἀπελθεῖν πρὸς τὸν πατέρα μου τὸν διάβολον, ὑπὸ παιδίου τοιούτου διωχθείς. Εἰ γὰρ ἦν παρὰ γέροντος, οὐκ ἦν μου τὸ ὄνειδος μέγα· καταραθείη ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐγεννήθης.» Ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, λαβὼν ἐκ τοῦ ἐλαίου τῆς κανδήλης ὁ παῖς τοῦ θεοῦ Θεόδωρος ἥψατο τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ ἐπετίμησεν αὐτῷ λέγων· « ἔξελθε λοιπόν, πνεῦμα πονηρότατον, καὶ πολλὰ μὴ φλυάρει.» Καὶ κράξας ὁ δαίμων ἔρριψε παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ τὸν παῖδα, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἦν ἐκεῖνος ὁ ἰαθεὶς παῖς ὡς νεκρός, ὡς θροηθῆναι τὸν παῖδα Θεόδωρον, καὶ νομίσαι ὅτι ἀπέθανεν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· « δὸς αὐτῷ χεῖρα, κύριέ μου, καὶ ἀνάστησον αὐτόν.» Καὶ παραχρῆμα ἐλθὼν εἰς ἑαυτὸν ἀνέστη, καὶ διὰ τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος ὑγιῆ αὐτὸν ἀπέδωκε τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Καὶ γνωστὸν ἐγένετο περὶ τούτου ἐν ὅλῃ τῇ περιχώρῳ ἐκείνῃ, ὥστε πάντας δοξάζειν τὸν θεὸν τὸν καὶ τοῖς νηπίοις σύνεσιν καὶ χάριν δωρούμενον.

19. *Τοιγαροῦν τὸν τοῦ Χριστοῦ πρόδρομον καὶ βαπτιστὴν Ἰωάννην καὶ ἐν τούτῳ μιμούμενος τῷ ἐν ἐρήμῳ τόπῳ διάγειν μέχρι τῆς πρὸς τὸν λαὸν ἀναδείξεως αὐτοῦ, καὶ τὴν τοῦ ἀποστόλου Παύλου φωνὴν εἰς ἑαυτὸν ἐκτυπῶν λέγοντος « οἱ ἅγιοι πάντες διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς», ταύταις ταῖς σωτηριώδεσι γραφαῖς ἐγκύπτων, ποιητὴς τούτων καὶ οὐκ ἀκροατὴς μόνον ἐγένετο, συνεργοῦντος αὐτῷ τοῦ Χριστοῦ· τῷ προελομένῳ γὰρ τὸ ἀγαθὸν καὶ αὐτὸς συνεργὸς γίνεται. Ἀνέρχεται οὖν ἐπὶ τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ ὄρους καὶ εὑρὼν πέτραν ὀφείλουσαν σκέπειν αὐτόν, ὀρύξας ὑποκάτω αὐτῆς ἐποίησε σπήλαιον εὐρύχωρον, καὶ ἀναφράξας τὴν εἴσοδον διῆγε κρυπτῶς ἐν αὐτῷ. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἦν πάροδος στρατιωτῶν. Γενομένης δὲ ζητήσεως μεγάλης περὶ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἔν τε τῷ μαρτυρίῳ καὶ ἐν παντὶ*

25-26 *πορνογενήτου* P ‖ 31 *κανδήλας* P.

19. — 2 *καὶ ἐν τούτῳ* om. A ‖ 4 *λέγοντος*] *ἔλεγεν* A ‖ 6 *ἐπαγγελιῶν* + *ἔφραξαν στόματα λεόντων* A ‖ 6-7 *κακοχούμενοι* PA, + *ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος* P ‖ 9 *ἐγίνετο μόνον* A ‖ 10-11 *τῷ... γίνεται* om. P ‖ 16 *ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ* om. A

τόπῳ, καὶ μὴ εὑρισκομένου, ἐνομίσθη ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἁρπαγῆναι, καὶ ἐκίνησαν τὸν κατὰ τὸν τότε καιρὸν ἄρχοντα καταλαβεῖν αὐτοὺς καὶ ζήτησιν ποιήσασθαι περὶ τοῦ παιδός· καὶ μὴ εὑρεθέντος αὐτοῦ, ἔδοξαν θηριόβρωτον αὐτὸν γενέσθαι, καὶ ἐπένθουν αὐτὸν ἥ τε μήτηρ αὐτοῦ καὶ αἱ συγγενίδες καὶ οἱ γνώριμοι ἐπὶ πολὺν χρόνον ὡς ἤδη τεθνηκότα. Ἐποίησε δὲ ὁ παῖς τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρος δύο ἔτη ἐν τῷ σπηλαίῳ κρυπτόμενος. Κληρικὸς δέ τις εὐλαβὴς διάκονος μόνος ἐγίνωσκε περὶ αὐτοῦ, ὃς καὶ τὸ ἴδιον στιχάριον δέδωκε — λινοῖς γὰρ ἐνδύμασιν ἐσκέπετο τὸ πρίν —, καὶ τὴν βραχυτάτην τροφὴν τῶν συνθέτων λαχάνων καὶ τοῦ ὕδατος ἐπεκόμιζεν αὐτῷ, καὶ παραγγελίας αὐτοῦ ἔσχε μηδενὶ αὐτὸν καταμηνῦσαι.

20. *Ἰδὼν τοίνυν ὁ ἀγαθὸς θεὸς καὶ προνοητὴς τῶν δούλων αὐτοῦ τὸν κόπον αὐτοῦ, διὰ τὸν ἀψευδῆ αὐτοῦ λόγον τὸν εἰρημένον « οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη, οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ », κατάδηλον αὐτὸν ἐποίησε πᾶσι. Μαθοῦσαι γὰρ αἱ συγγενεῖς αὐτοῦ τὸν θεοσεβῆ διάκονον διαφόρως ἀνερχόμενον ἐπὶ τὸ ὄρος, ὑποψίαν ἔσχον ὡς αὐτὸς γινώσκει περὶ τοῦ παιδὸς καὶ μετακαλεσάμεναι αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ ὅρκοις φρικτοῖς κατεδέοντο αὐτοῦ, εἴπερ κατὰ τὴν αὐτῶν ὑποψίαν ἐπίσταται ποῦ διάγει, ἀπαγγεῖλαι αὐταῖς τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ. Ὁ δὲ διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τὴν τοῦ παιδὸς σκληραγωγίαν ὑφορώμενος μὴ μέλλῃ τελευτᾶν, ἀπήγγειλεν αὐταῖς τὸν τόπον. Τότε μετὰ χαρᾶς ἀνελθοῦσαι ἐξέβαλον αὐτὸν ὡς νεκρὸν ὁρώμενον, καὶ ἤγαγον ἐν τῷ μαρτυρίῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὡς τῷ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἀέρα ὀλιγωρήσαντα πεσεῖν ἄφωνον ἐπὶ πολλὴν ὥραν. Ἦν δὲ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ δυσωδίαν πολλὴν ἔχουσα ἀπὸ τῶν τραυμάτων καὶ τοῦ ἰχῶρος, ὥστε καὶ σκώληκας ἀνεικάστους φωλεῦσαι, καὶ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ γυμνωθῆναι, καὶ τὴν κόμην αὐτοῦ συνδεθῆναι, καὶ μηδένα δύνασθαι στῆναι πλησίον αὐτοῦ ἀπό τε τῆς δυσωδίας καὶ τῶν ἑρπόντων ἐπ' αὐτῷ σκωλήκων· ἡ δὲ ὅρασις αὐτοῦ ἦν ὡς νεκροῦ, καὶ ἁπαξαπλῶς εἰπεῖν νέος Ἰὼβ ἐνομίζετο εἶναι διὰ τὴν τοιαύτην ἀλγηδόνα.*

17 *εὑρισκομένου* + *αὐτοῦ* PA ‖ 18 *τὸν*[2] om. P ‖ 25 *ἔδωκεν* A, + *αὐτῷ* PA.

20. — 2 *αὐτοῦ*[2] om. A ‖ 6 *πᾶσι* om. P : *ἐν πᾶσιν* A ‖ 12 *μέλλῃ* + *καὶ* A ‖ 13 *ἐξέβαλλον* A ‖ 14 *ἁγίου* + *μάρτυρος* P ‖ 15 *ὡς τῷ* M : *ὡς ἐν τῷ* A, *ὡς τὸ* P, *ὥστε* ed. ‖ 17 *ἔχουσα* om. A.

Ἦσαν δὲ πενθοῦσαι ἥ τε μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ μάμμη καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπὶ τῇ συνεχούσῃ αὐτὸν ἀνάγκῃ. Γενομένου δὲ αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς ὀλιγωρίας, ἠνάγκαζον αὐτὸν κατελθεῖν ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐπιμελείας τυχεῖν. Ὁ δὲ οὐκ ἐπείσθη αὐταῖς.

21. *Μαθὼν δὲ ταῦτα ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Θεοδόσιος ὁ τῆς Ἀναστασιουπολιτῶν πόλεως εὐθέως παρεγένετο ἐν τῷ μαρτυρίῳ πρὸς αὐτόν. Καὶ θεασάμενος αὐτὸν ἔντρομος ἐγένετο ἐπὶ τῷ ἕλκει τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ ἀσπασάμενος αὐτὸν ἐχειροτόνησεν ἀναγνώστην. Καὶ μετὰ πολλοῦ κόπου χλιαροῖς ἀποπλύναντες τὸν ἰχῶρα, καὶ λινοῖς ῥάκεσιν ἀπομάξαντες τὰ πολυώδυνα ἕλκη τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, μόλις αὐτοῦ τὴν κόμην ἀφείλοντο. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐποίησεν αὐτὸν ὑποδιάκονον, εἶθ' οὕτως πάλιν διάκονον καὶ πρεσβύτερον, λέγων· « ἰδού, ἠξίωσαι παρὰ θεοῦ ἔχειν πᾶσαν τὴν τοῦ κλήρου ἀκολουθίαν πρὸς τὸ ἐπιτελεῖν σε τὴν θείαν λειτουργίαν εἰς οἰκοδομὴν τῶν παραγινομένων· καὶ κύριος ὁ θεὸς ὁ τῶν χαρισμάτων ἄφθονος δοτήρ, ὁ καὶ τούτων σε μέτοχον ποιήσας, ἀξιώσει σε καὶ τὴν ἐπισκοπὴν φορέσαντα τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καταπιστευθῆναι. Τὰ γὰρ τέσσαρα ταῦτα τάλαντα τῶν χαρισμάτων εἰληφώς, μέλλων δὲ καὶ τοῦ μοναχικοῦ σχήματος ἐπιλαμβάνεσθαι, ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τούτου ὑστερῆσαι, ὅπερ καὶ αὐτὸ παράσχοι ὁ κύριος μετὰ τὴν διπλασίασιν καὶ τῶν κατορθωμάτων σου. Αὐξάνου οὖν τῇ πίστει καὶ ἐπάνθει ταῖς ἀρεταῖς, καὶ εὔχου ὑπὲρ ἐμοῦ. » Καὶ εὐλογήσας καὶ ἀσπασάμενος αὐτὸν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ. Ἦν δὲ τότε ὁ θεράπων τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρος δέκα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, ὡς πολλοὺς καταμεμφομένους τῷ ἐπισκόπῳ φάσκειν ὡς ἀβέβαιον πρᾶγμα γέγονε διὰ τὸ παρὰ καιρὸν ἡλικίας αὐτὸν ποιῆσαι. Ἔλεγεν οὖν αὐτοῖς ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Θεοδόσιος· « ἀκανόνιστον μὲν εἶναι δοκεῖ τισι τὸ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἢ χωρὶς μαρτυρίας τινὰ χειροτονεῖν, κ' ἐγὼ οἶδα. Ἐπιστέλλων γὰρ ὁ ἀπόστολος Παῦλος Τιμοθέῳ φάσκει· "μὴ νεόφυτον γίνεσθαι πρὸς τὸ μὴ τυφωθέντα εἰς κρῖμα ἐμπεσεῖν καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου"· ἀλλ' ὥσπερ ὁ αὐτὸς Παῦλος Τιμόθεον νέαν ἄγοντα τὴν ἡλικίαν τῆς ἐπισκοπῆς ἠξίωσεν, οὕτω κ' ἐγὼ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἐποίησα τοῦτον, καὶ οὐ καταισχυνθήσομαι ἕνεκεν τῆς αὐτοῦ πολιτείας. Ἐμὲ γὰρ ἐπλη-*

21. — 1 *ὁ*[2] om. P ‖ 8 *ἀφείλαντο* PA ‖ 8-9 *εἶθ' οὕτως πάλιν διάκονον* om. M ‖ 13 *μέτοχόν σε* A, *σε* om. ed. ‖ *ἀξιῶσαί* MP (possis *ἀξιώσαι*) ‖ 18 *καὶ*[1] om. A ‖ 24 *ὁ ὅσιος* A ‖ 25 *εἶναί τισιν δοκεῖ* P ‖ 26 *κἀγὼ* PA ‖ 30 *κἀγὼ* PA ‖ *τοῦτον* tenendum, *ἐποίησα* enim = *κατέστησα*

ροφόρησεν ὁ θεὸς ἄξιον αὐτὸν ὑπάρχειν τοῦ πρεσβυτερίου, καὶ παρὰ θεοῦ ἐστὶν ἀληθῶς ὁ παῖς οὗτος. Μὴ οὖν προσέχετε τῷ νέῳ τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἀλλὰ τῇ τῆς ψυχῆς εὐγενείᾳ, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ Δαυῒδ ἐρρέθη τῷ Σαμουήλ · "οὐ γὰρ ἀληθῶς οἱ πολυχρόνιοι εἰσὶ σοφοί, οὐδὲ οἱ γέροντες οἴδασι κρῖμα", καθὼς καὶ Ἐλιοὺς ἐν τῷ Ἰὼβ διεσάφησεν · "ἀλλὰ πνεῦμα θεοῦ ἐστιν ἐν βροτοῖς, πνοὴ δὲ παντοκράτορος ἡ διδάσκουσα" καὶ συνεργοῦσα τοῖς νέοις, καὶ εὐσεβῆ καὶ ἐνάρετον πολιτείαν ἀποκαθιστῶσα. » Λέγοντος δὲ ταῦτα τοῦ ἐπισκόπου, πάντες ἐπληροφοροῦντο τοῖς παρ' αὐτοῦ εἰρημένοις · ὁ δὲ νέος ἀγωνιστὴς τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρος προέκοπτε σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτῷ.

22. *Ταῦτα μὲν οὖν αὐτοῦ τὰ παιδαγωγήματα ἐγὼ ὁ ἀνάξιος δοῦλος αὐτοῦ καὶ μαθητὴς Γεώργιος, ἃ μὲν ἔμαθον παρὰ τῶν τότε περιόντων καὶ συναναστραφέντων αὐτῷ συνομηλίκων τε καὶ συσχολιτῶν τῶν καὶ αὐταῖς ὄψεσιν αὐτὰ πείρᾳ παρειληφότων, τὰ δὲ πλεῖστα αὐτῶν καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ ὁσίου καὶ ἁγίου ἀνδρὸς ἀκήκοα, διάγοντος αὐτοῦ καταμόνας καὶ χαριέντως διηγουμένου ἐπὶ τὸ εἰς προθυμίαν καὶ ζῆλον τούτων ἡμᾶς διεγεῖραι · γεγράφηκα δὲ αὐτὰ μετὰ τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ, ὅπως καὶ οἱ νέοι παῖδες ἀκούσαντες τὴν παιδικὴν καὶ ἐνάρετον αὐτοῦ πολιτείαν ζηλώσωσι τὸν αὐτοῦ ἀγγελικὸν καὶ ἄμεμπτον βίον καὶ καταξιωθῶσι τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας, χάριτι Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἡ δόξα ἅμα τῷ ἁγίῳ Πνεύματι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν, ὁ τῆς δικαιοσύνης ἥλιος, τὸ φῶς τὸ ἀνεκλάλητον, ἡ ἀέναος πηγὴ τῆς ἀθανασίας, ἡ ζωὴ ἡ ἀκήρατος, ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ὁ χορηγὸς τῆς σοφίας, ἐνέβαλε κἀμοὶ Γεωργίῳ τῷ ἁμαρτωλῷ οἰκέτῃ ὑμῶν προθυμίαν καὶ τοῦ λέγειν ἐπίρροιαν, καὶ ὑμῖν τοῖς φιλοθέοις ἐπιθυμίαν διάπυρον ἀκοῦσαι καὶ τὴν μέχρι τέλους πανάριστον καὶ θαυματοποιὸν πολιτείαν τοῦ ἐν ἁγίοις καὶ μεγάλου ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου · καὶ γὰρ τὰ τῆς μειρακιώδους αὐτοῦ ἡλικίας ὑμῖν*

41 *εἰρημένοις* MP : *λεγομένοις* A ‖ *Χριστοῦ* MP : *θεοῦ* A.

22. — 3 *συναναστραφέντων* A ed. ‖ 4 *τῶν* om. A ‖ *αὐτὰ* MP : *αὐτῇ* A ‖ 9 *παιδικὴν αὐτοῦ καὶ ἐνάρετον πολιτείαν* A ‖ 13-14 *ὁ κύριος Ἰησοῦς ὁ θεὸς ἡμῶν* P ‖ 16-17 *ἐνέβαλλεν* A ‖ 19 *πανάρετον* A ‖ 21-22 *ἡλικίας... κατηξίωμαι* MP : *ἡλικίας ὑπεξελθὼν ἄρξομαι πάλιν καὶ τὰ τῆς μείζονος αὐτοῦ ἡλικίας ὑμῖν διηγήσασθαι* A

εἰσηγήσασθαι κατηξίωμαι. Τῇ οὖν πάντων ὑμῶν εὐχῇ ἐπελπίζων τολμῶ ταύτης ἀπάρξασθαι κύριον τὸν θεὸν χειραγωγὸν καὶ τελειωτὴν αὐτῆς προϊστῶν.

23. *Τοιγαροῦν ὁ ἁγιώτατος δοῦλος του θεοῦ Θεόδωρος, ὀκτωκαιδέκατον ἔτος ἄγων τῇ ἡλικίᾳ, καταξιωθεὶς τοῦ πρεσβυτερίου παρὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, θείᾳ φιλοσοφίᾳ σπεύδων φρονίμῳ ἀνδρὶ ὅμοιον ἑαυτὸν ἀναδεῖξαι, κατὰ τὴν τοῦ κυρίου ἐπαινετὴν προβολήν, καταλιπὼν τὸν ἐπὶ τὴν ἄμμον ᾠκοδομημένον αὐτοῦ γονικὸν οἶκον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γήϊνα πράγματα, ὅρον τιθέμενος παρ' ἑαυτῷ μηδέπω τοῦ λοιποῦ εἰσιέναι ἐν αὐτῷ, ὅλον ἑαυτὸν μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως ἀνέθηκε τῷ θεῷ, θεμελιώσας τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐπὶ τὸν νοητῶς τε καὶ αἰσθητῶς πεπετρωμένον σεβάσμιον τόπον, ἐν ᾧ τὸ σεπτὸν εὐκτήριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ἵδρυστο, πρὸς τὸ εὐκόλως τὰς τῶν ἀλλοτρίων ἀνέμων προσβολὰς καὶ τὰς τῶν ἐσομένων πλημμυρῶν δίκην ὑδάτων ἐπαναστάσεις ἀποκρούεσθαι, τῇ τε πεπετρωμένῃ πίστει τῇ πρὸς Χριστὸν καὶ τῇ τοῦ ἐπονομαζομένου ἐν αὐτῷ ἁγίου μάρτυρος συμμαχίᾳ· πάσαις τε ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς ἐνδιέτριβεν, ὡς προξένοις οὔσαις ζωῆς αἰωνίου· πρὸ πάντων δὲ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον κατὰ διάνοιαν ἔχων ἀεὶ εἰς κατάνυξιν ἤρχετο, μάλιστα ἐννοῶν τὴν τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξ οὐρανῶν κάθοδον, ἐνανθρώπησίν τε καὶ διατριβήν, καὶ ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις κατεδέξατο παθεῖν καὶ σταυρωθῆναι, ταφῆναί τε καὶ ἀναστῆναι. Ταῦτα θαυμάζων καὶ ἐκπληττόμενος ὡς ἐπὶ γῆς γεγονότα ἐπιθυμίαν ἔσχεν ἀπελθεῖν καὶ προσκυνῆσαι τοὺς ἁγίους τόπους τοῦ Χριστοῦ ἐφ' οὓς ἔστησαν οἱ ἄχραντοι πόδες αὐτοῦ, διὰ τὸ καὶ τὸν προφήτην Ζαχαρίαν ἀρᾶσθαι « πᾶν ἔθνος καὶ πᾶσαν φυλὴν τὴν μὴ ἀπερχομένην καὶ προσκυνοῦσαν αὐτούς ».*

24. *Καὶ δὴ ἀνελθουσῶν πρὸς αὐτὸν τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς τῆς τε θείας αὐτοῦ καὶ τῆς μάμμης, συνταξάμενος αὐταῖς καὶ εὑρών τινα κατὰ πρόνοιαν θεοῦ τὴν αὐτὴν ὁδὸν*

22-23 *ἐφελπίζων* A (cf. Dieterich 85s.) || 23 *κύριον*] *καὶ* ed.

23. — 2 *τὴν ἡλικίαν* A || 4 *ἑαυτὸν* MP : *αὐτὸν* A || 5 *παραβολὴν* A || 5-6 *οἰκοδομημένον* A || 6 *οἶκον γονικὸν* A || 7 *ἐν αὐτῷ* om. P, ante *εἰσιέναι* tr. A || 11 *καὶ ἐνδόξου* om. P || 12 *ἵδρυτο* A || *ἀνόμων* M || 13 *τὰς* MP : *τῆς* A || *ἐσομένων*] *ἑπομένων* ed. || 15 *ἐν αὐτῷ* om. A || 18 *κατάταξιν* A || 24 *ἐφ' οἷς* A.

24. — 2 *τῆς τε θείας αὐτοῦ* om. A

προθυμούμενον καὶ σπεύδοντα ὁδεῦσαι, ἐξελθὼν σὺν αὐτῷ τῆς ὁδοιπορίας εἴχετο, πάντα κόπον τῇ προθυμίᾳ τοῦ προκειμένου πόθου ἀποδυόμενος. Καταλαβὼν δὲ τὴν πόθῳ ἐπιζητουμένην τῶν ἁγίων τόπων Χριστοῦ πόλιν Ἱερουσαλήμ, καὶ προσκυνήσας τὸν τίμιον Σταυρὸν καὶ τὴν ζωοποιὸν Ἀνάστασιν τήν τε τιμίαν Φάτνην καὶ τὴν ἔνδοξον Ἀνάληψιν καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἁγιάσματα τῶν ὑπομνημάτων τοῦ σωτηρίου πάθους τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, περιῆλθε καὶ τὰ μοναστήρια πάντα καὶ τοὺς ἐν τοῖς κελλίοις πέριξ καθειργμένους πατέρας καὶ τοὺς ἐν τῇ ἐνδοτέρᾳ ἐρήμῳ ἰδιάζοντας, εὐλογούμενος ὑπ' αὐτῶν, καὶ τὴν ἑκάστου τῶν σπουδαιοτέρων πολιτείαν καταμανθάνων ἐσημειοῦτο πρὸς τὸ μιμήσασθαι· ἐν οἷς καὶ εἰς τὸν Ἰορδάνην κατελθὼν ἔνθα ἐβαπτίσθη ὁ σωτὴρ καὶ θεὸς ἡμῶν, κατήντησεν εἰς τὸ πλησίον μοναστήριον τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς Θεοτόκου, προσαγορευόμενον τοῦ Χουζιβᾶ· καὶ εὐξάμενος καὶ ἀσπασάμενος τὸν ἐν αὐτῷ ἀρχιμανδρίτην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ πατέρας, ᾔτει παρ' αὐτῶν τοῦ ἀξιωθῆναι τοῦ μοναχικοῦ καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος. Ὁ δὲ ἀρχιμανδρίτης θεόθεν πληροφορηθεὶς τὰ περὶ αὐτοῦ, ἀδιστάκτως καὶ μηδὲν ἀναβαλλόμενος περιέθηκεν αὐτῷ τὸ μοναχικὸν σχῆμα, καὶ ἐπηύξατο αὐτῷ σὺν πᾶσιν εὐάρεστον αὐτὸν τῷ θεῷ καὶ δόκιμον τοῖς ἀνθρώποις ἀναδειχθῆναι. Μετὰ δὲ τὸ πληρωθῆναι τὴν περὶ αὐτοῦ πνευματικὴν εὐφροσύνην καὶ ἑορτήν, ἀσπασάμενος αὐτοὺς καὶ παράθεσιν αὐτῶν λαβών, ἐξελθὼν τοῦ μοναστηρίου ὑπέστρεψεν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πατρίδι τῆς Γαλατίας, καὶ κατέλαβε τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου, ἔνθα κατῴκει μετὰ χαρᾶς μεγάλης Μωσαϊκῆς δόξης χάριτας ἀπαστράπτων, νηστείαις καὶ χαμευνίαις ἀγρυπνίαις τε καὶ ψαλμῳδίαις πλεῖον ἑαυτὸν ἐποικοδομῶν· δι' ὃ καὶ πλειόνων χαρισμάτων τὴν ἐπίρροιαν θεόθεν ἀπελάμβανε κατά τε πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ παντοίων νοσημάτων.

25. *Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ, οὐ τὰ τοῦ κυρίου, ἀλλὰ τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσα, καὶ πρὸς τὸν ἴδιον γόνον τὰ φίλτατα σπλάγχνα ποθεινῶς μὴ ἀποσῴζουσα, ὡς αἵτινες μητέρες περὶ τοὺς παῖδας ὡς πῦρ τῷ πόθῳ περικαίονται, καταλιποῦσα τὸν ἁγιώτατον αὐτῆς υἱόν, καὶ τὸ ἁρμόζον αὐτῇ μέρος τῆς οὐσίας λαβοῦσα,*

13 *ἰδίαζοντας*] *ἡσυχάζοντας* P ‖ 18 *τῆς* om. A ‖ 20 *τοῦ*[1] om. A ‖ 20-21 *τὸ μοναχικὸν καὶ ἀγγελικὸν σχῆμα* A ‖ 30 *χάριτος* M, *καὶ χάριτος* ed. ‖ 32 *διὸ* A.

25. — Totum cap. om. A

ζεύγνυται περιφανεστάτῳ ἀνδρὶ προτίκτορι ἐν τῇ Ἀγκυρανῶν μητροπόλει, τοὔνομα Δαυΐδ. Ἡ δὲ ταύτης ἀδελφὴ Δεσποινία καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς Ἐλπιδία καὶ ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἁγίου Βλάττα οὐκ ἠνέσχοντο αὐτοῦ χωρισθῆναι, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνάρετον αὐτοῦ βίον ἀναθεωροῦσαι μιμεῖσθαι τὸ κατὰ δύναμιν ἐσπούδαζον, σωφροσύνῃ καὶ ἁγνείᾳ ἐλεημοσύναις τε καὶ εὐχαῖς ἑαυτὰς ἐκκαθαίρουσαι καὶ σεμνύνουσαι. Ἥτις Δεσποινία τελευτήσασα αὐτῷ τὴν ὕπαρξιν αὐτῆς πᾶσαν κατέλιπε, κηδευθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεμέλλου. Τὴν δὲ ἀδελφὴν αὐτοῦ Βλάτταν, δωδεκαετῆ οὖσαν παρθένον, ταύτην λαβὼν ὁ ἁγιώτατος ἀπήγαγεν ἐν τῇ Ἀγκυρανῶν μητροπόλει, καὶ ἔβαλεν αὐτὴν εἰς τὸ μοναστήριον τὸ λεγόμενον Πετρὶν πρὸς παρθένους σεμνάς· καὶ λαβοῦσαν αὐτὴν τὸ μοναχικὸν σχῆμα παρέθετο αὐτὴν τῷ κυρίῳ, ἀγωνιζομένην ἐν πολλοῖς κατορθώμασι· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν ἴδιον τόπον αὐτοῦ. Ἡ δὲ μακαρία ἀδελφὴ αὐτοῦ τριετῆ χρόνον ζήσασα ἀνεπαύσατο ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη· ἧς τὴν τελείωσιν ἀκούσας ὁ ἁγιώτατος αὐτῆς ἀδελφός, ὁ καὶ τῆς βασιλείας αὐτῇ πρόξενος, ὡς νύμφην εἰς τὴν ἐπουράνιον παστάδα προέπεμψεν αὐτὴν τῷ Χριστῷ χαίρων. Ἡ δὲ μακαρία Ἐλπιδία ἡ μάμμη αὐτοῦ σφόδρα ἠγάπα αὐτὸν καὶ συνέπασχεν αὐτῷ, καὶ πολλάκις ἀνερχομένη καὶ θεωροῦσα τὸν ἀσκητικὸν ἀγῶνα αὐτοῦ ἐδόξαζε τὸν θεόν, τὸν ἐκ πορνικῶν ἀκανθῶν κλάδον ῥοδοφόρον ἔγκαρπον εὐσεβείας ἀναβλαστήσαντα καὶ ἐκ λίθων ἀχρήστων τέκνον τοῦ Ἀβραὰμ ἀνεγείραντα· καὶ ἐκτείνουσα εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας ἐπηύχετο αὐτῷ, ὥστε ἀτάραχον καὶ ἄϋλον διαμεῖναι τὸν νοῦν αὐτοῦ ἐν τῇ παραστάσει τῆς θείας δοξολογίας ἑδραίαν τε καὶ ἀμετακίνητον τὴν πίστιν αὐτοῦ ἕως τέλους διαφυλαχθῆναι. Ἣ καὶ καταλιποῦσα λοιπὸν τὴν ἐν τῷ πανδοχείῳ αὐτῆς οἴκησιν, περισυνάξασα τὰ ἑαυτῆς πάντα, ἐβούλετο μένειν ἀεὶ σὺν αὐτῷ πρὸς τὸ πλείονος εὐφροσύνης ἀπολαύειν καὶ ἐν ταὐτῷ τὴν ὑπουργίαν αὐτῷ ποιεῖσθαι. Ὁ δὲ οὐ συνεχώρησε τοῦτο, ἀλλὰ παρακαλέσας αὐτὴν εἰς τὸ ἀνατολικὸν κείμενον μοναστήριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου μένειν ἔπεισεν· τά τε ἐρχόμενα παιδία, μάλιστα ἐὰν ἦσαν κοράσια, ἐνεργούμενα ὑπὸ ἀκαθάρτων πνευμάτων πρὸς αὐτὴν ἔπεμπεν, πρὸς τὸ ἐπιμελείας τυγχάνειν καὶ συνδιαιτώμενα τὰ προσήκοντα ἐνδιδάσκεσθαι <καὶ> μετὰ τὴν ἴασιν τὰ θέλοντα μένειν ἀσκη-

20 τόπον] οἶκον P ‖ αὐτοῦ + τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου P ‖ 24 χαίρων om. P ‖ 29 ἐγείραντα P ‖ 42 καὶ addidi

τικοῦ ἀξιοῦσθαι τάγματος. Αὐτὸς δὲ εἰς τὴν χρειώδη αὐτοῦ ὑπουργίαν ἔλαβέ τινα ἄνθρωπον μισθῷ τὸν ἐκ τοῦ πλησίον ὄντος χωρίου, Καστίνας λεγομένου.

26. *Προνοίᾳ δὲ θεοῦ τοῦ εἰπόντος « μὴ φοβοῦ, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν · ποιήσω γάρ σε ἁλιέα ἀνθρώπων », παρεγένετό τις φιλοθέῳ ζήλῳ κρατούμενος ἐκ τοῦ χωρίου Πτανινῶν, παρακαλῶν μένειν σὺν αὐτῷ · χαρᾶς δὲ πλησθεὶς ὁ δίκαιος ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπεν αὐτὸν μόνον ὁ θεός, ἐδέξατο αὐτόν · ὅντινα τοῦ μοναχικοῦ σχήματος ἀξιώσας τοιοῦτον σπουδαῖον ἀπειργάσατο, ὥς τινα καθαρίσαι ὑπὸ δαίμονος ἐνοχλούμενον. Εἶθ' οὕτω πάλιν γυνή τις παρεγένετο πρὸς αὐτὸν ἐκ τοῦ χωρίου Κογκατέως, ἥτις ἦν ἀλγοῦσα ἐκ τοῦ πάθους τῆς ὑστέρας δεινῶς · λαβοῦσα δὲ εὐχὴν παρ' αὐτοῦ ἀπηλλάγη τῆς νόσου. Ἡ δὲ ἀπελθοῦσα εἰς τὴν κώμην Μοσσύνων τὴν ἐπιλεγομένην Ἐνίστρατον πρὸς τὸν ἑαυτῆς υἱὸν Φιλούμενον τοὔνομα, ἐκεῖσε παιδοδιδάσκαλον ὄντα, νέαν ἄγοντα τὴν ἡλικίαν, λαβοῦσα αὐτὸν ἤγαγε καὶ προσήνεγκε τῷ ἁγιωτάτῳ, ἱκετεύουσα ὁμόβιον τοῦτον λαβεῖν* (cod. P, f. 170^{v}) *καὶ ὁμότροπον ἀπεργάσασθαι. Ὁ δὲ μετὰ χαρᾶς καὶ τοῦτον ἐδέξατο, καλὸν καὶ τερπνὸν κατὰ τὸν ψαλμῳδὸν λογιζόμενος τὸ καὶ ἑτέρους ἐπισυναγομένους ἀδελφοὺς οἰκεῖν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ τῆς ἑκάστου προνοεῖσθαι ψυχωφελοῦς σωτηρίας, διὰ τὸ πολὺ αὐτῷ ἐκ τούτου ἐπιγίνεσθαι θεόθεν μισθαποδοτικὸν κέρδος. Ἦν δὲ ὁ νεανίας καλὸς τῷ εἴδει, πλέον δὲ τοῖς ἤθεσι τῆς γνώμης, πεπειραμένος δὲ κατὰ ἄκρον πάσης τῆς τῶν γραμμάτων σοφίας. Ὅστις καὶ τὰς πλείους βίβλους ἰδίᾳ χειρὶ γεγράφηκεν τῆς γενομένης μονῆς, ἐμέ τε τὸν ἀνάξιον καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους παῖδάς τε καὶ μέσης ἡλικίας τῇ τῶν γραμμάτων παιδεύσας διδασκαλίᾳ, πάσῃ μὲν ἀρετῇ κατακοσμηθείς, μάλιστα δὲ ἁγνείᾳ καὶ πραότητι καὶ ἀγάπῃ ὑπερβαλούσῃ εἴ καί τις ἄλλος ἐξέλαμψεν. Ὅπερ οὐ λέγω μόνον πρὸς χάριν τινὰ πλέκων τοὺς τῶν ἐπαίνων στεφάνους, ἀλλὰ καὶ πᾶς ἄνθρωπος*

44 *ὄντος* P : *ὄντα* M.

26. — 3 *Σπανινῶν* ed. ‖ 11 *Μοσυνῶν* P ‖ 14 *τῷ ἁγίῳ* A ‖ inde a verbo *ὁμόβιον* lacunam codicis M e codicibus P et A supplevi ‖ 19-20 *διὰ τὸ πολὺ... θεόθεν μισθαποδοτικὸν κέρδος* P : *διὰ τὴν πολλὴν... μισθαποδοσίαν θεόθεν* A ‖ 22 *γραμμάτων* A : *πραγμάτων* P ‖ 23 *γεναμένης* A, + *εὐσεβεστάτης* A ‖ 23-24 *ἐμέ τε... ἄλλους* A, om. P ‖ 24-25 *τὴν... διδασκαλίαν* A ‖ 25 *μὲν* om. A ‖ 27 *εἴ καί τις* A : *εἰκέτις* uno verbo P ‖ post *ἐξέλαμψεν* ultimae folii 124^{v} lineae evanidae in A ‖ *μόνον* scripsi : *μόνος* P ‖ 28 *πλέκων* scripsi : *πλέκω* P

ὁ τοῦτον γνωρίσας καὶ οἱ τὸ μοναστήριον οἰκήσαντες τοῦτο μαρτυροῦσιν. Καὶ ἦσαν οἱ τρεῖς οὗτοι τὴν τῶν τριῶν παίδων ὁμοίωσιν φέροντες καὶ ὁμήλικες καὶ ὁμόφρονες καὶ ἀδιαστάτως ᾄδοντες ἐν πολλῇ χαρᾷ καὶ εὐφροσύνῃ, ὁ δὲ κύριος αὐτὸς ἐν μέσῳ αὐτῶν ἀναμφιβόλως ηὑρίσκετο, ὡς ἐπὶ κλίμακός τινος ὑψηλοτάτης ἐπεστηριγμένος τῇ καθαρότητι καὶ ἁγίᾳ ψυχῇ τοῦ δικαίου καὶ παναρέτου δούλου αὐτοῦ Θεοδώρου, πληρῶν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ εἰς προθυμίαν ἕλκων τῇ ἐπαγγελίᾳ αὐτοῦ ταύτῃ· « ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου εἰσὶν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι (f. 171) εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. » παρὰ γὰρ τοῖς τοιούτοις καὶ μονὴν ἔφησεν ποιεῖν ὁ σωτὴρ μετὰ τοῦ ἰδίου πνεύματος, οὗπερ τῇ χάριτι καὶ ἐπιλάμψει καὶ ἕτεροι εἰς πόθον διεθερμάνθησαν τῇ τριαδικῇ ταύτῃ καὶ ὁμοφρόνῳ συνοδίᾳ συμμιγῆναι καὶ ταύτην χορὸν ἀπαρτισθῆναι σύμμετρον μοναδικὸν σύστημα ἀναπληροῦντα. Ἐπιφανίου δὲ λοιπὸν τοῦ σπουδαίου τελεωθέντος καὶ πρὸς Χριστὸν ἐκδημήσαντος παρεγένετο ἕτερος ἀντ' αὐτοῦ καὶ ἀπετάξατο, ὁρμώμενος ἐκ τοῦ χωρίου Διοσκόνεως, ὀνόματι Ἰωάννης, σπουδαῖος καὶ αὐτὸς πάνυ· ὃν καὶ διὰ τὴν πολλὴν ὑπακοὴν αὐτοῦ καὶ μαθητὴν ὠνόμαζεν ὁ ὅσιος.

26a. Οἱ δὲ τοῦ χωρίου Ἐργοβρότεως ἐκ τῆς λεγομένης Πρωτομερίας ἦλθον πρὸς τὸν ἁγιώτατον δοῦλον τοῦ Χριστοῦ παρακαλοῦντες αὐτὸν παραγενέσθαι εἰς τὸ χωρίον αὐτῶν, διότι πλησίον τοῦ χωρίου ἦν τόπος προσαγορευόμενος Ζουνβούλιος ἔχων πλῆθος πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε μὴ δύνασθαί τινα τῶν ἀνθρώπων ἤτοι ἀλόγων ἐγγίσαι τῷ τόπῳ ἐκείνῳ, μάλιστα δὲ τῇ ὥρᾳ τῆς μεσημβρίας ἢ μετὰ δύσιν ἡλίου διὰ τὴν παραυτὰ ἐπικίνδυνον πλάνην. Ὁ δὲ ἁγιώτατος δοῦλος τοῦ θεοῦ συνῆλθεν αὐτοῖς καὶ παραγενόμενος εἰς τὸν ἐπιβλαβῆ τόπον ἐκεῖνον προσέταξεν ὀρυκτὸν γενέσθαι σπήλαιον ἐν αὐτῷ διὰ τὸ καὶ πόρον ἔχειν τὸν τόπον. Καὶ τούτου γενομένου καθεῖρξεν ἑαυτὸν ἐκεῖσε ὅλον τὸν χειμῶνα κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἀπὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἤγουν τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ μέχρι τῶν Βαΐων, νηστείαις καὶ ἀγρυπνίαις τὴν τῶν δαιμόνων (171v)

31 *ἀδιστάτως* P ‖ 36 *τὴν ἐπαγγελίαν... ταύτην* A ‖ 39-40 *πνεύματος* P : *πατρὸς* A ‖ 42 *ταύτην* A : *οὕτω* P ‖ 43 *δὲ* om. A ‖ 45 *Διοσκόνεως* (cf. **31**, 17) A : *Διωσκώνεως* P ‖ 46 *καὶ*[2] om. A.

26a. — 1 *Ἐριγοβρογέως* A ‖ 4 *τόπος, Ζουνβούλιος οὕτω προσαγορευόμενος, ἔχων* A ‖ 6 *ἤτοι* P : *εἴτε* A ‖ 8 *θεοῦ* P : *Χριστοῦ* A ‖ 14 *ἀγρυπνίαις* + *σὺν εὐχαῖς καὶ ψαλμῳδίαις* A

φυγαδεύων φάλαγγαν, ὥστε τοὺς παρόντας πρὸς αὐτὸν αἰσθάνεσθαι ἀκούοντας ὀδυρμούς τινας ἐν τῷ τόπῳ βοώντων τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων, ὡς διὰ τὴν αὐτοῦ παρουσίαν φυγαδευομένων. Καὶ ἔκτοτε ἀβλαβὴς ὁ τόπος ἐγένετο νυκτός τε καὶ ἡμέρας, ἐπωφελής τε μᾶλλον καὶ ἰαματικὸς ὑπῆρχεν διὰ τῶν εὐχῶν τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ, ὥστε τὸν χοῦν τὸν ἐκεῖσε πλείστους αἴρεσθαι ἐν ἀρρωστίαις ἀνθρώπων καὶ θνήσεσιν ἀλόγων, καὶ διὰ τῆς ἐν βρώσει ἢ πόσει προσμίξεως αὐτοῦ εἰς ὑγίειαν ἐπανάγειν τοὺς κακουμένους.

27. *Ἦν δέ τις ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ δοκιμώτατος χαλκεύς, καὶ ἐπέταξεν αὐτῷ ὁ ἁγιώτατος ποιῆσαι αὐτῷ κλωβὸν σιδηροῦν στενώτατον, πρὸς τὸ ἐν αὐτῷ εἰσερχόμενον καὶ ἑστῶτα τὰς τῶν νηστειῶν ἐκτελεῖν ἡμέρας. Οἱ δὲ ἄνθρωποι τοῦ χωρίου πίστει φερόμενοι ἕκαστος αὐτῶν τὰ γεωργικὰ σκεύη αὐτῶν ἔδωκεν εἰς τὸ γενέσθαι τὸ ἐπίταγμα αὐτοῦ· καὶ οὕτως ἀπηρτίσθη ὁ κλωβὸς αὐτοῦ πρεπόντως τῇ αὐτοῦ ἁγιωσύνῃ. Βουλομένου δὲ αὐτοῦ πάραυτα λαβεῖν αὐτὸν καὶ ὑποστρέψαι εἰς τὸν ἴδιον τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ τόπον, παρεκάλεσαν αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι τοῦ χωρίου, ὥστε παρεᾶσαι αὐτὸν αὐτοῖς πρὸς τὸ ποιῆσαι αὐτοὺς κατ' αὐτὸν ἕτερον ξύλινον, καὶ ἵνα χαρίσηται αὐτοῖς τῷ ἐπιόντι χειμῶνι τὴν συνήθη αὐτοῦ ἡσυχίαν ἐκτελέσαι ἐν αὐτῷ πρὸς τὸ ἔχειν αὐτοὺς φυλακτήριον μνήμης ἕνεκα τῆς αὐτοῦ ἁγιωσύνης, καὶ μετὰ τοῦτο ἐπιδοῦναι αὐτῷ τὸν σιδηροῦν. Ὑποσχομένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τούτοις, λαβόντες αὐτὸν μετὰ λιτῆς συνῆλθον αὐτῷ, καὶ ἀποκατέστησαν αὐτὸν εἰς τὸν εὐαγῆ τόπον αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἑβδομάδι τοῦ σωτηρίου πάθους, καὶ οὕτως ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. Ποιήσαντες οὖν τὸν ξύλινον κλωβόν, πάλιν τῷ ἐπιόντι χειμῶνι παραγενόμενοι μετὰ λιτῆς ἔλαβον αὐτὸν καὶ ἀπήγαγον εἰς τὸ χωρίον αὐτῶν. Καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ παρ' αὐτοῖς γεγονότι ξυλίνῳ κλωβῷ τῷ ἑστῶτι ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, ἐποίησεν ἐν αὐτῷ τὴν ἐγκράτειαν ἑαυτοῦ ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἕως τῶν Βαΐων. Εἶθ' οὕτως ἐξελθόντος αὐτοῦ, ἐκβαλόντες οἱ τοῦ χωρίου λιτὴν καὶ τὸν σιδηροῦν κλωβὸν βαστάσαντες συνῆλθον αὐτῷ, ἀποκαταστήσαντες αὐτὸν*

15 *φάλαγγα* A ‖ 16 *ἐν τῷ τόπῳ* om. A ‖ *βοῶν* A ‖ 18 *προσεγίνετο* A ‖ 20 *πλήστως* A, *πιστῶς* P ‖ *σθαι* hinc iterum M.

27. — 2 *κλουβὸν* PA (et sic ubique) ‖ 4 *ἡμέρας ἐκτελεῖν* A ‖ 5 *αὐτῶν*[2] MP : *αὐτοῦ* A ‖ 7 *αὐτοῦ*[1] om. A ‖ 11-12 *τὸν ἐπιόντα χειμῶνα* P ‖ 15 *μετὰ* + *τῆς* A ‖ 19 *χειμῶνι* MP : *χρόνῳ* A ‖ 21 *τῷ*[1] om. A ‖ 22-23 *ἑαυτοῦ*] *αὐτοῦ* A ‖ 23-28 *ἀπὸ τῆς... σπηλαίου αὐτοῦ* om. A

πρὸ τῆς ἑορτῆς εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, καὶ λαβόντες αὐτοῦ εὐχὴν ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια. Ἔστησε δὲ τὸν τοιοῦτον κλωβὸν ὑπεράνω τοῦ σπηλαίου αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ἐπέταξε γενέσθαι αὐτῷ ἀμφίδια σιδηρᾶ εἰς λόγον τῶν ποδῶν αὐτοῦ λιτρῶν δεκαπέντε καὶ ἕτερα δύο εἰς τὰς χεῖρας σταθμοῦ τοῦ αὐτοῦ καὶ σταυρὸν σὺν τῷ μανιακίῳ λιτρῶν δεκαοκτὼ καὶ ζώνην περὶ τὴν ὀσφῦν αὐτοῦ λιτρῶν τριάκοντα τριῶν καὶ βακτηρίαν σιδηρᾶν ἔχουσαν σταυρόν.

28. *Ἔτι δὲ ἐπιθυμίαν ἔχοντος αὐτοῦ κτήσασθαι ζάβαν βαρυτάτην, κατὰ πρόνοιαν θεοῦ παρεγένετο ἄνθρωπος καὶ προσήνεγκεν αὐτῷ ζάβαν τρίμιτον τὴν καλουμένην λουρίκην, ἔχουσαν λίτρας πεντήκοντα· ἣν δεξάμενος ὁ ἁγιώτατος εὐχαρίστησε τῷ θεῷ τῷ ταχινῶς τὸν πόθον πληροῦντι τῶν πίστει αἰτουμένων αὐτόν. Φοβούμενος δὲ ἑαυτὸν διὰ τὸ ἔτι πλέον ἐπαυξάνειν τὸ γενναῖον τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ διὰ τὰ τῆς σαρκὸς πάθη, δεσμόν τινα ἀΐδιον ὑπομνηστικὸν ἑαυτῷ ἐφευράμενος, εὐθέως τὰ δύο ἀμφίδια περιέθετο εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ὁρίσας μηδέπω αὐτὰ ἐκβληθῆναι, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν τάφον αὐτῷ συνεῖναι. Παραγενομένης δὲ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθ' ἣν ἐτέχθη ἐκ τῆς παναγίας παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας, ἐνεδιδύσκετο ἐπάνω τοῦ τριχίνου αὐτοῦ στιχαρίου τὸ λουρίκιν τό τε ζωνάριον τὸ σιδηροῦν περιεζώννυτο, καὶ τὸν σταυρὸν βάλλων περὶ τὸν ἑαυτοῦ τράχηλον τά τε ἀμφίδια περὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, οὕτως εἰσήρχετο ἐν τῷ σπηλαίῳ τὴν ἐγκράτειαν ἐκτελῶν ἕως τῆς Παραλήψεως· εἶθ' οὕτω πάλιν ἐξερχόμενος τοῦ σπηλαίου εἰσήρχετο ἐν τῷ κλωβῷ, ὑπωπιάζων μὲν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα καὶ δουλαγωγῶν τῇ στενοχωρίᾳ καὶ τῇ νηστείᾳ τῷ τε παγετῷ καὶ τῷ φορτισμῷ τῶν ἐπικειμένων αὐτῷ σιδήρων, ταπεινῶν δὲ δι' αὐτῶν καὶ καταισχύνων τὴν τοῦ ἐχθροῦ δύναμιν καὶ πολυμέθοδον προσβολήν· ἄρτῳ μὲν γὰρ ὅλως οὐκ ἐτρέφετο οὐδὲ ὀσπρίῳ ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἕως τῶν Βαΐων, εἰ μὴ ἀπὸ ὀπώρας μήλου ἢ λαχάνων συνθέτων, καὶ τοῦτο δὲ τῷ σαββάτῳ καὶ τῇ κυριακῇ.*

29 *αὐτῷ* om. P ‖ ad *ἀμφίδια* notavit in mg. alia manus eiusdem temporis *ψέλια* M ‖ 30-31 *σταθμοῦ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς χεῖρας* A.

28. — 1 *κτήσασθαι* om. A ‖ 3 *τρίμιτον* A : *τρίμητον* MP, *τρίμυτον* ed. ‖ 6 *αὐτὸν* A : *αὐτῷ* MP ‖ *ἐπαύξειν* A ‖ 13 *ἐνεδιδύσκετο* + *δὲ* (an pro *δὴ*?) P ‖ *τὸ λουρίκιν* MP : *τὸ λουρίκην* A, *τὴν λουρίκην* ed. ‖ 18 *ὑποπιάζων* A, *ὑποπιέζων* MP ‖ 20 *περικειμένων* A ‖ 22-23 *ὀσπρέῳ* P ‖ 24 *λαχάνου συνθέτου* P ‖ *τῷ* om. A.

29. *Ὁ δὲ κανὼν τῆς ψαλμῳδίας αὐτοῦ ἦν πολύς, ὡς μικρόν τι καταπαύειν καὶ πάλιν τῇ ταὐτότητι κεχρῆσθαι. Καὶ ὁ κάματος αὐτοῦ ὁ ἐκ τοῦ χειμῶνος ἦν ὑπὲρ πάντα λόγον. Ὅταν γὰρ νιφετὸς ἐγίνετο καὶ ἄνεμος ἐκινεῖτο, κατετοξεύετο ὑπὸ τῆς χιόνος τῇ τοῦ ἀνέμου προσβολῇ, καὶ διὰ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ πολλάκις τὸ ὕδωρ εἰσερχόμενον κατήρχετο ἔσωθεν τοῦ στιχαρίου ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ τὰ τρίχινα αὐτοῦ ἐπληροῦντο ὑδάτων. Τοῦ δὲ πάγου γινομένου, κρυσταλλούμενα οὐ μικρὰν αὐτῷ παρεῖχον ὀδύνην, οἵ τε πόδες αὐτοῦ προσεπήγνυντο ταῖς σανίσιν ἐφ' αἷς ἵστατο· ἀπὸ γὰρ ἀλεκτοροφωνίας διώριζεν ἑαυτὸν τοῦ μὴ μετακινῆσαι ὅλως τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐκ τοῦ βήματος οὗ ἵστατο οὐδὲ προσανακλιθῆναι κἂν μικρόν τι εἰς τὰς σιδηρᾶς βέργας τοῦ κλωβοῦ ἕως ἑσπέρας. Ὥστε ἐν τοῖς προτέροις χρόνοις αὐτοῦ ἐπὶ δυσὶν ἔτεσι, μεγάλων πάγων γενομένων ὡς καὶ δένδρα καὶ πίθους διαρραγῆναι, συνέβη κολληθῆναι τοὺς πόδας αὐτοῦ εἰς τὰς σανίδας, καὶ ἑσπέρας ἐν τῷ ἀνασπᾶν αὐτοὺς ἀπεδύθησαν οἱ πόδες αὐτοῦ, καὶ ἀπέμειναν τὰ πέλματα τῶν ποδῶν αὐτοῦ ὥσπερ σανδάλια. Δεύτερον δὲ αὐτοῦ τοῦτο ὑπομείναντος, ἀπὸ τότε ὅταν ἐκρατοῦντο οἱ πόδες αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ πάγου, ἐλάμβανεν ὁ ὑπηρέτης χλιαρὸν καὶ ἐπέχυνε τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, καὶ οὕτω λυομένου κατὰ μικρὸν τοῦ κατέχοντος αὐτοὺς πάγου, μεθίστατο ἐκ τοῦ ὡρισμένου βήματος αὐτοῦ.*

30. *Ἐν ἑνὶ δὲ πάλιν χρόνῳ, τῆς τοῦ ἁγίου Πάσχα ἑορτῆς φθασάσης πρὸς τὴν τοῦ ἀπριλλίου μηνὸς πλήρωσιν, καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς τεσσαρακοστῆς σφοδροτάτου ἡλίου καταλάμποντος ὡς ἐν θέρει, συνέβη αὐτὸν ἔκ τε τῆς ἐγκρατείας καὶ τῆς τοῦ ἡλίου ἐλλάμψεως ὀλιγωρήσαντα συμπεσεῖν ἔνδον ἐν τῷ κλωβῷ ὡσεὶ νεκρόν. Ὁ δὲ θεοφιλέστατος Φιλούμενος ἐσκέπασε σαγίῳ τὸν κλωβὸν πρὸς τὸ σκιὰν αὐτῷ γενέσθαι. Ἐλθὼν δὲ εἰς ἑαυτὸν ὁ τοῦ θεοῦ ἀγωνιστὴς καὶ ἰδὼν τὸ ἐπ' αὐτὸν σκιάζον ἱμάτιον, ἠγανάκτησε σφόδρα ἐπιμεμφόμενος αὐτῷ σφοδρῶς, καὶ ἐκέλευσεν ἀπορρίψαι τοῦτο, μηκέτι δὲ αὐτὸ ποιῆσαι. Ἵνα δὲ δείξῃ ὁ δοξάζων τοὺς δοξάζοντας αὐτὸν θεὸς ὅτι οὐκ ἀνθρωπαρέσκῳ πάθει, ἀλλὰ ἁπλουστάτῳ καὶ φιλοθέῳ ζήλῳ τὸ ἐπιτήδευμα αὐτοῦ πίστει γίνεται, οὐ μικρὰν αὐτοῦ μαρτυρίαν ἐπὶ τούτοις καὶ πληροφορίαν ἀρκοῦσαν πᾶσι δέδωκε*

29. — 12 *τι* om. A ‖ 14 *γινομένων* MP.

30. — 5 *ἐλλάμψεως*] *θλίψεως* A ‖ 8 *σκιαζόμενον* A ‖ 11 *δὲ* om. A ‖ 14 *ἐπὶ... πληροφορίαν* om. P

διά τε τῆς εὐτάκτου καὶ ἡμερωτάτης πρὸς αὐτὸν παρουσίας τῶν ἀγρίων ζῴων καὶ διὰ τῆς ἐπιρροίας τῶν ἐν ἀνθρώποις μεγάλων θαυμάτων. Ἐν γὰρ τοῖς προοιμίοις τῆς ἐν τῷ κλωβῷ ἡσυχίας αὐτοῦ, ἤρχετο ἄρκος φοβερωτάτη ἐπὶ τριετεῖ χρόνῳ πρὸς αὐτόν, καὶ λαμβάνουσα εὐλογίαν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ οὕτως ἀνεχώρει μηδένα τῶν παρόντων ἀδικοῦσα. Λύκος τε πάλιν ἐλθὼν παρὰ τῇ θύρᾳ τοῦ σπηλαίου αὐτοῦ, ἐκεῖσε αὐτῷ ὄντι ἐγκεκλεισμένῳ, ἵστατο περιμένων. Ἐξελθὼν δὲ ὁ ὑπηρέτης αὐτοῦ, Μαρῖνος τοὔνομα, καὶ ἰδὼν τὸ θηρίον ἄφνω φοβηθεὶς εἰσῆλθεν ἀναγγέλλων περὶ αὐτοῦ τῷ ἁγιωτάτῳ. Αὐτὸς δὲ σεμνὸν ὑπομειδιάσας ἔφη αὐτῷ· « μὴ φοβοῦ, δειλὲ καὶ ἄνανδρε· ἐκεῖνο γὰρ οὐ κακοποιῆσαι παραγέγονεν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ὁμοίας σου γούλας ὠθούμενον διὰ βρωμάτων ἐλήλυθε χορηγίαν. Τὸ ὄντως σοι, ἀδελφέ, λαβὼν ἐξένεγκε αὐτῷ, ἵνα μὴ μόνον ἐπ' ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀγρίων ζῴων ἡ ἐντολὴ τοῦ θεοῦ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· "παντὶ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου". » Λαβὼν οὖν ὁ ὑπηρέτης ἄρτου κλάσμα καὶ κόμμα μήλου, ἐξ ὧν εἰώθει διδόναι εὐλογίας ὁ ἁγιώτατος τοῖς παραγινομένοις, ἐξελθὼν ἔρριψε τὸ ἀπὸ τοῦ μήλου μόνον τῷ θηρίῳ διώκων αὐτό. Τὸ δὲ λαβὸν ἔφαγε καὶ πάλιν ἵστατο καὶ οὐκ ἀνεχώρει, ὡς ἔτι ἀκμήν τι χρεωστούμενον· τότε ἔρριψεν αὐτῷ καὶ τὸ τοῦ ἄρτου κλάσμα, καὶ εὐθέως ἀνεχώρησε δρόμῳ· καὶ οὕτως εἰσῆλθεν ὁ ὑπηρέτης ἀπαγγέλλων τὴν τοῦ θηρίου ἀναίδειαν.

31. Ἐν δὲ τῷ κλωβῷ ὄντι αὐτῷ πάλιν ἐγκεκλεισμένῳ παρεγένετό τις ἄνθρωπος λέπραν ἔχων ἐν ὅλῳ τῷ σώματι αὐτοῦ, αἰτῶν εὐχὴν αὐτῷ ποιῆσαι. Αὐτὸς δὲ κελεύσας αὐτὸν ἀποδύσασθαι, λαβὼν ὕδωρ ἐπηύξατο τοιάδε λέγων· « Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν, ὁ διὰ τοῦ προφήτου σου Ἐλισσαίου καθαρίσας Νεεμὰν τὸν Σύρον τῆς λέπρας, λουσαμένου αὐτοῦ ἐν τοῖς ὕδασι τοῦ Ἰορδάνου, ὁ ἐν τῇ εὐσυγκαταβάτῳ καὶ φιλανθρώπῳ πρὸ τοῦ σωτηρίου πάθους ἐπὶ τῆς γῆς διατριβῇ σου λόγῳ τὸν λεπρὸν καθαρίσας, ἔπιδε ἐπὶ τὸ ὕδωρ τοῦτο, καὶ εὐλογήσας αὐτὸ ποίη-

15-16 *διά τε τῆς... ζῴων καὶ* per homoeologian om. A ‖ 18 *τριετεῖ χρόνον* A ‖ 27 *διὰ βρωμάτων ἐλήλυθε χορηγίαν* MP : *διὰ βρῶμα ἐλήλυθε* A ‖ *τὸ ὄντως σοι* (cf. **69**, 17) A : *σὺ οὖν* MP ‖ 30-31 *ὑπηρέτης* + *αὐτοῦ* A ‖ 31 *κλάσμα ἄρτου* A ‖ 32 *γενομένοις* P ‖ 33 *τοῦ* om. A ‖ 34 *ὡς ἔτι* PA : *ὡς εἴ τι* M ‖ *ἀγμὴν* A ‖ 37 *θηρός* A.

31-38. Capitula haec om. A.

σον εἰς κάθαρσιν τοῦ παρεστῶτος δούλου σου, ἵνα ὑγιὴς ἀπέλθῃ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον τοῦ ἁγίου ὀνόματός σου.» Καὶ πληρώσας τὴν εὐχήν, ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ κατασφραγίσας αὐτὸν τῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ, ἐπέχεε τὸ ὕδωρ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ εὐθέως ἀπέπεσεν ἡ λέπρα ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐκαθαρίσθη ὁ ἄνθρωπος ὅλον τὸ σῶμα καὶ ἀπῆλθεν ὑγιὴς δοξάζων τὸν θεόν. Ὁμοίως δὲ τῷ αὐτῷ πάθει κρατούμενος ἄλλος ἄνθρωπος ἐκ τοῦ χωρίου Διοσκόνεως, πρεσβύτερος ὤν, Ἐπιφάνιος τοὔνομα, ὁ ἐπίκλην Κολλουρᾶς, παραγενόμενος καὶ εὐχὴν αὐτοῦ λαβὼν ἐγκεκλεισμένου ὄντος, καὶ τὸ στιχάριον αὐτοῦ ἐνδυσάμενος ἀπηλλάγη τῆς νόσου.

32. Ἡ δὲ μακαρία Ἐλπιδία ἡ μάμμη αὐτοῦ, πάσης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἐμπλησθεῖσα ἐπὶ τῇ ἐναρέτῳ πολιτείᾳ αὐτοῦ καὶ τῇ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ ἐκλάμψει, πᾶσάν τε χρειώδη κατασκευὴν ταῖς παρ' αὐτῇ τρεφομέναις γυναιξὶ φροντίσασα ταῖς τε ἀποταξαμέναις καὶ ταῖς πασχούσαις, καὶ μοναστήριον ἤδη κάλλιστον ἀποτελέσασα, ἔφθασεν εἰς τὰς τοῦ τέλους αὐτῆς ἡμέρας· ὥσπερ ἐπιθυμίᾳ ποθεινοτάτῃ, μᾶλλον δὲ καὶ συντακτικῇ ὡς προγνοῦσα προσεκαρτέρησεν αὐτῷ συνευχομένη καὶ συνᾴδουσα. Καὶ δὴ ἐν μιᾷ νυκτὶ ὀπτασίαν θεασαμένη διηγήσατο αὐτῷ λέγουσα· «εἶδον, φησίν, τέκνον μου γλυκύτατον καὶ φῶς τῶν ἐμῶν ὀφθαλμῶν, νεανίσκον σφόδρα ὡραῖον, λαμπρὸν τῇ ἐσθῆτι, ταῖς δὲ θριξὶν οὖλον, χρυσαυγοῦντα, ἐοικότα τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου, ὃς πλησίον μου γενόμενος ἐπειρᾶτο μαθεῖν τά τε τῆς διαγωγῆς σου καὶ τὸν τῆς ψαλμῳδίας κανόνα· ἐμοῦ δὲ κατάδηλον αὐτῷ ποιουμένης, ἔφη μοι· "ὅταν, φησίν, ψάλλητε, οὕτω λέγετε· εὐλογεῖτε τὸν κύριον ὄρος καὶ βουνοί". Ἔπειτα λέγει· "μεγάλης ἐπέτυχες χάριτος, ὦ γύναι, ὄντως, τὸν σὸν ἔγγονον ἐν τοιαύτῃ καλῇ τάξει θεασαμένη· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀμερίμνως βιώσεις, κόρον τῆς αὐτοῦ λαβοῦσα πολιτείας. Ὀφείλεις δέ μοι τὰς περὶ τούτου χάριτας, ὡς συνεργῷ αὐτῷ γεγονότι, τὸ δὲ πᾶν τῆς εὐχαριστίας ὀφείλεται τῷ κοινῷ ἡμῶν δεσπότῃ καὶ δημιουργῷ θεῷ, τῷ καταξιώσαντι αὐτὸν τοῦ κλήρου τῶν ἀξίων δούλων αὐτοῦ· ἀναπαύου δὲ τὸ λοιπόν, ἤδη γὰρ κέκμηκας".» Καὶ ταῦτα διηγησαμένη αὐτῷ, μικρόν τι νοσήσασα ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ, κηδευθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ ἐντίμως.

31. — 18 *Κολυρᾶς* P.
32. — 16 *ὄρη* ed. || 18 *γόνον* P || 23 *αὐτοῦ δούλων* P.

33. *Περὶ δὲ τῆς τελευτῆς τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας, ἐλθόντος τινὸς ἐκ τῆς Ἀγκυρῶν μητροπόλεως καὶ ἀναγγείλαντος αὐτῷ διὰ τὸ πέμψαι καὶ λαβεῖν τὴν προῖκα αὐτῆς ὡς ἀπαίδου τελευτησάσης, αὐτὸς μηδὲ ὅλως εἰς νοῦν τοῦτο ἐσχηκὼς ἔφη τῷ ἀπαγγείλαντι αὐτῷ· « ψεύδῃ, φησίν, καὶ οὐκ ἀληθεύεις· ἡ ἐμὴ γὰρ οὐκ ἐτελεύτησε μήτηρ. » Τοῦ δὲ διισχυριζομένου ἐπὶ τοῦτο, ὡς ἰδίοις ὀφθαλμοῖς ἑωρακότος, ἀπεκρίθη αὐτῷ πάλιν· « εἶπόν σοι ὅτι οὐκ ἀληθεύεις· ἡ ἐμὴ γὰρ μήτηρ οὔτε ἀπέθανεν οὔτε ἀποθνήσκει, μὴ γένοιτο· ἀλλὰ καὶ σύνεστί μοι καὶ ζῇ, καὶ διαμένει εἰς τὸν αἰῶνα. » Καὶ ἔμεινε μηδὲν περὶ τούτου φροντίσας· αἴτησιν δὲ ὑπὲρ αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν ἐπὶ ἑβδομάδα νήστης ἐποιήσατο, ἐξαιτούμενος τῶν ἐσφαλμένων αὐτῇ δοῦναι συγχώρησιν.*

34. *Παρεγένετο δὲ ἐν μιᾷ ὁ οἰκονόμος τῆς Ἡλιουπολιτῶν πόλεως ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, Θεόδωρος τοὔνομα, ἐπίκλην Τζοῦτζος, ἐν τῷ σπηλαίῳ αὐτοῦ ὄντι ἐγκεκλεισμένῳ καὶ ἡσυχάζοντι, καὶ διὰ τοῦ ὑπηρέτου ἐδήλωσεν αὐτῷ μετὰ δακρύων λέγων· « ἐλέησόν με, δοῦλε τοῦ θεοῦ, ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι μοι δράματι· τὸν γὰρ μειζότερόν μου ἔπεμψα εἰς τὴν ἄνυσιν τῶν χωρίων τῆς ἐκκλησίας. Ὁ δὲ λαβὼν πᾶσαν τὴν πρόσοδον φυγῇ ἐχρήσατο· πολλὰ οὖν δραμὼν καὶ ζητήσας καταλαβεῖν αὐτὸν οὐκ ἠδυνήθην. Δυσωπῶ οὖν τὴν σὴν ἁγιωσύνην εὔξασθαι τῷ θεῷ ἐπὶ τῷ παραδοῦναί μοι αὐτόν, ὅτι πᾶσα ἡ ὑπόστασίς μου οὐκ ἀρκεῖ ἀποδοῦναι τῇ ἐκκλησίᾳ τὴν τοιαύτην πρόσοδον ἣν εἴληφεν. » Ὁ δὲ ἁγιώτατος ἀντεδήλωσεν αὐτῷ λέγων· « ἐὰν συντίθῃ ὅτι εὑρισκομένου αὐτοῦ ἄπληγον αὐτὸν φυλάττεις, καὶ οὐδὲν πλέον τοῦ σεσυλημένου αὐτὸν ἐκβιάζῃ, ἔχει παρακληθῆναι ὁ θεὸς καὶ παραδιδεῖ σοι αὐτόν· εἰ δέ τοῦτο οὐ βουληθῇς, οὐ παραδίδοταί σοι. » Ὁ δὲ μεθ' ὅρκου συνέθετο τοῦτο λέγων ὅτι « ἐὰν κελεύσῃς, καὶ προσδίδωμι αὐτῷ ἐκ τῶν οἰκείων μου, μόνον τὴν τῆς ἐκκλησίας πρόσοδον ἣν εἴληφε λάβω, ἵνα μὴ κἀγὼ καὶ τὰ τέκνα μου γυμνωθῶμεν εἰς τὴν τούτων ἀπόδοσιν. » Τότε προσηύξατο τῷ κυρίῳ ὁ ἁγιώτατος ἐπὶ τῷ συμποδίσαι τὸν ἄνθρωπον τὸν τὰ σῦλα πεποιηκότα ἐν οἵῳ δᾶν τόπῳ ὑπῆρχε καὶ τάχιον αὐτὸν φανερῶσαι. Καὶ ἐδήλωσεν αὐτῷ λέγων· « ὕπαγε μένε ἐν τῷ οἴκῳ σου ἄλυπος*

33. — 2 *ἀναγγέλλωντος* P ‖ 4 *αὐτός* + *δὲ* P ‖ 6 *τούτῳ* ed. ‖ 7 *ἰδίοις*] *οἰκείοις* P.

34. — 9 *ἐπὶ τὸ* M ‖ 14 et 24 *παραδιδεῖ* MP (cf. Dieterich, *Unters.* 221 ; L. Robert, *Hellenica* XI/XII, 430 et n. 1) ‖ 15 *βουληθείης* P ‖ 22 *ἐδιλοποίησε* P

καὶ ἀμέριμνος περὶ τούτου· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ, ὅτι ἐὰν ἅπερ συνέθου πληροῖς, ταχέως παραδιδεῖ σοι αὐτόν.» Πιστεύσας οὖν ἐκεῖνος τῷ λόγῳ αὐτοῦ διὰ τὸ καὶ πολλάκις ἔργοις θαυμάτων πληροφορηθῆναι αὐτόν, ἀπῆλθε χαίρων, μέγα ἐνέχυρον λαβὼν τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ εὐχὴ τοῦ ἁγιωτάτου, καταλαβοῦσα τὸν ἄνθρωπον ἔν τινι τόπῳ ἔγγιστα τῆς Νικαέων πόλεως, οὐ συνεχώρησεν αὐτὸν μετελθεῖν ἐκεῖθεν, ἀλλ' ἐπλανᾶτο ἐν τῷ ἑνὶ τόπῳ γυρεύων καὶ μηδαμοῦ προκόπτων, δοκῶν δὲ παρ' ἑαυτῷ πολλὴν ἀνύσαι ὁδόν. Γενόμενοι δέ τινες ἄνδρες κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον γνωστοὶ αὐτοῦ τε καὶ τοῦ οἰκονόμου, οἵτινες ἦσαν καὶ προμεμαθηκότες τὸ συμβεβηκὸς αὐτῷ, γνωρίσαντες αὐτὸν ἅμα δὲ καὶ ἰδόντες ἀνόνητον ὁδὸν βαδίζοντα, ἐν δὲ τῷ πάλιν ἐπερωτᾶν αὐτὸν πόθεν ἐρχόμενος ποῦ πορεύεται, ἀσυμφώνους τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῦ εὑρηκότες, ἐκράτησαν αὐτὸν καὶ ἐποίησαν κατάδηλον τῷ οἰκονόμῳ. Ὁ δὲ ἀπελθὼν καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ τὸ συληθὲν χρυσίον, ὑπέστρεψε πρὸς τὸν ἁγιώτατον εὐχαριστῶν τῷ θεῷ.

35. Παρεγένετο δέ τις γυνὴ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐκ τοῦ χωρίου Καλπίνου ὁρμωμένη ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ ἦν πάσχουσα κακῶς ἡ γυνὴ ὑπὸ τοῦ δαίμονος. Ἐπιτιμῶντος δὲ αὐτῷ τοῦ ἁγιωτάτου, ἔκραξεν ὁ δαίμων λέγων· «ὢ βία, μή μοι ὀργίζου, σιδηροφάγε, δοῦλε τοῦ ὑψίστου, μηδὲ ἀποστείλῃς με εἰς τὸ πῦρ τῆς κολάσεως. Οὐκ εἰμὶ γὰρ ἐγὼ αἴτιος, ἀλλ' ἄκων εἰσῆλθον εἰς αὐτήν, πεμφθεὶς ὑπὸ Θεοδότου τοῦ ἐπίκλην Κουράππου, ἐκ τοῦ χωρίου Μαζαμίας.» Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ τοῦ Χριστοῦ θεράπων· «ἰδοὺ παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, μὴ παρενοχλήσῃς αὐτῇ ἐν τοῖς ἔργοις ἀπὸ τοῦ νῦν, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὴν πάλιν ἐνταῦθα.» Ἡσυχάσαντος δὲ τοῦ δαίμονος, παρήγγειλε τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς λαβεῖν αὐτὴν καὶ ἀπελθεῖν εἰς τὰ ἴδια καὶ τοὺς καρποὺς αὐτῶν συναγαγεῖν καὶ οὕτω πάλιν παραγενέσθαι. Ἐποίησαν δὲ οὕτως, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὰ ἴδια καὶ τοὺς καρποὺς τοῦ θέρους καὶ τῆς τρύγης ἀσφαλισάμενοι παρεγένοντο πάλιν ἐν τῷ μοναστηρίῳ. Καὶ ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι αὐτοὺς εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου ἰδεῖν τὸ πρόσωπον τοῦ ἁγιωτάτου, ἤρξατο πάσχειν ἡ γυνὴ ἀγρίως ὑπὸ τοῦ δαίμονος, ὥστε τὸν ἄνδρα αὐτῆς διομνύεσθαι καὶ λέγειν

33 αὐτῷ P : αὐτὸ M.

35. — 3 ἡ γυνὴ κακῶς P ‖ ὑπὸ P : ἀπὸ M ‖ 4 αὐτῇ P ‖ ἔκραζεν P ‖ 13 ἀπελθεῖν + πάλιν P ‖ 17 Ἀρχαγχέλου + καὶ ed., perperam.

μὴ ἐνοχληθῆναι αὐτὴν ὅλως ὑπὸ τοῦ δαίμονος ἐξ ὅτου τὴν παραγγελίαν ἔλαβε παρὰ τοῦ ἁγίου μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης. Μίαν γοῦν ἑβδομάδα ποιησάντων αὐτῶν, μὴ φέρων ὁ δαίμων τὴν ἐπιτίμησιν τοῦ ὄντως σημειοφόρου, ῥίψας αὐτὴν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῆς · καὶ ἐγένετο ὑγιὴς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθε μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς χαίρουσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

36. *Πάλιν ἐν τῷ χωρίῳ Μαζαμίας τῷ ὄντι εἰς τὸν ἄνω Σίβεριν ὑπὸ τὸ κλίμα τῆς Μνηζινῆς ἐγένετο πλῆθος ἀκρίδων πολὺ περὶ τὸν ἰούνιον μῆνα, καὶ ὡς νεφέλη ἐσκέπαζε τὴν ἐνορίαν αὐτῶν, καὶ κατήσθιε τόν τε τοῦ θέρους καὶ τῆς ἀμπέλου καρπὸν αὐτῶν. Ἰδόντες δὲ οἱ ἄνθρωποι τὴν ἐπελθοῦσαν αὐτοῖς μεγάλην πληγὴν καὶ ἀκούσαντες τὰ ἐπιτελούμενα θαύματα παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου, παρεγένοντο μετὰ λιτῆς, τοῖς αὐτοῦ ποσὶ προσκυλινδούμενοι, ὅπως παραγενόμενος ταῖς εὐπροσδέκτοις εὐχαῖς αὐτοῦ λυτρώσηται αὐτοὺς τῆς συνεχούσης αὐτοὺς ἀνάγκης. Συνελθὼν τοίνυν αὐτοῖς κατέλυσεν εἰς τὴν καθολικὴν αὐτῶν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Εἰρηνικοῦ · οὕτω γὰρ εἰώθει πάντοτε ἐν ἐκκλησίᾳ καταλύειν. Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐκβαλὼν λιτὴν εἰς τὸ πεδίον, προσέταξεν αὐτοὺς στῆναι ἔν τινι τόπῳ καὶ αἰτεῖσθαι παρὰ τοῦ κυρίου τὸ ἔλεος. Αὐτὸς δὲ λαβὼν τρεῖς ἀκρίδας ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ χεῖρα ἔστη προσευχόμενος τῷ κυρίῳ περὶ αὐτῶν. Καὶ εὐχομένου αὐτοῦ, αἱ τρεῖς ἀκρίδες ἐπαπέθανον ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ · καὶ εὐχαριστήσας τῷ κυρίῳ λέγει τῷ λαῷ · « ὑποστρέψωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τέκνα · ὁ γὰρ θεὸς ἐν τάχει ποιεῖ τὸ ἔλεος αὐτοῦ μεθ' ἡμῶν. » Καὶ οὕτως ὑπέστρεψαν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Εἰρηνικοῦ τὴν θείαν λειτουργίαν ποιήσοντες. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸ πεδίον εὗρον πᾶσαν τὴν ἀκρίδα τελευτήσασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεόν.*

37. *Ὁ δὲ ἀεὶ φθονῶν τοῖς ἀγαθοῖς ἔργοις καὶ τοῖς τούτων ποιηταῖς καὶ δούλοις τοῦ Χριστοῦ σκεῦος αὐτοῦ ἴδιον εἰς φθόνον διήγειρε τοῦ γεγονότος θαύματος, καὶ εἰς θάνατον τοῦ σημειοφόρου καὶ ἁγίου ἀνδρὸς ἐπώξυνε Θεόδοτον τοὔνομα, φαρμακὸν ἄκρον καὶ πάνυ ὄντα δόκιμον εἰς κακίαν ἐν τῷ αὐτῷ οἰκοῦντα χωρίῳ, ἀγνοῶν ὁ παμμίαρος ὅτι καὶ τοῦ ὑποβαλλομένου αὐτοῦ σκοποῦ ἀποτυχὼν καταισχυνθήσεται καὶ τοῦ τῆς κακίας ἐργαστηρίου αὐτοῦ στερηθεὶς ζημιωθήσεται. Οὗτος γοῦν ὁ Θεόδοτος ἰδὼν τὸ γεγονὸς σημεῖον διὰ τοῦ ἁγιωτάτου, πάλιν δὲ ἀναμνη-*

36. — 2 *Μιζηνῆς* P ‖ 3 *μῆναν* P ‖ 20 *ποιήσαντες* ed.
37. — 8 *οὖν* ed.

μονεύσας καὶ τὸν πρὸ ὀλίγου χρόνου ἐκβληθέντα ὑπουργὸν αὐτοῦ δαίμονα ἀπὸ τῆς γυναικὸς καὶ ἀπελθόντα ἀναπόμπιμον, ὃν αὐτὸς ἦν αὐτῇ ἐνοικίσας, φυσηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐμφοιτῶντος αὐτῷ ἐχθροῦ καὶ διαπιμπράμενος τῇ κακίᾳ τοῦ ὑπηκόου αὐτοῦ δαίμονος, ἀπέστειλε πρὸς τὸ πειράσαι καὶ ἀδικῆσαι αὐτόν, εἰ δυνατόν, μέχρι θανάτου. Οἱ δὲ ἀποσταλέντες πρὸς αὐτόν, μὴ τολμῶντες αὐτῷ νήφοντι εἰς πρόσωπον κἂν ὅλως φανῆναι, ἐπετήρουν τὸν τοῦ ὕπνου αὐτοῦ καιρόν· καὶ τότε ληστρικῷ τρόπῳ οἱ ὄντως λησταὶ καὶ ἀδύναμοι ἐπέρχεσθαι αὐτῷ ἐπεχείρουν. Τῆς δὲ φρουρούσης αὐτὸν θείας δυνάμεως φυγαδευούσης αὐτούς, πάλιν οἱ ἐν αὐτοῖς τολμηρότεροι εἰς κακίαν ἐγγίσαι αὐτῷ πρὸς ἀδικίαν ἀναιδεύοντο· καὶ πάλιν ἡ τοῦ θεοῦ χάρις, ὡς πῦρ ἐξ αὐτοῦ ἐκπορευομένη, τούτους ἐδίωκε καταφλέγουσα· πολλάκις τε προσβαλόντες εἰς βλάβην καὶ τοῦτο αὐτοὶ παθόντες ὑπέστρεψαν κατησχυμμένοι πρὸς τὸν ἀποστείλαντα αὐτούς. Τοῦ δὲ ἀνακρίναντος αὐτοὺς δι' ἣν αἰτίαν ἄπρακτοι ὑπέστρεψαν καὶ ὀνειδίζοντος τοιάδε, ὅτι « οὐδέν ἐστι, φησίν, ἡ δύναμις ὑμῶν· ὅπου γὰρ οὐδὲ καθεύδοντος αὐτοῦ ἰσχύσατε προσεγγίσαι αὐτῷ καὶ ἐνεργῆσαι, πῶς λοιπὸν ἔχετε εἰς πρόσωπον αὐτοῦ σταθῆναι; », ἀντέφασκον αὐτῷ ἐκεῖνοι ὅτι « καὶ ἡμεῖς πλέον σοῦ θέλομεν δόκιμοι καὶ ἀήττητοι εὑρεθῆναι εἰς ἃ ἡμᾶς ἀποστέλλεις· ἀλλ' ἐγγίζειν αὐτῷ πειρωμένων ἡμῶν, ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐξήρχετο μεγάλη φλὸξ πυρός, οὐχὶ αἰσθητοῦ οὗπερ καταφρονοῦμεν, ἀλλὰ θείου τοῦ ἐν αὐτῷ κατοικοῦντος, καὶ κατέκαιεν ἡμᾶς, καὶ διὰ τοῦτο ἄπρακτοι ἀναχωροῦμεν· καὶ ἐν τῇ βρώσει καὶ πόσει αὐτοῦ ἐνηργήσαμεν, ἀλλ' αὐτῷ συνήθως γινομένη εὐλογία ἀδύναμον πᾶσαν ἡμῶν ἐπιβλαβῆ ἐνέργειαν πεποίηκεν. »

38. Ἐν τούτοις ἀγῶνι πολλῷ τῆς ἥττης ἔτι συνεχόμενος ὁ Θεόδοτος, καὶ πλείονι ἐξαπτόμενος ζήλῳ, εἰς ἰχθὺν φάρμακον θανάσιμον βαλὼν διὰ πολλῆς μεθόδου δι' ἑτέρων τινῶν παρεσκεύασεν αὐτὸν τούτου μεταλαβεῖν. Θεοῦ δὲ χάριτι καὶ τῇ γενομένῃ ἐπ' αὐτῷ εὐλογίᾳ μηδὲν ἀδικηθέντος, τότε δὴ καταισχυνθεὶς ἐπὶ τῇ ἀπράκτῳ καὶ θανατηφόρῳ αὐτοῦ ἐπιβουλῇ καὶ ἐν νῷ λαβὼν τήν τε τῶν δαιμόνων ἀσθένειαν καὶ τὴν τοῦ θεοῦ δύναμιν μεγάλην οὖσαν καὶ θαυμαστὴν ὡς καὶ δαιμόνων καὶ φαρμάκων κατισχύουσαν καὶ ἀκρίδων, καὶ ἀνανήψας ἐκ τῆς τοῦ

17 ὄντες M ‖ 20-21 πρὸς κακίαν κυναιδεύοντο M ‖ 27 αὐτοῦ om. P ‖ 35 ἀλλ' + ἡ ed., perperam ‖ γενομένη ed.

διαβόλου μέθης ἐπὶ τὴν πρὸς θεὸν γνῶσιν προσελθὼν αὐτῷ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ὀδυρόμενος ἑαυτὸν μετὰ δακρύων καὶ ἐλέους τυχεῖν ἀξιῶν. Ὁ δὲ ἁγιώτατος ἐπηρώτα τὴν αἰτίαν τῶν τοιούτων αὐτοῦ οἰμωγῶν καὶ τῆς ἱκετηρίας μαθεῖν. Ὁ δὲ πάντα τὰ τῆς εἰς αὐτὸν ἐπιβουλῆς καὶ τὰς τῶν δαιμόνων ἀποκρίσεις ἀνήγγειλεν αὐτῷ καὶ τὴν διαβολικὴν μεθοδίαν ἣν εἶχεν ἐπὶ βλάβῃ πολλῶν ψυχῶν ἐγνώρισεν αὐτῷ, ἱκετεύων ἅμα λυτρώσασθαι αὐτὸν ταύτης καὶ τοῦ θείου βαπτίσματος αὐτὸν ἀξιωθῆναι. Πρὸς ὃν ἔφη ὁ ἁγιώτατος · « ἐὰν θέλῃς δεχθῆναι ὑπὸ τοῦ θεοῦ καὶ συγχωρήσεως παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τούτοις ἀξιωθῆναι, πρῶτον ἐξομολόγησαί σου τὰς πράξεις πάσας, καὶ εἰ περίεστί σοι βίβλος ἐνεργητική, ἄγαγε εἰς τὸ μέσον, καὶ πάντα ἄνθρωπον ὃν περιειργάσω, ἢ οἶκον ἢ ἄλογον ἤτοι πᾶν, λῦσον τοῦ καταδέσμου τῆς περιεργίας · μηκέτι δὲ τοῦ λοιποῦ τινα περιεργάσῃ, ἀλλὰ σχόλασον ἐν μετανοίᾳ · καὶ παρακαλῶ τὸν θεὸν συγχωρήσεως τῶν μέχρι νῦν ἀξιῶσαί σε πταισμάτων. Δέχεται γὰρ τοὺς μετανοοῦντας ὁ θεός, ὃς καὶ πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. » Ὁ δὲ μεθ' ὅρκων πάντα τὰ κελευόμενα ὑπ' αὐτοῦ ὑπέσχετο πληροῦν. Ἐνέγκας δὲ καὶ πάσας τὰς τῆς φαρμακείας βίβλους αὐτοῦ κατέκαυσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐπιζητῶν τὸ βάπτισμα. Κατηχήσας δὲ αὐτὸν ὁ ἁγιώτατος νηστείαις τε καὶ ἐλεημοσύναις καθάρας, ἔδωκεν αὐτῷ τὸ λουτρὸν τῆς ἀφθαρσίας, συναριθμήσας αὐτὸν τοῖς ἀπλανήτοις ἐνενήκοντα ἐννέα προβάτοις, καὶ τῆς διδασκαλίας Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου ἐργάτης ἀνεδείχθη, ἐπιστρέψας τὸν ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, καὶ σώσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου, καὶ καλύψας πλῆθος ἁμαρτιῶν.

39. *Μετὰ δὲ τὸ ὑποστρέψαι τὸν ὅσιον ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ, συνέβη αὐτὸν ἀρρωστῆσαι ἀρρωστίαν ἀπογνωστικήν, ὡς καὶ τοὺς ἁγίους ἀγγέλους ἰδεῖν αὐτὸν ἐλθόντας ἐπ' αὐτόν · καὶ ἤρξατο κλαίειν καὶ ἀδημονεῖν. Ἦν δὲ ἐπάνωθεν αὐτοῦ ἑστῶσα εἰκὼν τῶν ἁγίων καὶ θαυματουργῶν Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ. Καθ' ὁμοίωσιν οὖν τῆς λατρείας ἐκείνης ὤφθησαν αὐτῷ οἱ εἰρημένοι ἅγιοι, καὶ ἐγγίσαντες αὐτῷ ὡς ἐπὶ τῇ συνηθείᾳ τῶν ἰατρῶν τοὺς σφυγμοὺς*

38. — 10 *αὐτῷ* om. P ‖ 11 *αὐτοῦ*] *τοῦ ἁγίου* P ‖ 14 *τὰ* om. P ‖ 19 *ἐπὶ τούτοις* om. P ‖ 21 *τὸ* om. P ‖ 32 *ἀπλανήτοις* om. P ‖ 34 *τὸν* om. P.

39. — 1 *μετὰ... ὅσιον* MP : *ὄντος δὲ τοῦ ὁσίου* A ‖ 5 *καὶ θαυματουργῶν* om. A ‖ 6 *λατρείας* (i. e. *εἰκόνος*) M : *ἰατρείας* PA ‖ 7 *σφυγμοὺς* MA : *ὀφθαλμοὺς* P

ἐδοκίμαζον καὶ πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον ἐν ἀπογνώσει αὐτὸν ὑπάρχειν διά τε τὸ πεσεῖν αὐτοῦ τὰς δυνάμεις καὶ διὰ τοὺς ἐλθόντας ἐπ' αὐτὸν οὐρανόθεν, καὶ ἤρξαντο αὐτὸν ἐρωτᾶν λέγοντες· « διὰ τί κλαίεις καὶ ἀδημονεῖς, ἀδελφέ; » Ἀπεκρίθη δὲ αὐτοῖς· « διὰ τὸ ἀμετανόητόν με εἶναι, κύριοί μου, καὶ διὰ τὸ μικρὸν ποίμνιον τοῦτο, ὅτι νεοκατήχητον καὶ ἀδιοίκητόν ἐστι, πολλῆς ἐπιμελείας δεόμενον. » Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· « θέλεις οὖν ἀπελθόντες πρεσβεύσωμεν ὑπὲρ σοῦ, ἵνα ἄρτι τέως συγχωρηθῇ σοι τὸ ζῆν; » Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· « ἐὰν τοῦτο ποιήσητε καὶ ἐμοὶ τὰ μεγάλα παρέχητε καιρὸν μετανοίας μοι ἐξαιτούμενοι, καὶ τῆς ἀπὸ τοῦ νῦν ἐργασίας μου καὶ μετανοίας τὸν μισθὸν κερδανεῖτε. » Οἱ δὲ ἅγιοι στραφέντες πρὸς τοὺς ἀγγέλους παρεκάλουν αὐτοὺς ἐνδοῦναι τέως αὐτῷ μικρόν, ἕως ἀπελθόντες παρακαλέσωσι τὸν βασιλέα περὶ αὐτοῦ. Οἱ δὲ ἐπένευσαν ἀναμένειν αὐτούς. Ἀπελθόντες οὖν οἱ ἅγιοι ἱκέτευσαν περὶ αὐτοῦ τὸν ζωῆς καὶ θανάτου ἐξουσιαστὴν ἐπουράνιον βασιλέα Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν, τὸν καὶ Ἐζεκίᾳ τῷ βασιλεῖ προσθήκην ζωῆς δεκαπέντε ἐτῶν χαρισάμενον· καὶ τυχόντες τῆς ἱκεσίας παρεγένοντο πρὸς τὸν ἁγιώτατον, ἔχοντες ἐν μέσῳ αὐτῶν τινα εὐμεγέθη νεανίσκον ὅμοιον τῆς τῶν παρόντων ἀγγέλων ἰδέας, διαφέροντα δὲ αὐτῶν μειζόνως τῇ δόξῃ· ὅστις τοῖς παροῦσιν ἁγίοις ἀγγέλοις ἔφη· « ἀναχωρήσατε ἀπ' αὐτοῦ· παρεκλήθη γὰρ ὁ κοινὸς πάντων δεσπότης καὶ βασιλεὺς τῆς δόξης περὶ αὐτοῦ, καὶ τὸ μένειν αὐτὸν τέως ἐν τῇ σαρκὶ ἐχαρίσατο. » Οἳ καὶ εὐθέως σὺν αὐτῷ ἀφανεῖς ἐγένοντο εἰς οὐρανοὺς ἀνιόντες. Οἱ δὲ ἅγιοι Κοσμᾶς καὶ Δαμιανὸς πρὸς τὸν ἅγιον ἔφησαν· « ἀνάστηθι, ἀδελφέ, καί πρόσεχε σεαυτῷ καὶ τῷ ποιμνίῳ σου· ἐδέξατο γὰρ τὴν περὶ σοῦ πρεσβείαν ἡμῶν ὁ εὐδιάλλακτος καὶ φιλάνθρωπος ἡμῶν δεσπότης, καὶ ἐχαρίσατό σοι τὸ ζῆν εἰς ἐργασίαν βρώσεως οὐκ ἀπολλυμένης, ἀλλὰ μενούσης εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς ἐπιμέλειαν πολλῶν ψυχῶν. » Καὶ ταῦτα εἰπόντες αὐτῷ ἀφανεῖς ἐγένοντο καὶ αὐτοί. Αὐτὸς δὲ εὐθέως διαφορὰν καὶ ἰσχὺν ἀναλαβὼν ἀνέστη ὑγιὴς δοξάζων τὸν θεόν· καὶ πλείονα σπουδὴν καὶ ἀκρίβειαν εἰς τὴν ἐγκράτειαν αὐτοῦ καὶ τὸν τῆς ψαλμῳδίας κανόνα ἀνέλαβε.

14 post *δεόμενον* multa deperdita in A, qui resumit cum *πληθυνθήσεται* (cap. 55, l. 8) || 32 *ἀνιόντες* Nikitin : *ἀνιέντες* MP || 40 *ὑγιὴς* om. P || 41 *ἀκρίβειαν*] *ἐγκράτειαν* P || *ἐγκράτειαν*] *διαγωγὴν* P.

40. *Πολλά τε θαύματα ἦν ἐργαζόμενος διὰ τῆς θεόθεν δωρηθείσης αὐτῷ χάριτος κατὰ πάσης μὲν νόσου καὶ μαλακίας, ἐξαιρέτως δὲ κατὰ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων τὰς ἐντεύξεις ποιούμενος· ὅθεν εἰ μόνον αὐτοῖς ἐνεβριμήσατο ἢ καὶ διὰ λόγου ἐμέμψατο, εὐθέως ἐξήρχοντο ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἐξ ὧν θαυμάτων τινὲς πληροφορίαν λαμβάνοντες, καταλιμπάνοντες τοὺς οἴκους αὐτῶν παρεγίνοντο πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν μοναχικὸν καὶ ἡσύχιον βίον ἐπανηροῦντο· ἔνιοί τε τῶν τῆς ἰάσεως τυγχανόντων οὐκ ἀνεχώρουν αὐτοῦ, ἀλλ' ἔμενον παρ' αὐτῷ διακονίας τὰς δεούσας ἀποπληροῦντες. Ἐπεὶ οὖν σεμνὸν ἦν τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου, ὡς μὴ χωρεῖν αὐτούς τε τοὺς τὴν λειτουργίαν ποιουμένους καὶ τοὺς παραμένοντας καὶ <τοὺς> εἰς εὐχὴν παραγινομένους, ἀνήγειρεν ἐπὶ τὸ δεξιὸν μέρος κάλλιστον οἶκον τοῦ ἁγίου ἀρχιστρατήγου τῶν ἀγγέλων Μιχαήλ, ἐπιτήδειον ὄντα καὶ ἐν θέρει καὶ ἐν χειμῶνι, ἔχοντα ἐξ εὐωνύμων μικρὸν εὐκτήριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, ἐκ δεξιῶν δὲ τῆς παναγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἐν ᾧ καὶ τὸν κανόνα τῶν ἀδελφῶν ἐθέσπισεν ἐπιτελεῖν, πρὸς τὸ τοὺς παραμένοντας δι' ἴασιν νοσημάτων ἢ πνευμάτων πονηρῶν ἐκδίωξιν, ἢ τοὺς εἰς εὐχὴν παραγινομένους ἐν αὐτῷ τῷ σεβασμίῳ ναῷ τοῦ ἀρχαγγέλου διαναπαύεσθαι, ἀνεῳγμένου ὑπάρχοντος νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ τῆς λειτουργίας ἀκούειν καὶ συνεύχεσθαι καὶ τῶν ἰαμάτων ἀξιοῦσθαι.*

41. *Καὶ ἦν ἐν τούτοις ὁ ἁγιώτατος δοῦλος τοῦ θεοῦ Θεόδωρος ὡς φοῖνιξ ἐξ ἀκανθῶν, καὶ ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ ὁσημέραι διαλάμπων κατὰ τὸ γεγραμμένον, κυκλούμενος ὑπὸ μοναδικοῦ χοροῦ ἐν τῇ πρὸς τὸν θεὸν δοξολογίᾳ. Ἀπέστειλεν δὲ τὸν συναγωνιστὴν αὐτοῦ Φιλούμενον πρὸς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Ἀναστασιουπολιτῶν πόλεως ἐπὶ τὸ ποιῆσαι αὐτὸν πρεσβύτερον, ἅμα δὲ καὶ ἡγούμενον ἐν τοῖς οὖσιν ἀδελφοῖς πρὸς τὸ αὐτὸν ἀπερίσπαστον εἶναι καὶ ἀμέριμνον ἐν τοῖς πολλοῖς.*

42. *Ἐπεὶ οὖν ηὔξανε μειζόνως θεοῦ χάριτι ὁ εὐαγὴς καὶ σεβάσμιος τόπος τῆς μονῆς, ἔλειπεν δὲ ἡ τῶν δι' ἀργύρου κειμηλίων χρῆσις (ἦν γὰρ τὰ ὑπουργοῦντα μαρμάρινα), ἀπέστειλεν*

40. — 5 *ἐμέμψατο* P : *διεπέμψατο* M (cf. infra, cap. 59, ad calcem) ‖ 6 *πληροφορίαν τινὲς* P ‖ 7 *παρεγένοντο* P ‖ *μοναδικὸν* P ‖ 12 *τοὺς* add. Baynes-Dawes.

41. — 1 *τοῦ θεοῦ δοῦλος* P ‖ 7 *ἅμα δὲ* om. P.

42. — 3 *ἀπέστειλεν* + *δὲ* M

ὁ ἁγιώτατος Θεόδωρος τὸν ἀρχιδιάκονον αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλευούσῃ Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τὸ ἀγοράσαι δισκοποτήριον ἀργυροῦν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἠγόρασε παρά τινος ἀργυροπράτου καθαρὸν καὶ εὐκατασκέυαστον ἔργον, ὅσον κατὰ τὴν τοῦ ἀργύρου δοκιμὴν καὶ τοῦ τεχνίτου τὴν ἐργασίαν, καὶ ἤγαγεν ἐν τῷ μοναστηρίῳ. Ἐπικειμένης οὖν τῇ ἐπαύριον συνάξεως, ἐξενέγκας ὁ ἀρχιδιάκονος τὸ δισκοποτήριον εἰς τὸ διακονικόν, ἀπεκάλυψεν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ἐπιδεῖξαι αὐτὸ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ εἰς αὐτὸ τὴν πρόθεσιν ποιῆσαι. Αὐτὸς δὲ τοῦτο ἰδὼν καὶ τῷ διορατικῷ γνοὺς ὀφθαλμῷ τὸν τῆς χρήσεως καὶ μέμψεως αὐτοῦ τρόπον, ἔψεγε τοῦτο ὡς ἀχρεῖον καὶ ῥυπαρὸν ὑπάρχον. Τοῦ δὲ οὐ πρὸς τὸ κρυπτόμενον, ἀλλὰ πρὸς τὸ φαινόμενον ἀποβλέποντος καὶ ἐπιδεικνύοντος τό τε ἀκέραιον καὶ εὐκατασκεύαστον ἔργον αὐτῶν, τήν τε πενтασφράγιστον αὐτῶν δοκιμήν, καὶ ἐπὶ τούτοις πείθειν αὐτὸν οἰομένου, ἔφη αὐτῷ ὁ ἁγιώτατος· « οἶδα, φησίν, οἶδα κἀγώ, ὦ τέκνον, ὅτι κάλλιστον τὸ φαινόμενον ἐξέμπλιον, καὶ κατάδηλος ἐκ τῶν ἐπικειμένων σφραγίδων ἡ τοῦ ἀργύρου δοκιμή, ἀλλὰ ἄλλη τις αἰτία ἀφανὴς λυμαίνεται τοῦτο· ἀπὸ γὰρ ῥυπαρᾶς χρήσεως τοῦτο γεγονέναι δοκῶ. Εἰ δὲ ἀμφιβάλλεις, εἰπὲ στίχον εἰς τὸ προσεύξασθαι ἡμᾶς, καὶ πείσθητι. » Τοῦ δὲ εἰπόντος τὸν τῆς ἐπικλήσεως στίχον, κλίνας τὴν κεφαλὴν ὁ ἁγιώτατος προσηύξατο, καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι αὐτόν, οὕτως ἐγένετο τὸ δισκοποτήριον, ὡς ὅταν ἀπέχων ἄργυρος ἐκ τῆς τοῦ καμίνου πυρᾶς μέλας ἐξέλθοι. Τότε ἰδόντες οἱ ἀδελφοὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν τὰ ἄδηλα ποιοῦντα ἔκδηλα διὰ τοῦ δούλου αὐτοῦ. Λαβόντος οὖν αὐτὰ τοῦ ἀρχιδιακόνου καὶ ἀσφαλίζοντος, ἐφάνησαν πάλιν καθαρὸς ἄργυρος, καὶ ἀπελθὼν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπέδωκεν αὐτὰ τῷ ἀργυροπράτῃ, ἀπαγγείλας αὐτῷ τὴν αἰτίαν. Ὁ δέ, διερευνήσας εἰς τὸν ἀρμαρίτην αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν συντακτίτην αὐτοῦ ἀργυροκόπον, εὗρεν ὅτι ἀπὸ σίτλας τινὸς ἑταιρίδος ἦν γεγονότα· καὶ ἀπήγγειλε τῷ ἀρχιδιακόνῳ τὸ γεγονὸς παράπτωμα, αἰτῶν εὐχὴν συγχωρήσεως τοῦ γεγονότος σφάλματος ἀξιωθῆναι, ἅμα θαυμάζων ἐπὶ τῇ τοῦ ἁγίου ἀνδρὸς προγνώσει. Ἕτερα δὲ καθαρὰ κάλλιστα σκεύη ἔδωκεν αὐτῷ, ἅπερ λαβὼν ἐκόμισε τῷ ἁγιωτάτῳ δούλῳ τοῦ Χριστοῦ, ἀπαγγείλας αὐτῷ

5 *πόλει Κωνσταντίνου τοῦ εὐσεβοῦς* P ‖ 8 *τὴν* om. P ‖ 11 *ἐπὶ τὸ* P ‖ 12 *αὐτό*[1] om. P ‖ 19 *ὦ* om. P ‖ 20 *ἐξέμπλιν* P ‖ 27 *πυρὸς* P ‖ 28 *τόν*[2] om. P ‖ 39 *Χριστοῦ*] *θεοῦ* P

καὶ τοῖς ἀδελφοῖς τὴν τῶν προτέρων σκευῶν αἰτίαν, καὶ εὐχαρίστησαν τῷ θεῷ.

43. Ἐν δὲ τῷ χωρίῳ Βουζαίων τῷ ὄντι ὑπὸ τὴν Κρατιανῶν πόλιν, εἰς τὸν παρερχόμενον διὰ μέσου αὐτῶν χείμαρρον ἠθέλησαν οἱ ἄνθρωποι ποιῆσαι γέφυραν διὰ τὸ πολλάκις πλημμυρεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ πολλῶν ὑδάτων καὶ ἀπέρατον εἶναι. Καὶ λαβόντες τεχνίτας, καὶ πρὸς πλήρωσιν ἤδη λοιπὸν τοῦ ἔργου ἀπαρτισθέντος, ὀλίγων δὲ λειψάντων πλακίων πρὸς ἀπαρτισμόν, ἐκ διαβολικῆς σκευῆς ἀπελθόντες οἱ τεχνῖται εἴς τινα βουνὸν οὐκ ἀπὸ μακρὰν ὄντα ἐξέβαλον πλάκας ἐξ αὐτοῦ, ὡς μέν τινες ἔφησαν, ἐπὶ προφάσει τῆς τοῦ ἔργου χρείας, ὡς δὲ οἱ πλεῖστοι λέγουσιν, ὅτι θησαυρὸν ἀποκείμενον ἐκεῖθεν ἀπεσύλησαν. Ἐξ ἐκείνου οὖν τοῦ τόπου καὶ τοῦ ἐπιχειρήματος ἐξῆλθε πλῆθος πνευμάτων ἀκαθάρτων, καὶ τὰ μὲν εἰσῆλθον εἰς φανεροὺς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας τοῦ χωρίου καὶ ἐπαίδευον αὐτοὺς ἀγρίως, τὰ δὲ εἰς νόσους περιέβαλλον τοὺς λοιπούς, ἄλλα δὲ εἰς τὰς στράτας καὶ τὰς μεθορίας κατέμενον ἀδικοῦντα τά τε ἄλογα καὶ τοὺς διοδεύοντας ἀνθρώπους· καὶ ἦν μεγάλη ἀνάγκη ἐν αὐτοῖς καὶ ἀπορία τῶν ἔνδοθεν καὶ ἔξωθεν συμφορῶν. Ἐν νῷ δὲ λαβόντες τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ Θεόδωρον, ἐπείρασαν κατὰ τῶν εὐχῶν αὐτοῦ καθορκίζειν τὰ πνεύματα ἐν τῷ ἀστάτως αὐτὰ πάσχειν, καὶ εὗρον αὐτὰ πτοούμενα οὐ μικρῶς καὶ ὑποταττόμενα ἐπὶ τῇ αὐτοῦ ὀνομασίᾳ καὶ εἰς εὐταξίαν ἐρχόμενα. Ἐν σπουδῇ οὖν καταλαβόντες τὸ μοναστήριον, πολλαῖς ἱκεσίαις τοῦτον ἔπεισαν συνελθεῖν αὐτοῖς. Πλησιάσαντος δὲ αὐτοῦ τῷ χωρίῳ αὐτῶν, αἰσθόμενα τὰ πνεύματα τὴν παρουσίαν αὐτοῦ, παιδεύοντα τοὺς ἀνθρώπους ὑπήντησαν αὐτῷ ὀλολύζοντα τοιάδε· « ὢ βία· τί ἐλήλυθας ὧδε, σιδηροφάγε; τί τὴν Γαλατίαν καταλείψας τὴν Γορδιανὴν κατείληφας; οὐ χρεία σε ὑπερμέθορα διαβαίνειν. Οἴδαμεν δι' ὃ ἦλθες· ἀλλ' οὐχ ὑπακούσομέν σου, καθὼς οἱ ἐν τῇ Γαλατίᾳ ὄντες· σκληρότεροι γὰρ ἐκείνων καὶ οὐχὶ ἁπαλώτεροί ἐσμεν. » Ἐπιτιμήσαντος δὲ αὐτοῦ, εὐθέως ἐφιμώθησαν. Τῇ δὲ ἐπαύριον συναχθέντων πάντων καὶ τῶν πασχόντων κύκλῳ αὐτοῦ ἐνεργουμένων, ἐκβαλὼν λιτὴν ὁ ἁγιώτατος περιῆλθε κύκλῳ τὸ χωρίον καὶ παρεγένετο εἰς τὸν βουνὸν ἀφ' οὗ ἐξελθεῖν ἔφασκον τὰ δαιμόνια· καὶ βασανίσας αὐτὰ τῇ θείᾳ τοῦ Χριστοῦ χάριτι καὶ τῇ σφραγῖδι τοῦ τιμίου σταυροῦ καὶ τοῖς κατὰ τοῦ στήθους ὠθισμοῖς

40-41 ηὐχαρίστισαν τὸν θεόν P (cf. infra, cap. 156, 19).
43. — 14 περιέβαλον P ‖ 23 τὸ χωρίον (ut in graecitate moderna) P

ἐποίησεν εὐχὴν ἐπὶ ἱκανὴν ὥραν, καὶ ἐκέλευεν αὐτὰ ἐξελθεῖν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν. Ἅτινα πολλὰ βοήσαντα καὶ τὰ περικείμενα αὐτοῖς ἱμάτια περισχίσαντα ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξῆλθον ἀπ' αὐτῶν. Ἓν δὲ πονηρότατον πνεῦμα εἰς γυναῖκα ὑπάρχον ἀντέλεγε καὶ οὐκ ἤθελεν ἐξελθεῖν. Ὁ δὲ ἁγιώτατος ἐπιλαβόμενος τῆς κόμης αὐτῆς καὶ ὠθήσας σφοδρῶς ἐπετίμα αὐτῷ τῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ καὶ τῇ πρὸς τὸν θεὸν εὐχῇ, εἰρηκὼς καὶ τοῦτο ὅτι « οὐ συγχωρῶ σοι, οὐδὲ μὴ μετέλθω ἐντεῦθεν, ἕως οὗ ἐξέλθῃς ἐξ αὐτῆς. » Τότε ἤρξατο βοᾶν καὶ λέγειν · « ὢ βία, καίεις με, σιδηροφάγε · ἐξέρχομαι καὶ οὐκ ἀντιλέγω, μόνον δὸς ἡμῖν τι ἐξ ὧν φορεῖς. » Ὑπολυσάμενος δὲ τὸ σανδάλιον αὐτοῦ, ἔρριψεν ἐν τῷ ὀρύγματι τοῦ βουνοῦ ὅθεν ἐνήργησαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους · καὶ εὐθέως ῥίψας αὐτὴν παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῆς. Πάλιν δὲ στὰς ὁ ἁγιώτατος προσηύξατο τῷ κυρίῳ ὥστε καὶ τὰ εἰς τὰς μεθορίας καὶ τὰς ὁδοὺς παραμένοντα ἐπὶ βλάβῃ τῶν ὁδευόντων ἅπαντα συνελάσαι καὶ κατακλεῖσαι εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ὅθεν ἐξῆλθον · καὶ τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι ἅπαντα συνήχθησαν τοῖς τισιν ὁρώμενα ἐν εἴδει μυιῶν ἐφιπταμένων λαγωῶν τε καὶ μυωξῶν, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον τοῦ ὀρύγματος · ὃν κατασφραγίσας τῇ εὐχῇ καὶ τῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ ὁ ἁγιώτατος ἐκέλευσεν ἐπιχωσθῆναι τὸν λάκκον καὶ ἀποτελεσθῆναι ὥσπερ ἦν τὸ πρότερον. Καὶ ὑπέστρεψε τὴν λιτὴν εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἔκτοτε ἔμεινεν ἀβλαβὴς ὁ τόπος ἐκεῖνος καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ χωρίου καὶ πᾶσα αὐτῶν ἡ μεθορία, εἰς δόξαν τοῦ χορηγοῦ τῶν ἰαμάτων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Καὶ ὑποστρέψας ὁ ἁγιώτατος κατέλαβε τὸ μοναστήριον αὐτοῦ.

44. *Ἐκ δὲ τῆς πόλεως Ἡρακλείας τοῦ Πόντου Θεόδωρος τοὔνομα, ὁ ἐπίκλην Λατζέας, κτήτωρ ἔνδοξος τῶν ἐκεῖσε, παρεγένετο ἐν τῷ μοναστηρίῳ πρὸς τὸν ὅσιον, καὶ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ μετὰ δακρύων παρεκάλει αὐτὸν παραγενέσθαι ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ ἐπὶ τῷ καὶ εὔξασθαι εἰς τὸν παρ' αὐτοῖς σεβάσμιον οἶκον τῆς παναγίας Θεοτόκου καὶ τοῦ λυτρώσασθαι τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ πάντας τοὺς ἐνεργηθέντας ἐκ τῆς συνεχούσης αὐτοὺς ἀνάγκης. Συνέβη γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ διωρυγῆς τινος γενομένης, ἐκ τῆς τοιαύτης προφάσεως πολλὴν γενέσθαι πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐνέργειαν ἔν τε τοῖς τοῦ οἴκου καὶ ἐν ἄλλοις*

41 *ἅγιος* P ‖ 50 *στὰς*] *σταθεὶς* P ‖ 51 *τὰ* om. P ‖ *μεθορίας* + *τὰ ὄντα* P ‖ 54 *ἀφιπταμένων* ed.

τισὶ τῆς πόλεως, καὶ ἔπασχον δεινῶς. Ὁ δὲ μακάριος ἔχων πόθον τοῦ εὔξασθαι εἰς τὸν ἐκεῖσε σεβάσμιον οἶκον τῆς παναγίας Θεοτόκου συνῆλθεν αὐτῷ, καὶ παραγενόμενος ἐν τῇ πόλει Ἡρακλείᾳ καὶ τὸν πόθον τῆς εὐχῆς αὐτοῦ ἐπλήρωσεν ἐν τῷ σεβασμίῳ τῆς παναγίας Θεοτόκου ναῷ, καὶ τὸν οἶκον τοῦ εἰρημένου ἐνδόξου ἀνδρὸς Θεοδώρου ἠλευθέρωσε καὶ πάντας τοὺς ἐνεργηθέντας ἐκ τῶν δαιμόνων τῇ πρὸς τὸν θεὸν εὐχῇ καὶ ἱκεσίᾳ. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα θαύματα ἰαμάτων ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καὶ ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτὸν κατὰ τόπον ἐπὶ πολλῶν ἐγίνετο εἰς δόξαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ.

45. *Πάλιν ἐν τῇ Ἀγκυρανῶν μητροπόλει θνήσεως μεγάλης γενομένης ἀνθρώπων τε καὶ βοῶν, παραγενόμενοι οἱ τῆς αὐτῆς μητροπόλεως προτίκτορες ἐν τῇ μονῇ πρὸς τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ ἔλαβον αὐτὸν καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν ἐν τῇ μητροπόλει αὐτῶν· ἀπὸ δὲ παρακλήσεως τῶν ἐν αὐτοῖς ὄντων προτικτόρων, ἐχόντων θυγατέρας αὐτῶν ἐν τῇ μοναχικῇ τάξει ἐν τῷ γυναικείῳ μοναστηρίῳ τῆς παναγίας Θεοτόκου τῷ ἐπιλεγομένῳ Βηήια, ἐπὶ εὐλογίᾳ καὶ στηριγμῷ αὐτῶν ἔπεισαν αὐτὸν ἐκεῖ καταχθῆναι καὶ εὔξασθαι αὐταῖς. Τάξαντος δὲ αὐτοῦ ἡμέραν λιτῆς, συναχθείσης πάσης τῆς πόλεως καὶ τῆς περιοίκου, λιτανεύσας μετ' αὐτῶν καὶ τὸν θεὸν ἱκετεύσας τῆς τοιαύτης συνεχούσης αὐτοὺς θραύσεως ἐλυτρώσατο, καὶ ἐπὶ τῇ τῶν βοῶν θνήσει εὐλογήσας ὕδωρ ἐπὶ τὸ ῥαντίσαι τὰ ἄλογα ἀπήλλαξεν αὐτὰ τῆς θνήσεως· καὶ οὕτως εὐχαριστήσαντες τῷ θεῷ οἱ τῆς μητροπόλεως ἀπεκατέστησαν τὸν ὅσιον ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ. Τοῦ Σιβέρεως δὲ ποταμοῦ διερχομένου πλησίον τῶν σπορίμων ἀρουρῶν τοῦ πρὸς τὸ μοναστήριον κειμένου χωρίου Συκεὼν καὶ ὑποχθίζοντος τὴν σπόριμον γῆν καὶ κατὰ μικρὸν πολὺν τόπον ἀφελομένου, παραγενόμενος ὁ ἁγιώτατος πεποιθήσει τῇ πρὸς τὸν θεὸν παρήγγειλε τῷ ποταμῷ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ μεταθεῖναι τὴν κοίτην αὐτοῦ καὶ μηκέτι πλησιάζειν ταῖς ἀρούραις· καὶ στήσας σταυρὸν ἀπὸ ξύλου καὶ εὐχὴν ποιήσας μεταβῆναι τοῦτον τῆς νομῆς ἐκείνης θεοῦ χάριτι παρεσκεύασεν. Ἐν αὐτῷ δὲ τῷ ποταμῷ βιοθανάτων γενομένων πολλῶν ἐν τῷ διαπερᾶν αὐτούς, παραγενόμενος οὗτος ὁ ἀξιομνημόνευτος ἀνὴρ εἰσῆλθε μέσον τοῦ ποταμοῦ καθ' ὃν τόπον συνέβαινε τοῦτο· καὶ ποιήσας ἐκτενῆ εὐχὴν πρὸς τὸν*

44. — 18 *καί*[1] om. ed.

45. — 4 *αὐτὸν*[2] om. P ‖ 7 *Βικία* P ‖ 13 *ἀπήλλασσεν* P ‖ 15 *Σιβήρεως* P ‖ 19-20 *τὸν ποταμὸν* P ‖ 20 *ἐν*] *ἐπὶ* P ‖ 26 *εὐχὴν ἐκτενῆ* P

θεὸν ἔκτοτε πρᾶον καὶ ἀνεπιβλαβῆ ἀεὶ χάριτι Χριστοῦ τοῦτον διοδεύεσθαι ἐποίησεν.

46. *Ἠνέχθη δὲ αὐτῷ παιδίον ἀπό τινος μοναστηρίου, Ἀρσῖνος τοὔνομα, ἔχον πνεῦμα ἀκάθαρτον καὶ πάσχον δεινῶς· ὅπερ δεξάμενος ὁ ἁγιώτατος οὐκ ἐσπούδασεν ἐπὶ ταχινῇ τούτου ἰάσει, φάσκων συμφέρουσαν εἶναι αὐτῷ τέως τὴν τοιαύτην παιδείαν. Ἐν ἡλικίᾳ δὲ τελείᾳ αὐτοῦ γεγονότος καὶ ἱκετεύοντος τὸν ἁγιώτατον ὡς ἐπὶ ἑκάστῳ τῶν παραγενομένων καὶ ἐπ' αὐτῷ τὴν ἴασιν ἐξαιτήσασθαι παρὰ τοῦ θεοῦ, ἔφη αὐτῷ· « ἐὰν συντίθῃ ὅτι καλὴν καὶ ἀκριβῆ ἄσκησιν ἀναλαμβάνεις, πληροῦται ἡ αἴτησίς σου καὶ τάχιον τῆς ἰάσεως καταξιοῦσαι. » Ὁ δὲ συνέθετο ἐπὶ τούτοις. Καὶ θέλων ἀπελθεῖν ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος ἐπισκέψασθαι τὸ γυναικεῖον μοναστήριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Ἀρσῖνον. Γενομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ξηρορρύακος, διὰ τὸ εὐκαιρίαν εἶναι ἐκεῖσε στὰς ὁ ἁγιώτατος ἐδέετο τοῦ θεοῦ περὶ αὐτοῦ. Καὶ κινηθέντος τοῦ δαιμονίου ἤρξατο πάσχειν, ὡς καὶ ἀπὸ τῆς γῆς κουφισθῆναι καὶ κρεμάμενον ὀλολύζειν καὶ λέγειν· « ἐξέρχομαι, σιδηροφάγε, μόνον λῦσόν με καὶ εὐθέως ὑπάγω. » Καὶ ταῦτα λέγων εἶδεν ἐξαίφνης καὶ τὸν ἅγιον μάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Χριστοφόρον ἐρχόμενον εἰς συνάντησιν τοῦ αὐτοῦ θεράποντος· καὶ μειζόνως ὀλολύξας ὁ δαίμων καὶ σπαράξας αὐτόν, ἔρριψε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξῆλθε. Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς ἑαυτόν, λαβὼν αὐτὸν ἀπῆλθεν ἐν τῷ μοναστηρίῳ τοῦ προδηλουμένου μάρτυρος, νουθεσίαις τε καὶ αὐστηραῖς παραγγελίαις καὶ τῷ τῆς εὐχῆς τειχισμῷ τὰς ἐν αὐτῷ ἀσκούσας παρθένους σεμνύνων καὶ εἰς εὐσχημοσύνην καὶ φόβον θεῖον καὶ ἀνθρωπίνην αἰδῶ ἐνάγων. Ἦν γὰρ ὁ φόβος αὐτοῦ μέγας ἐπ' αὐτάς.*

47. *Μετὰ δὲ τὸ ὑποστρέψαι αὐτὸν ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ ἀνδρεῖον αὐτοῦ μοναστήριον, λαβὼν κελλίον μικρὸν παρ' αὐτοῦ ὁ Ἀρσῖνος ἐγκατεκλείσθη ἐν αὐτῷ, ἡσυχίαν ἄγων πάντοτε καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἐσθίων ἄρτον μετὰ λεπτολαχάνων ἢ ὀσπρίων καὶ ὕδωρ πίνων· τῇ δὲ τεσσαρακοστῇ τὴν αὐτὴν μὲν τροφὴν ἤσθιεν, τῷ δὲ σαββάτῳ μόνον καὶ τῇ κυριακῇ. Ἦσαν δὲ καὶ*

27 *διοδεύσεσθαι* ed.

46. — 6 *ἑκάστου* P ‖ *παραγινομένων* M ‖ 7 *τοῦ* om. P ‖ 13 *Ξηρορύακος* M, *Ξερορύακος* P ‖ 22 *προδηλουμένου*] *προλεχθέντος* P ‖ *μάρτυρος*] *ἁγίου* P.

47. — 4 *ὄσπρεον* P

ἕτεροι δύο οἵ ταύτην τὴν σκληραγωγίαν ἀναλαβόντες, Εὐάγριός τε καὶ Ἀνδρέας, πλησίον τοῦ Ἀρσίνου ἰδιάζοντες ἐν κελλίοις καὶ ἀγωνιζόμενοι εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν αὐτῶν· ὥστε τὸν μέγαν δοῦλον τοῦ θεοῦ συγχαίρειν αὐτοῖς καὶ ἐπεύχεσθαι καὶ τὸν θεὸν δοξάζειν. Μετὰ δὲ χρόνους τινὰς ἀνέβη λογισμὸς εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ προσκυνῆσαι τοὺς ἐκεῖσε ἁγίους τόπους· καὶ συμφωνήσαντες οἵ τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ προσέπεσον τῷ ἁγιωτάτῳ μὴ ἐκκόψαι τὴν ὁρμὴν αὐτῶν, ἀλλὰ μετ' εὐχῆς ἀπολῦσαι αὐτούς. Ἀπολυθέντων δὲ αὐτῶν καὶ ἀπελθόντων καὶ τὴν εὐχὴν ἐκτελεσάντων, ἔδοξε τῷ Εὐαγρίῳ ἀπομεῖναι ἐκεῖ· ὃς εἰσελθὼν ἐν τῇ λαύρᾳ τοῦ κυρίου Σάβα διῆγεν ἐναρέτως πολιτευόμενος, ἔργοις δεικνύων ἑαυτὸν μαθητὴν εἶναι τοῦ θεοφόρου καὶ ἁγίου πατρὸς Θεοδώρου.

48. *Ὁ δὲ Ἀρσῖνος καὶ Ἀνδρέας παρεγένοντο ἐν τῇ Γαλατίᾳ πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἐπιτρέψαι αὐτοῖς καὶ ἐπεύξασθαι πρὸς τὸ ἀπελθεῖν καὶ ἡσυχάσαι αὐτοὺς εἰς ἑτέρους τόπους καθ' ἑαυτούς. Λαβόντες οὖν εὐχὴν παρ' αὐτοῦ καὶ παράθεσιν ἐπὶ τοῦτο, ὥρμησαν ἕκαστος εἰς ὃν ἐπληροφορήθη τόπον. Καὶ ὁ μὲν Ἀνδρέας ἀπὸ σημείων ὀκτὼ τοῦ μοναστηρίου καταντήσας ἐν τῷ βουνῷ τοῦ χωρίου Βριανείας, ἤσκει ἐναρέτως· ποιήσας δὲ καὶ κλουβὸν ξύλινον ἔστησεν ἐν τῷ ἀέρι, καὶ ἐνεκλείετο ἐν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἕως τῶν Βαΐων, ἐκτελῶν καὶ τὴν ἐγκράτειαν ἣν ἐκτήσατο ἐν τῷ μοναστηρίῳ. Ὁ δὲ Ἀρσῖνος ἀνελθὼν ἐπὶ τὸ μέρος τῆς ἄνω ποταμίας τοῦ Σιβέρεως κατέλαβε τὸ χωρίον Γαληνῶν καὶ ἀρεσθείς τινος τόπου ἔξωθεν τοῦ χωρίου ὄντος, δαιμόνων προσεδρίαν ἔχοντος, ἐν αὐτῷ μένειν προεθυμήθη. Καὶ στὰς ηὔξατο πρὸς τὸν θεὸν λέγων· « Κύριε ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου Θεοδώρου, διὰ τῶν αὐτοῦ εὐχῶν σῶσόν με τὸν ἁμαρτωλὸν καὶ συνέργησόν μοι καὶ συναγώνισον εὐαρεστῆσαί σοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. » Καὶ εὐθέως περιώρισεν ἑαυτὸν εἰς τὸν ξύλινον κλουβόν, ποιήσας τὸν χειμῶνα ἐκεῖνον· καὶ μετὰ τοῦτο ἐποίησε στῦλον ὑψηλότατον, καὶ ἀνελθὼν ἐπ' αὐτὸν τὴν συνήθη αὐτοῦ ἐγκράτειαν καὶ πᾶσαν ἐνάρετον ἄσκησιν ἐξετέλει. Τεσσαρακοστὸν δὲ ἤδη ἔτος ἐγκαρτερήσας καὶ τὸν*

9 *ἐργασίαν* + *αὐτῶν* P ‖ 13 *ἐκεῖ* P ‖ 16-17 *ἐκτελεσάντων*] *πληρωσάντων* P ‖ 18 *κυροῦ Σάββα* P ‖ 20 *πατρὸς*] *ἀνδρὸς* P.
48. — 16 *συνέργησαί* P ‖ *συναγώνισαι* P.

τῆς ὑπομονῆς στέφανον ἀναδησάμενος ὡς ἄξιος μαθητὴς τοῦ αὐτοῦ θεράποντος Θεοδώρου ἐν εἰρήνῃ ἐκοιμήθη.

49. Πολλοὶ δὲ καὶ ἕτεροι ὁμοίως μαθητευθέντες παρὰ τοῦ ἁγίου καὶ σημειοφόρου πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου καὶ πάσῃ ἀρετῇ κατακοσμηθέντες, οἱ μὲν παρ' αὐτῷ βιώσαντες ἐτελειώθησαν, οἱ δὲ καὶ εἰς ἑτέρους τόπους καὶ διαφόρους διέλαμψαν· ἐν οἷς καὶ Ῥεπέρατος ὁ ἀπὸ μειζοτέρων γεγονώς, ὅστις ὑπ' αὐτοῦ κατηχηθεὶς νουθεσίαις τε προτρεπτικαῖς καὶ πληροφορίαις σημείων πολλῶν ἐπὶ τὸ μοναχικὸν ἐλήλυθε τάγμα, μαθητευθεὶς αὐτῷ ἔργοις καὶ ὑπ' αὐτοῦ περιορισθεὶς εἰς κελλίον μικρόν, ἐν τῷ χωρίῳ Κολονοσοῦ τῆς Λυκαονίας βιώσας πάνυ θεοπρεπῶς κατὰ τὴν τοῦ διδασκάλου μίμησιν. Καὶ Ἐλπίδιος δέ, ὅστις χρόνους τινὰς ἐν τῷ μοναστηρίῳ μαθητευθεὶς καὶ βιώσας πρεπόντως, ὕστερον ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν ἀπελθὼν πλησίον τοῦ Σινᾶ ὄρους κἀκεῖ ἡσυχάσας ἀσκητικὸν ἐξετέλεσε βίον· ὃν διὰ τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐλάβειαν οἱ πατέρες τῶν ἐκεῖσε τόπων Ἐλπίδιον τὸν Ἥσυχον ἐπωνόμασαν. Λεόντιος δὲ ὁ πλησίον τοῦ χωρίου Περματαΐας ἰδιάσας καὶ ἐπὶ χρόνους μαθητευθεὶς τῷ παναγίῳ δούλῳ τοῦ Χριστοῦ, καὶ οὗτος καλὴν καὶ ἐνάρετον πολιτείαν ἐξετέλεσεν, ὥς καί τινων προρρήσεων αὐτὸν ἀξιωθῆναι καὶ τὴν μετέπειτα γενομένην ἐπίβασιν τῶν ἀνόμων Περσῶν προδεδηλωκέναι καὶ ἑαυτὸν φάσκειν ὑπ' αὐτῶν ἀναιρεῖσθαι· ὅπερ καὶ γέγονε διὰ τὸ μὴ θελῆσαι αὐτὸν ἐξελθεῖν τοῦ κελλίου καὶ ἐκκόψαι τὴν ἡσυχίαν αὐτοῦ, μαρτυρικῶς τελέσαντος τὸν βίον αὐτοῦ. Καὶ Θεόδωρος δὲ ὁ ἐν τῷ ὄρει τοῦ Δράκοντος ἀσκήσας ἐναρέτως, ὑπ' αὐτοῦ μαθητευθεὶς καὶ τὸ σχῆμα λαβών, ὕστερον καὶ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Αὐτονόμου ἡγήσατο. Καὶ Στέφανος ὁ παρὰ τὸν Ψίλιν ποταμὸν τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἡγησάμενος, ὑπ' αὐτοῦ μαθητευθεὶς καὶ τὸ σχῆμα παρ' αὐτοῦ ἀξιωθεὶς λαβεῖν, ἐναρέτως ἐπολιτεύσατο. Καὶ ἕτεροι δὲ πλεῖστοι, οὓς διὰ τὸ πλῆθος σιωπῇ παρατρέχω, ἵνα μὴ τῇ αὐτῶν ἱστορίᾳ ἐνδιατρίβων τὴν πολυπόθητον τοῦ αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν μεγάλου ποιμένος ἐξήγησιν ὀκλάσας ἀτέλεστον καταλείψω. Πάντων γὰρ αὐτῶν τὸν ἐνάρετον βίον διὰ τῆς τῶν συμμαθητῶν αὐτῶν ἀγωνιστικῆς πολιτείας ὑμῖν παραθέμενος ἀρκοῦσαν αὐτοῖς μαρτυρίαν εἰσήγαγον, πλείονα δὲ ταύτης τὴν τοῦ διδασκάλου ἐπιτευκτικὴν διδασκαλίαν· οὐ δύναται

49. — 11 *τινας* om. P ‖ 14 *τὸν* P : *καὶ* M ‖ 20 *ὑπ'* P : *ἀπ'* M ‖ 22 comma post *αὐτοῦ* posuit P, ante *αὐτοῦ* M ‖ 32 post *συμμαθητῶν* iteravit *τοῦ αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν μεγάλου* (l. 30) P ‖ 34 *τὴν*] *καὶ* ed. ‖ *ἐπιτακτικὴν* M.

γάρ, φησὶν ὁ κύριος, δένδρον καλὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν· οὗπερ δένδρου καταλείψας τὴν περὶ τῶν κλάδων ἐξήγησιν τὸ αὐτοῦ ὕψος ἀπαριθμῆσαι τὸ κατὰ δύναμιν πειράσομαι.

50. Ἔσχεν πόθος αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἰερουσαλήμ· καὶ παραλαβὼν δύο ἀδελφοὺς ἐξῆλθε καὶ ἐπορεύετο. Ἦν δὲ μεγάλη τότε ἀβροχία ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ πάντες ἐστενοῦντο οἱ ἐκεῖσε διὰ τὸ καὶ τοὺς λάκκους καὶ τὰς κιστέρνας αὐτῶν ξηρανθῆναι· καὶ γὰρ αὐτὴ ἡ πόλις καὶ τὰ μοναστήρια ἀπὸ τοῦ ὑετοῦ ἐκ τῶν δωμάτων εἰς τοὺς λάκκους καὶ τὰς κιστέρνας τὸ ἀρκοῦν αὐτοῖς ὕδωρ συνάγουσι, διὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς ἐπίβρυτον ἢ πηγιμαῖον. Πάντες οὖν ἐκινδύνευον οἵ τε ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη διὰ τὴν τοιαύτην ἀνυδρίαν, καὶ λιτανεύοντες οὐκ ἐτύγχανον τῆς αἰτήσεως, πάντως εἰς τὸν μέγαν αὐτοῦ δοῦλον φυλάττοντος τοῦ θεοῦ τὸ τοιοῦτον χάρισμα πρὸς ἔπαινον. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ τινες ἐκ τῆς τῶν Γαλατῶν χώρας γινώσκοντες τὸν μέγαν τοῦτον δοῦλον τοῦ θεοῦ καὶ τὰ γενόμενα θαύματα δι᾽ αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον περὶ αὐτοῦ ἔν τε τῇ ἁγίᾳ πόλει καὶ ἐν τοῖς μοναστηρίοις, ὅταν εἶχον συντυχίαν πρός τινας, ὅτι « οἴδαμεν πατέρα ἅγιον ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν, δυνάμενον διὰ μιᾶς προσευχῆς ὅλην τὴν οἰκουμένην ἐμπλῆσαι ὑετῶν εἰς πλησμονήν, ὥσπερ Ἠλίας ὁ προφήτης ἐπὶ Ἀχαὰβ βασιλέως Ἰσραὴλ ἐποίησεν. »

51. Παραγενομένου δὲ τοῦ ἁγίου τούτου εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἰερουσαλὴμ καὶ προσκυνήσαντος τὸν ζωοποιὸν σταυρὸν καὶ τὴν ἁγίαν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ καὶ πάντα τὰ ἐκεῖσε ὄντα ἁγιάσματα καὶ τὰ μοναστήρια περιερχομένου, ἰδόντες [δὲ] αὐτὸν οἱ τὴν σημειοφόρον αὐτοῦ πολιτείαν προκαταγγείλαντες μοναχοὶ διελάλησαν τὴν παρουσίαν αὐτοῦ ἔν τε τῇ πόλει καὶ τοῖς μοναστηρίοις. Παραγενόμενοι δὲ κληρικοὶ ἀπὸ τοῦ τότε ὄντος πατριάρχου ἅμα μοναχοῖς καὶ περιφανεστάτοις ἀνδράσι τῆς πόλεως πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν διὰ τῆς προσευχῆς αὐτοῦ ἐξιλεώσασθαι τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν ἐπὶ τῷ καταπέμψαι αὐτοῖς ὑετόν. Αὐτὸς δὲ συγχωρεῖν αὐτοὺς παρεκάλει, ἀνάξιον ἑαυτὸν τοιούτου μέτρου ὑπαγορεύων· τῶν δὲ φασκόντων πιστεύειν, ὡς ὅτιπερ ἐὰν συνεύξηται τοῖς λοιποῖς πατράσι, πάντως καταξιωθήσονται ὑετοῦ, ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· « ἤδη οὖν, κα-

50. — 4 *οἱ* om. M ‖ 8 *πηγιμαῖον* scripsi : *πηγημαῖον* M, *πιγμαῖον* P ‖ 18 *ὁ προφήτης* om. P.

51. — 4 *δὲ* M (*τε* P) seclusi : an tenendum? ‖ 10 *ἐπὶ τὸ* P

θὼς λέγετε πιστεύειν, γενήσεται ὑμῖν.» Καὶ προσέταξεν αὐτοῖς ἐκβαλεῖν λιτήν, καὶ εἶπε τοῖς στρατευομένοις τοῖς τὰς ἐξαλλασσούσας στολὰς περιβεβλημένοις· «ἀλλάξατε τὰς στολὰς ὑμῶν, τέκνα, πρὸς τὸ μὴ καὶ αὐτὰς καταβραχῆναι καὶ ὑμᾶς σιανθῆναι· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν τάχει ὁ θεὸς ποιεῖ τὸ ἔλεος αὐτοῦ μεθ' ὑμῶν.» Λιτανευόντων δὲ αὐτῶν καὶ σταθέντων ἔν τινι τόπῳ κατὰ πρόσταξιν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ εὔξασθαι, ἐκπετάσας τὰς χεῖρας ὁ ἁγιώτατος εἰς τὸν οὐρανὸν προσηύξατο τῷ κυρίῳ ἐπὶ ὥραν ἱκανήν. Καὶ εὐχομένου αὐτοῦ ἐφάνη μικρὰ νεφέλη δροσοφόρος ἐκ δυσμῶν ἀνερχομένη. Καὶ πληρώσαντος αὐτοῦ τὴν εὐχὴν καὶ ὑποστρέφειν παρακελευσαμένου, συνεσκότασε νεφέλαις ὁ οὐρανὸς καὶ ἤρξατο λάβρος κατιέναι ὑετός, ὥστε δρόμῳ ὑποστρέψαι αὐτοὺς καταβραχέντας καὶ οὕτω τὴν λιτὴν καταπαῦσαι δοξάζοντας τὸν θεόν. Ποταμηδὸν δὲ τῶν ὑετῶν ἐπὶ γῆς διαπορευομένων, πᾶσαι αἱ κιστέρναι καὶ οἱ λάκκοι ἐπληρώθησαν ὑδάτων διὰ τῆς ἐνεργητικῆς πρὸς τὸν θεὸν εὐχῆς τοῦ δούλου αὐτοῦ. Διὰ δὲ τὸ μὴ ὀχληθῆναι αὐτὸν διὰ τὴν τοῦ τοιούτου σημείου πληροφορίαν, εὐθέως ἐξελθὼν ἐκεῖθεν κατέλαβε τὸ μοναστήριον αὐτοῦ.

52. *Τοιαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα γέγονεν ἐπὶ μεγάλῃ ἀβροχίᾳ καὶ ἐν ἑτέροις τόποις πλησιάζουσι τῷ μοναστηρίῳ. Ἐν δὲ τῷ χωρίῳ τῷ λεγομένῳ Ῥεάκη νέφος ἄγριον ἐπήρχετο κατὰ καιρὸν ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ τῶν ἀμπελώνων ὡρίμων τὸν καρπὸν ὄντων, ἐχαλάζου αὐτούς, καὶ ἦσαν ἐν στενώσει μεγάλῃ οἱ ἄνθρωποι τοῦ αὐτοῦ χωρίου, μὴ δυνάμενοι μεταλαβεῖν τῶν καρπῶν τῆς γεωργίας αὐτῶν ἐπὶ χρόνους ἱκανούς. Παραγενόμενοι δὲ εἰς τὸ μοναστήριον καὶ δεηθέντες τοῦ μακαρίου ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ χωρίον. Ἐκβαλὼν δὲ λιτὴν περιῆλθεν τὴν ἄμπελον καὶ τὴν χώραν, καὶ ποιήσας εὐχὴν ἔστησε σταυροὺς ἀπὸ ξύλου τέσσαρας ἐκ τετράντου εἰς τὴν μεθορίαν ἐκείνην, καὶ οὕτως ὑπέστρεψεν εἰς τὸ μοναστήριον· καὶ διὰ τῆς ὁσίας αὐτοῦ εὐχῆς οὐκέτι τὸ ἄγριον νέφος ἐπῆλθεν ἐκεῖ. Ὑπὲρ οὖν τῆς εὐεργεσίας ταύτης ἔκτοτε μέχρι νῦν κατ' ἐνιαυτὸν προσφέρουσι τῷ μοναστηρίῳ οἱ ἄνθρωποι τοῦ χωρίου ὡρισμένα μέτρα οἴνου καὶ σταφυλὰς διαφόρους.*

22 *ἅγιος* P ‖ 26 *κατιέναι* + *ὁ* M.
52. — 4 *ὄντων*] *αὐτῶν* P ‖ 9 *περιῆλθον* M.

53. *Πάλιν ἐν τῷ χωρίῳ Καρύας ὁ ποταμὸς ὁ λεγόμενος Σκόπας ἐκεῖσε παρερχόμενος ἐν τῷ ἐπιβαίνειν αὐτὸν ἀπώχθιζε τοὺς οἴκους καὶ κατὰ μικρὸν ἐλάμβανεν αὐτούς. Παρακληθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν τοῦ χωρίου ὁ τοῦ Χριστοῦ θεράπων παρεγένετο ἐκεῖσε, καὶ ποιήσας εὐχὴν ἔστησε παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ σταυρόν, ἔνθα ὀλιγοστὸς ὢν παρήρχετο· καὶ διὰ τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος καὶ τῆς εὐχῆς τοῦ ἁγίου, πολλάκις καὶ πλέον τῶν προτέρων καθόδων ἐπιβαίνων οὐ παρῆλθε τὸν διὰ τῆς εὐχῆς καὶ τοῦ σταυροῦ ὁρισθέντα αὐτῷ τόπον, οὐδὲ ὑπορύσσει ἔτι τοὺς τόπους αὐτῶν.*

54. *Ἐν δὲ τοῖς καιροῖς ἐκείνοις ἦν κρατῶν τῆς βασιλείας ὁ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης Τιβέριος, καὶ ζώσας κόμητα Μαυρίκιον τὸν χαρτουλάριον ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐν τῇ ἀνατολῇ εἰς τὸν τῶν Περσῶν πόλεμον τοῦ ἀντιπαρατάξασθαι αὐτοῖς. Καὶ δὴ ἐκπολεμήσαντος αὐτούς, ἀνεκλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀνελθεῖν εἰς τὴν πόλιν. Οὗτος οὖν διερχόμενος ἐν τοῖς Γαλατίας μέρεσιν ἤκουε τὰ περὶ τοῦ θεράποντος τοῦ Χριστοῦ· ἦσαν δὲ αἱ ἡμέραι τῆς ἐγκρατείας αὐτοῦ, καὶ ἦν ἡσυχάζων ὁ μακάριος ἐν τῷ σπηλαίῳ αὐτοῦ. Ἀνελθὼν οὖν ὁ Μαυρίκιος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Πέτρου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ παρεκάλει εὔξασθαι αὐτοῖς εἰς τὸ κατευοδωθῆναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα. Ὁ δὲ μακαριστὸς καὶ ἀοίδιμος ἀνὴρ ἠξίωσεν αὐτὸν ἀναστῆναι καὶ ηὔξατο πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐκ θείας ἀποκαλύψεως εἶπεν αὐτῷ· « τέκνον, ἐὰν μνημονεύσῃς τῆς εὐχῆς τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου, μετ' οὐ πολὺ γνώσῃ εἰς ποίαν δόξαν ἀρχῆς ἀποκαθίστασαι· ἀλλ' ὅταν εἰς τοιαῦτα μέτρα φθάσῃς, μνημονεύσῃς τῆς τῶν πτωχῶν μόνον διατροφῆς. » Τοῦ δὲ ἐξακριβαζομένου εἰς ποίαν ταύτην ἀρχὴν φάσκει αὐτὸν ἀποκαθίστασθαι, λαβὼν αὐτὸν κατ' ἰδίαν ἀπὸ τῶν συνόντων αὐτῷ φανερῶς ἐλάλησεν αὐτῷ ὡς μέλλοντα αὐτὸν βασιλεύειν. Εὐλογηθεὶς οὖν ὁ Μαυρίκιος σὺν πᾶσι τοῖς μετ' αὐτοῦ ἐξῆλθε χαίρων καὶ κατέλαβε τὴν Κωνσταντινούπολιν. Κατὰ δὲ τὴν τοῦ ἁγίου προφητείαν, τελευτήσαντος Τιβερίου, κρατήσας τῆς βασιλείας Μαυρίκιος καὶ μνησθεὶς τῶν ῥημάτων αὐτοῦ ἔπεμψεν αὐτῷ ἐπιστολήν, ὅπως εὔξηται ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, εἰρηνικὴν καὶ ἀτάραχον αὐτὴν ἀπὸ ἐχθρῶν φυλαχθῆναι, καὶ εἴ τι ἂν θέλῃ αἰτήσῃ αὐτόν. Ὁ*

53. — 1-2 *Σκόπας* P : *Κόπας* M.

54. — 3 *ἐν... τὸν* om. P ‖ 5-6 *εἰς τὴν πόλιν*] *πάλιν* ed. ‖ 9 *οὖν ὁ* om. M ‖ 20 *φανερῶς* om. P ‖ *αὐτῷ*[2]] *αὐτὸν* P

δὲ μακάριος ἀπέστειλε τὸν μακαριώτατον Φιλούμενον τὸν ἡγούμενον πρὸς τὸν βασιλέα, γράψας καὶ ἐπιστολὴν ἐπὶ τὸ ὀλίγην τροφὴν προσκυρῶσαι τῷ μοναστηρίῳ εἰς τὴν τῶν παρ' αὐτῶν τρεφομένων πτωχῶν χρείαν. Δεξάμενος δὲ ὁ βασιλεὺς τὴν ἐπιστολὴν ἐποίησε δωρεὰν ἑξακοσίων μοδίων σίτου ἐτησίων τῷ μοναστηρίῳ καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ ἅμα δισκοποτηρίῳ.

55. Προκόπτοντος δὲ τοῦ μακαρίου ἐν μείζοσιν ἀρεταῖς καὶ ἐπανθοῦντος ἐν τοῖς θαυμασίοις, παντί τε καὶ πανταχοῦ ἡ παγκόσμιος καὶ πανάρετος φήμη αὐτοῦ διέτρεχε, καὶ ἐπληθύνθη ἡ μονὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν ἐκεῖσε ἀποταξαμένων, καὶ ἦν μέσον αὐτῶν ὁ μακάριος ὡς ἐν τῇ ψαλμῳδίᾳ φησὶν ὁ Δαυΐδ· ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ, ὡς πληροῦσθαι ἐπ' αὐτῷ τὸ τοῦ ψαλμοῦ προφητευθὲν λόγιον· δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει, καὶ ὡσεὶ κέδρος ἡ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται. Ἰδὼν τοίνυν οὗτος ὁ μακάριος πολλοὺς ὄχλους συναθροιζομένους καὶ τὸ τοῦ ἁγίου Γεωργίου εὐκτήριον μικρὸν ὑπάρχον, δοὺς τὰ ὑπολειφθέντα αὐτῷ γενικὰ χρήματα ἀνῳκοδόμησεν ἄξιον ναὸν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου τρίκογχον, ἔχοντα ἐκ δεξιῶν εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Πλάτωνος, ἐξ εὐωνύμων δὲ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀντιόχου. Ἐπάνωθεν δὲ αὐτοῦ, ἐν τῷ κατηχουμένῳ τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάκχου, ἐν οἷς καὶ τότε τὴν διορυγὴν ποιούντων τοῦ θεμελίου καὶ πέτρας ποικίλας διὰ πυρὸς καὶ ὄξους κατακλασάντων καὶ κυλιόντων διὰ τὸ εἶναι ἄγριον καὶ σύμπετρον τὸν τόπον, ἐγένετο εὑρεῖν αὐτοὺς μίαν πέτραν παμμεγέθη, ἣν ἐκβαλόντες ἐκύλιον κατὰ τὸν κῆπον τῆς κόγχης· ἔστη δὲ ἐν ἑνὶ τόπῳ καὶ οὐδὲ ὅλως μετεκινεῖτο. Πολλὰ οὖν κοπιασάντων τῶν τοσούτων ἐργατῶν καὶ μὴ δυνηθέντων αὐτὴν μεταγαγεῖν, μαθὼν ὁ τοῦ θεοῦ θεράπων παρεγένετο ἐν τῷ τόπῳ καὶ ἁψάμενος αὐτῆς εἶπεν· « εὐλογητὸς κύριος, μετάβηθι ἐντεῦθεν κάτω, ὅτι χρῄζομεν τοῦ τόπου τούτου. » καὶ παραχρῆμα σὺν τῷ λόγῳ αὐτοῦ μετεκινήθη, καὶ ἦν κατακυλινδουμένη σφοδρῶς. Κατάντικρυς δὲ τοῦ δρόμου αὐτῆς ἵστατο φυτὸν μηλέας· μέλλοντος δὲ αὐτοῦ καταλαμβάνεσθαι ὑπὸ τῆς πέτρας,

31 *διακοσίων* ed.

55. — 8 *πληθυνθήσεται* hic resumit A (vide ad **39**, 14) ‖ 9 *οὗτος* om. ed. ‖ 11 *γονικὰ* AP ‖ 12-13 *εὐκτήριον* post *Πλάτωνος* tr. A, + *ἐπάνωθεν δὲ αὐτοῦ ἐν τῷ κατηχουμένῳ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου* A ‖ 13-14 *ἐξ εὐωνύμων δέ... Ἀντιόχου* om. MP ‖ 14-15 *κατηχουμενίῳ* PA ‖ 19 *ἣν* + *καὶ* A ‖ 25 *κατακυλινδούμενος* MP

λυπηθεὶς ὁ μακάριος ἔκραξε λέγων· « παρέξω τοῦ φυτοῦ πάρελθε, καὶ μηδὲν αὐτὸ ἀδικήσῃς. » Καὶ εὐθέως ὡς ἄνθρωπος συνετὸς ἐξέκλινε τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ φυτοῦ καὶ παρῆλθε μηδὲν αὐτὸ ἀδικήσασα.

56. Πάλιν δὲ τῶν τοῦ χωρίου Εὐαρζίας ἀπὸ ὀκτὼ μιλίων τῆς μονῆς ὄντων καὶ ἄσβεστα κατακαυσάντων εἰς τὸν λεγόμενον τόπον Ἀρκέα πρὸς τὴν τοῦ ναοῦ οἰκοδομήν, καὶ φορτωσάντων τὰ ἄσβεστα εἰς τὰς ἑαυτῶν ἁμάξας καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς ἐλθούσας ἀπὸ τῶν πέριξ χωρῶν ἐπὶ διακονίᾳ, ἐκεῖσε παραγενομένου καὶ τοῦ παναγίου τούτου καὶ θεοφόρου ἀνδρός, κινησάντων αὐτῶν καὶ ἐρχομένων ἐπὶ τὴν εὐαγῆ μονήν, συνέβη ἐν τῷ μεσάζειν αὐτοὺς τὴν στράταν νεφέλην μεγάλην ἐπελθεῖν αὐτοῖς λάβρον ὑετὸν καταπέμπουσαν. Θορυβηθέντων δὲ τῶν γεωργῶν καὶ ἐν ἀπορίᾳ γενομένων, ὡς καὶ τῶν ἁμαξίων καὶ τῶν βοῶν μελλόντων κατακαίεσθαι ἐκ τῆς ἀσβέστου διὰ τὸν ἐπικείμενον ὑετόν, ἐρχομένου δὲ τοῦ ὁσίου κατόπισθεν αὐτῶν ἤρξαντο κράζειν πρὸς αὐτὸν ἐν φωναῖς μεγάλαις· « δράμε, δέσποτα, ἄρτι ἀποθνήσκομεν καὶ ἡμεῖς καὶ τὰ ἄλογα »· καὶ ἤρξαντο ἐν σπουδῇ λύειν τὰ ἄλογα ἀπὸ τῶν ἁμαξῶν. Καταλαβὼν δὲ αὐτοὺς ὁ ἅγιος διεκώλυσεν αὐτοὺς ἀποζεῦξαι τῶν ἁμαξῶν τοὺς βόας, καὶ στὰς καὶ ἀνατείνας τὰς χεῖρας αὐτοῦ πρὸς τον θεὸν ηὔξατο· καὶ ἀνελθὼν εἰς τὴν προπορευομένην ἅμαξαν ἐκαθέσθη καὶ ἤλαυνε ψάλλων. Καὶ εὐθέως διεσχίσθη ἡ νεφέλη ἔνθα καὶ ἔνθα, καὶ ἔβρεξεν ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων τῆς στράτας αὐτῶν, ὥστε τὰ ὕδατα τὰ ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ὑποκάτω τῶν ἁμαξῶν διέρχεσθαι, ἐπάνω δὲ αὐτῶν μηδόλως ἐκ τῆς βροχῆς ῥανίδα ἐλθεῖν· καὶ οὕτω διεσώθησαν καὶ κατέλαβον τὴν εὐαγῆ μονὴν δοξάζοντες τὸν θεὸν τὸν ποιοῦντα θαυμάσια διὰ τοῦ δούλου αὐτοῦ.

57. Καὶ ἄλλα δὲ θαύματα ἐν τοῖς ἔργοις καὶ τῇ οἰκοδομῇ διάφορα ἐγένετο. Ἀποτελεθέντος δὲ τοῦ ναοῦ, ἐπηρώτησε τὸν ὅσιον ὁ θεοφιλέστατος αὐτοῦ μαθητὴς Ἰωάννης λέγων· « τίς ἔχει ποιῆσαι τὰ ἐγκαίνια ἐνταῦθα, πάτερ; » Αὐτὸς δὲ εἶπεν αὐτῷ· « ἰδοὺ λέγω σοι ὅτι ἐπίσκοπος ἐνθάδιος ἐκ τοῦ τόπου τού-

29 ὥσπερ A ‖ 30 αὐτῶ (= αὐτὸ) MP, αὐτῷ ed. ‖ 31 ἀδικήσας MP.

56. — 1-2 τῶν τοῦ... καὶ ἄσβεστα MA : ἐν τῷ χωρίῳ Εὐαρξίας ἀπὸ ὀκτὼ μιλίων τῆς μονῆς ὄντος τινῶν ἄσβεστα P ‖ 2 καυσάντων A ‖ 5 διάκονίαν A ‖ 10 ἁμαξῶν P ‖ 12 δὲ om. P ‖ 15 τὰ ἄλογα] τοὺς βόας A ‖ ἁμαξίων A ‖ 16 ἁμαξίων A ‖ 20 ἔβρεχεν A ‖ 21 τὰ[2] om. P.

57. — 1 οἰκοδομῇ + τοῦ ναοῦ A ‖ 2 ἀποτελεσθέντος PA

του ἔχει ἐγκαινιάσαι τὸν ναὸν τοῦτον», προγνωστικῶς αἰνιττόμενος τὸ μέλλον. Ὁ δὲ φιλόδουλος καὶ ἀεὶ τιμᾶν εἰωθὼς τοὺς δούλους αὐτοῦ θεός, ὁ τῷ πιστῷ δούλῳ τῷ τὰ πέντε τάλαντα λαβόντι καὶ ἐπ' αὐτοῖς διπλασιασμὸν ἐμπορευσαμένῳ καὶ ἕτερον πάλιν δωρησάμενος, αὐτὸς καὶ τῷ μακαρίῳ καὶ ἁγιωτάτῳ ἀνδρὶ προσθήκην τῶν πρότερον δοθέντων αὐτῷ χαρισμάτων πεποίηκε, διὰ τὴν τῶν κατορθωμάτων αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς διπλασίασιν, τῇ ποιμαντικῇ αὐτὸν τιμήσας προεδρίᾳ.

58. Μετὰ γὰρ τὴν τελευτὴν Τιμοθέου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἀναστασιουπόλεως ἀπελθόντες οἱ τὴν πόλιν οἰκοῦντες κληρικοί τε καὶ κτήτορες ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ μητροπόλει πρὸς τὸν μακαριώτατον Παῦλον τὸν ἀρχιεπίσκοπον ᾐτήσαντο τὸν μέγαν δοῦλον τοῦ θεοῦ Θεόδωρον τὸν τῆς Συκεὼν μονῆς ἀρχιμανδρίτην εἰς ἐπίσκοπον τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας. Ὁ δὲ ἐχάρη λίαν τῷ τοιούτῳ αὐτῶν ἐξαιρέτῳ ψηφίσματι καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς ἀγαγεῖν αὐτόν· ἦν δὲ καιρὸς τῆς ἡσυχίας αὐτοῦ καὶ ἦν ἐγκεκλεισμένος καὶ ἡσυχάζων ἐν τῷ σπηλαίῳ αὐτοῦ. Παραγενόμενοι οὖν οἱ τῆς Ἀναστασιουπόλεως κληρικοί τε καὶ κτήτορες εἰς τὸ μοναστήριον ἀνῆλθον εἰς τὸ σπήλαιον πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες ἐπιδοῦναι ἑαυτὸν αὐτοῖς εἰς ποιμένα· αὐτοῦ δὲ μήτε ἀκοῦσαι αὐτῶν ὅλως περὶ τούτου ἀνεχομένου μήτε ἐπιδόντος ἑαυτὸν προθέσει, λοιπὸν βιαιοτέρῳ τρόπῳ χρησάμενοι ἐξέβαλον αὐτὸν καὶ ἐν λεκτικίῳ βαλόντες ἀπήγαγον. Τῶν δὲ τῆς μονῆς μοναχῶν καὶ πάντων τῶν παραμενόντων πενθούντων καὶ ὀδυρομένων διὰ τὸν ἀπ' αὐτῶν χωρισμὸν αὐτοῦ, ἐδήλωσεν αὐτοῖς ὁ ἁγιώτατος δι' ἑνὸς ἀδελφοῦ λέγων· «μηδὲν ῥαθυμήσητε, τέκνα· ἐὰν γὰρ πιστεύητέ μοι, οὐ μὴ ὑμᾶς ἐγκαταλείψω· οὐδὲν γὰρ τῶν ἐπὶ γῆς χωρίσει με τῆς ὑμῶν συνοικήσεως.» Ἀπελθόντος δὲ αὐτοῦ ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ μητροπόλει, ἀπεδέξατο αὐτὸν μετὰ χαρᾶς ὁ μακαριώτατος ἀρχιεπίσκοπος Παῦλος καὶ πολλαῖς παραινέσεσι τοῦτον τῆς ἐπισκοπῆς ἠξίωσεν· ὡς θεωρῆσαι τότε τινὰ ἐν Ἀναστασιουπόλει ἐν ὀπτασίᾳ, ὅτι ἀστὴρ παμμεγέθης ἀκτινοβολῶν οὐρανόθεν ἐλθὼν ἐπάνω τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν ἔστη λάμ-

10 *μακαρίῳ* + *τούτῳ* A ‖ *ἁγίῳ* A ‖ 11 *δοθέντων* scripsi : *δοθεισῶν* MPA ‖ 12 post *αὐτοῦ* iteravit *πεποίηκε* P.

58. — 3-4 *μακάριον* A ‖ 6 *αὐτῶν* A ‖ 7 *αὐτῶν ἐξαιρέτῳ* om. A ‖ 8 *δὲ* + *ὁ* A ‖ *ἡσυχίας* A : *εὐχῆς* MP ‖ 12-13 *αὐτοῦ... ἀνεχομένου* M : *αὐτοῦ... ἀνασχομένου* P, *αὐτός... ἀνεχόμενος* A ‖ 13 *ἐπιδιδόντος* PA ‖ 14 *ἐξέβαλλον* A ‖ 15 *βάλλοντες* A ‖ 17 *ἀπ' αὐτῶν* om. A

πων καὶ φωτίζων τήν τε πόλιν ἅμα καὶ τὴν περίοικον πᾶσαν. Ἐξελθὼν οὖν τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως ὁ ἅγιος Θεόδωρος κατέλαβε τὴν Ἀναστασιούπολιν ἅμα τῷ ὁσιωτάτῳ Ἀμιάντῳ τῷ ἐπισκόπῳ πόλεως Κίννας, παρ' οὗτινος ἐνθρονιασθεὶς διετέλει κατὰ τὸ ὁραθὲν φωστῆρος δίκην τοῖς θείοις τῶν ἰαμάτων χαρίσμασιν ἐκλάμπων, ταῖς ἀδιαλείπτοις αὐτοῦ νηστείαις καὶ πρὸς τὸν θεὸν δοξολογίαις καὶ ταῖς τῶν δεομένων ἐπιδόσεσι καὶ ἁπλῶς πάσαις ταῖς ἀρεταῖς αὐτοῦ καὶ ἀγαθοεργίαις σεμνύνων τὴν ὑποδεξαμένην αὐτὸν πόλιν, ἐπίφθονόν τε καὶ ἐγκαυχωμένην πρὸς τὰς ἑτέρας ἐν ταῖς ἀγαθοεργίαις ἀναδείξας καὶ ἀξίως τὴν ἀνάστασιν τῆς κλήσεως τότε ὄντως ἀπολαβοῦσαν καὶ ἁρμοδίως Ἀναστασιούπολιν κηρυττομένην, οὐκ ἐκ πολυανδρίας σοβαρῶν πλούτῳ καὶ δυναστείᾳ κομώντων οἰκητόρων καὶ προσθήκῃ βασιλικῶν δωρεῶν ἐκ τειχῶν διαναστᾶσαν, ἀλλὰ ταῖς προδηλουμέναις τοῦ θεοφόρου ἀνδρὸς πράξεσι πλουτήσασαν καὶ τειχισθεῖσαν· δι' ἃς πράξεις οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἀγγέλων ἔλαχεν αὐτὴν πολιτεύεσθαι καὶ κατοικεῖσθαι, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως Χριστοῦ ἀεὶ ἐποπτεύεσθαι καὶ φρουρεῖσθαι, καὶ ἐπὶ τούτοις νεανιευομένην βρίθεσθαι.

59. *Ἐκδραμὼν δὲ ἐπὶ τὸ μοναστήριον αὐτοῦ ἐποίησε τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ παρ' αὐτοῦ ἀνοικοδομηθέντος σεβασμίου ναοῦ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ἐν χαρᾷ καὶ εὐφροσύνῃ πολλῇ, ὡς πάντας δόξαν ἀναπέμπειν τῷ θεῷ τῷ οὕτως οἰκονομήσαντι τὰ κατ' αὐτόν, ἵνα εἰς τοὺς πόνους τῶν ἔργων αὐτοῦ μηδεὶς ἕτερος, ἀλλ' αὐτὸς ἐντρυφήσῃ, καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ θρόνου καθέδρας ἀξιωθεὶς δοξασθείη κατὰ τὸ εἰρημένον· τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου φάγεσαι. Μετὰ οὖν τὴν τοιαύτην τῶν ἐγκαινίων ἑορτὴν ὑπέστρεψε πάλιν ὁ μακάριος ἐν Ἀναστασιουπόλει, καὶ ἦν πολλὰ θαυμάσια ποιῶν ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, ὥστε καὶ ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραββάτων φέρειν τοὺς ἀσθενεῖς ἵνα αὐτῶν ἅψηται, καὶ τοὺς ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ὀχλουμένους καὶ παραγινομένους δι' εὐχῆς ὑγιεῖς ἀπέλυεν. Τοιαύτην γὰρ ἔλαβε χάριν παρὰ τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τῶν ἀκαθάρτων δαιμόνων, ὅτι, εἰ μόνον ἐνεβρι-*

27 *γοῦν* A ‖ *ἅγιος*] *ὅσιος* A ‖ 28-29 *Ἀμιάντῳ τῷ* om. M (cf. **66**, 5) ‖ 29 *Κίννας*] *σκηνὰς* A ‖ 30 *τὰ ὁραθέντα* A ‖ 31 *ταῖς* + *τε* A ‖ 37 *ἐν πολυανδρείᾳ* A ‖ 38 *σοβαρῷ* MP ‖ 41 *διὰ τὰς* MP ‖ *ὑπ'* A : *ἀπ'* M, om. P.

59. — 1 *τῷ μοναστηρίῳ* M ‖ 2 *σεβασμίου* om. P ‖ 5 *αὐτοῦ τῶν ἔργων* A ‖ 9 *οὖν* post *τοιαύτην* tr. P ‖ 13 *καὶ παραγινομένους* om. A ‖ 14 *Ἰησοῦ* om. P

μήσατο κατ' αὐτῶν ἢ καὶ δι' ἑτέρου πολλάκις διεμέμψατο, παραχρῆμα ἐδραπέτευον ἀπὸ τῶν πασχόντων.

60. *Ὡς ἐν μιᾷ ἐγκεκλεισμένου αὐτοῦ ὄντος καὶ ἡσυχίαν ἄγοντος ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, ἤρξατό τις γυνὴ ἀδιαστάτως πάσχειν καὶ τὰς ἐκεῖσε κανδήλας κατέκλα· καὶ παρακολουθῶν αὐτῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ ἠδύνατο αὐτὴν κατασχεῖν. Εἰσελθὼν οὖν εἷς τῶν ὑπηρετῶν αὐτοῦ ἐν τῷ προσόντι σὺν αὐτῷ παρευκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Πλάτωνος, ἐν ᾧ ἦν ὁ ὅσιος ἐπίσκοπος, ἀπήγγειλεν αὐτῷ τὰ περὶ τῆς γυναικός. Αὐτοῦ δὲ μὴ θέλοντος τὸν ὅρον τῆς ἡσυχίας ὑπερβῆναι — ἐν φατνίῳ γὰρ ὥριζεν ἑαυτὸν ἵστασθαί τε καὶ καθέζεσθαι — κἀκεῖ δὲ γυναῖκα θεσπίσαντος μὴ εἰσιέναι, εὐλογήσας ἔλαιον ἔδωκε τῷ ἀπαγγείλαντι αὐτῷ ὑπηρέτῃ λέγων· « σφράγισον αὐτῆς τῷ ἐλαίῳ τὸ μέτωπον καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὰ ὦτα, καὶ εἰπὲ τῷ δαίμονι ἵνα ἐξέλθῃ ἀπ' αὐτῆς. » Ποιήσαντος δὲ αὐτοῦ κατὰ τὴν κέλευσιν αὐτοῦ, παραχρῆμα ἡσύχασε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ ἐξῆλθε· καὶ ὑγιὴς ἐγένετο ἡ γυνή, μηκέτι τοῦ λοιποῦ ἐνεργηθεῖσα ἐκ τοῦ δαίμονος.*

61. *Πολλῶν δὲ τοιούτων θαυμάτων καθ' ἑκάστην ἐπιτελουμένων παρὰ τοῦ ὁσίου διὰ τῆς ἐν αὐτῷ οἰκούσης χάριτος τοῦ θεοῦ, ἦν τις διάκονος τῆς μεγάλης αὐτῶν ἐκκλησίας, τοὔνομα Δομετιανός, δυσπιστῶν ἐπ' αὐτοῖς καὶ οὐ μικρῶς διστάζων καὶ σκανδαλιζόμενος εἰς αὐτόν. Καὶ δὴ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, κυριακῆς οὔσης, παρεγένετό τις ἄνθρωπος ἐκ τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως πρὸς τὸν ὅσιον, ἔχων παιδίον ἄλαλον. Καὶ φθασάντων αὐτῶν κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς μεταλήψεως τῶν θείων μυστηρίων ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ, προσελθόντων αὐτῶν μεταλαβεῖν καὶ τοῦ παιδὸς κεχηνότος, εἶπεν αὐτῷ ὁ ὅσιος· « εἰπέ, παιδίον, ἀμήν. » Παραχρῆμα δὲ τὸ παιδίον ἐλάλησεν ἀνεκτικῶς τὸ ἀμήν. Καὶ ἤρξατο ὁ πατὴρ μεγάλῃ φωνῇ δοξάζειν τὸν θεὸν καὶ διαγγέλλειν τὸ γεγονὸς σημεῖον. Πάντων δὲ θαυμαζόντων καὶ τὸν θεὸν ἀνυμνούντων, παραχρῆμα Δομετιανὸς ὁ ἀρχιδιάκονος ἔπεσεν εἰς τὸ ἔδαφος. Προσελθόντες οὖν τινες τῶν κληρικῶν ἤγειραν αὐτὸν τρέμοντα, καὶ ἐπυνθάνοντο τί γέγονεν αὐτῷ. Ἀπήγγειλεν δὲ αὐτοῖς ὅτι « λαλήσαν-*

16 *διεπέμψατο* MA (cf. supra, **40**, 5).

60 et **61** om. A.

60. — 3 *κατέκλασεν* P ‖ 7 *γυναικός* + *καὶ* P ‖ 12 *ἵνα ἐξέλθῃ*] *ἔξελθε* P ‖ 15 *ἐκ*] *ὑπὸ* P.

61. — 2 *παρὰ*] *διὰ* P ‖ *διὰ*] *παρὰ* P ‖ 3-4 *τοὔνομα Δομετιανός* om. P ‖ 5 *εἰς αὐτὸν*] *ὑπ' αὐτοῦ* P

τος τοῦ παιδίου τὸ ἀμὴν καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀνακράξαντος ὡς ἀπὸ ἀφωνίας λυθέντος, ἐμοῦ δὲ ἀπιστήσαντος ὡς οὐκ ἀληθεύοντος, ἀλλ' ἐπίπλαστον αὐτῷ δόξαν προσποιουμένου, εἶδον ὡς φλόγα πυρὸς ἐκ τοῦ στόματος τοῦ παιδίου ἐξελθοῦσαν.» Ταῦτα δὲ εἰπών, παρακρατούμενος προσῆλθε τῷ ἁγίῳ, καὶ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει εὐχὴν αὐτῷ ποιῆσαι, ἵνα μὴ ἐξελθοῦσα ἐνέργεια διαβολικὴ καὶ ὀργὴ ἐκ τοῦ παιδίου χωρήσῃ ἐν αὐτῷ. Μαθὼν δὲ ὁ ὅσιος τὸ γεγονὸς εἶπεν αὐτῷ· «τοῦτο, τέκνον, συνέβη σοι, διότι ἀπιστίαν τινὰ ἔχεις ἐν τῇ ψυχῇ σου ἐπὶ τῇ δωρεᾷ τοῦ Χριστοῦ τῇ γινομένῃ ἐπὶ τῶν ἰαμάτων· ἀλλ' ἀποθέμενος ταύτην, γενοῦ πιστὸς καὶ μὴ ἄπιστος. Ταύτας γὰρ τὰς θαυματουργίας οὐχ ἡμεῖς ἀλλ' ὁ ἀγαθὸς θεὸς ἡμῶν καὶ νῦν ἐπιτελεῖ ἅπερ ἂν <ᾗ>, ἵνα μὴ ἔχωμεν πρόφασιν τοῦ λέγειν ὅτι ἐπὶ ἡμῶν οὐδὲν θαῦμα ἔδειξε, καὶ ἵνα διὰ τῆς τούτων θεωρίας καὶ τὰ πρὸ ἡμῶν ἐπὶ τῶν ἁγίων γεγενημένα πιστεύωμεν, καὶ ἀδιστάκτως τῷ θεῷ λατρεύωμεν τῇ πίστει ἐπαυξάνοντες.» Ταῦτα δὲ εἰπόντος τοῦ μακαρίου, ἐξωμολογήσατο καὶ αὐτὸς τὴν αὐτοῦ ἀπιστίαν, καὶ λαβὼν εὐχὴν ἀπηλλάγη τῆς φρίκης καὶ τοῦ φόβου καὶ ὑγιὴς διετέλει, πολλῇ πίστει προσερχόμενος αὐτῷ τοῦ λοιποῦ.

62. *Πόθῳ δὲ κινηθεὶς ὁ μακάριος ἀπελθεῖν ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει καὶ τρίτην εὐχὴν ἐκτελέσαι, παραλαμβάνει δύο ἀδελφοὺς Ἰωάννην τὸν ἀρχιδιάκονον τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ καὶ Μαρτῖνον τὸν ἐκ τοῦ χωρίου Δουγαΐας, ἀφ' οὗ ἐκβεβλήκει λεγεῶνα δαιμόνων· καὶ ἀπῆλθεν εἰς τοὺς ἁγίους τόπους, καὶ προσκυνήσας τὸν ζωοποιὸν σταυρὸν καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ καὶ πάντα τὰ ἐκεῖσε ἁγιάσματα περιήρχετο καὶ εἰς τὰ μοναστήρια. Ὀχλήσας δὲ αὐτὸν ὁ λογισμὸς ἔπεισε μὴ ἀνακάμπτειν εἰς τὴν πατρίδα, ἀλλ' ἐν ἑνὶ τῶν ἐκεῖσε μοναστηρίων ἡσύχιον βίον διάγειν· ἐλογίζετο γὰρ ἑαυτὸν ἐκπεπτωκέναι τοῦ μοναχικοῦ μέτρου διὰ τὸ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐν τῇ τῆς ἐπισκοπῆς προτροπῇ, καὶ ὀχλεῖσθαι ἐκ τῶν προσόντων αὐτῇ ὀχληρῶν πραγμάτων.*

63. *Ἀπελθὼν οὖν ἐν τῇ λαύρᾳ τοῦ ἀββᾶ Σάβα διῆγεν ἐκεῖ ἐν κελλίῳ τινὸς σπουδαίου μοναχοῦ Ἀνδρέου λεγομένου. Φθάσαντος δὲ τοῦ καιροῦ τῆς εἰθισμένης αὐτῷ ἡσυχίας, ἐποίησεν αὐτῷ θρόνιον ὁ ἀδελφὸς παρ' ᾧ κατέμενε, καὶ ἐν αὐτῷ καθε-*

19 *ὡς... λυθέντος* om. P ‖ 21 *στόματος* + *αὐτοῦ* P ‖ 27 post *Χριστοῦ* scr. postea erasit *ἐπὶ* M ‖ 30 *ᾗ* supplevi.

62. — 5 *ἁγίους* om. A ‖ 11 *προκοπῇ* A ‖ 12 *προσουσῶν* PA.

63. — 1 *Σάββα* P ‖ 4 *θρόνον* P

σθεὶς ὁ μακάριος τὴν ἐγκράτειαν ἐξετέλεσεν ἀπὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἕως τῶν Βαΐων, μὴ κινήσας πόδα ἀπ' αὐτοῦ, ὥστε θαυμάζεσθαι αὐτοῦ τὴν ὑπομονὴν ὑπὸ τῶν ἐκεῖσε πατέρων. Μετὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Πάσχα, συνεχῶς παρεκάλουν αὐτὸν οἱ συνόντες αὐτῷ δύο ἀδελφοὶ ὅπως ἐπανέλθωσιν ἅμα αὐτῷ εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα· αὐτὸς δὲ οὐκ ἠβούλετο ἀκοῦσαι αὐτῶν, φάσκων ἡσύχιον καὶ ἀκτήμονα βίον ἐκεῖσε διάγειν. Ἐν μιᾷ δὲ νυκτὶ ἐφάνη αὐτῷ καθ' ὕπνον ὁ τοῦ θεοῦ μάρτυς Γεώργιος, ἐπιδιδοὺς αὐτῷ βακτηρίαν καὶ λέγων· « ἔξελθε ταχέως, ἵνα ἀπέλθωμεν εἰς τὴν πατρίδα· οὐ γὰρ ἐνδέχεταί σε καταλείψαντα τὰ ἐκεῖ διάγειν ἐνταῦθα. » Τοῦ δὲ ἀντιλέγοντος μὴ δύνασθαι διὰ τὸ παραιτεῖσθαι τὴν ἐπισκοπήν, ὑπέσχετο αὐτῷ περὶ τούτου ὁ μάρτυς διαβεβαιούμενος καὶ λέγων ὅτι « κἀκείνης σε τῆς θλίψεως μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἐλευθερώσω, μόνον τὸ παλάτιον μὴ ἐάσῃς, ὅπερ μετὰ κόπου ᾠκοδόμησάς μοι· διὰ τοῦτο γάρ σε καὶ τῆς ἐπισκοπῆς τιμηθῆναι συνήργησα, ἵνα σύ μοι αὐτὸ ἐγκαινίσῃς. Ἀναστὰς οὖν βάδιζε· πολλοὶ γὰρ ἐξ ὁδοῦ μακρᾶς ἐκεῖσε παραγενόμενοι διὰ τὴν ἀπουσίαν σου θλιβόμενοι καὶ στενάζοντες ἀναχωροῦσι, δι' οὓς κἀγὼ κατὰ σοῦ ἀγανακτῶ. Σπούδασον οὖν ταχῦναι καὶ μὴ ὑπέρθῃ. » Ταῦτα δὲ κατ' ὄναρ εἰπὼν ὁ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς τῷ μακαρίῳ, καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ ἔλαβεν ὡς ἀνυπερθέτως τοῦτο ποιῆσαι αὐτόν. Διυπνισθεὶς δὲ ὁ ὅσιος καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς συνόντας αὐτῷ δύο ἀδελφοὺς διηγήσατο αὐτοῖς τὴν ὀπτασίαν, καὶ συνταξάμενος τοῖς πατράσι τῆς ἐκεῖσε μονῆς ἐξῆλθεν ἅμα τοῖς δυσὶ μαθηταῖς καὶ εἴχετο τῆς ὁδοιπορίας.

64. Φθασάντων δὲ αὐτῶν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Γαλατίας κατὰ τὸ μοναστήριον τῶν Δρυΐνων, παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσι περὶ αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ οἱ τῶν ἐκεῖσε ἀγνοοῦντες αὐτόν· καὶ εἰσῆλθεν ἐν τῷ προλεχθέντι μοναστηρίῳ ἐπὶ τῷ διαναπαύσασθαι ἐκ τῆς ὁδοιπορίας. Ἦσαν δὲ οἱ ἐκεῖσε μοναχοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ αὐτοῦ καὶ πολὺ ποθοῦντες ἰδεῖν αὐτὸν καὶ εὐλογηθῆναι παρ' αὐτοῦ. Δεξάμενος οὖν αὐτὸν Ἀνίκητος ὁ ξενοδόχος,

11 διατελεῖν P ‖ 12 θεοῦ] Χριστοῦ A ‖ 18 πολὺ A ‖ 19-21 ὅπερ... ἐγκαινίσῃς om. MP ‖ 22 παραγινόμενοι MA ‖ 23 κατὰ σοῦ om. A ‖ 24 καθ' ὄναρ A (cf. Dieterich 86) ‖ 26 αὐτοῦ om. A ‖ τοῦτο] τοῦ P ‖ 28 τὰ τῆς ὀπτασίας A ‖ 30 εἶχον A.

64. — 3 ἦσαν... αὐτόν] δεξάμενοι δὲ αὐτὸν οἱ ἐκεῖσε ἠγνόουν αὐτόν P ‖ 4-5 διαναπαύεσθαι A ‖ 5-6 ἀκούοντες MP

ἀνὴρ εὐλαβής, ἡγούμενος τῶν ἐκεῖσε εἰς ὕστερον γεγονώς, ἐπηρώτησε τοὺς συνόντας αὐτῷ ἀδελφοὺς πόθεν ὁρμῶνται καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ. Οἱ δέ, ἀπὸ ξένης χώρας εἶναι φάσκοντες, οὐκ ἔδωκαν αὐτῷ τὴν περὶ αὐτοῦ ἀληθῆ γνῶσιν. Ἐν δὲ τῷ προτραπῆναι αὐτοὺς καὶ ξενισθῆναι ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἶπεν ὁ ὅσιος· « ἐπ' ἀληθείας, τέκνα, ὡς Γαλάται ἐφάγομεν. » Μετὰ μικρὸν δὲ πάλιν τὸν αὐτὸν λόγον εἰπόντος αὐτοῦ, ὁ προειρημένος ξενοδόχος Ἀνίκητος εἰς πολυμέριμνον λογισμὸν ἐνέπεσε δι' αὐτόν, τὸ τίς ὤφειλεν εἶναι πολυπραγμονῶν, καὶ ὑποψίαν ἔσχεν ὡς οὐκ ἀληθεύουσαν ἀπόκρισιν ἔλαβε παρὰ τῶν ἀδελφῶν ἐπὶ τῇ δι' αὐτὸν ἐπερωτήσει αὐτοῦ. Καὶ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς τραπέζης καὶ ἀναπαύσασθαι τὸν ὅσιον ἐπὶ τῇ συνήθει χαμευνίᾳ, ἰδιάσας τοὺς ἀδελφοὺς πολλαῖς κατακρίσεσιν ὁρκῶν ἠξίου αὐτοὺς εἰπεῖν τίς τε καὶ πόθεν ἐστὶν ὁ πατήρ. Οἱ δε ἀπήγγειλαν αὐτῷ αὐτὸν εἶναι τὸν τῆς Γαλατίας σημειοφόρον Θεόδωρον, τὸν τῆς μονῆς Συκεὼν ἀρχιμανδρίτην, Ἀναστασιουπόλεως πρόεδρον. Ὁ δὲ σὺν χαρᾷ πολλῇ εἰσελθὼν τῷ ἡγουμένῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς τὰ περὶ αὐτοῦ ἐγνώρισεν. Ἐν τῷ οὖν ἀναστῆναι αὐτοὺς ἐν τῷ νυκτερινῷ κανόνι ἀνέστη καὶ ὁ ὅσιος· καὶ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτὸν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου, ἐξελθόντες μετὰ κηρῶν πάντες οἱ μοναχοὶ ἅμα τῷ ἡγουμένῳ ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, καὶ κατασπασάμενοι αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν δίαιταν. Ἑορτὴν δὲ μεγάλην ἐπιτελέσαντες παρεκάλεσαν αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς ἡμέρας πλείους, πρὸς τὸ καὶ αὐτὸν κεκμηκότα ἐκ τῆς ὁδοῦ διαναπαύσασθαι καὶ αὐτοὺς πλειόνως εὐλογηθῆναι· ᾐτήσατο δὲ αὐτοὺς ὅπως δώσωσιν αὐτῷ διακονίαν μέχρις ἂν μένῃ παρ' αὐτοῖς. Τῶν δὲ μὴ βουλομένων, ἀλλὰ συγχωρεῖν τοῦτο ποιῆσαι ἀξιούντων, ἐπελέξατο αὐτὸς ἑαυτῷ εἰς τὰς τῶν ἀδελφῶν κοίτας διακονεῖν, καθ' ἑσπέραν μὲν εὐτρεπίζων αὐτάς, κατ' ὄρθρον δὲ ταύτας συστέλλων.

65. Φήμης δὲ διαδραμούσης περὶ αὐτοῦ, πολλοὶ παρεγίνοντο εἰς τὸ μοναστήριον εὐλογεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ, κομίζοντες ἅμα

8 ἡγούμενος... γεγονώς A : ὁ ἡγούμενος MP ‖ 13 μετὰ om. A ‖ 14 τὸν αὐτὸν λόγον om. A ‖ 17 παρὰ τῶν ἀδ.] παρ' αὐτῶν A ‖ 22 σημειοφόρον + πατέρα P ‖ 23 ἀρχιμανδρίτην + καὶ τῆς A ‖ 28 κηρίων A ‖ ἔπεσαν PA ‖ 29 δοξάζοντες... αὐτοῦ A : om. per homoeoteleuton MP ‖ 33 ὁδοιπορίας A ‖ 34 αὐτοὺς + καὶ αὐτὸς A ‖ 37 κατ' ἑσπέραν A (cf. Dieterich 84s.) ‖ 38 συστέλλων αὐτάς A.

65. — 1-2 παρεγένοντο A

καὶ τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. Ἐν οἷς παρεγένετό τις γυνὴ ἔχουσα παιδίον ἄλαλον, καὶ παρεκάλει τὸν ὅσιον ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀνοίξας δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ ὁ μακάριος Θεόδωρος ἐφύσησεν εἰς αὐτὸ καὶ τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ ἐσφράγισεν αὐτό· καὶ παραχρῆμα ἐλάλησε τὸ παιδίον· ὅπερ λαβοῦσα ἡ μήτηρ ἀπῆλθε χαίρουσα καὶ δοξάζουσα τὸν θεόν. Ἄλλο παιδίον μηδὲ ὅλως περιπατεῖν δυνάμενον προσηνέχθη αὐτῷ ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ ποιήσας αὐτῷ εὐχὴν ὁ ὅσιος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἱκανὸν τόπον καὶ ἐφώνησεν αὐτὸ λέγων· « ἐλθέ, παιδίον, πρός με ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου. » Καὶ παραχρῆμα ἀποστὰν ἀπὸ τῆς ἰδίας μητρὸς περιεπάτησε καὶ ἦλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸ τῇ μητρὶ αὐτοῦ ὑγιές, εὐλογούσῃ τὸν θεόν.

66. *Τοῦ δὲ σύνεγγυς μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ ἐπιλεγομένου Οὐετάπης παραγενόμενος ὁ ἡγούμενος καὶ παρακαλέσας τὸν ἡγούμενον τῆς μονῆς τῶν Δρυΐνων, ἔλαβε τὸν μακάριον εἰς τὸ μοναστήριον αὐτοῦ εἰς τὸ εὐλογῆσαι αὐτούς. Ἀκούσας δὲ ὁ ὁσιώτατος Ἀμίαντος ὁ ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Κίννας παρεγένετο εἰς τὸ μοναστήριον Οὐετάπης ἔνθα κατήγετο ὁ τοῦ θεοῦ δοῦλος, καὶ λαβὼν αὐτὸν ἐκεῖθεν ἀπήγαγεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν πρὸς τὸ εὐλογῆσαι αὐτήν. Ἐξῆλθε δὲ καὶ λιτὴ τῆς αὐτῆς πόλεως πρὸς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Οὕτως οὖν εἰσελθόντος αὐτοῦ ἑορτὴν ἦγον πάντες ἅμα τῷ ἐπισκόπῳ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. Εὐλογήσας δὲ αὐτοὺς ὁ μακάριος δοῦλος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀσπασάμενος τὸν ἐπίσκοπον, προπεμφθείς τε ὑπ' αὐτοῦ, ὑπέστρεψεν εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Δρυΐνων. Ἐκεῖθεν πάλιν προπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν ἀδελφῶν ἐξῆλθε πορεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἀναστασιούπολιν, καὶ πάντες οἱ ἀκούοντες τὴν παρουσίαν αὐτοῦ συνέτρεχον πρὸς αὐτὸν πρὸς τὸ ἀξιωθῆναι τῆς εὐλογίας αὐτοῦ.*

67. *Ἑνὸς δὲ χωρίου τῶν ὄντων πλησίον τῆς στράτας οἱ κτήτορες ὑπήντησαν αὐτῷ μετὰ λιτῆς παρακαλοῦντες αὐτόν, ἵνα*

3 *αὐτῶν* + *καὶ ἐπευχομένου αὐτοῦ ὑγιεῖς αὐτοὺς ἀπελάμβανον* A ‖ *παρεγένετο* post *γυνὴ* tr. A ‖ 5 *ἐνεφύσησεν* A ‖ 8 *Ἄλλο* + *δὲ* A ‖ 12 *ἀποστὰν* + *τὸ παιδίον* A ‖ *ἀπὸ* om. A ‖ 13-14 *αὐτόν... ὑγιῆ* PA ‖ *τῇ μητρὶ αὐτοῦ* post *ὑγιῆ* tr. P.

66. — 1 *σύνεγγυς* + *τοῦ* male MP ‖ 2 *Οὐέταπις* P, *Οὐετάπις* A (hic et infra, l. 6) ‖ 5 *Ἀμίαντος* cf. **58**, 28 ‖ *τῆς* om. A ‖ *σκηνὰς* A ‖ 8 *αὐτήν*] *αὐτόν* A ‖ 9 *πρὸς*] *εἰς* A ‖ *αὐτοῦ*[2] + *εἰς τὴν πόλιν* A ‖ 13 *ἐκεῖθέν* + *τε* A ‖ 16 *συνέτρεχον πρὸς αὐτόν* MP : *συντρέχοντες ἐν τῇ ὁδῷ προσεκαρτέρουν, δι' ἧς ἤμελλεν διέρχεσθαι, ἀναμένοντες αὐτόν* A.

67. — 1 *τοῦ ὄντος* P ‖ 1-2 *κτήτορες* MP : *οἰκήτορες* A

παραγένηται εἰς τὸ χωρίον αὐτῶν. Ἦν δέ τις νεανίσκος ἐν αὐτοῖς μογιλάλος· καὶ ἐν τῷ ἀπέρχεσθαι τὸν μακάριον εἰς τὸ χωρίον ἐκέλευσε τοῦτον ἔγγιστα αὐτοῦ ἀκολουθεῖν. Παραγενόμενος οὖν εἰς τὸ χωρίον ἐποίησε τὴν ἀναφορὰν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διαδοὺς τῶν θείων μυστηρίων ἐκέλευσε τὸν νεανίσκον τὸν μογιλάλον προσελθεῖν αὐτῷ· καὶ εὐξάμενος ὑπὲρ αὐτοῦ, ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἐνεφύσησεν αὐτῷ τρίτον, καὶ σφραγίσας αὐτὸν τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ ἐπέδωκεν αὐτῷ ἐκ τοῦ ἁγίου σώματος τοῦ Χριστοῦ λέγων· « ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ τὸν μογιλάλον ἀποκαταστήσαντος λάλησον. » Καὶ παραχρῆμα τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι ἐλάλησεν ὁ νεανίσκος τὸ ἀμήν, καὶ οὕτω μετέλαβε τῶν θείων μυστηρίων. Ἰδόντες οὖν οἱ ἄνθρωποι αἶνον ἀνέπεμψαν τῷ θεῷ ἐπὶ τῷ παραδόξῳ τούτῳ θαύματι.

68. *Ἐξελθὼν οὖν ἐκεῖθεν παρεγένετο ἐν Ἀναστασιουπόλει, ὡς πάντας χαίρειν ἐπὶ τῇ ἐπανόδῳ αὐτοῦ. Παρεγένοντο δέ τινες φέροντες γυναῖκα παραλυτικὴν ἀνακειμένην ἐν κανθηλίῳ καὶ ὑπὸ κτήνους βασταζομένην. Προσέταξε δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ μοναστηρίῳ αὐτὴν ἀπαγαγεῖν· καὶ μετὰ δύο ἡμέρας καὶ αὐτὸς ἐξελθὼν ἀπὸ Ἀναστασιουπόλεως παρεγένετο εἰς τὸ μοναστήριον. Εἰσελθὼν τοίνυν καὶ εὐξάμενος ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀρχαγγέλου, προσέταξεν ἀχθῆναι πρὸς αὐτὸν τὴν παραλυτικὴν γυναῖκα καὶ θεῖναι τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐπὶ τὸ κάγκελλον τοῦ βήματος· καὶ ἐποίησεν ἐκτενῆ εὐχὴν ὑπὲρ αὐτῆς. Λαβὼν δὲ καὶ ἔλαιον τῆς ἀκοιμήτου κανδήλης, ἐσφράγισεν αὐτῆς τὸ μέτωπον τὰς χεῖράς τε καὶ τοὺς πόδας λέγων· « ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ πάσας τὰς ἀσθενείας φυγαδεύσαντος, γενοῦ ὑγιὴς καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου χαίρουσα. » Καὶ εὐθέως αὐτομάτη περιεπάτησε, δοξάζουσα τὸν θεόν· ἣν μετὰ χαρᾶς λαβόντες οἱ ἄγοντες αὐτὴν ἄνδρες ἀπῆλθον εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ.*

69. *Ἐπέταξε δέ τισι ξυλουργοῖς ὁ μακάριος ἵνα ποιήσωσι σάρπον εἰς ἀποθήκην σίτου καὶ ὀσπρίου διὰ σανίδων εἰς τὴν τοῦ μοναστηρίου χρείαν. Παρήγγειλεν δὲ αὐτοῖς μὴ ἅψασθαι*

4 *μογγιλάλος* P (hic et infra), *μογγίλαλος* A (item) ‖ 7 *διαδιδοὺς* A ‖ 12 *μογιλάλον + εὔλαλον* PA ‖ *ἀποκαταστήσαντος*] *ἀναδείξαντος* P.

68. — 6 *ἀπὸ Ἀναστασιούπολιν* A ‖ 9 *θεὶς* A ‖ *κάνκελον* P, *κάγκελον* A ‖ 10 *καὶ*[1] om. A ‖ 11 *ἔλαιον*] *ἐκ τοῦ ἐλαίου* A ‖ 12 *τε* om. MA ‖ 14 *εἰς... σου* om. A ‖ 16 *ἀγαγόντες* A.

69. — 2 *ὀσπρέων* P

κρεῶν ἕως οὗ τὸ ἐπιταχθὲν ἔργον πληρωθῇ, καὶ εἶθ' οὕτως ἐν τῷ χωρίῳ κατελθόντες φάγονται· οὐ γὰρ ἠσθίετο κρέα ἐν τῷ μοναστηρίῳ, εἰ μὴ ἐν τρισὶ συνάξεσι τῶν ἁγίων δι' ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς ὑποδοχὴν τῶν ὄχλων. Ἀπελθόντος δὲ τοῦ ὁσίου ἐν Ἀναστασιουπόλει, μετ' ὀλίγας ἡμέρας λάθρα λαβὼν κρέα ὁ ἀρχιτέκτων ἔφαγε, καὶ εὐθέως συσχεθεὶς πυρετῷ ἔκειτο ἡμιθανής, ὡς καὶ ἀπελπισθῆναι αὐτόν. Μαθὼν δὲ ὁ ὅσιος ἐν Ἀναστασιουπόλει περὶ αὐτοῦ παρὰ ἀδελφοῦ ἐλθόντος ἐκ τοῦ μοναστηρίου, εἶπεν· « ἐπ' ἀληθείας ἀψευδὴς ὁ τῆς θείας γραφῆς λόγος· ὑπακοὴ ζωή, παρακοὴ δὲ θάνατος. Ἐκεῖνος γὰρ παρακούσας τῆς ἐντολῆς μου κρέα ἔφαγεν ἐν τῷ μοναστηρίῳ καὶ διὰ τοῦτο ἀσθενεῖ.» Ἐξελθὼν τῆς πόλεως παρεγένετο ἐν τῷ μοναστηρίῳ, καὶ ἐλθὼν ἐν ᾧ τόπῳ κατέκειτο λέγει αὐτῷ· « τὸ ὄντως σοι, ἀδελφέ, μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ· οὐχὶ κρεῶν μετέλαβες ;» Ὁ δὲ ἀπεκρίθη τὴν ἀλήθειαν οὕτως ἔχειν. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ μακάριος· « ἴδε οὖν γίνωσκε ὅτι οὐχ ὁ θεὸς ἐπάγει ἡμῖν ὀργήν, ἀλλ' ἑαυτοῖς αὐτὴν ἐπιφέρομεν. Πίστευσον δέ, ἀδελφέ, ὅτι οὐ διὰ κνιπίαν τοῦτο ἐποίησα μὴ χορηγήσας ὑμῖν κρέα, ὡς σὺ ὑπέλαβες, ἀλλὰ διὰ τὸ τὴν καθαρότητα καὶ ἁγνείαν φυλάττεσθαι τοῦ ἁγίου τόπου τούτου. Ἐγερθεὶς οὖν ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ πλήρωσόν σου τὸ ἔργον, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν φύλαξαι τὸ μὴ παρακούειν.» Ἐπευξαμένου δὲ αὐτοῦ καὶ ἐπιθέντος αὐτῷ τὴν χεῖρα, ἐκουφίσθη ὁ ἄνθρωπος εὐθέως τοῦ πυρετοῦ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀναστὰς ἤρξατο τὸ ἐπίλοιπον ἔργον κατασκευάζειν.

70. *Ἀπελθόντος δὲ τοῦ ὁσίου ἐπισκόπου ἐν Ἀναστασιουπόλει, παρεγένετό τις ἄνθρωπος ἐν τῷ μοναστηρίῳ καὶ παρακαλέσας τὸν ἡγούμενον ἔμεινεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου· οὐ γὰρ πάντες οἱ παραγινόμενοι ἐν αὐτῷ μένουσι, πάντων δὲ ἡ καταμονὴ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀρχαγγέλου ἦν. Οὗτος οὖν ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου εἶχε κρέα χοίρεα σκεπόμενα ἐν τῷ δίσκῳ αὐτοῦ. Καὶ τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἐφάνη τῷ ὁσίῳ ὁ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς Γεώργιος ἀπαγγείλας αὐτῷ περὶ τούτου· καὶ λυπηθεὶς ὁ μακάριος ἕωθεν ἀνα-*

7 *εἰς* + *τὴν* A ‖ 8 *κρέας* P ‖ 11-12 *παρὰ... μοναστηρίου* MP : *ὅτι οὕτως αὐτῷ ἐγένετο* A ‖ 13 *δὲ* om. A ‖ 15 *καὶ* ante *ἐξελθὼν* praemittunt PA ‖ 17 *τὸ* om. A ‖ 24 *ὀνόματι* + *τοῦ κυρίου* A ‖ 25 *φύλαξον τοῦ* P.

70-72 om. A.

70. — 7 *κρέα* + *κρυμένα* P ‖ *σκεπόμενα* om. P.

στὰς ἔπεμψε πρὸς τὸν ἡγούμενον Φιλούμενον ἐπιμεμφόμενος αὐτῷ περὶ τοῦ γεγονότος. Γενομένης δὲ ζητήσεως, εὑρέθησαν τὰ κρέα ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐκεῖσε μείναντι· καὶ πάντες εὐχαρίστησαν τῷ θεῷ τῷ τὰ ἀπόκρυφα δηλοποιοῦντι τῷ δούλῳ αὐτοῦ.

71. *Πόθον δὲ ἔχων ὁ μακαριώτατος Αἰμιλιανός, ὁ ἐπίσκοπος τῆς πόλεως τῶν Γερμίων, ἀσπάσασθαι αὐτὸν καὶ λαβεῖν εὐχὴν τοῦ παναγίου ἀνδρός, ἀποστείλας πολλαῖς παρακλήσεσιν ἔλαβεν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ· καὶ εὐξαμένου αὐτοῦ ἐν τῷ σεβασμίῳ τοῦ Ἀρχαγγέλου ναῷ, ὑπεδέξατο αὐτὸν πιστῶς. Ἐν αὐταῖς οὖν ταῖς ἡμέραις ἐπέκειτο σύναξις τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς Θεοτόκου, τῆς τιμωμένης ἐν Μουσγῇ τῷ χωρίῳ, εἰς ἥνπερ καθ' ἕκαστον χρόνον ἀπήρχοντο αἱ δύο πόλεις τῶν τε Γερμίων καὶ Εὐδοξιάδος μετὰ λιτῆς καὶ ἑώρταζον. Παραγενομένης δὲ ταύτης τῆς συνόδου, ἐξῆλθον κατὰ τὸ ἔθος οἱ τῶν δύο πόλεων ἐπίσκοποι μετὰ λιτῆς πανδήμου ἐπὶ τὸ προλεχθὲν χωρίον Μουσγῆς· λαβὼν δὲ ὁ ἐπίσκοπος Αἰμιλιανὸς τὸν ὅσιον δοῦλον τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρον ἀπήρχετο μετ' αὐτοῦ δι' ἄλλης ὁδοῦ εἰς τὴν τοιαύτην σύνοδον. Φθασάντων δὲ αὐτῶν ὁμοῦ μετὰ τῆς λιτῆς εἰς τὸ χωρίον καὶ μελλόντων εἰσιέναι ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου, γυνή τις ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου λεγομένη Εἰρήνη, ἔχουσα πνεύματα κρυπτὰ ἐκ πολλοῦ χρόνου καὶ πολλαῖς ἀρρωστίαις καὶ ἀφορμαῖς ἐγκλίνιος γενομένη ἐκ τῆς αὐτῶν ἐνεργείας καὶ μὴ γινώσκουσα τὴν τῶν πνευμάτων ἐνέργειαν, αὕτη ἑστῶσα τότε ἔξωθεν τοῦ ναοῦ πλησίον τῆς εἰσόδου καὶ ἀποβλέπουσα εἰς τὴν τῆς λιτῆς θεωρίαν, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὴν τοῦ μακαρίου καὶ τοῦ ἐπισκόπου, ἐκινήθη ὑπὸ τῶν πνευμάτων καὶ ῥίψασα τὸ μαφόριον καὶ τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς καλύμματα, θροήσασά τε καὶ διαχωρίσασα τὸν ἔμπροσθεν αὐτῆς ὄχλον ἤρξατο πολλαῖς οἰμωγαῖς ὑλακτεῖν πρὸς τὸν μακάριον Θεόδωρον, βλασφημούντων αὐτὸν τῶν δαιμόνων, ὡς διὰ τὴν αὐτοῦ παρουσίαν ταπεινωθέντων. Ἰδὼν δὲ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρξατο κράζειν τὸ Κύριε ἐλέησον. Κρεμασθεῖσα δὲ ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἄνω τὰς χεῖρας δεθεῖσα, ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος μέχρι τῶν καγκέλλων τοῦ βήματος δι' ἀέρος ἀπῆλθε, κραζόντων τῶν δαιμόνων πολλά, ὡς κατ' αὐτῶν ἔντευξιν ποιουμένου τοῦ μακαρίου πρὸς τὸν θεόν. Μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ εὐαγγελίου κατενεχθεῖσα εἰς τὸ ἔδαφος*

71. — 12-13 *δοῦλον* post *Χριστοῦ* tr. P ‖ 18 *ἐκ τῆς αὐτῶν ἐνεργείας*] *ἐκ τοῦ αὐτοῦ χαλεποῦ πάθους* P

ἔκειτο παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τὸν χοῦν τῇ γλώσσῃ αὐτῆς ἐλάμβανεν. Ὁ δὲ τοῦ Χριστοῦ θεράπων Θεόδωρος ἐπιστραφεὶς καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς κόμης αὐτῆς, ἐπετίμησε τοῖς ἐν αὐτῇ πνεύμασι λέγων · « ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτάσσω ὑμῖν, ἐξέλθετε ἀπ' αὐτῆς. » Καὶ παραχρῆμα σὺν τῷ λόγῳ αὐτοῦ ὀλολύξαντες οἱ δαίμονες ἐξῆλθον ἀπ' αὐτῆς, καὶ ὑγιὴς ἐγένετο. Καὶ μετ' ὀλίγον τινὰ καιρὸν τελευτήσαντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ τῶν τέκνων, ἀπετάξατο καὶ ἐνεκλείσθη ὑπὸ τοῦ μακαρίου ἐν κελλίῳ πλησιάζοντι τῷ οἴκῳ τῆς Θεοτόκου, καὶ λαβοῦσα ἐντολὰς τῆς διαγωγῆς αὐτῆς ἦν ἡσυχάζουσα καὶ ἀγωνιζομένη διὰ τὸν θεόν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἐπίσκοπος καὶ ὁ λαὸς τῶν δύο πόλεων τὸ γεγονὸς σημεῖον ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ ἅμα αὐτῷ ὑπέστρεψαν χαίροντες εἰς τὰ ἴδια. Ἀπολυθεὶς δὲ καὶ προπεμφθεὶς ὁ μακάριος ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν πολιτῶν κατέλαβε τὴν Ἀναστασιούπολιν.

72. *Παρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ πρωτοπρεσβύτερος τοῦ χωρίου Ἀραυνίας, ὀνόματι Ἀνδρέας · κατέσχε δὲ αὐτὸν ἡμέρας. Συνέβη δὲ τὸ παιδίον αὐτοῦ, Κομητᾶν τοὔνομα, ἀρρωστῆσαι ἐπαχθῶς καὶ ἔμελλε τελευτᾶν. Ψυχορραγοῦντος οὖν αὐτοῦ καὶ φωνὴν ὅλως μὴ διδόντος μηδὲ γνωρίζοντός τινα, ἐποίησαν οἱ τοῦ χωρίου τὸ μνῆμα αὐτοῦ, καὶ ἀπέστειλεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐν Ἀναστασιουπόλει Ἰωάννην τὸν πρεσβύτερον ἐπὶ τῷ μηνῦσαι τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἵνα διὰ τάχους φθάσῃ εἰς τὴν κηδείαν τοῦ τέκνου αὐτοῦ. Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ὥραν ποιήσας τὴν λειτουργίαν ὁ ὅσιος ἐπίσκοπος Θεόδωρος μετελάμβανε τροφῆς, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν πρεσβύτερον Ἀνδρέαν τὸν πατέρα τοῦ παιδίου. Φθάσας οὖν ὁ ἀποσταλεὶς πρεσβύτερος Ἰωάννης ἐμήνυσεν αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν παραγέγονε. Γνοὺς δὲ ὁ μακάριος Θεόδωρος, οὐ συνεχώρησεν αὐτῷ πάραυτα ἐξελθεῖν, λέγων ὅτι « κἀγὼ ἐλεύσομαι μετὰ σοῦ, θέλω γὰρ εἰς τὸ μοναστήριόν μου παραγενέσθαι καὶ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς · ἀλλὰ πρῶτον εὐφρανθῶμεν ἐκ τῶν παρὰ τοῦ θεοῦ δωρηθέντων ἡμῖν ἀγαθῶν, καὶ εἶθ' οὕτως ἀπερχόμεθα. Πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι ζῶντα εὑρήσομεν τὸ παιδίον σου · νῦν γὰρ οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ' ἀναστήσεται καὶ ὑγιές σοι χαρισθήσεται. » Εἰπὼν ταῦτα ἐκέλευσε καὶ τὸν τὴν ἀγγελίαν ἀγαγόντα πρεσβύτερον Ἰωάννην ἀνελθεῖν καὶ γεύσασθαι μετ' αὐτῶν. Μετὰ δὲ τὸ ἀναστῆναι αὐτούς, παρεγένετο ὁ μακάριος εἰς*

35 *κόμης* + *τῆς κεφαλῆς* P ‖ 37 *ἐξέλθατε* P ‖ 41 *τῷ οἴκῳ*] *πλησίον* P.
72. — 3 *Κομιτᾶν* M ‖ 14 *παραυτὰ* P ‖ 18 *γὰρ*] *δὲ* P ‖ 19 *ὑγιὴς* P

τὸ χωρίον· ἐξῆλθον δὲ πάντες εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ μετὰ λαμπάδων καὶ θυμιατηρίων. Ὀψίας δὲ οὔσης εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εὐλογήσας τὸν ὄχλον ἐποίησε τὰ ἑσπερινά, καὶ οὕτως ἀπῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πρωτοπρεσβυτέρου Ἀνδρέου. Ἰδὼν δὲ τὸ παιδίον ἐκλεῖπον, ἔστη εἰς προσευχὴν καὶ ἐδέετο τοῦ ἔχοντος ἐξουσίαν ζωῆς καὶ θανάτου Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν τοῦ ἀνανῆψαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ χαρίσασθαι αὐτὸ τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ ζῶν. Μετὰ δὲ τὸ εὔξασθαι ἀνανεύσας ὁ ὅσιος προσεφώνησεν αὐτό· τὸ δὲ παιδίον διήνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ ἠτένισεν αὐτῷ, ἀπόκρισιν δὲ οὐκ ἠδυνήθη δοῦναι αὐτῷ· ἦν γὰρ αὐτοῦ καὶ ἡ λαλιὰ κρατηθεῖσα. Πάλιν δὲ κλίνας τὴν κεφαλὴν ὁ τοῦ θεοῦ θεράπων ηὔχετο πρὸς τὸν κύριον πληρῶσαι τὴν αἴτησιν αὐτοῦ καὶ διαναστῆσαι τὸν παῖδα ὑγιᾶ. Καὶ πληρώσας τὴν εὐχὴν ἐφώνησεν αὐτὸν λέγων· « Κομητᾶ, ἀνάβλεψον καὶ λάλησον πῶς ἔχεις καὶ δὸς ἀπόκρισιν τῷ πατρί σου, ἵνα μὴ ὀδυνᾶται περὶ σοῦ. » Ἀνοίξας δὲ πάλιν ὁ παῖς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ προσεσχηκὼς αὐτῷ ἔδωκεν αὐτῷ ἀπόκρισιν πρὸς τὰ ἐπερωτώμενα αὐτῷ. Τότε σφραγίσας αὐτοῦ τὸ μέτωπον τάς χεῖράς τε καὶ τοὺς πόδας ἐπελάβετο τῆς δεξιᾶς χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἀνεκάθισεν αὐτὸν λέγων· « ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ τὸν παῖδα τοῦ ἑκατοντάρχου τελευτῶντα ἀναστήσαντος, ἐγέρθητι καὶ ἴσθι ὑγιής· αὐτὸς γάρ σοι καὶ νῦν τὴν ζωὴν χαρίζεται. » Προσέταξεν δὲ δοθῆναι αὐτῷ φαγεῖν. Προσήγαγον οὖν αὐτῷ τροφὴν καὶ ἔφαγε. Προτραπεὶς δὲ ὑπὸ τῶν γονέων αὐτοῦ ὁ ὅσιος εἰς τὸ δεῖπνον, ἐπέτρεψε τῷ πρεσβυτέρῳ Ἰωάννῃ βαστάσαι τὸ παιδίον καὶ ἀγαγεῖν ἐν τῷ δείπνῳ. Κατέχων οὖν αὐτὸ ὁ πρεσβύτερος Ἰωάννης ἐν τῷ δείπνῳ, ἐπεδίδου αὐτῷ ἐκ τῶν παρατιθεμένων, ὥστε πλείω τῶν ἄλλων τῆς βρώσεως μετασχεῖν· καὶ πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτὸ μετὰ πολλῆς χαρᾶς σὺν τοῖς γονεῦσιν αὐτοῦ δόξαν ἀνέπεμπον τῷ θεῷ, τῷ καὶ νεκροῖς ζωὴν χαριζομένῳ διὰ τῆς αἰτήσεως τῶν δούλων αὐτοῦ· τῇ δὲ ἐπαύριον ἤρξατο περιπατεῖν τὸ παιδίον ὑγιὲς γεγονός. Καὶ ὁ μακάριος ἐξελθὼν τοῦ χωρίου παρεγένετο ἐν τῷ μοναστηρίῳ.

73. *Ἐν αὐταῖς οὖν ταῖς ἡμέραις ὑπεδέξατο προορατικὸν καὶ ἅγιον τῆς ἐρήμου, Ἀντίοχον ὡς οἶμαι τοῦτον προσαγορευόμενον,*

31 *αὐτό*] *αὐτῷ* P ‖ 31-32 *τὸ δὲ παιδίον... αὐτῷ* om. P ‖ 36 *Κομιτᾶ* M ‖ 37-38 *ἵνα... σοῦ* om. P ‖ 41 *τε* om. M ‖ 53 *νεκρῷ* P ‖ *χαρισαμένῳ* P ‖ *τοῦ δούλου* P ‖ 54-55 *ὑγιὴς γεγονώς* P.

ὑποστρέφοντα ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τὴν ἀνατολήν. Ἦν γὰρ ἀνελθὼν πρὸς τὸν βασιλέα Μαυρίκιον πρεσβεῦσαι ὑπὲρ πόλεως πραιδευθείσης ὑπὸ βαρβάρων. Ἦν δὲ σύνοφρυς, Ἄφρος τῷ γένει, ὡσεὶ ἑκατὸν ἐτῶν, καὶ ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ λευκὴ ὡσεὶ ἔριον, καθηπλωμένη μέχρι τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ πώγων αὐτοῦ, οἱ δὲ ὄνυχες αὐτοῦ εὐμήκεις· ἑξηκοστὸν δὲ ἔτος εἶχε μὴ μετασχὼν οἴνου ἢ ἐλαίου ἢ τῶν λοιπῶν, ἄρτου δὲ μὴ γευσάμενος τριακοστὸν ἔτος· ἡ δὲ βρῶσις αὐτοῦ ἦν λάχανα ὠμὰ μετὰ ἅλατος καὶ ὄξους, καὶ ποτὸν ὕδωρ. Ἀπεκαλύφθη δὲ αὐτῷ καὶ τῷ ὁσίῳ Θεοδώρῳ τὰ περὶ ἀλλήλων. Καὶ ὁ μὲν μακάριος Θεόδωρος ἔλεγε τὰ περὶ αὐτοῦ τοῖς ἀδελφοῖς ὅτι « οὐκ εἶδον οὐδὲ ἀκήκοα εἰς πᾶσαν τὴν ἔρημον τῆς ἀνατολῆς τοιοῦτον ἄξιον δοῦλον τοῦ θεοῦ. » Ἐκεῖνος δὲ πάλιν ὁ δίκαιος ἔλεγε τοῖς συνοῦσιν αὐτῷ μαθηταῖς αὐτοῦ περὶ τοῦ ὁσίου ἐπισκόπου Θεοδώρου ὅτι « τοιούτῳ ἁγίῳ ἀνδρὶ οὐ συνέτυχον ἕως τοῦ νῦν· ἔδειξε γάρ μοι ὁ θεὸς τὰ περὶ αὐτοῦ. » Οἳ καὶ ἀκούσαντες αὐτοῦ ταῦτα ἔλαβον ἐκ τῶν κρασπέδων τῶν ἱματίων αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν. Ἐν δὲ τῷ προσέρχεσθαι αὐτῷ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς μονῆς εἰς προσκύνησιν, ἠγανάκτει καὶ διὰ τοῦ ἑρμηνέως διεκώλυεν αὐτοὺς λέγων ὅτι « ὑμεῖς τοιοῦτον ἔχοντες φωστῆρα καὶ ἀπόστολον τοῦ Χριστοῦ ἅγιον, διὰ τί ἔρχεσθε εἰς προσκύνησιν ἐμοῦ τοῦ θηριοτρόπου καὶ εὐτελοῦς καὶ μηδὲν ὄντος; Αὐτῷ οὖν προστρέχετε καὶ τιμὴν ἀπονέμετε, τῷ ἀληθῶς ἀξιεπαίνῳ καὶ θαυμαστῷ ἁγίῳ ἀνδρί, τῷ ἐν κόσμῳ ἀναστρεφομένῳ θεαρέστως καὶ τὰς ἐν αὐτῷ ἡδονὰς καταπατοῦντι καὶ πολλοὺς διὰ τῆς διδασκαλίας πρὸς τὸν θεὸν ἐπιστρέφοντι. »

74. *Ὀψίας δὲ γενομένης ποιήσαντες τὴν θείαν λειτουργίαν ἐκαθέσθησαν ἅμα φαγεῖν τῆς βραχείας καὶ συνήθους αὐτῶν τροφῆς· καὶ μετὰ τοῦτο ἠθέλησεν ὁ ὅσιος κατὰ τὸ σύνηθες νίψαι τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὁ δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἠνέσχετο, τὰς δὲ χεῖρας ἀμφότεροι ἀλλήλων ἔνιψαν. Πρωΐας δὲ γενομένης ἔσπευδε τοῦ ἐξελθεῖν ὁ τοῦ θεοῦ δοῦλος ἐπὶ τὸ ἀνύειν τὴν προκειμένην αὐτῷ ὁδοιπορίαν. Ὁ δὲ ὅσιος Θεόδωρος αἰσθόμενος δι' ἀποκαλύψεως τὴν τελείωσιν αὐτοῦ ἐγγίζειν, καὶ θέλων παρ' αὐτῷ ταύτην γε-*

73. — 5 *πρεδευθήσαν* A ‖ *Ἄφρος* M : *Σύρος* A ‖ 5-6 *Ἄφρος τῷ γένει*] *παλαιὸς ἡμερῶν* P ‖ 6 *ὡς ἐτῶν ἑκατὸν* A ‖ 13 *τὰ* om. A ‖ 14 *οὐδὲ*] *ἢ* A ‖ 18 *ταῦτα* + *διηγουμένου* A ‖ 19 *τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου* A ‖ 24 *ἀτελοῦς* M ‖ 25-26 *θαυμαστῷ* om. A.

74. — 3 *μετὰ ταῦτα* A

νέσθαι, ἠξίου αὐτὸν τέως μένειν καὶ ἀναπαύεσθαι ἐκ τοῦ κόπου τῆς ὁδοιπορίας. Αὐτὸς δὲ ἀπολύειν αὐτὸν παρεκάλει φάσκων ὅτι « ταχινή ἐστιν ἡ ἐκ τοῦ σώματός μου ἐκδημία, καὶ σπεύδω ἐὰν ἴσως δυνηθῶ φθάσαι εἰς τὸ κελλίον μου. » Ἐξελθὼν δὲ ὁ ὅσιος Θεόδωρος συνώδευσεν αὐτῷ μέχρις Ἀναστασιουπόλεως, καὶ ἀνέθετο αὐτῷ τὰς προσούσας αὐτῷ θλίψεις καὶ μερίμνας ἐν τῇ ἐπισκοπῇ καὶ τὴν ἐν τῷ κανόνι αὐτοῦ γενομένην ἐγκοπὴν καὶ τὴν ἐν τοῖς μοναστηρίοις αὐτοῦ δι' αὐτὸν ῥαθυμίαν, αἰτῶν αὐτὸν ἐπὶ τούτοις σύμβουλον τοῦ συμφέροντος γενέσθαι, καὶ εἴπερ κατὰ τὸ σπουδαζόμενον αὐτῷ καταλείψει τὴν προεδρίαν καὶ τῇ μοναδικῇ σχολάσει τάξει. Ὁ δὲ συμφέρειν αὐτῷ τοῦτο καὶ ταχέως ποιεῖν συνεβούλευεν, ὡς ἀκατάκριτον αὐτῷ εἶναι παρὰ τῷ θεῷ. Δοὺς δὲ αὐτῷ τὸν βαδιστὴν εἰς ὃν ἐκαθέζετο πρὸς ὑπουργίαν αὐτοῦ καὶ ἕνα ἀδελφὸν ἐπὶ τῷ συνελθεῖν αὐτῷ μέχρις ἂν βούληται, προέπεμπεν αὐτὸν ἀπὸ Ἀναστασιουπόλεως. Ἀσπασάμενοι οὖν καὶ περιπτυξάμενοι ἀλλήλους, οὕτω διεχωρίσθησαν. Ὑποστρέψας δὲ ὁ μακάριος ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ ἔλεγε περὶ αὐτοῦ ὅτι οὐ δυνήσεται φθάσαι εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ διὰ τὸ ἐν συντόμῳ αὐτὸν ἐκ τοῦ σώματος ἐκδημεῖν· ὅπερ καὶ γέγονε· μετ' οὐ πολλὰς γὰρ ἡμέρας ἀκουστὴ γέγονεν ἡ κοίμησις αὐτοῦ κατὰ τὴν στράταν γενομένη.

75. *Ἐπεὶ οὖν πάμπολλα θαύματα τοῦ μακαρίου Θεοδώρου ἀναδείκνυται μετὰ τὴν παραίτησιν τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ, ἐξ ὧν κἀγὼ τῇ κατ' ὀφθαλμοὺς πληροφορίᾳ •πολλὰ παρέλαβον, ἐν αὐτοῖς γοῦν βουλόμενος ἐνδιατρίψαι συντέμνω τῶν ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ ἐπιτελεσθέντων θαυμάτων τὴν διήγησιν, μηδὲν ὅλως ἀπομνημονεύσας τῶν ἐν τῇ αὐτοῦ ποιμανθείσῃ πόλει γεγονότων, καθὼς καὶ οἱ αὐτῆς οἰκήτορες ἀψευδῆ μου τὸν λόγον πιστώσονται περὶ τούτων· δι' ὃ φανερὰν ὑμῖν ἀποκαταστήσω τὴν παραίτησιν τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ, ἐκφαίνων ἐν μέρει καὶ τὰς αἰτίας τῶν θλίψεων αὐτοῦ, δι' ἃς αὐτὴν παρῃτήσατο.*

Ἐπειδὴ γάρ, ὡς ἴστε, ἀνάγκη αὐτῷ ἐγένετο εἱλεῖσθαι πᾶσι τοῖς τῇ ἐπισκοπῇ προσοῦσι πολυπλόκοις πράγμασι καὶ ταῖς φροντίσι, τούτου χάριν ἐν πολλῇ θλίψει καὶ στενοχωρίᾳ ἐπὶ τού-

10 *παρεκάλει ἀπολύειν αὐτὸν* A || 14 *αὐτῷ* om. A || 19 *μοναχικῇ* A || 20 *αὐτῷ* A (cf. **78**, 20) : *αὐτὸν* MP || 23 *προέπεμψεν* A || 29 *γενομένην* inconsulte ed.

75. — 2 *ἀναδείκνυνται* A || 4 *συνέτεμνον* (ut vid.) A || 10 *δι' ὧν* A || 11 *εἱλεῖσθαι*] *ὀχλεῖσθαι* A || 13 *ἐπὶ*] *ὑπὸ* M

τοις διῆγεν, ὅτι οὐκ ἤθελεν ἐν οἱᾳδήποτε μερίμνῃ γενέσθαι, ἵνα μὴ ὁ λογισμὸς αὐτοῦ ἐν τοῖς γηΐνοις ἀπασχοληθεὶς τῶν ποθουμένων αὐτῷ ἐπουρανίων θεωριῶν ἀμελήσοι, κατὰ τὸν τοῦ κυρίου λόγον τὸν λέγοντα· « οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. » Ἐν οἷς καὶ περὶ τῶν διαφερόντων χωρίων τῇ ἐκκλησίᾳ πολλῇ λύπῃ καὶ ἀδημονίᾳ συνείχετο.

76. Τὴν γὰρ ἐπ' αὐτοῖς διοίκησιν καὶ ἐξουσίαν ἐκδιδόντος αὐτοῦ τοῖς τῆς πόλεως, ἀδικία παρέτρεχεν εἰς τοὺς γεωργούς, ὥστε ἐν μιᾷ ἐκδεδωκότος αὐτά τινι προτίκτορι τῆς αὐτῆς πόλεως, ὀνόματι Θεοδοσίῳ, οὗτος ἦν ἀδικῶν καὶ πλεονεκτῶν τοὺς γεωργούς. Οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν τοῦ Χριστοῦ δοῦλον, κλαίοντες ἐνετύγχανον αὐτῷ, καὶ ἦν πενθῶν ἐπ' αὐτοῖς τῇ συμπαθείᾳ κινούμενος· οὐ γὰρ ἔφερεν ἡ ἁγία καὶ νοερὰ αὐτοῦ ψυχὴ ἰδεῖν τινα καταπονούμενον. Προσκαλεσάμενος δὲ τὸν Θεοδόσιον νουθεσίαις πολλαῖς παρεκάλει αὐτὸν ἐνδοῦναι τῆς κατὰ τῶν γεωργῶν ἀδικίας. Αὐτὸς δὲ πάλιν προφάσεις τινὰς αὐτοῖς ἐφευρίσκων τῇ ἀδικίᾳ ἐπέμενεν, ὥστε ἐν ἑνὶ τῶν αὐτῶν χωρίων Εὐκραοῦς καλουμένῳ ἀπερχομένου αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνήθει αὐτοῦ ἀδικίᾳ, εἰς ὀργὴν ἀκράτητον κινηθέντες οἱ τοῦ αὐτοῦ χωρίου συναχθέντες ὁμοθυμαδὸν πάντες ὅπλοις τε καὶ ξίφεσι σὺν πετροβόλοις θωρηξάμενοι ἔξω τοῦ χωρίου ἐξεναντίας αὐτοῦ ἔστησαν, ἀπειλοῦντες τὸν κατ' αὐτοῦ φόνον εἴπερ μὴ ἀνακάμψοι ἀπ' αὐτῶν. Ὃς ἰδὼν αὐτοὺς οὕτω πρὸς τὴν μάχην ἑτοιμασθέντας καὶ ὑφορασθεὶς τὴν ἑαυτοῦ ἧτταν, ἀνέστρεψεν ἀπ' αὐτῶν καταλαβὼν τὴν Ἀναστασιούπολιν, ὡς βουλόμενος μετὰ πλειόνος βοηθείας ἐπελθεῖν αὐτοῖς. Γνοὺς δὲ ὁ ὅσιος τὸ γεγονὸς ἐν πολλοῖς δάκρυσι καὶ στεναγμοῖς τὴν ἡμέραν ἐκείνην διετέλεσεν, ἐν νῷ λογιζόμενος τοῦτο, ὅτι, εἰ συνέβη τὴν τοιαύτην κίνησιν εἰς πέρας ἐλθεῖν καὶ φόνους πεσεῖν συνέβη πολλούς, καὶ κηλῖδα ἀληθάργητον ἔχειν αὐτόν, ὡς αἴτιον τῆς τοιαύτης πτώσεως γεγονότα, καὶ μεγάλης ἀπολογίας ὑπὲρ τῶν κινδυνευσασῶν ψυχῶν ὑπεύθυνον εἶναι. Πεσὼν οὖν ἐπὶ πρόσωπον εἰς τὸ ἔδαφος καὶ προσκυνήσας εὐχαρίστησε τῷ κυρίῳ τῷ διασκεδάσαντι τὴν τῆς ὀργῆς κίνησιν εἰς πέρας ἐλθεῖν. Καὶ καλέσας τὸν Θεοδόσιον παρήγ-

14 ἐν om. A ‖ οἱαδηποτοῦν A ‖ 15 ἀπασχολισθεὶς A.

76. — 5 παραγινόμενοι A ‖ 13 οἱ om. MP ‖ 18 φοραθεὶς A ‖ 22 τὴν τοιαύτην κίνησιν] τοῦτο P ‖ 23 καὶ φόνους... πολλοὺς καὶ om. P ‖ 23-24 κηλῖδα ἀληθάργητον] πολλὴν μέριμναν P ‖ 25 κινδυνευσάντων PA

γειλε μηκέτι τοῦ λοιποῦ διὰ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν χωρίων γενέσθαι, ἵνα μὴ κακὸν ἀναμέσον αὐτῶν γένηται. Ὁ δὲ ἔφασκεν ὡς αὐτοῦ ἐπιτροπῇ τὴν τῶν γεωργῶν γενέσθαι κίνησιν κατ' αὐτοῦ· καὶ πολλὰς ὕβρεις αὐτῷ καθυλακτήσας καὶ ἕνα λόγον ἀθέμιτον ἀσωτίας αὐτῷ ἐπιφθεγξάμενος, τὸν θρόνον ἐφ' ᾧ ἐκαθέζετο σκελίσας τῷ ποδὶ ἐποίησεν αὐτὸν πεσεῖν ἐν τῷ σεκρέτῳ εἰς τὸ ἔδαφος ὕπτιον ἐπὶ πάντων. Οὕτως ἀναστὰς ὁ ὅσιος πραϋτέρᾳ φωνῇ διωμόσατο αὐτοῖς μὴ τελευτᾶν αὐτὸν παρ' αὐτοῖς ἐπίσκοπον, ἀλλ' ἐν τῷ ἰδίῳ μοναστηρίῳ πάλιν ὑποστρέφειν. Καὶ μὴ ἀρκεσθεὶς ἐπὶ τούτοις ὁ Θεοδόσιος, ἀκμὴν ἐπέκειτο ὀχλῶν αὐτῷ ὥστε δοῦναι αὐτῷ τὴν τῶν δοξάντων δύο λιτρῶν τοῦ χρυσίου ποινὴν ἐπὶ τῷ μὴ ἐμμένοντι μέρει, ὡς δι' αὐτοῦ παρὰ τὸν ὁρισθέντα καιρὸν ἐξεοῦσθαι αὐτὸν τῶν χωρίων. Ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ διεμάχετο αὐτῷ λέγουσα· « μηδέν σοι καὶ τῷ ἁγίῳ τούτῳ, μήπως ἀντὶ εὐλογίας καὶ εὐχῆς ὧν οὐκ ἐτύχομεν παρ' αὐτοῦ, κατάραν αὐτοῦ κομισάμενοι ἀπολώμεθα. » Μὴ ἀνασχόμενος δὲ ἀκοῦσαι αὐτῆς, πάλιν ἐν μιᾷ ἀνῆλθεν ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ ἐπὶ τῷ ὀχλῆσαι αὐτῷ καὶ εἰς δίκην ἐγκαλέσασθαι αὐτὸν περὶ τούτου. Εἰσελθόντι δὲ τῷ ὀστιαρίῳ ἐπὶ τὸ καταμηνῦσαι αὐτὸν πρὸς τὸν ὅσιον, ἄφνω ἐπέπεσεν αὐτῷ φόβος μέγας ἑστῶτι, καὶ ἐφάνη αὐτῷ νεανίσκος φοβερὸς τῷ εἴδει καὶ λαμπρὸς τῇ ἐσθῆτι, ἐπαπειλούμενος αὐτῷ μετ' ὀργῆς καὶ λέγων· « ἁπλῶς κάκιστε, οὕτως ἀντιλέγεις τῷ μεγάλῳ, καὶ οὐ παύῃ λοιπὸν κόπους αὐτῷ ἀεὶ καὶ λύπας προσάγων; Ἰδοὺ προλέγω σοι, ἐὰν μὴ ἐνδώσῃς αὐτῷ, ὀργὴ μεγάλη ἔρχεται ἐπὶ σὲ καὶ κακηγκάκως τὸν βίον σου καταλύσεις. » Καὶ ταῦτα εἰρηκὼς ἀφανὴς γέγονεν. Ὁ δὲ ἐνεὸς γενόμενος ἐπὶ ὥραν πολλὴν καὶ μικρὸν ἐλθὼν εἰς ἑαυτόν, προσκαλεσαμένου αὐτὸν τοῦ ὁσίου, εἰσελθὼν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, μετὰ δακρύων ἱκετεύων συγχωρεῖν αὐτῷ ἐφ' οἷς κόποις ἐπέθετο αὐτῷ πολλάκις, μηκέτι δὲ τοῦ λοιποῦ ὀχλεῖν αὐτῷ περὶ τῆς ποινῆς τῶν δύο λιτρῶν συντιθέμενος.

77. Συνέβη δὲ πάλιν, κατὰ ποῖον οὐκ οἶδα τρόπον, φαρμακευθῆναι τὸν ὅσιον ὑπό τινων τῆς αὐτῆς πόλεως, καὶ ἐτέθη ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ τῷ ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ ἄφωνος καὶ ἀκίνητος

38-39 *ὥστε δοῦναι αὐτῷ* om. MP ‖ 40 *διὰ τὸν* lapsu A ‖ 41 *τοῦ χωρίου* P ‖ 43 *ἐτύχαμεν* PA ‖ 44 *αὐτῆς ἀκοῦσαι* A ‖ 45 *ἐπὶ τῷ* om. A ‖ *ὀχλῆσαι* + *καὶ αὖθις* A ‖ 46 *ἐκκαλέσασθαι* A ‖ 48 *μέγας φόβος* P ‖ 50 *καὶ* om. P ‖ 51 *αὐτῷ* om. MP ‖ 53 *κακηνκάκως* A ‖ *καταλύεις* A ‖ 54 *ἐννεὸς* PA ‖ 56 *ἐξελθὼν* ed. (cf. **133**, 1).

ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς, ὡς τὴν φήμην γενέσθαι ὅτι ἀπέθανε. Μετὰ δὲ τὴν τρίτην ἡμέραν ἐφάνη αὐτῷ ἡ δέσποινα, ἡ παναγία θεοτόκος Μαρία τὸ οὐαὶ τοῖς κακοῖς ἀνθρώποις ἐπιλέγουσα καὶ ταλανίζουσα τούτους, τήν τε αἰτίαν τῆς νόσου καὶ τοὺς ἐπιβούλους ἐφανέρωσεν αὐτῷ. Καὶ ἐκβαλοῦσα ἐκ τοῦ ἐγχειρίου αὐτῆς ὡς χολόκοκκα τρία, ἐπιδέδωκεν αὐτῷ λέγουσα· « φάγε αὐτά, καὶ οὐδὲν κακὸν ἕξεις τοῦ λοιποῦ. » Ὁ δὲ δόξας ταῦτα μεταλαβεῖν εὐθέως ἐξ ὕπνου ἀνέστη, δοξάζων τὸν σωτῆρα Χριστὸν καὶ τὴν αὐτοῦ ἄχραντον καὶ παναγίαν μητέρα. Καὶ τὴν μὲν αἰτίαν τῆς νόσου αὐτοῦ ἀπήγγειλε, τοὺς δὲ ταύτην ἐργασαμένους ἐκφάναι οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλὰ καὶ εὐχὴν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν συγχωρήσεως πρὸς τὸν θεὸν ἐποίησε.

78. Πάλιν δὲ ἐν τῷ διαδιδόναι αὐτὸν τοῖς δεομένοις ἐλεημοσύνην ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, καὶ ἐν τῷ παραγίνεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς μοναστηρίοις καὶ ἐκ τῶν ἐκεῖσε καρποφορουμένων φροντίδα τῶν ἀδελφῶν ποιεῖσθαι, κατεγογγύζετο ὡς εἰς ἐλάττωσιν φέρων τὴν ἐκκλησίαν, καίτοι γε ἐκ τῶν τῆς τραπέζης αὐτῷ τεταγμένων τριακοσίων ἑξηκονταπέντε νομισμάτων τεσσαράκοντα μόνον τὸν πάντα ἐνιαυτὸν χρωμένῳ, τὰ δὲ ἄλλα πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ παραχωροῦντι. Ἐν δὲ τῷ ἑστάναι αὐτὸν καὶ τὸν κανόνα τῆς ψαλμῳδίας ἐκτελεῖν, ἀποσπᾶσθαι πάραυτα τῆς εὐχῆς ἠναγκάζετο, ὅταν παρ᾽ αὐτοῖς πρᾶγμά τι ἐνέπεσεν. Ἑκάστοτε οὖν θλιβόμενος ἐπὶ τούτοις καὶ ἰδὼν αὐτοὺς μηδὲν μὲν ὄφελος ἐξ αὐτοῦ καρποῦσθαι, ἀλλὰ τῇ τοῦ μοχθηροῦ βίου ταλαιπωρίᾳ συνδεδέσθαι, τοὺς δὲ ἐν τοῖς μοναστηρίοις αὐτοῦ καθεστῶτας ἀδελφοὺς τῇ αὐτοῦ ἀπουσίᾳ ἐν ἀμελείᾳ χερσεύοντας καὶ τὴν ἐκ τῶν μοναστηρίων μετοίκησιν σκεπτομένους, καὶ ἐννοῶν ἀποδοῦναι τὸν ὑπὲρ αὐτῶν λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, τούτοις πᾶσι συνεχόμενος καὶ ἀδολεσχῶν τὸν ἔνδοξον μάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Γεώργιον εἰς συνεργίαν ἐκάλει ἐπὶ τὸ ἀποκαταστῆσαι αὐτὸν εἰς τὸν ἴδιον τόπον, καὶ πολλαῖς εὐχαῖς καὶ δεήσεσιν ἐξιλεώσατο τὸν θεὸν ἐπὶ τὸ ἀκατάκριτον αὐτῷ γενέσθαι τὴν τῆς ἐπισκοπῆς παραίτησιν ποιουμένῳ. Θείας οὖν πληροφορίας καὶ ἀπολύσεως τυχὼν ὡς πεπληρῶσθαι ταύτην αὐτοῦ τὴν αἴτησιν, προσκαλε-

77. — 5 δέσποινα + ἡμῶν A ‖ 7 τούτους... αἰτίαν MP : τοὺς αἰτίους A ‖ 10 ταῦτα A ‖ αὐτὰ A.

76. — 2 αὐτῇ] τοιαύτη A ‖ 8 αὐτὸν + πάλιν A ‖ 9 παραυτὰ P, παρ᾽ αὐτῶν A ‖ 10 παρ᾽ om. A ‖ 11 μὲν μηδὲν A ‖ 12 αὐτοῦ A : αὐτῶν MP ‖ 22 ταύτην A : αὐτὴν MP

σάμενος τόν τε κλῆρον καὶ τοὺς τῆς πόλεως κτήτορας, εἶπεν αὐτοῖς · « ὑμεῖς γινώσκετε, ἀδελφοί, ὅτι βιαίως με τοῦ μοναστηρίου ἀποσπάσαντες τῷ ζυγῷ τούτῳ ὑπεισελθεῖν κατηναγκάσατε, καὶ προέλεγον ὑμῖν ὅτι ἀνίκανός εἰμι τῆς κυβερνήσεως ὑμῶν, καὶ οὐκ ἠκούσατέ μου, ἀλλὰ τὸ δόξαν ὑμῖν ἐποιήσατε · καὶ ἰδοὺ τοῦτο ἐνδέκατον ἔτος ἔχω θλίβων ὑμᾶς καὶ θλιβόμενος παρ' ὑμῶν. Δέομαι οὖν ὑμῶν, σκέψασθε ἑαυτοῖς ποιμένα τὸν δυνάμενον ὑμῖν εὐαρεστῆσαι καὶ τῶν πραγμάτων ὑμῶν ἀντιλαβέσθαι · ἐγὼ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν, ἔσεσθε εἰδότες, οὐκ εἰμὶ ὑμῶν ἐπίσκοπος, ἀλλὰ ταπεινὸς ὑπάρχω μοναχός · εἰς τὴν μονήν μου ἀπέρχομαι, ἐν ᾗ συνεθέμην δουλεῦσαι τῷ κυρίῳ πάντα τὸν τῆς ζωῆς μου χρόνον. » Καὶ εἰπὼν ταῦτα, συνταξάμενος αὐτοῖς καὶ παραλαβὼν τὸν ἀρχιδιάκονον τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ Ἰωάννην, ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν Ἀγκυρανῶν μητρόπολιν. Τῇ δὲ νυκτὶ ἐκείνῃ εἶδέν τις ἐκ τῆς πόλεως κατ' ὄναρ ὡς ὅτι ἀστὴρ φαιδρὸς ἀκτινοβολῶν καὶ φωτίζων τὴν πόλιν, ἑστὼς ἐπάνω τῆς ἐκκλησίας, μετέστη καὶ ἀνελήφθη ἀπ' αὐτῶν, καὶ μακρὰν γενόμενος μόλις ὡρᾶτο · ὅπερ ἑωρακὼς συνῆκεν εἰς τὸν ὅσιον τοῦτο πληροῦσθαι.

79. Καταλαβὼν δὲ ὁ τοῦ θεοῦ δοῦλος τὴν Ἀγκυρανῶν μητρόπολιν καὶ συντυχὼν τῷ μακαριωτάτῳ Παύλῳ τῷ μητροπολίτῃ παρεκάλει διαδεχθῆναι · ὁ δὲ ἔφασκε μὴ δύνασθαι τοιοῦτον ἐνάρετον ἄνδρα διαδέξασθαι. Πολλῆς δὲ στάσεως γενομένης μεταξὺ αὐτῶν, τέλος ἀμφοτέροις ἔδοξεν ἀποστεῖλαι πρὸς τὸν μακαριώτατον Κυριακὸν τὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως περὶ τούτου καὶ τῇ αὐτοῦ στελλομένῃ κελεύσει στοιχεῖν. Καὶ ἀπέστειλαν ἀμφότεροι, ὁ μὲν μακάριος Θεόδωρος δεήσεις προσφέρων πρός τε τὸν εὐσεβῆ τῇ μνήμῃ Μαυρίκιον τὸν βασιλέα καὶ πρὸς τὸν μακαριώτατον πατριάρχην Κυριακὸν τοῦ κελεῦσαι αὐτοὺς διαδεχθῆναι αὐτόν, ὁ δὲ μητροπολίτης τὴν αὐτοῦ ὄχλησιν ἐπὶ τῇ παραιτήσει ἀναφέρων τῷ ἁγιωτάτῳ πατριάρχῃ καὶ ἀπεκδεχόμενος τὰ ὑπ' αὐτοῦ κελευόμενα. Ὁ δὲ μακαριώτατος Κυριακὸς ὁ πατριάρχης, κελευσθεὶς καὶ ἐκ τοῦ βασιλέως, ἐπέστειλε τῷ μητροπολίτῃ ποιῆσαι τὸ αἴτημα αὐτοῦ, ἐπιδοῦναι δὲ αὐτῷ καὶ τὸ ὠμοφόριον τῆς ἐπισκοπῆς πρὸς τὸ ἔχειν αὐτὸν τὴν ἀξίαν διὰ τὸ ἅγιον εἶναι καὶ ἀμέμπτως διαδέχεσθαι. Δεξάμενος οὖν τὴν κέλευσιν αὐτοῦ ὁ μητροπολίτης

32 *μοναχὸς* + *καὶ* P ‖ 37 *καθ' ὄναρ* A.

79. — 6 *τὸν*² om. P ‖ 10 *μακάριον* A ‖ 14 *κελευθεὶς* M ‖ 16 et 20 *ὁμοφόριον* PA

διεδέξατο τὸν μακάριον Θεόδωρον τῆς ἐπισκοπῆς, προσενηνοχότος αὐτοῦ λίβελλον, καὶ ἐπιδέδωκεν αὐτῷ καὶ τὸ ὠμοφόριον τῆς ἐπισκοπῆς, συνεβούλευσεν δὲ αὐτῷ ἵνα ὑποχωρήσῃ ἀπὸ τῆς ἐνορίας τῆς ὑποκειμένης τῇ Ἀναστασιουπόλει εἰς ἑτέρας πόλεως ἐνορίαν, μέχρις ἂν ἕτερος ἐπίσκοπος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ γένηται. Ἐξελθὼν οὖν ἐκ τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως ἦλθεν εἰς τὸ κλίμα τῆς Ἡλιουπολιτῶν πόλεως, ἔγγιστα τοῦ χωρίου Πίδρου ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ Ἀρχαγγέλου τῷ ὄντι εἰς Ἄκρηναν, καὶ κατέκρυπτεν ἑαυτόν.

80. *Ἐν μιᾷ οὖν ποιήσαντος αὐτοῦ τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐν τῷ αὐτῷ εὐκτηρίῳ τοῦ Ἀρχαγγέλου, ἐγένετο τὸ πρόσωπον αὐτοῦ φαιδρὸν καὶ χαροποιὸν καὶ πολλῆς δόξης καὶ χάριτος ἀπαστράπτον. Εἷς δὲ τῶν συνόντων αὐτῷ ἀδελφῶν, ὀνόματι Ἰουλιανός, πρεσβύτερος ὤν, ἀνὴρ εὐλαβής, ἰδὼν τὸ φαιδρὸν καὶ χαρίεν ἐπὶ τοῦ προσώπου αὐτοῦ προσέπεσεν αὐτῷ κατ' ἰδίαν λέγων· « μίαν αἴτησιν ἐρωτήσεως ἔχω πρὸς σέ, πάτερ, καὶ διὰ τὸν κύριον πληροφόρησόν με εἰς αὐτήν. » Εὐλογήσαντος δὲ τοῦ μακαρίου ἐπὶ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν καὶ πληροφορίαν αὐτῷ παρέχειν τῆς ἐπερωτήσεως, ἤρξατο λέγειν αὐτῷ· « ἐν τῷ προσκομίζειν σε, πάτερ, τὰς μὲν οὐδεμία γίνεται ἐναλλαγὴ τοῦ προσώπου σου, τὰς δὲ πλείους ὁρῶμεν τὸ πρόσωπόν σου ἐν πολλῇ δόξῃ φιλολαμπρούμενον καὶ χαρᾶς πολλῆς ἐμπεπλησμένον, ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης ἀγαλλιάσεως ἑκάστῳ ἡμῶν μετὰ ἱλαρότητος συντυγχάνειν, καθάπερ καὶ ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ εἴδομέν σε. Εἰπὲ οὖν μοι διὰ τὸν κύριον, τίς ἡ αἰτία; » Ὁ δὲ θεράπων τοῦ Χριστοῦ συγχωρεῖν ἐπειρᾶτο τῆς διηγήσεως ταύτης. Ὁ δέ, πολλαῖς ὅρκων κατακρίσεσιν αὐτῷ ὀχλῶν, μαθεῖν περὶ τούτου παρεκάλει. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὅτι « ἐὰν συντίθῃ μοι ὅτι οὐδενὶ τοῦτο ἐξαγγελεῖς, λέγω σοι τὴν αἰτίαν. » Ὅρκου οὖν καταβληθέντος ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἐπὶ τὸ μηδενὶ ἐξειπεῖν τὸ μυστήριον ἕως τῆς κοιμήσεως ἑνὸς ὁποτέρου αὐτῶν, λέγει ὁ μακάριος· « ὅταν θεωρῇς με χαίροντα ἀπὸ τῆς προσκομιδῆς, γίνωσκε ὅτι ἀπὸ ὀπτασίας χαίρω· τεθέαμαι γὰρ ὥσπερ ἀληθινὸν ὑπέρλαμπρον καταπέτασμα κατερχόμενον ἐπὶ τὰ ἅγια δῶρα ἐν τῷ προσκο-*

19-20 post *προσενηνοχότος* scr. et erasit *δὲ* M ‖ 22 *τῆς ὑποκειμένης... ἑτέρας* om. MP ‖ 26 *Ἄκριναν* PA ‖ 26-27 *κατεκρύπτετο ἐν αὐτῷ* A.

80. — 4 *ὀνόματι* om. P ‖ 6 *ἐπὶ* om. A ‖ 17 *ταύτης*] *αὐτῆς* MP ‖ 22 *λέγει* M : *ἔφη* P, *διηγήσατο αὐτῷ* A ‖ *ὁ μακάριος*] *ὁ πανάγιος λέγων* A ‖ 24 *χαίρομαι* PA

μίζειν, καὶ ὅταν τοῦτο θεωρήσω, χαίρω καὶ ἀγαλλιῶ· οὐ γὰρ πάντοτε αὐτὸ θεωρῶ· διὰ τοῦτο οὐδὲ πάντοτέ ἐστιν ἱλαρὸν τὸ πρόσωπόν μου. Ὅταν δὲ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην μὴ θεάσωμαι αὐτό, καὶ τὴν εὐχὴν τῆς προσκομιδῆς ἐκ τούτου ἐπιτείνω περιμένων τὴν θεωρίαν ταύτην, ἥνπερ καὶ σήμερον ἠξιώθην θεάσασθαι.» Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ εἰρημένος πρεσβύτερος Ἰουλιανὸς διετήρησε, μέχρι τῆς κοιμήσεως τοῦ ἁγίου μηδενὶ ἐξαγγείλας. Γενομένου τοίνυν ἐπισκόπου ἐν Ἀναστασιουπόλει, ἀκούσας ὁ μακάριος ὑπέστρεψεν ἐν τῷ μοναστηρίῳ αὐτοῦ χαίρων καὶ δοξάζων τὸν θεόν, καὶ πολλὰ θαυμάσια ἐπετέλει διὰ τῆς θείας χάριτος ἐπὶ τοὺς παραγινομένους ἀσθενοῦντας.

81. Ἐν οἷς καὶ πρεσβύτερός τις ὀνόματι Παῦλος ἀπὸ μοναστηρίου τῆς Λυκαονίας ἠνέχθη ἐπὶ κτήνους. Ἦν γὰρ ἡ μὲν ἀριστερὰ λαγὼν αὐτοῦ κολληθεῖσα εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῶν σπλάγχνων αὐτοῦ, ἡ δὲ δεξιὰ αὐτοῦ κόξα ἔξω τοῦ ἰδίου αὐτῆς τόπου ἐφ' ἱκανὸν τυγχάνουσα, ὡς λοιπὸν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον μέρος τῷ ποδὶ αὐτοῦ ἐγγίζειν, καὶ μὴ δύνασθαι αὐτὸν στῆναι εἰς τὴν γῆν ἢ ἁπλωθῆναι ἐπὶ κλίνης, ἀλλ' ἦν κείμενος ἀναισθήτως ἐν τοιαύτῃ στρεβλώσει ὡς ἐλεεινὸν εἶναι τὸ αὐτοῦ θέαμα. Οὗτος πολλοῖς λούσμασι καὶ ἰατρείαις χρησάμενος οὐδὲν ὠφέλησε. Προσέταξεν δὲ αὐτῷ ὁ μακάριος Θεόδωρος ποιῆσαι ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἡμέρας τρεῖς· καὶ μετὰ τοῦτο γνοὺς τὰ κατ' αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· «ἐὰν θέλῃς ὑγιὴς γενέσθαι, ἄπελθε εἰς τὴν πατρίδα σου καὶ διαλλάγηθι εἰς φιλίαν τῷ ἔχοντι κατὰ σοῦ, καὶ ἐλθὲ πρὸ τοῦ χειμῶνος, καὶ παρέχει σοι ὁ θεὸς τὴν ὑγείαν.» Τοῦ δὲ ἀρνουμένου καὶ λέγοντος μηδαμῶς ἔχειν ψύξιν μετά τινος, ἐπέστη αὐτῷ σφοδρότερον ὁ ἅγιος λέγων· «ναί, μὴ ψεύδου· ἔχεις ἔχθραν μετὰ τοῦ ἡγουμένου σου καὶ ἐν παραιτήσει εἶ μετ' αὐτοῦ.» Ἦν γὰρ κατὰ ἀλήθειαν ἐσχηκὼς φιλονεικίαν μεγάλην μετ' αὐτοῦ. Ταῦτα οὖν ἀκούσας ἤρξατο μετὰ δακρύων παρακαλεῖν αὐτόν, ἵνα εὔξηται ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ κουφίσῃ ὁ κατέχων αὐτὸν πόνος πρὸς τὸ ἀνεμποδίστως αὐτὸν ὁδεῦσαι. Ἐκέλευσεν δὲ αὐτὸν ἀποδυθῆναι, καὶ ἐπιθεὶς τὰς ἑαυτοῦ χεῖρας ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ διαψηλαφῶν τὰ ἀσθενοῦντα αὐτοῦ μέλη ἐπηύχετο αὐτῷ· καὶ λαβὼν κηρωτὴν ἤλειψεν αὐτοῦ ὅλον τὸ σῶμα· καὶ παραχρῆ-

27-28 *ἱλαρὸν* post *μου* tr. A ‖ 28-29 *κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην* post *θεάσωμαι τοῦτο* tr. A ‖ 29 *καὶ... προσκομιδῆς* post *ἐκ τούτου* tr. A ‖ 29-30 *μένων* P ‖ 36 *ἀσθενεῖς* A.

81-160 om. A usque ad § 161, 2.

μα ἀπηλλάγη τοῦ τοιούτου πόνου ὁ ἄνθρωπος, τῇ δὲ στρεβλώσει κατείχετο τέως. Καὶ ἐπιθέντες αὐτὸν ἐπὶ τὸ ὑποζύγιον οἱ ἐνέγκαντες ἀπήγαγον εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα. Καταλλαγεὶς οὖν τῷ ἡγουμένῳ αὐτοῦ πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς τὸ μοναστήριον τῷ καιρῷ τοῦ χειμῶνος. Ἦν δὲ ἐγκεκλεισμένος καὶ ἡσυχάζων ὁ τοῦ θεοῦ θεράπων ἐν κελλίῳ στενωτάτῳ ὄντι εἰς τὸ μοναστήριον τῆς ἁγίας Θεοτόκου· καὶ ποιήσας αὐτῷ εὐχὴν εἰς διαφορὰν ἤγαγε καὶ διάλυσιν τοῦ δεσμοῦντος αὐτὸν πάθους. Προσέταξεν δὲ αὐτῷ περιπατοῦντα κατέρχεσθαι ἐγγὺς αὐτοῦ καὶ εὐχὴν λαμβάνειν καθ' ἡμέραν· ἐπέδωκεν δὲ αὐτῷ καὶ βακτηρίαν εἰς ὑποστήριγμα αὐτοῦ· καὶ τούτου γινομένου ἀπηλλάττετο. Κατὰ δὲ τὴν γινομένην αὐτῷ ἐπανόρθωσιν, μακροτέραν ἐδίδου αὐτῷ βακτηρίαν ὑπαλλάσσων. Μετὰ οὖν τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Πάσχα, ἐπέδωκεν αὐτῷ βακτηρίαν ἑτέραν λέγων· « κάτεχε αὐτὴν ἐν τῇ χειρί σου καὶ ἄπελθε ὅθεν ἐλήλυθας· συντόμως γὰρ ἀξιοῦσαι τῆς τελείας ὑγείας. Ὅταν δὲ ἐκπέσῃ ἡ βακτηρία αὕτη ἐκ τῆς χειρός σου, μὴ προσθῇς ἔτι τοῦ ἆραι αὐτήν. » Λαβὼν δὲ εὐχὴν παρ' αὐτοῦ ὁ προειρημένος πρεσβύτερος Παῦλος ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια. Καὶ ἐν μιᾷ ἀναπατοῦντος αὐτοῦ, ἐξέπεσεν ἡ βακτηρία ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ ὑπομνησθεὶς τὸν τοῦ ἁγίου λόγον οὐ προσέθετο ἔτι λαβεῖν αὐτήν· καὶ ἀποκατέστη ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, τὸ θαῦμα πᾶσι διηγούμενος. Ὅστις πρεσβύτερος Παῦλος ἐν Κωνσταντινουπόλει διὰ τοῦ ὁσίου πρεσβύτερος κατετάγη ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τῆς παναγίας Θεοτόκου ἐν Συκαῖς εἰς τὰ Γαλατίου, οὕτως ἐπονομαζομένου τοῦ τόπου, ὕστερον δὲ ἐπίσκοπος γέγονε μιᾶς πόλεως τῆς Ἰσαυρίας.

82. *Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἦλθον ἐπιστολαὶ προτρεπτικαὶ πρὸς τὸν ὅσιον δοῦλον τοῦ Χριστοῦ ἔκ τε τοῦ φιλοχρίστου βασιλέως Μαυρικίου καὶ τοῦ μακαρίου πατριάρχου Κυριακοῦ καὶ τῶν ἀρχόντων ἐπὶ τὸ εἰσελθεῖν αὐτὸν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει Κωνσταντίνου καὶ εὐλογῆσαι αὐτούς. Ἐκ τούτου οὖν ἀναγκασθεὶς εἰσῆλθεν ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει, καὶ ἀσπασάμενος τὸν μακαριώτατον πατριάρχην Κυριακὸν καὶ τὸν βασιλέα καὶ τὴν σύγκλητον, καὶ εὐλογήσας αὐτοὺς διαφόρως, κατεκλίθη μετ' αὐτῶν. Πολὺ δὲ ποθεινῶς προσέκειντο αὐτῷ ὅ τε βασιλεὺς καὶ ἡ αὐγοῦστα καὶ ὅλον τὸ κουβούκλιον, καὶ μεγάλην τιμὴν ἀπένεμον αὐτῷ, ὅθεν καὶ περιώρισαν τὰ μοναστήρια αὐτοῦ ὅ-*

81. — 26 *ἐπιθέντος* ed. ‖ 33 *περιπατῶν* M.
82. — 4-5 *ἐν Κωνσταντινουπόλει* P

ροις ἀσυλίας δι' οἰκείας αὐτῶν θείας κελεύσεως καὶ μετάθεσιν τῶν ἐν αὐτοῖς θρόνων πεποιήκασιν ὑπὸ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τῆς αὐτοῦ βασιλίδος πόλεως, πρὸς τὸ μὴ ὑποκεῖσθαι ἑτέρᾳ ἐπισκοπῇ, οὕτω τοῦ θεοῦ οἰκονομήσαντος καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου αὐτῷ συνεργήσαντος ἐπὶ τῇ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀποτασσομένων καὶ λειτουργούντων προθυμοποιῷ συστάσει. Ἐν δὲ τῷ ὀλίγῳ καιρῷ τῆς διατριβῆς αὐτοῦ μεγάλα θαυμάσια ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν τῇ πόλει.

83. Γυνὴ γάρ τις, οἰκοῦσα κατὰ τὸν ἅγιον Θεόδωρον ἐν τοῖς Σπορακίου, εἶχε παιδίον ὡς ἐτῶν τεσσάρων, καὶ αὐτὸ ἦν τυφλόν. Αὕτη ἀκούσασα τὴν παρουσίαν αὐτοῦ, ἀραμένη αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς παρεγένετο εἰς τὸ μητᾶτον αὐτοῦ ἔνθα κατήγετο, εἰς τὰ Οὐαρανᾶς οὕτως ἐπιλεγομένου, πλησίον τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ μετὰ πολλῶν δακρύων προσπεσοῦσα αὐτῷ, ἔρριψε τὸ παιδίον εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ παρεκάλει τὸ φῶς τῶν ὀμμάτων αὐτῷ δωρήσασθαι. Ὁ δὲ σφραγίσας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εὐλογήσας ὕδωρ ἔδωκεν αὐτῇ, ἐντειλάμενος ἔωθεν νίπτειν αὐτὸ ἐξ αὐτοῦ · καὶ τοῦτο ποιήσασα ἡ γυνὴ ἐπὶ τρίτην ἡμέραν, τῇ τετάρτῃ ἤγαγε τὸ παιδίον ὑγιὲς τηλαυγῶς βλέπον πρὸς τὸν ὅσιον, δοξάζουσα τὸν θεόν. Ἡ αὐτὴ δέ ποτε παράλυτος κατακειμένη ἐπὶ μῆνας ἑπτά, παραχρῆμα ἀνέστη ἐν ᾗ ὥρᾳ ἔλαβε τὴν εὐχὴν αὐτοῦ.

84. Ἄλλη τις κόρη, παιδίσκη τινὸς μεγιστᾶνος, εἶχεν δαιμόνιον κρυπτὸν ἔτη εἰκοσιοκτώ, ὥστε πάντοτε* ἐν ἀρρωστίᾳ κατακεῖσθαι αὐτὴν καὶ ἀγνοεῖν τὸ συνέχον αὐτὴν πάθος · ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ μακαρίου ὁ ταύτης κύριος ἀπήγαγεν αὐτὴν πρὸς αὐτὸν καὶ παρεκάλει εὔχεσθαι ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα εἴτε διὰ θανάτου εἴτε διὰ τῆς ὑγείας τῆς ἀσθενείας λυτρωθῇ. Ὁ δὲ θεράπων τοῦ κυρίου ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπελάβετο τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, καὶ ηὔχετο πρὸς τὸν θεὸν γνωσθῆναι τὸ συνέχον αὐτὴν πάθος καὶ φυγαδευθῆναι ἀπ' αὐτῆς. Καὶ εὐθέως ἐταράχθη καὶ σπαράσσει αὐτὴν τὸ ἐν αὐτῇ δαιμόνιον, καὶ ἤρξατο βοᾶν οὕτως · « καίεις με, σιδηροφάγε, φεῖσαί μου, δαιμονιοπνίκτα, τὸν δόντα σοι θεὸν τὴν κατ' ἐμοῦ ἐξουσίαν. » Ὁ δὲ μακάριος Θεόδωρος ἐκέλευσεν αὐτὴν ἡσυχάσαι · ἦν δὲ ἡμέρα τετάρτη τῆς ἑβδομάδος καὶ ἀπέ-

16-17 αὐτῷ Γεωργίου P.
83. — 11 τὴν τετάρτην M.
84. — 1 μεγιστάνου P ‖ 12 διὰ ante τὸν perperam inseruit ed. (cf. **85**, 4)

λυσεν αὐτήν· προσέταξεν δὲ τῷ κυρίῳ αὐτῆς τῇ ἐπιούσῃ τετράδι πάλιν ἀγαγεῖν αὐτήν. Κατὰ δὲ τὴν προθεσμίαν ἐλθούσης αὐτῆς καὶ ἰδούσης τὸν ὅσιον, πάλιν ἐταράχθη τὸ ἐν αὐτῇ δαιμόνιον καὶ ἤρξατο κράζειν καὶ δυσφημεῖν αὐτὸν καὶ λέγειν· « ὢ βία ἀπὸ τοῦ πορνογεννήτου τούτου, τοῦ καθ' ἡμῶν ἐνταῦθα ἐλθόντος. Εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχω εἰς τὸ πλάσμα τοῦτο, καὶ οὐδεὶς τῶν ἁγίων με ἐφανέρωσε, καὶ οὗτος ὁ τῆς πόρνης υἱὸς ἐπιστὰς φανερόν με πεποίηκεν, εἰς δεινήν με κόλασιν παραδιδούς· καταραθείη ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐγεννήθης, καὶ ἡ ἐνταῦθά σε ἀγαγοῦσα.» Ὁ δὲ δοῦλος τοῦ θεοῦ Θεόδωρος ἐπετίμησεν αὐτῷ τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ καὶ εἶπεν· « εἰ καὶ πόρνης υἱὸς ὑπάρχω, ὡς σὺ ἔφης, ἀλλ' ὅμως εἰς δόξαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἐπιτάσσω σοι ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ἔξελθε ἐκ τοῦ πλάσματος καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτό.» Ὁ δὲ δαίμων ἔκραξε λέγων· « τὴν μὲν κέλευσίν σου ἐγὼ ποιῶ καὶ ἐξέρχομαι, αὕτη δὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀποθνήσκει.» Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ μακάριος· « σὺ ἔξελθε, καὶ τὸ θέλημα τοῦ κυρίου γενέσθω. Οὐ γὰρ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ θεοσεβεῖ πιστεύειν ὑμῖν· φαῦλα γὰρ καὶ ψευδῆ εἰσι τὰ ῥήματα ὑμῶν.» Σπαράξας οὖν αὐτὴν ὁ δαίμων καὶ ῥίψας αὐτὴν παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ μετὰ φωνῆς μεγάλης ἐξῆλθεν. Ἐλθοῦσα δὲ εἰς ἑαυτὴν ἡ γυνὴ εἶπεν ὅτι « διὰ τῶν ἁγίων σου εὐχῶν, πάτερ, ἰάσεως ἔτυχον· εἶδον γὰρ ὡς ἑρπετὸν μυσαρὸν ἐκ τοῦ στόματός μου ἐξελθόν.» Ἐπευξάμενος δὲ ἀπέλυσεν αὐτήν, παραγγείλας ἕως ἡμερῶν ἑπτὰ εἰς ἐκκλησίαν παραμεῖναι· ὁ δὲ λόγος τοῦ δαίμονος ψευδὴς διέμεινεν ἕνεκεν τοῦ τεθνάναι αὐτήν. Ὁ γὰρ κύριος αὐτῆς μεθ' ἡμέρας τινὰς ὑπέστρεψε σὺν αὐτῇ μετὰ χαρᾶς μεγάλης πρὸς τὸν ὅσιον, δοξάζων τὸν θεὸν τὸν δόντα αὐτῷ ἐξουσίαν τοιαύτην κατὰ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων.

85. *Ἄλλη τις, ἐλευθέρα, παραλυτική, βασταζομένη ὑπὸ τῶν παιδισκῶν αὐτῆς, παρεγένετο πρὸς αὐτὸν καὶ ἤρξατο κράζειν μετὰ πολλῶν δακρύων τοιάδε· « ἐλέησόν με, δοῦλε τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, τὸν θεὸν τὸν δόντα σοι τὴν χάριν τῶν ἰαμάτων, ὑγιῆ με ἀπόλυσον σπλαγχνισθεὶς ἐπ' ἐμοί.» Αὐτὸς δὲ ἐκέλευσε τεθῆναι αὐτὴν χαμαί, καὶ ἐπιλαβόμενος τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, τὴν δεξιὰν ἀνατείνας ἐπὶ ἀνατολὰς ηὔχετο λέ-*

21 *με* om. P ‖ 22 *ἡ*[1] om. P ‖ 30 *γινέσθω* M ‖ 35 *μυσερόν* P (cf. Dieterich, 4).

85. — 4 cf. **84**, 12 ‖ 5 *ἐπ' ἐμὲ* P ‖ 7 *προσηύχετο* P.

γων · « κύριε ὁ θεὸς ὁ τῶν ἰαμάτων χορηγός, ὁ τῶν ἀσθενούντων ἰατρός, ὁ τὸν παραλυτικὸν ἰασάμενος, ἴασαι καὶ τὴν δούλην σου ταύτην καὶ τὴν παράλυσιν φυγάδευσον ἀπ' αὐτῆς, ἵνα ὑγιὴς ἀπέλθῃ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον τοῦ ἁγίου ὀνόματός σου. » Σφραγίσας δὲ αὐτὴν ἤγειρεν ἀλείψας ἐλαίῳ · καὶ παραχρῆμα ἤρξατο περιπατεῖν δοξάζουσα τὸν θεόν · καὶ μεταλαβοῦσα τῶν θείων μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ ἀπῆλθεν ὑγιής, πᾶσι τὸ θαῦμα διαγγέλλουσα.

86. Ἄλλος τις, καπήλου υἱός, ὀνόματι Πέτρος, ἐπλήγη ὑπὸ δαίμονος, καὶ τὴν καρδίαν κατησθίετο, συνεχόμενος ἀρρωστίᾳ καὶ μὴ εἰδὼς τὴν ἐνέργειαν τοῦ δαίμονος. Ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἤνεγκεν αὐτὸν πρὸς τὸν ὅσιον καὶ παρεκάλει αὐτὸν ἐπεύξασθαι αὐτῷ, ἵνα ὁ πόνος τῆς καρδίας αὐτοῦ παύσῃ καὶ τῆς συνεχούσης ἀρρωστίας ἀπαλλαγῇ. Γνοὺς δὲ τὴν ἐν αὐτῷ αἰτίαν ὁ ἅγιος εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ, καὶ ἐπιστὰς τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ἐσφράγισε τῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐρράπιζεν αὐτὸν κατὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ λέγων · « μὴ κατακρύπτου, ἀκάθαρτον πνεῦμα, φανερὰ γάρ σου ἡ ἐνέργεια · ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης ἐπιτάσσει σοι, ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. » Παραχρῆμα οὖν κινηθεὶς ὁ δαίμων ἤρξατο κράζειν · « ἐξέρχομαι, σιδηροφάγε, οὐκ ἀντιτάσσομαί σοι · οὐ φέρω γάρ σου τὴν ἀπειλήν · οὐ φέρω τὸ πῦρ τὸ ἐκ τοῦ στόματός σου ἐξερχόμενον καὶ φλογίζον με. » Ταῦτα δὲ εἰπὼν καὶ πλείονα τούτων, ῥίψας τὸν πασχικὸν εἰς τὸ ἔδαφος παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἁγίου καὶ ὀλολύξας φωνῇ μεγάλῃ ἐξῆλθεν. Εἰς ἑαυτὸν δὲ γενόμενος ὁ παῖς προσέπεσεν αὐτῷ λέγων · « διὰ τῶν ὁσίων σου εὐχῶν, πάτερ, ἐλυτρώθην τοῦ δαίμονος · εἶδον γὰρ αὐτὸν ὡς γυναῖκα μέλαιναν ἀποκολληθεῖσαν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ διὰ τῆς θυρίδος ἐκδιωχθεῖσαν ὑπὸ σοῦ καὶ θρηνοῦσαν πολλὰ καὶ ὀλολύζουσαν. » Ὁ δὲ μακάριος καὶ ὅσιος Θεόδωρος ἐκέλευσεν αὐτὸν προσμεῖναι τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ τῇ ἐπαύριον παρέδωκεν αὐτὸν ὑγιᾶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

87. Ναύκληρός τις, περιεργασθεὶς ὑπό τινος, ὠχλεῖτο ὑπὸ πνεύματος ἀκαθάρτου, καὶ πόνοις καὶ τρόμοις μελῶν καὶ πολλαῖς ἀφορμαῖς ἠσθένει, ὡς ἐκ τούτου καὶ εἰς πενίαν αὐτὸν ἐμπεσεῖν. Οὗτος παρεγένετο πρὸς τὸν ὅσιον γονυπετῶν αὐτὸν μετὰ δακρύων, ὅπως διὰ τῆς εὐχῆς αὐτοῦ λυτρωθῇ τῶν συνεχόντων αὐτὸν παθῶν. Ἐπευξάμενος δὲ αὐτὸν εὐλόγησεν ἔλαιον

86. — 13 σιδηροφάγε + καὶ M ‖ 16 τὸν πάσχοντα P.
87. — 3-4 ἐκπεσεῖν P ‖ 6 αὐτὸν MP : tenui, cf. notam ad loc. et **103**, 11.

καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐπὶ τὸ ἀλείφεσθαι ἐξ αὐτοῦ καὶ ἀπέλυσεν αὐτόν· καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἦλθε πρὸς τὸν ἅγιον ὑγιής, ἀναγγέλλων αὐτῷ τὴν γενομένην αὐτῷ θεραπείαν καὶ προκοπὴν ἐν τῇ εὐπραγίᾳ, καὶ χάριν καρποφορίας καὶ ὑπομνηστικοῦ προσήγαγεν αὐτῷ τὸ ἄρμενον τοῦ πλοίου αὐτοῦ, πολλαῖς παρακλήσεσι μόλις πείσας αὐτὸν τοῦτο δέξασθαι.

88. *Λουκτάτωρ τις ἐνεργηθεὶς ὑπὸ πνεύματος ἀκαθάρτου ἔπασχε τὴν κεφαλὴν κακῶς καὶ πάντα τὰ μέλη· καὶ παρεγένετο πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τὸ λαβεῖν τὴν εὐχὴν αὐτοῦ. Ἐπευξάμενος δὲ αὐτῷ ὁ ὅσιος καὶ εὐλογήσας οἶνον καὶ ἔλαιον ἔδωκεν αὐτῷ λέγων· « ὕπαγε, τέκνον, ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ἐν τῷ ἀναπεσεῖν σε ἐπὶ τῆς κλίνης ὀψίας τοῦ καθευδῆσαι, ἄλειψαι ἐξ αὐτῶν, καὶ ὃ ἂν ἴδῃς κατ' ὄναρ ἐλθὼν ἀπαγγελεῖς μοι. » Ἀπῆλθεν οὖν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐποίησε καθὼς ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ ἅγιος. Τῇ δὲ ἐπαύριον παραγενόμενος πρὸς αὐτὸν διηγήσατο αὐτῷ λέγων· « εἶδον, δέσποτά μου ἁγιώτατε, ἐν τῷ ὕπνῳ μου νεανίσκον χλαινοφόρον, ὥσπερ ἀπὸ τῆς ἁγιωσύνης σου ἐλθόντα πρός με, ὅστις ἐπελάβετο τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς μου καὶ εἵλκυσε πρὸς ἑαυτόν, καὶ εὐθέως ὅλος ὁ πόνος ἀνεσπάσθη ἐκ τῶν ἁρμῶν καὶ τῶν ὀστέων μου καὶ ἀπὸ πάντων τῶν μελῶν μου, καὶ διὰ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς μου ἐξῆλθεν ὥσπερ βίαιος ἄνεμος. » Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ τοῦ θεοῦ θεράπων καὶ ἐπευξάμενος αὐτῷ εἶπεν· « ἰδοὺ νῦν διὰ τοῦ θεοῦ ὑγιὴς γέγονας· ὁ δὲ νεανίσκος ὁ ἐν τῷ ὕπνῳ ὀφθείς σοι ὁ τοῦ Χριστοῦ ἔνδοξος μάρτυς Γεώργιος ἦν. » Καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν εὐχαριστοῦντα τῷ θεῷ.*

89. *Σελεντιάριός τις τῶν πρώτων, ὀνόματι Μάννας, πάθος εἶχε δεινὸν ἐν τοῖς ἔνδοθεν κρυπτὸν ἐκ διαβολικῆς ἐνεργείας. Οὗτος οὖν διαφόρως παρεγένετο πρὸς τὸν μακάριον καὶ ᾐσχύνετο ἀναγγεῖλαι αὐτῷ τὸ συνέχον αὐτὸν πάθος. Ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν παραγενομένου αὐτοῦ κατὰ τὸ εἰωθός, ἰδιάσας αὐτὸν καταμόνας ὁ ἅγιος εἰσήγαγεν εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ καὶ χαριέντως ἔφη αὐτῷ· « πολλάκις, τέκνον, ἦλθες ἐπὶ τὸ θαρρῆσαί μοί τι πρᾶγμα κρυπτόν, καὶ ἀνέκοψας ἑαυτόν· καὶ διὰ τί τοῦτο ποιεῖς, ὦ τέκνον; Ἁπλῶς ἐμοὶ οὐ θαρρεῖς ἐξειπεῖν τὸ ὄν σοι ἐν μυστηρίῳ; » Ὁ δὲ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἀνέθετο αὐτῷ τὸ πᾶν, ἱκετεύων αὐτὸν μετὰ δακρύων ποιήσασθαι ὑπὲρ αὐτοῦ δέησιν πρὸς τὸν θεὸν ἐπὶ τὸ φυγαδεῦσαι τὸ ἐν αὐτῷ ἀκμάζον*

89. — 2 *ἔνδοθι* P ‖ 5 *παραγενόμενον αὐτὸν* M ‖ 7 *κα<τα>θαρρῆσαι* P ‖ 12 *ἐπὶ τῷ* M

πάθος, καὶ ἵνα καταξιώσῃ παραγενέσθαι εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ εὐλογήσῃ αὐτὸν καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας πάντας. Ταξάμενος δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἀπέλυσεν αὐτόν· καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἀπῆλθεν ὁ μακάριος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ τοῦ σελεντιαρίου, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν ὁ εἰρημένος φιλόχριστος ἀνήρ. Τῇ δὲ νυκτὶ ἐκείνῃ ἐγένετο αὐτῷ τὸ εἰωθὸς καὶ σφοδρῶς ἐχείμασεν αὐτόν· ἔστη δὲ εἰς εὐχὴν ὁ μακάριος καὶ ἐδέετο τοῦ θεοῦ ἐλευθερῶσαι αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ὑγιᾶ ἀποκαταστῆσαι. Καὶ τῇ αὐτῇ νυκτὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι αὐτὸν τὸν τῆς ψαλμῳδίας κανόνα εἶδεν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὀνόματι Ἰουλιανὸς κατ' ὄναρ, ὡς ὅτι ἦν ἑστὼς ὁ μακάριος παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης, καὶ ἦλθε πρὸς αὐτὸν καὶ ὁ σελεντιάριος βαστάζων εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ ἀγριόχηνον μέγα τρικέφαλον κράζον πολλά, καὶ τοῦτο προσήγαγεν αὐτῷ· ὅπερ καὶ κρατηθὲν ὑπὸ τοῦ ὁσίου ἐγένετο κατούδιον καὶ ἐρρίφη ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Τῇ οὖν ἐπαύριον μετὰ τὸ γενέσθαι λειτουργίαν καθεζομένων αὐτῶν ἐν τῷ ἀρίστῳ, ἔλεγεν τῷ σελεντιαρίῳ ὁ τοῦ Χριστοῦ θεράπων Θεόδωρος· « θάρσει, τέκνον, καὶ δόξαζε τὸν θεόν· πιστεύω γὰρ εἰς τὴν ἀγαθότητα αὐτοῦ ὅτι ἐφυγάδευσε τὸ πάθος ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι σοι ἐνοχλεῖ ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας. » Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, ὑπομνησθεὶς καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ τὸ ὀφθὲν αὐτῷ ὄναρ διηγήσατο αὐτοῖς· καὶ ἐπευξάμενος αὐτῷ τε καὶ τῇ πιστοτάτῃ συμβίῳ αὐτοῦ καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὁ ἅγιος ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ὥρας οὐκέτι ὑπεμνήσθη ὁ ἀνὴρ ἐκ τοῦ πάθους ἐκείνου.

90. *Ποτὲ δὲ ἡ σύμβιος αὐτοῦ τοῦ σελεντιαρίου Θεοδώρα, σεμνοπρεπεστάτη καὶ φιλόχριστος οὖσα, παρεκάλει τὸν ἅγιον περὶ αὐτῆς καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, γνωρίσαι αὐτῇ τὸ τίς ἐκ τῶν ἀμφοτέρων αὐτῶν προτελευτᾷ. Μετὰ πολλοῦ δὲ κόπου πεισθεὶς αὐτῇ καὶ εὐξάμενος πρὸς τὸν θεὸν ἐδέξατο ἀποκάλυψιν περὶ τούτου καὶ εἶπεν αὐτῇ ὅτι « ὁ κύριός σου ὀλιγοχρόνιός ἐστι πρὸς σέ. » Ἡ δὲ μετὰ πολλῶν δακρύων καθ' ἑκάστην προσέπιπτεν αὐτῷ, ἵνα παρακαλέσῃ τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ αὐτὴν ταχέως μεταστῆναι τοῦ παρόντος βίου. Ἐπικαμφθεὶς δὲ καὶ ἐπὶ τούτῳ ταῖς δεήσεσιν αὐτῆς ὁ μακάριος καὶ ὅσιος Θεόδωρος ηὔξατο*

15 *αὐτῷ* om. P ‖ 16 *τοῦ σελεντιαρίου* om. P ‖ 24 *ὁ* om. M ‖ 24-25 *ἄγριον χῆνον* P.

90. — 6 *καὶ* om. P ‖ 8 *ἐπὶ τὸ* P ‖ 9 *ἐπὶ τοῦτο* P ‖ 10 *ταῖς δεήσεσιν αὐτῆς* om. P.

πρὸς τὸν εὐήκοον αὐτοῦ δεσπότην Χριστὸν πληρῶσαι τὸ αἴτημα αὐτῆς. Καὶ ἐκ θείας ἀποκαλύψεως πληροφορηθεὶς εἶπεν αὐτῇ· « δέδωκεν ὁ θεὸς τὸ αἴτημά σου, σκέψαι οὖν τὰ κατὰ σεαυτήν· μετ' οὐ πολλὰς γὰρ ἡμέρας τελευτᾷς. » Ἀπολυθεῖσα δὲ μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἐπὶ τῇ δοθείσῃ αὐτῇ ἀποκρίσει ὑπὸ τοῦ ἁγίου, διαταξαμένη καλῶς τὰ καθ' ἑαυτήν, μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ὑπεξῆλθε τὸν ἀνθρώπινον βίον.

91. *Ἄλλος τις, ὀστιάριος τοῦ φιλοχρίστου Θεοδώρου τὸ ἐπίκλην Μονοσανδάλου, ὀνόματι Εὐτύχιος, κοιμηθεὶς ἐν ὁδῷ ἐπλήγη τὴν χεῖρα αὐτοῦ σὺν ὅλῳ τῷ βραχίονι αὐτοῦ ὑπὸ δαίμονος, καὶ εἶχεν αὐτὴν ὠγκωμένην καὶ ἐν τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ ἀναδεδεμένην. Παρεγένετο δὲ πρὸς τὸν ἅγιον καθὼς εἰώθει εὐλογηθῆναι, καὶ ἐρωτηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ δι' ἣν αἰτίαν ἀλγεῖ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὅτι « ἐκοιμήθην ἔν τινι τόπῳ, δέσποτα, καὶ ἐγερθέντος μου ἐνάρκησεν ἡ χείρ μου, καὶ ἔκτοτε ἡ ὄγκωσις αὕτη γέγονεν. » Γυμνώσας οὖν ὁ μακάριος τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ διαψηλαφῶν τὴν εὐχὴν ἐποιεῖτο· τὸ δὲ ἐνεργῆσαν δαιμόνιον ἤρξατο ἐντρέχειν ἐν τῷ βραχίονι αὐτοῦ. Ἐσφράγισεν δὲ ὁ ἅγιος τὸν ὦμον αὐτοῦ, ὅπως μὴ ἀναδράμῃ καὶ ἀφανίσῃ αὐτόν. Ἤρξατο οὖν εἱλεῖσθαι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὧδε κἀκεῖσε ὑπὸ τοῦ δαίμονος, καὶ αἰδούμενος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἐδύνατο αὐτὴν κατασχεῖν. Ἁψαμένου δὲ αὐτοῦ τοῦ ἁγίου καὶ ἐπιτιμήσαντος τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, ἔπαυσε παραχρῆμα· καὶ λαβὼν ὁ ἄνθρωπος ἔλαιον εὐλογηθὲν ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἀλείφεσθαι αὐτὸν ἐν τρισὶν ἡμέραις ὑγιὴς ἀποκατέστη.*

92. *Ἄλλος τις, δοῦλός τινος ἐλευθέρας, ἔπασχε κακῶς ὑπὸ δαίμονος· καὶ λαβοῦσα αὐτὸν ἡ κυρία αὐτοῦ ἀπήγαγε πρὸς τὸν μακάριον· καὶ εὐθέως ἐκινήθη τὸ πνεῦμα καὶ ἐταράσσετο καὶ οὐκ ἤθελεν ἐξελθεῖν, ἀνυποταξίᾳ φερόμενον. Ἐπιτιμήσας δὲ αὐτῷ ὁ μακάριος περιώρισεν αὐτὸ τῇ περιγραφῇ τῶν βημάτων αὐτοῦ καταδικάσας πρὸς τὸ ἀνενδότως τιμωρεῖσθαι εἰπών· « εὐλογητὸς κύριος, οὐ μὴ ἐξέλθῃ τὸ πλάσμα ἐκ τοῦ οἴκου τούτου, ἕως οὗ ἀναχωρήσῃς αὐτοῦ. » Καὶ καταλιπὼν αὐτὸν εἰσῆλθεν ἐν κελλίῳ ἐπιτελῶν τὸν τῆς ψαλμῳδίας κανόνα. Πολλαῖς δὲ ὥραις παιδευθέντος τοῦ πασχικοῦ καὶ λοιπὸν ὀκλάσαντος διὰ τὸ ἀκίνητον μένειν τῷ περιορισμῷ, ἤρξατο λοιπὸν ἐλεεινῇ τῇ φωνῇ κράζειν τὸ δαιμόνιον· « ἐξέρχομαι, δοῦλε τοῦ θεοῦ· οὐ*

91. — 1 *βεστιάριος* P ‖ 9 *αὐτῆς* ed. ‖ 18 *ἀπεκατέστη* P (cf. Blass-Debr., 69, 3).

φέρω γὰρ τὴν τιμωρίαν ταύτην. Ἐλθὲ ἀπόλυσόν με, καὶ ἐξέρχομαι, μή με ἐπὶ πολὺ βασάνιζε. » Ἐξελθὼν δὲ ὁ μακάριος ἐκ τοῦ κελλίου εἶπεν αὐτῷ · « οὐ θέλω νῦν, ἀκάθαρτον, ἵνα ἐξέλθῃς. » Ὁ δὲ δαίμων ἐβόα λέγων · « οὐαί μοι τῇ ἀθλίᾳ τῇ κακῶς εἰς σὲ ἐμπεσούσῃ · δεόμαί σου, λῦσόν με τοῦ περιορισμοῦ, ἀρκεῖ μοι ἡ ἕως τοῦ νῦν τιμωρία · πότε θέλεις ἐξέρχομαι. » Αὐτὸς δὲ εἶπεν αὐτῷ · « ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ μεσονυκτίου θέλω σε ἐξελθεῖν · λέλυσαι οὖν τῆς περιγραφῆς, καὶ δὸς νῦν τὸν νοῦν τῷ πλάσματι. » Ῥίψας οὖν αὐτὸν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐνέδωκεν αὐτῷ · καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἐγερθέντος τοῦ ὁσίου ἐπιτελέσαι τὸν τοῦ μεσονυκτίου κανόνα, ἀναπηδήσας ὁ ἄνθρωπος ἐπειγόμενος ὑπὸ τοῦ δαίμονος ἤρξατο πάσχειν · καὶ ἐβόα τὸ ἐν αὐτῷ δαιμόνιον · « ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἔξελθε, σιδηροφάγε, ἐπίτρεψόν μοι ἀναχωρῆσαι. » Ἐξελθὼν δὲ μετὰ μίαν ὥραν ὁ τοῦ θεοῦ δοῦλος ἐπετίμησεν αὐτῷ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐκέλευσεν ἐξελθεῖν. Καὶ εὐθέως ῥίψας αὐτὸν ὁ δαίμων παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐξῆλθε, καὶ ἐγένετο ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὑγιής · ὅνπερ λαβοῦσα ἡ κυρία αὐτοῦ ἀπῆλθε μετὰ χαρᾶς μεγάλης εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς δοξάζουσα τὸν θεόν.

Γυνή τις, δούλη, ἔχουσα δαιμόνιον κρυπτὸν ἔτη δεκατρία, παρεγένετο πρὸς τὸν μακάριον Θεόδωρον ἐπὶ τὸ εὐλογηθῆναι · αὐτοῦ δὲ ἐμβλέψαντος αὐστηρῶς καὶ τὴν εὐχὴν ὡς ἐπὶ δαιμονιώσης ποιοῦντος, κινηθεὶς ὁ δαίμων παραχρῆμα ἐξῆλθε · καὶ ἐγένετο ὑγιὲς τὸ κοράσιον.

93. Πάλιν δὲ ἐν μιᾷ παρεγένοντο τρεῖς πασχικοὶ πρὸς αὐτόν · καὶ ἦσαν δεινῶς χειμαζόμενοι ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν ὥραν ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης Κυριακός, προτρεπόμενος αὐτὸν κατὰ τὸ εἰωθὸς παραγενέσθαι ἐγγὺς αὐτοῦ. Ὁ οὖν δοῦλος τοῦ θεοῦ ἐπειγόμενος ἐπὶ τούτῳ τοῖς μὲν δυσὶ πασχικοῖς ἐκέλευσεν ἔνδοσιν λαβεῖν, καὶ εὐθέως ἐρράγησαν εἰς τὸ ἔδαφος ὡσεὶ νεκροί, τὸν δὲ ἕτερον ἀφῆκε πάσχειν δεινῶς · ἦν γὰρ ἀκαμπὴς ὁ ἐν αὐτῷ δαίμων · ᾧ καὶ ἐμβριμησάμενος ὁ ὅσιος ἀνὴρ παρήγγειλεν αὐτῷ λέγων · « ἐπειδὴ ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν πατριάρχης μετεστείλατό με, καὶ οὐ δύναμαι νῦν εἰς τὰ κατὰ σὲ ἀσχοληθῆναι, στῆθι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ βασανιζόμενος καὶ μὴ μετακινούμενος ἕως οὗ ὑποστρέψω. » Καὶ ταῦτα εἰπὼν παρεγένετο πρὸς τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην, καὶ

92. — 16-17 τῇ ἀθλίᾳ... ἐμπεσούσῃ] τῷ ἀθλίῳ P ‖ 17 λῦσαι P ‖ 25 με P.
93. — 5 οὖν] δὲ P ‖ 5-6 ἐπὶ τοῦτο P ‖ 11 τὰ MP : τὴν ed.

ἐποίησε παρ' αὐτῷ ὡσεὶ ὡρῶν τριῶν διάστημα. Σέργιος δὲ ὁ θεοσεβέστατος διάκονος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ καστρίσιος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου εἶχεν θυγατέρα ἐζευγμένην ἀνδρί, καὶ τριετίας πληρωθείσης ἀπὸ τῆς συνοικήσεως αὐτῶν ὑπῆρχον ἄτεκνοι. Παραλαβὼν δὲ αὐτοὺς ἔστησεν εἰς τὴν κατάβασιν τοῦ κοχλία τοῦ κρυπτοῦ τὴν ἐπιλεγομένην παράθυρον, καὶ ἐν τῷ ἀπολύεσθαι τὸν ὅσιον δοῦλον τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρον ἀπὸ τοῦ πατριάρχου, παρεκάλεσε τὸν παρακολουθοῦντα αὐτῷ Ἰωάννην τὸν ὑποδιάκονον τὸν κατὰ τὸν σακελλάριον Θωμᾶν, ἵνα δι' αὐτοῦ τοῦ κοχλία καταγάγῃ αὐτόν. Καὶ τούτου γενομένου, προσήγαγεν αὐτοὺς ἔσωθεν τῶν πυλῶν ὁ εἰρημένος διάκονος Σέργιος· καὶ πεσὼν σὺν αὐτοῖς εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει δοῦναι αὐτοῖς παιδοποιΐας βλάστημα. Αὐτὸς δὲ εἶπεν αὐτοῖς· « μὴ ἐμοί, τέκνα, ἀλλὰ τῷ θεῷ προσέλθετε καὶ αὐτὸς ποιήσει τὸ αἴτημα ὑμῶν. » Ἔτι δὲ ἐπιμενόντων αὐτῶν ταῖς παρακλήσεσιν, ἔλαβεν ἀμφοτέρων αὐτῶν τὰς ζώνας καὶ ἔθηκεν ἔνθα καὶ ἔνθα, καὶ μέσον αὐτῶν κλίνας τὰ γόνατα ἐποίησε τὴν εὐχὴν αὐτοῖς καὶ ἐπέδωκεν αὐτοῖς ζώσασθαι· καὶ χάριτι Χριστοῦ μετὰ ἐννέα μῆνας ἐτέχθη αὐτοῖς ἄρρεν παιδίον. Ἐξελθόντος δὲ τοῦ ὁσίου ἀπὸ τῆς λεγομένης παραθύρου καὶ ἀπερχομένου εἰς τὸ μητᾶτον αὐτοῦ ἐν τοῖς Εὐαράνης, συνῆλθεν αὐτῷ καὶ ὁ προλεχθεὶς Ἰωάννης τοῦ ἰδεῖν εἰ ἐφύλαξεν ὁ πασχικὸς τὸν δοθέντα αὐτῷ ὁρισμόν· ὅντινα καὶ εὗρον οὐ μόνον τὸν περιορισμὸν φυλάξαντα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς γῆς κρεμάμενον. Ἐβόα δὲ τὸ δαιμόνιον οὕτως· « καλῶς ἐλήλυθας κατ' ἐμοῦ, δοῦλε τοῦ θεοῦ, μείζονα χάριν κατ' ἐμοῦ εἰληφώς· οὐκέτι σε ὑπομένω, διότι καίεις με. Ἐξέρχομαι, μὰ τὸν ὕψιστον· μόνον φεῖσαί μου. » Ὁ δὲ ὅσιος ἐμαστίγωσεν αὐτὸν κατὰ τοῦ στήθους λέγων ὅτι « πολλάκις τοῦτο συνέθου μοι καὶ ἐψεύσω, καὶ οὐκ ἐνδίδωμί σοι. » Τὸ δὲ μεθ' ὅρκων πολλῶν συνέθετο αὐτῷ ἐν τῇ αὐτῇ νυκτὶ ἐξελθεῖν κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ κρούσματος τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας. Λαβὸν δὲ παρ' αὐτοῦ ἔνδοσιν τῆς τιμωρίας, κατὰ τὴν ὡρισμένην ὥραν τῆς νυκτὸς ἐξῆλθε τὸ δαιμόνιον ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι δύο πασχικοὶ προσπαραμείναντες αὐτῷ τρεῖς ἡμέρας κατὰ τὴν ὥραν τοῦ νυκτερινοῦ κανόνος ἰάθησαν ἐκ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων.

94. *Καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς δούλη τινός, ὀνόματι Θεοδώρα, ὑπάρχουσα Θεοδώρου τοῦ θεοσεβεστάτου διακόνου τῆς πανα-*

14 *τριῶν* om. M ‖ 27 *προσέλθατε* P ‖ 45 *λαβὼν* P.

γίας Θεοτόκου τῶν Ὀρβικίου καὶ νοταρίου τοῦ εὐαγοῦς σακελλαρίου, αἰφνιδίως συνεσχέθη ὑπὸ πνεύματος ἀλάλου. Ὁ δὲ εἰρημένος κύριος αὐτῆς ἐδήλωσε τῷ θεράποντι τοῦ θεοῦ περὶ αὐτῆς διὰ τοῦ προλεχθέντος Ἰωάννου. Κελεύσαντος οὖν ἀχθῆναι αὐτήν, λαβὼν αὐτὴν ὁ κύριος αὐτῆς ἀνέφερεν αὐτὴν πρὸς αὐτόν. Στρεβλουμένης δὲ αὐτῆς καὶ συμπιπτούσης, ἐβάστασαν αὐτὴν οἱ σύντροφοι αὐτῆς, καὶ ἀνενέγκαντες ἔθηκαν πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ὁσίου Θεοδώρου, καὶ ἐν ὅλαις ἓξ ἡμέραις ἀπηλλάγη τοῦ δαίμονος ἡ κόρη διὰ τῆς εὐχῆς αὐτοῦ καὶ ἀπῆλθεν ὑγιής.

95. *Ἄλλο παιδίον, κοράσιον ὡς ἐτῶν ὀκτώ, ἀσκητικὸν σχῆμα περιβεβλημένη, ἀπὸ τοῦ ἀσκητηρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὑπάρχον, ἄλαλον διέμεινε τριετῆ χρόνον. Ἡ οὖν διδάσκαλος αὐτῆς ἀνήνεγκεν αὐτὴν πρὸς τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ, πικρῶς ἀλαλάζουσα καὶ μετὰ δακρύων αἰτοῦσα χαρίσασθαι αὐτῇ τὴν ὑγείαν. Ἐπευξάμενος οὖν αὐτῇ προσέταξεν ἑκάστῃ ἡμέρᾳ παραγίνεσθαι πρωΐας τε καὶ δείλης καὶ εὐχὴν λαμβάνειν. Τούτου δὲ γινομένου, τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ ἔμελλεν ἰᾶσθαι προσέταξεν ἀνοῖξαι τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ ἁψάμενος τῆς γλώσσης αὐτῆς ἐσφράγισε τῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ καὶ ἐνεφύσησε τρίτον, κελεύσας αὐτῇ καταπιεῖν. Καὶ εὐθέως χάριτι τοῦ θεοῦ ἐξέφραξε καὶ ἐλάλησεν οὕτω μετὰ κραυγῆς τὸ κοράσιον· « κατέπιον, δέσποτα. » Πᾶς δὲ ὁ παρεστηκὼς ὄχλος καὶ ἑωρακὼς τοῦτο ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀνέκραζον τὸ Κύριε ἐλέησον. Καὶ οὕτως ἀπελύθη τὸ κοράσιον ὑγιὲς ἅμα τῇ διδασκάλῳ αὐτῆς.*

96. *Ἄλλη δέ τις γυνή, αἱμορροοῦσα δεκαετῆ χρόνον, παρεγένετο ἐκ πόθου πολλοῦ εὐλογηθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, βαστάζουσα καὶ ἀλάβαστρον μύρου. Ἰδοῦσα δὲ πολὺν ὄχλον περὶ αὐτὸν διεσύρη κρυφαίως μέσον τοῦ ὄχλου, θέλουσα ἐπιχέαι τὸ μύρον εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ. Γνοὺς δὲ τοῦτο ὁ θεράπων τοῦ θεοῦ ἐπισυνήγαγε τοὺς πόδας πρὸς ἑαυτὸν καὶ ἔκραξε πρὸς αὐτὴν λέγων· « ἄφες, γύναι, τί ὑπάγεις ποιῆσαι; Βαρὺ εἰς ἐμὲ ἐπετήδευσας πρᾶγμα. » Φοβηθεῖσα δὲ ἡ γυνὴ ἐπανέδωκεν αὐτῷ τὸ μύρον καὶ παρεκάλει εὔξασθαι ὑπὲρ αὐτῆς. Αὐτὸς δὲ εὐξάμενος αὐτῇ εἶπεν· « ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης διὰ τὴν πρεσβείαν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου κατὰ τὴν πίστιν σου ποιήσει καὶ πληρώσει τὸ αἴτημά σου. » Παραχρῆμα δὲ*

94. — 3 *Οὐρβικίου* P.
95. — 1 *σχῆμα* ed. : *σῶμα* MP ‖ 2 *περιβεβλημένον* P.
96. — 4 *τὸ* om. P ‖ 5 *θεοῦ*] *Χριστοῦ* P.

διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. Καὶ γνοῦσα τὸ θαῦμα ἤρξατο δοξάζειν τὸν θεὸν καὶ ἀναγγέλλειν τοῖς πᾶσι.

97. *Συνέβη δὲ τοῦ βασιλέως Μαυρικίου ἓν τῶν παιδίων πάθει ἀνιάτῳ περιπεσεῖν· ἦν γὰρ πολλὰ τραύματα ἐκβράσαν, ὡς δοκεῖν αὐτὸ ἐλεφαντιᾶσαι· ὅπερ πάθος οἱ μέν φασι λέγεσθαι παυλάκιν, οἱ δὲ τὴν κλεοπάτραν· ὡς καὶ πολλὰ τοὺς ἰατροὺς ἐπιμεληθέντας αὐτὸ μηδὲν ὠφελῆσαι. Ἀποστείλας οὖν ὁ βασιλεὺς ἔλαβε τὸν ὅσιον ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὸ παλάτιον τὸ εἰς τὴν Ἱέρειαν· ἐκεῖ γὰρ ἦν τὸ πρόκενσον, ὅπου καὶ τὸ παιδίον κατέκειτο· καὶ ποιήσας αὐτῷ εὐχὴν ὁ τοῦ θεοῦ δοῦλος, εὐλογήσας ὕδωρ ἤλειψεν αὐτὸ καὶ ἔδωκε τὸ ἐπίλοιπον ἐπὶ τῷ πάλιν ἀλεῖψαι αὐτό· καὶ διὰ τῆς ὁσίας εὐχῆς αὐτοῦ ἀπηλλάγη τοῦ πάθους τὸ παιδίον καὶ ὑγιὲς ἐγένετο. Καὶ προτραπεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς αὐγούστης καὶ ἀνακλιθεὶς μετ' αὐτῶν συνετάξατο αὐτοῖς ἐπευξάμενος καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῶν πορευόμενος ἐπὶ τὴν ἰδίαν πατρίδα, καὶ κατέλαβε τὸ μοναστήριον.*

98. *Οἰκοδεσπότης δέ τις ἐκ τοῦ χωρίου Ἀλεκτορίας ἔλαβε βοῦν ἄγριον τῷ ζυγῷ μὴ ὑπεισερχόμενον, καὶ ἀγαγὼν αὐτὸν ἐπὶ τῷ μοναστηρίῳ προσέπεσε τῷ μακαρίῳ σφραγίσαι αὐτὸν παρακαλῶν, πρὸς τὸ τὴν ἀγριότητα ἀποδιωχθῆναι ἀπ' αὐτοῦ διὰ τῆς εὐχῆς αὐτοῦ. Καὶ ἀπερχομένου τοῦ ἁγίου πρὸς αὐτόν, ἐποίει ὧδε κἀκεῖσε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀγριούμενος καὶ ἀποφυσῶν. Ἐπιλαβόμενος δὲ ὁ ἅγιος τῶν κεράτων αὐτοῦ ηὔξατο ἀπελαθῆναι τὴν ἀγριότητα ἀπ' αὐτοῦ καὶ αἴσθησιν ἡμερότητος σχεῖν. Καὶ σφραγίσας αὐτὸν ἔλεγε· « σοὶ λέγω ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, παῦσαι τῆς ὀργῆς σου καὶ ὑπεισέρχου τῷ ζυγῷ ἐν ἡμερότητι, ᾧ ὥρισέ σοι ὁ θεός, καὶ ὑποκλίνου τῷ δεσπότῃ σου. » Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, εὐθέως ἐπαύσατο τῆς ὀργῆς τὸ ἄλογον. Καὶ καταγαγὼν αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος ἐκ τοῦ μοναστηρίου ἐν τῷ χωρίῳ, οὔσης ἐκεῖ τῆς ἁμάξης, ἔζευξεν αὐτὸ ἐν ταύτῃ, καὶ ἐν πολλῇ ἡμερότητι τῷ ζυγῷ ὑπεισῆλθε, καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος χαίρων ἐπ' αὐτῷ.*

99. *Ὁμοίως δὲ γυνή τις, ἔχουσα μούλαν μηδὲ ὅλως χαλινὸν ἢ κάθισμα δεχομένην, ἀλλ' ὀρθοβολοῦσαν καὶ κακοποιοῦσαν καὶ μηδὲ πραθῆναι δυναμένην διὰ τὴν τοιαύτην ἀνυποταξίαν, ἄγει*

97. — 6 τὸ[2] om. P ‖ 7 *τὴν Ἱέριον* P ‖ 9 *ἔδωκε* + *καὶ* P ‖ 11 *αὐγούστας* P.

αὐτὴν ἐν τῷ μοναστηρίῳ πρὸς τὸν μακάριον. Καὶ σφραγίσας αὐτὴν ὁ ἅγιος εἶπεν· « εὐλογητὸς κύριος, ἀπὸ τῆς ὥρας ταύτης μηκέτι ἀτάκτως ἐνεχθῇς, ἀλλὰ δέχου τόν τε χαλινὸν καὶ τὸ κάθισμα τῆς δεσποτείας σου ἐν πολλῇ ἡμερότητι· εἰς ταύτην γὰρ τὴν ὑπουργίαν ἐποίησέ σε ὁ θεός. » Καὶ εὐθέως ἐκαθέσθη τῷ ζῴῳ ἡ γυνή, μηδόλως κινηθέντος εἰς ἀταξίαν, ἀλλ' ἐν ἡμερότητι πολλῇ βαδίζοντος. Τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ ἵππων γέγονε καὶ ἐπὶ διαφόρων ἀλόγων.

100. Ἐπόθει δὲ ὁ μακάριος λείψανα τοῦ ἐνδόξου καὶ πολυάθλου μάρτυρος Γεωργίου εὑρεῖν, καὶ ἐδέετο αὐτοῦ πληρῶσαι τὸν τοιοῦτον αὐτοῦ πόθον. Ἦν δὲ ὁ ὁσιώτατος Αἰμιλιανὸς ὁ ἐπίσκοπος τῶν Γερμίων ἔχων ἐκ τῆς ἁγίας αὐτοῦ κεφαλῆς μερίδα, καὶ τῆς χειρὸς ἕνα δάκτυλον, καὶ ἕνα τῶν ὀδόντων, καὶ ἄλλην μίαν μερίδα. Ἐφάνη οὖν ὁ μάρτυς τῷ ἐπισκόπῳ, παρακελευόμενος αὐτῷ δοῦναι αὐτὰ τῷ αὐτοῦ θεράποντι Θεοδώρῳ εἰς τὸν παρ' αὐτοῦ οἰκοδομηθέντα αὐτῷ ναόν. Ὁ δὲ ἐπίσκοπος ἀπέστειλεν ἐν τῇ μονῇ πρὸς τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ, προτρεπόμενος αὐτὸν παραγενέσθαι καὶ εὔξασθαι εἰς τὸν σεβάσμιον ναὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου, ἐπὶ τῷ καὶ ἀσπάσασθαι αὐτὸν καὶ τὰ πολυπόθητα αὐτῷ λείψανα τοῦ μάρτυρος δοῦναι· ἐπὶ ταύτῃ τοίνυν τῇ ὑποσχέσει αὐτοῦ χαρᾶς πληρωθείς, ἐξελθὼν τῆς μονῆς παρεγένετο ἐν τῇ πόλει τῶν Γερμίων καὶ ηὔξατο ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀρχαγγέλου. Ὑπεδέξατο δὲ αὐτὸν πιστῶς ὁ ὁσιώτατος Αἰμιλιανὸς ὁ ἐπίσκοπος, καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Θεοτόκου τὸ ἐπιλεγόμενον Ἀλιγέτης.

101. Ἦν δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀβροχία μεγάλη ἐν τῇ Πεσινουντίων μητροπόλει, καὶ ἐμαράνθησαν οἱ καρποὶ τῶν γενημάτων. Μαθόντες δὲ οἱ τῆς αὐτῆς μητροπόλεως ὅτι παρὰ τῷ ἐπισκόπῳ Αἰμιλιανῷ ξενίζεται εἰς Ἀλιγέτην ὁ τοῦ Χριστοῦ θεράπων Θεόδωρος ἔσπευσαν πρὸς αὐτόν, καὶ παρεγένοντο οἱ δομέστικοι αὐτῶν ἅμα κληρικοῖς καὶ ὄχλῳ ἱκανῷ εἰς τὸ προλεχθὲν μοναστήριον τῆς Θεοτόκου, ἀπέχον ἀπὸ σημείων δεκαπέντε, καὶ παρακαλέσαντες τὸν ἐπίσκοπον Αἰμιλιανὸν ἔλαβον τὸν τοῦ Χριστοῦ δοῦλον καὶ ἀπήγαγον εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν αὐτῶν πρὸς τὸ καὶ αὐτοὺς ἑορτάσαι καὶ διὰ τῆς εὐχῆς αὐτοῦ τὴν γῆν αὐτῶν ὑετὸν οὐρανόθεν δέξασθαι. Ἦν δὲ κῆπος ὡς ἀπὸ σημείων ἓξ τῆς πόλεως αὐτῶν· ἦν δὲ ἐν αὐτῷ τῷ κήπῳ πλῆθος ἀκρίδων, καὶ νεο-

99. — 4 μακάριον] ἅγιον P.
101. — 7 ἀπὸ om. P ‖ 12 ἐν δὲ τῷ κήπῳ αὐτοῦ ἦν M

φόρων ὄντων τῶν λαχάνων κατελυμήναντο αὐτά. Γνοὺς δὲ τὴν παρουσίαν τοῦ θεοφόρου ἀνδρὸς ὁ τοῦ κήπου κύριος ἀνέδραμεν ἀπὸ σημείων τριῶν τοῦ κήπου αὐτοῦ εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, καὶ προσπεσὼν αὐτῷ ἀπήγγειλε τὴν γενομένην ἐν τῷ κήπῳ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀκρίδων βλάβην. Εἶπεν δὲ αὐτῷ · « ὕπαγε, τέκνον, φέρε μοι ὕδωρ εἰς ἀγγεῖον. » Ἔδραμεν οὖν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἔλαβεν ὕδωρ τοῦ παρακειμένου ποταμοῦ καὶ ἤνεγκεν αὐτῷ. Εὐλογήσας τοίνυν αὐτὸ ὁ τοῦ θεοῦ δοῦλος ἔδωκεν αὐτῷ λέγων · « ἄπελθε καὶ ῥᾶνον αὐτὸ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τοῦ κήπου σου, καὶ ἔχει σε πληροφορῆσαι ὁ κύριος. » Ὑποστρέψας δὲ μετὰ σπουδῆς ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν κῆπον αὐτοῦ ἐποίησεν οὕτως · καὶ ἀνακάμψας εἰς τὸν πρότερον ῥαντισθέντα τόπον οὐδεμίαν εὗρεν ἀκρίδα. Πάλιν δὲ ἀναλύσας εἰς τὴν ἑσπέραν εὗρεν ὁμοίως ἀφανεῖς γενομένας τὰς ἀκρίδας, καὶ πληρώσας τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐκ πάντων τῶν λαχάνων ἐξῆλθε δρόμῳ καταλαβεῖν τὸν ὡς ἀληθῶς σημειοφόρον Θεόδωρον · ἣν δὲ ὑπαντήσασα αὐτῷ ἡ λιτὴ τῆς πόλεως ἔξω τειχῶν ὡς ἀπὸ σημείων τριῶν. Καὶ ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι αὐτὸν μετὰ τῆς λιτῆς εἰς τὴν πόλιν, φθάσας ὁ κηπουρὸς ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ προσήνεγκεν αὐτῷ τὰ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ λάχανα, ἀπαγγέλλων τὸ γεγονὸς σημεῖον ἐπ' αὐτόν. Εἰσελθόντος οὖν αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει, ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ μακαριώτατος Γεώργιος ὁ μητροπολίτης καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Ὁ δὲ θεράπων τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρος προσέταξε λιτὴν προκηρύξαι εἰς τὴν αὔριον. Καὶ πρωΐας γενομένης συνήχθη πᾶσα ἡ πόλις ἐν τῇ καθολικῇ καὶ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ. Καὶ ἐκβαλόντες λιτὴν ὅ τε μακάριος Θεόδωρος καὶ ὁ μητροπολίτης Γεώργιος σὺν παντὶ τῷ λαῷ ἀπῆλθον λιτανεύοντες ἐν τῷ σεβασμίῳ ναῷ τῶν ἁγίων Μυριαγγέλων ἔξω τειχῶν. Καὶ ποιήσαντες ἐκεῖ τὸ εὐαγγέλιον, ὑπέστρεψαν πάλιν λιτανεύοντες ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ. Προτραπεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου ὁ ἁγιώτατος ἀνὴρ ἐποίησε τὴν ἀναφοράν, ἅμα δεηθεὶς τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ καταπέμψαι ὑετὸν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. Μεταλαβόντων δὲ πάντων καὶ ἐπὶ εὐωχίαν καθεσθέντων, ἐγένετο σύννεφος ὁ οὐρανός, καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἔβρεξεν ὑετὸν πολὺν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν, ὥστε πηγὰς ὑδάτων συστῆναι ἐπὶ δευτέραν καὶ τρίτην ἡμέραν καὶ τὰ ἐπὶ τὸ δυτικὸν μέρος ἀπέρατα εἶναι, ποταμοῦ κινηθέντος · καὶ πάντες χαίροντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν τὸν εὐερ-

16 γενομένην + αὐτῷ P ‖ 21 σου om. P ‖ 28 ἀπαντήσασα P ‖ 31 αὐτῷ om. P ‖ 37 ἐκκλησίᾳ καὶ πρώτῃ M ‖ 45 εὐωχίᾳ P

γετοῦντα τὴν κτίσιν δι' αἰτήσεως τῶν δούλων αὐτοῦ. Οὕτως οὖν προπεμφθεὶς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου καὶ τῶν τῆς πόλεως ὁ ὅσιος καὶ μακάριος Θεόδωρος ἐξελθὼν ἐκεῖθεν παρεγένετο πρὸς τὸν ἐπίσκοπον Αἰμιλιανόν· καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ τὰ πολυπαθῆ λείψανα τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ἀσπασάμενός τε καὶ συνταξάμενος αὐτῷ ἐν τάχει κατέλαβε τὸ ἅγιον αὐτοῦ μοναστήριον χαίρων.

102. *Ἐν ἐκείναις δὲ ταῖς ἡμέραις ἦλθεν ἐν λεκτικίῳ Στέφανος ὁ ἐπίσκοπος Καδοσσίας, τῆς ὑπὸ Νικομήδειαν ἀναφερομένης· ἦν δὲ χειραλγὸς καὶ πᾶσι τοῖς μέλεσι παραλελυμένος καὶ οὐκ ἠδύνατο ἰδίαις χερσὶ τὴν τροφὴν τῷ στόματι προσαγαγεῖν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ τὴν πᾶσαν χρείαν διηκονεῖτο. Οὕτω διαβασταζόμενος εἰσῆλθεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀρχαγγέλου καὶ ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ μακαρίου Θεοδώρου κράζων καὶ λέγων· « ἐλέησόν με, δοῦλε τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, καὶ μετὰ πάντων κἀμὲ τῶν θαυμάτων σου κοινωνὸν ποίησον· οἶδα γὰρ ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν δώσει σοι. » Μαθὼν ὁ τοῦ Χριστοῦ θεράπων ἐπίσκοπον αὐτὸν εἶναι, ἐλυπήθη ἐπὶ τῇ προσκυνήσει αὐτοῦ καὶ ἠξίωσεν αὐτὸν ἀναστῆναι· καὶ στὰς εἰς προσευχὴν ἐδεήθη τοῦ θεοῦ φυγαδεῦσαι τὰς νόσους αὐτοῦ, καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἐκέλευσε τεθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου εἰς τὸ συνάπτον εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Πλάτωνος, ὅπου καὶ ὁ κλουβὸς αὐτοῦ ἵσταται· καὶ λέγει αὐτῷ· « εὐθύμει, κυριομέγας· πιστεύω γὰρ εἰς τὴν ἀγαθότητα τοῦ θεοῦ ὅτι ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις λυτροῦσαι τῆς ἀρρωστίας σου. » Εὐλογήσας δὲ ἔλαιον ἔδωκεν αὐτῷ χρίσασθαι ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἐν δυσὶν ἑβδομάσιν ἀποκατέστη ὑγιὴς ὁ ἐπίσκοπος, καὶ λαβὼν τὴν αὐτοῦ εὐχὴν ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ μοναστηρίου περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν.*

103. *Ἄλλος δέ τις, κληρικὸς ἐκ τῆς Ἡλιουπολιτῶν πόλεως, ὀνόματι Σολομών, ἐνεργηθεὶς ὑπὸ πνεύματος ἀκαθάρτου παρεγένετο πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἄνδρα μετὰ γυναικὸς καὶ αὐτῆς ὁμοίως πασχούσης· καὶ λαμβάνοντες τὴν εὐχὴν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν ἐν βραχεῖ καιρῷ ἠλευθερώθησαν τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων, ὡς ἐκ τούτου ζωγραφίαν αὐτοῦ ποιῆσαι ἐν τῷ προσευκτηρίῳ τοῦ*

51 *ὑπὸ*] *παρὰ* P.

102. — 2 *Νικομηδείας* P ‖ 7 *πόδας* + *αὐτοῦ* P ‖ 10 *μαθὼν* + *οὖν* P ‖ 16 *ἵστατο* P.

103. — 2 *ὑπὸ* P : *ἀπὸ* M ‖ 6 *αὐτοῦ* scripsi : *αὐτοὺς* MP ‖ *προευκτηρίῳ* P

ναοῦ τοῦ Ἀρχαγγέλου, ὅπου ἐκάθευδεν. Ἕτερος δέ τις ἄνθρωπος ἐκ τοῦ χωρίου Σαλμανίας δεινῶς ὑπὸ ἀκαθάρτου πνεύματος ἐλαυνόμενος παρεγένετο ἐν τῷ μοναστηρίῳ · ὅντινα διὰ τὸ ἀτάκτως διαγίνεσθαι ἐκέλευσεν ὁ ἁγιώτατος ἀνὴρ βληθῆναι εἰς τὸ ξύλον · καὶ καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν παραγινόμενος ἐπηύχετο αὐτῷ. Οὕτως οὖν ἐκκαεὶς ὁ δαίμων ἀφανὴς ἐγένετο ἀπ' αὐτοῦ, καὶ διὰ δύο ἑβδομάδων ὑγιὴς γεγονὼς ὁ ἄνθρωπος ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

104. *Κατ' ἐκείνους δὲ τοὺς καιροὺς λιμοῦ μεγάλου γενομένου ἐν ἑνὶ χρόνῳ εἰς πᾶσαν τὴν χώραν ἐκείνην, κατέφαγον πάντα τὰ βρώματα οἱ τὰ μοναστήρια οἰκοῦντες ἅμα τοῖς ξενοδοχουμένοις. Ἦσαν δὲ αἱ ἡμέραι τῆς τεσσαρακοστῆς, καὶ ἦν ἡσυχάζων ὁ μακάριος ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῆς Θεοτόκου. Πρὸ δύο οὖν ἡμερῶν τῆς ἡμέρας τῶν Βαΐων κατῆλθε πρὸς αὐτὸν Διονύσιος ὁ κελλαρίτης, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ὅτι « οὐκ ἔχομεν, φησί, σίτου διατροφὴν οὐδὲ εἰς ἡμετέραν χρείαν οὐδὲ εἰς τὴν τοῦ ὄχλου ὑποδοχήν. » Τῇ γὰρ ἡμέρᾳ τῶν Βαΐων εἰώθει ἐξέρχεσθαι ἐκ τοῦ κελλίου αὐτοῦ, καὶ συνήγετο ὄχλος πολὺς ἐν ταῖς δυσὶν ἡμέραις. Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ μακάριος Θεόδωρος · « ἄπελθε εἰς τὴν ἀποθήκην καὶ τὰς τοῦ ἀλεύρου θήκας σπόγγισον, καὶ βαλὲ τὸ εὑρεθὲν ἐν καινῷ πινακίῳ καὶ ἔνεγκε ὧδε. » Ἐνεχθέντος δὲ αὐτοῦ, κλίνας τὴν κεφαλὴν προσηύξατο τῷ ταχινῶς ὑπακούοντι προνοητῇ θεῷ τὴν τῆς τροφῆς χορηγίαν τοῖς μοναστηρίοις αὐτοῦ παρασχεῖν · καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν λέγει τῷ ἀδελφῷ · « εἴσελθε, θὲς τὸ ἄλευρον σὺν τῷ πινακίῳ ὑπὸ τὸ θυσιαστήριον τῆς παναγίας Θεοτόκου, καὶ πέμπει ἡμῖν ὁ κύριος διατροφήν. » Καὶ τούτου γενομένου, ἐπὶ τὴν αὔριον παρεγένοντο μακρόθεν τινὲς φιλόχριστοι ἄνδρες φέροντες αὐτῷ ἀλεύρου κυπρία τριάκοντα. Ὅταν δὲ καὶ συνέβαινε προσλεῖψαι τὸ ἥμισυ ἄλευρον ζυμῶσαι κατὰ τὸ μέτρον, εἴτε διὰ τὸ μὴ δυνηθῆναι ἀλέσαι ἢ καὶ διὰ τὸ σίτου ὑστερεῖσθαι, αὐτὸς ὁ θεοτίμητος ἀνὴρ παραγινόμενος εἰς τὰς σκάφας εὐλόγει τὸ ἐν αὐταῖς ζυμούμενον ἄλευρον, καὶ διὰ τῆς ὁσίας αὐτοῦ εὐχῆς ἐπληροῦντο αἱ σκάφαι τῆς ζύμης, ὥστε ὑπερεκχύνεσθαι αὐτάς. Τοιαύταις τοίνυν μεγάλαις καὶ θαυμασταῖς ἀναριθμήτοις ἀγαθοεργίαις καθ' ἑκάστην καθάπερ ἄνθεσι καὶ μαργαρίταις αὐτοῦ στεφανουμένου, πολλὴ δοξολογία τῷ δοτῆρι τούτων Χριστῷ ἀνεφέρετο ὑπὸ πάντων, ὡς πολλοὺς τῆς τοιαύτης πληροφορίας*

11 *ἐπηύχετο αὐτὸν* P (cf. **87**, 6).

104. — 8 *οὔτε... οὔτε* P ‖ 16 *θὲς* om. P ‖ 23 *παραγενόμενος... ηὐλόγει* P

ἀξιωθέντας ἀποστῆναι τῆς ὕλης τοῦ βίου καὶ τῷ μοναχικῷ ὑπεισελθεῖν ζυγῷ, οὐ μόνον ἐν τοῖς αὐτοῦ μοναστηρίοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἑτέροις διαφόροις τόποις, καὶ πληροῦσθαι ἐπ' αὐτῷ τὸν θεῖον καὶ εὐαγγελικὸν λόγον · « οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθε τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. »

105. Ἐπεὶ οὖν οὗτος ὁ σημειοφόρος ἀνὴρ καὶ σωματικοῖς πάθεσι κατὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον ὑπέκειτο, δέον καὶ περὶ τούτου δῆλα ποιῆσαι τὰ πρὸς ἡμετέραν ὠφέλειαν ἵνα μὴ ῥαθυμῶμεν οἰκτραῖς παθῶν καὶ νοσημάτων συμφοραῖς περιπίπτοντες καὶ τὰ μάλιστα τοῦ θεοῦ ἐν τούτοις μισθοφορίαν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν πραγματευομένου, αἰνιττομένου δὲ πάλιν καὶ ἀντιλέγοντος τοῖς τὰς ἀσθενείας ἐκ τοῦ σώματος αὐτῶν ἀποστῆσαι εὐχομένοις δικαίοις · ἀρκεῖ ὑμῖν, φησίν, ἡ χάρις μου · ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. Ἵνα τοίνυν καὶ ἐπὶ τῷ μιμητῇ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἁγίῳ ἀνδρὶ δι' ἀσθενείας ἡ τοῦ θεοῦ δύναμις ἐπὶ πλεῖον τελειωθῇ, εἶχε τραῦμα, ὅπερ χωρίς τινος ἐπιμελείας ἀποθεραπευόμενον πάλιν ἐπεγίνετο, καὶ τοῖς τριχίνοις αὐτοῦ ἐνδύμασι παρατριβόμενον ἐπεδέρετο καὶ ἐναίμασσε σφοδρῶς · τοῦτο μὲν οὖν εἰς εὐλογίαν αὐτῷ παρὰ θεοῦ δεδωρῆσθαι μέχρι τελευτῆς ἐξ αἰτήσεως ἔφασκεν, ἐφ' ᾧ καὶ πολὺ εὐχαρίστει.

106. Ἄλλῃ δὲ ὀμματοπονικῇ συμφορᾷ καθ' ἕκαστον χρόνον συνεχόμενος ἐπὶ ἕνα καὶ ἥμισυ μῆνα ἡμερῶν κατὰ τὸν τοῦ θέρους καιρόν, εὐχαρίστει μὲν καὶ ἐπὶ τούτῳ τῷ πάθει ὑπερβαλλόντως, ἀλλ' εἰς τὴν τῶν ὄχλων ὑποδοχὴν οὐκ ἐπήρκει. Ταύτης οὖν ἕνεκα τῆς συμφορᾶς, θεόθεν κινηθεὶς ἐξῆλθε πορεύεσθαι ἐπὶ τὸν ναὸν τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς Θεοτόκου, τὸν ὄντα ἐν Σωζοπόλει. Ἦν γὰρ ἔκπαλαι πόθον ἔχων θεατὴς γενέσθαι τῆς θεϊκῆς δωρεᾶς τῆς ἐκεῖσε · ἔπρεπε γὰρ αὐτὸν ἀληθῶς καὶ ὑπὸ τῆς ἐκεῖσε θεϊκῆς ἐνεργείας μαρτυρηθῆναι, καί τινας ἀπὸ κινδύνων ῥύσασθαι. Γενομένου οὖν αὐτοῦ πλησίον τῆς γεφύρας τῆς λεγομένης Ταυταενδίας, ἀκούσας Φερεντῖνος ὁ ἐκεῖσε πάνδοξ τὴν πάροδον αὐτοῦ ἀπέστειλεν εἰς συνάντησιν αὐτοῦ, παρακαλῶν αὐτὸν εἰσελθεῖν ἐν τῷ πανδοχείῳ καὶ εὐχὴν αὐτῷ καταλεῖψαι, ὅτι ἡμιθανὴς κατέκειτο πολὺν χρόνον καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ὄπισθεν ἦν στρεβλωθέν. Εἰσελθὼν οὖν ὁ ὅσιος Θεόδωρος πρὸς αὐτὸν ἐπυνθάνετο ποίᾳ προφάσει γέγονεν οὕτως. Ὁ δὲ ἀπήγγειλεν αὐτῷ

32 καὶ] ὡς P ‖ ὑπ' αὐτῷ P.
105. — 5 μισθοφορίαν M : πληροφορίαν P ‖ 14 εἰς om. M ‖ δωρεῖσθαι P.

λέγων · « ἑστῶτός μου, δέσποτα, ἔξω τοῦ πανδοχείου ἦλθε κύων μέλας, καὶ στὰς ἔμπροσθέν μου ἐχασμήσατο, ὥστε κἀμὲ αὐτὸν τῷ αὐτῷ σχήματι ἄκοντα χασμήσασθαι, καὶ εὐθέως ἀφανὴς γέγονεν ἐξ ὀφθαλμῶν μου. Πάραυτα οὖν συσχεθεὶς πυρετοῖς ἐγκλίνιος γέγονα καὶ τὸ πρόσωπόν μου ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω · ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, δοῦλε τοῦ θεοῦ, βοήθησόν μοι · καὶ γὰρ ὅτε τὰ ἄλογά μου πάντα ἀπέθνησκεν, ἀφ' οὗ τὴν εὐχὴν ἐποίησας, οὐκ ἀπέτυχεν ἓν ἐξ αὐτῶν. » Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ ταῦτα, ἐπηύξατο αὐτῷ ὁ μακάριος καὶ ἐνεφύσησε τρίτον εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ εὐλογήσας ὕδωρ ἔδωκεν αὐτῷ λέγων · « μεταλάμβανε καὶ ἀλείφου ἐξ αὐτοῦ · τὸ γὰρ ὀφθέν σοι καὶ ἐνεργῆσαν δαιμόνιον ἦν · ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, ἐπανερχομένων ἡμῶν ἀπὸ τῆς εὐχῆς εὑρίσκομέν σε ὑγιᾶ. » Καὶ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ πανδοχείου τὴν προκειμένην αὐτῷ ὁδοιπορίαν ἐξετέλει.

107. Γενομένου δὲ αὐτοῦ ἔγγιστα τῆς πόλεως τοῦ Ἀμορίου, κατάδηλος πᾶσι γέγονεν ἡ ἐπωφελὴς παρουσία αὐτοῦ, καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ πόλις μετὰ λιτῶν ἔξω τοῦ τείχους. Προσηνέχθη δὲ αὐτῷ καὶ παιδίον ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐκστραγγαλισμένον τοὺς πόδας, μηδόλως περιπατῆσαι δυνάμενον · ὅπερ, ἐπευξαμένου τοῦ ἁγίου ἀνδρός, εἰς ὑγείαν ἐπανῆλθε. Καὶ ἰδοὺ εἷς ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως ἰλλούστριος ὀνόματι Ἰωάννης προσήνεγκε τῷ ἁγίῳ ἀνδρὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ βασταζόμενον, ὄντα ὡς ἐτῶν δεκαοκτώ · ἦν γὰρ παραλυτικὸς κατακείμενος ἐπὶ τριετῆ χρόνον · καὶ μετὰ πολλῶν δακρύων ἐδέετο αὐτοῦ λέγων · « ἐλέησον τὸν ἄθλιον καὶ ταπεινὸν τοῦτον, δοῦλε τοῦ θεοῦ, καὶ εὖξαι πρὸς τὸν θεὸν περὶ αὐτοῦ, ἵνα ἢ ἐκ τῆς ἀσθενείας αὐτὸν λυτρώσηται καὶ ὑγιᾶ μοι χαρίσηται ἢ διὰ τάχους τὸ τοῦ βίου τέλος αὐτῷ ἐπαγάγῃ, ἵνα μὴ θεωρῶ αὐτὸν οὕτως ὑπὸ τῆς ἀρρωστίας δαπανώμενον. » Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ὅσιος Θεόδωρος · « ποίᾳ προφάσει περιέπεσεν οὕτως ; » Ὁ δὲ ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγων · « ἐξελθόντων ἡμῶν ἀμφοτέρων εἰς θήραν, περιέτυχεν ὁ ἐλεεινὸς οὗτος ἑνὶ δασύποδι, καὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐκ δευτέρου κατέπηξεν εἰς αὐτόν, καὶ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ἐνέπεσεν εἰς τὴν παράλυσιν ταύτην, τριετοῦς χρόνου νῦν πληρουμένου. » Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος προσέταξεν αὐτὸν ἀπενεχθῆναι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ φιλοχρίστου ἀνδρὸς Ἀναστασίου τοῦ ἰλλουστρίου, καὶ τεθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἐκεῖσε εὐκτηρίῳ τῆς παναγίας Θεοτόκου,

106. — 23 ἀπέθνησκον P.
107. — 11 ταπεινὸν δοῦλον τοῦτον, ἅγιε τοῦ θεοῦ P

ἐν ᾧ ἔμελλε καταλύειν· καὶ αὐτὸς εἰσῆλθε μετὰ τῆς λιτῆς εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐλιτάνευσεν εἰς ὅλην τὴν πόλιν. Καὶ ἀπερχομένων αὐτῶν εἰς τὴν καθολικὴν καὶ πρώτην αὐτῶν ἐκκλησίαν, ὑπήντησεν αὐτῷ καὶ ὁ ἐκεῖσε ἐπίσκοπος· ἦν γὰρ ἀπὸ ἀρρωστίας, δι' ἣν οὐκ ἐδυνήθη ἀπαντῆσαι αὐτῷ μετὰ πάντων· καὶ γενομένης λειτουργίας, προσεκόμισεν ὁ ὅσιος Θεόδωρος κατὰ προτροπὴν τοῦ ἐπισκόπου, καὶ εὐλογήσας πάντα τὸν ὄχλον καὶ συναλισθεὶς μετὰ τοῦ ἐπισκόπου ἐξῆλθε, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ προειρημένου ἀνδρὸς Ἀναστασίου τοῦ ἰλλουστρίου, ὄντα ἔξω τοῦ τείχους. Καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τῆς Θεοτόκου εὗρεν τὸν παραλυτικὸν νεανίσκον κείμενον. Καὶ λαβὼν ἔλαιον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ εὐλόγησε, καὶ ἤλειψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ τὰς χεῖρας τούς τε πόδας καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ παραλελυμένα μέλη τοῦ σώματος αὐτοῦ. Καὶ φωνήσας εἶπεν· « σοὶ λέγω, νεανίσκε, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀνάστηθι ἀπὸ τῆς ἀρρωστίας σου ταύτης καὶ ἴσθι ὑγιαίνων, ἵνα μὴ ὀδυνᾶται ὁ πατήρ σου διὰ σέ. » Εὐθέως δὲ ἀνακεφαλίσαντος αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτῷ χεῖρα ὁ ἁγιώτατος ἀνὴρ καὶ ἀνέστησεν αὐτόν, καὶ ποιήσας εὐχὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπέδωκεν αὐτὸν ὑγιᾶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

108. *Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν παρεγένετο ἐν Σωζοπόλει, καὶ μέλλοντος αὐτοῦ εἰσελθεῖν ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου, ἰδοὺ εἷς τις κατακείμενος ἐν παραλύσει ἀπὸ δαίμονος, ἔτη ἱκανὰ κρυπτομένου ἐν αὐτῷ τοῦ ἀκαθάρτου πνεύματος καὶ μὴ φανερουμένου, παραχωρούσης τῆς Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου τὸ τοιοῦτο θαῦμα τῷ αὐτῆς θεράποντι. Αἰφνιδίως αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀναπηδήσας ὁ παραλυτικὸς ἤρξατο πάσχειν καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ κράζων τοιάδε· « ὦ βία· τί ἦλθες ὧδε, σιδηροφάγε, μετὰ Γεωργίου τοῦ Καππάδοκος ἐπὶ ἐμῷ στηλιτευμῷ; Τοσαῦτα ἔτη ἔλαθον, καὶ νῦν διὰ σοῦ φανεροῦμαι. » Πάντες δὲ οἱ θεωροῦντες ἐξεπλάγησαν. Ὁ δὲ μακάριος ἐπιτιμήσας τῷ ἀκαθάρτῳ πνεύματι τῇ τε εὐχῇ καὶ τῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ ἰάσατο τὸν ἄνθρωπον τόν ποτε παραλυτικόν· καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ σεβασμίῳ ναῷ τῆς παναγίας παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας, ἔνθα τὸ θεοδώρητον μύρον ἐξέρχεται, ἐξεπέτασε τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἔστη σταυροειδῶς εὐχόμενος καὶ τῇ κατέναντι αὐτοῦ παραδόξῳ εἰκόνι τοῦ μύρου ἐνατενίζων. Ἐνεργείᾳ δὲ θείᾳ, ὥσπερ πομφόλυξ συστραφὲν τὸ μύρον, ἐπὶ*

36 *τε* om. M ‖ 38 *δεσπότου* M : *κυρίου* P.

108. — 4 *φανερωμένου* (sic) + *ἐν αὐτῷ τοῦ ἀκαθάρτου δαίμονος ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ* P ‖ 17 *τὸ μύρον* M : *τὸ ὕδωρ* P

πολὺ ἐρράντισεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὅλον ἔχρισεν, ὡς πάντας τοὺς ἰδόντας τὴν θεϊκὴν ταύτην μαρτυρίαν λέγειν ὅτι « ὄντως ἄξιος δοῦλός ἐστι τοῦ Θεοῦ. »

109. Μαθὼν δὲ καὶ ὁ μακαριώτατος ἐπίσκοπος Ζώϊλος τὴν ἐπιδημίαν αὐτοῦ, εὐθέως ἔλαβεν αὐτὸν εἰς τὸ ἐπισκοπεῖον καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν πιστῶς. Ἄχρι δὲ ἡμερῶν τεσσάρων τελέσας τὴν εὐχὴν ὁ μακάριος Θεόδωρος ἐξῆλθεν ἀπὸ Σωζοπόλεως, καὶ ἐγγίζοντος αὐτοῦ τῇ πόλει τοῦ Ἀμορίου ἦλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ περιπατοῦν καὶ ἁλλόμενον τὸ παιδίον τὸ λαβὸν τὴν εὐχὴν αὐτοῦ, ὅπερ ἦν τὸ πρότερον ἐστραγγαλισμένον, καὶ προσπεσὸν τῷ ἁγιωτάτῳ ἀνδρὶ ἀνήγγειλε τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ τὴν ἐπ' αὐτῷ γενομένην. Τῆς δὲ ἡμέρας εἰς ἑσπέραν κεκλικυίας εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ κατέλυσεν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ φιλοχρίστου ἀνδρὸς Ἰωάννου τοῦ ἰλλουστρίου, οὗτινος τὸν υἱὸν κατακείμενον παραλυτικὸν διὰ τῆς εὐχῆς ἰάσατο. Πρωΐας δὲ γενομένης ἐξελθὼν ἐκεῖθεν παρεγένετο εἰς τὴν πόλιν τῶν Γερμίων πρὸς τὸν μακαριώτατον Αἰμιλιανὸν τὸν ἐπίσκοπον· καὶ ἀπολυθεὶς παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθεν ἐπὶ τὸ μοναστήριον αὐτοῦ. Ἐλθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Σαγάρεως Ταυταενδίας, ἀκούσας Φερεντῖνος ὁ πάνδοξ τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ ὑπήντησεν αὐτῷ ὑγιαίνων καὶ δοξάζων τὸν θεὸν τὸν διὰ τῆς εὐχῆς τοῦ δούλου αὐτοῦ ἐκ τοιούτου κινδύνου αὐτὸν ῥυσάμενον, καὶ ὑπὲρ τούτου χάριν καρποφορίας προσήνεγκεν αὐτῷ ἵππον ἐκ τῆς ἀγέλης αὐτοῦ.

110. Παραγενομένου δὲ τοῦ ὁσίου καὶ ἁγίου ἀνδρὸς εἰς τὸ μοναστήριον, ἦλθον ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Ἐφέσου δύο γυναῖκες συγκλητικαὶ μετὰ λεκτικίων καὶ πολλῆς ὑπηρεσίας· ἦσαν γὰρ πάνυ τῶν ἐμφανῶν καὶ τῶν πρώτων τῆς πόλεως Ἐφέσου. Εἶχεν δὲ ἡ μία υἱὸν ὡς ἐτῶν εἴκοσι, ὀνόματι Ἀνδρέαν, καὶ ἦν ἄλαλος, ἡ δὲ ἄλλη εἶχεν θυγάτριον ὡς ἐτῶν ὀκτώ, καὶ ἦν παραλυτικόν. Αὗται οὖν προσελθοῦσαι τῷ ἁγίῳ ἀνδρὶ ἔπεσαν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἅμα τοῖς τέκνοις αὐτῶν καὶ πᾶσι τοῖς συνοῦσιν αὐταῖς, καὶ ἐδέοντο αὐτοῦ μετὰ φωνῆς μεγάλης καὶ πολλῶν δακρύων χαρίσασθαι τοῖς τέκνοις αὐτῶν τὴν ὑγείαν. Ὁ δὲ θεράπων τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρος, κελεύσας αὐταῖς ἀναστῆναι, ἐπηύξατο αὐταῖς καὶ προσέταξεν αὐταῖς παραμεῖναι ἡμέρας τινάς. Ἐν

20 θεοῦ M : Χριστοῦ P.

109. — 3 τεσσάρων MP : τεσσάρακοντα (sic) ed. ‖ 7 ἐστραγγαλισμένον ed. : ἐκστραγγαλισμένον M, ἐξαστραγγαλισμένον P ‖ 16 Ταυταενδίας om. P.

110. — 12 αὐταῖς[2] om. P

μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν ἐξελθὼν κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐκ τῆς ψαλμῳδίας περὶ ὥραν τρίτην ἐπὶ τὸ εὐλογῆσαι τοὺς ὄχλους καὶ ἀπολῦσαι, εὗρεν κείμενον τὸ παραλυτικὸν κοράσιον, καὶ ἐγγίσας ἐσφράγισεν αὐτὸ καὶ ἐπηύξατο· καὶ ἀποστὰς ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ θυσιαστηρίου εὐλόγησε τοὺς ὄχλους καὶ ἐφώνησε τὸ παραλυτικὸν κοράσιον ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν. Εὐθέως οὖν λυθὲν ἐκ τῶν δεσμῶν τοῦ διαβόλου ἠγέρθη καὶ ἦλθε πρὸς αὐτόν· πᾶς δὲ ὁ περιεστὼς ὄχλος σὺν τῇ μητρὶ τοῦ κορασίου μετὰ δακρύων ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ ἐπὶ τῷ παραδόξῳ θαύματι· καὶ οὕτω προσελθοῦσα ἡ μήτηρ ἔλαβε τὸ θυγάτριον αὐτῆς ὑγιὲς ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἁγίου. Σφραγίσας δὲ καὶ τὸν νεανίσκον τὸν ἄλαλον ὁ μακάριος Θεόδωρος εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτοῦ· « ὑπάγετε εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν· διὰ γὰρ τῆς ὁδοιπορίας καὶ οὗτος λαλήσει. » Λαβοῦσαι οὖν τὴν εὐχὴν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν. Καὶ μετ' ὀλίγον χρόνον παρεγένετό τις ἐκ τῆς πόλεως ἐκείνης γνωστὸς αὐτῶν, καὶ ἀπήγγειλεν ὅτι ἐλάλησεν ὁ νεανίσκος.

111. *Πάλιν ὁ πρωτοπρεσβύτερος τοῦ χωρίου Σάνδου, τοὔνομα Φλωρέντιος, ἀνὴρ πιστός, εἶχεν ἀδελφοῦ αὐτοῦ παιδίον, καὶ ἐγένετο αὐτῷ εἰς τὸ χαλινὸν ἀνίατον πάθος τὸ καλούμενον φαγέδαινα, καὶ ἤρξατο βρώσκεσθαι. Αὐτὸς οὖν λαβὼν αὐτὸ ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἐν πολλῇ σπουδῇ κατέλαβε τὸ μοναστήριον καὶ προσελθὼν τῷ μακαρίῳ παρεκάλει αὐτὸν μετὰ δακρύων φυγαδεῦσαι τὸ ἀνίατον πάθος ἐκ τοῦ παιδίου. Ὁ δὲ ἐπευξάμενος αὐτῷ καὶ ψηλαφήσας τὸ βρωσκόμενον αὐτοῦ μέλος ἐνεφύσησεν ἐκ τρίτου εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ εὐλογήσας ὕδωρ ἔδωκεν αὐτῷ ἵνα μεταλαμβάνῃ ἐξ αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἤρξατο ἐλαττοῦσθαι τὸ πάθος· καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν τοῦ μοναστηρίου, πρὶν ἢ αὐτοὺς καταλαβεῖν τὰ ἴδια ἀφανὲς ἐγένετο.*

112. *Ἐλθούσης δὲ τῆς πανδήμου λιτῆς τῆς καθ' ἕκαστον χρόνον συνήθως παραγινομένης ἐκ πάντων τῶν πέριξ χωρίων ἐν τῷ μοναστηρίῳ μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου, καὶ πολλῶν ὄχλων καταχυθέντων, ἦν ἑστὼς πρὸ κατωφόρου ὁ τοῦ θερμοῦ λέβης ἐν ὀρυκτῷ τόπῳ ὑποκαιόμενος παρ' αὐτὴν τὴν στράταν. Γενομένης δὲ τῆς λειτουργίας καὶ τῶν ὄχλων εὐωχηθέντων καὶ ἑτοιμαζομένων*

20 *μετὰ δακρύων* om. P.

111. — 3 *φαγέδαινα* scripsi : *φαγάδενα* P, *φυγάδαινα* M ‖ 7 *αὐτὸ* P (cf. **87**, 6).

112. — 1 *τῆς*[2] om. P

ἐξελθεῖν τοῦ μοναστηρίου, ἐξῆλθε παιδίον ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου καὶ ἔτρεχεν ἐπὶ τὴν ἀπόθεσιν τῶν πραγμάτων αὐτοῦ. Οὔσης δὲ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ ἔγγιστα τοῦ λέβητος, ἐξ ἐνεργείας τοῦ διαβόλου τρέχον ἐνέπεσεν ἐν τῷ λέβητι τοῦ θερμοῦ. Ἐπακολουθοῦντες δὲ οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ δραμόντες ἐπελάβοντο τῶν ποδῶν αὐτοῦ καὶ ἐξέβαλον αὐτό· εἰσενέγκαντές τε αὐτὸ εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου, ἐκεῖσε ὄντος τοῦ ὁσίου καὶ εὐλογοῦντος τὸν ὄχλον, ἔρριψαν τὸ παιδίον ἡμιθανὲς εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ὠλοφύροντο ἐπὶ τῇ συμβάσῃ αὐτῷ θανατηφόρῳ ἀνάγκῃ. Ὁ δὲ θεράπων τοῦ κυρίου ἔθηκε τὸ παιδίον πρὸς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν ἤρξατο εὔχεσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ· ἀλείψας δὲ αὐτὸ ἐκ τοῦ ἐλαίου τῆς ἀκοιμήτου κανδήλης διὰ τῆς τοῦ θεοῦ χάριτος ἤγειρε, καὶ περιαγαγὼν αὐτὸ ἐκ τρίτου τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ, ἀπέδωκε, μηδόλως ἀποδαρείσης τῆς σαρκὸς αὐτοῦ.

113. Ἦν δὲ Ἀνίκητος, ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου τοῦ ἀπὸ Βριανίας, παραγενόμενος μετὰ τῆς λιτῆς. Οὗτος οὖν ἀκούσας τὰ συμβάντα τῷ παιδίῳ καὶ ἰδὼν αὐτὸ ὑγιὲς καὶ ἀκατάφλεκτον, ἐλογίσατο ψυχρὸν εἶναι τὸ θερμὸν τοῦ λέβητος, καὶ θέλων πειρᾶσαι τὸ θαῦμα, ἐν τῷ κατέρχεσθαι αὐτὸν τῇ αὐτῇ ὥρᾳ μετὰ τῆς λιτῆς ἔβαλε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ θερμῷ τοῦ ἰδεῖν ἐὰν κατακαίηται ἢ οὔ· καὶ εὐθέως, καταφλεχθεὶς ἐτραυματώθη. Συνελθόντος δὲ τοῦ μακαρίου τῇ λιτῇ κάτωθεν τοῦ μοναστηρίου καὶ ἀπολύοντος τοὺς ὄχλους, προσῆλθεν αὐτῷ ὁ προλεχθεὶς Ἀνίκητος ὁ ἡγούμενος, καὶ ἐπιδείξας αὐτῷ τὴν χεῖρα ἠξίου ἵνα σφραγίσῃ αὐτήν, φάσκων ὡς ὑπὸ τοῦ ἐπιδόντος τὸ θερμὸν κατακαυθείσης· πρὸς ὃν μειδιάσας ὁ ἁγιώτατος εἶπεν· « πίστευσον, ἀδελφέ, σὺ ἐν τῷ λέβητι αὐτὴν ἔβαλες, ἀλλ' ὁ κύριος ἰάσεται αὐτήν. » Καὶ ποιήσαντος αὐτοῦ σφραγῖδα, ἐκουφίσθη τῆς πυρακτώσεως ὁ ἡγούμενος Ἀνίκητος καὶ ἄπονος γέγονε, καὶ ἀπήρχετο θαυμάζων ἐφ' οἷς εἶδεν καὶ ἤκουσεν.

114. Ἐν τῷ χωρίῳ Σάνδου τῆς Πρωτομερίας οἰκοδεσπότης τις, ὀνόματι Εὐτόλμιος, ἠθέλησε τὴν ἅλωνα αὐτοῦ εὐρυχωροτέραν ποιῆσαι διὰ τὸ εὐφορίαν τῶν καρπῶν αὐτῷ πολλὴν γενέσθαι καὶ διζευγίαν μὴ χωρεῖν· ἦν δὲ βουνίον ἐκεῖσε παρα-

20 κανδήλας P ‖ 21 θυσιαστήριον M : ἁγιαστήριον P.
113. — 7 κατακαίεται P ‖ 8-9 τῇ... μοναστηρίου om. P ‖ 11 ἵνα σφραγίσῃ M : σφραγίσαι P.
114. — 3 αὐτοῦ P

κείμενον, ἐν ᾧ ὑπῆρχον δαιμόνια πολλά. Περιορύγοντος οὖν αὐτοῦ καὶ ὁμαλίζοντος τὰ κύκλῳ τῆς ἅλωνος αὐτοῦ, συνέβη καὶ τὸ παρακείμενον αὐτῷ βουνίον παρορυγῆναι, καὶ λίθον ἐξ αὐτοῦ ἐπαρθῆναι· καὶ ἐξῆλθον ἐκεῖθεν πνεύματα ἀκάθαρτα, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰ ἄλογα τοῦ χωρίου καὶ ἐξηγρίαινον αὐτά· ἤρξαντο δὲ λοιπὸν καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐνεργεῖν. Τινῶν δὲ ἐξ αὐτῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν παιδευθέντων, ἀπέκραζον τὰ ἐν αὐτοῖς ὄντα πνεύματα, διὰ τὴν τοῦ βουνίου περιορυγὴν ταῦτα αὐτοῖς τὰ δεινὰ συμβαίνειν. Ἰδόντες δὲ οἱ τοῦ χωρίου τὴν ἑαυτῶν ἀνάγκην, καὶ νομίσαντες ὅτι διὰ τὸ χρήματα αὐτὸν ἐκεῖθεν λαβεῖν τοῦτο πεποίηκε, μαθόντες δὲ καὶ τὸν τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντα Εὐφράνταν ἑτοιμαζόμενον ἐπελθεῖν αὐτοῖς ἕνεκεν τούτου, ὡς αἰτίᾳ τοῦ τοιούτου ἐγκλήματος ὑποκειμένοις, ἐμάνησαν κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου καὶ ὥρμησαν κατακαῦσαι αὐτὸν σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς αἴτιον τῶν κακῶν αὐτοῖς γεγονότα. Διασκεδασθείσης δὲ τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς τὰ πρῶτα τελούντων πρεσβευτῶν καὶ εἰρηνοποιῶν ἀνδρῶν, ἀπέστειλαν εἰς τὸ μοναστήριον παρακαλοῦντες τὸν ὅσιον καὶ δοῦλον τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρον, ὅπως παραγένηται εἰς τὸ χωρίον καὶ λυτρώσηται αὐτοὺς τῶν ἐπελθόντων αὐτοῖς κακῶν. Ὁ δὲ μακάριος συνῆλθεν αὐτοῖς, καὶ ἐπιστὰς τῷ ὀρυχθέντι τόπῳ εἶπεν αὐτοῖς· « πιστεύσατε, τέκνα, οὐδὲν κατὰ τὴν ὑποψίαν ὑμῶν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ γέγονε· πλὴν δὲ διὰ τὸ ἀκριβῶς ὑμᾶς πληροφορηθῆναι, βαθυτέραν τὴν διορυγὴν ποιήσατε. » Τούτου δὲ γενομένου, οὐδὲν ὕποπτον εὗρον τὸ σύνολον. Οὕτως οὖν πληροφορηθέντων αὐτῶν, τῇ ἐπαύριον ἐκβαλὼν λιτὴν σὺν αὐτοῖς, ἐλιτάνευσε κύκλῳ τοῦ χωρίου ἐπακολουθούντων αὐτῷ καὶ τῶν παιδευομένων, καὶ παρεγένετο εἰς τὸ παρορυχθὲν βουνίον· κλίναντος δὲ αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καὶ προσευχομένου, πάντα τὰ ἐκεῖθεν ἐξελθόντα πνεύματα, ἅπερ εἰς τὰ ἄλογα καὶ εἰς διαφόρους τόπους ἐνήργουν, συνήχθησαν εὐθέως εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον. Προσσχὼν δὲ ὁ μακάριος καὶ τοῖς παιδευομένοις, ἐπετίμησε τοῖς οὖσι ἐν αὐτοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ τῇ ἐπικλήσει τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ἐξέβαλεν αὐτὰ ἀπ' αὐτῶν, καὶ τῇ δυνάμει τῆς πρὸς τὸν θεὸν εὐχῆς καὶ τῇ ἐπισκοπῇ τοῦ ἁγίου Πνεύματος κατέκλεισεν αὐτὰ ἐκεῖ. Βαλὼν δὲ καὶ τὸν ἐκβληθέντα λίθον καὶ ἐπιχώσας τὴν διωρυγὴν ἔστησεν ἐπάνω τὸν τύπον τοῦ τιμίου σταυροῦ, καὶ

13 ἑαυτῶν M : ἐπ' αὐτῶν P ‖ 15 Εὐφρατᾶν P ‖ 36 ἐν αὐτοῖς οὖσι P ‖ 40 καί² om. P ‖ 41 ὀρυγὴν P

ἔμεινεν ἐκεῖ ἄϋπνος ὅλην τὴν νύκτα ψάλλων καὶ εὐχόμενος τῷ θεῷ.

115. *Τῇ δὲ ἐπαύριον ποιήσαντος αὐτοῦ τὴν λειτουργίαν καὶ μέλλοντος ἐξιέναι ἐπὶ τὸ μοναστήριον, παρεγένοντο ἐκεῖσε οἱ πρῶτοι τοῦ χωρίου Περμεταΐας καὶ ἔπεσον εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ δεόμενοι μετὰ δακρύων, ἵνα παραγένηται καὶ ἐν τῷ αὐτῶν χωρίῳ, διότι κἀκεῖ, πλακίου ἐπαρθέντος ἀπό τινος τόπου, ἐξῆλθε δαιμόνια πολλὰ καὶ ἐπαίδευσεν ἐκ τοῦ χωρίου ἓξ ἄνδρας καὶ ὀκτὼ γυναῖκας. Ἐξελθὼν οὖν ὁ μακάριος καὶ δοῦλος τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρος ἀπήρχετο μετ' αὐτῶν ἅμα καὶ τοῖς πρώτοις τοῦ χωρίου Σάνδου. Γενομένων δὲ αὐτῶν πλησίον τοῦ χωρίου Αἰάντων, ἐξ ἐνεργείας τῶν ἀκαθάρτων ἐκείνων δαιμόνων δι' οὓς ἀπήρχετο, συνέπεσε τὸ κτῆνος ἐφ' ᾧ αὐτὸς ἐπεκάθητο, καὶ ἀπολισθήσας ἔπεσεν εἰς τὰ ὀπίσθια τοῦ ζῴου· οὗπερ ἀναστῆναι θέλοντος, ἔφθασαν τὰ ἐξέχοντα ὄπισθεν δύο ξύλα τοῦ στρώματος ἐπὶ τὴν κοιλίαν αὐτοῦ καὶ παρέσφιγξαν αὐτόν, καὶ ἐκ τῆς πολλῆς τάσεως διέκοψαν τὰ τρίχινα αὐτοῦ ἱμάτια καὶ ἐνεπάγησαν πολὺ εἰς τὴν σάρκα αὐτοῦ. Πολλοῦ δὲ αἵματος ἐξελθόντος, λαβὼν ῥάκος λινοῦν ἔβαλεν εἰς τὴν πληγὴν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἀνελθὼν πάλιν εἰς τὸ ὑποζύγιον ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς τοῖς συμπαροῦσιν αὐτῷ καὶ μειδιάσας εἶπεν· « ἀληθῶς, τέκνα, ἡ τοῦ θεοῦ βοήθεια σκέπει ἡμᾶς· ἐπεὶ οἱ ἀκάθαρτοι δαίμονες προσέβαλον τοῦ ἀδικῆσαι ἡμᾶς. » Φθασάντων δὲ αὐτῶν εἰς τὸ χωρίον, ἐνόμιζον οἱ συνόντες αὐτῷ ὅτι μέλλει εἰς ἀρρωστίαν πίπτειν διὰ τὴν γενομένην αὐτῷ ἀφόρητον πληγήν· αὐτὸς δὲ μᾶλλον τῇ τοῦ ἁγίου Πνεύματος χάριτι ἐνδυναμωθείς, ὡς ἀνδριάς τις σιδηροῦς, ἔστη τὴν νύκτα ἐκείνην καὶ ἄϋπνος διετέλεσεν ἐν τῇ πρὸς τὸν θεὸν δοξολογίᾳ. Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐκβαλὼν λιτὴν ἐλιτάνευσε κύκλῳ τοῦ χωρίου, καὶ κελεύσας ἀποκομισθῆναι τὴν πλάκα εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ἀπῆλθε καὶ αὐτὸς ἐκεῖ μετὰ τῆς λιτῆς, καὶ προσευξάμενος ἐπὶ βραχεῖαν καιροῦ ῥοπὴν καὶ ἐπικαλεσάμενος τὸ τῆς ἁγίας ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ Τριάδος ὄνομα, ἐξέβαλε καὶ τὰ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ὄντα πνεύματα, καὶ τὰ ἀποχωρήσαντα ἐκεῖθεν συνήγαγε καὶ τῷ τόπῳ περιώρισε, μηδεμίαν βλάβην τοῦ λοιποῦ τινι παρέχοντα· εἶχε γὰρ ἐν ἑαυτῷ ἐν τούτοις συναγωνιζόμενον καὶ τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ Γεώργιον, τὸν*

42 *εὐχόμενος* M : *αἰνῶν* P.

115. — 3 *ἔπεσαν* P ‖ 5-6 *ἐξῆλθον... ἐπαίδευσαν* P ‖ 13 *ἐξέρχοντα* M ‖ *ἐπὶ* P : *ὑπὸ* M ‖ 18 *αὐτοῖς* om. P ‖ 20-21 *ἐπεὶ... ἡμᾶς* om. P

ἐκ νηπίας ἡλικίας αὐτῷ συνεπόμενον. Σφραγίσας τοίνυν τὸν τόπον τῇ τοῦ ἁγίου σταυροῦ σημειώσει, ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν ἅμα καὶ τοῖς συνελθοῦσιν αὐτῷ ἐκ τοῦ χωρίου Σάνδου καὶ κατέλαβε τὸ μοναστήριον · πέμψας δὲ καὶ ἐπιστολὴν πρὸς Εὐφράνταν τὸν ἄρχοντα ἀνεπόδισεν αὐτὸν τῆς κατ' αὐτῶν ἐπιδρομῆς, πληροφορήσας ὅτι οὐ χρημάτων ἕνεκεν, ἀλλ' ἐξ ἐπιβουλῆς τοῦ σατανᾶ ἡ τοῦ βουνίου περιορυγὴ γέγονε. Καὶ οὕτως ἀπέλυσε τοὺς τοῦ χωρίου Σάνδου συνελθόντας αὐτῷ οἰκοδεσπότας ὑποστρέψαι εἰς τὰ ἴδια.

Καὶ ἄλλοτε δὲ ὑπὸ πλήθους ἀκρίδων κατεσθιομένης τῆς ἀμπέλου τοῦ εἰρημένου χωρίου Σάνδου, καὶ ὑπὸ σκωλήκων καταβρωσκομένης τῆς ἀμπέλου τῶν τοῦ χωρίου Περμεταΐας, διὰ τῆς παρουσίας καὶ εὐχῆς αὐτοῦ ἐν τοῖς ἀμφοτέροις τόποις ἐνεκρώθησαν ὑφ' ἓν ἅπαντα τὰ λυμαντικὰ κατὰ τόπους κείμενα ὥσπερ σωροί, εἰς δόξαν τοῦ δεδωκότος αὐτῷ τοιαύτην χάριν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

116. Πάλιν δὲ ἐν τῷ χωρίῳ Εὐκραῶν τῆς Λαγαντινῆς ἔν τινι βουνίῳ πλησιάζοντι τῆς γῆς γεωργοῦ τῶν ἐκεῖσε, ὀνόματι Τιμοθέου, συνέβη παρ' αὐτοῦ παρορυχθῆναι τὸ τοιοῦτο βουνίον, εἴτε διὰ φιλοκαλίαν τῆς παρακειμένης καὶ διαφερούσης αὐτῷ γῆς, εἴτε δι' ἀφαίρεσιν χρημάτων, πῶς εἰπεῖν οὐκ οἶδα · ἡ μὲν γὰρ φήμη οὕτω διέδραμε διὰ χρηματικὸν πόρον τοῦτο γεγονέναι ἐκεῖθεν · τοιγαροῦν ἡ ἔνδον αὐτοῦ οἰκοῦσα πολλὴ φάλαγξ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων ἐξελθοῦσα ἐκολλήθη τοῖς ἀνθρώποις τοῦ ἐκεῖσε χωρίου, καὶ ἦσαν χαλεπῶς ἐνεργούμενοι οἱ πλείονες αὐτῶν ἄνδρες σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις · καὶ ἀταξίας μεγάλας καὶ κλάσματα ποιοῦντες, ὥστε καὶ τὸν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἄρχοντα τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως, Εὐφράνταν τοὔνομα, ταῦτα μεμαθηκότα πέμψαι καὶ συλλαβεῖν τὸν εἰρημένον γεωργὸν Τιμόθεον, καὶ πολλαῖς ζημίαις αὐτὸν ὑποβαλεῖν ὡς τυμβωρυχίαν ἐργασάμενον · καί τινας δὲ τῶν ἐνεργουμένων ἐκ τῶν πνευμάτων διὰ τὰς γινομένας παρ' αὐτῶν ἀταξίας κατασχὼν πληγὰς βουνεύρων γυμνῷ τῷ σώματι αὐτῶν πολλὰς ἐπήγαγεν, οἰόμενος ἐκ τούτων εἰς κατάστασιν ἄγειν. Οἱ δὲ τυπτόμενοι ἀντὶ κλαυθμοῦ καὶ δεήσεως πρὸς τὸ τυχεῖν ἐνδόσεως μᾶλλον ἀκρατεῖ γέλωτι συνείχοντο, πλείονας αὐτοῖς ἐπιτεθῆναι πληγὰς προ-

38 *καὶ* om. P || *Εὐφράνταν* P hic.

116. — 1 *Εὐκράων* P || 5 *πῶς* om. P || 9 *χαλεπῶς* M : *δεινῶς* P || 12 *Εὐφραντᾶν* P || 17*πολλὰς* ante *γυμνῷ* tr. P

τρέποντες· οἳ καὶ ἀπολυθέντες εἰς πλείονας ἔτι μᾶλλον κακουργίας καὶ ἀταξίας ἐξεμάνησαν. Συναγόμενοι γὰρ πρῶτον μὲν τὰς Τιμοθέου, τοῦ αἰτίου τῆς τοιαύτης αὐτῶν ἐνεργείας, θημωνιὰς πυρὶ κατέκαυσαν, κἀκεῖνον ἐζήτουν κατασχεῖν καὶ ἀποκτεῖναι, εἰ μὴ φυγῇ ἐχρήσατο. Εἶθ' οὕτω λοιπὸν καὶ τὰς ἄλλας τοῦ χωρίου θημωνιὰς περιερχόμενοι κατέκαιον, εἴς τε τὰς οἰκίας πάσας τὰς ἑαυτῶν ἐπιγυρεύοντες, καὶ εἰσερχόμενοι καὶ κατεσθίοντες τὰ εὑρισκόμενα, καὶ πραιδεύοντες κατέκλων πάντα τὰ σκεύη, καὶ κατάλυσιν πολλὴν ἐποίουν ἐν ταῖς ἑαυτῶν οἰκίαις· καὶ ἐάν τινες αὐτοῖς ἐλάλουν ὡς θέλοντες αὐτοὺς διακωλύειν, συνέτριβον αὐτοὺς ταῖς πληγαῖς. Οὐ μόνον δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγίνετο ἀπὸ τῆς τῶν δαιμόνων ἐνεργείας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλογα αὐτῶν τὰ μὲν ἀπέκτεινον, τὰ δὲ ἐξηγρίωσαν, ἀκατάσχετα ὄντα καὶ κλάσματα ποιοῦντα· καὶ ἐν ταῖς μεθορίαις τῆς γῆς αὐτῶν προσπαραμένοντες πολλὴν βλάβην καὶ φαντασίαν παρεῖχον τοῖς παρατυγχάνουσι, καὶ ἦν μεγάλη συμφορὰ ἀνάγκης ἐν τῷ εἰρημένῳ χωρίῳ καὶ τῇ μεθορίᾳ αὐτοῦ. Ὀλίγοι δὲ ἀνενέργητοι ἀπομείναντες ἐκ τῶν οἰκοδεσποτῶν τοῦ χωρίου, σὺν τῷ κλήρῳ αὐτῶν παραγενόμενοι ἐν τῇ μονῇ πρὸς τὸν ὅσιον, πεσόντες κατέσχον τοὺς πόδας αὐτοῦ πολλαῖς ὅρκων κατακρίσεσιν ἱκετεύοντες κατελεῆσαι τὸ αὐτῶν πολύοχλον χωρίον ἐν μεγάλῃ ἀνάγκῃ κατεχόμενον. Πεισθεὶς οὖν ὁ μακάριος συνῆλθεν αὐτοῖς· ᾧ καὶ ὑπήντησαν ἅπαντες οἱ τοῦ χωρίου, ὑγιεῖς τε καὶ ἐνεργούμενοι, πολλὰ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων αὐτὸν δυσφημούντων. Καταντήσας δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτῶν τοῦ ἁγίου Ἀρχαγγέλου, ἐν ὕμνοις καὶ εὐχαῖς διετέλεσε πᾶσαν τὴν νύκτα, τὸν οἰκτίρμονα θεὸν ἱκετεύων ἀπελάσαι τὴν τῶν δαιμόνων φάλαγγα ἀπό τε τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀλόγων καὶ πάσης αὐτῶν τῆς μεθορίας, καὶ ἐν τῷ τόπῳ ὅθεν ἐξῆλθον ἐκεῖ αὐτὰ πάλιν συνελάσαι καὶ κατακλεῖσαι ἅπαντα. Ἕωθεν δὲ πανδημεὶ οἱ τὸ χωρίον οἰκοῦντες ἅπαντες συνῆλθον πρὸς αὐτόν· τῶν δὲ πασχόντων ἀνεβόων τὰ ἐν αὐτοῖς πνεύματα, βίαν αὐτὰ παρ' αὐτοῦ ὑπομένειν, ὡς κατ' αὐτῶν παραγενομένου καὶ ἐντεύξεις ποιουμένου πρὸς τὸν θεόν. Αὐτὸς δὲ ὁ θεοφόρος ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, καὶ ἐν τῇ δοθείσῃ αὐτῷ θείᾳ χάριτι θαρρῶν, ὥς τισι παιδαρίοις εὐτελέσιν εἰς δουλείαν ὑποκειμένοις, οὕτως ἐμβριμησάμενος τοῖς πνεύμασι, ἐπέταττεν αὐτοῖς ἀπελθεῖν ἐν τῷ βουνίῳ ὅθεν ἐξῆλθον, καὶ ἐκεῖσε πάλιν εἰσέρχεσθαι καὶ ἀβλαβῶς καταμένειν.

33 *ἀπέκτεινον* ed. : *ἀπέκτεν(ν)ον* MP ‖ 46 *νύκταν* P.

117. *Αὐτὸς γὰρ ἀπὸ ἀσθενείας τότε ὀλίγος ὤν, λοιπὸν δὲ καὶ ἐκ τοῦ κόπου τῆς ἀγρυπνίας ἐν ἀνωμαλίᾳ πλείονι γενόμενος, ὄκνῳ συσχεθεὶς οὐκ ἐδυνήθη ἀπελθεῖν, ἀλλὰ προσέταξεν ἑνὶ τῶν συνόντων αὐτῷ ἀδελφῶν πρεσβυτέρῳ, ὀνόματι Ἰουλιανῷ, τὸν τόπον αὐτοῦ ἀναπληρῶσαι καὶ ἐκβάλαι τὴν λιτὴν σὺν τῷ κλήρῳ, ἀπελθεῖν τε ἐν τῷ βουνῷ καὶ εἰπεῖν ἐκεῖσε τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον ἐπὶ τῇ τῶν πασχόντων θεραπείᾳ. Τοῦ δὲ συγχωρεῖν αὐτῷ αἰτοῦντος ὡς μηδεμιᾶς ὠφελείας γινομένης αὐτοῦ ἐκεῖσε σὺν αὐτοῖς μὴ ἀπερχομένου, αὐτὸς ἀγανακτήσας κατ' αὐτοῦ καὶ ἐπιμεμψάμενος ὡς ἀνήκοον καὶ δύσπιστον ὄντα κατέσπευσεν αὐτὸν ἐκβάλαι τὴν λιτὴν λέγων· « ἔχε ὑπακοήν, καὶ γίνου πιστὸς καὶ μὴ ἄπιστος· πάντως γὰρ ὁ θεὸς τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ τὴν ἴασιν παρέχει αὐτοῖς, καὶ ἐμοῦ μὴ παρόντος. » Ἀπελθόντων οὖν αὐτῶν πάντων ἐν τῷ βουνῷ μετὰ τῆς λιτῆς καὶ λεγόντων τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, αὐτὸς ὁ ὅσιος ἔμεινεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἱκεσίας τῷ θεῷ ὑπὲρ τῆς αὐτῶν προσφέρων ἰάσεως, ὥστε τὰ πνεύματα τὰ περὶ τὸν βουνὸν ἐλεγχόμενα ἐκβοᾶν τὴν ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὸν θεὸν γινομένην ἔντευξιν κατ' αὐτῶν, καὶ τὴν τῶν ἐνεργούντων τῆς συνοδίας αὐτῶν πνευμάτων ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις καὶ τοῖς ἀλόγοις ἐν τοῖς μεθορίοις ἐκείνοις ὑφ' ἓν συλλογὴν βοᾶν, ὡς ὑπ' ἀγγελικῶν δυνάμεων πάντων ἐκεῖσε συνελαυνομένων. Οὕτω γὰρ καὶ αὐτὰ ἐν τῇ συμπληρώσει τοῦ εὐαγγελίου ἅπαντα ὀδυρόμενα, ῥίψαντα τοὺς ἀνθρώπους ἐξῆλθον ἀπ' αὐτῶν καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ βουνίῳ ἅπαντα τῇ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ δυνάμει διὰ τῆς εὐχῆς τοῦ ἀξίου δούλου αὐτοῦ καὶ ἀληθῶς σημειοφόρου Θεοδώρου. Καὶ ἐπιχώσαντες τὸ ὄρυγμα τοῦ βουνοῦ, οὕτως ὑπέστρεψαν μετὰ τῆς λιτῆς ἅπαντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δοξάζοντες τὸν θεόν. Καὶ γενομένης τῆς θείας λειτουργίας, ἐν τῷ μέλλειν αὐτὸν ὁδεύειν, ἀπελθόντος καὶ ποιήσαντος εὐχὴν ἐν τῷ τόπῳ καὶ σταυρὸν στήσαντος, συνῆλθον αὐτῷ οἱ πρῶτοι τοῦ χωρίου καὶ ἀποκατέστησαν αὐτὸν ἐν τῇ μονῇ, καὶ οὐκέτι τις πονηρὰ ἐνέργεια οὔτε ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ οὔτε ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐκείνοις γέγονε θεοῦ χάριτι.*

118. *Καὶ ἄλλοτε δέ ποτε τοιοῦτον γέγονεν ἐν τῷ αὐτῷ χωρίῳ. Πυάλου γὰρ μαρμαρίνης ἑστώσης ἔν τινι τόπῳ τῆς ἐνορίας αὐτῶν, ἐχούσης σκηνώματα ἀρχαίων ἀνθρώπων Ἑλλήνων ὑπὸ*

117. — 24 *βουνῷ* P ‖ 31 *ἀπεκατέστησαν* P.
118. — 2 ante *Πυάλου* habent ut scholion in textu insertum *κιβωτὸς ἤτοι λάρναξ* MP ‖ *μαρμαρίτης* P

δαιμόνων φυλαττομένων, ἐξ ὑποβολῆς αὐτῶν ἐκείνων ἐπεισῆλθε λογισμός τισι τοῦ χωρίου οἰκοδεσπόταις, καὶ ἀπελθόντες ἤνοιξαν τὴν τοιαύτην πύαλον καὶ ἦραν τὸ σκέπασμα αὐτῆς, ἤγουν τὸ πωμάτιον, καὶ εἰσενέγκαντες εἰς τὸ χωρίον ἔστησαν αὐτὴν εἰς χρῆσιν ὑδρίου. Ἐκ τῆς τοιαύτης οὖν προφάσεως πάλιν ἐπαιδεύθησαν ὑπὸ δαιμόνων πολλοὶ τοῦ χωρίου καὶ τὰ ἄλογα αὐτῶν καὶ αἱ μεθορίαι αὐτῶν ὁμοίως ἐβλάβησαν. Πάλιν οὖν ἀπελθόντες ἤγαγον τὸν τοῦ θεοῦ θεράποντα, καὶ διὰ τῆς πρὸς τὸν θεὸν εὐχῆς αὐτοῦ ἰάσατο πάντας τοὺς ἐνεργηθέντας ἐκ τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, καὶ τὰ ἄλογα καὶ τοὺς τόπους ἠλευθέρωσε τῆς ἐξ αὐτῶν βλάβης, καὶ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου προϋπῆρχον κατέδησεν αὐτά, μήτε τὸ ἐπαρθὲν πωμάτιον τῆς πυάλου συγχωρήσας ἀποδοθῆναι τοῖς πνεύμασι, καθὼς ἐπεζήτουν, αἰτούμενα ἀποδοθῆναι τῷ ἰδίῳ τόπῳ, ἀλλὰ ἀφῆκεν αὐτὸ ὡς χρήσιμον ὂν εἰς τὴν τοῦ ὑδρίου ὑπουργίαν· ὅπερ μέχρι τοῦ νῦν ἐστιν ἐκεῖ εἰς σημεῖον τῶν αὐτοῦ θαυμάτων.

Καὶ ἐν τοῖς ἔγγιστα δὲ χωρίοις, Βούνας καὶ Πεῶν καὶ Ὑνίας λεγομένων, πολλοῦ πλήθους γενομένου κανθάρων ἐν ταῖς ἀρούραις αὐτῶν καὶ κατεσθιόντων τὰ γενήματα τοῦ θέρους αὐτῶν, παρακληθεὶς τότε ὑπὸ τῶν τῆς εἰρημένης τρικωμίας ἀνδρῶν παρεγένετο σὺν αὐτοῖς ἐν τῇ πεδιάδι αὐτῶν, καὶ εὐχὴν ποιήσαντος αὐτοῦ εὐθέως ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς κανθάρου ἀνεχώρησεν ἀφανὲς γεγονός.

119. *Πολλαὶ δὲ τοιαῦται θαυματουργίαι αὐτοῦ ἐν διαφόροις γεγόνασι τόποις, εἰς δόξαν τοῦ δεδωκότος αὐτῷ τὰ χαρίσματα σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Πρὸ δὲ τῆς ἀναιρέσεως Μαυρικίου τοῦ βασιλέως, ὄντος αὐτοῦ ἐν μιᾷ εἰς τὸ μοναστήριον τῆς Θεοτόκου καὶ τὸν κανόνα τῆς ψαλμῳδίας αὐτοῦ ἐκτελοῦντος ἐν τῷ νεοκτίστῳ ἁγιάσματι, ἐσβέσθη ἡ ἀκοίμητος κανδήλα. Αὐτὸς οὖν ἑνὶ τῶν ἀδελφῶν διανεύσας ἁφθῆναι αὐτὴν ἐποίησε, καὶ εὐθέως ἐσβέσθη· πάλιν δὲ ὁ ἀδελφὸς προσελθὼν μετὰ προσευχῆς πολλῆς ἧψεν αὐτήν, καὶ πάραυτα ἐσβέσθη. Ἐπιμεμφόμενος δὲ αὐτῷ ὁ μακάριος ὡς ἀπείρως πεποιηκότι, προσήγγισεν αὐτὸς καὶ ἧψεν αὐτήν· καὶ μεταστάντος αὐτοῦ, ὁμοίως πάλιν ἐκοιμήθη. Τότε συναγαγὼν τοὺς ἐκεῖσε ὄντας ἀδελφοὺς μετὰ πολλῆς αὐστηρότητος διελέγετο οὕτως· « πιστεύ-*

17 *ὂν* om. P ‖ 20 *Πέων* P ‖ 21 *λεγομένων* MP : *λεγομένοις* ed. ‖ 23 *τρικωμίας* ed. : *τρικυμίας* MP.

119. — 8 *ἀπελθὼν* P ‖ 9 *παραυτὰ* P hic et infra.

σατε, ἀδελφοί, οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ εἰκῇ τὸ σημεῖον τοῦτο γέγονε. Βλέπετε οὖν ἑαυτοὺς τί διεπράξασθε, καὶ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τὸ ἁμάρτημα ὑμῶν ἐξομολογήσασθε· ἂν γὰρ ὑμεῖς κρύψαι θέλητε, ὁ κύριος φανερὸν αὐτὸ ποιῆσαι βούλεται.» Ἐπὶ τούτοις δὲ τῶν ἀδελφῶν μηδὲν ἑαυτοῖς συγγινώσκειν φασκόντων, ἔστη αὐτὸς εἰς προσευχὴν δεόμενος τοῦ θεοῦ φανερῶσαι αὐτῷ τὴν τοῦ γεγονότος σημείου αἰτίαν. Δεξάμενος οὖν θεόθεν ἀποκάλυψιν καὶ κατάστυγνος γενόμενος ἐστέναξε καὶ εἶπεν· «ἀληθῶς ἠρίθμησας τὴν τῶν ἀνθρώπων φύσιν, μακάριε Ἡσαΐα, ὅτι πᾶς, φησίν, ἄνθρωπος χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε.» Καὶ εἰπόντος αὐτοῦ ταῦτα, προσελθόντες αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ ἠξίουν μαθεῖν τὸ ἀποκαλυφθὲν αὐτῷ. Διαστειλάμενος δὲ αὐτοῖς μηδενὶ τοῦτο εἰπεῖν ἐξήγγειλεν αὐτοῖς περὶ τοῦ βασιλέως Μαυρικίου οἵῳ θανάτῳ ἔμελλεν ἀποθνήσκειν. Τῶν δὲ εἰπόντων δικαίως τοῦτο πάσχειν διὰ τὸ κακῶς αὐτὸν διαπράττεσθαι εἰς τὰ πολλά, μάλιστα εἰς τὰ γινόμενα, αὐτὸς ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὅτι «οὗτος, τέκνα, μετ' ὀλίγον μεθίσταται, καὶ μετ' αὐτὸν γενήσονται χείρονα, ἅπερ ἡ γενεὰ αὕτη οὐ προσδοκᾷ.»

120. Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας ἀνηρέθη Μαυρίκιος ὁ βασιλεύς, κρατήσαντος Φωκᾶ τῆς βασιλείας. Δομνιτζιόλου δὲ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ πατρικίου καὶ κουροπαλάτου γενομένου, καὶ ἀποσταλέντος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν ἐπὶ τὸ λαβεῖν τὸν στρατὸν καὶ ἀντιπαρατάξασθαι τῷ τῶν Περσῶν ἔθνει ἐπιβαίνοντι καὶ πραιδεύοντι τὰς ἡμετέρας χώρας, ἐλθόντος τοῦ προειρημένου πανευφήμου ἀνδρὸς μέχρι τῆς Ἡλιουπόλεως καὶ μαθόντος περὶ τῆς τῶν Λαζῶν μέχρι Καππαδοκίας ἐπιδρομῆς, καὶ τῆς τοῦ πατρικίου Σεργίου, τοῦ πατρυοῦ τοῦ βασιλέως, γενομένης ἐπ' αὐτὸν ἀναιρέσεως, ἐν πολλῇ λύπῃ καὶ φόβῳ ἐγένετο μὴ τολμῶν τὴν προκειμένην ὁδὸν διανύσαι. Μαθὼν δὲ τὰ περὶ τοῦ θεράποντος τοῦ θεοῦ, ἦλθεν ἕως αὐτοῦ ἐν τῷ μοναστηρίῳ, καὶ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει εὐχήν τε καὶ βουλὴν ἀγαθὴν δοῦναι αὐτῷ διὰ τὸ ἐν ἀπορίᾳ αὐτὸν ὄντα μὴ εἰδέναι τί ὤφειλε πρᾶξαι, ἀπαγγείλας αὐτῷ τά τε ὑπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῷ ἐγκελευσθέντα καὶ ὡς παρέμποδον αὐτῷ τὴν τῶν Λαζῶν ἐπιδρομὴν γενομένην. Πρὸς ὃν ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος εἶπεν· «ὕπαγε, τέκνον, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ θεοῦ ὀρθῶς τὴν ὁδόν σου·

120. — 2 Δομνινζιόλου P ‖ 16 ἐγκελευθέντα M ‖ 17 γινομένην P ‖ 18 ὀρθῶς om. P

οὐδένα γὰρ φόβον ἢ κώλυμα ἔχεις ἀπ' αὐτῶν, ἀλλὰ μετὰ καλοῦ ἀπέρχῃ εἰς τὸν στρατόν σου. Πλὴν ἐν τῇ κατὰ Περσῶν παρατάξει δάτον ἔχει συμβῆναι καὶ μεγάλου πειρασμοῦ καὶ ἀγῶνος μέλλεις πειράζεσθαι, ἀλλὰ παρατίθημί σε τῷ θεῷ καὶ τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ μάρτυρι Γεωργίῳ, τοῦ ἀκίνδυνον φυλαχθῆναι. Ὅταν δὲ συμβῇ σοι ἡ τοιαύτη περίστασις, μνημονεύσεις τῆς εὐχῆς ταύτης, καὶ ὁ θεὸς ἐξελεῖταί σε τοῦ τοιούτου κινδύνου.» Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰρηκότος καὶ ἕτερα συμβαίνειν μέλλοντα, ἐπευξάμενος αὐτῷ ἀπέλυσε πορεύεσθαι. Καὶ κατὰ τὸν λόγον αὐτοῦ ἀνεμποδίστως ὥδευσε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ θείᾳ χάριτι ὑποχωρησάντων τῶν Λαζῶν, καὶ περὶ πάντων ὧν εἶπεν αὐτῷ, οὕτως εὗρεν αὐτῷ συμβάντα. Καὶ ἐν τῷ κατὰ Περσῶν δὲ πολέμῳ ἔνεδρον ὑπομείνας, καὶ πολλῆς κοπῆς ἐν τῷ στρατῷ γενομένης καὶ αὐτὸς εἰς ἀνάγκην μεγάλην ἐλθὼν καὶ ἀναμνημονεύσας τῶν προρρηθέντων αὐτῷ ἐκ τοῦ θεοφόρου ἀνδρός, τὰς αὐτοῦ εὐχὰς φθάσαι εἰς βοήθειαν αὐτοῦ ἐπεκαλεῖτο, καὶ εἰσῆλθε πεζὸς εἰς καλαμεῶνα κατακρυπτόμενος, καὶ τυχὼν τῆς ἐκ θεοῦ βοηθείας διεσώθη ἐκ τοῦ κινδύνου, ἐξελθὼν ἐπὶ τὰ Ῥωμαίων καὶ περισυνάξας τὸν στρατόν. Ἐν τῷ οὖν ἐπαναλύειν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, ἐλθὼν πρὸς τὸν μακάριον καὶ πολλῇ πίστει τοῖς ποσὶν αὐτοῦ προσκυλινδούμενος ἀπεδίδου τὴν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ καὶ ταῖς αὐτοῦ εὐχαῖς, ὡς ἀπὸ μεγάλων κινδύνων λυτρωσάμενον αὐτόν, ἐξομολογούμενος πάντα τὰ ὑπ' αὐτοῦ προρρηθέντα αὐτῷ οὕτω καὶ συμβῆναι. Οὕτως οὖν λαβὼν τὰς εὐχὰς αὐτοῦ ὁ εἰρημένος ἔνδοξος ἀνὴρ καὶ ἑορτῆς ἡμέραν ἐπιτελέσας, ἐπὶ τὴν βασιλίδα πόλιν ἐπορεύθη, καὶ πολὺν πόθον καὶ πίστιν ἔκτοτε ἔσχεν εἰς τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὸν τῆς μονῆς αὐτοῦ σεβάσμιον τόπον, καὶ ἀεὶ ἐν τῷ διέρχεσθαι αὐτὸν διὰ τοῦ δρόμου ἐπὶ τὴν Πόλιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς, πεζὸς ἀνήρχετο εἰς τὴν μονὴν πρὸς αὐτόν, καὶ ἔρριπτεν ἑαυτὸν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ πολλὴν καρποφορίαν ἐδίδου ἐν τοῖς τῆς μονῆς εὐκτηρίοις, ὡς ἐξ αὐτῆς γενέσθαι <τὴν> τῶν μολυβδίνων κεράμων τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου καὶ κειμηλίων διαφόρων κατασκευήν· καὶ διάδοσιν ἐν τοῖς εὑρισκομένοις πτωχοῖς πολλὴν ἐποιεῖτο, καὶ τοῖς προέλευσιν αὐτῷ κεχρημένοις τὸ ἱκανὸν παραυτα ἐποίει διὰ τὴν πρὸς τὸν ὅσιον εὐλάβειαν.

121. *Παρεγένετο δέ τις ἀσηκρῆτις ἀπὸ τῆς βασιλίδος πόλεως, τοὔνομα Φωκᾶς, ἔχων πάθος δεινὸν ἐν τοῖς ἐγκάτοις, ὥστε*

34-35 *κρυπτόμενος* P ‖ 37 *ἀναλύειν* P ‖ 38-39 *συγκυλινδούμενος* P.

αἷμα πολὺ φέρειν αὐτὸν διὰ στόματός τε καὶ γαστρὸς ἑκάστοτε ἄχροόν τε καὶ ἀδύναμον ὄντα κατακεῖσθαι. Εὑρὼν δὲ τὸν ὅσιον ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῆς παναγίας Θεοτόκου, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρακαλῶν αὐτὸν δεηθῆναι τοῦ θεοῦ καὶ τῆς συνεχούσης αὐτὸν ἀνάγκης λυτρώσασθαι · πολλῶν γὰρ ἰατρῶν ἔφασκεν ἐπιμελείας ὑπομεμενηκέναι καὶ μηδὲν ὠφεληθῆναι. Προσέταξεν δὲ αὐτὸν μεῖναι ἐν τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τῆς παναγίας Θεοτόκου, καὶ τῇ ἕωθεν λέγει αὐτῷ · « ἄρτι, τέκνον, ὅδευσον ἐν εἰρήνῃ. » Ὁ δὲ ἤρξατο μετὰ κλαυθμοῦ λέγειν αὐτῷ · « καὶ οὕτω με σὺν τῷ πάθει ἀπολύεις, πάτερ, τοσαύτην ὁδοιπορίαν διανύσαντα ; Πάντες δὲ οἱ ἐρχόμενοι ἀσθενοῦντες ὑγιεῖς ἀπολύονται, καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ἄθλιον ὤκνησας ; Ἀληθῶς οὐ μὴ ἐξέλθω τῶν ἐνταῦθα, ἕως οὗ κἀγὼ τοῦ πάθους μου ἀπαλλαγῶ. » Λέγει αὐτῷ ὁ μακάριος · « ἔχε ὑπακοήν, τέκνον, καὶ πιστεύσας πορεύου · ἡ γὰρ εὐχή σου προσεδέχθη, καὶ πορευομένου σου οὐ μακρὰν τὴν τελείαν ἴασιν τοῦ πάθους ἐπιγνώσῃ · εἰ δὲ παρακούσῃς μου, ἐὰν τὸν ἅπαντα χρόνον τῆς ζωῆς σου μείνῃς ἐνταῦθα, οὐδὲν ἐκ τούτου ὠφεληθήσῃ. » Ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας καὶ λαβὼν κηροὺς καὶ ἅψας, μετὰ πολλῶν δακρύων ἐβόα · « ἴδε διώκεις με, δοῦλε τοῦ θεοῦ, ὡς ὄντα ἀνάξιον τῆς παραμονῆς καὶ ἰάσεως · ἴδε, κατὰ τὴν κέλευσίν σου ἀπέρχομαι, ἀλλ' οὕτω μοι κατὰ τὸν λόγον σου εὖξαι γενέσθαι τὸν θεόν, ὃν ἀξίως λατρεύεις, ἵνα ὑγιὴς οἴκαδε ὑποστρέψω. » Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ ὅσιος · « πορεύου, τέκνον, ἀδιστάκτως, πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι ταχὺ ποιεῖ τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετὰ σοῦ. » Ἐξελθὼν οὖν ὁ εἰρημένος ἀνὴρ καὶ διερχόμενος τὴν πλησίον γέφυραν τοῦ Σιβέρεως ποταμοῦ, κατῆλθεν ἐκ τοῦ λεκτικίου, τῆς ἀναγκαίας αὐτὸν κατεπειγούσης χρείας, καὶ ὥσπερ οἱ ἀπὸ καθαρσίου καθαιρόμενοι, οὕτω κένωσιν πολλὴν δυσώδη ὑπέμεινε, τοῦ πάθους κάτωθεν ῥήξαντος, καὶ ἀπηλλάγη τοῦ πόνου θεοῦ χάριτι ὑγιὴς γενόμενος · καὶ ἀπορρίψας ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τὴν ἀνάγκην ἐκείνην ἀπέστειλε πρὸς τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ, ἀναγγέλλων αὐτῷ τὴν τῆς ἰάσεως δωρεὰν καὶ τοῦ κελεῦσαι αὐτῷ ὑποστρέψαι πρὸς αὐτὸν πρὸς τὸ τῷ θεῷ εὐχαριστῆσαι. Αὐτὸς δὲ ἐδήλωσεν αὐτῷ λέγων · « πορεύου ἐν εἰρήνῃ τὴν ὁδόν σου καὶ κατὰ διάνοιάν σου δόξαζε τὸν θεόν. » Καὶ οὕτως ἐπορεύθη καταλαβὼν τὴν βασιλίδα.

122. Ἄλλος τις, κληρικός, οἰκονόμος γενόμενος μιᾶς τῶν περὶ Σεβάστειαν πόλεων, πηρωθεὶς τὰς ὄψεις ἦλθεν ἐν τῇ μονῇ, καὶ

121. — 23 μοι scripsi : μου MP.

μαθὼν περὶ τοῦ ὁσίου ὅτι ἐν τῷ κάτωθεν μοναστηρίῳ τῆς παναγίας Θεοτόκου ἐστίν, ὁδηγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων αὐτῷ κατήρχετο συρόμενος εἰς τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον, μετὰ δακρύων εὐχόμενος. Ὁ δὲ ὅσιος ποιῶν τὸν κανόνα τῆς ψαλμῳδίας ἐν τῷ χειμωνικῷ εὐκτηρίῳ τῆς παναγίας Θεοτόκου, ἐπέσκεψεν αὐτὸν διὰ τῶν θυρίδων συρόμενον ἐν τῷ κατωφόρῳ καὶ λέγει τοῖς συνοῦσιν αὐτῷ ἀδελφοῖς· « ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος δι' ὃ ἦλθεν ἐπέτυχε· πίστει γὰρ ἦλθε καὶ ἡ πίστις ἀεὶ πολλὰ ἀνύει. » Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας τοῦ μακαρίου καὶ αἰτοῦντος μετὰ δακρύων τὴν ἀνάβλεψιν, εἶπεν αὐτῷ· « πάντως κατὰ τὴν πίστιν σου ὁ θεὸς παρέχει σοι τὸ αἴτημά σου· ποιήσατε δὲ δύο ἡμέρας καὶ ἀναψύξατε ἐκ τοῦ κόπου τῆς ὁδοιπορίας, καὶ εἶθ' οὕτως ὑπάγετε. » Τῇ δὲ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐπευξάμενος αὐτῷ προσέταξεν ὁδεύειν. Ὁ δὲ ἤρξατο μετὰ οἴκτου πολλοῦ καὶ δακρύων λέγειν αὐτῷ· « μή με οὕτω πεπηρωμένον ἀποπέμψῃς, πανάγιε, τὸν θεὸν τὸν δεδωκότα σοι χάριν τῶν ἰαμάτων, μὴ δειχθῇ τοῖς τῆς ἐμῆς πατρίδος ἡ ἐμὴ αἴτησις καὶ ὁ κόπος ἀνόνητος, καὶ ἡ σὴ ἁγία εὐχὴ ἀνενέργητος φανῇ δι' ἐμὲ τὸν ἁμαρτωλόν. » Τοιαῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ αὐτοῦ ἀναβοῶντος, λέγει αὐτῷ ὁ μακάριος· « ἐπ' ἀληθείας λέγω σοι, τέκνον, ὅτι οὐ ποιεῖ ὁ θεὸς τὸν κόπον σου ἀνόνητον· καὶ γὰρ ἡ εὐχή σου προσεδέχθη καὶ τάχιον ἀναβλέπεις, ἐὰν ἀκούσῃς μου καὶ ἀπέλθῃς· εἰ δὲ οὐχ ὑπακούσῃς, μέλλεις οὕτω διαμένειν. » Ὁ δὲ ἀκούσας ἐξῆλθε, καὶ ὡς ἀπὸ πέντε μιλίων ἔμεινεν ἐν τῷ χωρίῳ Ἀρανίας· ἕωθεν δὲ ἀναστὰς καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψε, καὶ ἤρξατο δοξάζειν τὸν θεόν. Θέλων δὲ ὑποστρέψαι πρὸς τὸν ὅσιον, καὶ πάλιν μὴ τολμῶν ἄνευ κελεύματος αὐτοῦ τοῦτο ποιεῖν, ἀπέστειλεν ἕνα τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν τοῦ ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ τὴν γενομένην εἰς αὐτὸν εὐεργεσίαν τῆς ὁράσεως, καὶ εἰ κελεύει αὐτὸν ὑποστρέψαι πρὸς αὐτόν. Αὐτὸς δὲ ἐδήλωσεν αὐτῷ λέγων· « ὕπαγε ἐν εἰρήνῃ ὀρθῶς τὴν ὁδόν σου, καὶ τὸν θεὸν δόξαζε. » Καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ὑγιής, καὶ ἀπέστειλε διά τινων ἐρχομένων πρὸς τὸν ὅσιον ἀσπασμούς, εὐχαριστῶν τῷ θεῷ.

123. Ναύκληρός τις ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου Κάλλεων τοῦ Πόντου, ὀνόματι Θεόδουλος, ἐπλήγη ὑπὸ δαίμονος, καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν ὅσιον καὶ εὑρὼν αὐτὸν ἐν τῷ κάτω μοναστηρίῳ τῆς παναγίας Θεοτόκου, προσπεσὼν αὐτῷ ἐπέδειξεν ἑαυτόν. Ἦν δὲ τὸ

122. — 8 *κατωφόρῳ* scripsi (cf. **112**, 5) : *καταφόρῳ* MP ‖ 19 *ἁγία* om. P.
123. — 4 *ἀπέδειξεν* P

πνεῦμα ὑπὸ τὸ δέρμα αὐτοῦ ὁρώμενον ἡμῖν ὡς μῦς ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ ἐπιθεῖναι αὐτῷ τὸν ὅσιον τὴν χεῖρα, ὡς ἀποφεῦγον αὐτὴν ἐνέτρεχεν ἐν τοῖς μέλεσιν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ περιχαράξας αὐτὸ ἐν τῷ βραχίονι αὐτοῦ πρὸς τὸ μὴ διατρέχειν, ἐκέλευσεν αὐτὸν μεῖναι ἐν τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ μέχρις ἂν διαναπαύσηται ἐκ τῆς ὁδοῦ· καὶ ἐν τῷ ἀπολύειν αὐτὸν εὐξάμενος αὐτῷ καὶ τὸν βραχίονα σφραγίσας ἀφανῆ ἐποίησε τὸ ἐνεργοῦν αὐτῷ δαιμόνιον καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν ὑγιᾶ.

124. Ἐκ δὲ τοῦ χωρίου Αἰάντων ὁ πρόοικος, Ἀντίπατρος ὀνόματι, καὶ Δημήτριος, ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος τοῦ χωρίου Σιλινδουκόμεως, καὶ Ἀέτιος ὁ ἐκ τοῦ χωρίου Ἀλεκτορίας πρόοικος, ἄνδρες ἔντιμοι, παρεγένοντο πρὸς τὸν ὅσιον, ὄντος αὐτοῦ ἐν τῷ γυναικείῳ μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου· καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ γεύσασθαι αὐτόν, ἐκάλεσε καὶ αὐτοὺς συνδειπνῆσαι αὐτῷ. Συνέβη δέ, ἀσκέπου εὑρεθέντος τοῦ σκεύους, ἐξ ἐνεργείας τοῦ πονηροῦ χλωροσαῦραν ἐμπεσεῖν ἐν τῷ ἑψουμένῳ λαχάνῳ καὶ συνεψηθῆναι· καὶ παραθήσας τὸ λάχανον ὁ ὑπηρέτης παρακατέσχεν ἐξ αὐτοῦ ἐν ᾧ ἦν καὶ τὸ ἑρπετὸν ἐναπομεῖναν. Εὐλογήσαντος δὲ τοῦ ὁσίου, ἔφαγον τὸ παρατεθὲν λάχανον· καὶ προσέταξε τῷ ὑπηρέτῃ, εἴπερ ἔχοι καὶ ἄλλο λάχανον, παραθεῖναι αὐτοῖς. Ὁ δὲ κατακενώσας καὶ τὸ καταλειφθὲν λάχανον παρέθηκεν αὐτοῖς. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εὑρέθη ἡ χλωροσαῦρα, καὶ ἐπιγνόντες αὐτὴν ἀνεβόησαν λέγοντες· « ἀπεθάνομεν, πάτερ ἅγιε, ἀπεθάνομεν· καὶ τί ποιήσωμεν; χλωροσαῦρα γὰρ ἰοβόλος τὸ θηρίον τοῦτό ἐστι. » Θρηνούντων δὲ αὐτῶν καὶ ἀνακαλουμένων ἑαυτοὺς ὡς τοὺς ἰδίους παῖδας καὶ τὰς ὁμοζύγους μηκέτι ὀψομένους, ἔφη αὐτοῖς ὁ τοῦ Χριστοῦ θεράπων· « μὴ φοβηθῆτε, τέκνα· εἰ γὰρ πιστεύετε τῷ θεῷ καὶ ἐμοὶ πείθεσθε τῷ ταπεινῷ Θεοδώρῳ, οὐδεμία ὅλως βλάβη ἐν ὑμῖν γενήσεται· ὁ γὰρ ὑπὸ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου κληθεὶς θεὸς ἐπὶ τῇ ἐμπεσούσῃ ἐν τῷ λέβητι τολύπῃ, αὐτὸς καὶ νῦν ἐστιν ὁ ἀψευδὴς ὁ εἰρηκώς· κἂν θανάσιμόν τι πίητε, οὐ μὴ ὑμᾶς βλάψῃ. » Καὶ εὐλογήσας ποτήριον κεράσματος ἔδωκεν αὐτοῖς πιεῖν, καὶ οὐδεμία τις βλάβη ἐγένετό τινι αὐτῶν· καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἀπέλυσεν αὐτοὺς δοξάζοντας τὸν θεόν.

125. Πάλιν διήρχετό τις ἀνὴρ διὰ τῆς δημοσίας στράτας δεδεμένος ἁλύσεσι τόν τε τράχηλον καὶ τὰς χεῖρας σὺν τοῖς ποσί,

7 δὲ om. M.
124. — 22 γενήσεται scripsi : γένηται MP (an tenendum?).

Γεώργιος τοὔνομα, Καππάδοξ τῷ γένει, ὑπὸ πολλὴν παραφυλακὴν σκριβώνων καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν συνεχόμενος, ὃν ἔλεγον ἀνταρτικῇ αἰτίᾳ τοῦ βασιλέως Φωκᾶ ὑποκεῖσθαι. Οὗτος οὖν ἐπόθησεν ἀνελθεῖν πρὸς τὸν ὅσιον καὶ εὐχῆς αὐτοῦ ἀξιωθῆναι, τοῦτο δὲ καὶ οἱ παραφύλακες αὐτοῦ καταθυμίως ἔχοντες ἀνῆλθον σὺν αὐτῷ ἐν τῇ μονῇ, καὶ εὐξάμενοι ἐν τοῖς εὐκτηρίοις τῶν ἁγίων ἀπῆλθον καὶ πρὸς τὸν ὅσιον ἐν ᾧ ἦν κελλίῳ· καὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ἔλαβον τὴν εὐχὴν αὐτοῦ. Παρεκάλεσαν δὲ αὐτὸν ἵνα νουθετήσῃ τὸν δέσμιον ἄνδρα, ὥστε εὐγνώμονι λογισμῷ ὁδεῦσαι καὶ μὴ ἐπιβουλεῦσαι ἑαυτῷ ἢ τινι αὐτῶν, ἵνα μὴ κινδυνεύσωσιν αὐτοὶ ἐκ τοῦ βασιλέως· ὃ δὴ καὶ πεποίηκεν ὁ ἅγιος πατήρ, νουθετήσας αὐτὸν ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν καὶ φάσκων ὅτι « τὰ ὧδε πρόσκαιρά εἰσι, τέκνον, τὰ δὲ ἐκεῖ αἰώνια· καὶ συμφέρει τινὰ ὑπὸ ἄλλου βίαν ὑπομείναντα ἀποθανεῖν, ὥσπερ ὁ δίκαιος Ἄβελ, καὶ ὁ ἄμεμπτος ἱερεὺς τοῦ θεοῦ Ζαχαρίας, καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, καὶ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι καὶ μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ, καὶ μὴ ἑαυτῷ ἐπιβουλεύσαντα αἰωνίᾳ κρίσει ὑποβληθῆναι. Ἐννόησον γὰρ τοῦτο, τέκνον, ὅτι, εἰ μὲν ὑποκείμενος ἐφ' ᾧ κατηγορήθης, ἢ καὶ ἑτέρᾳ αἰτίᾳ ὑπομενεῖς θάνατον, δέξαι ἀσμένως ὡς ἐνταῦθα διδοὺς τὴν δίκην καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἀνεύθυνος ἀπερχόμενος· εἰ δὲ καὶ μηδενὶ ὑποκείμενος ὀφλήματι ἀδίκως τι μέλλεις πάσχειν, στέφανον ἐκδέχου παρὰ θεοῦ, ὡς οἱ βίᾳ τεθνηκότες ἅγιοι.» Τούτοις καὶ πολλοῖς ἄλλοις ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν θεραπευθεὶς τὴν ἀθυμίαν, ὁ ἀνὴρ ᾔτησεν αὐτὸν ἀξιωθῆναι τῆς μεταλήψεως τῶν θείων μυστηρίων. Ἔφη δὲ ὁ ὅσιος τοῖς αὐτὸν συνέχουσι· « τιμήσατε, τέκνα, τὸ ἅγιον τοῦ δεσπότου μυστήριον, καὶ λύσατε αὐτὸν ἐκ τῶν περικειμένων δεσμῶν μέχρις ἂν μεταλάβῃ· οὐ γὰρ δίκαιον πιστὸν ἄνδρα δέσμιον ὄντα ὑποδέξασθαι τὸν Χριστὸν τὸν δι' ἡμᾶς παθόντα καὶ λύσαντα ἡμᾶς ἐκ τῶν τοῦ ᾅδου δεσμῶν.» Τῶν δὲ φασκόντων συγχωρεῖν αὐτοῖς τοῦτο, ὡς μὴ τολμώντων διὰ τὸ γενναῖον εἶναι τὸν ἄνδρα, καὶ εἴπερ εἰς ἀγνωμοσύνην τραπείη, μηκέτι αὐτοὺς δύνασθαι αὐτὸν κατασχεῖν, αὐτὸς ὁ θεοφόρος λαβὼν τὸ ἅγιον ποτήριον τῆς θείας μεταλήψεως πρὸς τὸ μεταδοῦναι, ἀναβλέψας πρὸς τὸν θεὸν ἐστέναξε, καὶ εὐθέως ὑφ' ἓν αἱ κατῆναι ἠνοίχθησαν καὶ τὰ περικείμενα δεσμὰ τῷ ἀνδρὶ ἔπεσον χαμαὶ κτύπον ἀποτελέσαντα. Θορυβηθέντων δὲ τῶν παραφυλαττόντων αὐτὸν καὶ ἐπὶ τὰς θύρας συνδραμόντων καὶ ἀσφαλισαμέ-

125. — 10 *δὲ* M : *οὖν* P ‖ 14 *πατὴρ* M : *ἀνὴρ* P ‖ 38 *ἔπεσαν* P.

νων πρὸς τὸ μὴ ἐκπηδήσαντα αὐτὸν ἐξειλῆσαι αὐτούς, ἔφη αὐτοῖς ὁ ὅσιος· « μηδὲν ὅλως φοβηθῆτε αὐτόν· ἐγὼ γὰρ οἶδα τὴν σύνεσιν τοῦ ἀνδρός, ὅτι οὐ τρέπεται εἰς ἀγνωμοσύνην. » Μεταδοὺς δὲ αὐτῷ τῶν ἁγίων μυστηρίων, παρεσκεύασεν αὐτὸν καὶ γεύσασθαι τροφῆς ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ· καὶ εἶθ' οὕτω προσήγαγον αὐτῷ τὰ δεσμὰ καὶ ὥδευσαν τὴν ὁδὸν αὐτῶν.

126. Ἐπιτελουμένης δὲ τῆς ἀθλητικῆς συνάξεως τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀντιόχου τῇ ἑξκαιδεκάτῃ τοῦ Ἰουλίου μηνὸς ἐν τῷ εὐκτηρίῳ αὐτοῦ καὶ τοῦ ὁσίου προσκομίσαντος, ἐν τῷ ἐπᾶραι τὸν δίσκον ἄνω κατὰ τὸ εἰωθὸς τῆς χώρας ἐπὶ τὸ ὑψῶσαι τὸν ἅγιον ἄρτον, ἀρξαμένου αὐτοῦ ἐκφωνεῖν « τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις », ἤρξατο ὁ ἅγιος ἄρτος τὴν τοῦ ἱερουργοῦ εὐπρόσδεκτον θυσίαν ἔκδηλον εἰς ἐπίδειξιν πᾶσι φέρειν, ὥσπερ ἀγαλλομένου καὶ σκιρτῶντος ἔνδειγμα ποιῶν ὑπεράνωθεν τοῦ δίσκου ἐπὶ πολὺ ἐπαιρόμενος καὶ καθιέμενος καὶ κτύπον ἀποτελῶν ἐν τῷ δίσκῳ πρὸς ἀκρόασιν καὶ ἐπίδειξιν πάντων, ὑψούμενος καὶ κατερχόμενος ἐπὶ μίαν ῥοπήν, ὡς πάντας ἡμᾶς τοὺς ἐκεῖσε ἑστῶτας καὶ ὁρῶντας ἐκπλαγῆναί τε καὶ φοβηθῆναι ἐπὶ τῷ γεγονότι μεγάλῳ θαύματι, αὐτόν τε τὸν ὅσιον δάκρυσι κατανύξεως ἅμα δὲ καὶ χαρᾷ ὑπερβαλλούσῃ ἐμπιπλάμενον δοξάζειν σὺν ἡμῖν τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀνυπέρβλητον ἀγαθότητα.

127. Καὶ Φωτίου δὲ τοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐκλεοῦς πατρικίου καὶ ἐξάρχου τῆς Ῥώμης μετέπειτα γενομένου, οὗτινος καὶ τὸν υἱὸν Γρηγόριον αὐτὸς ἀνεδέξατο ἐν τῇ ἁγίᾳ κολυμβήθρᾳ, ἐλθόντος αὐτοῦ ἐν μιᾷ πρὸς αὐτὸν καὶ ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ προσκαρτεροῦντος, ἐν τῷ προσκομίζειν τὸν θεοφόρον ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου σιλίγνιον χρόνιον, προσεῖχεν ὁ φιλόχριστος καὶ εὐκλεὴς ἀνὴρ τὸν προσφερόμενον ἅγιον ἄρτον, καὶ ἐθεώρει ὅτι ὥσπερ θέρμη πολλὴ ἀνήρχετο ἐξ αὐτοῦ, ὥστε νομίσαι αὐτὸν πρόσφατον εἶναι τὸν ἄρτον καὶ διὰ τοῦτο θέρμην τινὰ ἀναβαίνειν. Ἐν δὲ τῇ ὥρᾳ τῆς μεταλήψεως προσελθὼν ἐπὶ τὸ μεταλαβεῖν εὗρεν τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ μερίδα ξηροτάτην πάνυ καὶ ἐθαύμασε· μετὰ τὴν ἀπόλυσιν δὲ προσελθὼν ἀπήγγειλε τὸ ὀφθὲν αὐτῷ, παρακαλῶν πληροφορηθῆναι αὐτὸν περὶ τούτου. Αὐτὸς δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι « ὡς ἀξίῳ σοι τοῦτο τὸ σημεῖον ἀπεκαλύφθη, τέκνον· ἡ γὰρ χάρις τῶν ἁγίων συστέλλεται καὶ ἀνέρχεται ἀφ' ἡμῶν ἐν τοῖς

126. — 13 τε M : δὲ P.

οὐρανοῖς διὰ τὴν ἀναξιότητα καὶ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πρὸς τὸ πειραθῆναι τὴν πολιτείαν ἡμῶν πολλῶν θλίψεων καὶ κινδύνων· ἀλλ' εὐξώμεθα τὸν οἰκτίρμονα θεόν, ἵνα μετὰ φιλανθρωπίας γένωνται ἅπερ κελεύει.» Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ πανεύφημος ἀνὴρ ἔκλαυσε, καὶ λαβὼν τὰς εὐχὰς τοῦ ὁσίου ἐξῆλθε τῆς μονῆς καὶ ἐπορεύθη. Ἐπεὶ οὖν τῶν κατὰ τὴν χώραν πόλεων καὶ χωρίων λιτανευόντων, τὰ σταυρία λιτανεύοντα ἤρξατο κλονεῖσθαι καὶ στασιάζειν, θέαμά τι φοβερὸν καὶ ἐλεεινὸν ἐπιδεικνύμενα, ἐρωτώμενος περὶ τούτου ὁ θεοφόρος ἔλεγεν· «εὔξασθε, τέκνα, ὅτι μεγάλαι θλίψεις καὶ ἀνάγκαι ἐπίκεινται τῷ κόσμῳ.»

128. *Δομνιτζιόλου δὲ τοῦ ἐνδοξοτάτου πατρικίου καὶ κουροπαλάτου ὑποσχομένου ποιῆσαι σταυρὸν χρυσοῦν ἐπὶ τῇ χρείᾳ τῆς τε λιτῆς καὶ τῆς προσκυνήσεως, ἀπέστειλεν ὁ ὅσιος ἕνα ἀποκρισιάριον αὐτοῦ, Ἐπιφάνιον τοὔνομα, τῆς διακονίας ἠξιωμένον ἐν τῇ Πόλει, πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ φιλόχριστος δοὺς τὸ χρυσίον τεχνίτῃ χρυσοχόῳ ἐκέλευσε τῷ ἀποσταλέντι ἀποκρισιαρίῳ προσκαρτερεῖν εἰς τὴν τοῦ τοιούτου ἔργου κατασκευήν. Καὶ ὁ ἁγιώτατος δὲ πατριάρχης Θωμᾶς, ὁ μετὰ τὸν ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ Κυριακὸν τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον τῆς βασιλευούσης πόλεως κατέχων, συγχαίρων τῇ τοῦ ἐνδόξου ἀνδρὸς καρποφορίᾳ ἔδωκε καὶ αὐτὸς μερίδα ἐκ τοῦ τιμίου ξύλου, καὶ ἐκ τοῦ λίθου τοῦ ἁγίου Κρανίου, καὶ ἐκ τοῦ ἁγίου μνήματος τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, καὶ κράσπεδον ἐκ τοῦ μαφορίου τῆς παναγίας Θεοτόκου, ἐπὶ τῷ βληθῆναι εἰς τὸ ὀμφάλιον τὸ μέσῳ τοῦ γενομένου σταυροῦ. Ἐπεὶ οὖν καὶ αὐτὸς ἦν μαθὼν παρά τινων τὴν γενομένην κίνησιν τῶν σταυρῶν ἐν ταῖς γενομέναις λιταῖς κατὰ τὴν Γαλατῶν χώραν, καὶ ἐπηρώτησε τὸν ἀποκρισιάριον περὶ τούτου, εἴπερ ἀληθές ἐστι τὸ ἀνενεχθὲν αὐτῷ· τοῦ δὲ εἰπόντος ἀληθὲς εἶναι, ἀκούσας ταῦτα ὁ μακαριώτατος πατριάρχης ἐφοβήθη ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ φοβερᾷ ξενοφωνίᾳ, καὶ ἐμμέριμνος γενόμενος περὶ τούτου γράφει ἐπιστολὴν προτρεπτικὴν τῷ δούλῳ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸ καταλαβεῖν αὐτὸν διὰ τάχους τὴν βασιλίδα πόλιν.*

129. *Ἦν δὲ παραγενόμενος πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Πυλῶν τῶν Ἄνωθεν Θεόδωρος ὁ βασιλικὸς στράτωρ, τὸν νοῦν αὐτοῦ βεβλαμμένος ἀπὸ δαιμόνων βλάβης ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τῷ ἐν ταῖς Ἄνω Πύ-*

127. — 17 *οὐρανίοις* M.
128. — 1 *Δομνινζιόλου* P ‖ 13 *ὀμφάλιν* P ‖ 16 *γινομέναις* P ‖ 21 *προτρεπτικὴν* + *περὶ τούτου* P ‖ *τῷ δούλῳ τοῦ θεοῦ* M : *τῷ ἁγίῳ* P.
129. — 3 *βλαβεὶς* P, fort. recte (cf. tamen **131**, 16).

λαις. Καὶ ἐπευξαμένου τοῦ θείου ἀνδρὸς τῷ εἰρημένῳ στράτορι, ἦλθεν ὁ νοῦς αὐτοῦ, καὶ ὑγιὴς γενόμενος ἐδεήθη αὐτοῦ ἵνα εἰσερχόμενος ἐν τῇ βασιλίδι πόλει τὴν πάροδον διὰ Πυλῶν ποιήσῃ ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ· ὃ καὶ ὑπέσχετο ποιεῖν ὁ μακάριος ἀπολύων αὐτόν.

130. *Συνέβη δὲ τὸν θεοφιλέστατον Φιλούμενον τὸν ἡγούμενον, διανύσαντα τὸν τῆς ἐναρέτου αὐτοῦ πολιτείας δρόμον, ἐν γήρει καλῷ τελειωθῆναι· ὃν καὶ ἐντίμως κηδεύσας ὁ τοῦ θεοῦ θεράπων προετρέψατο τὸν ἐκείνου ὁμόζυγόν τε καὶ ὁμότροπον, Ἰωάννην τὸν θεοφιλέστατον πρεσβύτερον, τὴν ἥγησιν τῶν αὐτοῦ μοναστηρίων ἀναδέξασθαι. Τοῦ δὲ μὴ πειθομένου, ἀλλὰ ἀναχωρεῖν ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν σκεπτομένου, κατέδησεν αὐτὸν διὰ τοιοῦδε ὅρου, φήσας ὡς, εἴπερ μὴ ὑπακούσειεν αὐτῷ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ καθηγήσει τῶν ἀδελφῶν, μὴ ἔχειν αὐτὸν ἔτι μέρος μετ' αὐτοῦ. Οὕτω τε πείσας αὐτὸν καὶ παραλαβὼν ἐξῆλθε πορευθῆναι ἐπὶ τὴν βασιλίδα πόλιν, τὴν ἐπὶ τὸ Δορύλλεον ὁδὸν βαδίζων, διὰ τὸ καὶ προπαρακληθῆναι αὐτὸν πολλὰ ὑπὸ τῶν τῆς αὐτῆς πόλεως οἰκητόρων, καὶ ὑπὸ τῶν μοναχῶν καὶ μαθητῶν αὐτοῦ γενομένων Φωτίου καὶ Κηρύκου τῶν ἐναρέτων ἀνδρῶν, ἀφηγουμένων τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆς λεγομένης Πηγῶν. Ὑπαπαντῆς δὲ αὐτῷ μεγάλης γενομένης μετὰ λιτῆς ὑπὸ πάσης τῆς πόλεως, εἰσῆλθεν ἐν αὐτῇ, καὶ λειτουργήσας ἐπηύξατο αὐτοῖς. Ἀνελθὼν δὲ καὶ εἰς τὸ διαφέρον αὐτοῖς μοναστήριον Πηγῶν, τοῖς ἐκεῖσε ἐπευξάμενος καὶ ἐπιστηρίξας τὰς ψυχὰς αὐτῶν τῇ θεοπνεύστῳ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ, ἐξελθὼν ὥδευσε.*

131. *Πλησίον δὲ τῆς μονῆς τῆς παναγίας Θεοτόκου τῶν Καθαρῶν ὑπήντησεν αὐτῷ καὶ ὁ προϊκετεύσας αὐτὸν Θεόδωρος βασιλικὸς στράτωρ καὶ ἤγαγεν αὐτὸν ἐν τῷ ἐμπορίῳ Πυλῶν, ἔνθα καὶ διάφοροι αὐτῷ ἐγένοντο θαυματουργίαι. Ἀπήγαγεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τῷ ὄντι ἐν ταῖς Ἄνω Πύλαις πρὸς τὸ ἐλευθερῶσαι αὐτὸν τῆς γενομένης ἐν αὐτῷ δαιμονικῆς μεγάλης ἀνάγκης. Ἦσαν γὰρ οἵ τε ἄνθρωποι αὐτοῦ καὶ τὰ ἄλογα ἐνεργούμενα ἐκ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων, καὶ ἐν τῷ ἀριστᾶν ἢ δειπνεῖν τοὺς ἐνοικοῦντας, λιθοβολίαι ἐν ταῖς τραπέζαις αὐτῶν ἐγίνοντο φόβον τε καὶ πόνον μέγαν παρέχουσαι καὶ τοὺς ἱστοὺς τῶν γυναικῶν κατακόπτουσαι, καὶ ὑπὸ πλήθους μυῶν καὶ ὄφεων πληρούμενος ὁ οἶκος φόβον μέγαν παρεῖχε τοῖς ἐν αὐτῷ οὖσιν, ἄβατον αὐτοῖς τοῦτον ποιῶν. Εἰσελθὼν δὲ ἐν αὐτῷ ὁ τοῦ Χριστοῦ*

130. — 1 *Φιλ. τὸν ἡγ.*] *ἡγ. Φιλ.* P.

θεράπων ἔμεινεν ἐκεῖ τὴν νύκτα ψαλμοῖς καὶ εὐχαῖς τὸν θεὸν ἱκετεύσας · εὐλογήσας δὲ καὶ ὕδωρ καὶ ῥάνας ἐν παντὶ τῷ οἴκῳ ἠλευθέρωσεν αὐτοὺς τῆς τῶν δαιμόνων βλάβης.

132. Ἐκεῖθέν τε ἐξελθὼν ἐνέβη εἰς πλοῖον τοῦ περᾶσαι ἐπὶ τὴν βασιλίδα πόλιν. Καὶ ἦν τις ἔγγιστα αὐτοῦ καθήμενος ἐν τῷ πλοίῳ ἐπιβάτης ἔχων πνεῦμα ἀκάθαρτον κρυπτόμενον ἐν αὐτῷ χρόνους πολλούς · ἐν δὲ τῷ μεσοπελαγεῖν αὐτοὺς μὴ φέρον τὸ πνεῦμα τὴν χάριν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ ἐκινήθη καὶ ἤρξατο ἀπομάχεσθαι καὶ ὕβρεσι δυσφημεῖν τὸν ὅσιον. Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, μὴ γινώσκοντες ἐκ ποίας ἐνεργείας τοιαῦτα λέγει, ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιωπήσῃ καὶ μὴ εἰς τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ ἐμπαροινῇ τοιαῦτα καὶ ἁμαρτάνῃ. Ὁ δὲ ὅσιος προσέταττεν αὐτοῖς ἐνδοῦναι αὐτῷ · καὶ ἐπιλαβόμενος αὐτοῦ, τύψας τὸ στῆθος αὐτοῦ τῇ χειρὶ καὶ τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ ἐπιτιμῶν τῷ ἐν αὐτῷ κρυπτομένῳ καὶ κράζοντι ἐκέλευσεν ἐξελθεῖν · καὶ εὐθέως βρῦχον καὶ ἀλαλάζον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐφάνη τοῖς ἐν τῷ πλοίῳ ὡς μῦς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐξελθόν. Ὁ δὲ ἰαθεὶς ἔπεσεν ὡσεὶ νεκρός · καὶ μετὰ μικρὸν ὁ σημειοφόρος διήγειρεν αὐτόν, πάντων τῶν ἐν τῷ πλοίῳ θαυμαζόντων καὶ δόξαν τῷ θεῷ ἀναπεμπόντων.

133. Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ μακαριώτατος Θωμᾶς ὁ πατριάρχης, καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους ἐν χαρᾷ πολλῇ · προσήνεγκεν δὲ αὐτῷ καὶ τὸν αὐτοῦ μαθητὴν Ἰωάννην ἐπὶ τὸ γενέσθαι αὐτὸν ἡγούμενον, μαρτυρῶν τῇ ἐναρέτῳ αὐτοῦ πολιτείᾳ · ὃ καὶ ἐποίησεν εὐθέως, αὐτῷ περιθεὶς τὸ παλλίον καὶ καταστήσας ἡγούμενον καὶ προπέμψας ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτῶν κατὰ χώραν μοναστηρίοις. Μαθὼν δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς Φωκᾶς τὰ περὶ τοῦ ὁσίου ἐπεζήτησεν αὐτόν · ἦν γὰρ κλινήρης κατακείμενος ἐκ τοῦ τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν ἄλγους. Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν καὶ ἐπιθέντος αὐτῷ τὴν χεῖρα καὶ εὐξαμένου, ἐκουφίσθη τῆς νόσου. Αἰτοῦντος δὲ αὐτὸν εὔχεσθαι ὑπέρ τε αὐτοῦ καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἤρξατο παραινεῖν αὐτῷ ὁ τοῦ Χριστοῦ θεράπων ὡς, εἰ θέλοι ἀεὶ μνημονεύεσθαι παρ' αὐτοῦ καὶ ἐνεργεῖν αὐτῷ τὴν εὐχὴν αὐτοῦ, παύσασθαι τῆς ἀνθρωπίνης κατακοπῆς καὶ ἐκχύσεως τῶν αἱμάτων · τοῦτο γὰρ αὐτοῦ κατορθοῦντος, ἔφασκε καὶ αὐτὸς εἰσακούεσθαι εὐχόμενος πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ · ἐπιμένοντος δὲ αὐτοῦ τῇ συνήθει κατασφαγῇ, προέλεγεν αὐτῷ τὰ κατὰ θεοῦ

132. — 7 λέγειν P.
133. — 9-10 ποδῶν καὶ χειρῶν P.

μῆνιν μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν. Ὡς ἐπὶ τοῖς ῥηθεῖσιν αὐτῷ καὶ ἀγανακτῆσαι αὐτόν.

134. *Ἐξελθόντος δὲ αὐτοῦ ἐκ τοῦ βασιλέως, προετρέψατο αὐτὸν ὁ μακαριώτατος Θωμᾶς ὁ πατριάρχης· ἦν γὰρ πολλὴν σχέσιν καὶ πληροφορίαν ἔχων εἰς αὐτόν, ὡς καὶ διὰ πολλῶν δεήσεων πεῖσαι αὐτὸν ἀδελφοποίησιν ποιῆσαι μετ' αὐτοῦ, καὶ αἰτῆσαι αὐτὸν παρὰ τῷ θεῷ πρὸς τὸ καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ βίῳ σὺν αὐτῷ εὑρεθῆναι. Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἴ γε ἀληθὲς ἔμαθε περὶ τῆς τῶν σταυρίων ἐν ταῖς λιταῖς παραδόξου κινήσεως· καὶ μαθὼν παρ' αὐτοῦ ἀληθῆ εἶναι τὴν γενομένην αὐτῷ περὶ αὐτῶν εἰσήγησιν, ἤρξατο ἰδιαζόντως παρακαλεῖν αὐτὸν ἐξειπεῖν αὐτῷ τί ἂν εἴη τὸ τοιοῦτον σημεῖον. Αὐτὸς δὲ τῇ ταπεινώσει χρώμενος, χαμαιριφῆ ἑαυτὸν ὀνομάζων, ἔφασκε μὴ γινώσκειν ἀποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς τὸ ἐπερωτώμενον. Πεσὼν οὖν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ κατασχὼν αὐτοὺς διεβεβαιοῦτο μὴ ἀνίστασθαι ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, εἰ μὴ εὐλογήσοι πληροφορεῖν αὐτὸν περὶ τούτου, φάσκων ὅτι· « οἶδα καὶ πέπεισμαι γινώσκειν σε οὐ τοῦτο μόνον τὸ σημεῖον, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλά· οὐ γὰρ ἂν μέχρι τοῦ νῦν ἔστεξας ἐν παρέργῳ τοῦτο ἔχειν καὶ μὴ πληροφορηθῆναι· πλὴν εἰ καὶ ἕως τοῦ παρόντος ἀπεκρύβη σοι καὶ οὐκ ἔσπευσας περὶ αὐτοῦ μαθεῖν, νῦν, ἐὰν αἰτήσῃ τὸν θεόν, πάντως σοι ἀποκαλύπτει. » Εὐλογήσας δὲ ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος ἐπὶ τῷ πληροφορεῖν αὐτὸν ἐποίησεν αὐτὸν ἀναστῆναι, καὶ δάκρυσι συσχεθεὶς εἶπεν αὐτῷ· « οὐκ ἤθελόν σε θλιβῆναι, οὐ γὰρ συμφέρει σοι ταῦτα μαθεῖν. Ἐπειδὴ δὲ οὕτως ἐπιζητεῖς, ὁ τῶν σταυρίων σεισμὸς πολλὰ σημαίνει ἡμῖν ὀδυνηρὰ καὶ ἐπικίνδυνα· καὶ γὰρ ταλαντισμὸν τῆς πίστεως ἡμῶν καὶ ἀποστασίαν σημαίνει, καὶ βαρβαρικῶν πολλῶν ἐθνῶν ἐφόδους, καὶ ἔκχυσιν αἱμάτων πολλῶν, καὶ φθορὰν καὶ αἰχμαλωσίαν κοσμικὴν καὶ ἐρήμωσιν τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν, καὶ κατάπαυσιν τῆς θείας δοξολογίας, καὶ τῆς βασιλείας πτῶσιν καὶ ἀκαταστασίαν, καὶ πολλὴν τῆς πολιτείας ἀπορίαν καὶ περίστασιν· λοιπὸν δὲ καὶ τοῦ Ἀντικειμένου τὴν ἐπιδημίαν ἐγγίζειν προδηλοῦσι. Λοιπὸν αὐτός, ὡς κύβερνος τῆς ἐκκλησίας καὶ ποιμὴν τοῦ λαοῦ, ἐνδελεχῶς, ὡς ἔστι σοι δύναμις, ἱκέτευε τὸν θεὸν φείσασθαι τοῦ λαοῦ καὶ μετὰ ἐλέους καὶ φιλανθρωπίας ταῦτα οἰκονομῆσαι. » Ταῦτα ὁ μακαριώτατος πατριάρχης ἀκούσας, φόβῳ πολλῷ καὶ ἀγῶνι συσχεθείς, μετὰ δακρύων ἤρξατο παρακαλεῖν αὐτὸν ἵνα δεηθῇ τοῦ θεοῦ τοῦ λαβεῖν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ*

134. — 10 *τί ἂν εἴη* P : *τὸ εἶναι* M

καὶ μὴ καταληφθῆναι ὑπό τινος τῶν ἐπαγγελθέντων αὐτῷ. Καὶ ἔκτοτε συνεχῶς ἰδιάζων αὐτὸς ἐν τῷ πατριαρχείῳ ἔβαλλεν αὐτῷ μετάνοιαν μετὰ δακρύων παρακαλῶν καὶ λέγων ὅτι « εἰ ὅλως κατηξίωσας ἀδελφόν με ἔχειν καὶ τοιαύτῃ γνησιότητι διάκεισαι εἰς τὰ κατ' ἐμέ, δεήθητι ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα παραλάβῃ τὸ πνεῦμά μου καὶ μὴ ἴδω τοὺς μέλλοντας ἐπέρχεσθαι κινδύνους · ὅτι ὀλίγωρός εἰμι καὶ οὐχ ὑπομένω τούτων τὴν πεῖραν ἰδεῖν. »

135. *Βουλομένου δὲ τοῦ θεοφόρου ἀνδρὸς ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἐξελθεῖν διὰ τὸ ἐγγίζειν τὸν καιρὸν τῆς ἡσυχίας αὐτοῦ, οὐ συνεχώρησεν ὁ μακαριώτατος πατριάρχης. Ἐπειδὴ ἦν τις φήμη παρά τινων διαδραμοῦσα ὡς μέλλειν τὴν πόλιν μετ' ὀλίγον καιρὸν καταποθεῖσθαι, καὶ ὡς διὰ τὴν τοιαύτην πρόφασιν ἔδοξε κατασχεῖν αὐτὸν τοῦ ποιῆσαι τὸν χειμῶνα ἐν τῇ πόλει, λέγων ὅτι « ἀνάγκη μέ ἐστιν εἰς πρεσβείαν ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐνταῦθα κατασχεῖν σε, ἵνα δυσωπούμενος ὑπὸ σοῦ ὁ θεὸς παράγῃ τὴν προσδοκωμένην ἀπειλήν. » Αἰτήσαντος δὲ αὐτοῦ ἐν ἰδιάζοντι τόπῳ δοῦναι αὐτῷ τὴν καταμονήν, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῇ ἐπίκλην τῶν Ῥωμαίων κατασταθῆναι πλησίον τοῦ Πετρίου. Καὶ γενομένης τῆς ἑορτῆς τοῦ Γενεθλίου τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, ἐνεκλείσθη ἐν τῷ διακονικῷ τῆς χειμερινῆς ἐκκλησίας τῆς αὐτῆς μονῆς τὴν συνήθη αὐτῷ ἡσυχίαν καὶ ἐγκράτειαν ἐκτελῶν. Συνέβη δὲ τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην κατακλιθῆναι εἰς ἀρρωστίαν, καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ παρακαλῶν αὐτὸν ἵνα εὔξηται πρὸς τὸν θεὸν τὸ τοῦ βίου πέρας αὐτῷ χαρίσασθαι. Ὁ δὲ τοῦ κυρίου δοῦλος ἀντεδήλωσεν αὐτῷ λέγων · « αὐτὸς μέν, κατὰ τὸν ἅγιον ἀπόστολον Παῦλον, τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι ποθεῖς · ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ μένειν σε ἔτι ἐν σαρκὶ ἀναγκαιότερόν ἐστι διὰ τὴν τοῦ λαοῦ προστασίαν, εὐχόμεθα μᾶλλον τὴν ζωὴν καὶ ὑγείαν σοι χαρισθῆναι. » Ὁ δὲ μακαριώτατος πατριάρχης πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν παρακλήσεις λέγων · « διὰ τὸν κύριον, πάτερ, ἐὰν ἀγαπᾷς με καὶ τὸ γνήσιον τῆς ἀδελφικῆς διαθέσεως ἔχεις πρός με, κατὰ τὴν σύνταξιν ἡμῶν δεήθητι τοῦ θεοῦ ἐκτενῶς ἵνα παραλάβῃ τὴν παραθήκην αὐτοῦ ἐκ τοῦ στόματός μου καὶ ῥυσθῶ τῶν ἐπικειμένων κινδύνων · οὐ βαστάζω γὰρ ἰδεῖν ἅπερ μοι ἐφανέρωσας. » Ὁ δὲ θεράπων τοῦ θεοῦ κλίνας τὰ γόνατα*

38 *ἰδιάζων αὐτὸς* : *ἰδιαζόντως* P.

135. — 8 *παραγάγῃ* P ‖ 10 *δοῦναι αὐτῷ* M : *ποιῆσαι* P ‖ 12 *ἑορτῆς* + *τῆς* P ‖ 12-13 *τῶν Γενεθλίων* P ‖ 14 *αὐτοῦ* P ‖ 20 *Παῦλον* om. P

καὶ ποιήσας εὐχὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτῷ διὰ Ἐπιφανίου τοῦ ἀποκρισιαρίου αὐτοῦ λέγων· « ἡμεῖς μὲν τὴν ζωήν σου ποθοῦντες, χαρισθῆναι ἡμῖν ηὐχόμεθα τέως αὐτὴν διὰ τὴν πάντων ὠφέλειαν· ἐπειδὴ δὲ τὴν κέλευσίν σου ἐδεξάμεθα κατεπείγουσαν ἡμᾶς εὔξασθαι πρὸς τὸ ἀναλῦσαι ὑμᾶς καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, τὸ κελευθὲν ἐποιήσαμεν καὶ ηὐξάμεθα, καὶ ἰδοὺ ἡ αἴτησις ὑμῶν ἐπληρώθη καὶ σήμερον πορεύη πρὸς τὸν Χριστόν· καί, εἰ κελεύεις, εὐλόγησον ἐπὶ τὸ ἐξελθεῖν με καὶ ἐλθεῖν συντάξασθαι ὑμῖν· εἰ δὲ μή γε, εὖξαί μοι, καὶ ἐκεῖ βλέπομεν ἀλλήλους παρὰ τῷ δεσπότη ἡμῶν Χριστῷ.» Ταύτην δὲ τὴν ἀπόκρισιν δεξάμενος ὁ μακαριώτατος πατριάρχης ἐχάρη χαρὰν μεγάλην δοξάζων τὸν θεόν, καὶ ἔπεμψε παρακαλῶν τὸν τοῦ θεοῦ δοῦλον μὴ ἐξελθεῖν καὶ παραλῦσαι τὸν ὅρον τῆς ἡσυχίας αὐτοῦ, ἀρκεῖσθαι φήσας τῇ ὑποσχέσει τῆς ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ θεωρίας αὐτοῦ· καὶ εὐθέως ἤρξατο συντάσσεσθαι ἑκάστῳ. Μαθὼν δὲ καὶ ὁ βασιλεύς, ἐλθὼν καὶ αὐτὸς συνετάξατο αὐτῷ, καὶ οὕτω πρὸ τῆς δειλινῆς ὥρας ἐτελειώθη θαυμασίως ἐν φρονήσει ἐρρωμένη καὶ ἐκηδεύθη.

136. *Θλιβομένων δὲ τῶν συνόντων τῷ ὁσίῳ ἀδελφῶν διὰ τὴν τοῦ μακαρίου πατριάρχου Θωμᾶ τελευτὴν ἀνθρωπίνῳ φρονήματι, ὡς γνωριζομένων καὶ παρρησίαν ἐχόντων πολλὴν παρ' αὐτῷ, αὐτὸς ἔφη αὐτοῖς· « μὴ λυπεῖσθε, ὀλίγωροι καὶ ὀλιγόπιστοι· καὶ γὰρ ὁ μέλλων γενέσθαι οὐκ ἔλαττον τοῦ ἐν ἁγίοις τούτου ἡμᾶς ἀγαπήσει·» ὅπερ καὶ γέγονεν. Γενόμενος γὰρ πατριάρχης ὁ Σέργιος ἀπῆλθε δι' ἑαυτοῦ πρὸς τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ, μὴ συγχωρήσας προμηνυθῆναι αὐτῷ· ἀλλ' αἰφνιδιάσας αὐτὸν ὡς ἦν ἑστὼς καὶ τὸν κανόνα τῆς ψαλμῳδίας αὐτοῦ ποιῶν, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, αἰτῶν αὐτὸν εὐχὴν χαρίσασθαι αὐτῷ, ἵνα ἡ τοῦ θεοῦ χάρις ἄξιον αὐτὸν τῆς ἐπισκοπῆς καὶ τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ποιήσασα χειραγωγήσῃ εἰς τὸ αὐτοῦ θέλημα, κυβερνήσασα τὰ κατ' αὐτὸν καὶ τὴν πολιτείαν ἡμῶν εἰρηνικῶς· ἅμα δὲ καὶ ταπεινόφρονι λογισμῷ εὐτελίζων ἑαυτόν, ὡς καὶ νεώτερον ὄντα καὶ ἀνάξιον τῆς τοιαύτης μεγάλης ἀρχιερωσύνης. Ὁ δὲ τοῦ κυρίου δοῦλος ποιήσας εὐχὴν καὶ κατασπασάμενος αὐτὸν εἶπεν· « διὰ τοῦτό σε νέον ὄντα τῇ κήρᾳ ἐπελέξατο ὁ θεός, ἵνα ὡς νεώτερος τὸ ἄοκνον ἔχων ὑπομείνῃς καὶ γενναίως ἐνέγκῃς τὰς μελλούσας συμβαίνειν τῇ πολιτείᾳ ἡμῶν πολυτρόπους θλί-*

35 *κελευσθὲν* P ‖ 37 *καὶ ἐλθεῖν* om. P.

136. — 3-4 *παρ' αὐτῷ* M : *πρὸς αὐτὸν* P ‖ 7 *πρὸς* M : *εἰς* P ‖ 18 *ὑπενέγκῃς* P.

ψεις καὶ ὀδύνας, ὥσπερ προβεβηκὼς οὐχ οὕτω δύναται ὑπενεγκεῖν. Ἀσφαλίζου οὖν σεαυτὸν καὶ κτησάμενος ὑπομονὴν ἀνδρίζου· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι καὶ πολυχρόνιον καὶ καλὴν τὴν ἐπισκοπήν σου ἐκτελεῖς.» Ἔκτοτε οὖν συχνῶς αὐτὸν μετεκαλεῖτο ὁ πατριάρχης ἐν τῷ πατριαρχείῳ προτρεπόμενος αὐτόν, καὶ πολὺν πόθον ἔσχε καὶ πληροφορίαν εἰς αὐτὸν πλείω τοῦ πρὸ αὐτοῦ.

137. Ἐπεὶ οὖν κατεγίνωσκεν ὁ ὅσιος τὸ λούεσθαι μετὰ τὴν μετάληψιν τῶν ἁγίων μυστηρίων, ὅπερ ποιοῦσι πολλοί, μάλιστα τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων ἐν τῇ πόλει, περὶ τούτου προσῆλθεν αὐτῷ χορὸς κληρικῶν τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας καὶ ἔλεγον αὐτῷ· « ἐπειδὴ ἤκουσται ἡμῖν, πάτερ, ὅτι ἀπαγορεύεις τὸ λούεσθαι μετὰ τὴν ἁγίαν μετάληψιν, διὰ τοῦτο ἤλθομεν πρὸς τὴν σὴν ἁγιωσύνην ὠφεληθῆναι. Εἰπὲ οὖν, δεόμεθά σου, ἀπὸ γραφῆς τοῦτο λέγεις; ἢ πόθεν; πληροφόρησον ἡμᾶς.» Ὁ δὲ θεσπέσιος ἀπεκρίθη αὐτοῖς· « εἴρηκεν ὁ θεῖος λόγος, ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστι καὶ ὅτι ἀπολεῖ κύριος πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος· πιστεύσατε οὖν μοι, τέκνα, αὐτὸς ὁ θεός με ἐπληροφόρησεν ὅτι μεγάλως ἁμαρτάνουσιν οἱ μετὰ τὴν ἁγίαν μετάληψιν λουόμενοι, διὰ στρῆνος καὶ σωματικὴν ἀπόλαυσιν τοῦτο ποιοῦντες. Οὐδὲ γὰρ μύρῳ τις χριόμενος καὶ ἀρώμασιν ἀπολούεται τὴν εὐοσμίαν, οὐδὲ μετὰ βασιλέως τις ἀριστήσας εὐθέως τρέχει ἐπὶ καπηλεῖον.»

138. Ἐν δὲ τῷ εἶναι αὐτὸν ἔτι ἐν τῇ μονῇ τῶν Ῥωμαίων πολλοὶ ὄχλοι συνήρχοντο εὐλογεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ. Ὡς καὶ πασχικῷ τινι ἐλθόντι καὶ ἀστάτως πάσχοντι καὶ κράζοντι πολλὰ ἐπιτιμήσας καὶ τῇ χειρὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ τύπτων ἐκέλευσε τῷ ἐν αὐτῷ ἀκαθάρτῳ πνεύματι ἐξελθεῖν· καὶ παραχρῆμα ἰάθη ἐπ' ὄψεσι τῶν τῆς αὐτῆς μονῆς καὶ Ζωΐλου, τοῦ θεοφιλεστάτου ἡγουμένου αὐτῶν μετέπειτα γένομένου· καὶ ἕτερα δὲ θαύματα πολλὰ ἐποίησεν ἐκεῖσε διάγων παρ' αὐτοῖς χάριτι Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

139. Ὅθεν καὶ οἱ τῆς μονῆς πάντες ἅμα τῷ θεοφιλεστάτῳ αὐτῶν ἡγουμένῳ Χριστοφόρῳ, πολλῇ πίστει πρὸς αὐτὸν διακείμενοι, ἐπόθησαν τὸ ὁμοίωμα τοῦ προσώπου αὐτοῦ λαβεῖν καὶ στῆσαι αὐτὸ ἐν τῇ μονῇ αὐτῶν, μνήμης αὐτοῦ διηνεκοῦς χάριν ἐπὶ οἰκείᾳ αὐτῶν εὐλογίᾳ. Καὶ καλέσαντες ζωγράφον, ἐποίησαν αὐτὸν διὰ ὀπῆς μικρᾶς θεωρεῖν τὸν ὅσιον, ἵνα σημειού-

137. — 14 post *ἀρώμασιν* iteravit *τοῦτο ποιοῦντες* P ‖ 16 *καπηλεῖον* scripsi (cf. epitome Paris.) : *βαλανεῖον* MP.
139. — 1 *μονῆς* + *αὐτῶν* P.

μενος τὸ εἶδος τοῦ προσώπου δυνηθῇ καθ' ὁμοίωσιν γράψαι αὐτόν· ὃ καὶ ἀπετελέσθη κατὰ τὴν πίστιν αὐτῶν, καλὸν αὐτοῦ ὁμοίωμα γράψαντος αὐτοῦ. Προτοῦ οὖν τοῦ ἀπολῦσαι αὐτόν, ἐποίησαν αὐτὸν εἰσελθεῖν καὶ εὐλογηθῆναι τὸ ὁμοίωμα αὐτοῦ παρ' αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ σεμνὸν αὐτῷ προσμειδιάσας ἔλεγεν· « σὺ παγκλέπτης εἶ· καὶ τί ποιεῖς ὧδε, εἰ μὴ ἵνα τίποτε κλέψῃς ; » Καὶ εὐλογήσας αὐτὸ ἀπέλυσε.

140. *Παραγενόμενος δὲ πρὸς αὐτὸν Δομνιτζίολος, ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κουροπαλάτης, καὶ παρακαλέσας αὐτὸν ἔλαβεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν Ἀρκαδιαναῖς ἐπὶ τὸ εὐλογῆσαι αὐτόν· καὶ προσήγαγεν αὐτῷ Εἰρήνην τὴν ἑαυτοῦ φιλόχριστον γυναῖκα λέγων αὐτῷ· « εὖξαι τῇ συνδούλῳ μου ταύτῃ, δέσποτα, ὅτι μόνον πολλὰ κοιμᾶται, καὶ τέκνον οὐ ποιεῖ καὶ ἐν ἀθυμίᾳ ἐσμέν. » Αὐτὸς δὲ ὁ θεοφόρος ποιήσας αὐτῇ εὐχὴν εἶπεν αὐτῷ ὅτι « θεοῦ χάριτι τρεῖς παῖδας τέξεται αὕτη, καὶ τοὺς τρεῖς ἄρρενας. » Προσήγαγεν δὲ αὐτῷ καὶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ, παῖδάς τε καὶ παιδίσκας, ἐπὶ τὸ εὐλογῆσαι αὐτούς· ἐν οἷς ἦν μία παιδίσκη ὄπισθεν πάντων, ἥτις ἦν ἔχουσα κρυπτὸν δαιμόνιον, ἐν ἀρρωστίᾳ πάντοτε κατακειμένη· καὶ μετὰ κόπου τότε ἐκ τῆς κλίνης διεγερθεῖσαν αὐτὴν ἀπομήκοθεν θεωρήσας ὀπίσω πάντων ὁ ἀληθῶς σημειοφόρος προσέταξεν ἔγγιστα αὐτοῦ ἀχθῆναι· καὶ ἐπιλαβόμενος αὐτῆς τῇ εὐωνύμῳ χειρὶ ἤρξατο τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ τύπτειν τὸ στῆθος αὐτῆς, καὶ ἐγκράζειν τῷ ἐνεργοῦντι δαίμονι πρὸς τὸ φανεροῦσθαι καὶ μὴ κατακρύπτεσθαι. Εὐθέως δὲ ἐκινήθη ὁ δαίμων καὶ ἤρξατο κράζειν πολλὰ ὡς βίαν πάσχων ὑπ' αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ κατακάμψας αὐτὴν εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἐπιστήσας τὸν πόδα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς, βλέπων ἐπὶ ἀνατολὰς ἐποίει ὑπὲρ αὐτῆς εὐχὴν ἡσύχως καθ' ἑαυτόν, μόνον τῶν χειλέων αὐτοῦ κινουμένων, φωνῆς δὲ αὐτοῦ μὴ ἀκουομένης· εἰς δὲ τὸ τέλος τῆς εὐχῆς τὴν δοξολογίαν τῆς ἁγίας Τριάδος ἐτράνωσεν εἰς ἐξάκουστον πάντων. Ἐγένετο οὖν ἡ παῖς ἐπὶ ὥραν ἄφωνος· καὶ πάντων εὐλογηθέντων, ἤγειρε καὶ τὴν παιδίσκην ὑγιῆ γενομένην, ἥτις ἔκτοτε διέμεινεν ἐρρωμένη καὶ ἐργαζομένη τὸν ἅπαντα τῆς ζωῆς αὐτῆς χρόνον. Προτραπεὶς δὲ ὁ σημειοφόρος ἀνὴρ ὑπὸ τοῦ πανευφήμου ἀνδρός, καὶ χαρᾶς μεγάλης καὶ εὐφροσύνης αὐτῷ τε καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ γενομένης, οὕτως ἐκεῖθεν ἐξῆλθε· καὶ κατὰ τὸν θεόπνευστον λόγον αὐτοῦ, τρεῖς υἱοὺς ἔτεκεν ἡ προειρημένη πατρικία, εὐθέως ἀπὸ τῆς εὐχῆς*

140. — 1 *δὲ* om. P ‖ *Δομνινζιόλος* P ‖ 24 *εἰς ἐξάκ. πάντων* om. P.

αὐτοῦ καὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀρξαμένη τῆς τοῦ πρώτου αὐτῆς παιδὸς συλλήψεως. Ἀπολυθεὶς δὲ ἐκ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πατριάρχου ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος ὑπέστρεψεν εἰς τὸ μοναστήριον αὐτοῦ.

141. Ἐν δὲ τῷ χωρίῳ Σκοῦδρις νέφος ὑπήρχετο κατὰ καιρὸν ἐπὶ τὸ μέρος τοῦ πλησίον μοναστηρίου τοῦ Ἀρχαγγέλου, καὶ ἔρριπτε χάλαζαν πολλὴν εἰς τοὺς παρακειμένους λόφους, καὶ συνήγετο πλημμύρα ὑδάτων πολλὴ σφόδρα ἐν τῷ πλησίον τοῦ μοναστηρίου χειμάρρῳ, καὶ κατήρχετο εἰς τὸ χωρίον καὶ ἠφάνιζε τούς τε οἴκους αὐτῶν καὶ τὴν γῆν τῶν καρπῶν αὐτῶν. Ἐν ἑνὶ οὖν χωρίῳ κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐπελθόντος τοῦ ἀγρίου νέφους πολλῷ πλείω τῶν λοιπῶν καθόδων, κατελθὼν ὁ χείμαρρος βιαίως καὶ ἀφορήτως εἰσῆλθεν εἰς τὸ χωρίον καὶ ἔλαβε τοὺς οἴκους τοῦ ἡμίσεως χωρίου σὺν τοῖς ἀλόγοις καὶ τοῖς ἀνθρώποις, γυναιξί τε καὶ τέκνοις καὶ τοῖς μικροῖς βρέφεσι σὺν ταῖς κούνναις αὐτῶν ἐπιπλέουσιν ἅμα καὶ τῶν ὀρνέων, ἐλεεινῷ θεάματι, κατασύρων ἅπαντας εἰς τὸν παρακείμενον ποταμὸν τὸν λεγόμενον Σάγαριν, μηδεμιᾶς βοηθείας ἐξελέσθαι αὐτοὺς δυναμένης. Μετὰ οὖν τὸ λωφῆσαι τὴν τοιαύτην ἀφόρητον ἀνάγκην, αὐτοὶ οἱ περιλειφθέντες οἰκοδεσπόται τοῦ λοιποῦ ἡμίσεως χωρίου, παραγενόμενοι μετὰ δακρύων πρὸς τὸν ὅσιον καὶ ἱκετεύσαντες, ἔλαβον αὐτὸν καὶ ἀπήγαγον ἐπὶ τὸν τόπον καθ' ὃν τὸ νέφος εἰώθει κατεκχύνειν· εὐξάμενος δὲ πρὸς τὸν θεὸν ἔστησεν ἐκεῖ σταυρόν, καὶ θεοῦ χάριτι οὐκέτι ἄγριον νέφος γέγονεν ἐν τῷ τόπῳ. Εἰ δὲ καί ποτε ἀπὸ χιόνων ἢ πολλῶν ὑετῶν πλημμύρα ὑδάτων ἐγένετο, οὐχ ὑπερέβη τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ ὁ χείμαρρος νομήν, οὐδέ τις βλάβη ἐξ αὐτοῦ ἔκτοτε εἰς τὸ χωρίον ἐγένετο.

142. Βουνοῦσσος δὲ ὁ ἀνήμερος ὕπατος, κατιὼν τότε ἐπὶ τὰ τῆς ἀνατολῆς μέρη καὶ πλησιάσας τῇ μονῇ, ἀκούων τὴν τοῦ θεοφόρου ἁγιωσύνην καὶ καταιδεσθεὶς ὁ τοιοῦτος θρασὺς καὶ ἀπάνθρωπος, προέπεμψε πρὸς αὐτὸν ἱκετεύων αὐτὸν σκυλμὸν ὑπομείναντα κατελθεῖν ἐν τῷ πλησίον τῆς ἀλλαγῆς εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεμέλλου πρὸς τὸ ἐκεῖ προσκυνῆσαι αὐτὸν καὶ εὐχῆς αὐτοῦ ἀξιωθῆναι, φάσκων μὴ δύνασθαι διὰ τὴν κατεπείγουσαν αὐτὸν σπουδὴν ἀνελθεῖν ἐν τῇ μονῇ αὐτοῦ. Κατελθὼν οὖν ἐκεῖσε ὁ ὅσιος ἐδέξατο αὐτόν, καὶ ἐν τῷ ποιεῖν αὐτῷ τὴν εὐχήν, ἑστῶτος αὐτοῦ καὶ μὴ ὑποκλίνοντος αὐτοῦ τὸν αὐχένα,

141. — 2 τοῦ[2] + ἁγίου P ‖ 11 κούναις P ‖ 17 πρὸς] εἰς P ‖ 21 ἀπὸ χ. πολλῶν ἢ ὑδάτων πλημμύρα P.

αὐτὸς ἐπιλαβόμενος τῶν ἐπὶ μετώπῳ τριχῶν τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ἑλκύσας κατένευσεν αὐτὸν κάτω · οὕτως εἴωθεν ἡ ἀρετὴ τῇ παρρησίᾳ κεχρῆσθαι καὶ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἀνθρωπίνην ἐξουσίαν · δίκαιος γάρ, φησίν, ὡς λέων πέποιθεν · ὥστε ἡμᾶς τοὺς συνόντας αὐτῷ ἐκπλαγῆναί τε καὶ φοβηθῆναι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ τοῦ δικαίου τόλμῃ, διὰ τὴν περιβόητον καὶ θηριότροπον τοῦ ἀνδρὸς ὠμότητα λογιζομένους ὡς μέλλοντα αὐτὸν εἰς ὕβριν τοῦτο λογισάμενον ἀγανακτεῖν. Ὁ δὲ ἀσμένως τήν τε εὐχὴν καὶ ἐπιτίμησιν αὐτοῦ δεξάμενος ἐτίμησέ τε καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καταφιλήσας, καὶ ἐν τῷ ἰδίῳ στήθει περιλαβὼν διὰ πόνον τινὰ συνέχοντα αὐτόν, ἐδέετο αὐτοῦ εὔξασθαι πρὸς τὸ ἀπαλλαγῆναι αὐτόν. Αὐτὸς δὲ τοῖς ἑαυτοῦ δακτύλοις τὸ στῆθος αὐτοῦ ἠρέμα κρούων ἔφησεν αὐτῷ · « χρὴ εὔξασθαι πρῶτον ἵνα ὁ ἔνδοθέν σου ἄνθρωπος διορθωθῇ καὶ ὑγιάνῃ · ἐκείνου γὰρ θεραπευομένου, πάντως καὶ ὁ ἔξωθεν ὑγιαίνει · κἀγὼ οὖν εὔχομαι, καὶ σὺ δὲ εἰς τὸ ἀγαθὸν ἐπίδος σεαυτὸν καὶ φοβοῦ τὸν θεόν, ἵνα καὶ ἡ ἐμὴ εὐχὴ ἐνεργὴς γένηται. Ἐὰν δὲ ἐγὼ εὔχωμαι καὶ σὺ ἀμελῇς πρὸς διόρθωσιν, ἀνενέργητος ἡ εὐχή μου γίνεται. Οἰκτίρμων οὖν καὶ ἐλεήμων γίνου πρὸς τὸ χριστιανικώτατον γένος, καὶ μὴ τῇ ἀποτομίᾳ χρῶ πρὸς τὴν ἐγχειρισθεῖσάν σοι ἐξουσίαν, ἀλλὰ τὸ ἴδιον τῶν πταισμάτων συνειδὸς ἐρευνῶν σύμπασχε τοῖς παραπίπτουσι καὶ μὴ ἐκχέῃς ποτὲ αἷμα ἀθῷον. Εἰ γὰρ ἐπὶ ψιλῆς ὕβρεως λόγου τοῦ εἰπεῖν τινα μωρὸν ἐκδίκησις μέλλει γίνεσθαι, πόσῳ μᾶλλον αἷμα ἐκχυνόμενον ἀδίκως ἐκζητηθήσεται ὑπὸ τοῦ θεοῦ ; » Ταύτας οὖν αὐτῷ τὰς νουθεσίας ὡς ἐν ἀκάρπῳ γῇ καταβαλόντος, ἐκβαλών τινα νομίσματα λόγῳ καρποφορίας αὐτῷ ἐπεδίδου · μὴ ἀνασχομένου δὲ αὐτοῦ δέξασθαι, κατασχὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἔλαβε τριμίσια, ἱκετεύων κἂν ταῦτα δέξασθαι καὶ διαδοῦναι πρὸς ἓν κατὰ ψυχὴν τῶν ἐν τῇ μονῇ ἀδελφῶν. Αὐτὸς δὲ πρὸ τοῦ θεωρῆσαι αὐτὰ ἔφησεν αὐτῷ · « ταῦτα πεντήκοντά εἰσι καὶ πρὸς ἓν δοθῆναι ἑκάστῳ οὐκ ἐπαρκοῦσι · καταλλάσσονται δὲ καὶ διαδίδοται αὐτοῖς ἐξ ἰσότητος. » Ὁ δὲ θαυμάσας ἐπὶ τῷ διαγνωστικῷ αὐτοῦ λόγῳ ὡς θεοπνεύστῳ ὄντι ἀπεκρίθη αὐτῷ · « ναί, πάτερ τίμιε, μὰ τὰς ὁσίας εὐχάς σου πεντήκοντά εἰσι καθὼς εἶπεν τὸ ἅγιόν σου στόμα · πλὴν εὐθέως πέμπω ἄλλα τοσαῦτα πρὸς ἀναπλήρωσιν πάντων. » Ὃ καὶ ἐποίησεν. Ἀπολυθεὶς γὰρ ἐκ τοῦ ὁσίου καὶ καταλαβὼν τὴν βαστα-

142. — 29 *γενοῦ* P ‖ 41 *ἐπαρκοῦσι* + *καὶ* M ‖ 47 *γὰρ*] *δὲ* P

γὴν αὐτοῦ ἔπεμψε τὰ ὑποσχεθέντα παρ' αὐτοῦ. Οὕτως οἶδεν ἡ ἀρετὴ τῶν δικαίων καὶ τοὺς θρασεῖς καὶ ἀνημέρους κατευθύνειν, ὑποκλίνειν αὐτοὺς πείθουσα τοῖς αὐτῆς ἐργάταις.

143. Τὸ δὲ κοινὸν τοῦ χωρίου Ἀπουκούμεως ἔσφαξεν ἕνα βοῦν καὶ ἤσθιον αὐτοῦ τὰ κρέα. Συνέβη δὲ πάντας αὐτοὺς ἀριστῶντας πεσεῖν ὡς νεκρούς· τὰ δὲ καταλειφθέντα κρέα μελανὰ γεγονότα δυσωδίαν πολλὴν ἀπέβαλον. Τινὲς δὲ τοῦ χωρίου, μὴ μετασχόντες τῶν κρεῶν, παρεγένοντο πρὸς τὸν ὅσιον ἀναγγεῖλαι αὐτῷ τὴν γενομένην ἐν τῷ χωρίῳ αὐτῶν ἀνάγκην. Αὐτὸς δὲ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ φάλαγγος δαιμόνων παρελθούσης διὰ τοῦ λέβητος τῶν κρεῶν γενέσθαι τὴν τοιαύτην βλάβην· μὴ δυνάμενος δὲ συνελθεῖν αὐτοῖς διά τινα ἀρχοντικὴν τότε παρουσίαν εὐλόγησεν ὕδωρ καὶ ἀπέστειλε δι' ἑνὸς τῶν ἀδελφῶν ἐπὶ τὸ ποτίσαι καὶ ῥαντίσαι τοὺς κινδυνεύοντας. Καὶ τούτου γενομένου, πάντες ὡς ἐξ ὕπνου ἀνέστησαν, ἑνὸς μόνου τελευτήσαντος· τοῦ γὰρ προοίκου Ἰωάννου ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ μὴ ἀναμείναντος τὴν τοῦ ὁσίου εὐχήν, ἀλλὰ πρὸς γυναῖκα δραμόντος ἐπαοιδίαις χρωμένην καὶ περίαπτον ἀπ' αὐτῆς λαβόντος καὶ τῷ ἀδελφῷ προσδήσαντος, πάραυτα ἐτελεύτησεν.

144. Ἐν αὐτῷ πάλιν τῷ χωρίῳ νέφος ἄγριον ἐπήρχετο κατὰ τὸν καιρὸν τῆς τρύγης καὶ ἐχαλάζου τοὺς καρποὺς αὐτῶν ἐπὶ πλείστους χρόνους· ἀπελθόντος δὲ τοῦ σημειοφόρου καὶ εὐχὴν ἐν τῷ τόπῳ ποιήσαντος καὶ σταυρὸν στήσαντος, εἰς τὸν ἐπιόντα καιρὸν ἐπελθὸν τὸ νέφος παρῆλθε τὸν τόπον, καὶ οὐκέτι ἐγένετο ἐπ' αὐτοῖς ἡ τοιαύτη βλάβη· ὅθεν καὶ οἱ ἄνθρωποι ὑπὲρ τῶν τοιούτων εὐεργεσιῶν τόπον ἀμπελικὸν προσήγαγον τῇ μονῇ αὐτοῦ τῷ θεῷ εὐχαριστοῦντες.

145. Καὶ ἐν ἄλλοις δὲ χωρίοις τοιαῦτα θαύματα ἐγένοντο καὶ ἐπὶ κανθάρων καὶ ἀκρίδων καὶ σκωλήκων καὶ μυωξῶν κατεσθιόντων τὸ θέρος καὶ τὴν ἄμπελον. Καὶ ὅπου ἂν τι τοιοῦτον συνέβαινεν, εὐθέως πρὸς αὐτὸν συνέτρεχον καὶ ἐλάμβανον αὐτόν, ἢ ὕδωρ εὐλογηθὲν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ῥαντίσαι τοὺς λυμαινομένους τόπους, καὶ εὐθέως τοῦ ζητουμένου ἐτύγχανον. Πάλιν τε νέφους ἀγρίου εἰ συνέβαινε κατάχυσιν γενέσθαι ἔν τισι χωρίοις, ἢ ποταμῶν ὑπερβάσεις ἐπιβλαβεῖς παρὰ τὸ σύνηθες, ἐν σπουδῇ παραγενόμενοι οἱ τὴν ἐξ αὐτῶν ὑπομένοντες

49 τῶν δικ.] τοῦ δικαίου P.
143. — 1 Ἀπουκόμεως P ‖ 12 ἐξανέστησαν P.
144. — 3 ἀπελθόντος MP : ἐπελθόντος ed.

βλάβην, καὶ λαμβάνοντες τὸν ὅσιον καὶ ἀποφέροντες κατὰ τὸν τόπον, ἢ καὶ σταυρὸν λαμβάνοντες ἐκ χειρὸς αὐτοῦ μετὰ εὐχῆς καὶ καταπηγνύντες ἐν τῷ τυραννουμένῳ τόπῳ, οὐκέτι τὴν τοιαύτην ὑπέμενον συμφοράν. Θνήσεις τε βοῶν καὶ ἑτέρων θρεμμάτων, φοράδων τε λέγω καὶ παντοίων ἀλόγων καὶ πετηνῶν, ἢ καὶ ἀνθρώπων, ὅταν ἐγίνοντο, ὁμοίως λαμβάνοντες αὐτὸν ἢ τὴν εὐχὴν αὐτοῦ μετὰ εὐλογηθέντος ὕδατος, ἢ τὰ κάπιστρα καὶ τοὺς κώδωνας τῶν ἀλόγων εὐλογηθέντα ὑπ' αὐτοῦ ἀποφέροντες τῶν ἰαμάτων ἐτύγχανον. Περιεργία δὲ ἐὰν ἐγίνετο ἔν τισιν ὑπὸ τῶν πονηρῶν πνευμάτων, τὴν εὐχὴν αὐτοῦ οἱ βλαβέντες κομιζόμενοι τῆς βλάβης ἠλευθεροῦντο. Μῖσος ἀνδρογύνων ὅταν ἔν τισιν ἐγίνετο, παρεγίνοντο καὶ τὴν εὐχὴν αὐτοῦ ἐλάμβανον, καὶ τοῦ μίσους ἀπηλλάττοντο. Ἀτεκνίαν δὲ ἐὰν εἶχον ἀνδρόγυνα ἀπὸ νεότητος μέχρι γήρους, λαμβάνοντες τὴν εὐχὴν αὐτοῦ καὶ τὰς ζώνας ὑπ' αὐτοῦ εὐλογηθείσας, τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἔτικτον παῖδας. Ἐπὶ νοσούντων δὲ κατακειμένων ἐν τοῖς ἰδίοις οἴκοις, οἱ συγγενεῖς αὐτῶν ἢ ἔλαιον ἢ ὕδωρ εὐλογηθὲν παρ' αὐτοῦ ἀπάγοντες ὑγιεῖς αὐτοὺς ἀπελάμβανον. Πάθεσί τε παντοίοις καὶ τραύμασιν οἱ συνεχόμενοι λαμβάνοντες τὴν εὐχὴν αὐτοῦ ἐτύγχανον τῆς ἰάσεως. Εἰ δὲ καί τινες ἰατρικῆς ἔχρῃζον ἐπιμελείας ἔν τισι πάθεσιν ἢ χειρουργίας, ἢ πόσει καθαρτικῇ ἢ θερμοῖς χρήσασθαι, τὸ συμφέρον ἑκάστῳ ὁ θεόπνευστος, ὥς τις ἔμπειρος ἰατρὸς καὶ δι' αὐτῆς τῆς τέχνης γενόμενος, προσέταττεν οὓς μὲν χειρουργίας τυχεῖν συμβουλεύων καὶ ποίῳ ἰατρῷ χρήσασθαι ὤφειλον σαφῶς ἐξονομάζων· **146** ἑτέρους δὲ θέλοντας χειρουργηθῆναι ἢ ἄλλης ἰατρικῆς ἐπιμελείας τυχεῖν οὐκ εἴα ἀποτρέπων αὐτοῖς τοῦτο, καὶ θερμίζειν μᾶλλον συνεβούλευεν, ἐξονομάζων καὶ τὰ θερμὰ οἷς χρήσασθαι ὤφειλον. Ἄλλους θέλοντας θερμίσαι ἐν τοῖς λεγομένοις Δαβλίοις ἢ εἰς τὰ πόσιμα τὰ λεγόμενα Ἄψοδα ἀπελθεῖν καὶ πιεῖν ἴσως διεκώλυεν, προσέταττεν δὲ μᾶλλον πόσει καθαρτικῇ χρήσασθαι παρ' ᾧ ὠνόμαζεν ἰατρῷ. Ἑτέρους πάλιν τὸ αὐτὸ ποιεῖν οὐ συνεχώρει, ἀλλ' ἐν τοῖς ποσίμοις θερμοῖς ἀπέστελλεν ἢ καὶ ἐν ἄλλοις θερμοῖς ἐξέπεμπεν. Ἄλλους δὲ τετραυματισμένους καὶ σύριγγας ἔχοντας, τοὺς μὲν ἴσως θέλοντας χειρουργηθῆναι εἰς θερμὰ ἐξέπεμπε, τοὺς δὲ ἐμπλάστροις χρήσασθαι παρήγγελλεν, οἷσπερ αὐτὸς ὠνόμαζεν. Καὶ

145. — 16 *μετὰ εὐλ. ὕδατος* om. P ‖ 16-17 *καὶ τοὺς κώδωνας* post *ἀλόγων* tr. P ‖ 18 *ἐγένετο* P ‖ 19 post *πνευμάτων* iteravit *ὑπὸ* P.

146. — 38 *Δαυδίοις* P ‖ 45 *παρήγγειλεν* P

ἁπλῶς ἑκάστῳ τῶν παραγινομένων τὸ πρὸς θεραπείαν προσφόρως συνεβούλευεν ὡς ἑκάστου τὸ πάθος ἔχρῃζεν, ὡς ἄριστος ἰατρὸς καὶ τοῦ ἀληθινοῦ ἀρχιἰατροῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν μαθητής, καὶ οὐδεὶς ἀπετύγχανε τῆς ὑγείας τῶν τῷ λόγῳ αὐτοῦ ἐξακολουθούντων, ὡς πληροῦσθαι δι' αὐτοῦ τὴν τοῦ Δαυῒδ πρὸς θεὸν εὐχαριστίαν τὴν ᾀδομένην· ἀνθρώπους καὶ κτήνη σώσεις, κύριε. Εἰ μέντοι γε συνέβη τινὰ τῶν παρ' αὐτοῦ ἐπιτραπέντων παριδεῖν καὶ ἐναλλαγὴν ποιῆσαι πρὸς τὸ κελευθὲν αὐτῷ, εἴτε ἄλλῳ ἰατρῷ χρήσασθαι καὶ οὐχὶ τῷ παρ' αὐτοῦ ἐξονομασθέντι, εἴτε ἄλλαις ἐμπλάστροις ἢ ἐπιμελείᾳ ἑτέρᾳ ἢ ἑτέροις θερμοῖς, τούτου δυσίατον τὸ συνέχον πάθος ἐγίνετο, ἕως μετέβη εἰς τὴν παρ' αὐτοῦ προσταχθεῖσαν ἐπιμέλειαν καὶ εἰς τὰ ἐξ αὐτοῦ ἐξονομασθέντα θερμὰ καὶ εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ ὁρισθέντα ἰατρόν.

147. *Τοῖς δὲ ἀνατιθεμένοις αὐτῷ τοὺς λογισμοὺς καὶ τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας νοσήματα κατάλληλον ἐδίδου θεραπείας βοήθημα· καὶ τοῖς παραπεσοῦσιν ἐν διαφόροις πταίσμασι χρόνον τινὰ ὥριζεν πρὸς μετάνοιαν, ἐν νηστείαις προσευχαῖς τε καὶ ἐλεημοσύναις αὐτοὺς καθαίρων· τῶν δὲ ἐπικρυπτόντων τὰ ἑαυτῶν ψυχικὰ ἕλκη, προέλεγεν αὐτοῖς τινα τῶν αὐτοῖς πεπραγμένων, νουθετικῶς συμβουλεύων ἐπιμελείας τυχεῖν. Τοὺς δὲ ἐν πολυορκίαις καὶ βλασφημίαις ἁλισκομένους αὐστηρῷ βλέμματι προσέχων ἀποστῆναι τῆς τοιαύτης συνηθείας διεμαρτύρατο καὶ ἐν πολλοῖς δάκρυσι καὶ δεήσεσι καὶ ἀγαθοεργίαις ἐξιλεώσασθαι τὸ θεῖον περὶ τῶν τοιούτων παρανομιῶν, τὴν ἐκ τοῦ ψαλμῳδοῦ προφέρων μαρτυρίαν, ὅτιπερ « εἰ τοὺς μόνον τὸ ψεῦδος λαλοῦντας ἀπολεῖ ὁ κύριος, πόσῳ μᾶλλον τοὺς καὶ ὅρκους προσεπιτιθέντας καὶ ἐπιορκίας ἐπισωρεύοντας ἀποτόμῳ ὀργῇ χρήσεται καὶ αἰωνίᾳ τούτους παραδώσει κολάσει; Ἀποδώσεις γὰρ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου, ἡ θεία διαμαρτύρεται φωνή, καὶ ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως· εἰ δὲ ῥήματος ἀργοῦ ὑφέξομεν εὐθύνας, πῶς ὑπενέγκωμεν τὴν ἀπειλὴν τοῦ θεοῦ ἐπὶ ταῖς πολυορκίαις καὶ ταῖς κακοπραγίαις ἡμῶν; » Τοὺς δὲ ἐν λύπῃ καὶ ἐν ἔχθρᾳ ὄντας πρὸς ἀλλήλους εἰρήνευεν, καὶ τοὺς δίκας πραγμάτων ἔχοντας εἰς λυσιτέλειαν ἦγεν, νουθετῶν αὐτοὺς μὴ ἀδικεῖν ἀλλήλους, καὶ μηδὲν ἡγεῖσθαι τὰ παρόντα πράγματα, ἀλλὰ παντὸς πλούτου προτιμᾶν μᾶλλον τὴν τοῦ θεοῦ ἐντολὴν τὴν λέ-*

48 *ἰατροῦ* P ‖ 53-54 *κελευσθὲν* P ‖ 55 *ἄλλαις* MP : *ἄλλοις* ed.

γουσαν· « ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν· ἡ γὰρ ἀγάπη, φησί, τῷ πλησίον κακὸν οὐ κατεργάζεται » καὶ ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν ἀγαπᾷ τὸν θεόν. Φιλοξένους τε καὶ ἐλεήμονας εἶναι πάντας παρεκάλει, ὡς λύτρωσιν ἁμαρτιῶν ἐκ τούτων ἀξιωθησομένους καὶ τροφὴν εἰς τὸ μέλλον προαποτιθεμένους. Ἦν δὲ ὁ μακάριος πολὺ συμπαθὴς καὶ εὔσπλαγχνος περὶ πάντας, καὶ ὅστις δἂν κατεδυναστεύετο παρὰ ἄρχοντος ἢ ἀνυτοῦ ἤ τινος ἄλλου, παρεγίνετο πρὸς αὐτὸν καὶ ἀνετίθετο αὐτῷ τὸ πρᾶγμα. Ὁ δὲ μακάριος κατὰ τὴν γραφὴν πράττων τὴν λέγουσαν· « ἐξέλεσθε πένητα καὶ πτωχόν, ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ ῥύσασθε αὐτόν », ἔτι δὲ καὶ τοῦ Ἰὼβ μιμήσασθαι θέλων <τὴν> δικαιοπραγίαν, τὸ « διέσωσα πτωχὸν ἐκ χειρὸς δυνάστου (f. 242^{v}) *καὶ ὀρφανῷ ᾧ οὐκ ἦν βοηθὸς ἐβοήθησα καὶ ἐκ μέσου ὀδόντων ἀδίκου ἅρπαγμα ἐξέσπασα », πέμπων ἕνα τῶν ἀδελφῶν ἤτοιγε ἐπιστολὴν παραινετικὴν ἢ εὐλογίαν τῷ ἀδικοῦντι αὐτὸν ἠλευθέρου τοῦτον τῆς ζημίας καὶ ἄλυπον διετήρει καὶ τὸν ἀδικοῦντα ἀποστῆναι ἀπὸ τῆς ἀδικίας παρεσκεύαζεν σωτηρίαν αὐτῷ κατεργαζόμενος. Ἐὰν δὲ πάλιν ἐγίνετο στρατιωτῶν πάροδος ἤ τινων ἀρχόντων ἢ ἀξιωματικῶν καὶ συνέβαινεν αὐτοὺς καταντᾶν ἐν τοῖς ἐν παρόδῳ χωρίοις ταπεινοτέροις οὖσιν, πέμποντος τοῦ μακαρίου παράκλησιν εὐθέως ἀπεχώρουν ἐκεῖθεν· ἐὰν δὲ ἦν ἡ ἡμέρα πρὸς ἡλίου δυσμὰς κλίνασα καὶ οὐκ εἶχον ποῦ ἀπελθεῖν,* (f. 243^{r}) *ἰδίοις ἀναλώμασι διῆγον διὰ τὸ σέβας αὐτοῦ, καὶ οὐδεπώποτε παρήκουσαν αὐτοῦ διὰ τὸ ἕκαστον σπουδάζειν τὴν εὐχὴν αὐτοῦ κληρονομῆσαι. Ἐὰν δέ τις τῶν γεωργῶν ἤτοι δούλων ὁποίᾳ δηποτοῦν περικείμενος αἰτίᾳ, χωρὶς φονικῆς ἢ τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐγκλήσεως, ἀποδιδράσκων τοῦ δεσπότου παρεγίνετο πρὸς τὸν ἅγιον, ἀντελαμβάνετο αὐτοῦ, καὶ ἐρχόμενοι οἱ τούτων κύριοι ἐπ' ἐξουσίας ἔχοντες μαστίξαι ἢ καὶ ζημιῶσαι αὐτοὺς ἐλάμβανον αὐτοὺς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ συντιθέμενοι αὐτῷ μηδεμίαν βλάβην αὐτοὺς ὑπομεῖναι, καὶ οὐδείς ποτε παρήρχετο ἅπερ αὐτῷ συνετίθετο· ὅστις δὲ ηὑρέθη παραλογιζόμενος τὴν αὐτοῦ κέλευσιν ἤτοι παρερχόμενος τὰς οἰκείας συνταγάς, ἀδύνατον τοῦτον τῆς τῶν κακῶν ἀνταποδόσεως ἄμοιρον γενέσθαι. Καὶ εἰ μὲν διὰ τῆς γενομένης αὐτῷ πρὸς παιδείαν ἀνταποδόσεως τὴν οἰκείαν κακοπραγίαν ἀπεγίνωσκεν καὶ με-*

147. — 32 *παρεγένετο* M ‖ ad *ἀνυτοῦ* glossam in mg. *διοικητοῦ* scr. altera manus coaeva M ‖ 37 hinc lacunam codicis M supplemus ex codice P (fol. 242^{v}-277^{v}) ‖ 48 *οὐδεὶς πώποτε παρήκουσεν* P.

τανοίᾳ ἐκέχρητο, ἀνεστέλλετο ἡ κατ' αὐτοῦ θεήλατος ὀργή· εἰ δὲ τοῖς αὐτοῖς ἐπέμενεν, θανατητικὴ ψῆφος τοῦτον κατελάμβανεν, καίτοι γε τοῦ μακαρίου μηδαμῶς ἀραμένου τινὶ μηδὲ τοιοῦτόν τινα προσδεχομένου πλησιάσαι.

148. *Ὥσπερ ποτὲ συνέβη γεωργοὺς ἀποδράσαντας Μεγεθίου τοῦ ἀπὸ τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως καὶ ἀνυτοῦ γενομένου τῆς ὑπὸ Ἀναστασιούπολιν ἐνορίας, προσφυγεῖν αὐτοὺς τῷ μοναστηρίῳ. Αὐτὸς δὲ ὁ Μεγέθιος τύφῳ πολλῷ κατεχόμενος ἑκάστοτε ἀντέλεγεν τῷ μακαρίῳ ἐν ταῖς νουθεσίαις* (f. 243v) *αὐτοῦ καὶ οὐδὲ ἐν τῇ εὐχῇ αὐτοῦ κατηξίου τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὑποκλῖναι, ἀλλὰ καὶ τὴν κέλευσιν αὐτοῦ ἤτοι παράκλησιν παρέβλεπεν. Παραγενόμενος οὖν ἐν τῇ μονῇ οὗτος ὁ Μεγέθιος ἔλαβεν τοὺς προσφυγόντας γεωργοὺς ὡς ἐπὶ λόγῳ ἀβλαβίας ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἁγίου, συνθέμενος αὐτῷ μηδεμίαν ἀδικίαν αὐτοῖς ποιῆσαι, ὑποκρινόμενος πρὸς τὸ ὅλως ἐπιδοθῆναι αὐτῷ τούτους διὰ τὸ μὴ δύνασθαι βίᾳ αὐτοὺς ἀποσπάσαι διὰ τὸ εἶναι ἐν τῇ μονῇ ὅρους βασιλικούς. Καταγαγὼν δὲ αὐτοὺς εὐθὺς ἐν τῷ χωρίῳ ἐκρέμασεν αὐτοὺς καὶ ἐμαστίγωσεν ἐσχάτως. Τῶν δὲ τῆς μονῆς ἁπάντων ἐντυγχανόντων τῷ μακαρίῳ καὶ λεγόντων, « καταλείψατε, <φησί>, τέκνα, τῇ ἀνθρωπίνῃ ἐπελπίζειν βοηθείᾳ· ἀγαθὸν γὰρ πεποιθέναι ἐπὶ κύριον ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἄνθρωπον· ἀγαθὸν ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον ἢ ἐλπίζειν ἐπ' ἄρχουσιν. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὕτως ἔχει ποιῆσαι ὁ κύριος, ἵνα ὅπερ ἐποίησεν ὑπομείνῃ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ καὶ δεηθῇ τῆς τοῦ τόπου τούτου βοηθείας· καὶ τῇ ἀδικίᾳ δὲ ᾗ ἐσχόλασεν ὑπ' αὐτῆς γυμνωθήσεται, ἵνα ἐπιγνῷ ὅτι οὐκ ἀνθρώποις ἐψεύσατο, ἀλλὰ τῷ θεῷ. Ὁ γὰρ ἄδικος, φησίν, κομίσεται ὃ ἠδίκησεν παρ' αὐτοῦ· αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ κατάγων δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ πλουτοῦντας ἐξαποστέλλων κενούς, ποιῶν κρῖμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς. » Ταῦτα εἰπόντος τοῦ μακαρίου, μετὰ χρόνον ὀλίγον, ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος αὐτοῦ, συνέβη κατελθεῖν* (f. 244r) *τότε Δομνιτζίολον τὸν πατρίκιον καὶ κουροπαλάτην ἀπὸ Κωσταντινουπόλεως ἐπὶ ἀνατολήν. Ὃς μὴ εὑρηκὼς τὴν ὑπουργίαν τῶν ἵππων εἰς τὸ ἀλλάξαι ἔγγιστα τοῦ χωρίου καὶ τῆς μονῆς, τὸν προειρημένον Μεγέθιον κρεμάσας καὶ σφοδρῶς πληγώσας ἠπείλει λαβεῖν καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ὡς ἀναγκασθῆναι αὐτὸν πέμψαι παρακλήσεις τῷ μακαρίῳ ἐπὶ τῷ παρακαλέσαι τὸν κουροπαλάτην ἐρχόμενον ἐγγὺς αὐτοῦ πρὸς τὸ φείσασθαι αὐτοῦ· ὃ καὶ ἐποίησεν ὁ εὐμετάβλη-*

148. — 27 *Δομνινζηάλον* P

τος δοῦλος τοῦ θεοῦ ἐλευθερώσας αὐτὸν τοῦ τοιούτου κινδύνου· τοῦ δὲ ἀκμὴν μὴ ἐπεγνωκότος τὴν τοιαύτην εὐεργεσίαν μηδὲ ὑπὲρ τοῦ προτέρου πταίσματος μετάνοιαν βαλόντος, ἀλλὰ ἀκμὴν βλακείᾳ κεχρημένου, ἐγένετο κατελθεῖν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως λογοθέτην ἐπάνω αὐτοῦ, Μαρκιανὸν τοὔνομα. Ὅστις κρεμάσας αὐτὸν καὶ ὑποκαπνίσας ἔλαβεν αὐτοῦ πᾶσαν τὴν οὐσίαν, γυμνὸν ἀπολύσας. Ἀπὸ τότε ἐπιγνοὺς τὰ πρὸς τὸν μακάριον πταίσματα αὐτοῦ, γονυπετῶν ἤρχετο πρὸς αὐτὸν αἰτῶν πιστῶς τὴν εὐχὴν αὐτοῦ.

149. *Ἄλλος πάλιν οἰκοδεσπότης ἐκ τοῦ χωρίου Σάνδου τῆς Πρωτομερίας, ὀνόματι Δανιήλ, εὑρὼν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔν τινι πταίσματι ἐμαστίγωσεν αὐτήν. Αὐτὴ δὲ παραγενομένη ἐν τῷ μοναστηρίῳ χάριν προσφυγίου, παρακαλέσασα τὸν ὅσιον διῆγεν ἐν τῷ γυναικείῳ* (f. 244v) *μοναστηρίῳ. Μετὰ δὲ χρόνον τινὰ παραγενόμενος ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἤθελεν αὐτὴν ἆραι, ἡ δὲ γυνὴ στασιάζουσα οὐκ ἠνείχετο αὐτῷ ἀκολουθῆσαι. Πολλαῖς δὲ νουθεσίαις ὁ ἁγιώτατος ἀνὴρ ἔπεισεν αὐτὴν ἀκολουθῆσαι αὐτῷ συμβιβάσας ἀμφοτέρους καὶ παραγγείλας τὰ εἰς εἰρήνην. Κἀκεῖνον μὲν ἐνουθέτησεν ἐκ τῆς τοῦ ἀποστόλου Παύλου φωνῆς ἀγαπᾶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ὡς τὸ ἴδιον σῶμα καὶ μὴ πικραίνεσθαι πρὸς αὐτὴν καὶ ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμειν τιμήν· ἐκείνῃ δὲ πάλιν ἐνετέλλετο σωφροσύνην καὶ ἁγνείαν καὶ πᾶσαν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς φυλάττειν τιμὴν καὶ ὑποτάσσεσθαι αὐτῷ ὡς ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ κατὰ μίμησιν Σάρρας τῆς τὸν Ἀβραὰμ κύριον καλούσης, ἵνα ἀμφότεροι ἐν ὁμονοίᾳ ζήσαντες τέλειον μισθὸν παρὰ τοῦ θεοῦ ἀπολάβωσιν. Ἔκρινεν δὲ ἡ γυνὴ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐπιδοθῆναι αὐτὴν τῷ ἀνδρὶ πρὸς τὸ ἀφόβως αὐτὴν συνελθεῖν αὐτῷ καὶ μηδὲν αὐτὴν ὑπομεῖναι παρ' αὐτοῦ. Τοῦ δὲ ἀνδρὸς αὐτῆς προθύμως εἴξαντος ἐπὶ τοῦτο, κατασχὼν ὁ ὅσιος τὴν χεῖρα τῆς γυναικὸς ἐπέδωκεν αὐτῷ λέγων· « βλέπε πῶς λαμβάνεις αὐτήν· σπούδασον ἅπερ συνέθου ποιῆσαι τοῦ μὴ κακοποιῆσαι αὐτήν, ἵνα μὴ μέλλῃς τὴν ἀνταπόδοσιν ἀπολαμβάνειν. » Ἐν τούτοις τοῖς λόγοις παραλαβὼν ὁ Δανιὴλ τὴν γυναῖκα ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ εὑρών τινα πρό-*(f. 245r)*φασιν κατ' αὐτῆς, πληγώσας ἐρινοκόπησεν αὐτήν. Ἡ δὲ πάλιν καταλαβοῦσα τὸ μοναστήριον κατεβόατ οὗ ἁγίου ἀνδρός, ὡς τῇ αὐτοῦ παραινέσει ἀκούσασα παρὰ μέλος γέγονεν, καὶ ἐβου-*

38 *βλακίαν* P ‖ 39 *ἐπάνου* P.

λεύετο προελθεῖν τῷ κουρουπαλάτῃ κατὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· ἤμελλεν γὰρ τότε ἐκεῖθεν διέρχεσθαι. Ὁ δὲ ὅσιος καὶ μακάριος Θεόδωρος ἐγκεκλεισμένος ὢν εἰς τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου Γεωργίου τὸ ὂν ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ ὄρους διεπέμψατο αὐτῇ λέγων· « μηδὲν ὧν βεβούλευσαι πράξῃς, γύναι, ἀλλὰ καρτέρησον καὶ ὄψει θεόθεν τὴν ἐκδίκησίν σου ἐν τάχει. » Μετὰ δὲ ταῦτα παραγενόμενος ὁ ἀνὴρ αὐτῆς εἰς τὸ μοναστήριον ἀνήρχετο εἰς τὸ ὄρος ὅπου ἦν ὁ ἁγιώτατος ἀνὴρ ἡσυχάζων ἐπὶ τὸ ἀπολογίαν τινὰ προσενέγκαι ἕνεκεν τοῦ εἰς τὴν γυναῖκα πταίσματος. Κονδυλίσαντος δὲ τοῦ ἵππου αὐτοῦ ἐφ' ᾧ ἐκαθέζετο, ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἔπαθεν εἰς τὸν δεξιὸν μηρὸν αὐτοῦ καὶ ἦν κείμενος ὡς νεκρὸς ἐπὶ ὥρας τρεῖς φωνὴν μὴ διδούς. Ἀνελθόντες οὖν τινες τοῦ μοναστηρίου κατήγαγον αὐτὸν μετὰ φορείου ὡς νεκρόν· καὶ ἐλθὼν εἰς ἑαυτὸν ὁ Δανιὴλ ἤρξατο πολλὰ κλαίειν καὶ θρηνεῖν ἐπὶ τῇ συνεχούσῃ αὐτὸν ἀλγηδόνι· ἦν γὰρ ἐνεργησάμενος ὁ μηρὸς αὐτοῦ, ὡς νομίζεσθαι αὐτὸν ἀποπίπτειν. Καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ ἐξομολογούμενος διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν παρακοὴν τοῦτο αὐτὸν ὑπομεῖναι, παρακαλῶν ἅμα καὶ εὐχὴν αὐτῷ ποιῆσαι πρὸς τὸ μὴ τὸν μηρὸν αὐτοῦ (f. 245[v]) ἀποπεσεῖν. Ὁ δὲ συμπαθὴς καὶ ἐλεήμων δοῦλος τοῦ κυρίου ηὔξατο ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἀντέπεμψεν αὐτῷ λέγων· « ἰδοὺ παρεκλήθη ὁ κύριος καὶ οὐ γίνεσαι παρὰ μέλος· τὸ γὰρ ἐνεργησάμενον διὰ τριχὸς ἐκκενωθήσεται, πρὸς παιδείαν δέ σου ἀργὸν αὐτὸν ἕξεις μέχρι θανάτου. Οὐ γὰρ ἐμοῦ κατεφρόνησας, ἀλλὰ τοῦ θεοῦ. » Κατὰ δὲ τὸν λόγον αὐτοῦ πάσης τῆς ἐνεργασαμένης ὑγρότητος διὰ τριχὸς κενωθείσης, ξηρὸς γέγονεν ὁ μηρὸς αὐτοῦ καὶ ὅλος ὁ ποῦς, ὥστε κονδεῦσαι αὐτὸν πολὺ παρὰ τὸν ἄλλον καὶ μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἀργὸν διαμεῖναι.

150. Πάλιν δὲ τῶν τοῦ χωρίου Ἁλίων καὶ τῶν τοῦ χωρίου Ἀπουκόμεως μελλόντων συναθροίζεσθαι εἰς τὴν κατ' ἀλλήλων ἐπιχείρησιν διά τινα τόπον ξυλοπάροχον, παρευρεθεὶς ἐκεῖσε ὁ θεοτίμητος καὶ ἅγιος ἀνὴρ Θεόδωρος ἐμεσίτευεν τούτοις διαμαχομένοις συμβιβάζων αὐτοὺς εἰς εἰρήνην· τῶν μέντοι Ἀπουκόμεως πεισθέντων αὐτῷ καὶ τῆς συμβουλῆς ἀποσχομένων καὶ ἀναποδισάντων, τῶν δὲ τοῦ ἑτέρου χωρίου μὴ πεισθέντων, ἀλλὰ τῇ τοῦ πλήθους αὐτῶν ὀχυρότητι ὁρμησάντων εἰς τὴν τοῦ τοι-

149. — 29 κουρουπαλάτῃ sic P ‖ 53 ἐνεργασ. sic P (cf. ἐνεργησ. 43 et 50) ‖ 55 cf. κοντεύω = συντέμνω in lexico Demetracopuli.

150. — 7 πεισθέντας P

ούτου τόπου καθαρπαγήν, ἐπὶ τὴν αὔριον κατῆλθεν νέφος ἄγριον εἰς τὴν αὐτῶν μεθορίαν καὶ πάντα τὸν καρπὸν τοῦ θέρους αὐτῶν ἐχαλάζωσεν. Οἵτινες ἐπιγνόντες διὰ τὴν πρὸς τὸν ἅγιον παρακοὴν τοῦτο αὐτοῖς συμβεβηκέναι, ἔκτοτε οὐ παρέβλεπον τὴν κέλευσιν αὐτοῦ.

151. *Ἄλλος δὲ πάλιν, Ἀλέξανδρος* (f. 246r) *τοὔνομα, ἐκ τοῦ χωρίου Τὰ Ἀπέου, τοποτηρητὴς γενόμενος τοῦ φιλοχρίστου Ἰωάννου τοῦ ἄρχοντος τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως, ἔλαβέν τινα ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ὁσίου, καὶ παρῆλθεν ἅπερ αὐτῷ συνέθετο· καὶ ἑκάστοτε δὲ παρέβλεπεν τὰς ὑπὲρ γεωργῶν πολλάκις πεμπομένας αὐτῷ παρακλήσεις καὶ νουθεσίας, καὶ οὐδὲ τὴν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ πάσης κατανύξεως γέμουσαν διδασκαλίαν τε καὶ εὐχὴν ἐδεῖτο. Ἐπὶ τούτοις δὲ συλλυπούμενος αὐτῷ ὁ ἅγιος πολλάκις ἡμῖν ἔφασκεν· « πιστεύσατε, τέκνα, ὑπὸ τοῦ διαβόλου κινούμενος ταῦτα διαπράττεται καὶ πρὸς τὸ κακὸν θάνατον αὐτὸν ἀπενέγκαι ἐὰν μὴ διορθώσηται. » Πάλιν δὲ ἐν ἄλλῃ καθόδῳ πέμψας αὐτῷ ἐπιστολὴν παρακλητικὴν περὶ τοῦ παύσασθαι τῆς κατά τινος γεωργοῦ ἀδικίας, οὗτος ταύτην δεξάμενος ἐνύβρισεν ἐσχάτως καὶ τὴν ἐμφερομένην παράκλησιν παρεῖδεν. Ἐκ δὲ ἐνεργείας θεοῦ ἐξαίφνης τῇ νυκτὶ ὁ βέλτιστος αὐτοῦ ἵππος τέθνηκεν, ἵνα ἐπιγνοὺς τὰ τῆς ὕβρεως καὶ τῆς παρακοῆς παραπτώματα τῆς καταφρονήσεως παύσηται. Ὁ δὲ ἐπέγνω μὲν ὅτι διὰ τὴν ὕβριν καὶ τὴν παρακοὴν τοῦτο αὐτῷ συμβέβηκεν, οὐ διωρθώσατο δὲ τοῖς αὐτοῖς ἢ καὶ χείροσιν ἐμμένων, ὡς λοιπὸν φθάσαι ἐπ' αὐτὸν τὸν τοῦ ἁγίου λόγον, ὃν διαφόρως προέλεγεν, ὅτι πικρὸν θάνατον ὑποστήσεται ἐὰν μὴ διορθώσηται. Μετὰ γὰρ* (f. 246v) *τὴν κοίμησιν τοῦ θεράποντος τοῦ Χριστοῦ συνέβη αὐτὸν δημοσίως μαστιγωθέντα κεφαλικὴν τιμωρίαν ὑπομεῖναι· τοῦτο δὲ συμβέβηκεν αὐτῷ οὐχ ὡς διὰ φονικήν τινα αἰτίαν κατηγορηθέντι, ἀλλ' ὡς οἶμαι διὰ τὴν πρὸς τὸν ὅσιον καταφρόνησιν καὶ παρακοήν· κατὰ γὰρ τὴν θείαν γραφὴν ὑπακοὴ ζωή, παρακοὴ δὲ θάνατος.*

Ταῦτα δέ, φιλόχριστοι ἀκροαταί, οὐχ ὡς ἁπλῶς ἄξια θαυμάτων εἴρηται, κρείττονα γὰρ διὰ τὴν πολυλογίαν παρεσιώπησα· οὐδὲ ὡς πάλιν τῇ ἀμοιβῇ ἢ τῷ πτώματι τῶν προλεχθέντων ἐπιχαίροντες ταῦτα εἰρήκαμεν, ὥσπερ οὐδὲ οἱ τὰ τοῖς Ἰσραηλίταις

9 *καταρπαγήν* P.
151. — 11 *ἄλλῳ* P ‖ 14 *ἐμφορομένην* P ‖ 24s. *κατηγορηθέντα* P ‖ 28s. an *θαύματος?* ‖ 31 *Ἰσραηλίτας* P.

πάλαι συμβεβηκότα πόρνοις καὶ γογγυσταῖς καὶ μετεώροις οὐδὲ οἱ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πικρὸν θάνατον ἐξηγησάμενοι οὐδὲ οἱ τὴν παρὰ τοῦ Ἐλισσαῖε εἰς τὸν Γιεζεὶ πεμφθεῖσαν λέπραν οὐδὲ οἱ τὴν διὰ κατάρας τῶν πεντήκοντα παίδων ἀνάλωσιν οὐδὲ οἱ τὴν τοῦ Πέτρου διὰ λόγου εἰς Ἀνανίαν ἄμυναν. « Ταῦτα γάρ, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον, τυπικῶς συνέβαινεν ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ εἰς νουθεσίαν καὶ ἀσφάλειαν καὶ διόρθωσιν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν », ἵνα μηδέποτε τοῖς πνευματικοῖς ἡμῶν πατράσιν ἀντιπίπτωμεν ἢ ἀντιλέγωμεν ἢ καταφρονῶμεν αὐτῶν. Καὶ μὴ νομίσωμεν ὅτι ἀραμένων αὐτῶν μόνον ἀπολαμβάνουσιν οἱ τούτων καταφρονοῦντες, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τῆς ἀσυνήθους αὐτῶν ἀρᾶς, πολλάκις δὲ εὐχομένων αὐτῶν (f. 247r) *ὑπὲρ αὐτῶν, ἀπολαμβάνουσιν ὑπὸ τοῦ ὑπερασπιστοῦ αὐτῶν Χριστοῦ τοῦ εἰπόντος · « ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ. » Καὶ τοῦτο ἀποδεικτέον ἐξ αὐτῆς τῆς θείας γραφῆς. Αὐτὸς γὰρ ὁ σωτὴρ καὶ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ῥαπιζόμενος καὶ ἐμπτυόμενος καὶ σταυρούμενος καὶ ὄξος μετὰ χολῆς ποτιζόμενος ὑπὸ Ἰουδαίων ἱκέτευεν ὑπὲρ αὐτῶν τὸν πατέρα λέγων · « Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι » · κἀκεῖνοι ἀμετανόητοι μείναντες τῆς ἀφέσεως οὐκ ἔτυχον, ἀλλὰ μένουσι τὴν ἀπαραίτητον κρίσιν. Καὶ Στέφανος ὁ πρωτομάρτυς λιθοβολούμενος ηὔχετο ὑπὲρ αὐτῶν οὕτως · « κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην ». Ἀλλὰ τῶν μὴ πιστευσάντων ἡ ἁμαρτία οὐκ ἐξήλειπται, ἀλλ' εἰς τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως τὴν φοβερὰν τετήρηται. Ὥστε οὖν εὔδηλον ἐκ τούτων ὅτι οὐκ ἀραμένων τῶν πατέρων, ἀλλὰ καὶ εὐχομένων αὐτῶν ἡ ἀνταπόδοσις γίνεται εἰς τὴν τῶν πολλῶν ἀσφάλειαν καὶ διόρθωσιν. Ἕκαστος οὖν ἡμῶν σπουδαζέτω θεραπεῦσαι τὸν θεὸν διὰ τὴν πρὸς τοὺς πνευματικοὺς ἡμῶν πατέρας ὑπακοήν, ἵνα μὴ μάστιγα, ἀλλ' εὐλογίαν κληρονομήσωμεν, καὶ ὧδε μὲν ἀστηλίτευτοι μείνωμεν, ἐκεῖ δὲ μισθὸν καὶ ζωὴν αἰώνιον ἀπολάβωμεν.*

152. *Πρὸ δὲ τῆς ἀναιρέσεως Φωκᾶ τοῦ βασιλέως, ὥσπερ σύννους τις πρὸς ἑαυτὸν γενόμενος καὶ κατάστυγνος ὁ μακάριος εἶπεν τοῖς ἀδελφοῖς · « τάχιον ἀκουσόμεθα ἐναλλαγὴν τῆς βασιλείας. » Καὶ οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας ἐπιτελούντων ἡμῶν* (f. 247v) *τὴν ἀθλητικὴν σύναξιν τῶν ἁγίων μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάκχου τῇ ἑβδόμῃ τοῦ ὀκτωβρίου μηνός, ἦλθεν ἡ ἀγγελία πρὸς τὸν μακάριον ἀπὸ παρελθόντος ταχυδρόμου περὶ τῆς τοῦ βασιλέως Φωκᾶ*

152. — 3 *τὴν βασιλείαν* P (an *ἐναλλαγῆν<αι> τὴν β.?*)

ἀναιρέσεως καὶ τῆς τοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβεστάτου Ἡρακλείου βασιλέως ἀναγορεύσεως. Κατοχὴν δὲ τότε λαβόντος Δομνιτζιόλου τοῦ κουροπαλάτου καὶ φήμης διαδραμούσης ὡς μέλλειν αὐτὸν καὶ ἀποθνήσκειν, οὐκ ἐπελάθετο ὁ ὅσιος τῆς αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα ποθεινῆς σπουδῆς καὶ ἐργασίας, ἀλλ' εὐθέως ἔγραψεν ἐπιστολὴν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἔπεμψεν τῷ βασιλεῖ χαρίσασθαι αὐτῷ τὸν τοιοῦτον ἄνδρα. Δεξάμενος δὲ αὐτὴν ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς ἐτίμησέν τε καὶ προσεκύνησεν· καὶ τὸν εὐκλεέστατον ἄνδρα πολλῆς συμπαθείας ἀξιώσας ἀντέγραψεν τῷ ὁσίῳ ὡς τὴν κέλευσιν αὐτοῦ ἐποίησεν, αἰτῶν αὐτὸν εὔχεσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

Γενομένης δὲ τῆς ἀνταρσίας ὑπὸ Κομεντιόλου τοῦ ἀδελφοῦ Φωκᾶ κατέχοντος τότε τὸν στρατὸν καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς σὺν τῷ στρατῷ ἐν Ἀγκύρᾳ τῇ μητροπόλει ἐπὶ παραχειμαδίῳ, ἀνήρχετο πρὸς αὐτὸν ἐν Ἀγκύρᾳ ὁ θεοφιλέστατος δοῦλος τοῦ Χριστοῦ Ἡρωδιανὸς προγνωστικοῦ χαρίσματος ἠξιωμένος ἐπὶ τὸ νουθετῆσαι αὐτὸν τὰ πρὸς εἰρήνην, καὶ παρεγένετο πρὸς τὸν ὅσιον Θεόδωρον ἐπὶ τὸ λαβεῖν (f. 248r) τὴν εὐχὴν αὐτοῦ, ἐγκεκλεισμένου αὐτοῦ ὄντος ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῆς παναγίας Θεοτόκου. Μετὰ δὲ τὸ εὐχὴν γενέσθαι καὶ ἀσπάσασθαι ἀλλήλους ἐπηρώτα τὸν ὅσιον ὁ θεοφιλέστατος ἀνὴρ λέγων· « δέομαί σου, πάτερ τίμιε, τί γινώσκεις καὶ λέγεις ἡμῖν περὶ τοῦ πατρικίου Κομεντιόλου, ὁποῖόν τί ἐστι τὸ τῆς τοιαύτης ὁρμῆς αὐτοῦ πέρας; » Αὐτὸς δὲ ἀπεκρίθη αὐτῷ· « ἐπ' ἀληθείας ματαία ἐστὶν ἡ βουλὴ αὐτοῦ καὶ κενοδρομῆσαι ἔχει διὰ τάχους. » Καὶ ὁ θεοφιλέστατος Ἡρωδιανὸς εἶπεν· « οὕτω κἀγὼ λέγω, πάτερ ὅσιε. » Καὶ αἰτήσας τὴν εὐχὴν αὐτοῦ ἐξελθὼν ἐπορεύθη. Φιλιππικοῦ δὲ πάλιν τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ αὐτοῦ ἐκπεμφθέντος ὑπὸ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Ἡρακλείου πρὸς τὸν αὐτὸν πατρίκιον Κομεντίολον λαλῆσαι αὐτῷ τὰ πρὸς εἰρήνην καὶ ἐπὶ τὰ μέρη νουμερικῶν τῆς Βιθυνίας φόβῳ περιμένοντος καὶ κανονισμῷ τινι προσκαρτεροῦντος, συνέβη ἐκ τῶν τῷ Κομεντιόλῳ συμμαχούντων στρατιωτῶν τινας ἐπιρρίψαντας συλλαβεῖν αὐτὸν καὶ ἀποφέρειν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἀπαγόμενος ἐν Ἀγκύρᾳ ἀνῆλθεν πρὸς τὸν ὅσιον καὶ ἱκέτευεν αὐτὸν εὔξασθαι αὐτῷ ὡς εἰς κίνδυνον ἀπερχομένῳ. Καὶ εὐξάμενος δὲ αὐτῷ προσέταττεν

10 *Δομνινζιόλου τοῦ κοροπαλάτου* P ‖ 19 *Κομεντιόλου* hic et paulo infra P ; in cap. autem 161, lin. 187 *Κομεντζίολος* ‖ 39 *τῶν τῷ*] *τῶν τῶν* P ‖ 40 *ἐπιρίψοντας* P

μὴ δειλιᾶν, ἀλλ' ἀφόβως πορεύεσθαι, παρεγγυώμενος ὅτι « θλίψεως μὲν καὶ κινδύνου προσδοκίαν πειραθήσῃ, ὁ δὲ θεός μου, ᾧ παρατίθημί σε, οὐ συγχωρήσει τινὶ ἅψασθαί σου, (f. 248v) ἀλλὰ φυλάττει σε ἀκίνδυνον καὶ ἐξαποστέλλει σοι βοήθειαν ἐπὶ τὸ διασκεδάσαι πᾶσαν τὴν μελετωμένην τυραννίδα. » Ἐξελθόντος δὲ αὐτοῦ καὶ ἀπαχθέντος ἐν Ἀγκύρᾳ, μετ' ὀλίγον καιρὸν ἐκελεύσθη ὁ αὐτὸς θεοφιλὴς ἀνὴρ Φιλιππικὸς μετὰ καὶ ἄλλων περιφανῶν ἀνδρῶν ξύλοις προσαναρτισθῆναι καὶ ἀποθανεῖν, καὶ οὕτως ἐξελθεῖν τὸν στρατὸν καὶ ὁρμῆσαι κατὰ τῆς βασιλείας. Εὐτυχιανὸς δὲ ὁ ἐνδοξότατος ἀνὴρ ἐπάρχων τοῦ στρατοῦ μετὰ καὶ ἄλλων ἀρχόντων ἀπέστειλαν ἀπὸ Ἀγκυρῶν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν θεράποντα τοῦ θεοῦ δεόμενοι καὶ λέγοντες οὕτως· « εὖξαι, δέσποτα ἡμῶν καὶ πάτερ πανάγιε, ἵνα διασκεδάσῃ ὁ θεὸς τὴν μελετωμένην τῶν ψυχῶν τυραννίδα, ἐπεὶ ἐὰν ἀμελήσῃς περὶ τούτου πρεσβεῦσαι, ἐκ σοῦ ἀπαιτήσει ὁ θεὸς τὰς ψυχὰς τῶν μελλόντων κινδυνεύειν. » Αὐτὸς δὲ δεξάμενος τὴν τοιαύτην ἀπόκρισιν καὶ εὐξάμενος πρὸς τὸν θεὸν ἀντεδήλωσεν λέγων· « μὴ φοβεῖσθε μηδὲ μικροψυχήσητε, τέκνα· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι τὴν αὐτοῦ βοήθειαν ταχέως ἀποστέλλει ὑμῖν πάντα κίνδυνον καὶ ταραχὴν διασκεδάζουσαν. » Καὶ οὐκ ἐχρόνισεν τοῦ γενέσθαι ὁ λόγος αὐτοῦ θεοῦ χάριτι· ἐν γὰρ αὐταῖς ταῖς ἡμέραις συνέβη τὸν πατρίκιον Κομεντίολον ἐν νυκτὶ ἀναιρεθῆναι ὑπὸ Ἰουστίνου πατρικίου τῶν Ἀρμενίων ἐξαίφνης αὐτῷ ἐπισυστρέψαντος αὐτούς.

153. Καταπαυθείσης λοιπὸν τῆς τοῦ στρατοῦ ἀκαταστασίας καὶ εἰς εἰρήνην (f. 249r) συνελθούσης, μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον τοῦ τῶν Περσῶν ἔθνους καταδραμόντος μέχρι Καισαρείας τῆς τῶν Καππαδοκῶν μητροπόλεως, ἦμεν καὶ οἱ τῆς μονῆς καὶ πάντες οἱ τῆς χώρας ἡμῶν ἐν φόβῳ μεγάλῳ ὑφορώμενοι μήπως ἐκδράμῃ καὶ μέχρις ἡμῶν. Καὶ παρακαλούμενος ὁ τοῦ θεοῦ δοῦλος τοῦ μεταστῆσαι ἡμᾶς ἐκ τῆς μονῆς διὰ τὸν τοιοῦτον φόβον, αὐτὸς δεηθεὶς τοῦ θεοῦ εἶπεν ἡμῖν· « μὴ φοβεῖσθε, τέκνα, τὴν τοῦ ἔθνους ἔφοδον. Ὁ γὰρ θεός μου παρεκλήθη καὶ οὐ παραχωρεῖ αὐτῷ ἐπελθεῖν τῇ χώρᾳ ἡμῶν, οὐδὲ βλέπω τοῖς ὀφθαλμοῖς μου ἐνταῦθα ἐθνικὴν ἔφοδον. » Μετὰ ταῦτα Πρίσκου τοῦ ἐνδοξοτάτου πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ ἐξκουβίτου ἀπελθόντος μετὰ τοῦ στρατοῦ κατὰ τῶν Περσῶν, πάλιν φήμη ἐγένετο ὅτι περιέκλεισαν

67 αὐτούς scripsi : αὐτῷ iterum P.

τὸ τοιοῦτον ἔθνος ἐν Καισαρείᾳ καὶ ἀπὸ λιμοῦ φθείρεται, καὶ ἢ χεῖρας τάχιον δίδει ἢ ἀπόλλυται. Πρὸς ταῦτα ἔλεγεν ὁ τοῦ Χριστοῦ θεράπων ὅτι « οὐδὲν τούτων γίνεται, ἀλλὰ πάντως ἐξέρχεται καὶ ἀπέρχεται. Καὶ ἐὰν μὴ ἐπιστρέψωμεν καὶ μετανοήσωμεν πρὸς τὸν θεὸν ὥστε διαλλαγῆναι ἡμῖν ὡς ἐπὶ τῶν Νινευϊτῶν, πάλιν ἐλεύσεται μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ ἐρημώσει πᾶσαν τὴν γῆν ἕως θαλάσσης. Πλὴν τοῦτο ἐν τῷ θεῷ μου θαρρῶν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐν τῇ ζωῇ μου οὐ λείπει ὁ θεὸς τὸ γῆράς μου οὐδὲ γίνεται βαρβαρικὴ ἔφοδος ἐν τοῖς χρόνοις μου. » Ὅπερ καὶ γέγονε θεοῦ χάριτι.

154. Ἦλθον δὲ (f. 249v) αὐτῷ ἐπιστολαὶ ἐκ τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Ἡρακλείου καὶ τοῦ πατριάρχου Σεργίου τοῦ εἰσελθεῖν αὐτὸν ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει πρὸς τὸ λαβεῖν αὐτοῦ τὰς εὐχάς. Ἐξελθὼν οὖν τοῦ μοναστηρίου κατέλαβεν τὴν βασιλίδα. Συνέβη δὲ πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτοῦ ἐξελθεῖν τὸν βασιλέα καὶ ἀπελθεῖν εἰς Καισάρειαν εἰς συμμαχίαν τοῦ πρωτοπατρικίου Πρίσκου καὶ τοῦ σὺν αὐτῷ στρατοῦ ἡμῶν κατὰ τῶν Περσῶν, ὡς λοιπὸν ἀναγκασθῆναι τὸν ὅσιον ἐκ τοῦ πατριάρχου Σεργίου ἀναμεῖναι τὴν τοῦ βασιλέως ἐπάνοδον. Κατήγετο δὲ ἐν τῷ πατριαρχείῳ καὶ ἐδέχετο τοὺς ὄχλους εἰς τὸ εὐώνυμον μέρος τοῦ κατηχουμενίου τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἡμῶν μεγάλης ἐκκλησίας καὶ πολλὰ θαύματα ἀπετέλει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ.

Ἐν οἷς τις ἄνθρωπος ἔχων παιδίον πάρετον, ἀκούων περὶ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ καὶ δισταγμῷ κατεχόμενος, ἀπήγαγεν αὐτὸν πρὸς αὐτὸν εὐχόμενος καθ' ἑαυτὸν οὕτως · « κύριε ὁ θεός, ὁ ἐπιστάμενος τὰς διανοίας τῶν ἀνθρώπων, εἰ ἔστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος παρὰ σοῦ τὰ τοιαῦτα θαύματα ἐκτελῶν, πληροφόρησόν με ἐπὶ τῷ παιδίῳ τούτῳ. Ἰδοὺ γὰρ ἀπέρχομαι πρὸς αὐτὸν μὴ ἀναγγέλλων αὐτῷ τὴν τούτου ἀσθένειαν, καὶ ἐὰν διὰ τῆς εὐλογίας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὑγιὲς γένηται τὸ παιδίον, ἐν τούτῳ γνώσομαι ὅτι σὸς δοῦλός ἐστιν. » Καὶ φθάσας εἰς αὐτὸν προσῆλθεν αὐτῷ μετὰ τοῦ παιδίου εὐλογηθῆναι. Ἐπευξά (f. 250r)μενος δὲ αὐτοῖς ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ παιδίου, καὶ ἀπελθόντων αὐτῶν ἐν τῷ οἴκῳ εἶδεν τὸ παιδίον ὅτι ὑγιὲς ἐγένετο καὶ περιεπάτει ἀλλόμενον. Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον λαβόμενος αὐτὸ ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν δοξάζων τὸν θεὸν καὶ ἀναγγέλλων τὰ κατ' αὐτοὺς ἅπαντα.

154. — 21 et 25 ὑγιῆ P, fort. tenendum (cf. ἐπιβλαπῆ **158**, 36 ; Halkin, *Inédits byz.* 110, 23)

Νικήτας δὲ ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος καὶ κόμης γενόμενος τοῦ θείου ἐξκουβίτου ἦν παράλυτος κατακείμενος, περὶ οὗ φήμη ἐκράτει ὅτι ἐφαρμάχθη · ἦν γὰρ καὶ τὰ ἐνδὸς αὐτοῦ πληγεὶς καὶ αἵματα ἀναφέρων, ἀπορρυείσης καὶ τῆς κόμης αὐτοῦ. Οὗτος πέμψας αὐτῷ παρακλήσεις ἔλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐν ᾧ ἦν κατακείμενος. Πρὸς ὃν ἔφη ὁ τοῦ κυρίου θεράπων · « ἀνάστηθι, τέκνον, ὅτι καιρὸς καμάτου ἐστὶν καὶ χρῄζει σου τὸ πολίτευμα ἡμῶν. » Ὁ δὲ ἀποκαλύψας τὰς ἑαυτοῦ χεῖρας καὶ ἐπιδείξας αὐτῷ ἀπεκρίνετο · « καὶ πότε ἄρα αἱ χεῖρες αὗται δυνηθῶσι τόξου ἐπιλαβέσθαι ; » Αὐτὸς δὲ εἶπεν αὐτῷ · « μὴ ἀπελπίσῃς, τέκνον · ὁ γὰρ θεός, ὁ ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς κατασκευάσας, πολλῷ μᾶλλον ἀσθενοῦντας ἡμᾶς δύναται ἰάσασθαι. » Καὶ ἐπιθεὶς αὐτῷ τὴν χεῖρα ἐπηύξατο καὶ εὐλογήσας ῥογὴν ἐλαίου καὶ καννίον οἴνου προσέταξεν μεταλαμβάνειν καὶ ἀλείφεσθαι ἐξ αὐτῶν. Ἔμεινεν δὲ ἐν τῷ ἐκεῖσε εὐκτηρίῳ ὁ μακάριος καὶ διὰ τῆς ὁσίας εὐχῆς αὐτοῦ πολλῆς ὑγείας τυχὼν ὁ πανεύφημος Νικήτας ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς λειτουργίας μετὰ (f. 250v) φορείου ἀπῆλθεν ὡς ἐγγὺς τοῦ εὐκτηρίου. Καὶ περιπατῶν εἰσελθὼν ἔστη ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ εὐαγγελίου, καὶ τῆς ἀναφορᾶς ἐπακούσας μετέλαβεν τῶν ἁγίων μυστηρίων καὶ σὺν αὐτῷ ἐγεύσατο · καὶ οὕτως ἀπέλυσεν αὐτὸν συμπέμψας αὐτῷ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ. Τῇ δὲ ἐπαύριον παρεγένοντο πάλιν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πανευφήμου κόμητος πρὸς τὸν ὅσιον εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ καὶ ἀναγγέλλοντες αὐτῷ ὅτι δι' εὐχῶν αὐτοῦ ἐκαβαλλίκευσεν ὁ πανεύφημος κόμης · καὶ μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας πάλιν καβαλλικεύσας εἰς τὸ προάστειον αὐτοῦ τὸ πλησίον τοῦ Κοσμιδίου ἔπεμψεν καὶ ἔλαβεν ἐκεῖσε τὸν τοῦ Χριστοῦ θεράποντα, καὶ εὐωχηθεὶς μετ' αὐτοῦ οὕτω πάλιν ὁ αὐτὸς ἐρρωμένος ἐξελθὼν ὑπήντησεν τὸν βασιλέα ὑποστρέφοντα ἐκ τῆς Καισαρέων μητροπόλεως.

155. Εἰσελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ πόλει παρεγένετο ὁ μακάριος σὺν τῷ πατριάρχῃ πρὸς αὐτὸν καὶ ἀπεδέχθη ἀσμένως παρ' αὐτοῦ καὶ εὐλογήσας αὐτὸν διαφόρως κατεκλίθη μετ' αὐτοῦ · καὶ ἐν Σοφιαναῖς δὲ ἀπελθὼν ὁ βασιλεὺς προετρέψατο αὐτόν, ἔνθα προσήγαγεν αὐτῷ καὶ τὸ τεχθὲν αὐτῷ βρέφος εὐλογῆσαι, τὸν καὶ νέον Κωνσταντῖνον ἐπικληθέντα. Εὐξάμενος δὲ καὶ συνταξά-

30 *ἐνδὸς* certum (cf. Dieterich 104) || 40-41 *καννίον* scripsi : *κανεῖν* P, fort. *καννίν* pro *καννίον* (cf. Dieterich 63-69) || 48 *τοῖς ἀνθρώποις* P || 55 *ὑπήντησεν τὸν βασιλέα* (cf. Aufhauser, *Miracula S. Georgii* 129, 3).

μενος αὐτοῖς καὶ τῷ πατριάρχῃ οὕτως ἐξῆλθεν πορεύεσθαι ἐπὶ τὴν ἰδίαν πατρίδα.

Ἀπερχομένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀπὸ κανδιδάτων Καρῖνον τὸν θεοφιλέστατον στυλίτην, ἐκείνου πιστῶς αἰτήσαντος, ἔδειξαν αὐτῷ δένδρον (f. 251r) *ἑστὸς παρὰ τὴν ὁδόν, δι' οὗπερ μετὰ ἡλίου δύσιν οὐδεὶς ἐδύνατο παρελθεῖν· ἐφαίνετο γὰρ ὡς μέλας κύων ἐκεῖθεν ἐξερχόμενος καὶ ἐπιτρέχων τοῖς παριοῦσιν καὶ πολλὴν βλάβην αὐτοῖς παρέχων καὶ τὰ ἄλογα πτύρων καὶ κατακλῶν. Ποιήσας δὲ εὐχὴν ἐκεῖσε ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος ἐχάραξεν ἐν αὐτῷ τὸν τύπον τοῦ τιμίου σταυροῦ, καὶ οὐκέτι ἐγένετο τῆς φαντασίας ἡ βλάβη ἐν αὐτῷ. Ἐλθὼν δὲ πρὸς τὸν θεοφιλέστατον Καρῖνον ἐπηύξατο αὐτῷ, καὶ τοὺς λογισμοὺς αὐτοῦ θεραπεύσας οὕτως ἐπορεύετο τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.*

156. *Ἐν τῇ Νικομηδέων μητροπόλει ὑπαντὴ αὐτῷ μεγάλη ἐγένετο ὑπὸ τῶν ἐκεῖσε· καταντήσαντος δὲ αὐτοῦ ἐν Ὀπτατιαναῖς ἐν τῷ προαστείῳ τῷ ὄντι ἔξωθεν τῶν ἀνατολικῶν τειχέων ἐπέκεινα τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀνθίμου, ἐν ᾧ εἴωθεν πάντοτε καθίστασθαι πρὸς Θεοφύλακτον ἄνδρα πιστότατον, ἐγένετο κατάδηλος πᾶσιν τοῖς τε πολίταις καὶ ἐπιχωρίοις ἡ αὐτοῦ παρουσία, ὥστε συνδραμεῖν πρὸς αὐτὸν ὄχλους πολλούς. Ἐν οἷς ἦν τις διάκονος ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου Κάλλεον τοῦ πλησίον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Αὐτονόμου, Κοσμιανὸς ὀνόματι, ὃς εἶχεν γυναῖκα στεῖραν συνοικοῦσαν αὐτῷ χρόνους ἱκανούς, καὶ προσπεσὼν αὐτῷ ᾔτει τεκνογονίαν αὐτοῖς χαρίσασθαι. Αὐτὸς δὲ ἐπευξάμενος αὐτοῖς καὶ τὰς ζώνας αὐτῶν εὐλογήσας εἶπεν αὐτοῖς· « διὰ τοῦ Χριστοῦ πάντως τὴν αἴτησιν ὑμῶν λαμβάνετε, καὶ ἄρρεν ἔσται τὸ τικτόμενον ὑμῖν παιδίον· καὶ ὅταν τούτου τύχητε καὶ εὕρητε καιρόν, ἀγάγετε αὐτὸ ἐπὶ τὸ εὔξασθαι εἰς τὸν ἔνδοξον ἅγιον μάρτυρα* (f. 251v) *Γεώργιον ἐν τῇ μονῇ ἡμῶν. » Ὅπερ οὕτως καὶ γέγονε· τῷ γὰρ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ ἐτέχθη αὐτοῖς ἄρρεν παιδίον, καὶ μικρὸν αὐξήσαντος αὐτοῦ ἀπήγαγον αὐτὸ ἐν τῇ εὐαγεῖ μονῇ εὐχαριστοῦντες τὸν θεόν.*

Πάλιν ἄλλος καταδεδεμένος ἐπάνω κτήνους ἦλθεν ἀπ' αὐτῆς τῆς πόλεως, κάπηλος ὀνόματι Ἐπιφάνιος, ἔχων τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ ἄντικρυς τοῦ Ἀποστολείου, ὃς ἦν πάρετος· καὶ ἔθηκαν αὐτὸν πρὸς τὴν ἐκεῖσε ἱσταμένην πλάτανον. Καὶ ἐπιστὰς αὐτῷ

155. — 9 *Καρῖνον* scripsi (cf. lin. 17) : *Καριανὸν* P ‖ 10 *ἔδειξεν* P.

156. — 2s. *Ὀπτασιαναῖς* hic et interdum postea P, saepius tamen et rectius *Ὀπτατιαναῖς*

τῷ ποδὶ αὐτοῦ ὁ σημειοφόρος δοῦλος τοῦ θεοῦ ἐπηύξατο, καὶ παραυτὰ ἀναστήσας αὐτὸν ἀπέλυσεν δοξάζοντα τὸν θεόν.

Πάλιν ἀπὸ Γηραγάθεως τοῦ πτωχείου ὁ τῶν ἐκεῖσε ψάλτης περιεργασθεὶς ὑπό τινος κακούργου ἐγκλίνιος κατέκειτο μὴ δυνάμενος χεῖρας ἢ πόδας αὐτοῦ σαλεῦσαι ἢ μετακινηθῆναι τὸ σύνολον. Οὗτος ἀκούσας περὶ τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ ἀνενδότως ὤχλει τῇ γυναικὶ αὐτοῦ λέγων · « οἵῳ δἂν βούλῃ τρόπῳ ἄπαγέ με πρὸς τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ, ἵνα ἀξιωθῶ κἀγὼ τῆς ἁγίας εὐχῆς αὐτοῦ. » Ἡ δὲ λαβοῦσα ἅμαξαν ἐπιτίθησιν αὐτὸν ἐπ' αὐτὴν καὶ ἀπήρχετο. Συναντήσας δὲ αὐτοῖς ὁ ὕποπτος ὢν αὐτοῖς τῆς τοιαύτης περιεργίας καὶ στήσας τὸ ζεῦγος τῶν βοῶν διεκώλυεν αὐτοὺς ἀπιέναι λέγων · « ποῦ ἀπέρχεσθε ἀκαίρως ; Ὑποστρέψατε, οὐ γὰρ εὑρίσκετε τὸν κύριν τὸν Σικεών · ἐκεῖνος γὰρ ἀπὸ τὴν χθὲς ὥδευσεν καὶ ἄρτι ἐκεῖθεν ἀπὸ μακρὰν τοῦ Σαγάρεώς ἐστιν. » Ὁ δὲ ψάλτης ἀνακείμενος ἐνέκραζεν τῷ διακωλύοντι αὐτὸν κακούργῳ · « ὢ βία, ἀναχώρησόν μου · (f. 252r) ἄφες, ὑπάγω. » Τοῦ δὲ ἔμπροσθεν τοῦ ζεύγους ἑστῶτος καὶ κατέχοντος αὐτοὺς καὶ ὑποστρέφειν βιαζομένου, ἤρξατο κράζειν ὁ ἀσθενῶν ψάλτης οὕτως · « ἅγιε Γεώργιε, καὶ αἱ ἅγιαι εὐχαὶ τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ, φθάσατε εἰς τὴν βοήθειάν μου καὶ ῥύσασθέ με ἐκ τοῦ κακοῦ ἀνθρώπου τούτου. » Καὶ πάλιν τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἤρξατο ἐγκράζειν · « σῦρον, ἄγωμεν, ἀθλία, μὴ ἱστάμεθα. » Καὶ μετὰ πολλῆς ἀνάγκης μόλις περιστραφεὶς καὶ τῇ χειρὶ ἐπιλαβόμενος τῆς οὐρᾶς τῶν βοῶν ἔδακνεν αὐτὴν μετὰ τῶν αὐτοῦ ὀδόντων, καὶ πόνου αἰσθόμενος ὁ βοῦς ἐκίνησεν δρόμῳ, ὥστε ἀποπηδῆσαι ἀπέμπροσθεν τὸν κάκιστον ἐκεῖνον ἄνδρα διὰ τὸ παρ' ὀλίγον συμπατηθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν βοῶν καὶ οὕτως τὴν ἅμαξαν ὀξέως πορεύεσθαι. Ἐλθόντος δὲ τοῦ ψάλτου ἐπὶ τῇ ἁμάξῃ ἐν Ὀπτατιαναῖς καὶ πολλοῦ ὄχλου ἐκεῖ ὄντος, κατενέγκαντες αὐτὸν ἔθηκαν παρὰ τῇ πλατάνῳ. Ὁ δὲ ἤρξατο μετὰ δακρύων κράζειν οὕτως · « ἐλέησόν με, δοῦλε τοῦ θεοῦ, τὸν θεὸν τὸν ἐνέγκαντά σε εἰς τὴν πόλιν ταύτην πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν. » Καὶ ἀκούσας ὁ σημειοφόρος εἶπεν τῷ κυρίῳ τοῦ οἴκου ἐκεῖσε αὐτῷ παρεστῶτι · « ἄπελθε, λάβε τὸ ζωνάριον αὐτοῦ καὶ ῥογὴν ἐλαίου καὶ ἔνεγκέ μοι αὐτά. » Τοῦ δὲ αὐτὰ κομίσαντος ἐπευξάμενος καὶ εὐλογήσας τὸ ἔλαιον καὶ τὴν ζώνην ἔδωκεν αὐτῷ κελεύσας ἀλεῖψαι καὶ ζῶσαι αὐτόν. Καὶ τούτων γενομένων κουφισθεὶς τῶν ὀδυνῶν ὁ ἀσθενῶν ἡσύχασεν

39 an ὕπαγε? ‖ 46s. an τοῦ βοὸς vel <ἑνὸς> τῶν βοῶν? ‖ 51 (et cap. 156a, l. 7) Ὀπτιαναῖς P ‖ 56 παρεστῶτος P ‖ 59 αὐτόν² scripsi : αὐτῷ P.

καὶ ἔμεινεν ἀνεκτῶς παρὰ τῇ πλατάνῳ. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐλθὼν ὁ ὅσιος πρὸς τὴν πλάτανον καὶ (f. 252v) *ἐπιθεὶς τὸν πόδα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ στῆθος καὶ ἐπὶ τὰ γόνατα καὶ τοὺς πόδας τοῦ ἀσθενοῦντος ψάλτου ἐπηύξατο αὐτῷ καὶ παραυτὰ ἤγειρεν αὐτόν· καὶ οὕτως κατῆλθεν ἐπὶ τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου Ἀνθίμου εὔξασθαί τε καὶ λειτουργῆσαι, ἔχων καὶ τὸν ψάλτην μεθ' ἑαυτοῦ προπορευόμενον καὶ δοξάζοντα τὸν θεόν.*

Σχολάριος δὲ πάλιν τῆς αὐτῆς πόλεως, Κόστος ὀνόματι, ὑδρωπικὸς ὤν, πολλὰς ἔχων κατακοπὰς ἔμπροσθέν τε καὶ ὄπισθεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐκ τῶν ἰατρῶν, ἦλθεν πρὸς αὐτὸν διὰ τὸ συνέχον αὐτὸν πάθος, καὶ κατακολουθῶν αὐτῷ ἐκ τῶν ὄπισθεν ἀπερχομένῳ ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἀνθίμου ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ οὗ ἐφόρει, θέλων λαβεῖν κράσπεδον ἐξ αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν· αἰσθόμενος δὲ ὁ ὅσιος διεκώλυεν αὐτόν. Μετὰ οὖν τὸ εὔξασθαι αὐτὸν καὶ λειτουργῆσαι ἐν τῷ εὐκτηρίῳ ἐπεζήτησεν τὸν σχολάριον καὶ λαβὼν ῥογὴν ἐλαίου καὶ εὐλογήσας ἔδωκεν αὐτῷ ἐπὶ τὸ ἀλείφεσθαι ἐξ αὐτοῦ εἰπὼν αὐτῷ· « ἔνδος σὺ ἀπὸ τῶν ἰατρῶν, μηκέτι ἑαυτὸν βάλῃς εἰς αὐτούς, οὐδὲν γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἔχεις ὠφεληθῆναι· ἀλλὰ τῇ εὐχῇ καὶ τῇ εὐλογίᾳ ταύτῃ στοίχησον, καὶ πάντως ὑγιαίνεις. » Καὶ ἀπελθὼν ὁ σχολάριος ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἀπεκατεστάθη ὑγιής, ζήσας ἔκτοτε πολλοὺς χρόνους ἐρρωμένος καὶ εὐχαριστῶν τῷ θεῷ.

Πάλιν τις ἡγούμενος, Μαρκιανὸς ὄνομα, ἐκ τῆς Περσέας πλησίον τοῦ ἐμπορίου Ἀμαρέων, τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου παρεγένετο (f. 253r) *πρὸς αὐτὸν ἐν Ὀπτατιαναῖς ἔχων τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστρεβλωμένον ἐπὶ τὰ ὄπισθεν, καὶ εὗρεν αὐτὸν λειτουργοῦντα ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἀνθίμου. Μετὰ δὲ τὴν λειτουργίαν ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ δεόμενος ἰάσασθαι αὐτόν. Ὁ δὲ ὅσιος αἰτήσας προσφοράριον οἶνον εὐξάμενός τε καὶ εὐλογήσας αὐτὸ ἐρόφησεν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐνεπύτισεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν. Πάλιν οὖν ἐκ δευτέρου αὐτὸν ἐμπυτίσαντος, πλείω ἐπεστράφη εἰς τὰ ἔμπροσθεν. Ἔτι δὲ τριττώσαντος αὐτοῦ, ἀπεκατέστη παντελῶς ὑγιὴς θεοῦ χάριτι. Καὶ λαβὼν αὐτὸν κατ' ἰδίαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐλάλησεν αὐτῷ πρὸς τὸ οὖς δι' ἣν αἰτίαν πταίσματος τοῦτο αὐτῷ συνέβη τὸ πάθος πρὸς παίδευσιν παρήγγειλέν τε αὐτῷ τοῦ λοιποῦ διορθοῦσθαι· καὶ οὕτως αὐτὸν ἀπέλυσεν εὐχαριστοῦντα τῷ θεῷ.*

156a. *Ἑβραῖός τις ὀνόματι Τζούτζουλος ἔλαβεν παιδίον τυφλὸν καὶ κωφὸν παρά τινος γυναικὸς Ἑβραίας ἐκ τῆς Νικαέων πόλεως παρακληθεὶς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ τὸ ἀπαγάγαι αὐτὸν πρὸς τὸν*

ὅσιον ἐπὶ τὸ λαβεῖν εὐχὴν παρ' αὐτοῦ. Ἦλθεν οὖν καὶ ἔστη πρὸς τὸν ῥύακα Ὀπτατιανῶν ἔχων τὸ παιδίον ἔσωθεν τοῦ καρακαλλίου αὐτοῦ καὶ ἀναμένων τὸν ὅσιον· ἦν γὰρ αὐτὸς ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἀνθίμου. Ἐρχόμενος δὲ ἐπὶ Ὀπτατιανὰς εἶδεν τὸν Ἑβραῖον καὶ αἰσθόμενος τὸ κατ' αὐτὸν ἔνευεν τῇ χειρὶ τῷ Ἑβραίῳ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ τρέμων ἦλθεν ἐγγὺς αὐτοῦ ἔχων τὸ παιδίον ὑπὸ τὸ καρακάλλιον αὐτοῦ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Αὐτὸς δὲ (f. 253v) ἀναβαλὼν αὐτοῦ τὸ ἱμάτιον ἀπεκάλυψεν τὸ παιδίον καὶ λέγει αὐτῷ· « σὺ Ἑβραῖος εἶ; » Ὁ δέ « ναί, φησίν, δέσποτα. » Πάλιν λέγει αὐτῷ· « καὶ τοῦτο τὸ παιδίον Ἑβραῖόν ἐστιν; » Ὁ δὲ πάλιν οὕτως ἔχειν καθωμολόγει δεικνύων αὐτῷ καὶ ἀπαγγέλλων δι' ἣν αἰτίαν ἐκ τῆς μητρὸς αὐτοῦ λαβὼν ἤγαγεν αὐτὸ πρὸς αὐτόν. Αὐτὸς δὲ εἶπεν· « τοῦτο ὁ θεὸς ἤγαγεν διὰ τῆς τοιαύτης προφάσεως ἵνα τὴν αὐτοῦ λάβῃ σφραγῖδα. » Καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ ἐμφυσήσας ἐπηύξατο αὐτῷ· καὶ θεοῦ χάριτι ἀνέβλεψέν τε καὶ ἤκουσεν, καὶ ἐφωτίσθη.

Ἄλλος τις, ἀκονητής, κωφὸς καὶ ἄλαλος ὑπάρχων, ἀπὸ ψήφου καὶ διὰ νευμάτων διδοὺς ἀπόκρισιν τοῖς παρατυγχάνουσιν αὐτῷ παρεγένετο πρὸς τὸν ὅσιον. Αὐτὸς δὲ ἐπευξάμενος αὐτῷ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ εἰς τὰ ὦτα, καὶ παραχρῆμα ἠνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ. Καὶ ἤρξατο λαλεῖν καὶ ἀκούειν καὶ ἀπῆλθεν δοξάζων τὸν θεόν· ἀναγγέλλων δὲ πάντοτε τὸ ἐν αὐτῷ γενόμενον θαῦμα ἔφασκεν ὅτι « ὡς ἐνεφύσησεν εἰς τὰ ὦτά μου ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, οὕτως ἐνόμισα ὡς ὅτι μετὰ σφύρας ἔδωκεν καὶ ἤνοιξέν μου τὰς ἀκοάς. »

Στέφανος δὲ ὁ πτωχοτρόφος Γηραγάθεως νόσῳ μεγάλῃ περιπεσὼν ἀπεγνώσθη τοῦ ζῆν· ἦν γὰρ ὡς νεκρὸς κατακείμενος, μήτε γεύσασθαί τινος μήτε λαλῆσαι δυνάμενος. Λέων δὲ ὁ χαρτουλάριος τοῦ πτωχείου μετὰ καὶ ἑτέρων ἀνδρῶν παραγε(f. 254r)νόμενος ἐν Ὀπτατιαναῖς πρὸς τὸν δοῦλον τοῦ θεοῦ Θεόδωρον παρεκάλεσεν αὐτὸν περὶ αὐτοῦ ἵνα ἐπισκέψηται καὶ εὔξηται αὐτῷ. Διὰ δὲ τὸ μὴ ὀχληθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ λαοῦ, γενομένης ὀψίας συνῆλθεν αὐτοῖς. Καὶ παρεγένετο ἐν ᾧ κατέκειτο οἴκῳ ἐν τῇ πόλει, πλησίον τῆς Θεοτόκου τῆς Πηγῆς, καὶ ἐπηύξατο αὐτῷ.

158a. — 21 ἀκονητής cf. L. Robert, *Hellenica* XI-XII (1960), 37-39 ‖ 29 ἔδωκεν, « verberavit » ‖ 36 αὐτῷ scripsi : αὐτὸν P, an ἐπίσκέψηται αὐτὸν καὶ εὔξηται?

Παραχρῆμα δὲ ἀνανήψας καὶ ἐπιγνοὺς αὐτὸν προσεκύνησέν τε καὶ ἤρξατο αὐτῷ συντυγχάνειν. Εὐλογήσας δὲ ἔλαιον ὁ ὅσιος ἔδωκεν τοῦ ἀλεῖψαι αὐτόν καὶ οὕτως ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ διαφορᾶς πολλῆς τυχὼν ἔπεμψεν αὐτῷ ἐπὶ τὴν αὔριον εὐλογίας· καὶ ὡς μετὰ πέντε ἡμέρας ἀνέστη ὑγιής, ἦλθεν πρὸς αὐτὸν ἐν Ὀπτατιαναῖς εὐχαριστῶν τῷ θεῷ.

157. *Παρεγένοντο δὲ ἀπὸ τῆς εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Αὐτονόμου ὅ τε δευτεράριος καὶ ἄλλοι μοναχοὶ τῶν ἐκεῖσε μετὰ ἀλόγων καὶ πολλῆς ἑτοιμασίας ἐπὶ τὸ λαβεῖν αὐτὸν καὶ ἀπαγαγεῖν ἐν τῇ μονῇ αὐτῶν· ἦν γὰρ ἐν Κωνσταντινουπόλει προπαρακαλέσας αὐτὸν ὁ θεοφιλέστατος αὐτῶν ἡγούμενος Παῦλος περὶ τούτου καὶ ὡς διὰ τὸ προσκυνῆσαι καὶ τὸν παρ' αὐτοῖς κατακείμενον ἅγιον μάρτυρα συνέθετο αὐτοῖς πάντως παραγενέσθαι. Λαβόντες οὖν αὐτὸν οἱ παραγενόμενοι μοναχοὶ ἀπὸ Ὀπτατιανῶν ἀπέφερον διὰ τοῦ παραθαλασσίου τοῦ ἐπὶ Ἄστακον. Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν ἐν τῷ ἐμπορίῳ Ἐριβόλου ὑπήντησεν αὐτῷ εἰς τὸν ἔμβολον παιδίον πάσχον ὡσεὶ ἐτῶν δώδεκα κράζον πολλά. Αὐτὸς δὲ κρούσας* (f. 254v) *αὐτὸ τῇ χειρὶ εἰς τὸ στῆθος καὶ ἐμφυσήσας εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐποίησεν ἐπ' αὐτῷ τὴν τοῦ Χριστοῦ σφραγῖδα κελεύσας ἐξελθεῖν αὐτοῦ, καὶ ἔπεσεν τὸ παιδίον ὡσεὶ νεκρόν· ὅπερ κελεύσαντος αὐτοῦ λαβόντες οἱ παρευρεθέντες ἔθηκαν ἐν τῷ μαρτυρίῳ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἕως οὗ μετὰ μικρὸν ἦλθεν εἰς ἑαυτό.*

Οἱ δὲ ἄνθρωποι τοῦ κρατοῦντος τὰ ἐκεῖσε πρωτεκδίκου τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως Θεοδώρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου παρακαλέσαντες αὐτὸν ἔλαβον εἰς μονὴν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τῆς οἰκίας αὐτῶν. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν καὶ ὁδευόντων καὶ γενομένων αὐτῶν πλησίον τοῦ ἐμπορίου Ἡρακλείου εἰς τὸ Λατόμιον, ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ παραμονάριος τοῦ ἐκεῖσε εὐκτηρίου οἴκου τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου μετὰ θυμιατηρίου θυμιῶν καὶ δοξάζων τὸν θεὸν τὸν πληρώσαντα ἔργῳ τὴν ὀπτασίαν αὐτοῦ. Διωμόσατο γὰρ λέγων ὅτι « τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἐφάνη μοι ὁ ἅγιος μάρτυς Γεώργιος διυπνίζων με καὶ λέγων "ἀνάστα, φιλοκάλησον τὸ εὐκτήριον καὶ ποίησον τὰ φῶτα, καὶ ἔξελθε, ἀπάντησον τὸν κύριν Σικεών, ὅτι ἄρτι καταλαμβάνει τὰ ὧδε". » Κατελθὼν δὲ ἀπὸ τοῦ βαδιστοῦ ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος εἰσῆλθεν καὶ ηὔξατο ἐν τῷ ναῷ τοῦ

157. — 14 *κελεύσας*, sc. *τῷ δαίμονι* ‖ 15s. *παρευθεθέντες* P ‖ 23 *Ἡρακλαίου* P (cf. l. 51 *Ἡράκλειον*) ‖ 30s. *βαδιστοῦ*, sc. *ὄνου*

ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου, καὶ θυμιάσας ἐξῆλθεν ὁδεύων. Φθάσας δὲ εἰς τὸ Μυροκόπιν κατῆλθεν τοῦ βαδιστοῦ καὶ εἰσῆλθεν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τῆς παναγίας Θεοτόκου καὶ ηὔξατο. Ἦν δὲ ἐκεῖ παραμένουσα γυνὴ ἀνεῳγμένους μὲν (f. 255r) *τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσα, μηδένα δὲ καθορῶσα· καὶ ῥίψασα ἑαυτὴν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἤρξατο δοξάζειν τὸν θεὸν καὶ διηγεῖσθαι ὅτι « ἑσπέρας τοὺς πυλεῶνας τοῦ εὐκτηρίου ἠσφάλισα καὶ ὡς ἤκουσα ἄρτι ὅτι ἡ ἁγιωσύνη σου ἔφθασεν, ἔδραμον τοῦ ἀνοῖξαι αὐτοὺς καὶ εὗρον αὐτοὺς ἀνεῳγμένους καὶ φῶς μέγα ἐφάνη ἐν ὀφθαλμοῖς μου. Ἀλλὰ ἐλέησόν με καὶ εὖξαί μοι, ὅπως ῥυσθῶ τοῦ συνέχοντός με πάθους διότι ὡς ὄφις ἀπὸ κάτωθεν ἔζωσέν με μέχρι τοῦ τραχήλου πνίγων με. » Λέγει οὖν αὐτῇ ὁ ὅσιος· « πόσα ἔτη ὀχλεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ ; » Ἡ δὲ εἶπεν αὐτῷ· « πεντήκοντα χρόνους, δέσποτα. » Λέγει οὖν αὐτῇ· « καὶ θέλεις, ἀμμᾶ, τῶν πεντήκοντα χρόνων τὸν κάματόν σου ἀπολέσαι καὶ περιφρονῆσαι τὸν μισθόν σου ; ὕπαγε, καρτέρησον μικρόν, τάχιον γὰρ τὴν ὑπομονήν σου βλέπει ὁ θεὸς καὶ ἐν ταύταις ποιεῖ τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετὰ σοῦ. » Καὶ εὐξάμενος αὐτῇ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν. Ἥτις μετὰ τέσσαρας ἡμέρας ἐτελειώθη ἐν τῇ τοιαύτῃ ὑπομονῇ πρὸ τῆς ἐπανόδου αὐτοῦ.*

Ὁδεύοντος δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἐμπόριον Ἡράκλειον, ἰδοὺ κληρικός τις ἐπιλεγόμενος ὁ Πίπερις βαστάζων ῥογὴν καὶ τὰ σάβανα αὐτοῦ ἤρχετο ἀπὸ τοῦ λουτροῦ· καὶ ἀπὸ μήκοθεν ἰδὼν τὸν ὅσιον, ἐπάρας τὸ φακιόλιον ἐκ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ἅπερ ἐβάσταζεν ἀπὸ μήκοθεν ῥίψας ἔδραμεν καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὸν ἀναχωρῶν καὶ πάσχων φοβερῶς. Αὐτὸς δὲ τύψας τῇ χειρὶ αὐτοῦ εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ εἶπεν· « σοὶ λέγω, τὸ δαιμόνιον, δὸς τὸν νοῦν τῷ πλάσματι καὶ μὴ διέλθῃς δι' αὐτοῦ, ἀλλὰ ταχὺ φθάσον με (f. 255v) *εἰς τὸν ἅγιον Αὐτόνομον. » Καὶ εὐθέως ῥαγέντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἔδαφος, καταλείπων αὐτὸν ὁ ὅσιος ἀπήρχετο καταλαβεῖν τὴν εὐαγῆ μονήν. Μεγάλης δὲ αὐτῷ ἀπαντῆς γενομένης ὑπό τε τῆς μονῆς καὶ τοῦ ἐμπορίου μετὰ λιτῶν κηρῶν τε καὶ θυμιατηρίων καὶ μεγάλης ψαλμῳδίας καὶ εἰσερχομένων ἐν τῇ μονῇ, ἔφθασεν καὶ ὁ κληρικὸς καὶ πάλιν κινηθεὶς ἤρξατο πάσχειν δεινῶς καὶ κράζειν ὡς κατακαιόμενος παρ' αὐτοῦ καὶ τοὺς συνεπομένους αὐτῷ ἁγίους ἐξονομάζων καὶ συντασσόμενος ἐξέρχεσθαι ἀπὸ τοῦ πλάσματος. Ὁ δὲ ὅσιος εἰσελθὼν καὶ εὐξάμενος ἐν τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τοῦ ἁγίου Αὐτονόμου κατῆλθεν καὶ εἰς τὴν κατάθεσιν ἔνθα κατάκειται ὁ ἔνδοξος μάρτυς τοῦ Χριστοῦ καὶ περιεπτύ-*

33 *μυροσκόπην* P ‖ 38 *ἐσφάλησα* P ‖ 52 *Πιπέρης* P ‖ *σάββανα* P.

ξατο τὸ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον ποιήσας καὶ τὴν θείαν λειτουργίαν σὺν πᾶσιν αὐτοῖς. Τῇ δὲ ἐπαύριον πάλιν ἦλθεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ πασχικὸς κληρικὸς κράζων πολλὰ μετὰ καὶ ἄλλου πάσχοντος τῆς αὐτῆς μονῆς φυγόντος μὲν πρὸ δύο ἡμερῶν διὰ τὴν αὐτοῦ παρουσίαν, μὴ συγχωρηθέντος δὲ διὰ τῆς συνεπομένης αὐτῷ θείας δυνάμεως, ἀλλὰ συνελαθέντος πρὸς αὐτὸν καὶ φοβερῶς χειμαζομένου καὶ συντιθεμένου ὅτι « ἐξέρχομαι, ὦ σιδηροφάγε. » Ἐπιτιμηθέντες δὲ παρ' αὐτοῦ, ἀμφότεροι ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ εὐαγγελίου, τῆς θείας λειτουργίας γινομένης, κλάσαντες πρὸς μίαν κανδήλαν ἐρράγησαν εἰς τὸ ἔδαφος· καὶ ἐξῆλθον ἀπ' αὐτῶν τὰ δαιμόνια.

158. *Πολλοὶ δὲ ὄχλοι* (f. 256r) *συνέδραμον ἐκεῖσε πρὸς αὐτὸν ἀπὸ ὅλης τῆς ἄνωθεν καὶ τῆς κάτωθεν περιχώρου Ἑλενουπόλεως καὶ Πυλῶν καὶ ἐκ τῶν ὀρεινῶν, οἱ μὲν ἀσθενοῦντας ἐπιφερόμενοι, οἱ δὲ ἔλαιον ἢ οἶνον ἢ ὕδωρ εὐλογούμενον λαμβάνοντες παρ' αὐτοῦ εἰς ἀσθενούντων ἀνθρώπων τε καὶ ἀλόγων ἴασιν καὶ εἰς δένδρων καὶ ἀμπελῶν ἀρουρῶν τε καὶ κήπων ἀστοχούντων εὐφορίαν καὶ εἰς τόπων στοιχειαζομένων ἐλευθερίαν, ὥστε πολλὴν ἐκεῖ σύγχυσιν ὄχλων γενέσθαι ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἑσπέρας κατεχόντων αὐτὸν ἐπὶ τρίτην ἡμέραν. Εἶθ' οὕτως εὐλογήσας τὴν εὐαγῆ μονὴν καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἀδελφότητα ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν ὑποστρέφων πάλιν ἐπὶ τὴν πόλιν Νικομηδείας, συνερχομένων αὐτῷ καὶ τῶν τῆς ἐκεῖσε μονῆς καὶ τῶν τοῦ ἐκεῖσε ἐμπορίου, ἔτι δὲ καὶ τῶν ἐμπέριξ ἐμπορίων συμπροπεμπόντων αὐτὸν μετὰ κηρῶν καὶ θυμιατηρίων. Οἱ δὲ κατὰ τόπους τότε ἀκμὴν μαθόντες τὴν παρουσίαν αὐτοῦ μετὰ λιτῶν κηρῶν τε καὶ θυμιαμάτων αὐτῷ ὑπήντουν, καὶ οἱ μὲν κατὰ τὴν ὁδὸν ἠξίουν αὐτὸν ἐκνεύειν εἰς προάστεια ἀφορίαν ἔχοντα καὶ εἰς οἰνεῶνας τὸν καρπὸν ἀφανίζοντας ἐπὶ τὸ εὐχὴν ἐν αὐτοῖς χαρίσασθαι, ἄλλοι δὲ ἁλιεῖς μὴ ἀγρεύοντα τὰ δίκτυα προητοίμαζον καὶ καθήπλουν αὐτὰ εἰς τὴν ὁδὸν δι' ἧς εἶχεν ὁδεῦσαι εἰς τὸ περιπατῆσαι αὐτὸν ἐπ' αὐτὰ καὶ εὐλογηθῆναι πρὸς ἐπιτυχίαν ἄγρας, οἳ καὶ εὐθέως ἐχάλων αὐτὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ (f. 256v) καὶ παραυτὰ ἐνέκλειον πολλὴν ἄγραν ἰχθύων· λαβόντες δὲ ἀπ' αὐτῶν κατελάμβανον αὐτὸν δρόμῳ καὶ προσέφερον αὐτῷ εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ. Αὐτὸς δὲ εὐλογῶν αὐτὰ διεδίδου αὐτοῖς τε καὶ τοῖς εὑρισκομένοις πᾶσι.*

158. — 7 *στοιχειαζομένῳ* (a *στοιχεῖον, daemon*) ; cf. l. 35s. et § 164, l. 92 ‖ 13 *συμπροπέμποντες* P ‖ 23 *αὐτὸν*] *αὐτῷ* P

Φθάσας δὲ ἐν τῷ πορείῳ Διολκίδων ἀνῆλθεν ἐν τῷ σεπτῷ οἴκῳ τῆς παναγίας Θεοτόκου διὰ τὸν συνέχοντα αὐτὸν πολὺν ὄχλον καὶ ἐπιτελέσας ἐκεῖσε τὴν θείαν λειτουργίαν εὐλόγησεν τὸν λαὸν ποιήσας ἑκάστῳ ἀπόκρισιν καὶ ἀπέλυσεν αὐτοὺς πρὸς τὸ ὑποστρέφειν καὶ μὴ συντρίβεσθαι. Ἐμπορίστης δέ τις τῶν ἐκεῖσε, Στρατηλάτης ἐπιλεγόμενος, παρεκάλεσεν τοὺς συνόντας τῷ ἁγίῳ μοναχοὺς ἵνα πείσωσιν αὐτὸν μὴ πεζεῦσαι ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, ἀλλὰ πλόῳ χρήσασθαι ἐπὶ τὸ ἀντὶς μέρος τοῦ Ἐλαία, προφάσει δῆθεν τοῦ ἀέρος ἐπιβρόχου ὄντος, πρὸς τὸ εἰσελθεῖν αὐτὸν ἐν τῷ πλοίῳ αὐτοῦ καὶ εὐλογῆσαι αὐτό · ἦν γὰρ στοιχειαζόμενον ἐπιβλαβές τε καὶ ἐπιζήμιον καὶ τὰ δίκτυα δὲ αὐτοῦ πάντοτε ἀποτυγχάνοντα ἄγρας. Τῶν οὖν ἀδελφῶν ὑπομνησάντων αὐτὸν πλόῳ μᾶλλον χρήσασθαι, πεισθεὶς ὁ μακάριος μάλιστα διὰ πολλὴν ὄχλησιν εἰσῆλθεν ἐν τῷ πλοιαρίῳ τοῦ ἱκετεύσαντος, καὶ οὕτως ὁ πολὺς ὄχλος καὶ οἱ πλείονες τοῦ ἁγίου Αὐτονόμου ἀπολυθέντες ὑπέστρεψαν. Πολλὰ μέντοι πλοιάρια κατὰ πίστιν συνεπέρασαν μετ' αὐτοῦ μέχρι τοῦ Ἐλαία. Μαθὼν δὲ περὶ τοῦ δικτύου ὅτι ἀνενέργητόν ἐστιν πρὸς τὴν θήραν, εὐλογήσας αὐτὸ ὁ σημειοφόρος ἐκέλευσεν βαλεῖν αὐτὸ εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς ἄγρας, καὶ τούτου γενομένου ἐγεμίσθη (f. 257r) τὸ δίκτυον ὥστε μόλις αὐτὸ ἐκβαλεῖν εἰς τὴν γῆν. Καὶ ἐπλήρωσαν τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐκ τῶν ὀψαρίων · ἐξ ὧν ἕνα κόφινον πλήσαντες προσήγαγον αὐτῷ εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ. Εὐλογήσας δὲ αὐτά, ἕνα ὀψάριον λαβὼν ἐξ αὐτῶν τὰ ἄλλα πάντα διέδωκεν τοῖς εὑρεθεῖσιν · εὐλογήσας δὲ καὶ ἀπολύσας πάντας τοὺς μετὰ τῶν καράβων συνελθόντας αὐτῷ ἐμπορευτάς, αὐτὸς ἀνελθὼν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἡρακλείου καὶ εὐξάμενος ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν πόλιν Νικομηδείας.

159. Πολλοὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν ἐκεῖσε τόπων συνέτρεχον εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ εἴς τε ἀμπελῶνας καὶ διαφόρους τόπους ἐπὶ εὐλογίᾳ ἐκνεύοντες αὐτόν, πολλοὶ δὲ ἀπὸ ὄπισθεν κατέτρεχον αὐτῷ ἐπὶ τὸ ἀξιωθῆναι τῆς εὐχῆς αὐτοῦ. Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ Νικομηδέων πόλει, ἀπαντῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν ἐκεῖσε μεγάλης γενομένης, παρεγένετο ἐν Ὀπτατιαναῖς καὶ εὗρεν ἐκεῖ πολὺν ὄχλον αὐτὸν ἀναμένοντα, καὶ ἀπολύσας τοὺς συνελθόντας αὐτῷ μοναχοὺς ἐκ τοῦ ἁγίου Αὐτονόμου ἐκαθέσθη παρὰ τῇ πλατάνῳ καὶ ἀπεδέχετο αὐτοὺς ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν ποιῶν ἀπόκρισιν. Ἦλθεν δὲ καὶ σχολάριος ὀνόματι Μαρτῖνος, λωροτόμος ἐκ τῆς αὐτῆς

26 ἐν τῷ iteravit P ‖ 36 ἐπίβλαβη (cf. ὑγιῆ, **154**, 21) P ‖ 49 ἕνα sic P.

πόλεως ὤν, βλάσφημος πάνυ, καὶ ἐγγίσαντος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· « οἶδας, τάπεινε, ὅτι βλάσφημος εἶ καὶ πάντοτε τὸν θεὸν παροργίζεις καὶ ἀθετεῖς; Διόρθωσαι οὖν ἵνα καὶ ὁ θεὸς εὐίλατός σοι γένηται, ἐπεὶ ἐὰν ἐπιμένῃς κακός, μέλλεις ἀποθνῄσκειν. » Ὅπερ καὶ γέγονεν, ἀδιορθώτου αὐτοῦ διαμείναντος καὶ χαλεπῶς τὸν βίον διεξελθόντος.

Εὗρεν δὲ πρὸς τὴν πλάτανον ἄνθρωπον παραλυτικὸν (f. 257v) *ἐπὶ ζῴου ἐλθόντα καταδεδεμένον, καὶ ἐπιθεὶς τὸν πόδα ἐπὶ τὸ στῆθος καὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ ἐπηύξατο αὐτῷ καὶ κατασχὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥλκυσεν λέγων· « ἔγειρε, ἄνθρωπε, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. » Ὁ δὲ ἀπεκρίθη αὐτῷ· « οὐ δύναμαι, δέσποτα, ἔχω γὰρ πολλὰ ἔτη κατακείμενος πάρετος, μὴ δυνάμενος πόδα στῆσαι εἰς τὴν γῆν. » Αὐτὸς δὲ ἔφη αὐτῷ· « ἀδελφέ, γίνου πιστὸς καὶ μὴ ἄπιστος. Εἶπόν σοι· ἔγειρε, καὶ δεῦρο περιπάτη. » Καὶ σύρας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν· καὶ ἤρξατο περιπατεῖν αἰνῶν καὶ δοξάζων τὸν θεόν, καὶ οὕτως ἀπῆλθεν ὑγιής.*

Ἄλλος δέ, κληρικὸς ἐπιλεγόμενος Τράγος τῆς Βιθυνίας, ἔχων φήμας φαρμακείας, ἦλθεν δρόμῳ μετὰ δακρύων πολλῶν καὶ προσεκύνει αὐτῷ λέγων· « ἐλέησόν με, ἄξιε τοῦ θεοῦ, τὸν θεὸν τὸν δεδωκότα σοι τὴν ἑαυτοῦ χάριν, πληροφόρησόν με, ὅτι δύο εἶχον τέκνα καὶ τὸ ἓν ὑπὸ λύκου ἔμπροσθέν μου ἡρπάγη καὶ κατεβρώθη, τὸ δὲ ἄλλο ἀφανὲς γέγονε καὶ οὐ γινώσκω τί αὐτῷ συνέβη ἢ ποῦ ἀπέλθω δι' αὐτὸ οὐκ ἐπίσταμαι. » Εἶπεν δὲ αὐτῷ· « ὕπαγε, τὸ ἄλλο εἰς τὸν Ψίλιν ποταμὸν εὑρίσκεις τεθνηκός. Καὶ διόρθωσαι μετανοήσας τῷ θεῷ. » Ὁ δὲ ἀπελθὼν οὕτως εὗρεν εἰς τὸν Ψίλιν ποταμὸν τὸ τέκνον αὐτοῦ τεθνηκός.

Σχολάριος δέ τις Θεόδωρος ὀνόματι, †ἀποκαστα†, πατὴρ τῆς αὐτῆς πόλεως γενόμενος, συνεσχέθη ὑπὸ δαίμονος καὶ ἐκστὰς τὰς φρένας τά τε μεσήμβρια καὶ τὰς νύκτας ἐγύρευεν τρέχων καὶ ξύλον ἁρπάζων ὄντινα εὕρισκεν, ἐπλήγου ἀχρείως καὶ εἴ τι δᾶν (f. 258r) *ηὕρισκεν κατέκλα καὶ πολλὰ ἄτακτα ἐποίει καὶ ἐπιζήμια, κράζων μεγάλῃ φωνῇ καὶ ἀπρεπεῖς λόγους ἐκφέρων. Μαθόντες δὲ τὴν παρουσίαν τοῦ σημειοφόρου πατρὸς ἥ τε γυνὴ αὐτοῦ καὶ οἱ ἐκ τῆς πρώτης γυναικὸς αὐτοῦ γυναικάδελφοι Θεόδωρος καὶ Ἄνθιμος καὶ Πρωτάσιος, φαβρικήσιοι ὄντες,*

159. — 11 *αὐτοῦ* scripsi : *αὐτὸν* P, an recte ? ‖ 35 *Ψίλιν* cf. supra, § 49, l. 25, et Dörner, P. W. Suppl. IX 1305 ‖ 38 an *ἀπὸ Καστα<νέας>?* ‖ 40 *μεσεμβρα* P ‖ 46 *Πρότασις* P

κατέχοντες αὐτὸν ἀσφαλῶς ἤγαγον ἐν Ὀπτατιαναῖς, καὶ ἑστὼς πρὸς τὴν πλάτανον ἤρξατο διατανύεσθαι. Οἱ δὲ κρατοῦντες αὐτὸν γυναικάδελφοι αὐτοῦ ἐνέκραζον αὐτῷ λέγοντες· « πάλιν ὁ αὐτὸς εἶ καὶ οὐκ ἠρεμεῖς, ἀλλὰ ἀστατεῖν ἐνθυμεῖσαι; στῆθι μετὰ ἐπιστήμης. » Ὁ δὲ ἀπεκρίθη αὐτοῖς· « τί με ἠγάγετε ὧδε; καίει με ὁ ἅγιος ἄνθρωπος οὗτος, καὶ οὐ δύναμαι ὧδε εἶναι. Ὑπάγετε, ἀναχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ, ἐπεὶ ὄντως ἐὰν δυνηθῶ κρατῆσαι τοῦ λαιμοῦ τὸ κάρυον τινὸς ἐξ ὑμῶν, οὐκ ἀφίω αὐτὸν σκαρίσαι ἢ ἔτι ζῆσαι. » Εὐθέως δὲ αἱ ζῶναι τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἐλύθησαν ἑαυταῖς· καὶ τὰς χεῖρας αὐτὰς ὀπισθάγκωνα † δήσας † καὶ τοὺς πόδας † συσφίγξας †, ῥαγεὶς εἰς τὴν γῆν ἐκυλίετο πρὸς τὴν πλάτανον. Ἡ δὲ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οἱ αὐτοῦ γυναικάδελφοι καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν πρώτων τῆς πόλεως ἐκεῖ εὑρεθέντες παρεκάλεσαν τοὺς συνόντας μοναχοὺς τῷ ὁσίῳ ἵνα ἀναγάγωσιν αὐτὸν προτοῦ πολὺς ὄχλος καταβῇ. Καὶ τούτου γενομένου πεσὼν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐκυλίετο. Τοῦ δὲ ὁσίου ἠρέμα δεδωκότος αὐτῷ τῇ χειρὶ εἰς τὸν αὐχένα καὶ ποιοῦντος αὐτῷ εὐχήν, ἔκραζεν ἐκεῖνος· « τὸν σφόνδυλόν μου ἔκλασεν ὁ σφονδυλοκλάστης οὗτος. » Καὶ εὐθέως ὀλιγωρήσας (f. 258[v]) *ἐγένετο ἄφωνος. Κελεύσαντος δὲ αὐτοῦ μετέθηκαν αὐτὸν εἰς ἓν μέρος τοῦ οἴκου ἕως οὗ ἔλθῃ εἰς ἑαυτόν. Καὶ μετὰ μικρὸν γενόμενος εἰς ἑαυτὸν ἤρξατο φρονεῖν καὶ μετὰ αἰδοῦς καὶ πολλῆς συνέσεως αὐτῷ ἀπολογούμενος καὶ λέγων· « ὅταν εἰς τοὺς ἐγκλειστοὺς ἄλλοτέ ποτε ἀνήρχου, δέσποτα, κἀγὼ συνανῆλθον τῷ κυρίῳ, καὶ ἱδρώσαντός σου εἰς τὸ ἀνώφορον δέδωκα τὸ ἀλλαξιμάριόν μου καὶ ἐσφογγίζου, καὶ εἶχον αὐτὸ πίστει ἐν τῷ σκεβρίῳ μου, καὶ ἕως οὗ εἶχον αὐτὸ οὐδέν μοι κακὸν συνέβη ποτέ, ἀλλὰ φυλακτήριόν μου ἦν, καὶ πῶς οὐκ οἶδα παρέπεσεν καὶ ἀφανὲς ἐγένετο. » Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· « πίστευσον, ἀδελφέ, προκατέλαβεν ὁ ἅγιος Γεώργιος εἰς βοήθειάν σου, ἐπεὶ ἐκινδύνευες καὶ μωρόπληγος ἀπήρχου. » Καὶ ἐπευξάμενος αὐτῷ ἀπέλυσεν αὐτὸν ἐρρωμένον.*

Ἄλλο δὲ κοράσιον ὡς ἐτῶν δεκαοκτὼ ἦλθεν πρὸς αὐτὸν ἐν Ὀπτατιαναῖς· κατελθόντος δὲ αὐτοῦ ἐκ τοῦ μητάτου ἤρξατο δεινῶς ἐνοχλεῖσθαι ἡ κόρη ὑπὸ τοῦ δαίμονος καὶ ἀποκράζειν πολλά·

49 *αὐτῷ* scripsi : *αὐτὸν* P ‖ 55 *ζῶναι* scripsi : *ὠζαι* P, quod non intellego ‖ 60 *ἀναγάγουσιν* P ‖ 71 *ἀλλαξιμάριον*, cf. LSJ. *Suppl.* (1968), p. 8 ‖ *ἐσφονγίσου* P ‖ 72 *σκεβρίῳ* : cf. Du Cange (= *cista, arca, κιβώτιον*) et L. Rydén, *Leben des hl. Narren Symeon...* (Uppsala, 1963), 161, 18 *τὸ σκευρίν σου* (cf. index, 201) ‖ 76 *μωρόπληγος* scripsi : *μονόπληγος* P.

αὐτοῦ δὲ ἀπερχομένου λειτουργῆσαι εἰς τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου Ἀνθίμου, κατηκολούθει αὐτῷ ὄπισθεν ἡ κόρη δεινῶς χειμαζομένη. Εἰσελθὼν δὲ καὶ εὐξάμενος ἐν τῷ εὐκτηρίῳ ἐπετίμησεν τῷ ἀκαθάρτῳ πνεύματι κελεύσας αὐτῷ ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ εὐαγγελίου ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ πλάσματος. Ἐν τῷ οὖν λειτουργεῖν αὐτὸν ἀνελθόντος τοῦ εὐαγγελίου, ἐρράγη εἰς τὰ εἴσοδα τοῦ θυσιαστηρίου ἡ κόρη, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ δαίμων, καὶ ἀπῆλθεν ὑγιὴς εἰς τὰ οἰκεῖα.

Οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει καὶ περὶ τὸ τεῖχος (f. 259^{r}) *ἐγκλειστοὶ ἔπεμψαν αὐτῷ διὰ διπτύχων δεήσεις ἵνα ἐπισκέψηται αὐτοὺς πρὸς τὸ ἀξιωθῆναι τῆς εὐχῆς αὐτοῦ. Ἐξελθὼν οὖν περιήρχετο εἰς πάντας αὐτούς. Ἐν οἷς καὶ εἰς τὸν θεοφιλέστατον Ἰωάννην τὸν Σύρον ἐγκεκλεισμένον εἰς τὸν εὐκτήριον οἶκον τοῦ Ἀρχαγγέλου τοῦ ἐπιλεγομένου Εἰς τὰ Χορτοκόπια παραγενόμενος καὶ συντυχὼν αὐτῷ καὶ ἐπευξάμενος ἀπῆλθεν εἰς τὴν παρθένον Μοσχοῦν ἐγκεκλεισμένην εἰς τὸν οἶκον τῆς Θεοτόκου εἰς τὴν Καρύαν. Ἥτις ῥίψασα ἑαυτὴν ἐπὶ πρόσωπον ἔκλαιεν πολλά, δεομένη αὐτοῦ εὔξασθαι αὐτῇ διά τινα πειρασμὸν συμβεβηκότα αὐτῇ. Αὐτὸς ἐπιγνοὺς τὰ κατ' αὐτὴν εἶπεν αὐτῇ· « ἐὰν λέγῃς μοι ὅτι διορθοῦσαι, ἐγώ σοι ἀντιφωνῶ πρὸς τὸν θεόν. » Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο ὀδυρομένη· « ναί, δέομαί σου, δέσποτα καὶ πάτερ ἅγιε. » Εὐξάμενος δὲ ὑπὲρ αὐτῆς καὶ νουθετήσας αὐτὴν πολλὰ παρέθετο τῷ θεῷ. Ἥτις ἔκτοτε ἔστη πάνυ καλῶς βιώσασα.*

160. *Ἐκεῖθέν τε ἐξελθὼν ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἐν ὁσίᾳ τῇ μνήμῃ Τρύφωνα τὸν μετὰ χρόνους τινὰς μητροπολίτην γενόμενον τῆς αὐτῆς πόλεως. Ὃς ἰδὼν αὐτὸν καὶ χαρᾷ πολλῇ πληρωθεὶς ἔλεγεν· « καλῶς ἐλήλυθας, ἄξιε δοῦλε τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ ἡμῶν πνευματικέ, ἐκοπίασας ὡς ποιμὴν διὰ τὴν ἐπιμέλειαν ἡμῶν τῶν σῶν προβάτων, τὸν ἀρχιποίμενά σου καὶ διδάσκαλον Χριστὸν μιμούμενος. Ἀλλ' αὐτός σοι ὁ ἐμβαλὼν ἐπισκέψασθαι τὴν ἀναξιότητα ἡμῶν δώῃ σοι τὸν ὑπὲρ ἡμῶν μισθὸν καὶ διὰ τῶν ὁσίων σου εὐχῶν σώσῃ ἡμᾶς. » Γενομένης δὲ* (f. 259^{v}) *εὐχῆς ὑπὸ τοῦ ὁσίου, ἠσπάσαντο ἀλλήλους ἐλειτούργησάν τε καὶ μετέλαβον ἅμα ἐν πολλῇ χαρᾷ καὶ εὐφροσύνῃ.*

Ἐκεῖθέν τε αὐτοῦ ἐξελθόντος, ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ θεοφιλέστατος Στέφανος ὁ πτωχοτρόφος καὶ δεηθεὶς αὐτοῦ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν πύργον ἐν ᾧ εἶχεν τὸν οἰνεῶνα εἰς τὸ εὐκτήριον τῆς Θεοτόκου· καὶ προτρεψάμενος αὐτὸν συνῆλθεν αὐτῷ ἐν Ὀπτατιαναῖς, ἐκεῖθέν τε ἐξελθὼν ἐξώρμησεν ἐπὶ τὴν ἰδίαν πατρίδα.

Καταλαβόντος δὲ αὐτοῦ τὸ Ἕβδομον, ἐγένετο αὐτῷ ἑτοιμασία ἐκ τῶν προσπιπτόντων αὐτῷ τῆς μητροπόλεως ἐνδόξων ἀνδρῶν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ οἴκῳ τοῦ ἁγίου Διονυσίου καὶ κατέλυσεν ἐκεῖ. Καὶ ἰδοὺ καμηλάριός τις ὀνόματι Σέργιος ἐλθὼν προσέπεσεν αὐτῷ λέγων ὅτι « ἔχω καμήλους βοσκομένας ἐν τῷ πλησίῳ ὄρει καὶ ἡ μία αὐτῶν ἡ χρήσιμος δαιμονίζεται καὶ οὐ δυνάμεθα ἀπελθεῖν ἔγγιστα αὐτῆς διότι κατατρώγει τὸν πλησιάζοντα αὐτῇ. » Καὶ λέγει αὐτῷ · « ἄπελθε καὶ ἀπὸ μήκοθεν ἐπίκραξον αὐτῇ ὅτι "ἐδήλωσέν σοι Θεόδωρος ὁ Σικεών · τάχιον δεῦρο πρός με, μηδένα εὑρισκόμενον ἀδικοῦσα". » Ἀπελθὼν δὲ ὁ καμηλάριος εἶπεν ταῦτα τῇ καμήλῳ · καὶ εὐθέως ἐπέδωκεν ἑαυτὴν καὶ δρόμῳ ἦλθεν πλησίον τῆς ἐκκλησίας, τοῦ καμηλαρίου προτρέχοντος ἔμπροσθεν αὐτῆς · ὃς εἰσελθὼν ἀνήγγειλεν αὐτῷ. Αὐτὸς δὲ πάλιν εἶπεν αὐτῷ · « ὕπαγε, εἰπέ αὐτῇ ὅτι "ἐδήλωσέν σοι ἵνα κοιμηθῇς ἔγγιστα τῶν † τοιλεώνων †". » Τοῦ δὲ ἐξελθόντος καὶ εἰπόντος αὐτῇ, παραυτὰ ἐκοιμήθη. Ἐν τῷ οὖν ἐξέρ(f. 260ʳ)*χεσθαι αὐτὸν τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τὸ ὁδεῦσαι, ἔστη πρὸς τὴν κάμηλον ποιῶν τὴν σφραγῖδα ἐπ' αὐτήν · ἡ δὲ ἔστρεψεν τὸν τράχηλον αὐτῆς καὶ ἀπήγαγεν τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ὀπίσω ὡς μὴ θέλουσα αὐτὸν ὁρᾶν. Αὐτὸς δὲ ὁ ἀληθῶς σημειοφόρος ἐνέκραζεν αὐτῇ λέγων · « σοὶ λέγω τῷ δαίμονι, ὧδε φέρε τὴν κεφαλήν. » Καὶ εὐθέως ἐπιστρέψας τὴν κεφαλὴν ἐγγὺς αὐτοῦ ἔχανεν καὶ ἤρξατο ὠρύεσθαι καὶ ὀλολύζειν ὡς ἐν δείγματι πασχικοῦ, καὶ οὔσης αὐτῆς κεχαμμένης ἐνεφύσησεν εἰς τὴν ὄψιν αὐτῆς καὶ ἐνέπτυσεν ἐν τῷ στόματι αὐτῆς. Καὶ εὐθέως ἔφυγεν ἀπ' αὐτῆς τὸ δαιμόνιον · καὶ ὀλιγωρήσασα ἔπεσεν ὡς νεκρὰ καὶ ἴδρωσεν πολλά, ὥστε σταλαγμῶν πλῆθος ἀπορρεῖν ἀπ' αὐτῆς · καὶ μετὰ μικρὸν ἐλθούσης αὐτῆς εἰς ἑαυτήν, εἶπεν τῷ καμηλαρίῳ ὁ τοῦ Χριστοῦ θεράπων · « ἰδοὺ ἀπέχεις τὸ ἄλογόν σου ὑγιές, ὕπαγε, κάμε καὶ δόξαζε τὸν θεόν. » Καὶ λαβὼν αὐτὴν ἀπῆλθε χαίρων καὶ κάμνων μετ' αὐτῆς ἐπὶ ἔτη πολλά, ἀνενοχλήτου αὐτῆς τοῦ λοιποῦ διαμεινάσης.*

Ἐξελθόντος δὲ τοῦ ὁσίου καὶ ὁδεύοντος τὴν ἐπὶ Σύνας ὁδόν, ἰδοὺ ἡ πανδόκισσα τοῦ Ἑβδόμου, Κυριακὴ καλουμένη, ἀγκίλλα τοῦ πάνδοχος, τότε μαθοῦσα τὴν αὐτοῦ πάροδον κατεδίωκεν τοῦ καταλαβεῖν αὐτόν · εἶχεν γὰρ σύριγγα δυσίατον εἰς τὸν κά-

160. — 31 *τοιλεώνων* an nomen loci? ‖ 35 *θέλουσαν* P ‖ 38 *ἐπιστρέψας*, sc. daemon ‖ 39 *ὀρύασθαι* P (an pro *ὠρύσασθαι?*) ‖ 50 *ἀγκίλλα* scripsi : *τάγκιλλα* P

λαμον τοῦ ποδός, ὥστε τὸ ὀστοῦν γυμνὸν φαίνεσθαι· καὶ ἀπὸ μήκοθεν ἰδοῦσα αὐτὸν ὁδεύοντα πλησίον ἐν τῷ Δεκάτου πανδοχείῳ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἡ γυνὴ προσκυνοῦσα αὐτόν. Αὐτὸς δὲ καθήμενος εἰς τὸν βαδιστὴν ἐπέσκηψεν (f. 260ᵛ) *καὶ εἶπεν τοῖς συμπορευομένοις· « μείνωμεν, τέκνα, τὸ ἐρχόμενον πρὸς ἡμᾶς γύναιον », καὶ ἔπεμψεν δύο ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ ἀγαγεῖν αὐτήν. Ἐλθούσης δὲ αὐτῆς, μαθὼν δι' ἣν αἰτίαν ἐπεδίωξεν, προσέταξεν αὐτῇ γυμνῶσαι τὸν κάλαμον τοῦ ποδὸς αὐτῆς, καὶ πτύσας τρίτον εἰς τὸ πάθος τοῦ σύριγγος ἐπηύξατο καὶ εἶπεν αὐτῇ· « ὕπαγε, γυνή, καὶ γίνου ὑγιής, ἡ γὰρ πίστις σου σέσωκέν σε. » Ἥτις ὑποστρέψασα εἰς τὸ πανδοχεῖον αὐτῆς ἔκτοτε ὑγιὴς ἀπεκατέστη.*

Αὐτὸς δὲ ὁδεύσας ἔμεινεν εἰς Σύνας, καὶ φθάσαντος τὸν τοῦ Γάλου τόπον, ὑπήντησαν αὐτῷ οἱ τῆς τοῦ Γάλου χώρας τοῦ τε ἄνωθεν καὶ τοῦ κάτωθεν δήμου μετὰ λιτῶν παρακαλοῦντες αὐτὸν δεηθῆναι τοῦ θεοῦ ὑπὲρ αὐτῶν πρὸς τὸ λωφῆσαι αὐτοῖς τὰς δοθείσας μεγάλας πληγάς· θνῆσις γὰρ πολλὴ ἀνθρώπων καὶ βοῶν ἦν ἐν αὐτοῖς. Κελεύσας δὲ αὐτοὺς συναχθῆναι πάντας καὶ τὰ ἄλογα αὐτῶν ἐν τῇ πεδιάδι πλησίον τοῦ χωρίου Μουρτίνου ἔστη δεόμενος τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ζωῆς καὶ ὑγείας, εὐλογήσας δὲ καὶ ὕδωρ ἐρράντισεν ἅπαντας· καὶ χάριτι τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ εὐθέως ἐστάθη τὸ ἐν αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἀλόγοις αὐτῶν θανατικόν· ὅθεν καὶ χάριν μνήμης τῶν τούτου θαυμάτων παρεκάλεσαν αὐτὸν ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ στῆσαι προσκύνημα τοῦ τιμίου σταυροῦ, ὅπερ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἵσταται.

161. *Ἀπολυθεὶς δὲ παρ' αὐτῶν ὥδευσεν καταλαβὼν τὴν μονὴν αὐτοῦ. Τὸ δὲ ἐν τῇ τῶν Γερμίων πόλει κοσμοθεώρητον μέγιστον θαῦμα οὐ δίκαιον παρασιωπῆσαι· ὅπερ* (f. 261ʳ) *πολὺς κόσμος πιστῶν τε καὶ ἀπίστων ἰδὼν ἐθαύμασεν. Ἐν ταύτῃ γοῦν τῇ προρρηθείσῃ πόλει ὁ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τῆς προεδρίας ἡγούμενος Ἰωάννης τοὔνομα ἠθέλησεν ποιῆσαι κιστέρναν ἐπὶ τὸ δυτικὸν μέρος τῆς πόλεως καὶ ἐποίησεν ὄρυγμα γενέσθαι μέγιστον. Πολλῶν δὲ μνημάτων ἐκεῖ ὄντων ἀρχαίων ἀνορυχθέντων, ἐκ ταύτης τῆς προφάσεως πολὺ πλῆθος πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐνέσκηψεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις τῆς πόλεως πλουσίων τε καὶ μετριωτέρων, καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν ἐλευθέρων τοὺς ἐνεργουμένους υἱοὺς*

54 an <τοῦ> *Δεκάτου?* ‖ 56 *ἐπέσκεψεν* P.

161. — 2 *Τὸ δὲ* hinc resumit A (cf. supra, ad § 81-160) ‖ *Γερμίων*] *Θερμίων* P hic tantum ‖ 4 *ἐν* om. A ‖ 5 *ἐκεῖνον* P ‖ 6-7 *ποιῆσαι... ἐποίησεν* om. P ‖ 9 *ταύτης* + *οὖν* A ‖ 11 *οἱ μὲν ἐκ τῶν* P : *τῶν μὲν* A

αὐτῶν καὶ θυγατέρας ἢ προσγενεῖς διὰ τὴν αἰδῶ καὶ τὴν πρόληψιν ἔνδον ἔχοντες συγκεκλεισμένους οὐ συνεχώρουν προελθεῖν πρὸς τὸ μὴ γνωσθῆναι αὐτῶν τὴν συμφοράν, ἐκ δὲ τῶν τοῦ λεπτοῦ δήμου ἐνεργουμένων ἐπληροῦτο ὁ σεπτὸς οἶκος τοῦ ἁγίου Ἀρχαγγέλου, πασχόντων αὐτῶν ἀγρίως καὶ πολλαῖς ὕβρεσι καὶ λοιδορίαις σκωπτόντων τὸν ἐπίσκοπον· ὅσον τε ὁ χρόνος προέβαινεν, τοσοῦτον πλείονες ἐγίνοντο οἱ ἐνεργούμενοι καὶ πάσχοντες. Ἰδόντες οὖν τὴν συνέχουσαν αὐτοὺς ἀνάγκην οἱ τῆς πόλεως ἔπεμψαν πρὸς τὸν μέγαν δοῦλον τοῦ θεοῦ Θεόδωρον εἰς τὸ μοναστήριον ἄνδρας ἐξ αὐτῶν †εἰς οὓς† αὐτὸς ἐπληροφορεῖτο δι' αὐτῶν, πολλαῖς παρακλήσεσιν ἀξιοῦντες αὐτὸν παραγενέσθαι πρὸς αὐτοὺς ὡς ἐν προφάσει προτροπῆς, τοῦ καὶ αὐτὸν εὔξασθαι εἰς τὸν παρ' αὐτοῖς ὄντα σεβάσμιον ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀρχαγγέλου καὶ αὐτοὺς τῆς εὐλογίας αὐτοῦ ἀξιωθῆναι. Ἦν δὲ ὁ μακάριος οὗτος ταξάμενος εὐχὴν ἐκεῖσε τελέσαι, δι' ἥνπερ καὶ ἠνέσχετο συνελθεῖν (f. 261v) τοῖς ἀποσταλεῖσιν πρὸς τὸ ἀποδοῦναι καὶ τὸ τῆς εὐχῆς χρέος. Ἀπερχομένου δὲ αὐτοῦ καὶ πλησιάσαντος τῇ πόλει ἔγνωσαν τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα τὴν αὐτοῦ παρουσίαν καὶ ἐνεργήσαντα ἐν τοῖς ἀνθρώποις εἰς οὓς ὑπῆρχον ὑπήντησαν αὐτῷ ἀπὸ σημείων τριῶν τῆς πόλεως ἐν τῷ προαστείῳ Βεκούσαις ὀλολύζοντα φωνῇ μεγάλῃ διὰ τὴν κατ' αὐτῶν οὖσαν ἐπιστασίαν αὐτοῦ. Ἐξῆλθεν δὲ μετὰ λιτῆς καὶ πᾶσα ἡ πόλις εἰς συνάντησιν αὐτοῦ. Εἰσελθὼν δὲ ὁ τοῦ θεοῦ δοῦλος ἐν τῇ πόλει ηὔξατο εἰς τὸν σεβάσμιον οἶκον τοῦ ἐνδόξου Ἀρχαγγέλου καὶ συνέτυχεν τῷ ἐπισκόπῳ Ἰωάννῃ ἀσθενοῦντι παρακαλούμενος ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν τῆς πόλεως πολλὰ ἐπὶ τῇ τῶν πασχόντων θεραπείᾳ. Ἔλαβεν δὲ ἐν τῷ κατηχουμενίῳ ἔχειν τὸ καταγώγιον αὐτοῦ καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς πασχικοὺς ἤρξατο ἀνετάζειν τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα τῇ τοῦ κυρίου χάριτι λέγων· « πῶς καὶ διὰ τί ὑμεῖς ἀκάθαρτοι ἐτολμήσατε εἰσελθεῖν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατ' εἰκόνα ὄντας θεοῦ; » Τὰ δὲ ἀποκριθέντα εἶπον· « οὐκ ἐσμὲν ἡμεῖς αἴτιοι, ὦ σιδηροφάγε, ἀλλ' ὁ ἐπίσκοπος τῆς πόλεως. Οὗτος γὰρ ἡμᾶς παρεσκεύασεν ἐξελθεῖν καὶ ἐνεργῆσαι ἐν τοῖς πλάσμασι τούτοις διὰ τὸ ὀρύξαι αὐτὸν τὸν τόπον ἡμῶν διὰ ἰδίας αὐτοῦ ἡδονάς· ὅθεν καὶ εἰς ὀργὴν ἐτράπημεν, ὅτι οὐδὲ τὸν εὐτελῆ

12 τὸ αἰδὼς A ‖ 13 πρὸς P : διὰ A ‖ 16 αὐτῶν om. P ‖ 17 τε P : δὲ A ‖ 21 εἰς οὓς A (cf. infra, l. 119) ‖ 22 ἀξιοῦντες PA, sc. οἱ τῆς πόλεως (l. 19) ‖ 27 ἀποσταλθεῖσιν A ‖ 30 ἐν om. A ‖ 31 Βεκκούσαις A ‖ 33 αὐτοῦ P : τούτου A ‖ καὶ om. A ‖ 34 δοῦλος P : θεράπων A

τόπον ἡμῖν τῶν μνημάτων παραχωροῦσιν διὰ τὴν ἀκόρεστον αὐτῶν ἀπληστίαν· ἐπεὶ οὐκ ἂν ἀφ' ἑαυτῶν τοῦτο τολμῆσαι ἐπεχει-(f. 262r)ροῦμεν ἐν τοῖς χρόνοις σου, τὸ καθ' ἡμῶν θρασύ σου καὶ ἀπότομον εἰδότες.» Ἔφη αὐτοῖς ὁ ἅγιος· « μηδεὶς ὑμῶν ἀπολειφθήτω ἐλθεῖν τῇ αὔριον· κελεύσει γὰρ τοῦ παντοκράτορος θεοῦ καὶ τῆς παναγίας καὶ ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τοῦ τε ἁγίου Ἀρχιστρατήγου καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ἐξελθεῖν ἔχετε ἀπὸ τῶν πλασμάτων καὶ εἰς τὸν τόπον ὑμῶν εἰσελθεῖν. » Τὰ δὲ ἀναβοήσαντα εἶπον· « σὺ ἔνδος ἡμῖν, ὦ δαιμονιοφάγε, πορνογέννητε, καὶ μὴ καθ' ἡμῶν ἐντύγχανε, ἐπεὶ ὧν εἶπας κελεύσει ἐξέρχεσθαι ἡμᾶς, αὐτοὶ παραχωροῦσιν ἡμῖν παιδεύειν τούτους ἵνα σωφρονίζωνται καὶ μὴ εἰς αἰσχρὰ ἔργα ἐκτρέπωνται· διὸ οὐ βουλόμεθα ἐξελθεῖν ἐκ τῶν πλασμάτων τούτων, ὦ σιδηροφάγε.» Ἐπιτιμήσας δὲ αὐτοῖς τῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ ἐν αὐστηρῷ βλέμματι προσέταξε λέγων· « λάβετε φιμὸν τοῦ μὴ λαλεῖν καὶ δότε τὸν νοῦν τοῖς πλάσμασι», καὶ εὐθέως ἔπεσαν εἰς τὸ ἔδαφος ἔνδοσιν δεδωκότα. Προσέταξε δὲ τοῖς τῆς πόλεως κηρύξαι λιτὴν εἰς τὴν αὔριον. Τῇ οὖν ἐπαύριον συναχθέντων τῶν τε τῆς αὐτῆς πόλεως τῶν Γερμίων καὶ τῶν τῆς πλησίον πόλεως Γολεούντων ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀρχαγγέλου, καὶ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Στεφάνου Κλανεοῦ καὶ ἄλλου ἁγιωτάτου ἐπισκόπου ἑτέρας πόλεως ἐκεῖ τότε εὑρεθέντων ἕνεκα τοῦ θεοφιλεστάτου πρωτεκδίκου καὶ πρωτοπρεσβυτέρου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως τότε κατελθόντος ἀπὸ τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ αὐτῇ (f. 262v) πόλει τῶν Γερμίων, καὶ τῶν πασχικῶν δὲ τῶν ἐν φανερῷ πάντων συναθροισθέντων καὶ παιδευομένων ἀγρίως καὶ βίας ἐκβοώντων ὑπὸ τοῦ ἁγίου πάσχειν, ἐξέβαλεν τὴν λιτὴν ὁ πανάγιος δοῦλος τοῦ θεοῦ, καὶ ἐλιτάνευσαν κύκλῳ περιελθόντες πᾶσαν τὴν πόλιν. Καὶ παρεγένοντο εἰς τὸν τόπον τὸν ὀρύχθέντα, ἐξ οὗπερ καὶ ἡ πρόφασις τῆς τοιαύτης ἐνεργείας γέγονε. Ποιήσας δὲ εὐχὴν ὁ μακάριος ἐπέτρεπεν ἐπιστρέφειν αὐτοὺς τὴν λιτὴν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου· οἱ δὲ πρῶτοι τῆς πόλεως ἅμα παντὶ τῷ κλήρῳ ἤρξαντο ἱκετεύειν αὐτὸν λέγοντες· « δεόμεθά σου, πάτερ ἡμῶν ἅγιε, μὴ μετέλθῃς ἐκ τοῦ

49s. τὸ... εἰδότες P : ἰδόντες σου τὸ καθ' ἡμῶν θρασὺ καὶ ἀπότομον A ‖ 53 ἁγίου P : μεγάλου A ‖ 58 ἔργα P : πράγματα A ‖ 61 μὴ om. A ‖ 64s. τῶν τε τῆς αὐτῆς A : τῆς τε αὐτῆς P ‖ 67 Στεφάνου om. P ‖ 68 ἕνεκα P : καὶ A ‖ 73 ὑπὸ τοῦ ἁγίου πάσχειν P : πάσχειν παρὰ τοῦ ἁγίου A ‖ 77s. ἀποστρέφειν A

τόπου τούτου πρὶν ἂν τῶν ἰαμάτων γενώμεθα μέτοχοι· κατελέησον τὴν δουλικήν σου πόλιν καὶ ἀπάλλαξον αὐτὴν ἐκ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων.» Εἶπεν δὲ αὐτοῖς· «τίς γάρ εἰμι ἐγώ, ὦ τέκνα, ἵνα ταῦτα λέγητε πρός με τὸν εὐτελῆ; ὑποστρέψωμεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου καὶ ἐκεῖ ὁ θεὸς ἔχει ποιῆσαι τὸ ἔλεος αὐτοῦ κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν.» Πεσόντες δὲ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ μετὰ δακρύων παρεκάλουν αὐτὸν μὴ ἀποχωρῆσαι τοῦ τόπου πρὶν ἂν τῶν ἰαμάτων τύχωσιν· ὁ δὲ μακάριος θεωρήσας τὸ περὶ αὐτὸν ἄπειρον πλῆθος τοῦ ὄχλου οὐκ ἠβούλετο ἀκοῦσαι αὐτῶν αἰδούμενος ἐπὶ αὐτῶν ἐπιδεῖξαι τὸ τῆς ἀκλινοῦς πίστεως αὐτοῦ ἐνεργητικόν, ἵνα μὴ εὑρεθῇ ὡς ἐπιδεικτικῶς πράττων καὶ κενοδοξίαν τινὰ ὑπό τινων ὑπομείνῃ, ὑπό τινων δὲ καὶ ὑπὲρ ὅ ἐστιν λογισθείη. Οὐ μόνον γὰρ οἱ τῆς αὐτῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς πόλεως Γολεούντων, (f. 263r) πάντες ἅμα καὶ αὐτοῖς τοῖς παροικοῦσιν Ἰουδαίοις καὶ οἱ τῆς περιχώρου πιστοί τε καὶ αἱρετικοὶ ἀκούσαντες τὴν παρουσίαν αὐτοῦ συνέδραμον ἐν τῷ τόπῳ ἅπαντες παράδοξα θαύματα δι' αὐτοῦ κεχηνότες ἰδεῖν. Φεύγων οὖν τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐπίδειξιν αὐστηρῷ προσώπῳ ὡς ἀηδιζόμενος ἀπεστρέφετο τῶν γονυπετούντων αὐτῷ τὴν ἱκεσίαν λέγων· «εἶπον ὑμῖν, ὦ τέκνα, ὅτι "ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν σεβάσμιον ναὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου καὶ ἐκεῖ διὰ τῆς αὐτοῦ ἱκεσίας ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ εὐαγγελίου ποιῆσαι ἔχει ὁ θεὸς τὸ ἔλεος αὐτοῦ".» Ἦν δὲ καὶ ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ πρωτέκδικος Θεόδωρος εἷς τῶν ἱκεσίαν αὐτῷ ποιουμένων· οὗτος οὖν ἰδὼν τοῦ μακαρίου τὸ ἐνστατικὸν καὶ ἀπίθανον ἐλογίσατο ὡς μὴ δύνασθαι μηδὲ θαρρεῖν τοῦ τοιούτου ἀπάρξασθαι θαύματος. Καλέσας οὖν δύο τῶν συνόντων ἀδελφῶν τῷ μακαρίῳ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν λέγων· «δι' ἣν αἰτίαν ὁ μέγας οὐκ ἐπικάμπτεται ταῖς πάντων ἡμῶν ἱκεσίαις εἴπατέ μοι. Μὴ ἄρα οὐ θαρρεῖ τὴν τοῦ τοιούτου θαύματος ἐπιδεῖξαι δύναμιν;» Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ ὅτι «καὶ διὰ τοὺς παρόντας ἐπισκόπους αἰδεῖται καὶ διὰ τὴν ἐπὶ τοσούτων ὄχλων ἐπίδειξιν παραιτεῖται, ἵνα μὴ ὑπ' αὐτῶν εὔφημον δόξαν ἀπενέγκηται· ἐπεὶ αὐτὸς κατανάγκασον αὐτόν, καὶ ὄψει παραυτὰ τὴν πεποίθησιν ἣν ἔχει πρὸς τὸν θεὸν καὶ τὴν δεδομένην αὐτῷ

81 et 88 ἰαμάτων A : ἁγιασμάτων P ‖ 81s. καὶ ἐλέησον A ‖ 83 ὦ om. A ‖ 91 αὐτοῦ A : αὐτῶν P ‖ 93s. ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς πόλεως om. per homoeoteleuton P ‖ 94s. πάντες... καὶ οἱ A : ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ P ‖ 95 περιχώρου + δὲ A ‖ 98 αὐστηρῷ + τῷ A ‖ 100 ὑποστρέψωμεν A ‖ 103 καὶ[1] om. A ‖ 110 καὶ om. A

ἰαματικὴν χάριν.» Ὁ δὲ εὐθέως προθυμίᾳ κινηθεὶς πεσὼν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐδέετο μὴ παριδεῖν τὴν πόλιν ἀπολλυμένην, ἅμα μὲν ἀπὸ γραφῶν προτρεπτικῶν ἐπείγων αὐτόν, ἅμα δὲ καὶ ἐν ὅρκοις φοβεροῖς αὐτὸν δοσωπῶν βαλεῖν ἑαυτὸν (f. 263v) *εἰς τὸ προκείμενον θαῦμα. Τότε ὁ μακάριος ἔφη αὐτῷ πρὸς τὸ οὖς· « διὰ τοῦτο, τέκνον, παρακαλῶ ὑμᾶς ὑποστρέφειν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου, ἐπειδὴ ὄχλοι πολλοὶ πάρεισιν ἐνταῦθα οὐ μόνον πιστῶν, ἀλλὰ καὶ Ἰουδαίων καὶ αἱρετικῶν, καὶ ἵνα μὴ εὑρεθῶμεν ἢ καταγελώμενοι ὑπ' αὐτῶν ἢ διὰ κενοδοξίαν τοῦτο νῦν ἐνταῦθα ἐπιδεικνύμενοι.» Ὁ δὲ θάρσος ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἀποκρίσει τοῦ δικαίου ἀναλαβὼν καὶ χαρᾶς μεγάλης σὺν δάκρυσι κατανύξεως πληρωθεὶς ἔφη αὐτῷ· « οὐχί, πάτερ ἅγιε, οὐχὶ διὰ κενοδοξίαν ἐπιδείκνυσαι βιαζόμενος ἐν τούτῳ παρ' ἡμῶν, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν ἐντολὴν πληροῖς τοῦ τὴν χάριν σοι δεδωκότος θεοῦ ἡμῶν οὕτως εἰπόντος "ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε." Καὶ τὸ μεῖζον, μάλιστα ἄξιον καὶ πρέπον ἐπὶ τοῦ τοσούτου πλήθους τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐπιδεῖξαι, ἵνα καὶ οἱ πιστοὶ ἐπὶ πλεῖον στηριχθῶσιν τῇ πίστει διὰ τῆς τοιαύτης πληροφορίας καὶ οἱ ἄπιστοι δὲ καὶ οἱ αἱρετικοὶ ἰδόντες γνώσωνται ὅτι μεθ' ἡμῶν ἐστιν τῶν ὀρθοδόξων ὁ θεὸς καὶ ἐπιστρέψαντες εἰς τὴν ἁγίαν ἡμῶν πίστιν σωθῶσιν ἢ ἐμμένοντες τῇ ταυτότητι τῆς ἀπιστίας ἀναπολόγητοι γένωνται ἐν τῇ μελλούσῃ ἡμέρᾳ ἐπὶ τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τοῦ ἰδίου πληττόμενοι συνειδότος.» Τότε δὴ ὁ πανάγιος καὶ ἀοίδιμος θεράπων τοῦ θεοῦ Θεόδωρος εἰσελθὼν ἐν τῷ ὀρύγματι ἐθυμίασεν γυρεύσας ἐκ τρίτου καὶ στὰς ἐν τῷ μέσῳ ἔκλινεν τὸν* (f. 264r) *αὐχένα δεόμενος τῷ κυρίῳ παρασχεῖν αὐτοῖς τὴν τῶν ἰαμάτων χάριν, ὡς ἐν τῷ πληρῶσαι αὐτὸν τὴν εὐχὴν καὶ ἀνανεῦσαι ὑπέρλαμπρον φαίνεσθαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ μωσαϊκῆς δόξης καὶ χάριτος ἀπαστράπτον, ὥστε εὐλαβεῖσθαι ἐνατενίζειν αὐτῷ τοὺς συμπαρόντας, οὕτως ἦν πυρωθεὶς ὑπὸ τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐλλάμψεως. Ἐξελθὼν δὲ ἐκ τοῦ ὀρύγματος εἶπεν τοῖς δαίμοσιν· « δεῦτε, ἀκάθαρτα πνεύματα, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ δεσπότου ἡμῶν Χριστοῦ, κελεύει ὑμῖν ἡ παναγία Θεοτόκος καὶ ὁ ἅγιος*

118 *δυσωπῶν αὐτὸν* A ‖ 123 *τοῦτο νῦν* A : *τούτων* P ‖ 125 *δικαίου* P : *ἁγίου* A ‖ 126 *οὐχί*[2] P : *οὐ* A ‖ 128 *δεδωκότος* + *Χριστοῦ* A ‖ 129 *λεπροὺς καθαρίζετε* om. A ‖ 131 *τοῦ* om. A ‖ 133 *διὰ* om. P ‖ 134 *οἱ* om. P ‖ 134s. *ἐστιν* post *τῶν ὀρθοδόξων* tr. A ‖ 139 *θεοῦ* P : *Χριστοῦ* A ‖ 144 *καὶ χάριτος* P : *χάριτας* A

Ἀρχιστράτηγος καὶ ὁ ἅγιος Γεώργιος ἵνα ἐξέλθητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰσέλθητε εἰς τὸν τόπον ὑμῶν.» Τὰ δὲ περιπτύοντα εἰς τὰ τρίχινα αὐτοῦ ἐβόων· « ὢ βία ἀπὸ σοῦ, σιδηροφάγε, ἔνδος ἡμῖν, οὐκ ἐξερχόμεθα γάρ.» Τοῦτο δὲ εἰπόντων αὐτῶν καὶ ἀρξαμένων λοιδορεῖν τὸν ἐπίσκοπον, εἶπεν αὐτοῖς ὁ μακάριος· « εὐλογητὸς κύριος, οὐ μὴ μετέλθω ἐντεῦθεν ἕως ἂν ἐξέλθητε.» Τὰ δὲ ἤρξαντο βοᾶν καὶ λέγειν· « οὕτως ἔχεις Μαρίαν καὶ Γεώργιον τὸν Καππάδοκα; Εἰ ὅλως βούλῃ τοῦτο ποιῆσαι καὶ ἀσυγχώρητον ἡμῖν ἐστιν, κέλευσον καὶ τοὺς ἑτέρους ἡμῶν ἐλθεῖν καὶ μὴ ἡμᾶς μόνους κατακλείσῃς κἀκείνους παραχωρήσῃς ἔξωθεν εἶναι καὶ μετεωρίζεσθαι· πολλοὶ γὰρ καὶ ἄλλοι τῆς συνοδίας ἡμῶν εἰσιν, οἵτινες ὑφορώμενοι τὴν παρουσίαν σου ἐπὶ τὸ κατακλεῖσαι ἡμᾶς ἐνταῦθα μέλλειν γίνεσθαι, ὡς ἐν προφάσει ἀρρωστίας τὰ πλάσματα εἰς τοὺς ξενεῶνας κατακλιθῆναι ἐποίησαν ὥστε διαλαθεῖν, τινὲς δὲ καὶ κατ' οἴκους ἐν τοῖς τῶν πρωτευόντων (f. 264v) *τέκνοις τε καὶ συγγενέσιν κατακρύπτονται λαθεῖν σε θέλοντες. Ἔλθωσιν καὶ αὐτοί· εἰ γὰρ ἡμᾶς ἐκβάλλεις καὶ κατακλείεις, μηδὲ ἐκείνους παραχωρήσῃς, τὸν πλόκαμόν σοι Μαρίας καὶ τὴν ἄθλησιν Γεωργίου.» Τούτων δὲ λεγομένων ὑπὸ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων, προσῆλθόν τινες τῶν πρώτων τῆς πόλεως ταύτης, λέγοντες τῷ ἁγίῳ· « ναί, φησίν, πάτερ, ἀληθῶς καὶ τέκνα κτητόρων καὶ συγγενεῖς κατ' οἴκους πάσχουσιν, καὶ διὰ τὴν αἰδῶ οὐ συγχωροῦσιν αὐτοὺς προελθεῖν, ἵνα μὴ στηλιτευθῶσιν ἐπὶ τοιαύτῃ συμφορᾷ· ἀλλὰ κελεύσῃ ἡ σὴ ἁγιωσύνη μηδὲ κατ' οἴκους τινὰς ἢ ξενεῶνας καταλειφθῆναι, ἀλλὰ πάντας ἀχθῆναι ἐνθάδε πρὸς τὸ ἀξιωθῆναι αὐτοὺς τῶν ἰαμάτων σου.» Ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ ἅγιος· « οὐ χρεία, φησίν, τοῦτο γενέσθαι. Εἰ γὰρ οἱ ἐλεύθεροι διὰ τὸ μὴ δημοσιευθῆναι αὐτοὺς αἰδούμενοι τοῦτο ποιοῦσι, τίς χρεία ἡμᾶς τούτους εἰς φανερὸν καταστῆσαι; Γινομένης γὰρ τῆς εὐχῆς πάντα τὰ κρυπτόμενα πνεύματα κατ' οἴκους τε καὶ ξενεῶνας καὶ ὅπου δὰν ὑπάρχουσιν ἐκ τοῦ τόπου τούτου ἐξελθόντα ἀγγελικῇ δυνάμει ἐνταῦθα συνελασθήσονται, καὶ*

149s. *ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰσέλθητε* om. P ‖ 155 *οὕτως* P : *οὗτους* A ‖ 156 *Καππάδοκαν* A ‖ 159 *καὶ ἄλλοι* om. A ‖ 160 *ὑφορώμενοι* + *ὡς* A ‖ 162 *ξενῶνας* A ‖ *ἀνακληθῆναι* A ‖ 163 *τινὲς δὲ καὶ κατ' οἴκους ἐν* A : *οἵτινες κατοικοῦσι* P ‖ 164 *συγγενεῦσιν* A ‖ *κατακρύπτονται* + *δὲ* P ‖ 166 *κατακλήσεις* A ‖ 169 *ταύτης* P : *τὰ αὐτὰ* A ‖ *πάτερ* + *ἡμῶν* A ‖ 171 *τὸ αἰδὼς* A ‖ 173 *ἢ ξενεῶνας καταλειφθῆναι* P : *ἀπομεῖναι παῖδας ἢ θαλαμευωμένας μηδὲ ἀρρώστους ἔν τε οἴκοις ἢ ξενῶσιν* A ‖ 177 *εἰς μέσον* A ‖ 179 (183, 193) *ξενῶνας* A

πάντας ἰάσεται ὁ κύριος τούς τε παρόντας καὶ ἀπόντας.» Στὰς οὖν προσηύξατο τῷ κυρίῳ πρὸς τὸ ἐξελάσαι πάντα τὰ κρυπτόμενα πνεύματα κατ' οἴκους τε καὶ ξενεῶνας καὶ συναθροῖσαι εἰς τὸν τόπον ὅθεν ἐξῆλθον· ὃ καὶ ἐγένετο διὰ τῆς εὐχῆς τοῦ ἁγίου καὶ θεοφόρου ἀνδρὸς ἐλαυνομένων αὐτῶν δυνάμει ἀγγελικῇ, ὥστε τὰ ἐν τοῖς πασχι(f. 265r)*κοῖς ὄντα πνεύματα ὁρῶντα αὐτὰ ἐρχόμενα κράζειν πρὸς ἑαυτά· « ἰδού, φησίν, ἦλθεν ὁ Κομεντζίολος, ἰδοὺ καὶ ὁ Ἐρεβίνθιος πάρεστιν, ἰδοὺ καὶ ὁ Μαξέντιος ἔρχεται »· καὶ ἕτερα δὲ ἄλλα ὀνόματα ἔλεγον τὴν τῶν συνελαυνομένων πνευμάτων δηλοῦντα ἐπιστασίαν καὶ ὡς διαπαίζοντα ἄλληλα ἔφασκον· « οὐδὲν ὠφέλησεν ὑμᾶς ἡ μαγγανεία ὑμῶν ὅτι ἐνεκρύπτεσθε κατ' οἴκους, οὐδὲν ἡ πρόφασις τῆς ἀρρωστίας ὅτι ἀνεκλίθητε εἰς τοὺς ξενεῶνας· ἰδοὺ πάντες ἐνθάδε πάρεστε· κοινὸν πένθος ποιησώμεθα διὰ τὸν κακῶς γεννηθέντα καθ' ἡμῶν σιδηροφάγον, μᾶλλον δὲ δαιμονιοφάγον τοῦτον, ὅτι τὰ καθ' ἡμῶν δάκρυα αὐτοῦ ἅλυσις γέγονεν φθάνουσα εἰς τὸν οὐρανόν, δι' ἧς καὶ δεσμεύει ἡμᾶς καὶ καταπατεῖ ὡς βούλεται. » Παρήγγειλεν δὲ αὐτοῖς ὁ ἅγιος ὥστε κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν τοῦ ἐξελθεῖν αὐτὰ μὴ περισχίσαι ἅπασαν τὴν ἐσθῆτα πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτῶν τὴν γύμνωσιν, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἄνδρας ἀπὸ βρακίου ἐᾶσαι σκεπομένους, τὰς δὲ γυναῖκας ἀπὸ ἐπενδύτου. Ἦσαν δὲ γυναῖκες δύο πάσχουσαι, ὧν τὰ πνεύματα οὐκ ἦσαν τῆς τῶν ἄλλων συνοδίας, ἀλλὰ πρὸ τοῦ γενέσθαι τὸ ὄρυγμα ἐκεῖνο ἐπαίδευον αὐτάς· ἅτινα πολλαῖς βοαῖς παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντα· « μὴ ἡμᾶς ὧδε κατακλείσῃς, σιδηροφάγε· οὕτως ἔχεις Γεώργιον τὸν Καππάδοκα; Οὐκ ἐσμὲν γὰρ ἐκ τῆς συνοδίας ταύτης, ἀλλ' ἐκ τῶν μερῶν Καππαδοκίας πάρεσμεν ἐνθάδε πρὸ τοῦ γενέσθαι τὸ ὄρυγμα. » Πολλὰ δὲ αὐτῶν βοώντων ὡς βίαν πασχόντων, ἔμαθεν ὁ μακάριος παρὰ τῶν* (f. 265v) *τῆς πόλεως ταῦτα οὕτως ἔχειν, ἔλαβεν δὲ αὐτῶν συνταγὰς διὰ τῆς τῶν δεξιῶν χειρῶν ἀσφαλείας ὅτι παραγίνονται ἐν τῷ μοναστηρίῳ αὐτοῦ μετὰ τῆς συνήθως παραγινομένης λιτῆς ἐκ τῆς αὐτῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖ ἐξέρχονται. Καὶ εἰσελθὼν πάλιν ἐν τῷ ὀρύγματι καὶ ποιήσας εὐχὴν ἐπετίμησεν τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν ἑστῶσιν κύκλῳ τοῦ ὀρύγματος καὶ παιδευομένοις, ἅμα μετὰ ἀπειλῆς παρακελευόμενος αὐτοῖς οὕτως· « δεῦτε λοιπόν, ἀκάθαρτα καὶ*

181 *οὖν* + *πάλιν* A ‖ 186 *ὄντα* om. P ‖ 188 *Ἐρεβίνθις* A : *Ῥεβίνθιος* P ‖ *Μαξέντις* A ‖ 189 *δέ* + *καὶ* P ‖ 190 *δηλούντων* A ‖ *ἀλλήλα* PA ‖ 192 *οὐδὲ* P ‖ 195 *τὰ* om. A ‖ 201 *δύο* om. P ‖ 202s. *ἀλλὰ... αὐτάς* om. P ‖ 205 *οὕτως* scripsi (cf. supra, l. 155) : *οὕτους* PA

μιαρώτατα πνεύματα, ἐξέλθετε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰσέλθετε εἰς τὸν τόπον ὑμῶν περιμένοντα τὴν παρὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ αἰωνίαν κόλασιν μετὰ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ διαβόλου.» Ταῦτα δὲ ὀλολύζοντα ὡς βασανιζόμενα καὶ βίαν τινὰ πάσχοντα περιρήξαντα τὰ ἐνδύματα ἅπερ ἦσαν ἔξωθεν περιβεβλημένοι οἱ πάσχοντες, ἔρριπτον ἑαυτοὺς ἀπὸ ἄνωθεν κάτω ἐν τῷ ὀρύγματι πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρούς, τοὺς μὲν ἄνδρας ἀπὸ βρακίου μόνου ἐάσαντες, τὰς δὲ γυναῖκας ἀπὸ ἐπενδύτου κατὰ τὴν κέλευσιν τοῦ ἁγίου. Αὐτὸς δὲ διεγείρων ἕνα ἕκαστον ὡς ἀπό τινος νεκρώσεως καὶ τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ τειχίζων ἠρώτα εἴ τι ἐθεάσαντο, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ὅπερ ἦν ἑωρακὼς σημεῖον τῆς ἰάσεως διηγεῖτο, ὁ μὲν ὡς ὄφιν ἐκ τοῦ στόματος ἐξελθόντα, ὁ δὲ ὡς μυωξόν, ἄλλος σαύραν, ἕτερος μῦν, καὶ ἕκαστος τὸ ὀφθὲν ἀπαγγέλλων ὡς ἀπὸ μέθης ἐξανίστατο, εὐχαριστῶν τῷ θεῷ καὶ τῷ ἁγίῳ. Τὰ δὲ κατασχισθέντα ἱμάτια αὐτῶν προσέταξεν (f. 266[r]) *μετατεθῆναι ὅπου καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἐγίνωσκε περικάθεσθαι πλῆθος. Καὶ ποιήσας πάλιν εὐχὴν πρὸς τὸ ἄφευκτον αὐτὸν γενέσθαι ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ ὀρύγματος καὶ ἔρριψεν γῆν σταυροειδῶς κελεύσας τὸ ὄρυγμα καταχωσθῆναι, καὶ εὐθέως ἔστησαν τριακόσιοι πεντήκοντα ἄνδρες ἐπιχώννυντες. Ὁ δὲ ἅγιος μετὰ τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως ἐπάρας τὴν λιτὴν ὑπέστρεψεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀρχαγγέλου, πάντων ὑμνούντων καὶ δοξαζόντων τὸν θεὸν καὶ στεφάνους ἐγκωμίων τῷ αὐτοῦ θεράποντι πλεκόντων. Ποιήσαντες δὲ τὴν λειτουργίαν προσκομίσαντος τοῦ μακαρίου μετέλαβον πάντες τῶν ἀχράντων μυστηρίων ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ καὶ ἐπετέλεσαν εὐωχίαν πνευματικήν τε ἅμα καὶ σωματικὴν ἐπὶ ταῖς τῶν ἰαμάτων γενομέναις κατ' ὀφθαλμῶν αὐτῶν θεωρίαις. Τῶν δὲ τριακοσίων πεντήκοντα ἀνδρῶν ἐπιχωσάντων τὸ ὄρυγμα καὶ τοῦ παμμάκαρος μετ' εὐχῆς σταυρὸν φύλακα στήσαντος καὶ ὑποστρέψαντος εἰς τὸ μοναστήριον, οὐκέτι τις γέγονεν πονηρὰ ἐνέργεια οὔτε ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ οὔτε ἔν τινι τῶν ἰαθέντων ἀνθρώπων τῆς πόλεως.*

162. *Ἐν δὲ τῇ ἀρχῇ τοῦ νοεμβρίου μηνὸς ἀπῆλθεν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς Θεοτόκου λειτουργῆσαι, καὶ τῇ*

216 *ἐξέλθατε* A ‖ *εἰσέλθατε* A ‖ 219 *ταῦτα δὲ* P : *τὰ δὲ* A ‖ 221 *οἱ* om. P ‖ 221s. *ἀπὸ... αὐτοῦ* om. P ‖ 231 *μετατεθῆναι* P : *ἐν μέσῳ τεθῆναι* A ‖ an pro *περικαθέζεσθαι?* ‖ 232 *αὐτὸν* an pro *αὐτὸ?* ‖ 234 *καταχωσθῆναι τὸ ὄρυγμα* A ‖ 237 *ἁγίου* om. A ‖ 241 *ἐπιτελέσας* P ‖ *τε ἅμα καὶ σωματικὴν* om. A ‖ 245 *γέγονεν* om. P ‖ 246 *ἀνθρώπων* (*ανων*) A : *πνευμάτων* (*πνων*) P.

162. — 2 *τῆς*[2] om. A

νυκτὶ ἐκείνῃ ἐφάνη αὐτῷ ἡ παναγία δέσποινα ἡμῶν ἡ Θεοτόκος ἐπιδιδοῦσα αὐτῷ δακτύλιον· ὅνπερ δακτύλιον τῇ ἐπαύριον ἐν τῇ τραπέζῃ ἐξηγούμενος ἡμῖν καὶ παρακαλούμενος παρ' ἡμῶν τί εἶναι τὸ τούτου πέρας εἰπεῖν, εἰδέναι μὲν ἔφασκεν αὐτός, οὐ χρῆναι δὲ λέγειν τοῦτο κατὰ λεπτόν, (f. 266[v]) ὡς λύπης αἴτιον ὄντα· ἐκ μέρους δὲ ἐκφαίνων μετὰ χαρᾶς πολλῆς ἐν ἱλαρότητι τοῦ προσώπου ἀρραβῶνα τοῦτον εἰληφέναι ἑρμήνευεν καλῆς τινος καὶ εὐπορωτάτης προκοπῆς. Ἐνάτῃ δὲ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἐπιτελεσθείσης τῆς εἰωθυίας συνάξεως τῶν Ἐγκαινίων τοῦ σεπτοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου Ἀρχαγγέλου, ἔθηκεν ἑαυτὸν ὁ μακάριος ἐν τῷ κελλίῳ αὐτοῦ μικρὸν νοσήσας τὸ σῶμα, ὡς νομισθῆναι ἀπὸ κόπου τῆς ἀγρυπνίας τῆς παννυχίδος τοῦτο αὐτῷ συμβῆναι. Ἐτέθη οὖν ἐπὶ ἡμέρας δεκατρεῖς μηδενὸς γευσάμενος μηδὲ λαλήσας ἢ ἐνατενίσας τινί, ἀλλ' ἦν ὥσπερ καθεύδων μόνης τῆς πνοῆς αὐτῷ ἐμπεριλειπομένης, ὡς πάντας τοὺς τοῦ μοναστηρίου καὶ τῆς περιοίκου θρηνεῖν ὅτι ἤδη κεχώρισται τοῦ παρόντος βίου καὶ οὐκέτι ἐν σαρκὶ τοῦτον θεάσασθαι καταξιοῦνται. Ἦν δὲ αὐτὸς ἀληθῶς τότε τὰ οὐράνια ἐμβατεύων καὶ τῆς αὐτῶν θεωρίας ἐναπολαύων, ὑποδεικνύοντος αὐτῷ τοῦ σωτῆρος τὴν τῶν πόνων καὶ ἀγώνων αὐτοῦ ἀντίδοσιν. Μετὰ γὰρ τὴν πλήρωσιν τῶν δεκατριῶν ἐκείνων ἡμερῶν αἰφνιδίως ἀνέστη ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπογνώσεως καθὼς ἑκάστοτε εἰωθὼς ἦν ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἀνίστασθαι. Ἰουλιανοῦ δὲ τοῦ πρεσβυτέρου σὺν ἐμοὶ καὶ ἑτέρων ἀδελφῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς δι' αὐτὸν λύπης κειμένων ἡμῶν εἰς τὸ ἔδαφος καὶ πλησίον αὐτοῦ καθευδόντων, ἤρξατο φωνεῖν ἡμᾶς καὶ διεγείρειν ἐπιμεμφόμενος ὡς ἀμελήσαντας τοῦ κανόνος τῆς ψαλμῳδίας καὶ τῇ ῥαθυμίᾳ καὶ τῇ ἡδονῇ τοῦ ὕπνου ἑαυτοὺς ἐκδεδω(f. 267[r])κότας. Ἡμεῖς δὲ τότε διαβλέψαντες καὶ ἰδόντες αὐτὸν χαρᾷ τε καὶ δάκρυσιν μεριζόμενοι ἐδοξάζομεν τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ τῆς ῥώσεως αὐτοῦ θεωρίᾳ καὶ διηγούμεθα τὴν συμβεβηκυῖαν αὐτῷ ἀπόγνωσιν καὶ τὸ δι' αὐτὸν γενόμενον ἀπαραμύθητον πένθος· αὐτὸς δὲ γινώσκειν τοῦτο καὶ οὐκ ἀγνοεῖν ἔφασκεν. Ἐξελθόντες δὲ τῷ θεοφιλεστάτῳ Ἰωάννῃ τῷ ἡγουμένῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς πᾶσι περὶ αὐτοῦ εὐηγγελισάμεθα. Οἱ δὲ εὐθέως συνδραμόντες καὶ ὡς ἐκ νεκρῶν αὐτὸν ἀπολαβόντες περιπτυξάμενοι αἶνον ἀνέπεμπον τῷ θεῷ.

3 ἡ[2] om. A ‖ 4 ὅπερ A ‖ 6 τούτου τὸ A ‖ 8 ὄντα om. A ‖ 24 καθὼς P : ὡς A ‖ τοῦ om. A ‖ 25s. ἑτέρῳ ἀδελφῷ προσκαρτεροῦντι A ‖ 29 τῇ[2] om. P ‖ 33 διηγούμεθα + αὐτῷ A ‖ 34 γινόμενον P

Ἀπὸ τότε οὖν πᾶσα ἡ τοῦ σώματος αὐτοῦ ἠλάττωσε δύναμις καὶ ὀλίγωσις πολλὴ συνεῖχεν αὐτὸν καὶ οὐδένα λόγον τροφῆς ἢ τῆς οἱασδήποτε ἐπιμελείας ἐποιεῖτο ἢ τῶν ἀναγκαζόντων ἠνέσχετο, πρὸς ἀνάληψιν τοῦ ἰσχνωθέντος σώματος αὐτοῦ φάσκων ἀνορέκτως ἔχειν· ὁ γὰρ τῶν ἐπουρανίων καὶ ἀκαταλήπτων ἀγαθῶν τῆς θεωρίας ἀπογευσάμενος πῶς ἔτι εἰς ὄρεξιν τῶν φθαρτῶν καὶ γηΐνων τούτων βρωμάτων ἐλθεῖν ἠδύνατο; Ἐκείνης λοιπὸν τῆς ἁβροδιαίτου τροφῆς τὴν ἀφθονίαν καὶ ἡδύτητα εἰς ἔννοιαν λαμβάνων ἀεὶ καὶ τῷ τοιούτῳ τῆς ἐννοίας κόρῳ ἐπιλανθανόμενος τῶν εὐτελῶν τούτων καὶ γηΐνων βρωμάτων ὅλως τῶν ἄνω ἦν. Μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐν εὐκαιρίᾳ πλείονι ἱλαρὸν αὐτὸν εὑρηκότες ἐν πολλῇ ἁπλότητι συντυχίαν ποιούμενον παρεκαλοῦμεν αὐτὸν πολλὰ λέγοντες· « εἰπὲ ἡμῖν, πάτερ, ποῦ ἀπεδήμησας τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἢ τίνα θεωρίαν ἑώρακας (f. 267v) *ὅταν ἡμεῖς μὲν ὡς ἤδη στερηθέντες σου ἐθρηνοῦμεν ;» Ἤρξατο οὖν λέγειν· « πιστεύσατε, ἀδελφοί, ὅτι τὰς δεκατρεῖς ἡμέρας ἐκείνας ἃς ἐγενόμην ἀσύντυχος ὑμῖν, οὐκ ἀπέστην τῆς ἄνω ἐν οὐρανοῖς θεωρίας », καὶ ἀρξάμενος ἐξηγεῖσθαι τὴν θεωρίαν ἐκείνην ἐνύχθη ὑπὸ τοῦ ταπεινόφρονος λογισμοῦ καὶ δακρύσας τοῖς ἑαυτοῦ δακτύλοις τὸ στόμα ἔτυψεν ὡς ἐπιτιμῶν ἑαυτῷ, καὶ τῷ σημείῳ τοῦ σταυροῦ ἐπισφραγίσας τὰ χείλη συγχώρησιν τῆς τοιαύτης διηγήσεως ᾐτεῖτο ἐπιμεμφόμενος τὸν ἑαυτοῦ λογισμὸν ὡς ἐπαρτικὸν καὶ ἀκράτητον ὄντα· καὶ τὸν σατανᾶν αἰτιώμενος, μὴ ἔχειν τόπον αὐτὸν ἐπεφώνει, ὡς παρ' ὀλίγον εἰς καύχησιν αὐτὸν ἐξελκύσαντα. Ἔφασκεν δὲ καὶ τοῦτο ὅτιπερ « εἰ ἐκεῖνος ὁ τοιοῦτος καὶ τηλικοῦτος μέγας ἀπόστολος ὁ ἅγιος τοῦ Χριστοῦ Παῦλος τὰ ὁραθέντα αὐτῷ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἀκουσθέντα οὐκ ἐξέφανεν, οὐδὲ εἰς ἑαυτόν, ἀλλ' εἰς ἕτερον ἄνθρωπον προσωποποιήσας τά τε ὁραθέντα καὶ ἀκουσθέντα ἀπέκρυψεν, σιωπῇ τοῦ λόγου ταῦτα ἐπισφραγίσας ἅπερ, φησίν, οὐκ ἐξὸν ἄνθρωπον λαλῆσαι, ἵνα μὴ εἰς ἑαυτὸν τὸ τοιοῦτον καύχημα ἥξῃ, πῶς ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος οὕτως ἐτόλμησα μεγαλορρημονῆσαι ;» Καὶ ταῦτα ἐπιμεμψάμενος ἑαυτῷ ἡσύχασεν μηδενὶ μηδὲν ὅλως ἐξαγγείλας. Ἀπὸ τῆς πολλῆς*

41 *οἱασδηποτοῦν* A ‖ 43 *ἐπουρανίων καὶ ἀκαταλήπτων* P : *ἀκαταλ. καὶ ἀρρήτων καὶ ἐπουρανίων* A ‖ 45 *δυνήσεται* A ‖ 49 *πλεῖον* A ‖ 51s. *ἀπεδήμεις* A ‖ 53 *μὲν* om. A ‖ *στεριθέντος* P ‖ 55 *ἃς* om. P ‖ *ὑμῶν* P ‖ 58 *τὸ* + *ἑαυτοῦ* A ‖ 62s. *ἐφελκύσαντα* A ‖ 63 *ὅτι* A ‖ 64 *ἀπόστολος... Παῦλος* P : *ἅγιος* A ‖ 69 *ἥξει* P : *ἕξει* A ‖ *ἐλάχιστος* + *καὶ οὐθὲν ὢν* A ‖ 70s. *ἑαυτῷ* om. P

οὖν ὀλιγώσεως αὐτοῦ οὐκ ἠδύνατο ἵστασθαι κατὰ τὸ σύνηθες αὐτῷ εἰς τὸν τῆς ψαλμῳδίας κανόνα οὐδὲ ἀνίστασθαι ἑαυτῷ οὐδὲ περιπάτῳ χρήσασθαι, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ κανόνι διαβασταζόμενος ὑπὸ ἑνὸς ἢ δύο (f. 268r) *ἀδελφῶν εἰσήρχετο καὶ ἐκαθέζετο, ἐν δὲ πλείονι περιπάτῳ τῷ φορείῳ ἐκέχρητο.*

Κατελθόντος δὲ αὐτοῦ ἐν μιᾷ σαββάτου ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῆς Θεοτόκου καὶ ποιοῦντος τὴν λειτουργίαν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ ὅπου τὸ κιβώριον, ἦλθόν τινες δύο ἄνδρες, Ἀντίοχος καὶ Ἐλπίδιος οὕτω καλούμενοι, ἔχοντες πνεύματα ἀκάθαρτα ἀμφότεροι, ἐκ τῶν μερῶν τῆς Ἀγκυρανῶν μητροπόλεως· ὁ δὲ Ἀντίοχος καὶ ἐπίτροπος ἐγένετο κτήτορος τῆς πόλεως εἰς τὰ χωρία αὐτοῦ. Εὐθέως δὲ ἰδόντες τὸν ὅσιον ἤρξαντο πάσχειν φοβερῶς. Προσέχοντος δὲ αὐτοῦ αὐστηρῷ βλέμματι ἐπὶ τὸν Ἐλπίδιον, μὴ φέρων ὁ δαίμων ἔκραζεν οὕτως· « ἀπόλυσόν με, σιδηροφάγε, τὸ βῆμά σοι ἐν ᾧ παρίστασθαι ἐπεχείρησας, τὸν θρόνον σοι τοῦ ὑψίστου, ἀπόλυσόν με ὅτι οὐχ ὑποφέρω καθορᾶν σου τὸ πρόσωπον, διότι κατακαίομαι. » Καὶ ἀπελθὼν ἐγγὺς αὐτοῦ ὁ ὅσιος ἐπετίμησεν αὐτῷ κελεύσας ἐξελθεῖν. Καὶ εὐθέως ῥίψας αὐτὸν ὁ δαίμων ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ μετὰ μικρὸν ἀναστὰς διηγήσατο τῷ ὁσίῳ ὅτι « ὡς δράκων ἐξῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ καὶ διὰ μιᾶς τῶν θυρίδων τοῦ εὐκτηρίου αὐτὸς αὐτὸν ἐξεδίωξας. » Ἐπεὶ οὖν ὀλίγος ἦν ἐκ τῆς ἀσθενείας ὁ ὅσιος, μετὰ τὴν λειτουργίαν ἐξελθὼν ἀπῆλθεν ἐν τῷ κελλίῳ καὶ ἔθηκεν ἑαυτὸν τοῦ διαναπαύσασθαι, καταλιπὼν τὸν Ἀντίοχον παιδευόμενον ἀγρίως. Μετὰ δὲ ὥρας πολλὰς ἤρξατο ὁ ἐν αὐτῷ δαίμων μεθ' ὅρκων πολλῶν παρακαλεῖν ἕνα τῶν ἀδελφῶν εὐνοῦχον ὄντα ὀνόματι Στέφανον λέγων· « ἄπελθε, δεήθητι τοῦ σιδηροφάγου ἵνα καὶ ἐμὲ ἀπολύσῃ (f. 268v) *ἐκ τοῦ πλάσματος· οὐκέτι γὰρ φέρω τὰς βασάνους ἃς ὑπομένω παρ' αὐτοῦ· ἐκεῖ γὰρ ὢν ἐμὲ ὧδε χειμάζει καὶ κατακαίει. Ἐὰν οὖν κελεύσῃ με ἐξελθεῖν, σημεῖον χάριν φέρε μοί τι τῶν χρώτων αὐτοῦ ἵνα πληροφορηθῶ. » Ἀπελθὼν οὖν ὁ ἀδελφὸς προσέπεσεν τῷ ὁσίῳ ἱκετεύων αὐτὸν σπλαγχνισθῆναι καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀντιόχου καὶ ἰάσασθαι αὐτόν. Ἐπινεύσας δὲ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰπεῖν τῷ ἀκαθάρτῳ δαίμονι ἵνα ἐξέλθῃ. Ὁ δὲ λαβὼν τὸ προσόψιον αὐτοῦ ἀπῆλθεν καὶ ἐπέρριψεν τῷ Ἀντιόχῳ εἰπὼν ὅτι « ἐκέλευσεν*

77 *σαββάτῳ* A ‖ 79s. *Ἐλπίδης* A ‖ 86 *σοι* bis A : *σε* bis P (cf. Marc. 5, 7) ‖ *παρίστασθαι ἐπιχείρισας* P, *παρίστασαι* A ‖ 100 *χειμάζει* P : *μαστίζει* A ‖ post *κατακαίει* folium unum excidisse videtur in cod. A (inter fol. 156v et 157) ; cf. cap. 164, l. 4.

ὁ μέγας κῦρις ἵνα ἐξέλθῃς.» Καὶ εὐθέως ῥίψας αὐτὸν ἐξῆλθεν ὁ δαίμων· καὶ οὕτως ἀμφότεροι ὅ τε Ἀντίοχος καὶ Ἐλπίδιος ἀπῆλθον ὑγιεῖς δοξάζοντες τὸν θεόν.

163. *Ἐπελθούσης δὲ τῆς ἑορτῆς τῶν Γενεθλίων τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐποίησεν τὴν παννυχίδα καὶ τὴν λειτουργίαν μετὰ πάντων τῶν ἀδελφῶν ἐπὶ τὸ μένειν αὐτὸν σὺν αὐτοῖς λέγων· « τοῦτον τὸν χειμῶνα, τέκνα, ὡς συμπληρωτικὸν ὄντα καὶ συντακτικὸν ποιήσασθαι θέλω μεθ' ὑμῶν· ἐγὼ γὰρ τὸ μικρὸν τῆς ἐγκρατείας καὶ ἡσυχίας μου ἐπλήρωσα λοιπόν. Καὶ ἀπαρτὶ οὐκ ἐγκλείομαι ἔτι.» Ταῦτα δὲ ἡμεῖς ἀκούοντες οὐδαμῶς ὑπελάβομεν συντακτικὰ εἰρῆσθαι καὶ προσημαντικὰ τῆς αὐτοῦ μεταστάσεως, ἀλλ' ὅτι διὰ τὴν ἐκ τῆς νόσου ὀλίγωσιν καὶ διὰ τὸ εἰς γῆρας λοιπὸν ἐλθεῖν ταῦτα λέγει ὡς μηκέτι βουλόμενος ἰδιαζόντως ἡσυχάζειν τοὺς ἐπιόντας καιρούς. Ἔτι δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς μελλούσης κατὰ καιρὸν ἐπι*(f. 269r)*τελεῖσθαι μνήμης αὐτοῦ προσείρηκεν ἡμῖν· « θέλω, φησίν, τέκνα, ἀπὸ τοῦ νῦν τὸ νατάλιν μου κατ' ἔτος ἐπιτελεῖτε.» Ἡμεῖς δὲ καὶ ἐπὶ τῷ τοιούτῳ αἰνίγματι οὐ συνήκαμεν, ἀλλ' ἀνθρώπινόν τινα λογισμὸν καὶ αὐτὸν ἐσχηκέναι ὑπενοήσαμεν, ἐκ τῶν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει γινομένων τοιούτων ἐπιτηδευμάτων μεμαθηκότα ἐν τῷ εἰσιέναι αὐτὸν ἐκεῖσε διαφόρως.*

164. *Ἦν δὲ τοῦ κανόνος τῆς ψαλμῳδίας αὐτοῦ ἐπιμελόμενος ἀόκνως ὡς ἐν τῇ ῥώσει αὐτοῦ, μηδὲν ὑπὸ τῆς ὀλιγότητος αὐτοῦ ἐμποδισθῆναι ἀνεχόμενος, ἀλλὰ τῇ προθυμίᾳ ζέων τὸν τοῦ κανονάρχου τόπον ἀνεπλήρου καὶ διεγειρόμενος προσεκαλεῖτο τοὺς ἀδελφοὺς πρὸς τὴν τοῦ θεοῦ δοξολογίαν· διαβασταζόμενος δὲ ὑπὸ τοῦ ὑπηρετοῦντος ἀδελφοῦ εἰσήρχετο πρὸ πάντων καὶ ἀνέμενεν αὐτοὺς μέχρις ἂν συνήχθησαν καὶ οὕτως ἀρχὴν ἐποιεῖτο τῆς ψαλμῳδίας. Τῶν δὲ ἀδελφῶν συμπασχόντων ἐπὶ τῇ λεπτότητι αὐτοῦ καὶ ἐπιτηδευσάντων ἐν ᾗ ἂν ὥρᾳ εἰς ὕπνον τραπείη εἰσέρχεσθαι αὐτοὺς καὶ τὸν κανόνα ἐπιτελεῖν πρὸς τὸ ἀναπαύεσθαι αὐτὸν μέχρις ἂν εἰς ἑαυτὸν ἔλθῃ ἵνα μὴ διὰ τὴν ἀγρυπνίαν ἡ ὀλίγωσις αὐτῷ ἐγχρονίσῃ, αὐτὸς μίαν καὶ δευτέραν εἰς τοῦτο*

163. — 10 *λέγει* scripsi : *λέγειν* P ‖ 14 *νατάλιν*, sc. *νατάλιον*, *natalis dies*, *natale* ‖ *καθ' ἔτος* P ‖ *ἐπιτελεῖτε* asyndeton post *θέλω*, cf. Ljungvik, *Beiträge zur Syntax der spätgriech. Volkssprache* 94.

164. — 4 *ἐγειρώμενος* hinc iterum A (cf. § 162, ad l. 100) ‖ 5 *τοῦ θεοῦ* A : *τούτου* P ‖ *δὲ* P : *τε* A ‖ 9 *ἂν* om. P ‖ *τραπεῖ* A ‖ 11 *ἀύπνίαν* A ‖ 12 *αὐτῷ* A : *αὐτὸν* P

κλαπεὶς ἠγανάκτησε κατ' αὐτῶν ἐπιμεμφόμενος αὐτοὺς ὡς στερήσαντας αὐτὸν τῆς θείας προσομιλίας. Αὐτῶν δὲ παρακαλούντων αὐτὸν ἀνάπαυσιν ἑαυτῷ παρασχεῖν μέχρις ἂν εἰς τὸ ἰδίωμα ἔλθοι ὡς καὶ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῇ ἀσθενείᾳ (f. 269v) αὐτῷ συμπαθοῦντος, οὐκ ἠνέσχετο πεισθῆναι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐνετέλλετο ταῦτα· « μή, τέκνα, διὰ τὸν τοῦ θεοῦ φόβον, ἐὰν ἀγαπᾶτέ με καὶ ἀληθῶς συμπάσχετε, ἐν τούτῳ μὴ φείσησθέ μου, ἀλλ' εἰ καὶ ἐγὼ διὰ ὄκνον ἀμελῶ τῆς ἐμαυτοῦ σωτηρίας, ὑμεῖς μὴ παραχωρήσητε διεγείροντές με, ἵνα μὴ τοῦ σώματός μου τοῦ μετ' ὀλίγον εἰς γῆν ἀναλύοντος ἐν ἀναπαύσει ἀργοῦντος εὑρεθῇ ἡ ψυχή μου ὑστερουμένη τῆς μελλούσης αἰωνίου ἀναπαύσεως καὶ λόγον τῆς ἐνταῦθα ἀργίας ἀπαιτηθῇ. Εἰ γὰρ ἐπὶ φθαρτοῦ βασιλέως οὐ μόνον οἱ ὑγιαίνοντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἠκρωτηριασμένοι καὶ οἱ ἐν ἀσθενείαις εἰς τὴν αὐτοῦ ἐπείγονται εὐφημίαν, πόσῳ μᾶλλον ἡμεῖς εἰς τὴν τοῦ ἐπουρανίου καὶ ἀθανάτου βασιλέως τῆς δόξης Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν εὐφημίαν καὶ δοξολογίαν ὀφείλομεν σπουδαίως συντρέχειν νυκτός τε καὶ ἡμέρας κατὰ πᾶσαν ὥραν οὐ μόνον οἱ τῷ σώματι ἐρρωμένοι, ἀλλὰ καὶ οἱ νοσοῦντες τὸ εὐπρόθυμον συνεισφέρειν, ἵνα καὶ τὰς νόσους ἡμῶν, ἐὰν γνῷ συμφέρειν ἡμῖν, ἀπελάσῃ καὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καθάρῃ τῶν πονηρῶν πράξεων τε καὶ ἐνθυμήσεων καὶ τοὺς μισθοὺς τῶν εὐφημιῶν οὐ γηΐνους, ἀλλ' οὐρανίους ἡμῖν ὡς χρεώστης ἀποδώσῃ· καὶ ὥσπερ τις τῶν μετριωτέρων, ἐὰν ἐν βασιλικαῖς αὐλαῖς ἄφνω εἰσαχθεὶς γνώριμος τῷ βασιλεῖ καὶ συνόμιλος ἀκωλύτως γένηται, πλείονα καὶ μακροτέραν τὴν μετ' αὐτοῦ συντυχίαν γίνεσθαι ἐπιποθεῖ πρὸς τὸ καὶ πλέον παρ' αὐτῷ γνωρισθῆναι καὶ αἰτήσεων ὧν ἂν βούλοιτο (f. 270r) εὑρεῖν καιρὸν καὶ παρὰ πάντων ὁραθῆναι τὴν πρὸς αὐτὸν αὐτοῦ παρρησίαν, παρὰ μὲν τῶν φίλων εἰς οἰκεῖον ἔπαινον καὶ δόξαν, παρὰ δὲ τῶν ἐχθρῶν εἰς κατάπληξιν καὶ φόβον, πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς ὀφείλομεν πλείονα τὴν πρὸς τὸν ἐπουράνιον βασιλέα ἡμῶν διάλεξιν τῆς εὐχῆς καὶ δοξολογίας ποιεῖσθαι καὶ ἐγχρονίζειν ποθεινῶς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ μὴ σπεύδειν ὥς τι βαρύτατον φορτίον καὶ οὐχ ὡς μισθοφόρον τὸν τῆς εὐχῆς κανόνα τάχιον ἀπορρῖψαι

14 *προσομιλίας* + *καὶ τῆς ὑπὲρ αὐτῆς μισθαποδοσίας* A ‖ 15 *παρέχειν* A ‖ 19 *συμπάσχετε* + *μοι* A ‖ *φείσασθαι* A ‖ 20 *κἀγὼ* A ‖ 22 *ἀργοῦντος* P : *ὄντος* A ‖ 23 *αἰωνίου* + *ζωῆς καὶ* A ‖ 25 *ἀκροτηριασμένοι* A ‖ 29 *τε* om. P ‖ 35 *ἐὰν* om. A ‖ 38s. *γνωσθῆναι* A ‖ 40 *παρουσίαν* P ‖ 45 *ὥς τι... φορτίον* P : *ὥς τινα... φορυτὸν* A ‖ 46 *μησθεοφόρον* P

καὶ ἐπείγεσθαι ἐκ διαβολικῆς ἐνεργείας ὡς ἐκ φρουρᾶς τινος ἐξιέναι τῆς ἐκκλησίας, ὅπερ ἐστὶν μεγάλη παρανομία. Ἐν νῷ γὰρ ὀφείλομεν ἔχειν τοῦτο, ὅτι ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι ἡμᾶς εἰς τὸν κυριακὸν οἶκον εἰς τὸν οὐρανὸν αὐτὸν ἀνερχόμεθα καὶ τὸν οὐράνιον βασιλέα εὑρίσκομεν καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς δόξης, κυκλούμενον ὑπὸ τῶν χερουβὶμ καὶ σεραφίμ, ἀγγέλων τε καὶ ἀρχαγγέλων, προφητῶν καὶ ἀποστόλων, μαρτύρων ἅμα καὶ διδασκάλων καὶ δικαίων, καὶ ὅτι πάντων ἐκείνων μετὰ φόβου παρεστώτων ἡμεῖς συγχωρούμεθα αὐτῷ τεθαρρηκότες δι' ἑαυτῶν καὶ οὐ δι' ἑρμηνέως διαλέγεσθαι καὶ εὐφημεῖν αὐτὸν καὶ αἰτεῖν ἅπερ ἂν θέλωμεν· ὅταν δὲ πάλιν ἐξερχώμεθα ἐκεῖθεν, λογίζεσθαι ἡμᾶς χρὴ ὅτι τὸν αὐτὸν βασιλέα καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν προδηλουμένην στρατιὰν καταλιμπάνοντες εἰς τὸν ἐπίγειον καὶ ὑλώδη κόσμον καταβαίνομεν δεσμούμενοι ὑπὸ τῶν πονηρῶν λογισμῶν καὶ φροντίδων· ὅπερ ἐὰν οὕτως ἕκαστος ἡμῶν λαμβάνῃ, οὐ μὴ σπουδάσωμεν ταχέως (f. 270v) *ἐξιέναι ἐκ τοῦ κυριακοῦ, ἀλλ' ἔνδον μένειν καὶ τῇ θείᾳ προσδιαλέξει τῆς εὐχῆς ἐγχρονίζειν καὶ θεὸν διὰ τῆς συνεχοῦς ἱκεσίας καταλλάττειν καὶ τὴν λαμπάδα τῆς ψυχῆς φαιδρύνειν καὶ καρποφορεῖν ἕκαστον κατὰ δύναμιν ὡς τὸ σπαρὲν ὑπὸ τοῦ κυρίου καλὸν σπέρμα ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν, ἵνα μὴ ἐλθὼν ὁ κύριος ὁ ἀεὶ παρὼν καὶ μηδέπω ἀπολιμπανόμενος εὕρῃ ἡμᾶς καθεύδοντας καὶ ἀμελοῦντας ἀκάρπους καὶ δώσῃ τῆς ἐντεῦθεν ἐξόδου τὴν ἀπόφασιν καὶ οὕτως μετὰ σπουδῆς ὁ ἐπιτεταγμένος ἄγγελος ἐκσπάσῃ ἀποτόμως τὴν ψυχὴν ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἀπαγόμενοι τὴν μακρὰν ἐκείνην ἀποδημίαν εὑρεθῶμεν κωλυόμενοι τὴν διάβασιν ὑπὸ τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας τῶν ὑποθεμένων ἡμῖν τὰς πονηρὰς πράξεις ἡδονάς τε καὶ ἐνθυμήσεις, διελεγχόμενοι ὑπ' αὐτῶν ἐπὶ ταῖς τοιαύταις ἐργασίαις καὶ καταβοώμενοι ὡς ἀνάξιοι ὄντες σωτηρίας καὶ τοῦ τῆς ἀναπαύσεως τόπου, ὑπεύθυνοι δὲ μᾶλλον κολάσεων πολλῶν διὰ τὸ ὑπηκόους αὐτῶν γενέσθαι ἡμᾶς ἐν ταῖς τοῦ βίου ἡδοναῖς, καὶ οὕτως αἰσχυνόμενοι ἐπὶ ταῖς τοιαύταις ἀποδείξεσι τῶν ἐλέγχων κρατηθῶμεν ἐν τοῖς τῆς κολάσεως τόποις ἀνόνητα μεταγινώσκοντες καὶ τὸ φοβερὸν κριτήριον περιμένοντες εἰς κατά-*

47 *ἐπείγεσθαι* A : *μὴ γενέσθαι* P ‖ 53 *καὶ διδασκάλων* om. A ‖ 56 *αὐτῷ* A ‖ 61 *ἡμῶν* + *κατὰ νοῦν* A ‖ 64 *καταλλάττειν* P : *ἑαυτοῖς διαλλάττειν* A ‖ 65 *ἕκαστος* A ‖ 66 *ὑπὸ* P : *παρὰ* A ‖ 68s. *ἀκάρπους* om. A ‖ 70 post *ἐπιτεταγμένος* lacunam habet A (inter fol. 158v et 159) usque ad *Ἀρχαγγέλους*, § 167, l. 34 ‖ 75s. *τοῦ... τόπου* scripsi : *τὸν... τόπον* P

κρισιν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Σοφία τοῦ θεοῦ διαμαρτύρεται ἑκάστῳ λέγουσα· "ἑτοίμαζε, φησίν, τὰ ἔργα πρὸς τὴν ἔξοδόν σου" καὶ "μιμνήσκου τὰ ἔσχατά σου καὶ τὸν αἰῶνα οὐχ ἁμαρτήσεις". Ὁ γὰρ ἀεὶ τούτων μεμνημένος οὐ παραδέξεται ταχέως τινὰ πρᾶξιν κακὴν (f. 271r) ἡδονήν τε ἢ ἐνθύμησιν, οὐδὲ ἄχθος λογίσεται ἐπιγενομένη αὐτῷ παρ' ἑτέρου ὕβρις ἢ ζημία ἢ πληγὴ ἢ λοιδορία ἤ τι τῶν λυπηρῶν, μετὰ χαρᾶς δὲ ταῦτα ὑπενέγκαι. Χρὴ οὖν ἡμᾶς, ἀδελφοί, τὸν θάνατον πάντοτε περιμένειν φροντίζοντας τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας καὶ τὸ φοβερόν τε ἐννοεῖν καὶ φρικτὸν ἐκεῖνο βῆμα τοῦ δικαίου κριτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ὅπερ καὶ αὐταὶ αἱ οὐράνιαι δυνάμεις αἱ μηδὲν ἁμαρτήσασαι τρομάσουσιν καὶ τὰ στοιχεῖα πυρὶ καιόμενα μὴ ὑποφέροντα λυθήσονται, ᾧ παραστάντες οὐ μόνον πράξεων, ἀλλὰ καὶ ἐνθυμήσεων καὶ ἀργῶν λόγων δίκας εἰσπραχθῶμεν. Διό, τέκνα, καὶ ὑμεῖς κἀγὼ ἑαυτοὺς ἐκβιασώμεθα εἰς τὸ ἀγαθόν· "βιαστὸν γάρ ἐστιν, φησὶν ὁ κύριος, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν", ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν. »

165. Ταῦτα δὲ εἰρηκὼς τοῖς ἀδελφοῖς καὶ τούτων δὲ ὅμοια ἑκάστοτε προσδιαλεγόμενος ἡμῖν προθύμως διανίστατο καὶ ἀπαραλείπτως εἰς τὸν κανόνα πρὸ πάντων ηὑρίσκετο, ὥστε καὶ τοὺς ἀμελεστέρους καὶ ῥαθυμοτέρους ὁρῶντας αὐτὸν ἐν τοσαύτῃ ὀλιγότητι ὄντα τε καὶ μὴ φειδόμενον, ἀλλ' ἐκβιαζόμενον ἑαυτὸν ἐν τῇ εὐχῇ, εἰς κατάνυξιν καὶ προθυμίαν διεγείρεσθαι καὶ ἁμιλλᾶσθαι τοῖς σπουδαιοτέροις ἑαυτοὺς ἐξισοῦσθαι.

Οὕτως δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς νόσου ἀνωμαλοῦντος τροφῆς τε μὴ ἐπιδεομένου μηδὲ εἰς τὸ ἰδίωμα ἐρχομένου, ὑποπτεύων ἐγὼ τὸν τῆς μεταστάσεως αὐτοῦ ἠγγικέναι καιρὸν λύπῃ οὐ μικρᾷ συνειχόμην, ὡς οὐδενὸς τῶν τῆς μονῆς μέριμναν (f. 271v) ἐσχηκότος τὰς αὐτοῦ πράξεις πρὸς μνήμην αὐτοῦ συγγράψασθαι, ἀλλ' ὑπὸ πάντων ὁμοῦ τοῦ τοιούτου ἁγίου πατρὸς παροραθέντος καὶ τῶν τῆς μεθ' ἡμᾶς γενεᾶς ἀνθρώπων ἀνωφελῶν καταλιμπανομένων ἐκ τῶν τοιούτων ψυχωφελῶν διηγήσεων. Ζήλῳ οὖν πατρικῷ τὰ ἐντός μου φλεγόμενος νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἀνάπαυσιν οὐδεμίαν εἶχον ποθῶν τε ἀπάρξασθαι τῆς τοιαύτης συγγραφῆς. Πάλιν ὑπὸ τῆς ἀγροικότητος καὶ τῆς νέας ἡλικίας ἐνεκοπτόμην ὡς ἀδυναμίας δισταγμόν μοι ὑποβαλλούσης· οὔπω γὰρ ὀκτω-

85s. λογίσεται = λογισθήσεται ‖ 87 τι scripsi : τινος P ‖ post ὑπενέγκαι supple πειράσεται vel σπουδάσει vel simile quid ‖ 92 στοιχεῖα, sc. *daemones*, cf. supra, § 158, l. 7 et 35s.

καιδέκατον ἔτος εἶχον τῆς ἡλικίας, οὐδὲ πολλῆς γραμμάτων μεταλαχὼν παιδεύσεως. Ὅμως ἐλπίσας ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν πάλαι τοῦ ζῴου τὸ στόμα ἀνοίξαντα πρὸς ῥητορείαν καὶ τὰς εὐχὰς τοῦ ἁγίου ἀνδρὸς πρὸς συνεργίαν ἐπικαλεσάμενος ἠρξάμην σχεδεύειν τὰ περὶ τῆς αὐτοῦ πολιτείας. Καὶ ἐν μιᾷ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ εὐκτηρίου τῆς Θεοτόκου καὶ εὑρηκώς με γράφοντα ἐν τῷ κοιτῶνι τῶν ἀδελφῶν ἐμέμψατό με ὡς διὰ τὸ γράφειν με ἀπολείπεσθαι τοῦ τῆς ψαλμῳδίας κανόνος. Πλησιάσας δέ μοι καὶ ἐπιλαβόμενος ὅπερ ἔγραφον σχέδος ἐπηρώτα μοι τί εἰσὶν τὰ γραφόμενα. Ἐγὼ δὲ φοβηθεὶς ὑπότρομος ἐγενόμην ἐννοῶν μή πως αἰσθόμενος εὐλογίας ὀρρωδίᾳ κωλύσῃ με τοῦ τοιούτου ἐπιτηδεύματος καὶ τοῦ ποθουμένου μοι ἀποτύχω σκοποῦ. Παρακειμένου δέ μοι ἄλλου χάρτου γεγραμμένου ἐν τῇ ἐπιγραφῇ « Βίος τινὸς ἁγίου πατρός », ἐπεδείκνυον αὐτῷ μεταβάλλειν, αὐτὸς δὲ μικρὸν κατανοήσας τὸ γρα(f. 272r)*φόμενον σχέδος καὶ εἴτε ὡς μὴ περιτυχών τινος φάσεως ἀγούσης αὐτὸν πρὸς ἰδίαν γνῶσιν εἴτε δικαίως ἀποκρυβεὶς τὰ περὶ ἑαυτοῦ κατὰ θείαν οἰκονομίαν εἰς ὠφέλειαν πολλῶν ἢ καὶ ἴσως ἐγνωκὼς τῷ πνεύματι τὸν σκοπόν μου καὶ παραχωρήσας μοι ποιεῖν τὸ ποθούμενόν μοι, πῶς εἰπεῖν οὐκ οἶδα, ἐπιδέδωκέν μοι πάλιν τὸ σχέδος ὁ πανάγιος φήσας μοι · « καὶ τοῦτο γράψον, ἀδελφέ, καὶ τοῦ κανόνος μὴ ἀπολιμπάνου » · καταφιλήσαντος δέ μου τὰς ἁγίας αὐτοῦ χεῖρας καὶ λαβόντος ἐξ αὐτοῦ τὸ σχέδος, αὐτὸς πάλιν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ εἰσῆλθεν. Ἐγὼ δέ, πολλῆς χαρᾶς ἐμπλησθεὶς ὡς πληροφορηθεὶς πάντως ἀξιωθῆναί με καὶ ἀποπληρῶσαι τὸ πόθῳ παρ' ἐμοῦ ἐναρχθὲν διὰ τὸν ἐκ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ στόματος ἐπιβεβαιώσαντα τῆς ἐπιτροπῆς λόγον, ἔκτοτε τοῦ γράφειν τὰ περὶ αὐτοῦ οὐ διελίμπανον ἅπερ τε εἶδον καὶ ἤκουσα.*

166. *Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς κατερχόμενος ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς Ἡράκλειος ἀπὸ τῆς βασιλίδος πόλεως ἐπὶ Ἀντιόχειαν τῆς ἀνατολῆς εἰς τὴν κατὰ Περσῶν ἀντιπαράταξιν ἀνῆλθεν εἰς τὸ μοναστήριον ἐπὶ τὸ λαβεῖν τὴν εὐχὴν αὐτοῦ. Ἀναστὰς δὲ ὁ μακάριος προσυπήντησεν αὐτῷ πρὸς τῇ εἰσόδῳ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου · καὶ περιπτυξάμενοι ἀλλήλους εἰσῆλθον ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἐνδόξου μάρτυρος καὶ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀρχαγγέλου, καὶ ἐποίησεν αὐτῷ εὐχὴν ὁ μακάριος παραθέμενος αὐτὸν τῷ θεῷ · ἐπεδίδου δὲ αὐτῷ εὐλογίας*

165. — 22 *ἀνοίξαντος* P ‖ 23s. *σχεδεύειν* P, verbum novum ? cf. *σχέδος*, l. 28, 34, 39, 42 ‖ 46 *αὐτοῦ* scripsi : *ἑαυτοῦ* P.

διά τε σιλιγνίου καὶ μήλων καὶ οἴνου ἐπιλέκτου, προτρεψάμενος αὐτῷ καὶ (f. 272^{v}) *γεύσασθαι. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς διὰ πολλὴν σπουδὴν παρῃτήσατο γεύσασθαί τινος καὶ τοῦ δέξασθαι τὰς δεδομένας αὐτῷ εὐλογίας εἰπών· « ταῦτα φύλαξόν μοι, πάτερ, καὶ εὖξαι ἡμῖν· καὶ ἐν τῷ ἐπαναλύειν με ἔρχομαι καὶ τότε αὐτὰ λαμβάνω καὶ διαποιῶ ἐνταῦθα ἕως οὗ κελεύεις, καὶ ἐν εὐκαιρίᾳ πολλῇ τῶν τε εὐλογιῶν καὶ τῶν παναγίων σου εὐχῶν ἐν ἀπολαύσει γίνομαι. » Ὁ δὲ μακάριος εἶπεν αὐτῷ· « νῦν ἄκουσον τῆς προτροπῆς μου, τέκνον· ἐν γὰρ τῇ ἐπανόδῳ σου οὐκ εὑρίσκεις με· στράταν γὰρ ἔχω μεγάλην καὶ μέλλω ἀποδημεῖν. » Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ βασιλεύς· « οὕτως ἔχει ὁ θεὸς οἰκονομῆσαι, πάτερ ὅσιε, ἵνα ὧδε εὕρω τὴν ἁγιωσύνην σου καὶ ἐν εὐκαιρίᾳ ἑορτάσω πρὸς αὐτήν. » Ἐν τούτοις λαβὼν αὐτοῦ τὴν παράθεσιν ἀπήει ἐπὶ τὴν Ἀντιοχέων πόλιν, ἐν ᾗ καὶ τὸν κατὰ Περσῶν πόλεμον συνῆψεν, παρόντος ἐκεῖσε καὶ Νικήτα τοῦ πατρικίου καὶ κόμητος. Ἐλυπήθη δὲ ὁ μακάριος ἐπὶ τὸ καταλεῖψαι αὐτὸν τὰς εὐλογίας εἰπὼν ὅτι· « ἐὰν ἔλαβεν αὐτάς, τεκμήριον ἦν τῆς νίκης αὐτοῦ καὶ μετὰ χαρᾶς ὑπέστρεφεν· τὸ δὲ καταλιπεῖν αὐτὸν ταύτας σημεῖόν ἐστι τῆς ἥττας ἡμῶν, καὶ εἰ μὴ ὅτι ἀνῆλθεν καὶ ἔλαβεν τὴν εὐχὴν τῶν ἁγίων, ἐπεὶ καὶ μέχρις αὐτοῦ εἶχεν φθάσαι καὶ εἰς πάντας ἡμᾶς τὸ τοιοῦτον πένθος. » Καθεσθεὶς δὲ μικρὸν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τῆς Θεοτόκου ἐννενευκὼς καὶ σύννους γενόμενος μετὰ μικρὸν ἀνανεύσας λέγει μοι· « ἵνα οἶδας, τέκνον Γεώργιε, ὅτι κελεύσει θεοῦ μακρο*(f. 273^{r})*χρόνιος γίνεται οὗτος ὁ βασιλεύς· πάντως γὰρ τριάκοντα χρόνους ἔχει βασιλεῦσαι. » Ὃ δὴ καὶ κατὰ τὸν λόγον αὐτοῦ ἐγένετο.*

167. *Ἐν μιᾷ δὲ νυκτὶ ὤφθη αὐτῷ ὁ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς Γεώργιος καθ' ὕπνον ἐπιδιδοὺς αὐτῷ βακτηρίαν καὶ ἐπὶ ὁδοιπορίαν αὐτὸν προκαλούμενος ἀκολουθεῖν αὐτῷ, καὶ διηγήσατο ἡμῖν μετὰ χαρᾶς μεγάλης. Ἐπερωτηθεὶς δὲ τί ἦν, ἤγουν τὴν τούτου σύγκρισιν, ἔφη ὅτι « κατ' αὐτὸ τὸ ἐσόμενον ἡ ὀπτασία γεγένηται· ὁδοιπορία γάρ μοι κεῖται καὶ εἰς ὑποστήριγμά μου διὰ τὸ ἀσθενές μου ὤφθη ὁ καλομάρτυς ἐπιδιδούς μοι τὴν βακτηρίαν καὶ προσκαλεσάμενος ὁδεύειν σὺν αὐτῷ ἵνα εὐχερῶς ἀδιστάκτως τὴν ὁδοιπορίαν ποιήσωμαι. » Ἐν ἄλλῃ δὲ νυκτὶ πάλιν ἐφάνη αὐτῷ ὁ αὐτὸς ἔνδοξος μάρτυς Γεώργιος ἔφιππος παρασύρων καὶ ἕτερον ἵππον πῶλον, φάσκων εἰς ὑπουργίαν αὐτοῦ τοῦτον*

168. — 11 sic P, an pro *αὐτὸν?* ‖ 18 *οὐκ* ita P.
167. — 2 *αὐτὸν* P (cf. Halkin, *Inédits byz.* 266, 23) ‖ 4 *ἦν* scripsi : *ᾗ* P

ἐνηνοχέναι πρὸς τὸ καθεσθέντα αὐτὸν ἐπ' αὐτῷ ἀκολουθῆσαι αὐτῷ. Καὶ τοῦτο δὲ αὐτοῦ διηγησαμένου ἡμῖν ἐν πολλῇ ἱλαρότητι, ᾐτοῦμεν αὐτὸν εἰπεῖν ἡμῖν καὶ τούτου τὸ προσημαντικὸν καὶ ἀποβησόμενον· αὐτὸς δὲ ἀποκριθεὶς ἔφη ἡμῖν ὅτι καὶ τοῦτο τῆς βακτηρίας ἐπιβεβαιοῖ τὴν ὀπτασίαν ἀπαρέλευστον οὖσαν· « ἀποδημία γάρ μοι κεῖται χρόνιος καὶ εἰδὼς τὴν ἀσθένειάν μου ὁ καλομάρτυς, ὁ μετὰ θεὸν ἐκ παιδὸς ἀναθρέψας με, τὴν ὁδοιπορίαν μοι προευτρεπίζων προομαλίζει καὶ προσημαίνει μοι συνοδεύειν, πρὸς τὸ ἀκόπως καὶ ἀφόβως ὁδεῦσαί με αὐτὴν προθυμοποιῶν. » (f. 273ᵛ) *Ἡμῶν δὲ μαθεῖν ἀξιούντων ποίαν ταύτην εἶναι τὴν ἀποδημίαν, αἰνιγματωδῶς εἶπεν ὅτι « εἰς τοὺς ἀρχαγγέλους ἔχω ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα καὶ χρονίσαι ἔχω ἐκεῖ, ἀλλὰ μὴ μέλλετε λυπεῖσθαι· ἔχετε γὰρ τὸν μέγαν ἡμῶν προστάτην τὸν ἅγιον μάρτυρα Γεώργιον εἰς πάντα φροντίζοντα ὑμῶν. Πλὴν ἐγὼ ὑμᾶς οὐ μὴ ἐγκαταλείψω, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ὢν μεριμνήσω περὶ ὑμῶν καὶ πρόνοιαν ποιεῖσθαι ὑμῶν σπουδάσω. Μόνον ὑμεῖς τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε. » Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀληθῶς καὶ μεθοδευτικῶς ἡμῖν εἰπόντος, ἐδοξάσαμεν ὅτι ἐφ' ὅσον εἶπεν εἰς τοὺς ἀρχαγγέλους ἀπιέναι, πάντως εἰς τὴν πόλιν τῶν Γερμίων βούλεται ἀπελθεῖν· ἠγάπα γὰρ τὴν πόλιν ἐκείνην ὡς πόθον ἔχουσαν πολὺν πρὸς αὐτόν, τὸ δὲ πλεῖον διὰ τὸν σεπτὸν οἶκον τοῦ ἁγίου Ἀρχαγγέλου· οὕτως γὰρ πᾶσα ἡ πατρὶς προσαγορεύει τὴν πόλιν ἐκείνην « Τοὺς Ἀρχαγγέλους ».*

Μετὰ δὲ τὴν ἡμέραν τῶν Βαΐων εἰς τὴν ἑβδομάδα τὴν μεγάλην τοῦ σωτηρίου πάθους ἀπέστειλεν ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ κηροὺς καὶ ἔλαιον, ἄπτρια καὶ θυμιάματα καὶ σιλιγνίων προσφορὰς κατὰ πᾶσαν ἐκκλησίαν εἰς τὴν τῆς ἑορτῆς λειτουργίαν, αὐτός τε πάλιν τῷ φορείῳ χρησάμενος περιήρχετο καθὼς εἰώθει τὰ εἰς τὸν λόφον εὐκτήρια καὶ τὰς τοῦ χωρίου Σικεὼν ἐκκλησίας καὶ τὰ πέριξ ὄντα εὐκτήρια, ποιῶν ἐν αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον καὶ διδοὺς τὰ πρὸς τὴν χρείαν τῆς φωταψίας καὶ λειτουργίας τῆς ἑορτῆς· ὁμοίως καὶ εἰς τὸ γυναικεῖον μοναστήριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος (f. 274ʳ) *Χριστοφόρου ἐν τῇ μεγάλῃ ἁγίᾳ Πέμπτῃ ἑτοιμάσας τὸν στολισμὸν καὶ τὴν φωταψίαν· καὶ τὴν λειτουργίαν περὶ ὥραν ἐνάτην ποιήσας καὶ μεταδοὺς αὐταῖς τῶν ἀχράντων μυστηρίων ἐπανῆλθεν εἰς τὸ μοναστήριον ποιήσας τὸ μυστικὸν τοῦ Δεσπότου δεῖπνον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ὀψίας*

16 *ἀπαρέλευστον* vox nova? ‖ 35 hinc iterum A (cf. § 164, ad l. 70) ‖ *ἑβδομάδα τὴν μεγάλην* P : *μεγάλην ἑβδομάδα* A ‖ 37 *ἄπτρια* P, *ἀβτρία* A

δὲ πάλιν τὸ ὑπὸ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ δοθὲν αὐτῷ ὑπόδειγμα ἐξετέλει νίπτων τοὺς πόδας πάντων τῶν μαθητῶν καὶ τῷ λεντίῳ ἐκμάσσων καὶ προσκυνῶν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας, καὶ εἶθ' οὕτως τρίτον τῇ χειρὶ λαμβάνων ἐκ τοῦ νίμματος καὶ πίνων καὶ διδασκαλίαν μετὰ τοῦτο προσδιαλεγόμενος. Μετὰ τοῦτο εἰσελθὼν καὶ τὴν ψαλμῳδίαν συνάψας τὴν τῶν εὐαγγελίων ἀνάγνωσιν ἁρμόζουσαν πρὸς τὴν νύκτα ἐποιεῖτο περὶ τῆς τοῦ Σωτῆρος ἐπὶ τὸ πάθος ἑκουσίας ἐλεύσεως, ὁμοίως καὶ εἰς ἕκαστον εὐκτήριον τῶν ἐν τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἁγίᾳ Παρασκευῇ, τινῶν ἀδελφῶν ἔξωθεν ἐλθόντων ἀπὸ διακονίας καὶ μὴ εὑρεθέντων ἑσπέρας εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ αὐτοὺς τότε ἔνιψεν ὑπὲρ τὴν συνήθειαν αὐτοῦ, τοῦτο φήσας αὐτοῖς ὅτι « μηδεὶς ὑμῶν τοῦ νιπτῆρος τούτου ὑστερηθῇ· συμπληρωτικὸς γάρ ἐστιν ἀπὸ τοῦ νῦν. » Ἐν δὲ τῷ μεγάλῳ ἁγίῳ Σαββάτῳ καὶ τῇ ἁγίᾳ μεγάλῃ Κυριακῇ τοῦ ἁγίου Πάσχα ἑώρτασεν μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐν χαρᾷ καὶ εὐφροσύνῃ πολλῇ καὶ αὐτὸς εὐηγγελίσατο εὐφώνως καὶ προσεκόμισεν, ὡς ἐν τῷ εὐαγγελίσασθαι αὐτὸν καὶ τὰς τῆς προσκομιδῆς ἐκφωνήσεις τετρανωμένως ποιῆσαι συγχαίρειν ἡμᾶς ἐπ' αὐτῷ λέγοντας πρὸς ἑαυτοὺς ὅτι « ἀπηλλάγη τῆς (f. 274v) *νόσου ὁ ἅγιος πατὴρ ἡμῶν καὶ εἰς ἑαυτόν ἐστιν, ἐφ' ὅσον ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἐνίσχυσεν καὶ ἀνεπληρώθη εἰς τὸ ἰδίωμα. » Ἦν γὰρ κομπὸν καὶ ἡδὺ φώνημα ἔχων ἐν τῷ ψάλλειν καὶ εὐαγγελίζεσθαι καὶ ἐν ταῖς ἐκφωνήσεσι τῆς προσκομιδῆς, ὡς μὴ εἶναι κόρον ἀκούειν αὐτοῦ, ἐν δὲ τῇ συντυχίᾳ πάνυ ἥσυχον καὶ ἥμερον. Ἑορτάσας δὲ καὶ τὰς ἐπιούσας ἡμέρας τῆς Λαμπροφόρου μετὰ τῶν ἀδελφῶν, τῇ παρασκευῇ ἀνῆλθεν εἰς τὸ σπήλαιον αὐτοῦ καὶ εἶπεν τὸ εὐαγγέλιον, ὁμοίως καὶ εἰς τὰ λοιπὰ εὐκτήρια τὰ εἰς τὸν αὐτὸν λόφον, ἐν οἷς πολλάκις ἀποκρυβόμενος τοὺς ὄχλους ἰδίαζεν. Ἐπλήρωσεν δὲ τὴν λειτουργίαν εἰς ἕνα τῶν αὐτῶν εὐκτηρίων ὃ ἦν ἐπονομαζόμενον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου, ἐν ᾧ ἦν ἐγκλεισθεὶς δύο χειμῶνας. Καὶ ἐν τῷ ἀνακεῖσθαι αὐτὸν καὶ ἐσθίειν ἱλαρῶς, ἐν χαρᾷ πολλῇ καὶ ἁπλότητι συντυγχάνων καὶ προσμειδιῶν ἡμῖν καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ ἐνδόξου ἁγίου μάρτυρος γενομένην αὐτῷ παιδαγωγίαν ἐκνηπιόθεν ἀπαγγέλλων ἡμῖν καὶ ἐπὶ ταῖς πολλαῖς δοθείσαις αὐτῷ δωρεαῖς τῷ θεῷ εὐχαριστῶν, πολλὰ προσημαντικὰ*

49 *ὑπὸ* P : *ὑπὲρ* A ‖ 51 *τοὺς πόδας* om. A ‖ 53 *μετὰ τοῦτο* P : *ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου* A ‖ *Μετὰ* + *δὲ* A ‖ 56 *ὁμοίως καὶ* om. A ‖ *εἰς* P : *καθ'* A ‖ 57 *τῶν* + *ὄντων* A ‖ 63 *ἁγίου* om. A ‖ 71 *ἀκούειν* om. P ‖ 72 *ἥσυχον καὶ ἥμερον* P : *ἰσχνὸν καὶ σύμμετρον* A ‖ 77 *ἓν* A

ἔλεγεν τῆς τελειώσεως αὐτοῦ, ὡς καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν μερίδα τοῦ ὀψαρίου διαμερίζειν ἑκάστῳ, καὶ τὸ ποτήριον αὐτοῦ τὸ τελευταῖον γευσάμενος πᾶσιν ἡμῖν μετεδίδου λέγων « πίετε, τέκνα, ἐξ αὐτοῦ ὡς εὐλογίαν ἐσχάτην· ἐγὼ γὰρ οὐκέτι ἐξ αὐτοῦ πίνω ». Μετὰ δὲ τὸ γεύσασθαι ἡμᾶς καὶ κοπάσαι μικρόν, λαβὼν ἡμᾶς κατήρχετο ἐπὶ τὸ μοναστήριον. Καὶ ἰδοὺ πλησίον τοῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου μάρτυρος Κηρύκου ὑπήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς βαστα(f. 275^{r})*ζόντων εὐλογίας κηρούς τε καὶ θυμιάματα· ἐλθὼν δὲ πρὸς τὴν θύραν τοῦ κελλίου αὐτοῦ ἐν ᾧ τὰς ἀποκρίσεις εἶχεν, ἔστη καὶ ηὐλόγησεν πάντας καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ἀπεδέξατο δῶρα, ὁρμήσας δὲ εἰσελθεῖν ἐν τῷ κελλίῳ καὶ ἔσω τῆς θύρας γενόμενος ἀντανέλυσεν ἐπὶ τὰ ἔξω εἰπὼν ἑνὶ τῶν ἀδελφῶν· « θὲς ἔσω τὰς προσφορὰς καὶ ἀσφάλισαι, ἐγὼ γὰρ οὐκ εἰσέρχομαι ὧδε τοῦ λοιποῦ. » Τούτου δὲ εἰπόντος « διὰ τί, πάτερ ; », μή τις λύπη αὐτῷ ἐστιν πρὸς αὐτὸν ἔφη αὐτῷ μεθοδευτικῶς οὕτως· « τί με ἀνακρίνεις, ἀδελφέ ; πρὸς λόγον τοῦτο εἶπον. » Καὶ εὐθέως εἰσελθὼν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ἔψαλλεν μετὰ τῶν ἀδελφῶν τὰ ἑσπερινά, ὁμοίως καὶ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀρχαγγέλου, καὶ δοὺς ἀγάπην τοῖς ἀδελφοῖς εἰσῆλθεν ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐντελοῦς κοίτης αὐτοῦ.*

168. *Καὶ προσκαλεσάμενος Ἰωάννην τὸν θεοφιλέστατον ἡγούμενον καὶ μαθητὴν αὐτοῦ καὶ ἄλλους τῶν πρώτων ἀδελφῶν εἶπεν· « ἐγὼ ἄρτι, τέκνα, τὸν βίον τοῦτον μετέρχομαι καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν κύριον. Βλέπετε οὖν ἑαυτοὺς πῶς τὰς παραδόσεις ἃς παρέδωκα ὑμῖν φυλάξητε, τὸν τῆς ψαλμῳδίας κανόνα μὴ ἐκκόψητε, τὴν φωταψίαν φαιδρύνατε, τῆς ἐλεημοσύνης καὶ φιλοξενίας ἐπιμελεῖσθε, τὴν ἁγνείαν φυλάξατε καὶ πᾶσαν τὴν συνήθειαν τῆς μονῆς. Ἐὰν γὰρ ταῦτα κατὰ τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, οὐ μὴ στερήσῃ κύριος πάντων τῶν ἀγαθῶν αὐτοῦ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ὁ ἅγιος μάρτυς οὐ μὴ ὑμῶν ἀμελήσῃ πρόνοιαν ποι*(f. 275^{v})*εῖσθαι, καὶ ἐγὼ δὲ οὐ μὴ παρασιωπήσω τὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἱκετείαν ποιεῖσθαι. Καὶ ἐγὼ θαρρῶν εἰς τὸν θεὸν καὶ πιστεύων ταῖς εὐαγγελίαις αὐτοῦ οὐκ ἐνεδεήθην τῶν ἐπιγείων βασιλέων δωρεάς τινας κομίσασθαι καὶ προσκυρῶσαι ἐνθάδε, καίπερ θελόντων αὐτῶν δωρήσασθαι· οὕτως γὰρ πιστεύω εἰς τὴν ἀγαθότητα αὐτοῦ. Ἃ πολλάκις εἶπον καὶ νῦν ὑμῖν λέγω,*

87 *πίνω ἐξ αὐτοῦ* A ‖ 90 de Ciryco et Iulitta cf. *BHG* 313y-318e ‖ 92 *τῇ θύρᾳ* A ‖ 93 *ἔστη* P : *ἔτι* A ‖ 97 *τούτου* P : *τοῦ* A ‖ 98 *αὐτῷ*[1] A : *αὐτοῦ* P ‖ 101 *ναῷ* hic desinit A.

ὅτι ἕως οὗ τὰ χριστιανῶν συνίστατε, οὐ μὴ λείψῃ τι τὰ πρὸς τὴν χρείαν εἰς τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. Οὕτως οὖν σπουδάσατε σεμνῶς πολιτεύσασθαι, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε, ἵνα διὰ τῆς καλῆς ὑμῶν ἀναστροφῆς κἀγὼ ἀναπαύσωμαι καὶ οἱ παραγινόμενοι οἰκοδομηθῶσι καὶ μετὰ τὸ τέλος ὑμῶν δέξωμαι ὑμᾶς καθαροὺς καὶ παραστήσω ἐπὶ τοῦ ἀχράντου βήματος τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγων· “Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκας, κύριε, καὶ οὐκ ἀπώλετο ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς.” Ναί, τέκνα, σπουδάσατε ἵνα τῆς τοιαύτης ὁμοθυμαδὸν παραστάσεως εὐπαρρησιάστως ἀξιωθῶμεν. Ἰδοὺ οὖν παρατίθημι ὑμᾶς τῷ κυρίῳ καὶ τῷ ἁγίῳ μάρτυρι Γεωργίῳ τῷ ἐκπαιδόθεν ἀναθρεψαμένῳ με. Καὶ σῴζεσθε τὸ λοιπόν, τέκνα· φωνὴ γάρ μου ἀπὸ τοῦ νῦν ἔτι οὐκ ἀκούετε.»

Ταῦτα εἰρηκὼς καὶ κατασφραγισάμενος ἔθηκεν ἑαυτὸν καὶ ἀνεπαύσατο. Τῇ δὲ ἐπαύριον, σαββάτου ὄντος, εἰσήλθομεν ἀπὸ τῆς ὀρθρινῆς δοξολογίας πάντες οἱ ἀδελφοὶ μετὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἡμῶν ἡγουμένου Ἰωάννου καὶ (f. 276r) *εὕραμεν αὐτὸν πρᾶον καθεύδοντα καὶ διυπνίσαι αὐτὸν θέλοντες οὐχ εὕρομεν· ἐάσαντες δὲ αὐτόν, πάλιν μετὰ τὴν λειτουργίαν καὶ τὸ λυχνικὸν ἐπισκεψάμενοι αὐτὸν οὕτως αὐτὸν ηὕραμεν κείμενον εὐσχημόνως ἐν ὡμαλίᾳ, μὴ δυνηθέντες αὐτὸν πρὸς συντυχίαν ἡμῶν διυπνίσαι· ἦν γὰρ λοιπὸν τῶν ἐπιγείων ἀποταξάμενος καὶ τῶν οὐρανίων ἁπτόμενος.*

Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ἑσπέρᾳ ἦλθεν πολὺς ὄχλος ἐκ διαφόρων τόπων εἰς εὐχήν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῶν Γερμίων ἦσαν ἐληλυθότες λαϊκοί τε καὶ κληρικοὶ διὰ τὸ διαδραμεῖν ἕως ἐκεῖ τὸν παρ' αὐτοῦ λεχθέντα ἡμῖν παραβολικῶς λόγον ὅτι « εἰς τοὺς ἀρχαγγέλους ἔχω μετὰ τὴν Λαμπροφόρον ἀπελθεῖν »· οἳ καὶ διὰ τοῦτο ἦλθον πόθῳ μετὰ ἀλόγων ἐπὶ τὸ ὑπουργῆσαι αὐτῷ εἰς βασταγὴν καὶ εἰς πᾶσαν δουλείαν ἐν τῇ τοιαύτῃ στράτᾳ πρὸς τὸ μισθὸν ὑπὲρ τούτου κομίσασθαι τὴν εὐχὴν αὐτοῦ. Ἐποιήσαμεν δὲ τὴν παννυχίδα τὴν εἰωθότως κατὰ πᾶν σάββατον ὀψίας ἐπιτελουμένην· περὶ δὲ ὥραν δεκάτην τῆς νυκτός, ψαλλόντων τῶν ἀδελφῶν τὸν μέγαν ψαλμόν, ἤμην ἐγώ τε καὶ ἄλλος ἀδελφὸς προσκαρτεροῦντες αὐτῷ· ἰδόντες δὲ αὐτὸν τελειούμενον ἐφωνήσαμεν τὸν θεοφιλέστατον Ἰωάννην τὸν ἡγούμενον καὶ πᾶσαν τὴν ἀδελ-

168. — 36 *οὐχ εὕρομεν* sic P.

φότητα, καὶ οὕτω πάντων παρεστώτων ἐνατενίσας τοῖς ἀποσταλεῖσιν ἐπ' αὐτὸν ἀγαθοῖς ἀγγέλοις καὶ σεμνὸν αὐτοῖς προσμειδιάσας ἐτελειώθη ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀπεδήμησε πρὸς τὸν κύριον εἰς τοὺς ἀληθῶς ποθουμένους αὐτῷ ἀρχαγγέλους.

169. (f. 276v) *Τότε ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον ἐθρηνοῦμεν τὴν ἡμῶν ὀρφανίαν, ὁμοίως δὲ καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ὁ συνηγμένος ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀρχαγγέλου γνόντες ἔκλαιον καὶ ἐκόπτοντο ὡς ἀναξίους ἑαυτοὺς ταλανίζοντες διότι οὐκ ἐχειροθετήθησαν ὑπ' αὐτοῦ. Ἐμοῦ δὲ ὑποβάλλοντος ἐπαρθῆναι τὰ ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ σίδηρα εἰς τὸ ἐπιτεθῆναι αὐτὰ τοῖς ἀσθενοῦσι καὶ πάσχουσι πρὸς ὑγείαν, συνεπείσθησαν ὅ τε θεοφιλὴς ἡγούμενος καὶ ὁ δευτεράριος Ἰωάννης· καὶ λαβόντες σφήνας ἐβάλομεν ἐν τοῖς διανοίγμασι τῶν σιδήρων καὶ τυπτόντων ἡμῶν μετὰ σφύρας διηνοίγοντο πλήρης, ὥστε χωρεῖν διαβαίνειν τὰ λεπτὰ τῶν ποδῶν, ἐν δὲ τῷ τὴν σφήναν ἀνασπᾶν συνεκλείοντο πάλιν καθὼς προϋπῆρχον. Πολλὰ οὖν κοπιασάντων ἡμῶν καὶ μηδὲν πλέον ἀνυσάντων, ὑπομνησθεὶς ὁ θεοφιλέστατος ἡγούμενος εἶπεν· « ἄφετε, ἀδελφοί, μὴ κοπιᾶτε· ποτὲ γὰρ τοῦ μακαρίου Δομετιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Μελιτηνῶν μητροπόλεως ἐλθόντος καὶ παρακαλοῦντος αὐτὸν ἀρκεῖσθαι τοῖς ἐν νεότητι αὐτοῦ ἀγῶσι καὶ διὰ τὸ γῆρας ἀποθέσθαι λοιπὸν τὸν φορτισμὸν τῶν σιδήρων πρὸς τὸ ἐπαρκεῖν αὐτὸν εἰς τὴν τῶν ὄχλων ὑποδοχήν, ἐν τοῖς ἄλλοις ἠνέσχετο αὐτοῦ ἀκοῦσαι ὁ ἅγιος, περὶ δὲ τούτων τῶν ἐν τοῖς ποσὶν εἶπεν ὅτι "ταῦτα συνταφήσονταί μοι" ». Οὕτως οὖν ἀφέντες αὐτὰ καὶ ἐνδύσαντες αὐτὸν τὴν ἐπισκοπικὴν ἔκλευκον* (f. 277r) *ἐσθῆτα καὶ τὸ ὠμοφόριον προενέγκαντες αὐτῷ προεθήκαμεν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου καὶ ἐπετελέσαμεν τὴν θείαν λειτουργίαν τῆς ἁγίας κυριακῆς τῶν Ἀπολουσίων τοῦ ἁγίου Πάσχα, προκειμένου αὐτοῦ. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἴτε θεόθεν εἴτε ἐκ ταχυδρομίας ἀνθρώπων ἠκούσθη ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει ἡ κοίμησις τοῦ ἁγίου παρὰ τῷ πατριάρχῃ καὶ τοῖς ἄρχουσιν, ἣν καὶ τιμήσας ὁ πατριάρχης Σέργιος ἐκήρυξεν εἰς τὴν αὔριον, ἐπιτελέσας αὐτὴν ἐντίμως ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ τοῦ θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, θεσπίσας ἐτησίως αὐτὴν προκηρυκτικὴν ἐπιτελεῖσθαι. Διὰ δὲ τὴν πολυπόθητον αὐτοῦ καὶ διάπυρον καὶ ἀκόρεστον πρὸς τὸν μάρτυρα τοῦ Χριστοῦ σχέσιν, εἰς ἐπίδειξιν καὶ πληροφορίαν πάντων, οὕτως ᾠκονόμησεν ἐντίμως καὶ ἐνδόξως τὰ κατ' αὐτῶν ὁ κύριος ὥστε*

169. — 8 *σφήνας* femin. (cf. 10s. *τὴν σφήναν*) ‖ 9s. *πλήρης* cf. Psaltes 160 ‖ 15 *αὐτοῦ* P

καὶ τῇ τοῦ ἁγίου μάρτυρος τελειώσει τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης ζυγῶσαι αὐτήν, πρὸς τὸ μηδὲ ἐν ταῖς μνήμαις αὐτῶν ἄλλην ἡμερῶν μέσον αὐτῶν ὑπολείπεσθαι καὶ χωρίζειν αὐτῶν τὰς μνήμας. Οὕτως γὰρ συνέφθασεν ὥστε τῇ αὐτῇ ἑσπέρᾳ ἐπικεῖσθαι τὴν παννυχίδα τῆς ἀθλήσεως τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου, ἔχοντος τοῦ ἀπριλλίου μηνὸς εἰκάδα δευτέραν.

Καὶ ἐγένετο ἡ φωταψία καὶ ἡ παννυχὶς προκειμένου αὐτοῦ· πρωΐας δὲ γενομένης, δευτέρας οὔσης τῆς ἑβδομάδος, τῆς φήμης διαδραμούσης, παρεγένοντο κληρικοὶ καὶ κτήτορες ἀπὸ τῆς Ἀναστασιουπολιτῶν πόλεως (f. 277^{v}) καὶ ἀπὸ πάσης τῆς περιχώρου ὄχλος πολὺς καὶ εἰσενέγκαντες τὴν σορὸν ἥν τις φιλόχριστος πόθῳ ποιήσας προσενήνοχεν ἔστησαν αὐτὴν ἐπὶ τὸν δεξιὸν τόπον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀρχαγγέλου ὅπου ὁ κανὼν τῆς ψαλμῳδίας ἐπετελεῖτο. Καὶ περὶ τρίτην ὥραν ἄραντες τὸ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου μετὰ φωταψίας κηρῶν καὶ εὐωδίας θυμιαμάτων καὶ ψαλμῳδίας τῆς πρεπούσης ἐκομίσαμεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀρχαγγέλου, καὶ μόλις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτὸ ἁρπάσαντες κατεθέμεθα ἐντίμως ἐν τῇ σορῷ· καὶ οὕτως τὴν εἴσοδον ποιήσαντες ἐτελέσαμεν τὴν θείαν λειτουργίαν τῆς ἀθλήσεως τοῦ ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου δοξάζοντες τὸν θεόν, τὸν οὐ μόνον ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ τὸν ὅσιον ἀναδείξαντα συνεπώνυμον τῷ ἁγίῳ μάρτυρι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ τελειώσει αὐτοῦ συνδραμόντα καὶ τῇ αὐτοῦ ἀθλητικῇ συνάξει συναποθανόντα καὶ συνταφέντα, μᾶλλον δὲ συμμεταστάντα καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς συμμετασχόντα...

...ἐν ἄλλαις δὲ τὴν μετὰ τῶν ἁγίων συνοίκησιν αὐτοῦ ἐπιδεικνύων, μετὰ πλήθους λαμπροφορούντων ἐπιφαίνεται εἰς δόξαν τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ Τριάδος, τῆς καὶ μετὰ τέλος τοὺς ἀληθινοὺς καὶ ἁγίους αὐτῆς προσκυνητὰς μεγαλυνούσης.

170. Ταῦτα δὲ πάντα θεοῦ συνεργίᾳ ἐγὼ ἐξεθέμην ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ἀνάξιος αὐτοῦ δοῦλος Ἐλεύσιος, ὁ καὶ Γεώργιος ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἁγίου ἐπονομασθείς, ὃς οὐκ ἄμοιρος τῶν αὐτοῦ εὐεργεσιῶν γέγονα, ἀλλὰ καὶ μειζόνως μετέσχον τούτων. Τῶν γὰρ ἐμῶν γονέων ἐκ τοῦ χωρίου Ἀδιγερμαρῶν ὁρμωμένων, ἱκανοὺς χρόνους συνζησάντων ἀλλήλοις καὶ παιδοποιΐας ἐστερημένων,

35 *αὐτῇ* P ‖ 35s. *ἡμερῶν* P : an pro *ἡμέραν*? ‖ 39 *εἰκάδαν* P, fort. tenendum (Dieterich 159) ‖ 58s. lacunam notavi ; hinc iterum M (cf. supra, § 147, ad l. 37) ‖ 59-63 om. P.

170. — 6 *ζησάντων* M

ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ἅγιον καὶ εὐχὴν παρ' αὐτοῦ λαβόντων καὶ τὰς ζώνας εὐλογηθέντων, διὰ τῆς εὐχῆς αὐτοῦ συλληφθεὶς ἐτέχθην· καὶ νήπιος προσενεχθεὶς αὐτῷ ἐν τῇ ἁγίᾳ μονῇ αὐτοῦ ἀνετράφην καὶ ὑπὸ τοῦ θεοφιλεστάτου ἡγουμένου ἐδιδάχθην τὰ πρὸς τὴν χρείαν γράμματα, τὴν ὑπὲρ ἐμοῦ ἀντεισαγωγὴν τῶν ἐμῶν γονέων ἕτερον υἱὸν εἰληφότων διὰ τῆς εὐχῆς τοῦ ἁγίου, ὃν τῆς αὐτοῦ ἐπωνυμίας ἠξίωσαν. Ἐμαθητεύθην δὲ τῷ ἁγίῳ καὶ θεράποντι τοῦ Χριστοῦ τούτῳ, ἰδοὺ δωδέκατον ἔτος, ἐν οἷς ἠξιώθην καὶ πολλῶν θαυμάτων αὐτοῦ αὐτόπτης γενέσθαι. Τὰ δὲ ἐν τοῖς πρώτοις αὐτοῦ καὶ μέσοις χρόνοις γεγονότα φιλοπονήσας ἔμαθον παρὰ τῶν κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς αὐτῷ διακονησάντων καὶ αὐτοπτῶν γεγονότων καὶ ἑτέρων τῶν τῇ πείρᾳ τὴν ἴασιν δεξαμένων, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἔλαθον, τὰ δὲ ὄκνῳ παρέδραμον διὰ τὴν ἐμαυτοῦ μικροψυχίαν, ἐκθέμενος ἐκ τῶν πολλῶν ὀλίγα· εἰ γάρ τις ἅπαντα ἱστορῆσαι θελήσοι, οὐδ' αὐτὸν οἶμαι τὸν συγγραφέα ἐπαρκέσαι πρὸς τὴν ἐξήγησιν, ἀλλ' ἐπιλείψει αὐτῷ καὶ ὁ χρόνος διηγουμένῳ.

Ἐτελειώθη δὲ ὁ ὅσιος καὶ τρισμακάριος καὶ ἅγιος δοῦλος καὶ πιστὸς θεράπων τοῦ Χριστοῦ Θεόδωρος ἐν ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας τοῦ εὐσεβοῦς καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Ἡρακλείου, ἐν δὲ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας τοῦ θεοφυλάκτου καὶ θεοστεφοῦς υἱοῦ αὐτοῦ Ἡρακλείου τοῦ νέου Κωνσταντίνου, τῶν αἰωνίων αὐγούστων καὶ αὐτοκρατόρων, ἰνδικτίονος πρώτης, μηνὶ ἀπριλλίῳ κβ', διαφαυούσης ἡμέρας Κυριακῆς, εἰς τὰ Ἀπολούσια τοῦ ἁγίου Πάσχα· οὗπερ εὐχαῖς καὶ πρεσβείαις εὕροιμεν ἔλεος ἐπὶ τοῦ βήματος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν σὺν αὐτῷ καταξιωθῶμεν ἅμα καὶ πᾶσι τοῖς τὴν μνήμην αὐτοῦ ἐπιτελοῦσιν, εἰς δόξαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἡ δόξα, ἅμα τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 *τῶν* om. P ‖ 19 *τῇ* om. P ‖ 25 *καὶ πιστὸς θεράπων* om. P ‖ 26 *ἡμῶν βασιλέως* om. P ‖ 31-35 *οὗπερ... Χριστοῦ* M : *ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν* P ‖ 35 *ἡ δόξα* om. P.

INDEX NOMINUM[1]

Ἄβελ iustus 1[7] (*id est* cap. 1, lin. 7), 125 [17].
Ἀβραάμ patr. 1 [8], 25 [29], 149 [16].
Ἄγγελοι. *Vid*. *Ἀρχάγγελοι* ; *Μιχαήλ* ; *Μυριάγγελοι*.
Ἄγκυρα seu *Ἄγκυραι*, *Ἀγκυρῶν μητρόπολις* in Galatia 33 [2], 58 [3, 21], 152 [21, 22, 41, 49, 54]. — *Ἀγκυρανῶν μητρόπολις* 25 [6, 16], 45 [1], 58 [27], 61 [6], 78 [36], 79 [1, 24], 116 [12], 148 [2], 151 [3], 162 [81].
Ἀγκυρανῶν ἐπαρχία seu Galatia Prima 3 [3].
Ἀδιγερμαρῶν χωρίον apud Syceum 170 [5].
Ἀέτιος πρόοικος 124 [3].
Αἰάντων χωρίον apud Syceum 115 [9], 124 [1].
Αἰμιλιανός ep. Germiorum 71 [1, 12, 43], 100 [3, 15], 101 [4, 8, 53], 109 [14].
Ἄκρηνα apud Heliopolim 79 [26].
Ἀλεκτορίας χωρίον apud Syceum 98 [1], 124 [3].
Ἀλέξανδρος locum tenens Ioannis praesidis Ancyrani 151 [1].
Ἀλιγέτης Germiense monasterium Deiparae 100 [17], 101 [4].
Ἁλίων χωρίον apud Syceum 150 [1].
Ἀμαρέων ἐμπόριον in Bithynia 156 [84].
Ἀμίαντος ep. Cinnae 58 [28], 66 [5].
Ἀμόριον in Phrygia 107 [1], 109 [5].
Ἀνανίας Hierosolymitanus 151 [36].
Ἀναστάσιος Amoriensis illustris 107 [22, 32].
Ἀναστασιούπολις seu *Ἀναστασιουπολιτῶν πόλις* in Galatia 3 [2, 4], 4 [13], 16 [36], 21 [2], 41 [6], 58 [2, 10, 24, 28, 37], 59 [10], 64 [23], 66 [15], 68 [1, 6], 69 [8, 10], 70 [1], 71 [47], 72 [7], 74 [13, 23], 76 [19], 78 [2], 79 [22], 80 [33], 148 [3], 169 [43].
Ἀνάστασις ecclesia Hierosolymis 62 [6].
Ἀνδρέας mon. inclusus apud Syceum 47 [8], 48 [1, 6].
Ἀνδρέας mon. Sabaiticus 63 [2].
Ἀνδρέας iuvenis Ephesenus 110 [5].
Ἀνδρέας protopresbyter Arauniae 72 [2, 11, 26].
Ἄνθιμος φαβρικήσιος Nicomediensis 159 [46].
Ἄνθιμος m. — Ecclesia Nicomediae 156 [4, 65, 72, 87], 156a [7], 159 [82].
Ἀνίκητος ξενοδόχος (postea hegumenus) in monasterio *τῶν Δρυΐνων* 64 [7, 14].
Ἀνίκητος hegumenus monasterii S. Theodori m. 113 [1, 10, 15].
Ἀντιόχεια in Syria 166 [3]. — *Ἀντιοχέων πόλις* 166 [23].
Ἀντίοχος m. Festum (iulii 16) 126 [2]. — Sacellum in ecclesia S. Georgii a Theodoro aedificata 55 [14], 126 [3].
Ἀντίοχος energumenus 162 [79, 81, 95, 103, 106, 108].
Ἀντίοχος eremita Afer (vel Syrus) 73 [2].
Ἀντίπατρος πρόοικος 124 [1].
Ἄνω Πύλαι. *Vid*. *Πύλαι αἱ Ἄνωθεν*.

[1] Indices digessit Franciscus LAMAL S.I.

Ἀπέον (τὰ) χωρίον 151 [2].
Ἀποστολεῖον Nicomediae 156 [21].
Ἀπουκόμεως seu Ἀπουκούμεως χωρίον apud Syceum 143 [1], 150 [2, 5].
Ἀρανίας χωρίον apud Syceum 122 [26]. Cf. Ἀραννία.
Ἀραννίας χωρίον apud Syceum 72 [2]. Cf. Ἀρανία.
Ἀρκαδιαναί CP. 140 [3].
Ἄρκεα (Ἀρκέα, Ἄρκτεα) τόπος in Galatia 16 [2], 56 [3].
Ἀρμένιοι 152 [66].
Ἀρσῖνος inclusus 46 [1, 12], 47 [2, 8], 48 [1, 11].
Ἄρτεμις numen 16 [4, 9].
Ἀρχάγγελοι = Γέρμια 167 [34].
Ἀρχαγγέλου ναὸς in monasterio Theodori 35 [17], 40 [14], 68 [7], 70 [5], 102 [6], 103 [7], 162 [12] (encaenia, nov. 9), 166 [8], 167 [102], 169 [3, 46, 50]. — Ἀρχαγγέλου εὐκτήριον Acrenense 79 [26], 80 [2]. — Ἀρχαγγέλου ναός in civitate Germiorum 71 [5], 100 [11, 15], 161 [15, 24, 35, 66, 78, 85, 101, 121, 237], 167 [33]. — Ἀρχαγγέλου ἐκκλησία in pago Εὐκραῶν 116 [45]. — Ἀρχαγγέλου sacellum Nicomediense 159 [93]. — Ἀρχαγγέλου monasterium apud Scudris 141 [2].
Ἀρχιστράτηγος (Michael archangelus) 161 [53, 149].
Ἄστακος in Bithynia 157 [9].
αὐγοῦστα uxor Mauricii imp. 82 [10], 97 [12].
Αὐτόνομος m. — Monasterium in Bithynia 49 [25], 156 [9], 157 [1, 59, 68], 158 [40], 159 [8].
Ἄφρος 73 [5].
Ἀχαάβ rex 50 [18].
Ἄψοδα aquae 146 [39].

Βάκχος m. cum Sergio 55 [15], 152 [5].
Βαλγατίας χωρίον in Galatia 4 [2].
βασιλεύουσα πόλις (= CP.) 133 [1], 154 [3], 169 [26]. — βασιλίς (= CP.) 121 [38], 154 [4]. — βασιλὶς πόλις (= CP.) 120 [43], 121 [1], 128 [22], 129 [6], 130 [11], 132 [2], 166 [2].
Βεκοῦσαι seu Βεκκοῦσαι suburbium Germiense 161 [31].
Βηήια seu Βικία monasterium Ancyrae 45 [7].
Βιθυνία 152 [38], 159 [28].
Βικία (Βηήια) 45 [n].
Βλάττα soror Theodori 9 [31], 24 [2], 25 [8, 15].
Βουζαίων χωρίον apud Cratiam in Gordiana 43 [1].
Βούνας χωρίον apud Syceum 118 [20].
Βουνοῦσσος consul 142 [1].
Βριανείας χωρίον apud Syceum 48 [7], 113 [2].

Γαλάται 64 [13]. — Γαλατία 24 [28], 43 [26, 28], 48 [1], 54 [6], 64 [1, 22]. — Γαλατῶν χώρα 3 [1], 50 [12], 128 [16].
Γαλατίου (τὰ) CP. 81 [48].
Γαλβατίας χωρίον in Galatia 4 [n].
Γαληνῶν χωρίον ad Siberim 48 [12].
Γάλου τόπος vel χώρα apud Synas 160 [65].
Γέμελλος m. — Sacellum apud Syceum 10 [2], 25 [14], 142 [6].
Γέρμια in Galatia 100 [4]. — Γερμίων πόλις 71 [2, 8], 100 [14], 109 [13], 161 [2, 65, 71], 167 [31], 168 [43]. — Vid. Αἰμιλιανός.
Γερόντιος condiscipulus Theodori 11 [4, 28].
Γεώργιος m. 5 [12], 8 [12, n], 9 [17], 11 [25], 17 [4], 32 [13], 54 [15], 63 [12, 17, 25], 70 [8], 78 [17], 82 [16], 88 [18], 96 [11], 108 [8], 115 [34], 120 [23], 152 [12], 156 [16, 42], 157 [27], 159 [75], 161 [53, 149, 155, 167, 205], 167 [1, 10, 25], 168 [29], 169 [38, 53]. — Reliquiae 100 [2], 101 [54]. — Μαρτύριον seu Εὐκτήριον in monte apud Syceum 7 [3], 8 [16], 20 [14], 23 [11], 24 [29], 25 [n] (τόπος), 40 [11], 55 [10], 149 [31],

167 [78]. — Ecclesia a Theodoro aedificata 55 [12], 56 [3], 57 [2], 59 [3], 70 [4, 6, 12], 102 [15], 112 [9, 14], 120 [51], 127 [6], 166 [6], 167 [100], 169 [23, 48]. — Sacellum Heraclii in Bithynia 157 [25, 32]. — Monasterium *Πηγῶν* Dorylaei 130 [15].

Γεώργιος biographus Theodori, lemma, 2 [16], 22 [2, 17], 26 [23], 75 [3], 126 [11], 142 [15], 162 [25], 165 [9], 166 [32], 168 [52], 170 [2].

Γεώργιος metropolita Pessinuntis 101 [34, 39].

Γεώργιος vinctus 125 [3].

Γηραγάθεως πτωχεῖον apud Nicomediam 156 [26], 156a [31].

Γιεζεί servus Elisaei 151 [34].

Γλυκέριος eremita 14 [9].

Γολεούντων πόλις apud Germia 161 [65, 94].

Γορδιανή terra apud Galatiam 43 [26].

Γρηγόριος filius Photii patricii 127 [3].

Δάβλια seu *Δαύδια* thermae 146 [38].

Δαμιανός m. cum Cosma 39 [5, 33].

Δανιήλ proph. 1 [13].

Δανιήλ rusticus 149 [2, 24, 42].

Δαύδια. *Vid. Δάβλια*.

Δαυΐδ rex 1 [11], 6 [39], 21 [36], 55 [5], 146 [50].

Δαυΐδ protector Ancyranus 25 [7].

Δέκατον in Bithynia 160 [54].

Δεσποινία matertera Theodori 3 [8], 24 [2], 25 [7, 12].

Δημήτριος presb. pagi Silinducomis 124 [2].

Διολκίδων πορεῖον Nicomediae 158 [26].

Διονύσιος (*ἅγιος*). — Sacellum apud Hebdomon in Bithynia 160 [19].

Διονύσιος cellarius monasterii Theodori 104 [6].

Διοσκόνεως seu *Διωσκώνεως χωρίον* apud Syceum 26 [45], 31 [17].

Δομετιανός diaconus vel archidiaconus 61 [4, 15].

Δομετιανός ep. Melitenae 169 [14].

Δομνινζίολος seu *Δομνιτζίολος* patricius et curopalates 120 [2], 128 [1], 140 [1], 148 [27], 152 [10].

Δορύλλεον in Phrygia 130 [11].

Δουγαΐας χωρίον apud Syceum 62 [4].

Δράκοντος ὄρος 49 [23].

Δρυΐνων monasterium in Galatia 64 [2], 66 [3, 13].

Ἕβδομον in Bithynia 160 [17, 50].

Ἑβραῖος 156a [1, 2, 8, 9, 12, 13].

Ἐζεκίας rex 39 [24].

Εἰρήνη mulier e vico Musge 71 [16].

Εἰρήνη uxor Domnicioli 140 [4].

Εἰρηνικός (*ἅγιος*) .— Ecclesia in Mazamias 36 [11, 19].

Εἰς τὰ Χορτοκόπια Nicomediae 159 [94].

Ἐλαία in Bithynia 158 [33, 42].

Ἑλενούπολις in Bithynia 158 [2].

Ἐλεύσιος mon., qui et Georgius, biographus Theodori 170 [2].

Ἐλιούς amicus Iob 21 [37].

Ἐλισσαῖε seu *Ἐλισσαῖος* proph. 1 [11], 14 [11], 31 [5], 124 [22], 151 [34].

Ἕλληνες pagani 118 [3].

Ἐλπιδία avia Theodori 3 [8], 16 [28], 20 [23], 24 [2], 25 [8, 25], 32 [1].

Ἐλπίδης seu *Ἐλπίδιος* energumenus 162 [79, 84, 108].

Ἐλπίδιος mon. 49 [10, 14].

Ἐνίστρατον κώμη 26 [11].

Ἐνώχ proph. 1 [7].

Ἐπιφάνιος discipulus Theodori 26 [43]; cf. 26 [3].

Ἐπιφάνιος diaconus, apocrisiarius Theodori 128 [4].

Ἐπιφάνιος caupo Nicomediensis 156 [21].

Ἐπιφάνιος Κολλουρᾶς presb. 31 [17].

Ἐργοβρότεως χωρίον apud Syceum 26a [1].

Ἐρεβίνθιος seu *Ἐρεβίνθις* 161 [188].

Ἐρίβολος ἐμπόριον in Bithynia 157 [10].
Ἐριγοβρογέως χωρίον 26a [n].
Εὐάγριος mon. 47 [7, 17].
Εὐαράνης (*τὰ*) CP. 93 [34]. Cf. *Οὐαρανᾶς*.
Εὐαρζίας seu *Εὐαρξίας χωρίον* apud Syceum 56 [1].
Εὐδοξιάς civitas apud Germia 71 [9, 44].
Εὐκραοῦς χωρίον apud Anastasiopolim 76 [12].
Εὐκραῶν seu *Εὐκράων χωρίον* in Galatia 116 [1].
Εὔρετος (an *Εὐρέτης?*) m. cultus Iopoli in Galatia 13 [21].
Εὐτόλμιος agricola 114 [2].
Εὐτυχιανός dux exercitus 152 [53].
Εὐτύχιος ostiarius Theodori Monosandali 91 [2].
Εὐφράντας (*Εὐφραντᾶς*, *Εὐφρατᾶς*) praeses Galatiae 114 [15], 115 [38], 116 [12].
Ἔφεσος μητρόπολις 110 [2, 4].

Ζαχαρίας proph. 23 [25].
Ζαχαρίας presb. impie occisus 125 [17].
Ζαχαρίας pater Ioannis Baptistae 1 [15].
Ζουνβούλιος τόπος apud Syceum 26a [4].
Ζώϊλος ep. Sozopolis 109 [1].
Ζώϊλος hegumenus S. Stephani *τῶν Ῥωμαίων* CP. 138 [6].

Ἠλίας proph. 1 [11], 14 [12], 50 [18].
Ἡλιούπολις seu *Ἡλιουπολιτῶν πόλις* in Bithynia 34 [1], 79 [25], 103 [1], 120 [7]. — *Vid. Ἰόπολις*.
Ἡράκλαιον = *Ἡράκλειον*.
Ἡρακλεία τοῦ Πόντου 44 [1, 13].
Ἡράκλειον (*Ἡράκλαιον*) *ἐμπόριον* in Bithynia 157 [23, 51].
Ἡράκλειος m. — Sacellum Elaiae in Bithynia 158 [52].
Ἡράκλειος imp. 152 [8, 36], 154 [2], 155 [1], 166 [2], 170 [26].
Ἡράκλειος filius Heraclii imp. *Vid. Κωνσταντῖνος ὁ νέος*.
Ἡρωδιανός servus Christi 152 [23, 33].
Ἠσαΐας proph. 1 [12], 119 [22].
Ἥσυχος (*Ἐλπίδιος*) 49 [15].

Θεοδόσιος ep. Anastasiopolis 4 [13], 16 [35], 21 [1, 24].
Θεοδόσιος protector Anastasiopolis 76 [4, 8, 28, 38].
Θεόδοτος Κούραππος magus (*φαρμακός*) 35 [7], 37 [4, 8], 38 [2].
Θεόδουλος ναύκληρος 123 [2].
Θεοδώρα serva Theodori diaconi CP. 94 [1].
Θεοδώρα uxor Mannae 90 [1].
Θεόδωρος m. — Catechumenion in monasterio Theodori 55 [n]. — Monasterium apud Syceum 113 [2]. — *Μαρτύριον* Eriboli 157 [16]. — Ecclesia CP. *ἐν τοῖς Σποραkίου* 83 [1]. — *Θεοδώρου* (*μονὴ τοῦ ἁγίου*) *παρὰ τὸν Ψίλιν* 49 [26].
Θεόδωρος diaconus Deiparae Orbiciensis CP. 94 [2].
Θεόδωρος hegumenus monasterii S. Autonomi 49 [22].
Θεόδωρος Λατζέας civis Heracliae 44 [1, 16].
Θεόδωρος Μονοσάνδαλος 91 [1].
Θεόδωρος protecdicus, presb. CP. 157 [19], 161 [68, 103].
Θεόδωρος strator 129 [2], 131 [2].
Θεόδωρος σχολάριος 159 [38].
Θεόδωρος Τζοῦτζος œconomus ecclesiae Heliopolitanae 34 [2].
Θεόδωρος φαβρικήσιος Nicomediensis 159 [46].
Θεοτόκος. *Vid. Μαρία*. — *Θεοτόκου μαφόριον* (reliquia) 128 [13]. — *Θεοτόκου εὐκτήριον* apud Syceum 40 [17], 162 [2], 165 [25], 166 [31]. — *μοναστήριον* apud Syceum 81 [31], 104 [5, 17], 119 [5], 121 [5, 9], 122 [2, 7], 123 [4], 152 [27], 162 [78]. — *Ἀλιγέτης* monaste-

rium Germiense 100[17], 101[7]. — εὐκτήριον in domo Anastasii apud Amorium 107[23, 33]. — μοναστήριον γυναικεῖον Ancyrae 45[7]. — εὐκτήριον CP. ἐν Συκαῖς εἰς τὰ Γαλατίου 81[48]. — ecclesia ἐν τοῖς Ὀρβικίου CP. 94[3]. — οἶκος seu ναός in urbe Heraclia 44[6, 13, 15]. — μονὴ τῶν Καθαρῶν 131[1]. — ναός in vico Μουσγή 71[7, 15, 42]. — εὐκτήριον εἰς τὸ Μυροκόπιν in Bithynia 157[34]. — ecclesia τῆς Πηγῆς Nicomediae 156a[39]. — ecclesia in porio Diolcidon Nicomediae 158[27]. — οἶκος εἰς τὴν Καρύαν Nicomediae 159[96]. — sacellum εἰς τὸν πύργον Nicomediae 160[14]. — ναός Sozopoli 106[6], 108[2, 5, 14].

Θεοφύλακτος Nicomed. 156[5].

Θερμίων πόλις pro Γερμίων π. 161[2n].

Θωμᾶς patr. CP. 128[7], 133[2], 134[2], 135[3], 136[2].

Θωμᾶς sacellarius (CP.?) 93[22].

Ἰακώβ patr. 1[9].

Ἰάκωβος ap. frater Domini 38[33].

Ἰάκωβος ap. frater Ioannis 12[27].

Ἰεζεκιήλ proph. 1[13].

Ἱέρεια seu Ἱέριος apud CP. 97[7].

Ἱερεμίας proph. 1[12].

Ἱεροσόλυμα (Ἱερουσαλήμ, ἡ ἁγία πόλις) 23[21], 24[7], 47[12], 50[1, 3], 51[2], 62[1].

Ἰοπολιτῶν πόλις in Bithynia 13[20]. — Vid. Ἡλιούπολις.

Ἰορδάνης flumen 24[16].

Ἰουδαῖοι 151[49], 161[95, 122].

Ἰουλιανός mon. discipulus Theodori 89[22].

Ἰουλιανός mon. presb. in monasterio Theodori 80[5, 31], 117[4], 162[25].

Ἰουστινιανός imp. 3[11].

Ἰουστῖνος patricius Armeniorum 152[66].

Ἰσαάκ patr. 1[8].

Ἰσαυρία 81[50].

Ἰσραήλ 50[18], 151[33].

Ἰσραηλῖται 151[31].

Ἰωάννης ap. 12[27].

Ἰωάννης ὁ βαπτιστής 1[17], 19[2], 125[18]. — Sacellum apud Syceum 8[4], 27[22]. — Oratorium in monasterio Theodori 40[16]. — Trapezae in Galatia 14[24].

Ἰωάννης archidiaconus monasterii Theodori 62[2], 78[35].

Ἰωάννης δευτεράριος monasterii Theodori 169[8].

Ἰωάννης discipulus Theodori 26[46], 57[3]. — presb. hegumenus monasteriorum Theodori 130[5], 133[4], 162[36], 168[1, 54], 169[7].

Ἰωάννης Amoriensis illustris 107[7], 109[11].

Ἰωάννης ἄρχων Ancyrae 151[2].

Ἰωάννης presb. Arauniae 72[7, 12, 21, 48, 49].

Ἰωάννης ep. Germiorum 161[6, 36].

Ἰωάννης πρόοικος pagi Apocumis 143[13].

Ἰωάννης subdiaconus (CP.?) 93[22, 35], 94[6].

Ἰωάννης Σύρος inclusus Nicomediae 159[92].

Ἰώβ patientissimus 1[10], 20[22], 21[38], 147[35].

Ἰωσήφ patr. 1[9].

Καδοσσία in Bithynia 102[2].

Καθαρῶν (μονὴ τῶν) in Phrygia (?) 131[1].

Καισάρεια metropolis Cappadociae 153[3, 15], 154[6]. — Καισαρέων μητρόπολις 154[56].

Κάλλεον ἐμπόριον Nicomediae 156[8].

Κάλλεων ἐμπόριον τοῦ Πόντου (= Κάλης?) 123[1].

Καλπίνου χωρίον apud Syceum 35[2].

Καππαδοκία 120[8], 161[206]. — *Καππαδόκαι* 153[4]. — *Καππάδοξ* 108[8], 125[3], 161[156, 205].
Καρῖνος seu *Καριανός* stylita 155[9, 17].
Καρύα Nicomediae 159[96].
Καρύας χωρίον apud Syceum 53[1].
Καστανέα (?) 159[n].
Καστίνας χωρίον apud Syceum 25[45].
Κήρυκος m. — Monasterium apud Syceum 167[90].
Κήρυκος mon. discipulus Theodori 130[14].
Κίννα πόλις in Galatia 58[29], 66[5].
Κλανεός in Galatia 161[67].
Κογκατέως χωρίον apud Syceum 26[9].
Κολλουρᾶς seu *Κολυρᾶς* (*Ἐπιφάνιος*) 31[18].
Κολονοσοῦ χωρίον in Lycaonia 49[9].
Κομεντίολος seu *Κομεντζίολος* frater Phocae imp. 152[19, 30, 37, 39, 65], 161[187].
Κομητᾶς (*Κομιτᾶς*) puer 72[3, 36].
Κόπας flumen 53[n].
Κοσμᾶς pater Theodori 3[13].
Κοσμᾶς καὶ Δαμιανός mm. 39[5, 32].
Κοσμιανός diaconus Nicomediensis 156[9].
Κοσμίδιον CP. 154[53].
Κόστος σχολάριος Nicomediensis 156[68].
Κούραππος (*Θεόδοτος*) 35[8].
Κρανίον Golgotha (reliquia de petra) 128[11].
Κρατιανῶν πόλις (Cratia) in Gordiana 43[1].
Κυριακή caupona Hebdomi 160[50].
Κυριακός patr. CP. 79[6, 10, 14], 82[3, 7], 93[4], 128[8].
Κωνσταντῖνος imp. 42[n], 82[5].
Κωνσταντῖνος ὁ νέος filius Heraclii imp. 155[6], 170[28].
Κωνσταντίνου (*βασ. πόλις*) 42[n], 82[5]. — *Κωνσταντινούπολις* 42[5, 31], 54[22], 73[3], 79[6], 81[47], 82[n], 148[28, 38], 157[4, 19], 161[70]. — *Vid. Ἀρκαδιαναί, βασιλεύουσα, βασιλίς, Εὐαράνης, Ἱέρεια, Κοσμίδιον, Ὀρβικίου, Οὐαρανᾶς, Πετρίον, πόλις, Ῥωμαίων μονή, Σοφιαναί, Σπορακίου, Συκαί.*

Λαγαντινή terra in Galatia 116[1].
Λάζαι gens hostilis 120[8, 16, 29].
Λατζέας (*Θεόδωρος*) 44[2].
Λατόμιον apud Heraclion in Bithynia 157[23].
Λεόντινος mon. 49[15].
Λέων chartularius Geragathensis 156a[33].
Λίβανος mons 55[8].
Λυκαονία 49[9], 81[2].

Μαζαμίας χωρίον apud Syceum 35[8], 36[1].
Μάννας silentiarius 89[1].
Μαξέντιος seu *Μαξέντις* 161[188].
Μαρία Deipara 28[12], 77[6], 161[148, 155, 167], 162[3]. — *Vid. Θεοτόκος.*
Μαρία mater Theodori 3[7, 16], 20[23], 24[1], 25[1], 33[1].
Μαρῖνος servus Theodori 30[23].
Μαρκιανός hegumenus S. Christophori 156[83].
Μαρκιανός λογοθέτης 148[39].
Μαρτῖνος mon. in monasterio Theodori 62[3].
Μαρτῖνος σχολάριος Nicomediensis 159[10].
Μαυρίκιος imp. 54[2, 9, 21, 24, 28, 30], 73[4], 79[9], 82[3], 97[1], 119[4, 27], 120[1].
Μεγέθιος ἀννυτής 148[1, 4, 8, 30].
Μελιτηνῶν μητρόπολις 169[14].
Μιζήνη ad Siberim 36[n].
Μιχαήλ. Vid. Ἀρχαγγέλου ναός; *Ἀρχιστράτηγος*; *Μυριαγγέλων ναός*. — Anonymus *νεανίσκος* (= Michael) 39[27].

Μνηζινή ad Siberim 36 [2].
Μονοσάνδαλος (*Θεόδωρος*) 91 [2].
Μοσσύνων seu *Μοσύνων κώμη* apud Syceum 26 [11].
Μοσχοῦς inclusa Nicomediensis 159 [95].
Μουρτίνου χωρίον apud Synas 160 [70].
Μουσγή, *χωρίον* apud Germia 71 [7, 11].
Μυριαγγέλων ναός extra moenia Pessinuntis 101 [40].
Μυροκόπιν locus apud Heraclium in Bithynia 157 [33].
μωσαϊκὴ δόξα 24 [30]; *Μωϋσῆς* 1 [10].

Ναζωραῖος (Christus) 18 [20].
Νεεμὰν Σύρος 31 [5].
Νικαέων πόλις in Bithynia 34 [28], 156a [2].
Νικήτας patricius, comes excubiti 154 [28, 43], 166 [24].
Νικομήδεια in Bithynia 102 [2], 158 [11, 53], 160 [18]. — *Νικομηδέων πόλις* seu *μητρόπολις* 156 [1], 159 [5]. — *Vid.* *Ἄνθιμος*, *Γηραγάθεως*, *Ὀπτατιαναί*.
Νινευῖται 153 [19].

Ξερορύακος seu *Ξηρορ(ρ)ύακος* vallis 46 [13].

Ὀπτατιαναί (*Ὀπτασιαναί*, *Ὀπτιαναί*) suburbium Nicomediense 156 [2, 51, 85], 156a [5, 7, 35, 45], 157 [8], 159 [6, 47, 79], 160 [15].
Ὀρβικίου (*τὰ*) CP. 94 [3].
Οὐαρανᾶς (*τὰ*) CP. 83 [5]. — Cf. *Εὐαράνης*.
Οὐετάπης seu *Οὐέταπις* in Galatia 66 [2, 6].
Οὐρβικίου = *Ὀρβικίου*.

Παῖδες τρεῖς Babylonii 1 [14], 26 [30].
Παῦλος ap. 19 [4], 21 [27, 30], 105 [2], 135 [20], 149 [10], 151 [37], 162 [64]. — Sacellum in monasterio *τῶν Δρυΐνων* 65 [27].
Παῦλος archiep. seu metropolita Ancyrae 58 [4, 22], 79 [2, 18].
Παῦλος presb. in Lycaonia, dein CP. 81 [1, 42, 46].
Παῦλος hegumenus S. Autonomi 157 [5].
Πέαι. *Vid.* *Πεῶν χωρίον*.
Περματαΐας seu *Περμεταΐας χωρίον* apud Syceum 49 [15], 115 [3, 46].
Πέρσαι 49 [19], 54 [4], 120 [5, 20, 30], 153 [3, 13], 154 [7], 166 [3, 23].
Περσέα apud portum *Ἀμαρέων* 156 [83].
Πεσινουντίων μητρόπολις 101 [1].
Πετρίν monasterium Ancyrae 25 [17].
Πετρίον CP. 135 [12].
Πέτρος ap. 12 [27], 151 [36].
Πέτρος filius cauponis 86 [1].
Πέτρος frater Mauricii imp. 54 [10].
Πεῶν χωρίον apud Syceum 118 [20].
Πηγῶν monasterium Dorylaei 130 [15, 18].
Πίδρου χωρίον apud Heliopolim 79 [25].
Πίπερις seu *Πιπέρης* clericus Heraclii in Bithynia 157 [52].
Πλάτων m. — Sacellum in ecclesia S. Georgii a Theodoro aedificata 55 [13], 60 [6], 102 [16].
πόλις (= CP.) 120 [47], 128 [4], 135 [4], 155 [1]. — *Vid.* *Κωνσταντίνου*.
Πόντος 44 [1], 123 [1].
Πρίσκος patricius, comes excubiti, protopatricius 153 [11], 154 [6].
Πρότασις seu *Πρωτάσιος φαβρικήσιος* Nicomediensis 159 [46].
Πρωτομερία terra apud Syceum 26a [1], 114 [1], 149 [2].
Πτανινῶν χωρίον apud Syceum 26 [3].
Πύλαι, *Πυλῶν ἐμπόριον* in Bithynia 131 [3], 158 [3].
Πύλαι αἱ Ἄνωθεν, *Ἄνω Πύλαι* in Bithynia 129 [1, 3, 6], 131 [5].

Ῥεάκη χωρίον apud Syceum 52 [3].

Ῥεβίνθιος 161 [188n].
Ῥεπέρατος mon. 49 [5].
Ῥωμαίων (τὰ) 120 [36].
Ῥωμαίων μονή CP. 135 [11], 138 [1].
Ῥώμη 127 [2].

Σάβα seu Σάββα (λαύρα τοῦ κυρίου vel ἀββᾶ) in Palaestina 47 [18], 63 [1].
Σάγαρις flumen 109 [16], 141 [13], 156 [37].
Σαλμανίας χωρίον apud Syceum 103 [8].
Σαμουήλ proph. 1 [10], 21 [36].
Σάνδου χωρίον apud Syceum 111 [1], 114 [1], 115 [9, 37, 42, 45], 149 [1].
Σάρρα uxor Abrahae 149 [15].
Σεβάστεια in Armenia 122 [2].
Σέργιος camelarius 160 [20].
Σέργιος diaconus CP. 93 [14, 25].
Σέργιος patr. CP. 136 [7], 140 [33], 154 [2, 8], 155 [2], 169 [28].
Σέργιος patricius socer Phocae imp. 120 [9].
Σέργιος καὶ Βάκχος mm. — Festum (oct. 7) 152 [5]. — catechumenion in monasterio Theodori 55 [15].
Σίβερις seu Σίβηρις flumen 36 [1], 45 [15], 48 [11], 121 [28].
Σικαιῶν seu Σικεών. *Vid.* Συκεών.
Σικεώτης (Theodorus) lemma [n].
Σιλινδουκόμεως χωρίον apud Syceum 124 [3].
Σινᾶ ὄρος 49 [12].
Σκόπας fluvius 53 [1].
Σκοῦδρις χωρίον apud Syceum 141 [1].
Σολομών clericus Heliopolitanus 103 [2].
Σοφία (ἁγία) cathedralis ecclesia Anastasiopoli 61 [9]. — Pessinunte 101 [37, 42].
Σοφιαναί CP. 155 [4].
Σποραкίου (τὰ) CP. 83 [2].
Στέφανος protomartyr 151 [52]. — Monasterium τῶν Ῥωμαίων CP. 135 [11], 138 [1]. — Monasterium Οὐετάπις in Galatia 66 [1].
Στέφανος coquus 6 [2, 7, 28, 31, 32], 8 [14], 9 [25].
Στέφανος ep. Cadossiae 102 [1].
Στέφανος ep. Claneensis 161 [67].
Στέφανος eunuchus mon. 162 [97].
Στέφανος hegumenus monasterii S. Theodori παρὰ τὸν Ψίλιν 49 [25].
Στέφανος πτωχοτρόφος Nicomediensis 156a [31], 160 [13].
Στρατηλάτης ἐμπορίστης Nicomediensis 158 [31].
Συκαί CP. 81 [48].
Συκεών seu Σικεών in Galatia, lemma, 3 [1], 45 [17], 58 [5], 65 [23], 156 [36], 157 [29], 160 [25], 167 [40].
Συμεών senex Hierosol. 1 [16].
Σύνας (Σύναι? in Bithynia?) 160 [49, 64].
Σύρος 31 [6], 73 [n], 159 [93].
Σωζόπολις in Pisidia 106 [6], 108 [1], 109 [4].

Ταапέον. *Vid.* Ἀπέον.
Ταυταενδίας pons 106 [10], 109 [16].
Τζίδραμα τόπος apud Syceum 11 [6].
Τζοῦτζος (Θεόδωρος) 34 [2].
Τζούτζουλος Hebraeus Nicaenus 156a [1].
Τιβέριος imp. 54 [2].
Τιμόθεος ap. 21 [27, 30].
Τιμόθεος agricola 116 [2, 13, 23].
Τιμόθεος ep. Anastasiopolis 58 [1].
Τοιλεώνων (nomen loci?) 160 [31].
Τράγος τῆς Βιθυνίας clericus Nicomediensis 159 [28].
Τράπεζα τόπος in Galatia 14 [9].
Τρύφων metropolita Nicomediensis 160 [2].

Ὑνίας χωρίον apud Syceum 118 [20].

Φερεντῖνος caupo 106 [11], 109 [16].
Φιλιππικός presb. 152 [34, 50].

Φιλούμενος discipulus Theodori et hegumenus 26[12], 30[6], 41[5], 54[27], 70[10], 130[1].
Φλωρέντιος protopresbyter 111[2].
Φωκᾶς imp. 120[2], 125[5], 133[8], 135[44], 140[33], 152[1, 7, 20].
Φωκᾶς a secretis CP. 121[2].
Φώτιος mon. discipulus Theodori 130[14].
Φώτιος patricius et exarchus Romae 127[1].

Χορτοκόπια (εἰς τὰ) Nicomediae 159[94].
Χουζιβᾶ μοναστήριον in Palaestina 24[18].
Χριστοφόρος m. 46[18]. — *Εὐκτήριον* apud Syceum 13[5]. — Monasterium apud Syceum 25[28], 46[11], 124[5], 167[44]. — Monasterium in Bithynia 156[64].
Χριστοφόρος hegumenus S. Stephani CP. 139[2].

Ψίλις flumen 49[25], 159[35, 37].

TABLE DES MATIÈRES

INTRODUCTION.

I. Le document v

II. Les manuscrits xxiv

III. Table des chapitres xxx

TEXTE GREC 1

Index nominum 163

N.B. L'index des citations bibliques se trouve au t. II, après la traduction.

N° 15. C. PLUMMER. *Miscellanea hagiographica Hibernica.* Vitae SS. Mac Creiche, Naile, Cranat. Accedit *Catalogus hagiographicus Hiberniae.* 1925. Réimpression **1964.** fr. b. 350 ou $7.00

N° 16. Mgr Louis PETIT. *Bibliographie des Acolouthies grecques.* 1926. fr. b. 350 ou $7.00

N° 17. H. DELEHAYE. *Sanctus.* Essai sur le culte des saints dans l'antiquité. 1927. Réimpression **1970.** fr. b. 350 ou $7.00

N° 18a. H. DELEHAYE. *Les légendes hagiographiques.* 4e éd., augmentée d'une notice de l'auteur par Paul PEETERS. **1955.** Réimpression **1968.** fr. b. 300 ou $6.00

N° 19. F. HALKIN. *Sancti Pachomii Vitae graecae.* 1932. fr. b. 350 ou $7.00

N° 20. H. DELEHAYE. *Les origines du culte des martyrs.* 2e éd. 1933. fr. b. 300 ou $6.00

N° 21. H. DELEHAYE. *Cinq leçons sur la méthode hagiographique.* 1934. Réimpression **1968.** fr. b. 200 ou $4.00

N° 22. P. GROSJEAN. *Henrici VI Angliae regis Miracula postuma.* 1935. fr. b. 350 ou $7.00

N° 23. H. DELEHAYE. *Étude sur le légendier romain : les Saints de novembre et de décembre.* 1936. Réimpression **1968.** fr. b. 250 ou $5.00

N° 24. P. PEETERS. *L'œuvre des Bollandistes.* 2e éd. **1961.** Réimpression **1968.** Extr. des *Mémoires* de l'Académie royale de Belgique. fr. b. 200 ou $4.00

N° 25. *Catalogus codicum hagiographicorum latinorum Namurci, Gandae, Leodii et Montibus asservatorum.* 1948. Épuisé

N° 26. P. PEETERS. *Le tréfonds oriental de l'hagiographie byzantine.* 1950. fr. b. 300 ou $6.00

N° 27. P. PEETERS. *Recherches d'histoire et de philologie orientales.* 1951. 2 vol. fr. b. 600 ou $12.00

N° 28. W. W. HEIST. *Vitae Sanctorum Hiberniae ex codice olim Salmanticensi.* **1965.** fr. b. 400 ou $8.00

N° 29. V. LAURENT. *La Vie merveilleuse de saint Pierre d'Atroa* († *837*). 1956. fr. b. 250 ou $5.00

N° 30. G. GARITTE. *Le calendrier palestino-géorgien du Sinaiticus 34, x*e *siècle.* 1958. fr. b. 450 ou $9.00

N° 31. V. LAURENT. *La Vita retractata et les Miracles posthumes de S. Pierre d'Atroa.* 1958. fr. b. 250 ou $5.00

N° 32. P. VAN DEN VEN. *La Vie ancienne de S. Syméon stylite le Jeune.* I. Introduction et texte grec. 1962. fr. b. 400 ou $8.00
II. Traduction et commentaire. **1970.** fr. b. 500 ou $10.00

SOCIÉTÉ DES BOLLANDISTES
24, BOULEVARD SAINT-MICHEL, B-1040 BRUXELLES
(CHÈQUES POSTAUX 1415.59)